

Науково-  
документальна  
серія книг  
“Реабілітовані історією”

# РЕАБІЛІТОВАНІ ІСТОРІЄЮ

## ГОЛОВНА РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

ТРОНЬКО П. Т.  
(голова редколегії)  
РЕСНТ О. П.  
(заступник голови)  
КОКІН С. А.  
(заступник голови)  
БЛОКІНЬ С. І.  
БОГУЦЬКИЙ Ю. П.  
БОРЯК Г. В.  
ВЕРСТЮК В. Ф.  
ВОЙНАЛОВИЧ В. А.  
ГОРБИК В. О.  
ЖУЛИНСЬКИЙ М. Г.  
ЗЯБЛЮК М. П.  
КРЕМЕНЬ В. Г.  
ЛИТВИН В. М.  
ЛОЗИЦЬКИЙ В. С.

МАКОВСЬКА Н. В.  
МАРЧУК Є. К.  
МОТРЕНКО Т. В.  
НОВОХАТЬКО Л. М.  
ПАПАКІН Г. В.  
ПИРИГ Р. Я.  
ПОДКУР Р. Ю.  
ПШЕННИКОВ О. М.  
РЕПРИНЦЕВ В. Ф.  
РУБЬЛОВ О. С.  
СКЛЯРЕНКО Є. М.  
СМОЛІЙ В. А.  
СОХАНЬ П. С.  
ТАБАЧНИК Д. В.  
УДОД О. А.  
ЧИЖ І. С.  
ШЕМШУЧЕНКО Ю. С.

# РЕАБІЛІТОВАНІ ІСТОРІЄЮ

## ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ

Книга п'ята

### ОБЛАСНА РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

ЛІМАРЧУК С. В.

(голова),

КЛЕПАКОВ О. О.

(заступник голови),

БОЙКО О. Г.

ЖИЛІНСЬКИЙ В. І.

ДМИТРУК В. І.

КИРИЛАШ Л. І.

ЛЮТИЙ Г. І.

ПАШКОВ В. В.

РЕБРО П. П.

РОМАНЧЕНКО О. В.

СЕРБА В. І.

ТЕДЕСВ О. С.

ТКАЧЕНКО В. Г.

ТУРЧЕНКО Ф. Г.

Видавництво  
“Дніпровський металург”  
Запоріжжя – 2010

ББК 63.3(4Укр)6  
Р 31  
УДК 913(477)

**Науково-редакційний підрозділ Запорізької облдержадміністрації  
з підготовки та випуску серії книг “Реабілітовані історією”:**

РЕВ’ЯКІН С. Д. (завідуючий редакцією),  
ЖОВТЕНКО С. М.,  
ЛИТОВЧЕНКО М. П.,  
МЕДВЕДЄВА Н. І.,  
СТОЙЧЕВ В. М.,  
ТКАЧЕНКО О. Я.

**Рецензенти:**

ЛЯХ С. Р. — доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України Запорізького національного університету;

ТУРЧЕНКО Ф. Г. — доктор історичних наук, завідувач кафедри новітньої історії України Запорізького національного університету;

ТКАЧЕНКО В. Г. — кандидат історичних наук, доцент кафедри новітньої історії України Запорізького національного університету.

ББК 63.3(4Укр)6  
УДК 913(477)

ISBN 966-7748-53-7 (повне зібрання)  
ISBN 978-617-573-009-6 (кн. 5)

© “РЕАБІЛІТОВАНИ ІСТОРІЄЮ”, 2010  
© “ДНІПРОВСЬКИЙ МЕТАЛУРГ”, 2010

## ДО ЧИТАЧІВ

Вийшла в світ п'ята книга серії "Реабілітовані історією". Науково-редакційний підрозділ виконав досить великий обсяг роботи, повернувши з мороку небуття більше двох тисяч імен наших земляків, чиї долі були безжально сплюндровані бездушною машиною тотального більшовицького терору на початку 20-х років минулого століття. Ми ще й сьогодні не можемо назвати кількість запоріжців, репресованих за роки радянської влади. Знаємо лише, що мова йде навіть не про десятки, а про сотні тисяч. Багато судових справ і досі залишаються закритими для широкого доступу, для повернення чесних імен наших знищених батьків, дідів і прадідів, для відновлення історичної і людської справедливості. Незалежні експерти називають сьогодні страшні цифри втрат, заподіяних зловісним комуно-більшовицьким режимом, — від 60 до 120 і більше мільйонів чоловік. Ні один диктатор, ні один тиран світу не знищили стільки людських життів, як це зробили в нашій країні Ленін зі Сталіним за якихось 30–35 років. Щоб відшукати витoki цієї надзвичайної жорстокості керівників радянської "імперії зла", доведеться звернутися до першоджерела, до вчення Маркса. А він сформулював основні постулати стратегії і тактики пролетаріату в боротьбі за утвердження своєї диктатури, підкресливши, що "закони, мораль, релігія для нього не більше ніж буржуазні забобони". Отже, руки у Леніна були розв'язані і він перевершив свого вчителя в жорстокості не лише стосовно абстрактного світового пролетаріату, а й власного народу.

Ось деякі промовисті цитати з теоретичної спадщини "великого гуманіста" (подається мовою оригіналу):

"Допустимо (!) и возможно, что погибнет и 90% населения, чтобы оставшимся в живых 10% удалось дожить до всемирной революции и до социализма". Або таке: "Чем большее число представителей реакционной буржуазии и реакционного духовенства удастся по этому поводу расстрелять, тем лучше".

Тепер щодо України. Як відомо, більшовики, захопивши владу у Петрограді, оголосили декларацію, якою війну називали злочином, оголосили право народів на самовизначення. 4 (13) грудня 1917 року Ленін як голова Раднаркому Радянської Росії видав Маніфест, у якому визнавалася "Народна Українська Республіка, її право зовсім відокремитись від Росії або вступити в договір з Російською Республікою". Усе, що стосується національних прав та національної незалежності українського народу, "визнається нами, Радою Народних Комісарів, зараз же, без обмежень і безумовно" — писалося в Маніфесті. У лютому 1918 року в Бресті на мирній конференції з Центральними державами і Українською Народною Республікою (УНР) Москва ще раз визнала УНР в особі Української Центральної Ради і зобов'язалась укласти з нею договір. Але це були тільки декларації для затримки часу і накопичення сил. Вже 24 грудня 1918 року Совнарком РФ відкликав своє визнання Української держави і став проводити іншу політику — підступну, зрадницьку і завойовницьку.

Як відомо, ще у грудні 1917 року в Києві з ініціативи комуністів відбувся Всеукраїнський з'їзд Рад, на який прибуло понад дві з половиною тисячі делегатів. Та виявилось, що комуністи склали всього близько чотирьох відсотків. Зрозумівши, що провести потрібні Москві рішення вони не зможуть, близько 70 осіб перебралися до Харкова і під охороною московських загонів "рабочих и крестьян" та "Союза спасения отечества" провели власний з'їзд Рад. На цьому з'їзді, де було всього четверо (!) українців, було прийнято резолюцію, яка, зокрема, містила такі пункти:

— про входження до складу РФССР Донецько-Криворізького басейну і про виключення його зі складу України,

— про негайне поширення на території України (УНР) всіх декретів і розпоряджень уряду Російської федерації,

— про те, що Україна повинна становити федеративну частину Російської республіки.

Так званий "Всеукраїнський селянський з'їзд", що відбувся там же в січні 1918 року, пішов ще далі, визначивши, що "Українська робітничо-селянська республіка входить до складу Всеросійської Федеративної Республіки".

Всі ці "постанови" та "рішення" дали підстави Леніну втручатися у внутрішні справи України — УНР. Вже у грудні 1917 року рішенням Раднаркому РФ до Харкова було направлено з Росії військові загони Червоної гвардії, а на січень наступного року був розроблений план наступу московських військ на Україну. Отже, "Жовтнева революція" в Україну була принесена на багнетах російських військ. В архіві Міністерства оборони України виявлені документи про те, з яких губерній Росії направлялися в Україну військові частини, дивізії та армії. Статистика свідчить, що загалом було кинуте 1 мільйон 200 тисяч лише регулярного війська, а ще ж були "частини особливого призначення", ЧК, ГПУ, міліція, винищувальні і каральні загони... "Потерять Украину — потеряют голову" — робить висновок Ленін і з задоволенням констатує: "Теперь с завоеванием Украины... наша сила крепнет... Поместить полтора миллиона армии на Украине, чтобы они помогли усилению продработы, будучи сузубо заинтересованы в ней, особо ясно сознавая и чувствуя несправедливость обжорства богатых крестьян на Украине".

Звичайно, населення України не бажало миритися з відвертою наругою московських ставлеників. Особливих утисків зазнали селяни, у яких безцеремонно відбирали хліб, наклали жорстокі контрибуції, сплановано загострювали відношення між різними верствами трудівників. В Україні спалахнуло полум'я партизанської боротьби. За період з 1917 по 1932 роки тут діяли 692 підпільні організації та 1435 партизанських загонів, відбулося 268 селянських повстань. В нашій області теж цілі райони були охоплені партизанським і повстанським рухом — Гуляйпільський, Бердянський, Токмацький, Мелітопольський. Документи органів влади того часу майже систематично фіксують прояви непокори і спротиву наших земляків окупаційним військам. Саме так — окупаційним! Ось оголошення 1918 року: "Лекция о советской власти и соцообеспечении в реокупированной Украине". Як бачимо, Москва сама визнавала ту окупацію і називала

речі своїми іменами. Про це свідчить і той факт, що багато вказівок в Україну йшло від керівних органів Росії. Зрештою це привело до того, що українське керівництво було вимушене видати низку вказівок, що вимагали від місцевих органів виконувати лише розпорядження українських органів влади.

В розділі "Мовою документів" цього тому наведені свідчення про те, якими методами насаджувалася радянська влада на Запоріжжі. Вражають жорстокість і цинізм в діях партійних і радянських органів, спрямованих на досягнення головної мети - вилучення хліба у зморених війнами і революціями селян. Майже в кожному документі присутня інформація про взяття та розстріли заручників. Але ж взяття заручників Гаазькою конвенцією 1907 року віднесене до найтяжчих військових злочинів! Та це не зупинило новітніх окупантів. В архівах зберігається безліч документів про взяття та розстріли заручників в наших селах та містах. Дуже часто людей знищували за те, наприклад, що село не здало невідомо за якими критеріями визначену кількість зброї. Хтось вирішив, що повинні були здати 250 гвинтівок, а здали лише 22... Постановили заручників розстріляти... От документи і свідчать: розстріляно 24 чол., розстріляно 33 чол., розстріляно 18 чол. і т. д. На початку 1922 року, наприклад, тільки в Північному і Північно-східному районах Запоріжжя було розстріляно 181 чоловіка... Дійшло до того, що право вершити людські долі було надане партійним ячейкам та комітетам незаможних селян. В цьому томі є документи, які свідчать про розстріли заручників за рішенням названих органів.

Широко використовувалися і підлі провокації влади для виявлення неблагонадійних. 28 червня 1921 року, наприклад, в Гуляйпільському районі група провокаторів, видаючи себе за повстанців, виявила 5 "співчуваючих бандитам" і всіх їх розстріляла. Ця група у складі 5 кавалеристів і 9 піхотинців з тачанкою і кулеметом кружляла по селах і робила свою підлу справу. Або згадаймо вимогу Леніна "наказать Эстляндию военным образом": "Под видом "зеленых (мы потом на них и свалим) пройдем на 10–20 верст и перевешаем кулаков, попов, помещиков. Премия 100 000 рублей за повешенного". Дивно, але цей метод провокації широко використовувався радянською владою і в боротьбі з формуваннями УПА в 40-х—50-х роках на теренах Західної України. Можливо, нічого дивного в тому і немає. Радянська влада часто була автором диких "винаходів", які потім бралися на озброєння багатьма людиноненависницькими режимами. Вважалося, наприклад, що заслуга створення концентраційних таборів належить гітлерівській Німеччині. Але ж ні! Перші концтабори були створені в радянській Росії! Ленін приклав до цього руку і навіть сам термін "концтабір" вжив першим. Ось і у нас в Запоріжжі, Бердянську, Мелітополі були створені такі заклади. В Запорізькому концтаборі, наприклад, на 12 квітня 1921 року утримувалося 255 чоловік!

Радянська влада на початку 20-х років часто діяла на Запоріжжі від імені Російської федерації. Всілякі комітети, комісаріати або й установи, що не мали ніякого відношення до влади, засипали Україну своїми вказівками, вимогами, наказами і т. п. Дійшло до того, що навіть судові вироки виносилися "именем

*РСФСР". В таких умовах породжувався хаос і безвідповідальність місцевих органів влади. Зрештою Раднарком України вимушений був заборонити виконання таких вказівок.*

*Серед документів, висвітлених в цьому томі, є чимало й таких, які розкривають дійсно таки окупаційну лінію поведінки московських ставлеників. Багато скарг селян на грабунки, безчинства, конфіскації та реквізиції, проведені частинами Червоної армії, навіть про побиття старих людей та жінок під час таких "реквізицій".*

*В цьому томі "Реабілітованих історією" наведені короткі відомості про майже 2000 репресованих запоріжців. Достовірної цифри ми не можемо назвати тому, що дуже часто в документах відсутні навіть прізвища розстріляних чи висланих за межі України, не кажучи вже про більш повні дані.*

*Основну масу репресованих складають найбільш працездатні й активні трудівники віком від 18–20 до 50 років. Таких більше 70%. Не минуло лихо й старих та літніх людей віком від 60 років і більше — це майже 25%. Найбільше репресовано українців — майже 47%. Далі йдуть болгари, німці, росіяни, поляки, греки та інші.*

*Цікава статистика репресованих з точки зору освіти. Майже 60% — це малограмотні чи зовсім неписьменні люди. Майже 30% мали початкову освіту, неповну середню, середню та вищу — біля 9%.*

*Основна маса притягнутих до відповідальності — позапартійні. Таких більше 90%.*

*Найбільше засуджено вихідців з селян — понад 82%, до 8% — з робітників.*

*Селяни-одноосібники складають 65% від загальної кількості репресованих, робітники — 9,5%, службовці — майже 12%, колгоспники — майже 4%.*

*На початку 20-х років машина більшовицького терору ще не набрала повних обертів — це буде пізніше, наприкінці 30-х. Тому засуджених до вищої міри покарання трохи більше 10%. Решта одержали більш "м'які" вироки: 25,8% засуджені умовно, вислані за межі України 20,7%, до 5 років позбавлення волі засуджено майже 15% репресованих, до 10 років — 2,4%, до 20 років — 0,4%. Частина репресованих звільнена за амністією.*

*Основна маса звинувачень пов'язана з невиконанням продрозверстки селянами. Не забуваймо, що то були роки голодного лихоліття, яке і було спровоковане непомірними продовольчими податками та розверстками. З України вивозили все збіжжя, прирікаючи її народ на голодну смерть. По нашій землі до того часу двічі прокотилася війна, але найбільше жертв зазнав наш люд від чужої "влади робітників і селян".*

*Науково-редакційний підрозділ з випуску серії книг "Реабілітовані історією" продовжує свою роботу. Ми пишаємося тим, що завдяки і нашим зусиллям повертаються з мороку небуття чесні імена наших земляків, вся "вина" яких полягала в тому, що вони любили свою землю, свій народ, любили і вміли трудитися для майбутніх поколінь. Світла їм пам'ять...*



РОЗДІЛ ПЕРШИЙ  
**МОВОЮ ДОКУМЕНТІВ**

*(Архівні матеріали)<sup>1</sup>*

*1920 рік*

**№ 1.  
З ДОПОВІДІ  
ЗАВДУЮЧОГО ВІДДІЛОМ УПРАВЛІННЯ  
БЕРДЯНСЬКОГО ПОВІТОВОГО РЕВКОМУ  
ПРО ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ  
ГРОМАДЯН ЗА ПОШИРЕННЯ ПРОВОКАЦІЙНИХ  
АНТИРАДЯНСЬКИХ ЧУТОК**

3 лютого 1920 року

Последние дни разными темными личностями выползшими на свет из своих нор, пришедшими в себя после первого ужаса тайными и явными врагами Рабоче-Крестьянской власти (слово нерозбірливе) муссируются нелепые слухи о занятии не то немцами, не то поляками гг. Екатеринослава, Пятихатки, Харькова и т.д. ...

Виновные в умышленном или даже не умышленном распространении провокационных слухов должны немедленно задерживаться и доставляться в Ревком для наложения наказания в административном порядке. В том случае, если в этом будет замечен кто либо из буржуазии, то кроме денежного штрафа в высшем размере, налагаемого по усмотрению Ревкома, подвергать их тюремному заключению в арестном доме, а в менее важных случаях — назначать вне очереди на принудительные общественные работы.

**Заведующий отделом Управления (підпис нерозбірливий)**

ДАЗО. — Ф. Р. — 3378. — Оп. 1. — Спр. 1. — Арк. 6 зв., 7.

---

<sup>1</sup> Документи публікуються зі збереженням мови, стилю та орфографії оригіналу, з незначними скороченнями (ред.).

**№ 2.**  
**З НАКАЗУ № 2 ВІЙСЬКОВОЇ ВЛАДИ**  
**М. ОЛЕКСАНДРІВСЬКА ПРО РЕЄСТРАЦІЮ ГРОМАДЯН**  
**У ВІЙСЬКОВІЙ КОМЕНДАТУРІ**

6 лютого 1920 року

**ПРИКАЗ № 2**

**Начальника гарнизона г. Александровска<sup>1</sup> и его уезда**  
**при Реввоенсовете XIII Армии 6 февраля 1920 г.**

1.

Всем лицам, служившим в Повстанческих войсках Махно и других партизанских отрядах, оставшихся по болезни и другим причинам в городе и уезде, надлежит зарегистрироваться в течении 3-х дней с момента опубликования сего приказа в Управлении Военного Коменданта.

**Начальник гарнизона В. ШИШКОВСКИЙ**  
**Военный Комендант МЫЗНИКОВ**  
**Гарнизонный Ад'ютант СЕМАШКО**

ДАЗО. — Ф. Р. 73. — Оп. 1. — Спр. 123. — Арк. 80.

**№ 3.**  
**З ДОПОВІДІ ВІДДІЛУ УПРАВЛІННЯ БЕРДЯНСЬКОГО**  
**ПОВІТОВОГО РЕВКОМУ ПРЕЗИДІЇ ЦІЄЇ Ж УСТАНОВИ**  
**ПРО НЕГАЙНУ РЕЄСТРАЦІЮ КОЛИШНІХ МАХНОВЦІВ**  
**І ВСТАНОВЛЕННЯ ЗА НИМИ НАГЛЯДУ**

7 лютого 1920 року

...По мнению отдела необходимо: всех вернувшихся с фронта махновцев подвергнуть регистрации в местных волревкомах, потребовать от них добровольной сдачи всего оружия в суточный срок, предложив им искупить предательство своего бывшего вождя добровольным поступлением в Красную Армию, в противном же случае зарегистрировать их в вол. военкомах и учредить за ними надзор со стороны волревкома, обязав еженедельно являться в волревком для переклички и проверке их. Все награбленное имущество должно быть немедленно реквизировано и взято на учет волревкомом, где и будет находиться на хранении до распоряжения ...

Резолюція: Исполнено окончательно [ ... ]

Заведывающий отделом Управления при Бердянском ревкоме

Секретарь

Делопроизводитель (підписи нерозбірливі)

ДАЗО. — Ф. Р. — 3378. — Оп. 1. — Спр. 1. — Арк. 10.

---

<sup>1</sup> Олександрівськ – нині м. Запоріжжя.

#### № 4.

### **З НАКАЗУ ОЛЕКСАНДРІВСЬКОГО ПОВІТОВОГО ВІЙСЬКОВО-РЕВОЛЮЦІЙНОГО КОМІТЕТУ ПРО АРЕШТИ СТУДЕНТІВ, ЯКІ НЕ ЗАРЕЄСТРУЮТЬСЯ У ВІДДІЛІ УПРАВЛІННЯ РЕВКОМУ**

Не пізніше 7 лютого 1920 року

#### **ПРИКАЗ № 23**

#### **Александровского Уездного Военно-Революционного Комитета**

Все учащиеся высших учебных заведений, а также абитуриенты [...], живущие в г. Александровске постоянно и временно с момента опубликования настоящего приказа ОБЯЗАНЫ зарегистрироваться в течение 48-ми часов в ОТДЕЛЕ УПРАВЛЕНИЯ при УЕЗДРЕВКОМЕ, помещающегося в пом. бывш. С'езда Миров. Судей ...

Не явившиеся на регистрацию согласно настоящего приказа будут арестованы и преданы суду Революционного Трибунала.

Регистрация будет производиться с 10 часов утра до 4-х часов дня в ОТДЕЛЕ УПРАВЛЕНИЯ РЕВКОМА.

**Председатель ОСТРОВСКИЙ**  
**За секретаря КЛИМОВИЧ**

ДАЗО. — Ф. Р. — 73. — Оп. 1. — Спр. 123. — Арк. 81.

#### № 5.

### **РЕЗОЛЮЦІЯ ЗБОРІВ КОЛИШНІХ БІЙЦІВ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ ІМЕНІ БАТЬКА МАХНА, ЩО МЕШКАЛИ В с. НОВО-ГРИГОРІВКА БЕРДЯНСЬКОГО ПОВІТУ<sup>1</sup> ПРО ЇХНЄ ПРИЯЗНЕ СТАВЛЕННЯ ДО РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ**

27 лютого 1920 року

#### **РЕЗОЛЮЦІЯ**

**вынесенная бывшими в Повстанской армии под Командой Махно  
27 февраля 1920 г. с. Ново-Григорьевка**

Мы бывшие повстанцы при Командире Махно возстали не против рабочих й Крестьян, а против белых палачей, в те дни, когда была занята вся Украина этими шакалами, которые пытались нас мобилизовать для пополне-

---

<sup>1</sup> с. Ново-Григорівка Бердянського повіту (у 1920 р.) – нині с. Григорівка Пологівського району Запорізької області.

ния своих рядов, нами дабы задавить нашу советскую власть, но мы оставили жен отцов и матерей и ушли для того, чтобы не быть в армии врагов рабочих и крестьян, а уничтожать их.

Мы здесь делали партизанщину наносили сокрушителям удары разоряя железную дорогу, взрывая мосты, чем и заставили врага оттянуть на нас свои войска, дабы обозлить белых на фронте и в тылу. Мы это сделали, но когда мы соединились с армией рабочих и крестьян часть нас повстанцев сейчас же перешла в красную армию для дальнейшей борьбы с врагом, а часть в силу болезненного состоянія и слабости возвратилась домой, где белая свора, как всем известно с нашими семействами не считалась, вешала от старого до малого й забирала последнее имущество.

В настоящее время мы занялись после болезни мирной и трудовой жизнью у нас не было и нет мысли, чтобы вредить делу революціи й рабоче-Крестьянской власти ибо мы также есть истинные сыны революции друзья братьев рабочих и крестьян, до сего дня в нашем селе ни один красноармеец и советский работник не был обижен а был принят как освободитель нас крестьян, но согласно приказа Советской власти в котором нас называют бандитами й изменниками Советской власти, мы не можем умолчать, когда на нас падает пятно предательства й измены, на собрании всех повстанцев, поклялись во всем поддерживать власть рабочих й крестьян, а предателям й изменникам рабоче-крестьянской власти шлем проклятіе, а потому **ПОСТАНОВИЛИ:**

Согласно предложения отдела Управления Бердянского ревкома от 11 февраля с.г. за № 403.

1) Снести оружие в 24 часа у которых небыло отобрано I Естонской Советской дивизией проходившей через наше село.

2) Произвести учет бывших у нас повстанцев.

3) Всем явится по объявленій на Украине мобилизації в порядке вещей.

й 4) Бороться со всякими проявляющимися в районе Ново-Григорьевской волости **БАНДИТАМИ**.

**Председатель собрания ГЛУШАК**

**Секретарь КОНДРАТЕНКО**

**Верно: Председатель Ревкома**

**Сверял Секретарь (підписи нерозбірливі)**

**ДАЗО. — Ф. Р. — 3378. — Оп. 1. — Спр. 15. — Арк. 41, 41 зв.**

**№ 6.**  
**ПОВІДОМЛЕННЯ НОВОГРИГОР'ІВСЬКОГО**  
**ВОЛОСНОГО РЕВКОМУ**  
**БЕРДЯНСЬКОМУ ПОВІТОВОМУ РЕВКОМУ**  
**ПРО РЕЗОЛЮЦІЮ МІСЦЕВИХ**  
**КОЛИШНІХ МАХНОВЦІВ**  
**СЛУЖИТИ В РЯДАХ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ**

7 березня 1920 року

У,С,С,Р,  
Ново-Григорьевській  
Вол. Ревкома  
Бердянского уезда  
7 марта 1920 г.  
№ 54

**В отдел Управления при Бердянском Уездном Ревкоме**

Волостной Ревкома, представляя при сем резолюцию вынесенную бывшими Повстанцами под командой Махно, Волостной Ревком, доносит, что бывшие Повстанцы-Махновцы, решили поступить в Красную армию при объявленій Мобилизации на Украине, в остальном отношении распоряжение исполнено.

Основание предписание Отд. Управления с.г. № 403

**Председатель**

**Секретарь (підписи нерозбірливі)**

Резолюція (слово нерозбірливе) В Военкомат по (слово нерозбірливе) для сведения после предварительного доклада т. Зуеву и Редакцию. 11/III—20 г. № 403 11/III

ДАЗО. — Ф. Р. — 3378. — Оп. 1. — Спр. 15. — Арк. 4.

**№ 7.**  
**НАКАЗ № 5 БЕРДЯНСЬКОГО ПОВІТОВОГО**  
**РЕВОЛЮЦІЙНОГО КОМІТЕТУ**  
**ПРО НЕГАЙНЕ ЗВІЛЬНЕННЯ З РОБОТИ**  
**В РАДЯНСЬКИХ УСТАНОВАХ СЛУЖБОВЦІВ,**  
**ЯКІ ПРАЦЮВАЛИ В ЦАРСЬКИХ**  
**ТА БІЛОГВАРДІЙСЬКИХ ОРГАНАХ ОХОРОНИ**

26 березня 1920 року

**ПРИКАЗАНИЕ № 5**

1920 года марта 26 дня. Все лица служившие в Николаевских и Деникинских охранках, а равно и государственной Страже согласно Декрета Сов. Нар. Ком. Р.С.Ф.С.Р. ни в коем случае не могут быть допускаемы ни в какие Советские учреждения на все время гражданской войны, а посему приказываю: в 24 часа уволить без права поступления в Советские учреждения и без уплаты вперед, следующих лиц: 1) Голобородько, 2) Лукашевича Ивана, 3) Сластенова, 4) Сафонченко, 5) Попандопуло, 6) Гальченко Роман, 7) Тараненко Федор, 8) Каплан София, 9) Зуеву, 10) Тараненко Михаила, 11) Уманского и 12) Филиппова Георгия. Заведывающим Отделами, у коих находятся на службе указанные лица объявляю строгий выговор и предупреждаю, что если после этого подобный элемент, которому нет места в Советских учреждениях, а в концентрационном лагере, будут преданы суду Ревтрибунала.

Подлинное за надлежащими подписями.

**Верно: Секретарь Ревкома (підпис нерозбірливий)**

Настоящее приказание препровождается Отделу Управления для немедленного исполнения.

**Секретарь Ревкома (підпис нерозбірливий)**

Марта 29 дня 1920 года  
№ 1373

Резолюція: "Исполнено. К наряду. Приказ № 22"

ДАЗО. — Ф. Р. — 3378. — Оп. 1. — Спр. 4. — Арк. 20.

**№ 8.**  
**З ПРОТОКОЛУ ЗБОРІВ ГРОМАДЯН**  
**с. НОВООЛЕКСІЇВКА БЕРДЯНСЬКОГО ПОВІТУ<sup>1</sup>**  
**ПРО СТВОРЕННЯ УСТАНОВ РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ**  
**І БОРОТЬБУ З БУРЖУАЗІЄЮ**

30 березня 1920 року

1920 года Марта 30 дня. Граждане села Ново-Алексеевки, той же волости, Бердянского уезда, Таврической губ., в числе 170 человек. Собрание объявляется открытым Председателем Ново-Алексеевского Сельского Ревкома Мелаем затем собранию оглашена повестка дня:

- 1) О создании советов на местах
- 2) Что такое советская власть и нужна ли нам советская власть
- 3) Положение о советской власти ...

... приступлено к разрешению намеченных вопросов:

1) Заслушав доклад о создании советов на местах. Мы селяне села Ново-Алексеевки целиком признаем Советскую власть, постановили: немедленно приступить к созданию Советов на местах, как только получим предписание с уезда и находим постановления инструкции справедливыми, о создании Советов не сверху, а снизу.

2) Заслушав доклад о Советской власти и что такое Советская власть и нужна ли нам Советская власть? мы селяне села Ново-Алексеевки признаем ее единственной властью удовлетворяющей широким массам трудящегося крестьянства и рабочих. В силу переживаемого особо трудного времени, строительства государства на новых социалистических началах мы сознаем что единственным средством борьбы с буржуазией является диктатура трудящихся над эксплуататорами веками угнетавшими рабочий класс, а потому да здравствует диктатура трудящихся ...

**Председатель Собрания Севастіан ЯХНО**

**Секретарь (підпис нерозбірливий)**

**Председатель Ревкома (підпис нерозбірливий)**

ДАЗО. — Ф. Р. — 3378. — Оп. 1. — Спр. 7. — Арк. 32, 32 зв.

<sup>1</sup> с. Новоолексіївка – нині Приморського району Запорізької області.

**№ 9.**  
**НАКАЗ № 15 БЕРДЯНСЬКОГО ПОВІТОВОГО**  
**ВІЙСЬКОВО-РЕВОЛЮЦІЙНОГО КОМІТЕТУ**  
**ПРО ОГЛОШЕННЯ ПОЗА ЗАКОНОМ ОСІБ,**  
**ЩО ВТЕКЛИ З УКРАЇНИ З БІЛОГВАРДІЙЦЯМИ**

3 квітня 1920 року

**ПРИКАЗ № 15**  
**Бердянського Уездного Военно-Революционного комитета**

Все лица бежавшие с белогвардейцами объявляются вне закона, а имущества оставленные ими подлежат немедленной конфискации в пользу Украинской Советской Социалистической Республики.

Подпись. Председатель Ревкома КУЛАКОВ  
Секретарь Н. МИРОНОВ  
С подлинником верно Секретарь Ревкома Н. МИРОНОВ

3 апреля 1920  
№ 1486

ДАЗО. — Ф. Р. — 3378. — Оп. 1. — Спр. 4. — Арк. 27.

**№ 10.**  
**З ПОВІДОМЛЕННЯ ЗАВДІЮЮЧОГО**  
**МЕЛІТОПОЛЬСЬКОГО ПОВІТОВОГО БЮРО**  
**ПО БОРОТБІ З КОНТРРЕВОЛЮЦІЄЮ, СПЕКУЛЯЦІЄЮ**  
**ТА БАНДИТИЗМОМ МЕЛІТОПОЛЬСЬКОМУ РЕВКОМУ**  
**ПРО ПОЛІТИЧНЕ СТАНОВИЩЕ У ПОВІТІ**

15 травня 1920 року

Агаймановская волость<sup>1</sup>

Член Агаймановского ревкома А.Плаксин был начальником штаба Никопольского направления имени Махно.

Военком волости П.Иванов заменчен в подозрительных действиях... принимал горячее участие в махновщине.

В волосте замечены следующие банды Котляр Иван, Сульженко Иван и Гусь Антон.

---

<sup>1</sup> с. Агаймани – стара назва, Мелітопольського повіту Олександрівської губернії.



В селе Кирилловке<sup>1</sup> проживает поставщик рыбы для Красной Армии Никодим Казимирович Григорович (поляк), при белых был завеующим отрубным казенным участком, усердно производил принудительный сбор хлеба при белогвардейцах. Крестьяне на него были недовольны и возмущены пребыванием подобного элемента в среде советских работников.

#### Акимовская волость<sup>2</sup>

В Акимовке арестованы махновцы Ястребов и Першин. Первый был ад'ютантом 13-го и 23-го полков Махна, а второй был писарем указанных полков, окончивший агитационную школу Махно...

#### Кизиярская волость<sup>3</sup>

11/V В волости преобладает кулацкий элемент, который признавая Советы отрицает коммунизм. Отсутствует Комячейка, совершенно не ведется культурно-просветительная работа. Милиция 10-го участка не отвечает своему назначению.

В селе Шульговке (Ново-Николаевка)<sup>4</sup> замечен крестьянин Фешенко, ведущий противосоветскую пропаганду.

#### Ново-Григорьевская волость<sup>5</sup>

6/V В селе Надеждино проживает И.Велев, приговоренный бывшей Мелитопольской Ч.К. к расстрелу за участие в расстрелах советских работников и бежавший из под расстрела.

#### Пришибская волость<sup>6</sup>

3/V Председатель Пришибского волревкома замечен в распространении провокационных слухов: им было сделано устное заявление в отдел деревни при паркоме о том, что 1-го Мая в Пришибе были расклеены белогвардейские прокламации с призывом не верить коммунистам так как они скоро удерут — и травил на евреев — и будто коммунисты посылают в деревни женщин-агитаторш разбивают этим их семейное счастье.

#### Терпеньевская волость<sup>7</sup>

... В селе Богдановке<sup>8</sup> Володин кличка Васька, Ботало-Пиданов, Яков Суряднов, Трофим Дятлов, Тарас Казаков и Калашников. Все организаторы махновских банд...

<sup>1</sup> смт Кирилівка – нині Якимівського району Запорізької області.

<sup>2</sup> смт Якимівка – нині того ж району Запорізької області.

<sup>3</sup> с. Кизияр – нині в межах м. Мелітополя Запорізької області.

<sup>4</sup> с. Новомиколаївка – нині Мелітопольського району Запорізької області.

<sup>5</sup> Новогригорівська волость — стара назва с. Надеждине – нині Приазовського району Запорізької області.

<sup>6</sup> смт Пришиб – нині Михайлівського району Запорізької області.

<sup>7</sup> с. Терпіння – нині Мелітопольського району Запорізької області.

<sup>8</sup> с. Богданівка – нині с. Новобогданівка Мелітопольського району Запорізької області.

### Покровская волость<sup>1</sup>

3/V В волости много вооруженных бандитов-махновцев, работая совместно с Ревкомом грабят население...

### Царицыно-Кутская волость<sup>2</sup>

В Царицыном-Куте 2-м немецким полком 9-1 донской див произведена Мобилизация лошадей и реквизиция пшеницы и сена. Это вызвало недовольство крестьян...

### Веселовская волость<sup>3</sup>

... 14/V В селе Ивановке<sup>4</sup> ... проживает жена и мать бежавших мужа и сына — Колтун, которая ведет антисоветскую пропаганду, говорит что все равно эти скоро уйдут и придут белые, тогда вам плохо будет. Там-же живет Яшко Гурейко, ведущий антисоветскую пропаганду, настраивает крестьян к невыполнению требований советвласти, говоря что скоро будут белые и Махно, тогда Вы другое запоете...

### Общее положение в уезде к 15/V—20 г.

В отношении бандитизма — В общем не благополучное. Заметна концентрация бандитов в районе ст. Плавни, вблизи Балковой волости,<sup>5</sup> где находится шайка Шпирного численностью до 200 человек, при 4-х пулеметах... Замечены видные махновские деятели почти в каждом селе. Замечена присутствие махновцев как в одиночку, так и группами.

В отношении кон.-революции

— Проявление кон.-революционной организации слабо, но намечено ряд лиц имеющих связь с контр-революционной организацией. Выяснение производится посредством слежки...

**Заведывающий Полит-Бюро СЕМЕНОВ  
Информатор РОЗОВ**

**ДАЗО. — Ф. Р. — 3389. — Оп. 1. — Спр. 2. — Арк. 2, 3, 4, 4 зв.**

<sup>1</sup> Покровська волость – нині Приазовський район Запорізької області.

<sup>2</sup> с. Царицин-Кут – нині с. Приморське Василівського району Запорізької області.

<sup>3</sup> смт Веселе – нині районний центр Запорізької області.

<sup>4</sup> с. Іванівка – нині його немає, знаходилось на території Білоріцької сільради Веселівського району Запорізької області.

<sup>5</sup> с. Балки – нині Веселівського району Запорізької області.

**№ 11.**  
**З КОПІЇ РАПОРТА НАЧАЛЬНИКА АГЕНТУРИ**  
**ОСОБЛИВОГО ВІДДІЛЕННЯ**  
**БЕРДЯНСЬКОГО ПОВІТОВОГО РЕВКОМУ**  
**СВОЄМУ БЕЗПОСЕРЕДНЬОМУ НАЧАЛЬНИКУ**  
**ПРО ВАЖКІ УМОВИ УТРИМАННЯ АРЕШТОВАНИХ**  
**В БУДИНКУ ГРОМАДСЬКИХ ПРИМУСОВИХ РОБІТ**  
**(БУПР)**

Не пізніше 4 червня 1920 року

**Копія**

**Нач. Особотделения Бердянска**  
**тов. Сорокову**

**РАПОРТ**

Согласно вашего предписания от 31 мая с/г мною был произведен обыск и проверка заключенных находящихся в Бердянском арестном доме. При обыске ничего такого найдено не было. Среди заключенных большинство сидят по 2—3 месяца за комендантом города и Юрид-Отделом, которые не предъявляют им никаких обвинений. Арестный дом содержится в отвратительных условиях не на одной двери нет замка... ведра параши нет совершенно, электричество не проведено и вечерами в камерах совершенно света нет лишь коридорах горит масло специально изготовлены для этого бутылки. Часы для прогулок не распределены между арестованными... Заведующий арестным домом в полном смысле не соответствует своему месту.

**Начагентуры КАЛИНОВСКИЙ**

**С подлинным верно. Секретарь (підпис нерозбірливий)**

Резолюція: "Срочно. Отд. Управления Принять меры.

**(підпис нерозбірливий)**

ДАЗО. — Ф. Р. — 3378. — Оп. 1. — Спр. 4. — Арк. 90.

**№ 12.**  
**НАКАЗ № 141 БЕРДЯНСЬКОГО**  
**ВІЙСЬКОВО-РЕВОЛЮЦІЙНОГО КОМІТЕТУ**  
**ПРО РЕЄСТРАЦІЮ РОДИЧІВ ОСІБ,**  
**ЩО ВТЕКЛИ З УКРАЇНИ РАЗОМ З БІЛОГВАРДІЙЦЯМИ**

5 липня 1920 року

**ПРИКАЗ № 141**  
**Бердянського Военно-революционного комитета по Отделу Управления**

5 июля 1920 г.

На об'явленную в приказах Военно-Революционного Комитета от 6 и 7 июня за № 128 и 129 регистрацию родственников лиц, состоящих или состоявших в Добровольской армии и лиц, бежавших с белыми при эвакуации в декабре месяце прошлого года явилось лишь по первой регистрации 13 и по второй — 2 человека. Усматривая в этом злонамеренное нежелание подчиняться требованиям законных властей.

Военно-Революционный Комитет приказывает в трехдневный с момента опубликования сего приказа явиться на регистрацию в Отдел Управления лицам следующих категорий: а) гражданам, родственники коих состояли или состоят в Добровольческой Армии (сыновья, отцы, братья и т. д.) и б) гражданам и домовладельцам, родственники или квартиранты коих бежали с белогвардейцами при эвакуации зимою прошлого года.

Примечательно: под бежавшими подразумевается лица уехавших персонально, как-то: банкиры, спекулянты, купцы и частные лица, а равно эвакуировавшиеся с войсковыми частями (офицеры и солдаты) и с казенными и общественными учреждениями, т.е. должностные лица военных и гражданских учреждений уехавшие в связи со службой в этих учреждениях.

Всем кварткомам под страхом ареста предлагается в трехдневный срок представить в Отдел Управления краткие списки лиц этих категорий для проверки того, кто уклонился от регистрации, а равно кварткомы давшие неверные сведения будут оштрафованы от 5 до 50 тысяч рублей.

Приказ сей распространяется и на тех лиц, как по тем или другим обстоятельствам вернулись из лагеря белых и ныне проживают в городе.

Начальнику Гормилиции наблюдать за (слово незрозуміле — ред.) выполнением сего приказа и на виновных составлять протоколы на предмет привлечения к ответственности по законам военно-революционного времени прифронтной полосы.

**Предревкома**  
**Зав. От. Управ.**  
**Секретарь Ревкома (підписи нерозбірливі)**

ДАЗО. — Ф. Р. — 3378. — Оп. 1. — Спр. 4. — Арк. 71, 71 зв.

**№ 13.**  
**З ПРОТОКОЛУ № 40 ЗАСІДАННЯ БЕРДЯНСЬКОГО**  
**ВІЙСЬКОВО-РЕВОЛЮЦІЙНОГО КОМІТЕТУ**  
**ПРО ВІДКРИТТЯ В м. БЕРДЯНСЬКУ КОНЦТАБОРУ**  
**ДЛЯ АНТИРАДЯНСЬКОГО ЕЛЕМЕНТУ**

8 липня 1920 року

СЛУШАЛИ:

7. Об открытии Концентрационного лагеря и Эксплационационного полка.

ПОСТАНОВИЛИ:

Принимая во внимание, что в г. Бердянске буржуазия и весь контрреволюционный элемент умышленным образом игнорируют трудовую повинность, а посему предложить Отделу Управления открыть Концентрационный лагерь и создать Эксплационационный полк. Просить Центр санкционировать постановление Ревкома.

Настоящая выписка с подленным верна и препровождается в Отдел Управления для сведения и исполнения.

Июля 8 дня 1920 г. № 3186

Секретарь ревкома (підпис нерозбірливий)

Резолюція: 8/VII—20 г. К докладу.

(підпис нерозбірливий)

ДАЗО. — Ф. Р. — 3378. — Оп. 1. — Спр. 4. — Арк. 84.

**№ 14.**  
**З ПОСТАНОВИ НОГАЙСЬКОГО**  
**ВОЛОСНОГО РЕВКОМУ ПРО КОНФІСКАЦІЮ МАЙНА**  
**У МІСЦЕВОЇ БУРЖУАЗІЇ І У ТИХ ГРОМАДЯН,**  
**ЯКІ ВТЕКЛИ З ЧАСТИНАМИ БІЛОЇ АРМІЇ**

25 серпня 1920 року

[...] Слушали: Об из'ятти имущества у буржуазии и конфискации его в домах бежавших с белыми...

---

<sup>1</sup> м. Ногайськ – нині м. Приморськ того ж району Запорізької області.

Принять предложение об изъятии имущества от буржуазии и конфискации у бежавших...

Под. под, Члены ревкома (прізвище нерозбірливе) М. ПРОСКУРКИН  
Врид предревкома А. ЛЕВАНИСОВ  
Секретарь (прізвище нерозбірливе)

ДАЗО. — Ф. Р. — 3378. — Оп. 1. — Спр. 15. — Арк. 72.

**№ 15.**  
**НАКАЗ № 141 БЕРДЯНСЬКОГО**  
**ВІЙСЬКОВОГО РЕВКОМУ ПРО РЕЄСТРАЦІЮ ОСІБ,**  
**ЯКІ МАЛИ БУДЬ-ЯКІ ВІДНОСИНИ**  
**З ДОБРОВІЛЬЧОЮ АРМІЄЮ**

8 вересня 1920 року

**ПРИКАЗ № 141**  
**Бердянського Военно-Революційного Комітета**  
**по відділу управління**

8 сентября 1920 г.

На объявленную в приказах Военно-Революционного Комитета от 6 и 7 Июня за № 128 и 129 регистрацию родственников лиц, состоящих или состоявших в Добровольческой армии и лиц, бежавших с белыми при эвакуации в декабре месяце прошлого года явилось лишь по первой регистрации 13 и по второй — 2 человека. Усматривая в этом злостное нежелание подчиняться требованиям законных властей, Военно-Революционный Комитет приказывает в трехдневный срок с момента опубликования сего приказа, явиться на регистрацию в Отдел Управления лицам следующих категорий: а) гражданам, родственники коих состояли или состоят в Добровольческой Армии (сыновья, отцы, братья и т. д. и б) гражданам и домовладельцам, родственники или квартиранты коих бежали с белогвардейцами при эвакуации зимою прошлого года.

Примечание: под бежавшими подразумеваются лица уехавшие персонально, как-то: банкиры, спекулянты, купцы и частные лица, а равно эвакуировавшиеся с войсковыми частями (офицеры и солдаты и с казенными и общественными учреждениями, т. е. должностные лица военных и гражданских учреждений уехавшие в связи со службой в этих учреждениях.

Всем кварткомам, под страхом ареста, предлагается в трехдневный срок представить в Отдел Управления краткие списки лиц этих категорий для

проверки того, кто уклонился от регистрации. Лица уклонившиеся от регистрации а равно кварткомы давшие неверные сведения будут оштрафованы от 5 до 50 тысяч рублей. Приказ сей распространяется и на тех лиц, кои по тем или другим обстоятельствам вернулись из лагеря белых и ныне проживают в городе.

Начальнику Гормилиции наблюсти за точным выполнением сего приказа и на виновных составлять протоколы на предмет привлечения к ответственности по законам Военно-Революционного времени при фронтовой полосе.

**Предревком А. КУЛАКОВ**  
**Зав. Отд. Упрвл. А. БУШУЕВ**  
**Секретарь Ревкома С. КУЗНЕЦОВ**

ДАЗО. — Ф. Р. — 3378. — Оп. 1. — Спр. 2. — Арк. 112.

**№ 16.**  
**З ІНФОРМАЦІЇ НОГАЙСЬКОГО РЕВКОМУ**  
**БЕРДЯНСЬКОМУ ПОВІТОВОМУ РЕВКОМУ**  
**ПРО ПЕРШІ КРОКИ БОРОТЬБИ**  
**З КОНТРРЕВОЛЮЦІЙНИМИ ЕЛЕМЕНТАМИ**  
**У ВОЛОСТІ**

2 листопада 1920 року

У.С.С.Р.  
Ногайск Ревком  
№ 83  
гор. Ногайск

**В Бердянский Уездный Ревком**

Двадцать восьмого октября с разсветом Ревком приступил к работе, приехали три члена Ревкома и два милиционера в первую очередь приступили к вылавливанию контр-революционеров и бандитов. Удалось несколько душ задержать, часть из коих была отправлена в Уездную Чрезвычайную комиссию... Отдел Управления производит текущую работу, как-то: взятие на учет бежавших с белыми, регистрацию всех находящихся в рядах белых...

**Предревкома (підпис)**

ДАЗО. — Ф. Р. — 73. — Оп. 2. — Спр. 3. — Арк. 20.

**№ 17.**  
**ПОСТАНОВА РАДИ НАРОДНИХ КОМІСАРІВ УСРР  
І РЕВОЛЮЦІЙНОЇ РАДИ ПІВДЕННОГО ФРОНТУ  
ПРО СУВОРУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ  
ПОВСТАНСЬКИХ ЗАГОНІВ І ГРОМАДЯН  
ЗА ПОШКОДЖЕННЯ НИМИ ЗАЛІЗНИЧНИХ КОЛІЙ  
ТА ІНШИХ ВАЖЛИВИХ СПОРУД**

5 листопада 1920 року

**ПОСТАНОВЛЕНИЕ  
Совета народных комиссаров УССР и революционного совета  
Южного фронта**

**№ 1970/с ноября 5 дня 1920 года г. Харьков**

В виду участвовавших в последнее время случаев злоумышленной порчи железнодорожных путей и сооружений телеграфных и телефонных проводов Совет народных комиссаров Украинской Советской Социалистической Республики и Революционный Военный Совет Южного фронта и в подтверждение и дополнение постановления от 9-го мая 1920 года ПОСТАНОВИЛИ:

1

Возложить ответственность за сохранность железнодорожного полотна, искусственных сооружений, телеграфных и телефонных линий на население прилегающих к 15-верстной полосе населений деревень и населенных пунктов.

2

Вменить в обязанность всему населению в указанной п. 1 полосе принять все меры к охране железнодорожных путей телеграфных и телефонных линий, сообщая в ближайшие исполкомы, комендантам станции, железнодорожной администрации, начальникам милиции, начальнику ближайшей войсковой части, комитету партии, органам ЧК, комитетам незаможных селян о появлении различных банд или отдельных злонамеренных лиц, стремящихся повредить указанные по п. 1 сооружения.

3

Командующему войсками внутренней службы Южного Фронта (Украины) в недельный срок произвести разбивку, указанной в п. 1 полосе между селениями, разделив таковую на районы и предупредив через начальника района население последних.

4

В случае злоумышленной порчи железнодорожных путей или телеграфных линий брать из районов, коим был поручен участок, заложников исклю-



чительно кулацкого элемента. При взятии заложников руководствоваться преимущественно указанными комитетами незаможных селян.

**Примечание:** 1) В местностях, где уже имели место частые случаи порчи железнодорожного пути, телеграфно-телефонных линий нападений поезда и проч., заложников взять немедленно, по опубликовании настоящего постановления, объявить населению, что при повторении случая порчи железнодорожного пути, сооружения, нападение на поезда и проч. заложники будут разстреляны.

**Примечание:** 2) Железнодорожным агентам и военным властям в случае порчи или разрушения в том или ином районе, указанных в п. 1 сооружений привлекать все без исключения население данного района к работе для немедленного восстановления разрушенного.

**Примечание:** 3) В районах особо охваченных бандитизмом, привлекать население к теготейшим формам принудительных работ не останавливаясь перед населением из пределов данного района целых семейств лиц, наиболее замеченных в участии в бандах.

## 5

Укрывателей, попустителей, недоносители будут предаваться самым беспощадным карам вплоть до разстрела и конфискации всего имущества.

## 6

Командующему войсками внутренней службы предоставить право в особо важных пунктах железнодорожные узлы, государственной важности железнодорожные мосты и тоннели и проч. объявить военное или осадное положение, распространяя его на местное население в радиусе 15 верст доводя об объявлении осадного положения. До сведения Совнаркома УССР и Реввоенсовета Южфронта.

## 7

Предоставить командующему войсками внутренней службы право издавать в развитии настоящего постановления соответствующие приказы и распоряжения обязательные для всех органов власти на территории УССР.

## 8

Настоящее постановление под ответственность Губуезд и Волисполкомов ввести в действие по телеграфу, широко оповестив все население путём объявления на сходках, расписки во всех деревнях и населенных пунктах.

**Подл. Предс. д. СНК УССР РАКОВСКИЙ**  
**Ком. Арм. Юж. Фронта Фрунзе МИХАЙЛОВ**  
**Член Реввоенсовета Южного Фронта С. ГУСЕВ**

**№ 18.**  
**ПРОТОКОЛ МІТИНГУ МЕШКАНЦІВ**  
**АНДРІЇВСЬКОЇ ВОЛОСТІ<sup>1</sup> БЕРДЯНСЬКОГО ПОВІТУ**  
**НА ПІДТРИМКУ ДІЙ**  
**МАХНОВСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ**

Не пізніше 12 листопада 1920 року

**В Андреевский волревком**  
**ПРОТОКОЛ**  
**Андреевского Волостного митинга**

На митинг явилось 1250 домохозяев и молодежи председателем для проведения митинга был избран гр. села Андреевки т. Майборода Захарий Васильевич и секретарем т. Дубинос Захарий Артемьевич. Митинг открыл председатель митинга т. Майборода. По открытии митинга была заслушана копия отношения Вр. и Д. Начальника Штаба Повстанческой Украинской Армии Махновцев Начальн. (слово нерозбірливе — ред.) В.Белаша от 29 октября 1920 года адресованное на имя т.т. Вдовиченко и Гончаренко следующего содержания:

"С Красными войсками и их командованием мы в оперативном отношении, сошлись для скорейшей ликвидации белогвардейцев в Крыму, а потому сейчас идем рука с рукою с т.т. красными. Если вы остались революционерами, вы должны немедленно приступить к делу а именно: собрать в своих районах все оперирующие махновские отряды и добровольцев, которые смогут общества мобилизовать и направляйте в штаб армии в Гуляйполе."

Выслушав это отношение Постановили: принять таковое к сведению.

Председатель  
Секретарь

ДАЗО. — Ф. Р. — 73. — Оп. 2. — Спр. 3. — Арк. 19.

**№ 19.**  
**З ПРОТОКОЛУ № 7 СЕКРЕТНОГО ЗАСІДАННЯ**  
**МЕЛІТОПОЛЬСЬКОГО ПОВІТОВОГО ВІЙСЬКОВО-**  
**РЕВОЛЮЦІЙНОГО КОМІТЕТУ ПРО ВИЛУЧЕННЯ**  
**ЗАЙВИХ ЗАПАСІВ У НАСЕЛЕННЯ м. МЕЛІТОПОЛЯ**

Не пізніше 13 листопада 1920 року

СЛУШАЛИ: Об изъятии излишков у населения города...

ПОСТАНОВИЛИ: По мотивам политического характера принято большинством голосов 5 против 4.

---

<sup>1</sup> смт Андріївка – нині Бердянського району Запорізької області.

1. Производит изъятие не у всего населения, а лишь у буржуазии и спекулянтов по заранее заготовленным адресам.
2. Обложить имущественное население города бельевой повинностью.
3. Обратиться к рабочему населению города о добровольной сдаче излишков для фронта.

ДАЗО. — Ф. Р. — 73. — Оп. 1. — Спр. 11. — Арк. 105.

**№ 20.**  
**ЗІ ЗВІТНОЇ ДОПОВІДІ**  
**ЗАВДУЮЧОГО ІНФОРМАЦІЙНО ІНСТРУКТОРСЬКИМ**  
**ПІДВІДДІЛОМ ВІДДІЛУ УПРАВЛІННЯ**  
**ПРИ БЕРДЯНСЬКОМУ РЕВКОМІ**  
**ПРО ПОЛІТИЧНЕ СТАНОВИЩЕ В м. БЕРДЯНСЬКУ**  
**ТА ПОВІТІ ПІСЛЯ ЗВІЛЬНЕННЯ ЦЬЄЇ ТЕРИТОРІЇ**  
**ВІД БІЛОГВАРДІЙЦІВ**

Станом на 15 листопада 1920 року

... Общее положение уезда по волостям в политическом отношении, в связи с последними событиями, рисуется в следующем виде. Испытав все прелести временной оккупации уезда бандой Врангеля крестьянство уезда воочию убедилось, что несет трудовому народу власть белых и подавляющая масса его вздохнула свободной грудью, когда их красные братья освободили от ига их родной край. Недоверчивое, а порой даже враждебное отношение крестьянства к Соввласти, наблюдавшееся ранее, в связи с последними событиями, сменилось в начале более благосклонным и даже дружественным отношением их к своим истинным друзьям, но первое долгожданное сближение наше с крестьянством вскоре омрачилось новой тучкой недоверия и разногласия. На горизонте появился Батько Махно и его уполномоченные Удовиченко и друг. И всегда неуравновешенный Украинский селянин снова очутился на перепутьи двух дорог, недоуменно гадая, где его друзья, где недруги. Малосознательный, органически чуждый интересам всякой государственности, селянин неспособен разбираться в тонкостях Советской государственности и его интересов и незатейливая демагогия таких вождей как Батько Махно ему больше по плечу. И в результате (что так естественно) выбор крестьянства пал на Батьку Махно, поставив Советскую власть, тем самым, несколько в тени. Правда, враждебного отношения к Соввласти пока не заметно, но нет и признаков особого благоволения; переоценивая наших неудач можно безошибочно сказать, что

отношение значительного большинства крестьянства к Соввласти пока доброжелательно постольку, поскольку политика последней не идет в разрез с настоящим партизанским движением... Господствующее положение в уезде Махновцев, объясняется отсутствием организованно реальной силы, чувствительно отражается на всей работе Соввласти на местах, так как поведение партизанов зачастую не только тормозит ее, но в отдельных случаях даже парализует все действия Соввласти... Центру надо своевременно обратить внимание на это ненормальное явление, для устранения существующего двоевластия, координировав свои действия с главным штабом партизанских войск Батки Махна... Это может вовремя предотвратить полную дезорганизацию органов Советской власти на местах, что насущно необходимо в интересах Советского строительства в уезде. Правда, надо отдать справедливость, что официальные представители Батки Махна (Удовиченко, Матросенко, Солонский) по отношению к Соввласти держать себя вполне лояльно и пока за ними нечего не замечено. Так на митингах в селах последние призывали крестьян вступать в повстанческие отряды и Красную армию для окончательного подавления последнего оплота белогвардейщины, барона-Врангеля, и, между прочим, убеждали крестьян оказывать посильную продовольственную помощь Красной армии и голодным рабочим города. В последнее время тов. Удовиченко проводит в уезде мобилизацию в партизанские отряды, которая проходит с исключительным успехом... Нельзя не констатировать также того факта, что если Советская власть, как таковая, имеет все же своих доброжелателей среди крестьянства, что идея коммунизма имеет немало противников: крестьянство в большинстве находит, что проведение этой идеи в деревне — преждевременно, деревня в буквальном смысле слова запугано коммуной (Троицкая, Ново-Павловская, гор. Ногайск<sup>1</sup> и др. волости) и относится к коммунистам с недоверием. Объясняется это отчасти провокацией контр-революционеров и прежней агитацией Батки Махна...

Подотдел Инфор.-Инструк. Приложит все старания, чтобы рассеят этот нелепый страх крестьянства перед коммуной. Для проведения празднования дня трехлетия Октябрьской Революции были командированы в уезд лучшие партийные силы... Особенного под'ема духа в день празднования среди крестьянства не наблюдалось, что ставится в связи с тем обстоятельством, что внимание их в настоящее время всецело отвлечено в сторону партизанского движения, возглавляемого Баткой Махно...

**Заведующий Информац.-Инструкторским подотделом  
Делопроизводитель (підписи)**

**ДАЗО. — Ф. Р. — 73. — Оп. 2. — Спр. 1. — Арк. 1, 2.**

---

<sup>1</sup> с. Ново-Павлівка – нині с. Партизани, м. Ногайськ – нині м. Приморськ Приморського району Запорізької області.

**№ 21.**

**З ПОСТАНОВИ ЗАСІДАННЯ ЮР'ІВСЬКОГО<sup>1</sup>  
ВОЛОСНОГО РЕВКОМУ БЕРДЯНСЬКОГО ПОВІТУ  
ПРО МАСОВІ ОБШУКИ В БУДИНКАХ СЕЛЯН  
З МЕТОЮ ВИЛУЧЕННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ**

16 листопада 1920 року

... 4. Обнаружение оружия. Про сему вопросу постановили: т.к. граждане несмотря на неоднократные приказания, оружий не сносят и не заявляют у ревкома есть основательные данные что у населения оружие есть, произвести обыски такового.

**Председатель МЕЗЕНЦЕВ  
Секретарь А. КИСЕЛЬ**

ДАЗО. — Ф. Р. — 3378. — Оп. 1. — Спр. 14. — Арк. 103 зв.

**№ 22.**

**ПРОТОКОЛ МІТИНГУ МЕШКАНЦІВ  
АНДРІЇВСЬКОЇ ВОЛОСТІ БЕРДЯНСЬКОГО ПОВІТУ<sup>2</sup>  
ПРОВЕДЕНОГО НА ПІДТРИМКУ ДІЙ  
МАХНОВСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ**

17 листопада 1920 року

**Протокол Андреевского митинга 17/XI—20 года**

На митинг явилось 1000 челов. Председателем митинга был избран председатель Андреевского Волревкома т. Бобырь Лков. Пив. и секретарем т. Дубинос Зах. Арт. Митинг открыл председатель митинга т. Бобырь. После открытия митинга слово предоставлено командиру особой Азовской группы повстанцев Украины махновцев т. Удовиченко Троф. Яков., который высказал пространную речь по текущему моменту, о том к чему стремятся повстанцы-махновцы, о будущей власти, советском строе, кто такие махновцы и за что они борятся. После произнесенной речи т. Удовиченко, слово предостав-

<sup>1</sup> с. Юр'ївка – нині Приморського району Запорізької області.

<sup>2</sup> смт Андріївка – нині Бердянського району Запорізької області.

лено председателю Штаба Махно т. Матросенко Ант. Дмитр., который говорил речь по текущему моменту куплета (далі слово нерозбірливе — ред.). Выслушав эти две пространные и очень понятные (далі слово нерозбірлива — ред.) митинг единогласно постановил: принять к сведению и приветствовать особую Азовскую группу повстанцев Украины махновцев сплотившуюся с Красной армией для полнейшей ликвидации белогвардейщины в Крыму.

Председатель  
Секретарь

ДАЗО. — Ф. Р. — 73. — Оп. 2. — Спр. 3. — Арк. 19.

**№ 23.**  
**НАКАЗ № 1 БЕРДЯНСЬКОГО ПОВІТОВОГО**  
**ВІЙСЬКОВО-РЕВОЛЮЦІЙНОГО КОМІТЕТУ**  
**ПРО ЙОГО СТВОРЕННЯ**

18 листопада 1920 року

**ПРИКАЗ № 1**  
**Бердянского Уездного Военно-Революционного Комитета**

1

На основании распоряжения Начпоарма 13 и протокольного постановления Бердянского Упаркома К.П.У., Бердянский Уездный Военно-Революционный Комитет организован в составе Председателя тов. Михеловича, Зам. Председателя Бушуева и членов т.т. Комарова, Пастухова и Худолея.

2

Все приказы и распоряжения изданные ранее органами Советской власти остаются в силе и обязательны для исполнения.

18 ноября 1920 года гор. Бердянск

Предревкома **МИХЕЛОВИЧЬ**  
Секретарь **КРАСНОПОЛЬСКИЙ**

ДАЗО. — Ф. Р. — 3378. — Оп. 1. — Спр. 4. — Арк. 123.

**№ 24.**  
**З ДОПОВІДІ ГОЛОВИ**  
**ПОКРОВСЬКОГО ВОЛОСНОГО РЕВКОМУ**  
**БЕРДЯНСЬКОМУ ПОВІТОВОМУ РЕВКОМУ**  
**ПРО ГРАБУНКИ, ЯКІ ВЧИНЯЮТЬ ЧЕРВОНОАРМІЙЦІ**

21 листопада 1920 року

... В течении прошлой недели в районе моей волости происходили следующие случаи, как например: в с. Георгиевке<sup>2</sup>, без моего ведома, но еще не выяснено какой частью, а будто-бы 7 стр. дивиз. Отдел снабжения, которым взято 40 шт барашек, 400 пуд хлеба и друг. продуктов; в с. Н-Троицком<sup>3</sup> были произведены ограбления, где было около 20 челов вооруженных красноармейцев — неизвестной части — обобрали поголовно одежду и проч в ночное время и вообще много опирируют банды, с которыми сами не в силах бороться...

21 ноября 1920 года № 179

**Председатель Покровского волосного ревкома**  
**(підпис нерозбірливий)**

ДАЗО. — Ф. Р. — 3378. — Оп. 1. — Спр. 9. — Арк. 39.

**№ 25.**  
**З ТАЄМНОГО ЗВЕДЕННЯ № 8**  
**ОЛЕКСАНДІВСЬКОГО ГУБРЕВКОМУ,**  
**НАПРАВЛЕНОГО НАРКОМАТУ**  
**ВНУТРІШНІХ СПРАВ УСРР, ПРО РОБОТУ**  
**ПОВІТОВИХ, ВОЛОСНИХ І СІЛЬСЬКИХ РЕВКОМІВ**

30 листопада 1920 року

Карательным подотделом приступлено к оборудованию дома общественных принудительных работ, прием арестованных предполагается в ближайшее время.

---

<sup>1</sup> с. Покровське – нині смт Приазовське того ж району Запорізької області.

<sup>2</sup> с. Георгіївка – нині Приазовського району Запорізької області.

<sup>3</sup> с. Новотроїцьке – нині Приазовського району Запорізької області.

... Больше-Михайловская волость. На общегражданском сходе при большом участии кулаков и махновцев выступил с докладом по текущему моменту и организации Комнезаможей инструктор Губревкома тов. Тарасенко. По окончании доклада была предложена резолюция, которую приняли с поправкой: выразив всеми силами и средствами поддерживать Соввласть и приветствовать Красную Армию и ее вождей, а также армию махновцев, как победителей мировой контрреволюции. О Комнезаможей вынесено постановление таковых не организовывать, а общими усилиями помогать бедноте.

... Натальевская волость. Под влиянием Завземотделом Шевченко было вынесено на общегражданском сходе постановление: не давать никаких продуктов г. Александровску. Сделано распоряжение об аресте Шевченко.

... Гуляйпольская волость. Отправившийся Начмилиции 5-го района с 4-мя милиционерами в с. Гуляйполе и обратился в Совет, организованный по махновской программе, предъявив свой мандат. Председатель сказал, что милиция необходима, но ввиду того, что здесь находится штаб повстанческой армии и существует военная диктатура. По этому предложил прежде обратиться в штаб Махно, где встретил их Куриленко и секретарь Рыбин. Прочитали мандат Начмилиции, назвав его жандармом и проч. Секретарь написал на мандате резолюцию: "В Гуляйполе порядке превосходные и крестьяне не нуждаются ни в какой присыльной милиции, а если потребуется самообхрана, то крестьяне сумеют выделить из себя самообхрану. Секретарь Совета Рев. Повстанческих Махновцев Рыбин." Возвратив Начмилиции мандат и дал пропуск на выезд из Гуляйполя, который отправился в дер. Новоселку, где остановился ночевать. Ночью подъехала тачанка с 4-мя вооруженными и 2-мя кавалеристами. Пьяные бандиты после проверки документов забрали у начмилиции 29 000 руб. денег, 2 винтовки, одежду и скрылись. Нач милиции 5-го района с милицией прибыл в Александровск.

**Зав. Губ. Отделом Управления**

**Зав. Информац-Инструк. П/о**

**Секретарь**

**ДАЗО. — Ф. Р. — 2. — Оп. 5. — Спр. 4. — Арк. 9.**



№ 26.

**ДОПОВІДЬ ІНСТРУКТОРА-ОРГАНІЗАТОРА  
БЕРДЯНСЬКОГО РЕВКОМУ САВИЦЬКОГО  
НАЧАЛЬНИКУ ВІЙСЬКОВОГО ГАРНІЗОНУ  
с. ЧЕРНІГІВКА ПРО ЗБРОЙНЕ ПРИМУШЕННЯ  
СЕЛЯН БЕРЕСТОВЕЦЬКОЇ ВОЛОСТІ ПІДКОРЯТИСЯ  
РАДЯНСЬКІЙ ВЛАДІ**

Кінець листопада 1920 року

**Начальнику Гарнизона села Черни-  
говки<sup>1</sup> Бердянского уезда**

**Копия**

**Информационно-Инструкторскому  
Под'отделу Отдела Уравления при  
Бердянском ревкоме**

**ДОКЛАД**

**Инструктора-Организатора тов. Савицкого**

13-го ноября 1920 г я по поручению Инфор.-Инстр. Под'Отдела Отдела Управления Бердянского Военно-Революционного комитета согласно данно-го мне мандата от 2-го ноября 1920 г. за № 276 выехал для организации волосных и сельских Ревкомов в качестве инструктора по Бердянскому уезду.

Доношу, что в с. Берестовом<sup>2</sup> без помощи вооруженных сил работать не представляется возможным, так как все население исключительно имену-ет себя махновцами масса укрывается дезертиров, по заявлениям самих обы-вателей, ночью население терроризируется стрельбой, как будто на село на-ступают. Создать твердую революционную власть нельзя потому, что никто из честных сочувствующих Соввласти работников не осмеливаются быть членами ревкома Берестоватской волости, председатели дежурят по очереди ежедневно, он же председатель он же разсылной. Мною был создан Бере-стоватский Волостной Ревком 17 ноября с большим трудом, и данный Ревком не является носителем и защитником Советской власти, а просто люди под давлением схода избраны заочно, и ничего не знающие по Советскому стро-ительству, что же касается работников, которые могли бы стоять на страже интересов Советской власти, то те открыто заявляют обществу, что вы нас лучше повесте сейчас на первом суке, но работать не будем, считаю необхо-димым провести основательную чистку села Берестового.

**Инструктор (підпис)**

**ДАЗО. — Ф. Р. — 73. — Оп. 2. — Спр. 3. — Арк. 44.**

<sup>1</sup> с. Чернігівка – нині смт Чернігівка того ж району Запорізької області.

<sup>2</sup> с. Берестове – нині Бердянського району Запорізької області.

**№ 27.**  
**ПОВІДОМЛЕННЯ**  
**ІНФОРМАЦІЙНО-ІНСТРУКТОРСЬКОГО ПІДВІДДІЛУ**  
**ВІДДІЛУ УПРАВЛІННЯ БЕРДЯНСЬКОГО РЕВКОМУ**  
**ПРО АНТИРАДЯНСЬКІ ДІЇ МАХНОВЦІВ У ПОВІТІ**

Кінець листопада 1920 року

**В БЕРДЯНСКИЙ РЕВКОМ**

Информационно-инструкторский под'Отдел Отдела Управления считает своей обязанностью поставить Уревком в известность о тех печальных фактах, которые имеют место в уезде в последние дни: в управлении Начальника С.-Р.-К Милиции 6-го района Бердянского уезда 17 сего ноября явились вооруженные махновцы и под угрозой оружия пред'явили ряд незаконных требований как то: о сдаче милиции всего вооружения и сданного населением оружия, а также принадлежащего Милиции казенного имущества лошадей, тачанок, седел и проч. Не встречая сопротивления со стороны Милиции, Махновцы самовольно взяли 1 тачанку, пару лошадей с упряжью и оружие принадлежащее милиционеру Безхлебному, как-то: винтовку, наган и шашку. Как и надо было ожидать явления эти принимают хронический характер. Сегодня явился в подотдел тов. Председателя Трояновского волревкома тов. Островский и заявил приблизительно следующее: в селе Трояни<sup>1</sup> прибыли на днях на митинг т. Удовиченко и Матросенко и пред'явили требование ультимативного характера — исполнять только их волю, а не агентов Советской власти; в результате чего Волревком разсыпался, так как члены его терроризированы и боятся приступить к своей работе. Местная Р-К-Милиция (7-ой район) хотя и не разогнана но фактически бездействует будучи обезоружена махновцами (взяты шашки и др. оружие). Все имущество милиции и Волревкома заключающихся в тачанках и лошадях, также взяты ими. По доносу местных кулаков у т. Волревкома т. Островского отнята винтовка, которую он носил с разрешения Советской власти. Пред'явление им документов на право ношения оружия было встречено насмешкой: "Комисарских мандатов мы не признаем". У предагентов 2-ой Дондивизии махновцами взято самочинно 4 тачанки и другое имущество. Без посредства продагентов Соввласти взято у населения 50 п. ячменя 10 п. хлеба и др. продукты. Таким же путем взяты у населения 24 тачанки. После от'езда т. Удовиченко явились из с. Андреевки<sup>2</sup> три пьяных махновцев, которые буйствовали в волревкоме, угрожали оружием и разсекли шашкой письменный стол. Пьяные махновцы между прочим выражались: "Мы идем защищать не советскую власть, а свое имущество, свои 40 дес., своих лошадей, которые не уступим без борьбы с ору-

<sup>1</sup> с. Трояни – нині Бердянського району Запорізької області.

<sup>2</sup> Нині смт Андріївка Бердянського району Запорізької області.

жием в руках! день этот закончился ночными грабежами — в селе ограблено 4 селянина взято у одного из них 60. 000 руб и разной постельной и верхней одежды. Докладывая обо всем этом Информ. — Инстр. Под'отдел сообщает что информировать центр он лишен возможности в виду отсутствия телеграфного шифра.

Делопроизводитель (підпис)

ДАЗО. — Ф. Р. — 73. — Оп. 2. — Спр. 3. — Арк. 43.

## № 28.

### **З ТЕЛЕГРАМИ БЕРДЯНСЬКОГО РЕВКОМУ ОЛЕКСАНДРІВСЬКОМУ ГУБЕРНСЬКОМУ ВІДДІЛУ УПРАВЛІННЯ ПРО РОЗМАХ ПОВСТАНСЬКОГО РУХУ В БЕРДЯНСЬКОМУ ПОВІТІ**

1 грудня 1920 року

... На митинге в селе Троянах представители Батьки Махно Удовиченко и Матросенко предъявили волревкому ультимативное требование: исполнять только их волю, игнорируя распоряжение агентов Соввласти. Результате волревком терроризирован, распался. Селе Берестовом работа волревкома невозможна без поддержки вооруженной силы, само население кулацко-махновское, именуют себя махновцами, укрывается масса дезертиров Красной армии [...] Элемент, сочувствующий Соввласти, уклоняется от избрания в волревком, опасаясь за свою жизнь. Четыре выбора селе Берестовом не дали никаких результатов. Только в пятый раз был избран состав волревкома и то в отсутствие избираемых, сознательно уклоняющихся от выборов по той же причине. Население села Черниговки тоже пропитано духом махновщины. Работа волревкома тормозится, председатель Грошев, назначенный Штабармом-13, намерен бежать из села с уходом воинских частей, так как население негодует против назначенчества. Селе Ново-Троицком председатель волревкома вынужден отказаться от работы ввиду бандитизма и явного неподчинения населения Соввласти. Посылка инструкторов на места абсолютно невозможна, ибо личная их неприкосновенность ничем не гарантирована. Махновцы настроены враждебно против командированных агентов Соввласти, следят за их действиями и всегда готовы на крайние меры. Необходимо принять Центровласти чрезвычайные меры, ибо дальнейшее чревато роковыми последствиями.

За отсутствием секретного шифра лишены возможности телеграфировать информируем вас оказией 348.

ДАЗО. — Ф. Р. — 73. — Оп. 1. — Спр. 92. — Арк. 1.

№ 29.

**ВКАЗІВКА ЗАВДІУЮЧОГО ВІДДІЛОМ УПРАВЛІННЯ  
ОЛЕКСАНДРІВСЬКОГО ГУБЕРНСЬКОГО РЕВКОМУ  
ГОЛОВІ НАТАЛІВСЬКОГО ВОЛОСНОГО РЕВКОМУ<sup>1</sup>  
ПРО ЗАБОРОНУ БРАТИ НА ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ  
КОЛИШНІХ ВОРОГІВ РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ**

3 грудня 1920 року

Информац-Инструк. П/о Отдела Управления Губревкома, предписывает немедленно отстранить от должности секретаря Кабанец<sup>2</sup>, ввиду того, что население заметило его некоторые проделки.

Кроме того, как служащий Гетьманщине, Деникину и Врангелю, согласно Декрета не может служить на Советской должности.

С исполнением донести в Информац-Инструк. П/о.

Зав. Губотуправ

Зав. Информац-Инструк. П/о (підписи)

за Секретарь ТРОШКИН

ДАЗО. — Ф. Р. — 73. — Оп. 2. — Спр. 2. — Арк. 8.

№ 30.

**ЗІ ЗВІТУ ЗАСІДАННЯ  
МЕЛІТОПОЛЬСЬКОЇ ПОЗАПАРТІЙНОЇ  
РОБІТНИЧО-СЕЛЯНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ  
ПРО РОЗСТРІЛ ПОЛОНЕНИХ МАХНОВЦІВ**

3 грудня 1920 року

... Я, начальник гарнизона и командир сводной дивизии курсантов, считаю своим долгом информировать вас о ходе борьбы с махновцами. Вчера и третьего дня были бои с частями махновских банд, которые выдав себя за одну из дивизий Красной армии, прорвались из Крыма. Бои происходили в районе Тимашевки и Веселого<sup>3</sup>. Под Тимашевкой махновцы разбиты. Захвачено много пулеметов, тачанок, орудия и около **700 пленных, которые расстреляны**. Остатки махновцев (около 1000 человек) прорвались на Большой Токмак, но уже окружены и уничтожаются.

ДАЗО. — Ф. Р. — 73. — Оп. 1. — Спр. 91. — Арк. 19.

<sup>1</sup> с. Наталівка – нині Запорізького району Запорізької області.

<sup>2</sup> Кабанець (Кобанцов) – не пізніше 3 грудня 1920 року був заарештований Олександрівською Губернською надзвичайною комісією. Подальша його доля невідома (ДАЗО. – Ф. Р. – 73. – Оп. 2. – Спр. 2. – Арк. 12).

<sup>3</sup> Тут йдеться про села Тимошівку та Веселе нині Оріхівського району Запорізької області.

**№ 31.**  
**ЗІ СТЕНОГРАФІЧНОГО ЗВІТУ**  
**ЗАСІДАННЯ МЕЛІТОПОЛЬСЬКОЇ ПОЗАПАРТІЙНОЇ**  
**РОБІТНИЧО-СЕЛЯНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**  
**ПРО СТАНОВИЩЕ У МЕЛІТОПОЛЬСЬКОМУ ПОВІТІ**  
**ПІСЛЯ ВИГНАННЯ АРМІЇ ВРАНГЕЛЯ**

3 грудня 1920 року

[...] В (Веселянской) волости много необмолоченного хлеба. Почти все лошади забраны, нечем работать. Озимый хлеб не посеян и весной нечем будет засеять яровой... Во время фронтовой полосы было сносно, но как только фронт отдалился, жить становилось невозможно. Каждый солдат считал своим долгом требовать, чтобы ему жарили курицу, варили молочную кашу и т. п. Никакие жалобы не помогали. Особенно проявляли себя части 13 армии...

Отношение к Советской власти хорошее, но все против комбеда. Крестьяне заявили: комбеда не нужно, мы все бедны и голы. Государственная разверстка может быть выполнена лишь частично только в отношении скота, хлеба же совершенно нет.

ДАЗО. — Ф. Р. — 73. — Оп. 1. — Спр. 91. — Арк. 18 зв., 19.

**№ 32.**  
**ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАЦІОНАЛЬНИЙ СКЛАД**  
**БЕРДЯНСЬКОЇ РОБІТНИЧО-ЧЕРВОНОАРМІЙСЬКОЇ**  
**КОНФЕРЕНЦІЇ**

6 грудня 1920 року

Анкету заповнило ... 311 делегатів с решаючими голосами

По національності делегати розділяються:

Євреїв .....38

Русських.....273

ДАЗО. — Ф. Р. — 73. — Оп. 1. — Спр. 59. — Арк. 1.

**№ 33.**  
**ТЕЛЕГРАМА**  
**ОЛЕКСАНДРІВСЬКОГО ГУБЕРНСЬКОГО РЕВКОМУ**  
**МЕЛІТОПОЛЬСЬКОМУ ТА БЕРДЯНСЬКОМУ**  
**ПОВІТОВИМ РЕВКОМАМ<sup>1</sup>**  
**ПРО СКЛАДАННЯ СПИСКІВ ЗАРУЧНИКІВ**

7 грудня 1920 року

**Секретно срочно воен.**

**ТЕЛЕГРАММА**  
**Мелитополь, Бердянск, Уездревкомам**

На основании командвойсками ВНУС 7 тчк Губревком предлагает ближайшем заседании Уездревкома зпт составить список гражд. кулаков подлежащих взятию в заложники тчк Под влиянием которых расхищается населением заготовленные лесные материалы тчк В первую голову необходимо взять заложников во всех селах прилегающих к лесным рощам зпт а также в целях окончательного пресечения ввиду наблюдающейся порчи проводов телефонных и телеграфных линий зпт повреждение жел.-дорож. Путей зпт немедленно взять заложников населения прилегающих к жел.-дорож. путям зпт телеграфным линиям 16 верст полосе тчк Постановление и списки заложников прислать в спешном порядке Губотуправ тчк

№ 772  
7/XII—20 г

**Завгуботуправ**

**Зав. Информац.-Инструк. п/о (підписи)**

**ДАЗО. — Ф. Р. — 73. — Оп. 2. — Спр. 2. — Арк. 14.**

---

<sup>1</sup> Телеграма аналогічного змісту того ж дня надіслана Оріхівському районному ревкому (арк. 15).

**№ 34.**  
**КОРОТКА ІНСТРУКЦІЯ ПРО БОРОТЬБУ**  
**З БАНДИТИЗМОМ НА УКРАЇНІ**

8 грудня 1920 року

Утверджується  
Председатель Совнаркома Украины  
**РАКОВСКИЙ**  
Командующий всеми вооруженными  
силами Украины **ФРУНЗЕ**  
Секретарь Ц.К.К.П.У. **МОЛОТОВ**  
г. Харьков, 8 декабря 1920 г.

**КРАТКАЯ ИНСТРУКЦИЯ**  
**ПО БОРЬБЕ С БАНДИТИЗМОМ НА УКРАИНЕ**

**I. ОБЩЕЕ ПОЛОЖЕНИЕ**

Ликвидация бандитизма и создание устойчивой советской власти на Украине является в данный момент основной боевой задачей советских, гражданских, военных и партийных организаций на Украине.

1. Для борьбы с бандитизмом необходимо прежде всего вооруженная сила в виде солидных, дисциплинированных воинских частей, способных внушать страх и уважение, привыкшим к бесконечной смене властей бандам и питающей их мелкобуржуазной стихии.

2. В борьбе с бандами необходимо прежде всего поддерживать престиж сил красноармейских частей, не рисковать отдельными мелкими отрядами, не ставить частям явно невыполнимых задач, как и вообще не давать приказов, выполнение которых сомнительно. Действовать обдуманно и наверняка, создавая в населении уверенность в том, что каждая задача достигается до конца, каждый приказ выполняется во что бы то ни стало.

3. Для успешности действий против банд еще более чем в регулярной войне на фронте необходима точная и подробная ориентировка о характере банды, качество и количество вооруженной силы, местопребывания, излюбленных пунктах сборов, связи с другими бандами и местным населением и т. п.

4. Подобного рода сведения менее всего могут быть добыты обыкновенной воинской разведкой. Для их собирания и совещания необходима постоянная, правильно налаженная работа органов Ч. К. и Особых Отделов, которые должны быть теснейшим образом связаны с военным командованием.

5. Борьба с бандами не исчерпывает всей поставленной задачи. Необходимо не только ликвидировать отдельные шайки, но создать условия при ко-

торых новые банды не возникали бы или возникши чувствовали бы себя отщепенцами, не встречая сочувствия или по крайней мере поддержки широких масс.

6. Для последней задачи борьбы с бандитизмом в широком смысле необходимо-также поддержка военной силы, создающей уверенность, что всякая попытка выступления против советской власти будет беспощадно ликвидирована. Необходимо работа Особых Отделов и Ч. К., могущих предупредить готовящиеся выступления и вылавливать наиболее видных главарей. **Необходима но не достаточна.**

7. Бандитизм в целом может быть ликвидирован окончательно лишь с устранением экономических причин его вызывающих, а до того может быть обезврежен и сведен к минимуму правильной организацией советской власти, основанной на острой классовой борьбе и победе пролетарских и полупролетарских элементов как в городе так и в деревне.

8. Военные операции против банд должны быть теснейшим образом согласованы и объединены с политической организационной и хозяйственной работой всех органов советской власти и коммунистической партии.

9. Отсюда основными задачами борьбы с бандами и бандитизмом ( повстанчеством) являются:

а) агентурная разведка, использование уже готовых материалов разведки местного Ч.К. и, если понадобится, создание специальных особых отделов, задачей которых является детальное внутреннее освещение банд и изобилию бандами района и извлечение главарей, организаторов и их агентов;

б) уничтожение банд и отдельных бандитов вооруженной силой;

в) разоружение населения;

г) предупредительные карательные меры по борьбе с бандитизмом и повстанчеством;

д) Комбинированная, а в местностях наиболее зараженных бандитизмом — ударная, работа военных и гражданских советских органов под руководством партии, ставящая своей целью, путем расслоения деревни и организационного закрепления достигнутых в борьбе с бандами и кулачеством результатов, создать опору Советской власти даже в наиболее отсталых районах.

## II. РАЗВЕДКА, ОСВЕЩЕНИЕ БАНД И ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ ГОТОВЯЩИХСЯ ВЫСТУПЛЕНИЙ

10. Существующие органы Ч. К. и особых отделов армий (военных округов, особых отделов дивизий) должны сконцентрировать внимание на возможно более полном освещении банд и бандитизма. Организовать внутреннюю разведку шаек, правильно функционирующую сеть осведомителей во все населенных пунктах. Установить по возможности связь с теми из числа повстанцев, которые разочаровались в успехе дальнейшей борьбы и готовы признать советскую власть.



11. На Ч. К. и особые отделы возлагается также обязанность поимки и уничтожения главарей банд и наивиднейших сподвижников.

12. Военное командование и гражданские власти обязаны возможно содействовать чекистам и особотдельским органам при выполнении ими указанной задачи.

13. При каждой операции против какой бы то ни было банды или шайки, при начальнике действующей части должен находиться представитель оперирующих в данном районе Ч. К. или особого отдела.

### III. УНИЧТОЖЕНИЕ БАНД И ОТДЕЛЬНЫХ БАНДИТОВ

14. При проведении военных операций, имеющих целью разгрома и ликвидации открыто выступающих или готовящихся к выступлению банд, равно как и вообще при нахождении в неблагополучных по бандитизму местностях руководствоваться опытом борьбы с бандитизмом и практическими указаниями, сформулированными в брошюре тов. Эйдемана.

### IV. РАЗОРУЖЕНИЕ НАСЕЛЕНИЯ

15. Отобрацию у населения подлежат все виды вооружения и воинского снаряжения.

16. Приказов о сдаче оружия и воинского снаряжения издавалось на Украине при всех властях достаточно и повторение этих приказов в общем виде нецелесообразно, так как ведет к дискредитированию советской власти.

17. Приказ о сдаче оружия в конкретной форме для того или иного села, максимум -волости (одновременно) исдается лишь при наличии там достаточных сил для проведения приказа в жизнь и при наличии твердой воли провести его до конца.

18. Приказы о сдаче всего оружия, как правило, цели не достигают.

19. Целесообразней, пользуясь сведениями особых отделов, устанавливать точно количество оружия, подлежащего сдаче.

20. Не следует думать, что в одну операцию можно выкачать все оружие. При назначении количества, подлежащего выдаче, не зарываться, и указывать действительно возможное к исполнению, но требование доводить до конца, не останавливаясь перед расстрелом, взятых в обеспечение заложников.

**Примечание.** Здесь, как и в других случаях, брать в заложники и вообще нажимать исключительно на кулаков.

21. Если оружие в указанном числе все же не будет выдано в полной мере можно заменять контрибуцию оружием и другими видами контрибуции, например, лошадь, корову или свинью за несданную винтовку, ударяя по карману опять таки наиболее зажиточную часть населения.

22. В случае обнаружения при обыске оружия не сданного при подобной операции, независимо от того, выполнен ли наряд на винтовки полностью или нет, виновных в сокрытии расстреливать.

23. Руководители отрядов предъявляющие при разоружении сел явно невыполнимые требования подлежат строгой ответственности.

24. Если по указанию агентов ЧК и особых отделов производятся специальные поиски спрятанного оружия и снаряжения, то операция выемки производится под руководством этих агентов, а воинская часть лишь помогает и охраняет самое производство выемки.

## V. ПРЕДУПРЕДИТЕЛЬНЫЕ И КАРАТЕЛЬНЫЕ МЕРЫ

25. В виду особой важности путей и средств связи предупредительно-карательные меры возложение на местное население ответственности за взрыв мостов, порчу пути или проводов, взятие заложников, обязательно применяются в пятнадцативерстной полосе в обе стороны железнодорожной линии или телеграфной магистрали.

**Примечание.** Правило и порядок упомянутых мероприятий указаны в постановлении Совнаркома У. С. С. Р. И Реввоенсовета Южфронта от 17 октября 1920 г. №... и в приказах по войскам внутренней службы фронтов Украины от 13 октября за № 72 и 20 декабря № 91.

26. В случае надобности в районах и местностях наиболее охваченных бандитизмом или освобожденных от банд и восстаний, но являющимися очагами бандитского движения, на местное население возлагается ответственность под круговой порукой кулацких слоев за какое бы то ни было волнение или выступление против Советской власти, за нападение на отдельных красноармейцев или агентов Советской власти, а также за малейшее зло, причиненное представителям местных комитетов незаможных селян и вообще лицам, оказавшим содействие Советской власти в борьбе с бандитами и кулаками.

27. В этих случаях взятые из кулацких слоев заложники или определенная часть связанных круговой порукой кулаков платится головой за гибель агентов Советской власти или лиц, стоящих под ее защитой. Точно также те же зажиточные слои несут ответственность за несвоевременное предупреждение о появлении в их районе банд, уход банды, части их односельчан или в случае если в их селе укрывается тот или иной заведомый бандит или просто подозрительные лица без определенных занятий особенно не местного происхождения.

**Примечание.** Следует весьма осторожно и критически относиться к докладам из того или иного села о самосуде над бандитами в виду нередких случаев, что под видом бандитов хозяйственная, зажиточная часть села расправляется с революционно настроенным элементом, поэтому все случаи самосуда тщательно расследовать, а населению предлагать с подозрительными лицами или даже явными бандитами не расправляться на месте, а отправлять их под арестом в ближайший особый отдел, или хотя бы воинскую часть.

28. В случае явно выраженной враждебности населения в какой либо местности укрывательство или упорной невыдачи бандитов и повстанцев, на местное кулацкое население могут налагаться те или иные кары, такими могут быть: а) контрибуция продуктами и довольствием, б) контрибуция скотом, в) контрибуция предметами обмундирования (белье, теплая одежда, сапоги, подушки одеяла и т. п.) г) производство выселения и из'ятия семейств главарей и зачинщиков восстания с конфискацией всего их имущества и передачей последнего бедноте д) в крайних случаях уничтожение (поджог или разрушение домов заведомых бандитов и главарей, но ни в коем случае не сжигание или уничтожение артиллерией вне боя всего селения или отдельных кварталов.

**Примечание.** Центр тяжести всех кар главным образом переносятся на кулацкие слои деревни, материальные же кары должны ложиться на кулаков исключительно.

29. Применение той или иной меры определяется обстановкой сложившейся на месте и ответственность всецело ложится на того начальника, распоряжением которого та или иная мера применена.

30. Все указанные кары и контрибуции ни в коем случае не должны касаться сел и деревень к бандитизму не причастных, дабы тем подчеркнуть наше различное отношение даже к кулакам, но покорившимся своей судьбе и к элементам активно враждебным Советской власти.

31. Самоснабжение отдельных людей, даже отдельных отрядов, рассматривается как грабеж и командиры частей допускающие его подлежат ответственности наравне с активными пособниками бандитизма. Все полученное от контрибуций, поскольку оно не распределяется между местным беднейшим населением, подлежит строгому учету и сдается: обмундирование и снаряжение — в отдел снабжения дивизии, в крайнем случае полка, продовольствие — особенно скоропортящиеся продукты могут быть сданы в отдел распределения действующей части с обязательным зачислением по приказу.

32. Независимо от того было ли предварительное предупреждение и возложение ответственности на кулаков за безопасность советских агентов и особенно представителей организационной бедноты (местных членов комнезаможей) следует жестоко расправляться с кулачем в каждом случае покушения на жизнь этих проводников советской власти в глухой деревне.

33. Кулаки и бандиты должны на опыте убедиться, что агенты советской власти и организованная беднота находятся под защитой всего аппарата советской власти и трогать их невыгодно.

34. Вместе с тем органы, ведущие борьбу с бандитизмом должны обращать внимание также на деятельность местных агентов советской власти, внимательно прислушиваться к жалобам и заявлениям населения на те или иные злоупотребления местных должностных лиц и с виновниками этих злоупотреблений расправляться как с организаторами бандитских шаек, арестовывая их и передавая соответствующим военным трибуналам.

## VI. ПОЛИТИЧЕСКИЕ ПРЕДУПРЕДИТЕЛЬНЫЕ МЕРЫ И ЗАКРЕПЛЕНИЕ ДОСТИГНУТЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ

35. Борьба с бандитизмом должна сводиться не только и не столько к физическому истреблению всех настоящих действующих и возможных бандитов (что фактически невысказано) сколько к предупреждению выступлений, для чего надо прежде всего пользоваться каждым случаем чтобы доказать даже враждебным слоям целесообразность и невыгодность выступлений и вред бандитизма даже для их самих.

36. Это достигается суровыми и решительными — предупредительно карательными мерами, а также широкой кампанией, и доказательством на опыте жизни крепости советской власти и ее неизбежности в данный период.

37. Вместе с тем все организации и отдельные лица, борющиеся с бандитизмом, должны прилагать все усилия чтобы советская власть могла при данных условиях осуществить максимум надежд на получение широкими массами материальных или духовных благ какие возлагались на революцию.

38. Однако сколько бы благ ни несла победа советской власти в будущем всему человечеству в том числе и деревенскими кулаками, в данный момент, мы можем опираться лишь на реальные классовые интересы, при том интересы ближайшего дня различных групп населения. В виду этого самой реальной гарантией против продолжения повстанческо-бандитского движения является расслоение деревни, единство которой и противопоставление интересов городу было основной подоплекой живучести повстанчества и бандитизма.

39. Необходимо провести работу расслоения даже внутри самих банд путем обещания амнистии и внимательного отношения к раскаивающимся, отделив отпетых вожаков, и развращенных грабителей, от случайно попавших в банды, честных но темных людей нередко действительно революционеров в душе, обратив особое внимание на романтическую, честную и искреннюю сбитую с толку идеологией казачины и гайдамаччины молодежь.

40. Не мешает воспользоваться и услугами наиболее дальновидной части атаманов авантюристов понимающих безнадежность дальнейшей борьбы с крепнущим советским аппаратом и готовых ценой услуг советской власти в борьбе с нераскаянными врагами заслужить прощение прежних грехов.

41. Обязательно следует использовать усталость кулацких слоев, ощущаемую ими безнадежность сопротивления, возможно резче подчеркивая разницу нашего отношения к покорным хотя и кулакам и к активным пособникам бандитизма.

42. Необходимо использовать и тот факт, что бывшее повстанчество (по своему даже революционное) все более вырождается в подлинный банди-

тизм, не разбирающий своих «идейных» врагов от идейных друзей и переходящий сплошь да рядом в грабеж того же кулака.

43. Во всех проявлениях борьбы с бандитизмом, мы должны всемерно изолировать бандита повстанца и его идейного вождя кулака от основной деревенской массы середняка, который меньше кулака заинтересован в ослаблении Советской власти, но не менее, как хозяин и сельский житель страдает от созданной бандитизмом разрухи и неустойчивости. Поэтому при всех предупредительно-карательных мероприятиях, особенно внимательно следует искать грань между трудовым середняком и более зажиточным кулаком, не делая первого ответственным за грехи банд и кулачья, тем более, что и фактически средний слой менее всего повинен в бандитизме, идейными руководителями которого являются кулаки, вождями — кулацкие сынки из деревенских интеллигентов, а пушечным мясом в большинстве — деклассированная беднота.

44. Необходимо обратить самое серьезное внимание и соответствующим образом использовать безусловно намечающийся сдвиг в сторону примирения с Советской властью среди сельской интеллигенции, бывшей до последнего времени идеологом и организатором повстанчества и прежде всего бережным отношением к весьма болезненным, чувствительным, национальным чувствам (это касается украинской интеллигенции) наряду с обоснованностью, выдержанностью и твердостью нашей линии и серьезностью отношении к делу со стороны уездных руководителей советской власти, привлечь к органической работе лучших ее представителей нейтрализовав усталое во всем разочарованное ее большинство.

45. Но основной трещиной, какую мы должны всемерно углублять, должна быть линия раздела от основной крестьянской массы деревенской бедноты (незаможных селян) неимеющей возможности стать на ноги без помощи организованного пролетариата, и тесно связывающей сейчас свою судьбу с судьбами Советской власти.

46. Бедноте, даже попавшей в ряды повстанцев или банд, поскольку она не развращена окончательно перспективой легкой наживы, вольной нетрудовой жизни, должна быть предоставлена самая широкая амнистия.

47. Беднота ни в коем случае не должна страдать в схватке отрядов Советской власти с бандитами (отсюда крайне нежелательно артиллерийские обстрелы когда это не вызывается боевой необходимостью и совершенно недопустимо сжигание деревень).

48. Должны быть использованы все средства, все возможности к выяснению незаможным селянам их положения в классовом обществе и истинных намерений Советской власти.

49. В этой цели должна быть использована, как устная, так и письменная агитация, материальная помощь беднякам из ресурсов Советской власти и за счет замешанного в бандитизме кулачья.

50. Вся эта агитация словом и делом должна немедленно же организационно закрепляться созданием комитетов незаможных селян, которые

объявляются везде и всюду под особым покровительством Советской власти, так что жизнь каждого члена комнезаможа фактически гарантируется по меньшей мере десятком кулацких голов.

51. Только при наличии твердой опоры в селе в виде комнезаможей, противопоставивших себя всей остальной зажиточной массы и прежде всего кулачью Советская власть не только сможет быть всегда наготове на случай готовящегося выступления банд, но сможет приступить к искоренению бандитизма в целом.

52. Вместе с тем только всемерное расслоение деревни даст возможность на Украине создать на местах более или менее прочный и работоспособный советский аппарат, являющийся в свою очередь необходимым условием для сведения к минимуму бандитизма и повстанчества.

53. Таким образом, борьба с бандами и бандитизмом должна сопровождаться организационным закреплением достигаемых результатов, так чтобы за проходящим в район военным кулаком везде оставались и комнезаможи и нормально функционирующие советские и партийные органы.

54. При таких условиях борьба с бандами ни в коем случае не может возлагаться исключительно на военное командование или представителей Ч. К. и особых отделов, а должна быть комбинированным строго согласованным воздействием всех органов Советской власти во главе с коммунистической партией.

55. Во всех губерниях и уездах борьба с бандитизмом должна стать основной ударной задачей исполкомов (ревкомов) и партии. При каждом действующем против банд отдельном отряде должен присутствовать представитель исполкома (ревкома) одновременно являющийся и представителем партийного комитета, который несет всю ответственность за политическую сторону деятельности отряда в широком смысле этого слова.

56. Этот представитель гражданских органов Советской власти (по существу партии) является председателем тройки, в члены которой входят командир части и представитель Ч.К. или особого отдела, которая, в случае надобности, принимает экстренные меры, налагает контрибуции, берет заложников и, если случится необходимость, на месте творит суд и расправу.

**Примечание.** Представитель партии, в случае несогласия с той или иной крайней мерой воздействия, обладает правом вето, т. е. может приостановить приговор, вынесенный большинством тройки, принимая за это также как и за применение тех или иных мер воздействия на себя ответственность перед делегировавшей его партийной инстанцией.

57. В составе каждого более или менее крупного действующего против банд отряда или при районных комендатурах, где таковые учреждаются, весьма желательно присутствие представителей органов продовольствия, а также земотдела, которые участвуют в заседаниях полномочной тройки с совещательным голосом. Особое внимание обратить на то, чтобы на месте оставался минимум работников, который обеспечивал бы организационное закрепление Советской власти.

58. Губисполкомы, Губкомы должны быть в курсе развивающейся в их губернии борьбы с бандитизмом и должны принимать самое активное участие в выработке плана борьбы, равно как и проведения его в жизнь. Для чего неуклонно должны проводиться в жизнь изданные прежде распоряжения о регулярной работе совещаний в составе высшего военного начальника данной территории, предгубисполкома, губпредкомиссара, предгубчека и секретаря парткома. То-же относится к уездам.

59. Представители военного командования, а также ч. к. и особых отделов, уклоняющиеся от привлечения местных советских и партийных органов к участию в борьбе с бандитизмом, подлежат ответственности также как партийные и советские органы уклоняющиеся от этой обязанности.

60. В местах, где требуется наибольшее сгущение сил, наиболее правильная координация действий и где вместе с тем гражданские советские и партийные органы обладают наибольшею слабостью, по постановлению Ц.К.К.ПУ. и Совнаркома, создаются политсекции по борьбе с бандитизмом к которым переходит, в отношении борьбы с бандитизмом, все функции местных советских и партийных организаций и которым эти последние, в указанном смысле, всецело подчиняются.

61. Задачей политсекции является в кратчайший срок сконцентрировать в ударном пункте военные и советские партийные силы ликвидировать банды, заложить прочный фундамент ликвидации бандитизма проведением всемерного расслоения деревни, созданием правильно функционирующего советского и партийного аппарата и тем сделать свое дальнейшее существование излишним.

ДАЗО. — Ф. Р. — 2407. — Оп. 1. — Спр. 14. — Арк. 75—78 зв.

**№ 35.**  
**3 ПРОТОКОЛУ № 21 ЗАСІДАННЯ**  
**МЕЛІТОПОЛЬСЬКОГО ПОВІТОВОГО**  
**ВІЙСЬКОВО-РЕВОЛЮЦІЙНОГО КОМІТЕТУ**  
**ПРО СТВОРЕННЯ КОНЦТАБОРУ**  
**В м. МЕЛІТОПОЛІ**

9 грудня 1920 року

Под концлагерь выделить здание старой женской гимназии. Тов Чернякова, уполномоченного НКВД Украины, утвердить в должности завед. по организации концлагеря.

ДАЗО. — Ф. Р. — 73. — Оп. 1. — Спр. 11. — Арк. 99 зв.

**№ 36.**  
**З ДОПОВІДІ СЕКРЕТАРЯ БЕРДЯНСЬКОГО**  
**ПОВІТОВОГО ПАРТКОМУ М. НІКОНОВА**  
**ОЛЕКСАНДРІВСЬКОМУ ГУБПАРТКОМУ**  
**ПРО ТИМЧАСОВЕ ЗАХОПЛЕННЯ МІСТА БЕРДЯНСЬКА**  
**МАХНОВСЬКИМИ ПОВСТАНЦЯМИ**  
**І ВБИВСТВО НИМИ ГОЛОВИ РЕВКОМУ МІХАЛЕВИЧА**

16 грудня 1920 року

Настоящим доносим, что утром 12 декабря в 8 часов был сделан на Бердянск налет банд Махна. Убитых пока свезено до 100 чел., раненых не выяснено. Город разрушен артиллерией. Среди убитых председатель ревкома т. Михалевич и еще до 10 чел. коммунистов. Заменить предревкома из местной организации нечем, а также нет руководителя партии. Необходимо губкому командировать в Бердянск политически сильного товарища, желательно прислать т. Бронзоса. 16-го приступлено к работе. Денег ни копейки. Все кассы взорваны, машинки пишущие забраны или разбиты. Топлива нет. Здания без стекол. Необходима немедленная присылка денежных знаков. Иначе восстановить нормальную жизнь города невозможно. Бумаги нет. Газета выходит не будет.

Секретарь парткома М. НИКОНОВ

ДАЗО. — Ф. Р. — 73. — Оп. 1. — Спр. 92. — Арк. 6.

**№ 37.**  
**З ДОНЕСЕННЯ МЕЛІТОПОЛЬСЬКОГО**  
**ПОВІТОВОГО РЕВКОМУ**  
**ОЛЕКСАНДРІВСЬКОМУ ГУБРЕВКОМУ**  
**ПРО БЕЗЧИНСТВА ВОЇНІВ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ**  
**ЩОДО МІСЦЕВОГО НАСЕЛЕННЯ**

19 грудня 1920 року

[...] Н. Григорьевск. волость<sup>1</sup>... Грабежи и насилия производились часто на хуторах, отдаленных от густо населенных местностей. Установить личность преступников и составить акты о преступлениях не представляется возможным, но замечено, что в этом отношении более всех проявляют красноармейцы частью 2-й Дон. Дивизии, которые даже в селах среди бела дня

---

<sup>1</sup> Село Новогригорівка (стара назва) Чернігівського району Запорізької області.



забирають у крестьян лошадей, сбрую и перевязочный материал без ведома местной власти, с которой зачастую не желают даже считаться. Составлять акты о преступлениях и установить личность преступников также не представляется возможным. Милиция становится бессильна. Командный состав преступной части не разыщешь. Связи с центром до сего времени никакой не было.

... 29 ноября 5 и 6 полком курсантов взяты в с. Спасское<sup>2</sup> 18 человек и расстреляно 13 человек. Причина расстрела, а также судьба остальных неизвестны... У населения кр-цем 1-го кавполка 42 стр. дивизии самовольно произведены обыски в сундуках и взято ношенные платья как мужское, так и женское, обменены лошади и, кроме того, кр-цем продгруппы Опродкомдива-42 тоже при обыске взяты вещи... Отношение к власти населения в настоящее время неопределенное. В начале было замечено сочувственное. Сочувствие это, очевидно, поколеблено было всякими неблагоприятными выступлениями отдельных частей Красной армии, производивших бесчинства и произвола при требовании подвод, квартир, продовольствия и проч.

ДАЗО. — Ф. Р. — 73. — Оп. 1. — Спр. 100. — Арк. 13, 14 зв., 15.

**№ 38.**  
**З НАКАЗУ № 70**  
**КОМАНДИРА 42-ї СТРІЛЕЦЬКОЇ ДИВІЗІЇ**  
**ПІДЛЕГЛИМ ЧАСТИНАМ І ПІДРОЗДІЛАМ**  
**ПРО ЗАТРИМАННЯ ТА РОЗСТРІЛ ЗАРУЧНИКІВ**

22 рудня 1920 року  
г. Орехов<sup>2</sup>

п. 8. В местах, зараженных махновщиной, для создания условий, при которых возможна работа, брать заложников из кулаков-богатеев, примерно, по одному от сотни дворов; заложников передавать в близлежащую красноармейскую часть. Особым приказом широко оповестить, что за покушение на Ревком, Комнезаможа или какого-нибудь члена их будут расстреливаться заложники.

**Начподив ФРЕНКЕЛЬ**  
**Начсовстола Подива 42 МЕЛЬНИКОВ**  
**Секретарь СЕМЧЕНКО (підписи)**

ДАЗО. — Ф. Р.— 2. — Оп. 1. — Спр. 407. — Арк. 21.

<sup>1</sup> Село Спаське – нині Мелітопольського району Запорізької області.

<sup>2</sup> м. Орехів – нині того ж району Запорізької області.

**№ 39.**  
**З ТАЄМНОГО ЗВЕДЕННЯ № 1**  
**ОЛЕКСАНДРІВСЬКОГО ГУБЕРНСЬКОГО НАРКОМАТУ**  
**ВНУТРІШНІХ СПРАВ ПРО ГРАБІЖНИЦЬКІ ДІЇ**  
**1-ї КІННОЇ АРМІЇ БУДЬОННОГО І ПОБИТТЯ**  
**ЇЇ БІЙЦЯМИ МЕШКАНЦІВ с. НОВОГУПАЛІВКИ**  
**ТА МІЛІЦІОНЕРІВ, КОТРІ НАМАГАЛИСЯ**  
**ЗАХИСТИТИ СЕЛЯН**

23 грудня 1920 року

[...] с. Ново-Гупаловка<sup>1</sup>. Волревком и Отделы работают. Комнезаможи не организованы. Разверстка выполняется плохо. [...] В село прибыла 1-я Конная Армия Буденного, 19 и 20 полки, которые самочинно захватывают лошадей, брички и фураж. Крестьяне, выразившие протест, были жестоко избиты (в числе их женщины) вместе с милицией, вставшей на защиту пострадавших. Если власть не обратит внимание на такое поведение воинских частей, то это все приведет к восстанию крестьян.

ДАЗО. — Ф. Р. — 73. — Оп. 1. — Спр. 98. — Арк. 2.

**№ 40.**  
**З ТАЄМНОГО ЗВЕДЕННЯ № 3**  
**ОЛЕКСАНДРІВСЬКОГО ПОВІТРЕВКОМУ**  
**ОЛЕКСАНДРІВСЬКІЙ ГУБЕРНСЬКІЙ**  
**НАДЗВИЧАЙНІЙ КОМІСІЇ, РЕВКОМУ**  
**ТА РЕВВІЙСЬКРАДІ ПРО БЕЗЧИНСТВА ЧАСТИН**  
**ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ**

29 грудня 1920 року

... Балабино-Петровская волость<sup>2</sup>. Расквартированные войсковые части в селе проводят повальные обыски у крестьян, забирая деньги (слово нерозбірливе), одежду и при этом не предъявляя никаких полномочий. Крестьяне возмущены таким поведением войска и обращаются с просьбой сделать соответствующие распоряжения.

<sup>1</sup> с. Новогупалівка – нині Вільнянського району Запорізької області.

<sup>2</sup> Нині Балабинська селищна Рада Запорізького району Запорізької області.

... Ивановская волость<sup>1</sup>. Работа ревкома и его отделов протекают успешно. [...] Проходящие войска производят почти повальные обыски, причем отбирают белье и теплую одежду. Ивановский Ревком просит по этому поводу инструкций и объяснений

ДАЗО. — Ф. Р. — 73. — Оп. 1. — Спр. 98. — Арк. 5.

**№ 41.**  
**З ІНФОРМАЦІЇ МЕЛІТОПОЛЬСЬКОГО**  
**ПОВІТОВОГО ВІЙСЬККОМАТУ**  
**ОЛЕКСАНДРІВСЬКОМУ ГУБВІЙСЬККОМАТУ,**  
**МЕЛІТОПОЛЬСЬКОМУ ПОВІТОВОМУ РЕВКОМУ,**  
**НАЧАЛЬНИКУ МІСЦЕВОГО ГАРНІЗОНУ,**  
**ПОВІТОВІЙ НАДЗВИЧАЙНІЙ КОМІСІЇ,**  
**ОСОБЛИВОМУ ПУНКТУ 4 ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ**  
**ПРО БЕЗЧИНСТВА ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИН**  
**У КИЗИЯРСЬКІЙ ВОЛОСТІ**

30 грудня 1920 року

Кизиярская<sup>2</sup> — Много безчинств производится проходящими воинскими частями. 27 дек. при выступлении из Кизияр 18 Самарского полка последним самочинно, без ведома ревкома, взяты подводы у гр. села Кизияр, у крестьянина Бакиона кр-цы сняли теплый пиджак, избили его мать и дочь. Вообще кр-цы указанного полка вели себя вызывающе...

30 дек. 1920

№ 115

**Увоенком ДАНИЛОВ**  
**Секретарь (підпис нерозбірливий)**

ДАЗО. — Ф. Р. — 3389. — Оп. 1. — Спр. 1. — Арк. 98.

<sup>1</sup> Нині Іванівська сільрада Кам'янсько-Дніпровського району Запорізької області.

<sup>2</sup> с. Кизияр – нині в межах м. Мелітополя.

1921 рік

№ 42.

**З ЛИСТА ОЛЕКСАНДРІВСЬКОГО ПОВІТРЕВКОМУ  
ДО ОЛЕКСАНДРІВСЬКОГО ГУБРЕВКОМУ  
ПРО АРЕШТИ ТА РОЗСТРІЛИ ГРОМАДЯН  
БЕЗ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОГО СЛІДСТВА**

5 січня 1921 року

**В ГУБРЕВКОМ  
ОТНОШЕНИЕ УРЕВКОМА**

... В вязи с чисткой уезда от бандитизма и махновщины воинскими частями производятся аресты и расстрелы на местах бандитов и махновцев. Не имея возможности и считая излишним волокиту судебного следствия.

Постановления о расстрелах производятся в течение очень короткого времени. В связи с этим получают горькие и не желательные для Советской власти ошибки, которые в частности имели место в селе КАМЫШЕВАХИ.<sup>1</sup>

Был уже случай, где расстрелян гражданин, на которого указала женщина по ошибке. Преступление же сделал совершенно другой, как это выяснилось через одни сутки. Это отдельный случай, но мы знаем, что на днях предстоит, если уже не начата чистка Камышевахи от махновцев, здесь мы просим Губревком оградить нескольких ттг., которые были в отрядах Махно при Деникинщине и которые все время оставались верными Советской власти. Это группа тт. Камышевахских во главе с тов. Грушецким...

**Предревкома**

**Секретарь (підписи)**

ДАЗО. — Ф. Р. — 2. — Оп. 1. — Спр. 431. — Арк. 11.

---

<sup>1</sup> с. Камышеваха (рос.) – нині смт Комишуваха Оріхівського району Запорізької області.

**№ 43.**  
**ПОВІДОМЛЕННЯ ОЛЕКСАНДРІВСЬКОЇ**  
**ГУБЕРНСЬКОЇ НАДЗВИЧАЙНОЇ КОМІСІЇ**  
**ПРО РОЗСТРІЛ ГРОМАДЯН, ЗАПІДОЗРЕНИХ**  
**У ТІСНИХ ЗВ'ЯЗКАХ ІЗ ПОВСТАНСЬКИМ РУХОМ**  
**МАХНА**

5 січня 1921 року.

Александровская Губернская Чрезвычайная Комиссия напоминает гражданам о долге их перед Советскими Республиками в момент, когда, оторвав от горла вцепившуюся в него разбойничью руку Антанты и ее наемной сволочи, Советская власть приступает наконец к государственному строительству. Первым шагом на этом пути должна быть раздавлена гнойная болячка, именуемая Махновщиной. Батько-душегуб, выскочив из Александровской губернии, оставил здесь после себя немало бандитов, попрятавшихся по углам, зализывающих раны и ожидающих наступления весны, чтобы снова тормозить работу Советской Власти своим разбойным промыслом. Губчека выхватывает и душит бандитов, засоряющих губернию, и призывает всех граждан, оставив страх перед бандитами, помочь ей удушить укрывающихся разбойников, расстраивающих местную жизнь.

Губчека расстреляла следующих бандитов, их сообщников и шпионов:

1. Игнат Прочан — организатор отряда
2. Василий Тарасенко — помощник Прочана
3. Алексей Савченко — организатор отряда
4. Павло Швец (он же Шпирка) — помощник Савченко
5. Эдуард Волконский (Недяков)
6. Илья Яковенко
7. Михаил Любовский — анархисты — организаторы — махновцы
8. Владимир Женгалов
9. Павел Головки
10. Кирил Ермолин
11. Никита Герасимов
12. Николай Тиленин
13. Алексей Швец
14. Иван Эдута
15. Анастасия Колесникова — шпион
16. Алексей Пономаренко
17. Максим Рябченко
18. Харлампий Олейник
19. Иван Остапец
20. Дмитрий Бунин — поп-шпион
21. Денис Гутарев
22. Карп Дворецкий

23. Никита Мамай — помічник Чалого
24. Владимир Крапивка — організатор отрядов
25. Федот Высоцкий — из комсостава отряда Крапивки
26. Анна Мамай — сообщница Чаловцев.
27. Иосиф Жинко — учитель, сообщник Чалого
28. Емильян Смоляров
29. Мефодий Назаренко
30. Иван Филенко
31. Максим Терновский
32. Александр Цверкун — (Гла-Талалай) извозчик, сообщник Чалого
33. Иван Приходько
34. Иван Шемшид
35. Яков Стричко<sup>1</sup>

В час, когда Рабочее-Крестьянская власть железной метлой выметает последнюю нечисть, мешающую строительству, позор и преступление стоять на стороне и быть простым зрителем совершающихся событий. Покончив навсегда с колебанием и сомнениями, надо стать наконец деятельным гражданином Республики. Пора освободиться от страха перед Махно. Батько-разбойник разбит и растрепан; нужно сделать еще одно усилие, чтобы затоптать разрозненные, растерянные им по дороге дымящиеся головешки бандитизма. Только тогда все силы будут брошены в русло строительства, жизнь потечет широко и полноводно, могуче и покойно, а наши Республики станут огромной, единой армией труда.

**Предгубчека ГРИН**  
**Секретарь АНДРОНОВ**

ДАЗО. — Ф. Р. — 73. — Оп. 1. — Спр. 109. — Арк. 35.

**№ 44.**  
**З ТАЄМНОГО БЮЛЕТЕНЯ № 14**  
**ОЛЕКСАНДРІВСЬКОЇ НАДЗВИЧАЙНОЇ НАРАДИ**  
**ПРО АНТИРАДЯНСЬКІ ДІЇ РІЗНИХ**  
**МАХНОВСЬКИХ ГРУП**

10 січня 1921 року

Сводка отдела управления Губревкома за 9 января сообщает о появлении бандитизма в волостях Мало-Михайловской (Царекостянтиновка) и Новогупаловской<sup>2</sup>. Из военных источников поступили сведения о появлении вблизи Новогупаловки атамана Чалого с 50 всадниками.

<sup>1</sup> Всі громадяни, перераховані тут, реабілітовані згідно зі ст. 1. “Закону України про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні” від 17 квітня 1991 року.

<sup>2</sup> с. Царекостянтинівка — нині смт Куйбишеве того ж району Запорізької області, с. Новогупалівка – нині Вільнянського району Запорізької області.

В районе с. Бурчак Мелитопольского уезда<sup>1</sup> появились махновцы, в числе около 30 сабель, прибывшие с плавень, с пулеметами, под командой атамана Доценко.

В Васильевской вол.<sup>2</sup> того же уезда настроение населения — махновское. На улице появились прокламации белогвардейского содержания.

В Ефремовской вол.<sup>3</sup> появились махновские прокламации (Приказ № 28) с призывом не выполнять разверстки и уничтожать коммунистов...

В Ушкальской вол.<sup>4</sup> население в большинстве настроено махновски. Бандитов в волости много, выступлений нет.

В Рубановской вол.<sup>5</sup> контрреволюционная агитация, есть бандиты, держатся они выжидательно...

ДАЗО. — Ф. Р. — 2195. — Оп. 1. — Спр. 5. — Арк. 13.

## № 45.

### **З ТАЄМНОГО БЮЛЕТЕНЯ № 15 ОЛЕКСАНДРІВСЬКОЇ ГУБЕРНСЬКОЇ НАДЗВИЧАЙНОЇ НАРАДИ ПРО ЗАТРИМАННЯ, АРЕШТИ ТА РОЗСТРІЛИ УЧАСНИКІВ МАХНОВСЬКИХ ЗАГОНІВ**

11 січня 1921 року

В с. Орлянське Васильевской вол.<sup>6</sup> Мелитопольского уезда убит бандит Пустов, пытавшийся при аресте бежать.

28 декабря (1920 р. — ред.) в районе Михайловки-Магденовки, в 40 верстах с-вос. Ново-Московка, в бою зарублено 250 бандитов из отряда атамана Бровы.

2 января в с. Антоновке<sup>7</sup>, в 20 верстах восточнее Софиевки Алекс. уезда летучим отрядом 42 див. расстреляно 2 бандита.

6 января частями Интеркавбриг в р. с. Покровское<sup>8</sup> того же уезда, на хуторе Воловатков задержано 2 бандита, из которых один расстрелян.

<sup>1</sup> с. Бурчак – нині Михайлівського району Запорізької області.

<sup>2</sup> с. Василівка – нині м. Василівка того ж району Запорізької області.

<sup>3</sup> Ефремовская волость (рос.) – нині Охрімівська сільрада Якимівського району Запорізької області.

<sup>4</sup> Ушкальская волость (рос.) – нині Ушкальська сільрада Верхньорогачицького району Херсонської області.

<sup>5</sup> Рубановская волость (рос.) – нині Рубанівська сільрада Херсонської області.

<sup>6</sup> с. Орлянське – нині Василівського району Запорізької області. Де конкретно стався цей бій, не встановлено. Можливо, він відбувся на території нинішнього Новомосковського району Дніпропетровської області.

<sup>7</sup> с. Антонівка – нині Вільнянського району Запорізької області.

<sup>8</sup> с. Покровське – нині смт Покровське того ж району Дніпропетровської області.

7 января в Царево-Константиновке<sup>1</sup> расстреляно 16 бандитов махновцев.

8 января частями 9 кав. в. д. Петропавловке<sup>2</sup> расстреляно 2 бандита.

Комендантом 242 этапа там же расстреляно 11 махновцев.

9 января в хуторе Черепко, в районе ст. Гайчур ( в 3 в от Покровского)<sup>3</sup> частями 42 стр. бригады пойманы 3 бандита, которые расстреляны. Вместе с ними расстреляна и скрывавшая их женщина...

10 января в Богодаровке ескадроном 53 кавполка 9 кавдива схвачено 4 бандита, из которых 3 расстреляно.

В районе ст. Гайчур Федоровка — хут. Левицкий частями Харьковской бриг. расстреляно 4 бандита.

В с. Берестовое<sup>4</sup> расстрелян известный бандит Кирилл Фендрик, захваченный с оружием в руках.

11 января частями 125 бр. 42 стр. дивизии в д. Рождественская<sup>5</sup>, в 3 в. западнее ст. Гайчур расстрелян бандит Данченко Тиофей.

Частями сводной дивизии с 1 по 7 января расстреляно 18 бандитов.

Аленксандровской Губ Ч.К. пойманы и расстреляны следующие видные бандиты, атаманы, организаторы банд, партизаны и шпионы Махно.

1) Игнат Прочан, организатор отряда, известный в губернии бандит, атаман.

2) Василий Тарасенко, помощник Прочана.

3) Алексей Савченко, организатор и предводитель отряда, атаман, действовавший в плавнях.

4) Павло Швец (он же "Шпирка"), помощник Савченко.

5) Никита Мамай, помощник Чалого, опасный, наглый бандит.

6) Владимир Крапивка, организатор бандитских отрядов, наводивший панику на окрестное население, смелый и неуловимый партизан, отличавшийся при налетах особой кровожадностью.

7) Федор Высоцкий, из командного состава отряда Крапивки.

8) Анна Мамай жена Никиты Мамаю и сообщница Чалого.

9) Иосиф Жинко, учитель, сообщник Чалого.

10) Александр Цверкун (Тла-Талалай), извозчик, сообщник Чалого.

11) Иля Яковенко.

12) Михаил Любавский, организаторы-махновцы.

13) Эдуард Волконский, (Недяков).

14) Дмитрий Бунин, священник.

15) Анастасия Колесникова шпионы.

<sup>1</sup> с. Царево-Константиновка – нині смт Куйбишеве того ж району Запорізької області.

<sup>2</sup> Ймовірно, йдеться про с. Петропавлівку нині Новомиколаївського району Запорізької області.

<sup>3</sup> хут. Черепко – стара назва, заліз. ст. Гайчур нині знаходиться на території Новомиколаївського району Запорізької області.

<sup>4</sup> с. Берестове – нині Бердянського району Запорізької області.

<sup>5</sup> с. Різдянка – нині Новомиколаївського району Запорізької області.



- 16) Владимир Женгалов.
- 17) Павел Головко.
- 18) Кирилл Крмолин.
- 19) Никита Герасимов.
- 20) Николай Тиленин.
- 21) Алексей Швец.
- 22) Иван Эдута.
- 23) Алексей Пономаренко.
- 24) Максим Рябченко.
- 25) Харлампий Олейник.
- 26) Иван Остапец.
- 27) Денис Гуторев.
- 29) Карп Дворецкий.
- 29) Емельян Смоляров.
- 30) Мефодий Назаренко.
- 31) Иван Филенко.
- 32) Максим Терновский.
- 33) Иван Приходько.
- 34) Иван Шемшил.
- 35) Яков Стричко.<sup>1</sup>

ДАЗО. — Ф. Р. — 2195. — Оп. 1. — Спр. 5. — Арк. 13, 13 зв.

**№ 46.**  
**З ТАЄМНОГО БЮЛЕТЕНЯ № 16**  
**ОЛЕКСАНДРІВСЬКОЇ ГУБЕРНСЬКОЇ**  
**НАДЗВИЧАЙНОЇ НАРАДИ**  
**ПРО ВОРОЖЕ СТАВЛЕННЯ ДО РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ**  
**МЕШКАНЦІВ НІМЕЦЬКИХ КОЛОНІЙ**

11 січня 1921 року

**В немецких колониях**

Настроение населения в немецких колониях Александерталь, Елизабетталь<sup>2</sup> и др. в Александровском уезде — враждебное Советской власти и сочувственное врангелевцам. По слухам, в колониях скрываются офицеры врангелевской армии и спрятано оружие.

ДАЗО. — Ф. Р. — 2195. — Оп. 1. — Арк. 14.

---

<sup>1</sup> Всі 35 громадян, перераховані тут, реабілітовані згідно зі ст. 1 “Закону України про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні” від 17 квітня 1991 року.

<sup>2</sup> с. Олександроталь – нині с. Олександрівка, с. Єлізаветталь – пізніше об’єднане з с. Олександрівка нині Чернігівського району Запорізької області.

**№ 47.**  
**НАКАЗ №1 ВЕЛИКО-ТОКМАЦЬКОЇ**  
**РАЙОННОЇ НАРАДИ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ**  
**СВОЄЇ РОБОТИ НА ТЕРИТОРІЇ**  
**ВЕЛИКО-ТОКМАЦЬКОЇ, МОЛОЧАНСЬКОЇ**  
**ТА АСТРАХАНСЬКОЇ ВОЛОСТЕЙ**  
**ВЕЛИКО-ТОКМАЦЬКОГО РАЙОНУ**  
**І РОЗСТРІЛ ТИХ ГРОМАДЯН,**  
**ЯКІ НЕ БУДУТЬ ПІДКОРЯТИСЯ РІШЕННЯМ**  
**МІСЦЕВОЇ РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ**

13 січня 1921 року

**ПРИКАЗ № 1**  
**БОЛЬШЕ-ТОКМАКСКОГО РАЙОННОГО СОВЕЩАНИЯ**

13/1 21 г.

1.

Сего числа открыло свои действия РАЙОННОЕ СОВЕЩАНИЕ в составе председателя райревкома т. Коробки на, секретаря пар кома т. Юдовича, начдива 27 сводной т. Арестова, военкомдива т. Ястребова, райпродкомиссара т. Галицкого и завполитбюро т. Цацулина, которое на основании постановления Совета Народных Комиссаров Украинской Советской Республики и Реввоенсовета Южфронта является высшим военным, гражданским и политическим органом в Больше-Токмакском районе.

Районное совещание распространяет свои действия на следующие волости: Б-Токмакскую, Молочанскую и Астраханскую.

2.

Все издаваемые совещанием приказы должны выполняться беспрекословно учрежденными гражданскими, военными и отдельными личностями. Неисполнение таковых карается высшей мерой наказания (расстрелом).

**Председатель Совещания КОРОБКИН (Предревкома)**

**АРЕСТОВ (Начдив 7)**

**ЯСТРЕБОВ (Военкомдив 7)**

**Члены Совещания: ГАЛИЦКИЙ (Райпродкомиссар)**

**ЦАЦУЛИН (Зав. Полит-Бюро)**

**Секретарь Совещания ЮДОВИЧ (Секретарь Паркома)**

ДАЗО. — Ф. Р. — 2085. — Оп. 1. — Спр. 1. — Арк. 2.

**№ 48.**  
**З ТАЄМНОГО БЮЛЕТЕНЯ № 19 ОЛЕКСАНДРІВСЬКОЇ**  
**ГУБЕРНСЬКОЇ НАДЗВИЧАЙНОЇ НАРАДИ**  
**ПРО КОЛИШНІХ БІЛОГВАРДІЙЦІВ**  
**У НОВОВАСИЛІВСЬКІЙ ВОЛОСТІ,**  
**ЩО ВЕДУТЬ АНТИРАДЯНСЬКУ АГІТАЦІЮ**

14 січня 1921 року

**Бердянский уезд. Белогвардейцы**

В Ново-Васильевской вол.<sup>1</sup> скрываются белогвардейцы, которые ведут антисоветскую агитацию. Ночью появляются верховые бандиты, вступающие в перестрелку с милицией. Население кулацкое. Под влиянием белогвардейской агитации настроение к Советской власти — враждебное.

ДАЗО. — Ф. Р. — 2195. — Оп. 1. — Спр. 3. — Арк. 14 зв.

**№ 49.**  
**З НАКАЗУ № 2**  
**ПО ГАРНИЗОНУ ВЕЛИКО-ТОКМАЦЬКОГО РАЙОНУ**  
**ПРО БОРТЬБУ З МАХНОВЦЯМИ**

14 січня 1921 року

**ПРИКАЗ № 2**  
**ПО ГАРНИЗОНУ Б.-ТОКМАКСЬКОГО РАЙОНА**

14 января 1921 года

Объявляется для сведения, руководства и неуклонного исполнения приказ № 1 и № 2 Районного совещания Б.-Токмакского района.

1.

Сего числа открыло свои действия районное совещание в составе: Председателя Райревкома т. Коробкина, Секретаря Паркома т. Юдовича, Начдива 7 Кав. Т. Аристова, Военкомдива 7 т. Ястребова, Райпродкомиссара т. Галицкого и Завполитбюро т. Цапулина, которые на основании постановления Совнаркома Украинской Сов. Республики и Р.В.С. Южфронта является и высшим военным, гражданским и политическим органом в Б.-Токмакском районе.

---

<sup>1</sup> смт Нововасилівка – нині Приазовського району Запорізької області.

Районное Совещание распространяет свои действия на следующие волости: Б-Токмакскую, Молочанскую и Астраханскую.

2.

По официальным сведениям в г. Б.-Токмак и его окрестностях продолжают иметь местопребывание отдельные лица и мелкие шайки бандитов махновцев, факт присутствия которых свидетельствует сочувственное отношение жителей к бандитам, выраженном в укрывательстве таковых и в недонесении о них местным властям. Сегодняшняя ночная стрельба в городе местным населением определенно указала на присутствие бандитских элементов, мешающих установлению твердой Революционной власти и организации местной власти и восстановлению народного хозяйства.

Это же явление говорит за то, что имеется оружие, которое согласно ранее изданных приказов подлежало сдаче.

3.

Приказывается принять самые решительные меры в деле борьбы с бандитизмом:

1) Все имеющееся вооружение сдать в Управление Коменданта города в 24 часовый срок со дня опубликования настоящего приказа.

Неисполнившие приказа о сдаче оружия подлежат самой строгой революционной каре вплоть до расстрела главы семейства в поместье коего будет найдено, с конфискацией № Доповідь Голови(председателя) Гуляй-Пільської повітової наради щодо бездіяльності народного слідчого 1-го участка Гуляй-Пільського повіту за 1921 рік.

#### ПРЕДУЕЗДСОВЕЩАНИЯ ГУЛЯЙ-ПОЛЕ

От Народного Следователя 1-го участка Гуляй-Польского уезда поступил запрос на основании какого распоряжения правительство УССР ГУБЧРЕЗТРОИКИ имеет право брать заложников и должны ли Предволисполкомы указать кого брать? Без этих сведений Нарследователь не может якобы приступить к ведению дела Туркеновского Предволисполкома обвиняющийся за невыполнение постановления ГУБЧРЕЗТРОИКИ от 11 мая с. г. выразившееся в недаче сведения Чрезстройке о кулацко-бандитском элементе. Туркеновский волисполком на предмет назначения заложников Туркеновской волости. ГУБЧРЕЗТРОИКА действовала согласно заданию Губсовещания руководствуясь инструкцией утвержденной ПРЕДСОВНАРКОМОМ Украины от 2 апреля 1921 года. Усматривая в данном случае то обстоятельство Нарследователем руководило незнание распоряжений и узаконений Сов. Правительства и желание заглазить вину Предволисполкомом Туркеновки не выполнением постановления ГУБЧРЕЗТРОИКИ подчеркнутый нежелание идти на встречу ТРОЙКЕ при проведении в жизнь

возложенных на нее заданий. Просьба привлечь к ответственности Нар следователя 1-го участка, (дописано від руки: «и сделать соответствующее внушение»)

**ПРЕДГУБЧЕКА (підпис)**  
**Зав. П Іо пі б с бандитизмом**  
**[он-же бывш. ПРЕДГУБЧРЕЗТРОЙКИ] (підпис)**

ДАЗО. — Ф. Р. — 2407. — Оп. 1. — Спр. 10. — Арк. 37.

**№ 50.**  
**З НАКАЗУ № 4 ВЕЛИКОТОКМАЦЬКОЇ**  
**РАЙОННОЇ НАРАДИ ПРО ФАКТИ ПОЯВИ ЗАЛИШКІВ**  
**МАХНОВСЬКИХ ПОВСТАНСЬКИХ ЗАГОНІВ В РАЙОНІ**  
**ТА ВЖИТТЯ ЖОРСТКИХ ЗАХОДІВ**  
**ДЛЯ БОРОТЬБИ З НИМИ**

14 січня 1921 року

[...] 2.

По официальным сведениям в г. Б.Токмак и его окрестностях продолжают иметь место пребывание определенные лица и мелкие шайки бандитов-махновцев, факт присутствия которых свидетельствует сочувственное отношение жителей к бандитам, выраженном в укрывательстве таковых и в недонесении о них местным властям. Сегодняшняя ночная стрельба в городе местным населением определённо указала на присутствие бандитских элементов, мешающих установлению твёрдой революционной власти и организации местной власти и восстановлению народного хозяйства. Это же явление говорит за то, что имеется оружие, которое согласно ранее изданных приказов подлежало сдаче.

3.

Приказывается принять самые решительные меры в деле борьбы с бандитизмом:

1) Все имеющееся вооружение сдать в Управление Коменданта города в 24-часовой срок со дня опубликования настоящего приказа.

Неисполнившие приказа о сдаче оружия подлежат самой строгой революционной каре вплоть до расстрела главы семейства, поместье коего будет найдено, с конфискацией имущества и передаче его бедноте через соответствующие органы и выселения семьи в концентрационный лагерь.

2) Всех подозрительных лиц задерживать и направлять к коменданту города или Особый отдел, прибегая к помощи стоящих на квартирах частей.

3) В случае невозможности собственными силами задерживать таковых, немедленно сообщать в комендатуру или командиру и комиссару ближайших частей или Особый отдел и милицию.

4) Под строгой Революционной ответственностью жителей без письменного разрешения коменданта города никто не имеет права допускать на постой хотя бы временно одиночных и в составе команд частей Кр. Армии, а также без разрешения Ревкома (жилотдел) всех остальных не принадлежащих к составу Кр. Армии.

5) Во всех случаях самовольного занятия квартир кем бы то ни было немедленно доносить в соответствующую военную инстанцию.

6) Митинги, собрания, спектакли, вечеринки и вообще всякие сборища безусловно запрещаются.

4.

Все издаваемые Совецанием приказы должны выполняться беспрекословно учреждениями, гражданскими, военными и отдельными личностями. Неисполнение таковых карается высшей мерой наказания.

Председатель Б-Токмакского райсовещания (підпис)

Секретарь (підпис)

Члены (підписи)

ДАЗО. — Ф. Р. — 2625. — Оп. 1. — Спр. 5. — Арк. 39.

## № 51.

### **З ТАЄМНОГО БЮЛЕТЕНЯ № 20 ОЛЕКСАНДРІВСЬКОЇ ГУБЕРНСЬКОЇ НАДЗВИЧАЙНОЇ НАРАДИ ПРО АРЕШТ ПОСАДОВИХ ОСІБ РАДЯНСЬКИХ УСТАНОВ ЗА ЇХНЮ ПІДТРИМКУ МАХНОВЦІВ**

14 січня 1921 року

В с. Михайловке<sup>1</sup> арестованы волвоенком, как агент махновцев, выдававший им удостоверения, и 2 красноармейца. На хуторе Вербовое<sup>2</sup> арестован предсельревкома за недонесение о присутствии бандитов. Арестованные отправлены в распоряжение Покровского районного совещания.

ДАЗО. — Ф. Р. — 2195. — Оп. 1. — Спр. 5. — Арк. 14 зв.

<sup>1</sup> с. Михайлівка – йдеться про с. Великомихайлівка Покровського району Дніпропетровської області.

<sup>2</sup> хут. Вербове – нині с. Вербове Покровського району Дніпропетровської області.

**№ 52.**  
**З ТАЄМНОГО БЮЛЕТЕНЯ № 23**  
**ОЛЕКСАНДРІВСЬКОЇ ГУБЕРНСЬКОЇ НАРАДИ**  
**ПРО РОЗСТРІЛ ВІЙСЬКОВОГО КОМІСАРА**  
**ВЕЛИКОМИХАЙЛІВСЬКОЇ ВОЛОСТІ**  
**ГУЛЯЙПІЛЬСЬКОГО ПОВІТУ**  
**ЗА СПІВПРАЦЮ З МАХНОВЦЯМИ**

16 січня 1921 року

[...] Интеркавбригадой расстрелян Волвоенком Больше-Михайловской волости<sup>1</sup>, арестованный за снабжение бродячих махновцев удостоверениями.

ДАЗО. — Ф. Р. — 2195. — Оп. 1. — Спр. 5. — Арк. 15.

**№ 53.**  
**ІЗ СЕКРЕТНОГО БЮЛЕТЕНЯ № 24**  
**ОЛЕКСАНДРІВСЬКОЇ ГУБЕРНСЬКОЇ**  
**НАДЗВИЧАЙНОЇ НАРАДИ**  
**ПРО АРЕШТ ВСЬОГО СКЛАДУ**  
**ПОЛОГІВСЬКОГО РЕВКОМУ**  
**ТА РОЗСТРІЛ ДЕЯКИХ ЙОГО ЧЛЕНІВ**

16 січня 1921 року

В Пологах прибывшей сводной курсдив выделена чрезвычайная тройка, которая приступила к ликвидации махновщины. Весь Ревком был арестован с целью производства следствия о членах его махновцах-кулаках. Ряд лиц, принадлежность которых к махновцам выяснилась, были расстреляны; имущество их конфисковано.

ДАЗО. — Ф. Р. — 1113. — Оп. 1. — Спр. 18. — Арк. 3 зв.

---

<sup>1</sup> с. Великомихайлівка – нині Покровського району Дніпропетровської області.

**№ 54.**  
**З ТАЄМНОГО БЮЛЕТЕНЯ № 25**  
**ОЛЕКСАНДРІВСЬКОЇ ГУБЕРНСЬКОЇ**  
**НАДЗВИЧАЙНОЇ НАРАДИ ПРО СКАРГИ ГРОМАДЯН**  
**НА БЕЗПІДСТАВНІ ЇХНІ АРЕШТИ**  
**ВІЙСЬКОВИМИ ЧАСТИНАМИ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ**

17 січня 1921 року

Некоторые волости обращаются в Уревком с жалобами на тяжелую атмосферу, создавшуюся в связи с массовыми арестами, производимыми воинскими частями довольно беспорядочным образом. Петро-Павловская волость<sup>1</sup>, через свой Ревком, обращается к Уревкому с просьбой об урегулировании дела арестов и недопущения арестов без достаточно серьезных оснований.

ДАЗО. — Ф. Р. — 2195. — Оп. 1. — Спр. 5. — Арк. 15 зв., 16.

**№ 55.**  
**З ДОПОВІДІ АНДРІЇВСЬКОГО<sup>2</sup>**  
**ВОЛОСНОГО УПРАВЛІННЯ**  
**ОЛЕКСАНДРІВСЬКОМУ ГУБЕРНСЬКОМУ**  
**УПРАВЛІННЮ ПРО ПІДГОТОВКУ ДО ВИБОРІВ**  
**ДО МІСЦЕВИХ РАД**

Не пізніше 17 січня 1921 року

3) Списки куркулів, бандитів і взагалі тих хто не має права участі у виборах — складені.

4) Комнезаможі вживають заходів, аби були вибрані виключно бідаки — оборонці Рад. влади...

6) На зібраннях були всі, хто хотів, але ті, хто не мав голосу, — мовчали. Зроблено розпорядження, аби з усяких зібрань куркулів гнати...

9) Є надія, що вибраними будуть бажані елементи.

**ЧОРНОТА (підпис)**

ДАЗО. — Ф. Р. — 73. — Оп. 1. — Спр. 56. — Арк. 2.

<sup>1</sup> В Запорізькій області є три села Петропавлівка та одне село Петропавлівське. Про яке з них йдеться в бюлетені — не встановлено.

<sup>2</sup> с. Андріївка — нині Бердянського району Запорізької області.



**№ 56.**  
**ІЗ СЕКРЕТНОГО БЮЛЕТЕНЯ № 29**  
**ОЛЕКСАНДРІВСЬКОЇ ГУБЕРНСЬКОЇ**  
**НАДЗВИЧАЙНОЇ НАРАДИ ПРО**  
**БЕЗПІДСТАВНИЙ РОЗСТРІЛ ЧЛЕНІВ**  
**ПОЛОГІВСЬКОГО РЕВКОМУ**

18 січня 1921 року

Председатель Пологского волревкома доносить в Уревком о том, что часть ревкома м. Пологи была расстреляна чрезвычайной тройкой сводной "Курсдивизии" с конфискацией имущества.

Для расстрела и конфискации имущества некоторых лиц по мнению предволревкома не было достаточных оснований. Такие, как Полтавец и др., расстреляны за то, что состояли в махновских повст. войсках в 1918 г. при немецкой оккупации, когда махновское движение носило революционный характер. Местное население расстрелом этих лиц возмущено.

Конфискованное у "кулаков" добро оказалось жалким тряпьем, свидетельствующим о степени зажиточности виновных. Под заявлением подписан также инструктор Подива.

ДАЗО. — Ф. Р. — 1113. — Оп. 1. — Спр. 18. — Арк. 5.

**№ 57.**  
**З ТАЄМНОГО БЮЛЕТЕНЯ № 31**  
**ОЛЕКСАНДРІВСЬКОЇ ГУБЕРНСЬКОЇ НАРАДИ**  
**ПРО РОЗСТРІЛ КОЛИШНЬОГО СОЛДАТА**  
**АРМІЇ ВРАНГЕЛЯ ЗА АНТИРАДЯНСЬКУ АГІТАЦІЮ**

20 січня 1921 року

**Расстрел врангелевца**

В с. Ново-Васильевке<sup>1</sup> расстрелян один доброволец армии Врангеля за антисоветскую агитацию. Там же задержано 17 подозрительных лиц.

ДАЗО. — Ф. Р. — 2195. — Оп. 1. — Спр. 5. — Арк. 17 зв.

<sup>1</sup> с. Нововасилівка – нині смт Приазовського району Запорізької області.

**№ 58.**  
**З СЕКРЕТНОГО БЮЛЕТЕНЯ № 36**  
**ОЛЕКСАНДРІВСЬКОЇ ГУБЕРНСЬКОЇ**  
**НАДЗВИЧАЙНОЇ НАРАДИ ПРО РОЗСТРІЛ 35-ти ОСІБ,**  
**ЗВИНУВАЧЕНИХ У БАНДИТИЗМІ (МАХНОВЩИНІ)**

20 січня 1921 року

Александровской Губчека расстреляны следующие бандиты:

- 1) Гетман Матвей, старый бандит, участник многих банд, помощник расстрелянного атамана Прочана,
- 2) Самовар Эдуард (Пострик), укрыватель бандитов, сбытчик награбленных лошадей,
- 3) Черета Александр (кличка Корецкий) постоянный бандитский извозчик, в трудные моменты выручавший крупных бандитов,
- 4) Полиенко Исидор (кл. Джулай),
- 5) Костенко Василий,
- 6) Грипп Андрей, подсланный в Ч.К. бандитами организаторами для слежки и пытавшийся поступить на службу в Ч.К.,
- 7) Булгаков Дмитрий,
- 8) Голушко Поликарп, один из самых жестоких бандитов, с большим уголовным прошлым,
- 9) Гонтарь Филипп,
- 10) Пунгар Август,
- 11) Некталь Павел,
- 12) Линецкий Наум, полицейский надзиратель при Врангеле,
- 13) Бабич Иван, монархист, деятель "Союза русск. Народа",
- 14) Воскресенский Сергей,
- 15) Синько Викентий,
- 16) Цеков Илья,
- 17) Водолазов Ефим,
- 18) Удодов Петр, шпион Врангеля,
- 19) Читов Михаил, начальник подрывной команды Махно, сознался в бандитизме,
- 20) Цейтлин Маркус,
- 21) Затонова Антонина,  
Волковецкая Ирина,
- 23) Двоскин Мендель, все четверо снабжали бандитов фальшивыми документами, скрывали Читова,
- 24) Самарский Михаил,
- 25) Терещенко Григорий,
- 26) Низкий Николай,
- 27) Бобков Максим,

- 28) Буря Яков,
- 29) Кравец Иван,
- 30) Череватый Иосиф,
- 31) Пикалова Мария,
- 32) Степовой Ефим,
- 33) Куликов Иван,
- 34) Кандыба Иван,
- 35) Милованов Александр.<sup>1</sup>

ДАЗО. — Ф. Р. — 1113. — Оп. 1. — Спр. 18. — Арк. 6 зв., 7.

### **№ 59.**

## **З ТАЄМНОГО БЮЛЕТЕНЯ № 32 ОЛЕКСАНДРІВСЬКОЇ ГУБЕРНСЬКОЇ НАРАДИ ПРО АНТИРАДЯНСЬКУ АГІТАЦІЮ У ВЕЛИКО-ЗНАМ'ЯНСЬКІЙ ТА КИЗИЯРСЬКІЙ ВОЛОСТЯХ МЕЛІТОПОЛЬСЬКОГО ПОВІТУ<sup>2</sup>**

20 січня 1921 року

Б.-Знамянская волость, 5 января, в базарный день была вывешена контр-революционная афиша, в которой есть такие фразы: "Гоните коммунистов. Теперь власть в Москве — в руках беспартийных" ...

Кизиярская волость. Замечается агитация против Советской власти.

ДАЗО. — Ф. Р. — 2195. — Оп. 1. — Спр. 5. — Арк. 17 зв.

### **№ 60.**

## **З НАКАЗУ № 14 ПО 7-й КАВАЛЕРІЙСЬКІЙ ДИВІЗІЇ ПРО НЕВІДКЛАДНІ ПОЛІТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВІДРОДЖЕННЯ ОЛЕКСАНДРІВСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ**

21 січня 1921 року

Александровская губерния, одна из самых пострадавших губерний Советской Украины, в течение многих лет она была плацдармом, на котором вели бои многочисленные армии многочисленных правительств, вследствие

---

<sup>1</sup> Всі 35 громадян, зазначених тут, реабілітовані згідно ст. 1 "Закону України про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні" від 17 квітня 1991 року.

<sup>2</sup> с. Велика Знамянка – нині Кам'янсько-Дніпровського району Запорізької області.  
с. Кизияр – нині в межах м. Мелітополя Запорізької області.

этого обнищание, хозяйственный развал достиг угрожающих размеров, обрекающих житницу Республики на полную гибель. На почве этого развала господства врагов Советской Власти произошло глубокое разложение даже трудового населения, вызвав к жизни массовый политический бандитизм. Все это вместе взятое, возлагает на нас обязанность в кратчайший срок провести следующий план ударных заданий:

А) задания политические:

1) Чистка районов от махновщины и прочих видов политического и уголовного бандитизма.

2) Ликвидация кулаческого засиления путём расслоения деревни и организации комитетов незаможных селян.

3) Организация густой сети надёжнейших Ревкомов.

4) Ослабление экономической силы буржуазии путём отобрания излишков домашнего обихода, продовольствия, земли, живого и мертвого инвентаря у городской буржуазии и сельского кулака.

5) Производство выборов нормальных и крепких органов сельской власти Советов исполкомов на основе организационных незаможных селян.

6) Производство выборов на 5-й Всеукраинский съезд Советов ...

О принятых мерах и результатах председатели районных совещаний через каждые три дня уведомляют уездное совещание. Председатели уездных совещаний о принятых мерах и результатах работы по уезду извещают каждые три дня Губернское чрезвычайное совещание. Пользуясь для этого как общегражданской связью, так и оперативной связью войсковых частей...

**Особоуполномоченный Совнархозом и командования АНТОНОВ,  
Комгруппы КАШИРИН, Предгубревкома и член Ревкома (подпись)**

**Полдлинный подписали:**

**Начальник дивизии АРИСТОВ, Военком Дивизии ЯСТРЕБОВ,  
Начальник Штаба СНАРСКИЙ.**

ДАЗО. — Ф. Р. — 2625. — Оп. 1. — Спр. 5. — Арк. 45.

**№ 61.**

**ЦИРКУЛЯР № 119**

**НАРОДНОГО КОМІСАРІАТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ  
УКРАЇНИ ПРО ПОРЯДОК УВ'ЯЗНЕННЯ  
В КОНЦТАБОРИ РЕСПУБЛІКИ**

24 січня 1921 року

В виду участившихся в последнее время случаев заключения в концентрационный лагерь Отдел Управления НКВД разъясняет, что право заключения в концлагерь предоставлено только органам, имеющим судебные функции: Ревтрибуналам, Нарсудам и органам Ч.К. Отдел управления имеет право за-

ключения в лагерь своих сотрудников в административном порядке на срок не свыше 2-х недель, а также в порядке выполнения известной государственной компании по изъятию помещиков каждый раз по особому постановлению Народного Комиссариата Внутренних дел.

**Завуправ МЕЛАМЕДОВСКИЙ**

ДАЗО. — Ф. Р. — 2. — Оп. 1. — Спр. 426. — Арк. 63.

**№ 62.**  
**3 ПРОТОКОЛУ № 12 ЗАСІДАННЯ**  
**ЗАПОРІЗЬКОГО ГУБРЕВКОМУ ПРО ЗАТОЧЕННЯ**  
**В КОНЦТАБІР ВОРОЖИХ ЕЛЕМЕНТІВ**  
**З ЧИСЛА МЕШКАНЦІВ м. ОЛЕКСАНДРІВСЬКА**

26 січня 1921 року

**СЛУШАЛИ:** О мерах борьбы со спекуляцией и контрреволюцией.

**ПОСТАНОВИЛИ:** В целях пресечения роспуска злостных слухов, порождающих контрреволюционное настроение, элементом, никогда не занимавшимся личным трудом и не имеющим определенных занятий, но продолжающим спекулировать, стараясь примазаться к советским учреждениям и тем самым разлагать Советскую Власть, и руководствуясь постановлением Наркомвнудела "Об учете, аресте и аключении в концентрационный лагерь буржуазии, скрывающейся в селах и городах" от 2/8-2 г. за № 3054 и приказом "О производстве массовых обысков и конфискации излишков у буржуазии" предложить Отделу Управления принять срочные меры к заключению в концентрационный лагерь до окончания гражданской войны и конфискацией имущества, оставив лишь самое необходимое, следующих лиц из числа буржуазии и спекулянтов: Златина Наума Абрамовича, Васкевича Наума Иудовича, Васкевича Мордуха Иудовича, Кубынкина Ивана Яковлевича, бр. Бухман Хаима и Якова Наумовичей, Лавута Веньямина Ильича, Черфаса Абрама, Абрамовского Гиршу, Хургина Иосифа Абрамовича, Гуткина Евсея Залмоновича, Филиппова Ивана Петровича, Боброва Александра Иосифовича, Кочаровского Самуила Лазаревича, Дрорбинского Александра Моисеевича, Гольдина Абрама Львовича, бр. Дразман Михаила, Наума и Арона, Мидославского Лазаря Леонтьевича, Завгороднего Петра Терентьевича, Басова Дмитрий Александровича, Дудионова Самуила Иосифовича, Гриншпуна Бориса Яковлевича и Каца Якова, Вольнер Исаак Уфимович<sup>1</sup>.

**Председатель ПАХОМОВ**  
**Секретарь ЧИГИРИНСКИЙ**

ДАЗО. — Ф. Р. — 73. — Оп. 1. — Спр. 35. — Арк. 24.

<sup>1</sup> Всі громадяни, перераховані тут, реабілітовані згідно ст. 1 "Закону України про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні" від 17 квітня 1991 року.

**№ 63.**  
**З РОЗПОРЯДЖЕННЯ**  
**ГУЛЯЙПІЛЬСЬКОГО РАЙОННОГО**  
**РЕВОЛЮЦІЙНОГО КОМІТЕТУ,**  
**НАДІСЛАНЕ ВСІМ ВОЛОСНИМ РЕВКОМАМ,**  
**ПРО ОБОВ'ЯЗКОВЕ НАДАННЯ**  
**В ТРИДЕННИЙ ТЕРМІН ЗВЕДЕННЯ ПРО БОРТЬБУ**  
**З КОНТРРЕВОЛЮЦІЄЮ**

28 січня 1921 року

**Волревкому**

Начиная с сего числа Вам надлежит каждые три дня представлять в отдел управления сводку со следующими сведениями:

"Контр-Революция и борьба с нею", сюда должны входить сообщения о заговорах, восстаниях и налетах бандитов, имена, фамилии и прозвища главарей бандитов, количество и численность банд, насилия и убийства чинимые бандами, каково отношение к бандам бедняков, середняков и кулаков, сколько арестовано, расстреляно заговорщиков, какие приняты меры к подавлению контрреволюционеров, сколько было жертв со стороны бандитов и с нашей стороны, кто из атаманов успел бежать, каково настроение населения после карательных экспедиций власти, о местностях, служащих укрытием бандитов и угрожающих восстанием [...]

Установить строгий порядок информации. Каждые три дня председатель сельского совета информирует Волревком (или Волисполком) последний информирует регулярно один раз в три дня районный информационно-инструкторский подотдел.

Виновные в неисполнении сего будут подвергаться не только административному взысканию, но и преданию суду Ревтрибунала.

**Зав отд. управления**

**Зав инф. инстр. Подотд.**

1921 г. 28/1  
№ 296

ДАЗО. — Ф. Р. — 1166. — Оп. 1. — Спр. 18. — Арк. 4, 4 зв.

**№ 64.**  
**З ТАЄМНОГО БЮЛЕТЕНЯ № 58**  
**ОЛЕКСАНДРІВСЬКОЇ ГУБЕРНСЬКОЇ**  
**НАДЗВИЧАЙНОЇ НАРАДИ**  
**ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ЗАГОНІВ САМООБОРОНИ,**  
**ВИЛУЧЕННЯ У НАСЕЛЕННЯ ЛИШКІВ ПРОДУКТІВ**  
**ТА БОРОТЬБУ З МАХНОВЦЯМИ І КУРКУЛЯМИ**

28 січня 1921 року

В Гуляй-Поле открылась широкая беспартийная конференция. Работать приходится в атмосфере тревоги и возбуждения с оружием в руках. В районе циркулируют банды, что вызывает волнение в кругах рабочих и сельской бедноты и отражается на деятельности инструкторов.

На о. Хортице организована "самоохрана", которая работает вместе с комнезаможем. Идет энергичная борьба с бандитизмом. В деревнях излишки хлеба и скота отобраны у кулаков и представлены в счет государственной разверстки. Имущество острова распределено между незаможными.

В Натальевской и Михайло-Лукашевской волостях<sup>1</sup> проведена "неделя помощи больному и раненому красноармейцу". Собрано много пшена, сала, яиц, картофеля и наличными деньгами. В с. Натальевке ревком и комнезам арестовал красноармейца Н-ского полка за нанесение оскорбления крестьянину, выразившееся в том, что он назвал его махновцем-бандитом. В Жеребецкой волости<sup>2</sup> собрание незаможных постановило организовать планомерную борьбу с бандитизмом и изъять у кулаков излишки.

[...] В Выселянской волости<sup>3</sup> Мелитопольского уезда организована комячейка, в которую вошли 3 крестьянина и 1 милиционер. За "оскорбление портрета Ленина" незаможные арестовали одного кулака, который был потом отбит остальными кулаками. Открыт "Крестьянский клуб", одна хата-читальня, начата регистрация всех служивших в войсках у Врангеля. Записано около 100 чел., в числе которых нашлись и добровольцы. Работа комнезаможа очень слаба, кулаки сильны. Большинство населения сочувствует махновщине. Беднота сильно возбуждена против кулаков.

ДАЗО. — Ф. Р. — 1113. — Оп. 1. — Спр. 19. — Арк. 5.

<sup>1</sup> Йдеться про села Наталівку Запорізького району та Михайло-Лукашеве Вільнянського району Запорізької області.

<sup>2</sup> Жеребецька волость – с. Жеребець, нині с. Кірове Оріхівського району Запорізької області.

<sup>3</sup> с. Веселянка – нині входить до складу Запорізького району Запорізької області.

**№ 65.**  
**З ТАЄМНОГО БЮЛЕТЕНЯ № 58**  
**ОЛЕКСАНДРІВСЬКОЇ НАДЗВИЧАЙНОЇ НАРАДИ**  
**ПРО ВИЯВЛЕННЯ ТА ЗНИЩЕННЯ**  
**МАХНОВСЬКИХ ЗАГОНІВ І ОКРЕМИХ БІЙЦІВ**

29 січня 1921 року

Противник пассивен. Продолжается вылавливание и уничтожение банд и отдельных бандитов.

По донесениям комполка №№, в Покровском районе<sup>1</sup> появляются отряды бандитов. Войсковая разведка, высланная для поимки, таковых не обнаружила. Население в районе, по сведениям военной разведки, сочувствует бандам и укрывает их.

Разведкой в районе Николаевки,<sup>2</sup> в 10 в. Юго-зап. Мечетной захвачен и расстрелян бандит Павел Савинков появившийся в этом районе. Другой бандит Иван Николаев с бандой в 30 человек ушел из этого района в с. Жеребец.<sup>3</sup>

По сведениям из района Чаплино, 28 января "какие то банды Махно направляются в Юзовский район.<sup>4</sup>

27 января на хуторе Крутоярвск Успенской волости<sup>5</sup> был задержан нарочный бандит, развозивший по хуторам пакеты. При допросе задержанный сообщил, что предполагается налет банды на Успеновку. Действительно к селу подошла банда в 70 сабель, при 3-х пулеметах. Райпродкомиссар, имея 8 штыков, отступил в х. Новый,<sup>6</sup> в 2-х верстах от Успеновки и послал оттуда в Гуляй-Поле нарочного.

К 10 час. 28 января прибыло 2 эскадрона Интеркавбриг, которые заняли Успеновку с боем. С нашей стороны убитых нет.

Ранен помощник командира полка. Со стороны бандитов убито трое. Банда преследуется.

ДАЗО. — Ф. Р. — 1113. — Оп. 1. — Спр. 19. — Арк. 5.

<sup>1</sup> Покровський район – нині Дніпропетровської області.

<sup>2</sup> с. Миколаївка і с. Мечетне – нині села Покровського району Дніпропетровської області.

<sup>3</sup> с. Жеребець – нині с. Кірове Оріхівського району Запорізької області.

<sup>4</sup> Юзівський район – ймовірно, йдеться про один з колишніх районів Донецької області.

<sup>5</sup> хут. Крутоярівськ – нині с. Крутоярівка Гуляйпільського району Запорізької області.

<sup>6</sup> хут. Новий – нині с. Нове Гуляйпільського району Запорізької області.



**№ 66.**  
**З БЮЛЕТЕНЯ № 59**  
**ОЛЕКСАНДРІВСЬКОЇ ГУБЕРНСЬКОЇ**  
**НАДЗВИЧАЙНОЇ НАРАДИ**  
**ПРО ОБЛАВИ НА ДЕЗЕРТИРІВ**  
**ТА МАХНОВЦІВ**

30 січня 1921 року

В результате облавы, произведенной в районе В-Тарасовки<sup>1</sup> — с. Ивановского<sup>2</sup> — с. Ушкалака<sup>3</sup>, задержано 39 бандитов, из которых 5 махновских партизан, и 109 дезертиров. Под влиянием решительных действий красноармейских частей противник перешел от активного к пассивному состоянию. Банды укрылись в глухих местах.

Получены сведения, что в одной из немецких колоний, в 11 верстах сев.-вост. Новониколаевка<sup>4</sup>, расположенной в 20 вер. Западнее ст. Мечетная<sup>5</sup>, скрывается с документами учителя командир 4-й группы "войск имени Махно", атаман С.Чалый. Сведения проверяются.

В районе Басань<sup>6</sup> — Петропавловка<sup>7</sup>, в 10 вер. юго. зап. Пологи оперирует банда в 5 человек, которая совершает налеты, грабежи и насилия. Приняты меры к уничтожению ее. По сведениям Ревкома с. Скелька<sup>8</sup> в 13 вер. западнее ст. Плавни<sup>9</sup>, в лесу, в районе озера Рассоховатое скрываются банды в 50 человек. Сведения проверяются.

По сведениям регистротряда 7 кавдив., сформировавшаяся недавно банда врангелевского поручика Круглова несколько дней ушла из плавень за Днепр. Часть банды разошлась по домам.

**ДАЗО. — Ф. Р. — 1113. — Оп. 1. — Спр. 19. — Арк. 6.**

<sup>1</sup> с. В-Тарасівка – це с. Вищетарасівка Томаківського району Дніпропетровської області.

<sup>2</sup> с. Іванівське – нині Васильківського району Дніпропетровської області.

<sup>3</sup> с. Ушкалка – нині Верхньорогачицького району Херсонської області.

<sup>4</sup> смт Новомиколаївка – нині того ж району Запорізької області.

<sup>5</sup> с. Мечетне – нині Покровського району Дніпропетровської області.

<sup>6</sup> с. Басань – нині Пологівського району Запорізької області.

<sup>7</sup> с. Петропавлівка – нині Новомиколаївського району Запорізької області.

<sup>8</sup> с. Скельки – нині Василівського району Запорізької області.

<sup>9</sup> с. Плавні – нині Василівського району Запорізької області.

**№ 67.**  
**СПИСОК МЕШКАНЦІВ с. НОВОМИКОЛАЇВКИ<sup>1</sup>**  
**ГУЛЯЙПІЛЬСЬКОГО ПОВІТУ, ПОЗБАВЛЕНИХ**  
**ПРАВА ГОЛОСУ ПРИ ВИБОРАХ ДО СІЛЬСЬКОЇ РАДИ**  
**ТА ЇЇ ВИКОНКОМУ**

Січень 1921 року

№№ по пор.	Фамилии и имена	Причины за что лишены прав в выборах
1.	Иващенко Васлий	куркуль
2.	Иващенко Дмитрий	— » —
3.	Иващенко Григорий	— » —
4.	Иващенко Федор	— » —
5.	Иващенко Андрей	— » —
6.	Гехт Крестьян	— » —
7.	Корж Дмитрий	— » —
8.	Перепелица Антон	— » —
9.	Белоус Николай	владелец паров. Мельницы
10.	Ильштейн Лева	— » —
11.	Дробинский Владимир	владелец аптеки
12.	Крестьянполь Павел	духовное лицо
13.	Гончаров Капитон	— » —
14.	Чулановский Петр	— » —
15.	Славгородский Петр	— » —
16.	Лошакова Мелания	исключить как служащую в Красной армии
17.	Уотер Янкель	духовное лицо
18.	Падалко Михаил	торговец
19.	Ершов Григорий	торговец до 1915 г.
20.	Петров Иван	торговец
21.	Лепетя Андрей	торговец до 1915 г.
22.	Лобанов Радион	— » —
23.	Бабраков Федор	— » —
24.	Гроль Анатолий	бывший урядник
25.	Дунь Яков	бывший полицейский
26.	Демченко Иван	зажиточный
27.	Соха Василий	— » —
28.	Падалко Филипп	— » —
29.	Коломоец Елисей	— » —

<sup>1</sup> с. Новомиколаївка – нині Гуляйпільського району Зпрорізької області.

№№ по пор.	Фамилии и имена	Причины за что лишены прав в выборах
30.	Ульянко Харитон	— » —
31.	Герасько Василий	— » —
32.	Герасько Стефан	— » —
33.	Пивовар Иван	— » —
34.	Шкреттон Корней	— » —
35.	Король Вера	— » —
36.	Падалко Иван	— » —
37.	Чалый Гавриил	— » —
38.	Третинко Игнат	— » —
39.	Крамаренко Никита	— » —
40.	Падалко Виктор	— » —
41.	Подлявский Петр	— » —
42.	Сова Василий Маркович	— » —
43.	Головченко Николай	— » —

Ново-Николаевская сельская избирательная комиссия

Председатель (підпис)

Член (підпис)

ДАЗО. — Ф. Р. — 1166. — Оп. 1. — Спр. 56. — Арк. 74, 74 зв.

### № 68.

## ТЕЛЕГРАМА ПЕРШОГО ПЛЕНАРНОГО ЗАСІДАННЯ МЕЛІТОПОЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ РОБІТНИЧИХ І ЧЕРВОНОАРМІЙСЬКИХ ДЕПУТАТІВ ГОЛОВІ КОМІНТЕРНУ ЗІНОВ'ЄВУ ПРО ПІДТРИМКУ ІДЕЇ ВСЕСВІТНЬОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

1 лютого 1921 року

Петроград. Предкоминтерна  
т. Зиновьеву

Мелитопольский пролетариат в лице своего первого Городского Совета Рабочих и Красноармейских Депутатов шлет свой привет Штабу Мировой Революции, Красному Исполкому Коминтерна. Мы глубоко верим, что огонь пролетарской революции, который бросает на весь мир Исполком Коминтерна, скоро разгорится в мировой пожар, который уничтожит мир капиталистического угнетения и эксплуатации и создаст через всемирную пролетарскую революцию мир светлого господства труда, мир социализма.

Президиум Совета

ДАЗО. — Ф. Р. — 73. — Оп. 1. — Спр. 11. — Арк. 115.

**№ 69.**  
**З НАКАЗУ МЕЛІТОПОЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ**  
**РОБІТНИЧИХ І ЧЕРВОНОАРМІЙСЬКИХ ДЕПУТАТІВ**  
**ПРО ВИСЕЛЕННЯ БУРЖУАЗІЇ**  
**З ЇЇ ЖИТЛОВИХ БУДИНКІВ**

1 лютого 1921 року

... 11. В жилищном вопросе стоят за выселение буржуазии из своих квартир на окраины города и переселения рабочих в буржуазные квартиры.

ДАЗО. — Ф. Р. — 73. — Оп. 1. — Спр. 11. — Арк. 117.

**№ 70.**  
**ЗІ СПИСКУ ГРОМАДЯН с. КІНСЬКІ РОЗДОРИ<sup>1</sup>**  
**ОЛЕКСАНДРІВСЬКОГО ПОВІТУ,**  
**ПОЗБАВЛЕНИХ ПРАВА ГОЛОСУ НА ВИБОРАХ**  
**ДО СІЛЬСЬКОЇ РАДИ**

3 лютого 1921 року

Фамилия, имя, отчество	Лет	Примечание
22. Бадло Прокофий Иванович	49	вартовой
23. – » – Марфа Ефимовна	40	
24. Сур Дмитрик Григорьевич	40	стражник
25. – » – Екатерина Ивановна <sup>41</sup>		
26. – » – Мария Дмитриевна	19	
27. Михайлов Пантелеймон Елисеевич	37	миссионер
28. Колесниченко Степанида Тихоновна	60	
29. – » – Василий Михайлович	29	семья
30. – » – Анна Филипповна	29	белогвардейцев
31. – » – Надежда Михайловна	24	
32. Меренска Федор	48	пресвитер
33. – » – Евдокия	47	
34. Басараб Пантелеймон Иосифович	68	пресвитер
35. – » – Агафия Михайловна	59	
36. – » – Анна Пантелеймоновна	18	
37. Шевченко Параскева Аврамовна	35	собственница

<sup>1</sup> с. Кінські Роздори – нині Пологівського району Запорізької області.

Фамилия, имя, отчество	Лет	Примечание
38. Скрыга Василий Филиппович	48	стражник
39. – » – Анастасия Никандровна	40	
40. Сур Николай Григорьевич	29	вартовой
41. – » – Таисия Харитоновна	52	
42. – » – Андрей Григорьевич	20	
43. – » – Мария Ивановна	21	
44. Ватюковская Агафия Платоновна	46	бандиты
45. – » – Василий Петрович	18	махновцы
46. Лазунько Яков Дорофеевич	29	вартовой
47. – » – Анастасия Григорьевна	20	
48. Береза Варвара Акимовна	50	бандиты
49. – » – Иван Артемович	18	
50. Батыл Роман Маркович	47	стражник
51. – » – Иван Романович	19	
52. – » – Евдокия Евдокимовна	47	
53. Комашка Прокофий Андреевич	41	кулаки
54. – » – Иосиф Прокофьевич	23	
55. Комашка Агафия Маивеевна	27	кулаки
56. – » – Анна Григорьевна	21	
57. Квятковский Иллиадор Константинович	27	частные
58. – » – Анна Григорьевна	21	
59. – » – Евдокия Ивановна	65	торговцы
60. – » – Александр Захарович	27	
61. Усенко Агафья Андреевна	30	бандиты
62. – » – Екатерина Лаврентьевна	32	
63. Батым Владимир Захарович	65	бандиты
64. – » – Анастасия Кулинична	65	
65. – » – Даниил Владимирович	25	
66. – » – Евдокия Федоровна	25	
67. – » – Иван Владимирович	20	
68. Кравченко Илларион Кузьмич	51	бандиты
69. – » – Анна Илларионовна	27	
70. Лыжин Михаил Иудович	37	спекулянты
71. – » – Доминикия Аникеевна	36	
72. – » – Константин Иудович	39	
73. – » – Екатерина	39	
74. Марусенко Алексей Тимофеевич	37	заводчик
75. – » – Харитина Ивановна	37	
76. Сальник Федор Андреевич	18	кулаки
77. – » – имофей Михайлович ( ... )	69	

Фамилия, имя, отчество	Лет	Примечание
106. Шингур Мария Яковлевна	46	кулаки
107. – » – Михаил Игнатьевич	24	
108. – » – Анна Павловна	24	
109. Дешко Александра Яковлевна	36	
110. – » – Доминикия Андреевна	28	
111. – » – Яков Ефимович	66	кулаки
112. – » – София Макаровна	60	
113. – » – Никифор Яковлевич	25	
114. – » – Ольга Игнатьевна	22	
115. – » – Фекла Яковлевна	22	
( ... )		
117. Калитенко Павел Евменович	24	были мобилизованы Петлюрой
118. Науменко Захарий Максимович	20	
119. Федорченко Алексей Федорович	20	
( ... )		
129. Бидный Михаил Исидорович	56	
130. – » – Ксения Радионовна	50	бандиты
131. – » – Павел Михайлович	21	
132. – » – Анна Евтроповна	28	
133. Минько Федор Федорович	48	бандиты
134. – » – Наталия	47	
135. Минько Анна	20	бандиты
136. – » – Елена	18	
( ... )		
146. Лисовая Мария Ивановна	62	собственники
147. – » – Семен Кондратьевич	22	
148. – » – Мария Ефимовна	22	
149. – » – Мария Спиридоновна	21	
( ... )		
156. Жук Кузьма Кононович	57	семья махновца
157. – » – Евдокия Кондратьевна	55	
158. Моисеенко Марфа Миновна	39	
159. Лось Матвей Иванович	69	собственники
160. – » – Пелагея Евдокимовна	69	
161. – » – Федор Матвеевич	33	
162. – » – Екатерина Григорьевна	27	
163. – » – Евдокия Порфировна	23	
164. – » – Дмитрий Матвеевич	25	
( ... )		

Фамилия, имя, отчество	Лет	Примечание
Священники и псаломщики Конских Раздор		
203. Коньков Демьян	35	священник
204. – » – Александра Ивановна	35	
205. Иваницкий Анатолий	36	священник
206. – » – Антонина	36	
207. Гончаров Дмитрий	86	
208. Илиевский Михаил Семенович	60	псаломщики
209. Богданов Сергей Андреевич	27	
210. – » – Дарья Сафоновна	27	

ДАЗО. — Ф. Р. — 1166. — Оп. 1. — Спр. 69. — Арк. 24—27.

### № 71.

## З ПРОТОКОЛУ № 16 ЗАСІДАННЯ ОЛЕКСАНДРІВСЬКОГО ГУБРЕВКОМУ ПРО СТВОРЕННЯ КОМІСІЇ З ЛІКВІДАЦІЇ ЄВРЕЙСЬКИХ ОБЩИН

4 лютого 1921 року

Организовать комиссию в составе т.т. Левина, Кацмана и Чурилина, ко- ей поручить закрытие еврейских общин в Александровской губернии и при- нять денежные суммы, живого и мертвого инвентаря для передачи их Еврей- ским Комиссариатам, согласно постановления Комиссариата по Еврейским делам: "О закрытии Центрального Бюро Еврейских Общин" (Известия ВЦИК № 131 от 19/VI—19 г.).

ДАЗО. — Ф. Р. — 73. — Оп. 1. — Спр. 35. — Арк. 28.

\* \* \*

## З ПОСТАНОВИ КОМІСАРІАТУ ПО ЄВРЕЙСЬКИХ СПРАВАХ ПРО ЗАКРИТТЯ ЦЕНТРАЛЬНОГО БЮРО ЄВРЕЙСЬКИХ ГРОМАД З ПОЛІТИЧНИХ МІРКУВАНЬ

(Газета "Известия" № 131 від 19 липня 1919 р.)

Центральный комиссариат по Еврейским Национальным делам, ознако- мившись с деятельностью Центрального Бюро Еврейских общин, нашел: что еврейские общины и их Центральное Бюро группируют вокруг себя явных

противника интересов еврейского рабочего класса и завоеваний октябрьской революции;

2) что названные общины и Бюро ведут вредную политику, направленную к затемнению классового самосознания еврейских рабочих масс;

3) что общины, беря на себя исполнение правительственных функций, напр. Культ. Просветительных и социального обеспечения, дают в первом случае извращенное воспитание подрастающему еврейскому поколению в антипролетарском духе, а потому Центральный Комиссариат по Еврейским национальным делам постановил:

Центральное Бюро Еврейских общин и все еврейские общины с их отделениями находящимися на территории Р.С.Ф.С.Р. закрыть навсегда.

Денежные суммы, живой и мертвый инвентарь передаются местным Еврейским Комиссариатам.

Настоящее постановление входит в силу с момента его опубликования в одном из официальных органов Советского Правительства.

За заместителя Комиссара  
Член Коллегии С. Х. АГУРСКИЙ  
Настоящее постановление утверждаю  
Народный Комиссар по делам Национальностей  
И. СТАЛИН

ДАЗО. — Ф. Р. — 2. — Оп. 1. — Спр. 426. — Арк. 39.

**№ 72.**  
**НАКАЗ № 1**  
**НАЧАЛЬНИКА ГАРНИЗОНУ м. ГУЛЯЙПОЛЯ**  
**ПРО ОГОЛОШЕННЯ СТАНУ ОБЛОГИ В м. ГУЛЯЙПОЛІ**  
**ТА ВЖИТТЯ ЯКНАЙСУВОРШИХ ЗАХОДІВ**  
**ДО НАСЕЛЕННЯ МІСТА ЗА ПЕРЕХОВУВАННЯ**  
**МАХНОВЦІВ ТА ЗБЕРІГАННЯ ЗБРОЇ І БОЄПРИПАСІВ**

8 лютого 1921 року

**ПРИКАЗ**  
**по гарнизону города Гуляй-Поле**

гор. Гуляй-Поле

№ 1

8 февраля 1921 г.

1) Сего числа я, как старший войсковой начальник, вступил в исполнение обязанностей начальника Гарнизона г. Гуляйполе.

2) Помощником своим назначаю Помощника комкавполка 30 т. Шаблинского.



3) Комендантом гарнизона назначаю Врид Взводного командира полковой школы 30 кавполка т.Фрумкина.

4) Объявляю г. Гуляй-Поле на ОСАДНОМ положении. Хождение по улицам разрешается с 5-ти часов до 22-х часов вечера. Всякий появившийся в недозволенное время будет арестовываться и препровождаться к коменданту Гарнизона для предания полевому суду воентрибунала.

5) Всем жителям Гуляй-Поле приказываю зарегистрировать свои документы у коменданта Гарнизона в трехдневный срок со дня опубликования сего приказа. Управление коменданта находится в доме гражд. Опоха Федора, по Сосновской улице.

6) Все скрывающиеся в г. бандиты и махновцы должны быть немедленно выданы. За укрывательство таковых виновные будут расстреливаться на месте.

7) Всякого рода оружие, как холодное так и огнестрельное, боеприпасы, как то: патроны, бомбы, гранаты и взрывчатые вещества, военное снаряжение, обмундирование казенного образца, должно быть сдано в трехдневный срок со дня опубликования настоящего приказа коменданту гарнизона.

В случае обнаружения чего-либо из вышеперечисленных предметов виновные будут предаваться Полевому Суду ВОЕНРевтрибунала и наказываться по всем строгостям закона военного времени вплоть до расстрела.

8) Все военные части и отдельные военные лица находящиеся в городе, обязаны в двух-дневный срок зарегистрироваться у коменданта гарнизона.

9) Выезд из города Гуляй-Поле без пропуска от коменданта воспрещается под страхом предания суду военревтрибунала.

10) Всякия собрания, митинги, спектакли допускаются лишь с моего на то разрешения.

11) Варка самогона и выделка всяких спиртных напитков, а равно и употребление таковых воспрещается под страхом предания Полевому Суду военревтрибунала и наказания по законам военного времени вплоть до расстрела.

Всякие аппараты для выделки спиртных напитков должны быть немедленно сданы коменданту гарнизона.

12) Обращаю внимание граждан города Гуляй-Поле на серьезность настоящего приказа и предупреждаю о той строгой ответственности которая ляжет на нарушивших его.

13) Приказ этот расклеить по всем улицам города. Незнанием настоящего приказа никто не может отговариваться.

**Подлинный подписали: начгар комкавполка 30 СТАРОВ**

**Военком КИСЛИЦЫН**

**С подлинным верно адъютант КАЗАК**

**ДАЗО. — Ф. Р. — 1166. — Оп. 1. — Спр. 10. — Арк. 2.**

**№ 73.**  
**ЦИРКУЛЯР ВІДДІЛУ УПРАВЛІННЯ**  
**ОЛЕКСАНДРІВСЬКОГО ПОВІТОВОГО РЕВКОМУ**  
**ПРО ЗАТРИМАННЯ ЗАРУЧНИКІВ**

10 лютого 1921 року

**Совершенно секретно**

**ЦИРКУЛЯРНО**

**Гуляйпольському Совещанию для немедленного исполнения**

Контр революционный и кулацкие элементы должны быть обезоружены, ибо только тогда комнезаможи смогут наладить революционную работу на селе, поэтому Губотуправ приказывает во исполнение отношения от 12/11—21 г. № 441.

1 — Комнезаможам выделить со списков: кулаков, бандитов, белогвардейцев, помещиков и буржуазию самый активный элемент проявивший себя во время белых или Махно и наиболее популярных в волости.

2 — Вышепоименованные враги Советской власти должны быть препровождены под конвоем в качестве заложников в Губчека для направления в Концлагерь Александровской губ. На принудительные работы.

3 — Из'ятие неблагонадежного элемента на селе проводится при непосредственном содействии милиции, полит или Особых Отделов в особенности в волостях, где нет комитетов незаможных селян.

4 — имущество подлежащих к отправке к концлагерь конфискуется комнезаможем и распределяется среди комнезаможей.

Примечание: семье заложника оставляется только необходимое для существования по усмотрению комнезаможей.

5 — В уездах провести этот приказ Отуправом при помощи всех административных аппаратов и Районных Совещаний.

6 — Случаи убийства и покушений со стороны бандитских элементов на незаможных селян, советских работников, коммунистов или красноармейцев или порчи железно-дорожного или телеграфно-телефонного имущества в пределах волости будет разстреляно соответствующее количество заложников этой волости.

7 — Заложники доставляются от каждой волости не менее 10 (десять) чел. В Уездный отдел Управления в г. Александровск<sup>1</sup> не позже 25-го февраля с/г.

8 — Виновного в не исполнении сего или неподчинении этому приказу или даче неверных сведений или сокрытия лиц подлежащих отправке в концлагерь предаются суду Ревтрибунала как активные пособники врагов Советской власти.

№ 500

"10" февраля 1921 г.

**Зав. Отделом Управления Уездревкома (підпис)**

**ДАЗО. — Ф. Р. — 2195. — Оп. 1. — Спр. 1. — Арк. 2.**

<sup>1</sup> г. Александровск (рос.) — нині м. Запоріжжя.

**№ 74.**  
**З ТЕЛЕГРАМИ ЗАПОРІЗЬКОГО ГУБВИКОНКОМУ**  
**ВСІМ РАЙОННИМ НАРАДАМ**  
**ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ПРО БОРТЬБУ**  
**З БАНДИТИЗМОМ**

23 березня 1921 року

**Секретно**

**Всем райсовещанию**  
**Объявляется для сведения**  
**и руководства**  
**телеграмма Губисполкома**

"... Запрещается принимать меры бумажного характера дискредитирующие власть неявляющиеся реальными мерами борьбы бандитизмом как то расклейки строгих приказов городу объявлению красного террора том или ирном пункте уезда, осадного положения без достаточных оснований этому и тому подобное.

НР 71/Т 23/Ш—21 года

Зампредисполком **ЛЫРЁВ**  
секретарь **ЧИГИРИНСКИЙ"**  
подлин. подписал предсовещания "НОВИКОВ"  
С подлинным верно: Секретарь (підпис)

ДАЗО. — Ф. Р. — 1115. — Оп. 2. — Спр. 2. — Арк. 9.

**№ 75.**  
**З ЦИРКУЛЯРУ ГОЛОВИ ЗАПОРІЗЬКОЇ ГУБНАРАДИ**  
**ОСОБ УПОВНОВАЖЕНОГО РАДНАРКОМУ**  
**І КОМАНДУВАННЯ ДО ВСІХ ВОЛОСНИХ РЕВКОМІВ,**  
**КОМНЕЗАМОЖІВ І ВІЙСЬККОМІВ ПРО СКАСУВАННЯ**  
**РЕПРЕСІЙ ЩОДО ТИХ МАХНОВЦІВ, КОТРІ НЕ ВЕЛИ**  
**БОРТЬБУ ПРОТИ РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ**

Не пізніше 25 березня 1921 року

[...] Наблюдаются случаи расстрела граждан участвовавших в отрядах Махно в то время, когда эти отряды вели борьбу не с Советской властью, а с немецкими империалистами и Деникиным. Довожу до Вашего

сведения, что такие лица, не имеющие на себе тяготы обвинения в бандитизме и участия в контр-революционной деятельности Махно, никаким репрессиям не подлежат.

**Предгубсовещания Особоуполномоченный Совнаркома  
и командования АНТОНОВ**

**С подлинным верно: секретарь Уступрава Информацион. отд. (Подпись)**

**С подлинным верно:**

**Председатель (підпис)**

**Секретарь (підпис)**

№ 309

ДАЗО. — Ф. Р. — 1241. — Оп. 1. — Спр. 268. — Арк. 61.

**№ 76.**

**З ВИРОКУ РЕВОЛЮЦІЙНОГО  
ВІЙСЬКОВОГО ТРИБУНАЛУ  
ПРО ДЕЗЕРТИРСТВО З ЛАВ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ**

29 березня 1921 року

Марта місяця 29 дня 1921 года Выездная Сессия Военного Трибунала побережья Азовского моря в открытом судебном заседании в составе председателя С.К.Корнеева и членов А.А.Скворцова и А.С.Батурина при секретаре И.В.Рес рассмотрев дело по обвинению гр. Пурика Сергея в службе в белых и дезертирстве и выслушав показания обвиняемого,

Выездная Сессия Революционного Военного Трибунала нашла:

Что Пурик Сергей действительно виновен в дезертирстве из рядов Красной Армии . Добровольная же служба у белых судебным следствием не установлена, а посему Революционный Военный Трибунал **ПОСТАНОВИЛ:**

Пурика Сергея Степановича 29 лет заключить под стражу с применением общественных и принудительных работ сроком на 3 года, но принимая во внимание его классовое происхождение и низкий культурный уровень, а также амнистию 5-го Всеукраинского Съезда Советов, Пурика Сергея от наказания освободить и направить в распоряжение Бердянского Уездного Военного Комиссариата.

Приговор окончательный, обжалованию не подлежит и входит в законную силу с момента оглашения.

Подлинный за надлежащими подписями.

ДАЗО. — Ф. Р. — 1113. — Оп. 1. — Спр. 20. — Арк. 1.

**№ 77.**

**ТЕЛЕГРАМА ОЛЕКСАНДРІВСЬКОГО ГУБЕРНСЬКОГО  
ВІЙСЬКОВО-РЕВОЛЮЦІЙНОГО КОМІТЕТУ  
ГУЛЯЙПЛЬСЬКОМУ ПОВІТРЕВКОМУ  
ПРО ДОБРОВІЛЬНУ РЕЄСТРАЦІЮ ОСІБ, ЯКІ  
АКТИВНО ВИСТУПАЛИ ПРОТИ РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ  
ТА НЕЩАДНУ РОЗПРАВУ З ТИМИ,  
ХТО ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ПРАЦЮВАТИ З НЕЮ**

2 квітня 1921 року

**Гуляйполе Уотуправу**

Губотдел управления предлагает объявить всенародно, что все лица активно выступившие против Соввласти добровольно вившиися не позже 16 апреля будут помилованы, при чем должны зарегистрироваться в отделах управления волисполкомов на предмет желания работать на больш(евистскую) Соввласть, не явившиися будут считаться активными врагами Соввласти, с ними будут беспощадные расправы. Списки и учет сданного оружия вести смешанным комиссіям из волкомнезамов, состоящих из 3 лиц.

№ 971

**Завгуботуправ ЛЫРЕВ  
Завинформацпол ЛЮШКОВ  
Секретарь ОГНИВЦЕВ**

ДАЗО. — Ф. Р. — 208. — Оп. 1. — Спр. 4. — Арк. 148.

**№ 78.**

**З ДОПОВІДІ № 3 ЗАПОРІЗЬКОГО ГУБВІДДІЛУ  
УПРАВЛІННЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОМУ ЦВК,  
РАДІ НАРОДНИХ КОМІСАРІВ  
ТА НАРКОМАТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ РЕСПУБЛІКИ  
ПРО ФУНКЦІОНУВАННЯ КОНЦТАБОРУ**

12 квітня 1921 року

(Концлагерь) оборудован в с. Кичкас<sup>1</sup> 2 дома, в которых содержится 255 человек, из них 223 заложника. К учреждению прикомандированы 91 человек, проч. Занимаются приведением в порядок помещения. Использование

<sup>1</sup> с. Кичкас – нині в межах м. Запоріжжя.

заклученных для посевной кампаніі самое мизерное (засеяно собственными средствами огород — 20 кв. сажней ввиду отсутствия инвентаря и обсеменения).

Охрана лагеря состоит всего лишь из 26 чел. Штат комсостава и сотрудников — 23 чел., медицинская помощь оборудована слабо. Штрафной роты нет за отсутствием руководителей. Пища выдается горячая 1 раз в день и чай 2 раза в день.

ДАЗО. — Ф. Р. — 2. — Оп. 1. — Спр. 21. — Арк. 45.

### **№ 79.**

## **З ДОПОВІДІ ЗАПОРІЗЬКОГО ГУБВИКОНКОМУ ВСЕУКРАЇНСЬКОМУ ЦВК, РНК ТА НАРКОМАТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ПРО РОБОТУ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ЗА БЕРЕЗЕНЬ 1921 РОКУ**

12 квітня 1921 року

За март произведено 164 операції, из них без результату — 9.

Состояло арестованных в местах заключения Губчека 154 чел.

Прибыло вновь арестованных 159 чел.

Арестовано Губчека 106 чел.

Арестовано Политбюро 63 чел.

Освобождено 85 чел.

Из них получивших полную свободу 75 чел.

Под подпиской 10 чел.

Осужденных в концлагерь 9 чел.

Числящихся за Губчека 80 чел.

Числящихся за Губревтрибуналом 63 чел.

Числящихся за комиссией несовершеннолетних 3 чел.

Числящимися за народными судами 11 чел.

Числящихся за др. учреждениями 6 чел.

Расстрелянных 8 чел.

В местах заключения подследственных за Губчека в отчетный месяц числится 118 чел.

**Завгуботуправ ЛЫРЕВ  
Завгубинформацпод ЛЮШКОВ**

ДАЗО. — Ф. Р. — 2. — Оп. 1. — Спр. 21. — Арк. 45 зв.

**№ 80.**  
**ЗІ ЗВЕДЕННЯ № 104**  
**ІНФОРМАЦІЙНО-ІНСТРУКТОРСЬКОГО ПІДВІДДІЛУ**  
**ВІДДІЛУ УПРАВЛІННЯ НКВС**  
**ПО ЗАПОРІЗЬКІЙ ГУБЕРНІЇ**

Станом на 18 квітня 1921 року

**КОНТРРЕВОЛЮЦІЯ И БАНДИТИЗМ**

Гуляйпольский уезд. По непроверенным сведениям в селе Захарьевке скрывается батька Махно. Для поимки его и бандитов выслали 30-й конполк. По тем же сведениям в Новоспасовке скрывается жена Махно и Вдовиченко, меры к поимке приняты. Бригадой 7 апреля изъято оружие: винтовок 66, обрезов 32, шашек 8, (слово нерозбірливе) — 18, пулеметных лент 3, снарядов 5, фонарей бомб 3, рукояток к пулеметам Люиса 1, наганов 2, гранат 2, патронов 1640, пулеметных катушек несколько штук. При этом было взято 30 человек заложников, которые по сдаче оружия были отпущены. В Новопсковке с 12 по 15 явилось 25 человек по амнистии. Бандиты явились с оружием. В Конско-Раздоровском волисполкоме в то же время явилось 13 человек. Настроение бандитов выжидающее, боятся, не доверяют закону.

13/IV явился начальник контрразведки Воробьев, теперь ходят слухи, что Махно (в) Гуляйполе, приняты меры выявления его проживания. Вернувшийся бандит оружия не сдал, опираясь, что бросил, когда отступали. 11 апреля явилось 25 чел. махновцев, среди которых начальник пулеметного полка командир батарей Лысенко, а также по подготовленному соглашению Марфопольский. Бандит батько с пятью своими товарищами щупают почву. Начальник махновской контрразведки Воробьев передает: если его амнистируют, примет меры к убийству Махно. Принять меры в боевом порядке наладить связь с бандой. 17/IV банда Махно направилась в Михайловку Павлоградского уезда. В Гуляйполе 15/IV в х. Воляном Покровской волости бандой Махно в 25 сабель зверски зарублены 2 милиционера, ранены делопроизводитель Болтин и 4 человека. Еще не выяснено или захвачено у милиционеров 2 пуда сахара, ящик табака, 150 коробок спичек, 300 000 рублей полученного милиционерами жалованья, пара лошадей с тачанкой и верховая лошадь. Начуездминистрации доносит: нужно для борьбы с бандой 100 сабель, 2 пулемета. В противном случае придется оставить место службы — явиться в Александровск, ибо милиционеров рубят, как капусту.

ДАЗО. — Ф. Р. — 1113. — Оп. 2. — Спр. 2. — Арк. 11.

**№ 81.**  
**КЛОПОТАННЯ № 1039**  
**ОЛЕКСАНДРІВСЬКОГО ГУБЕРНСЬКОГО**  
**ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ В ГУБВІЙСЬККОМАТ**  
**ПРО ВИДАЧУ ГРАНАТ ДЛЯ ВИКОНАННЯ**  
**ПОЛІТИЧНИХ ТА БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ**

21 квітня 1921 року

**В Губвоенкомат**

Губотдел Управления убедительно просит выдать подателю сего 12 гранат, необходимых инструкторам Гуляй-Польского отдела Управления для выполнения политической и боевой задач в Алекс-ом уезде.

**Завгуботуправ**  
**Управдел (підписи)**

ДАЗО. — Ф. Р. — 2. — Оп. 1. — Спр. 429. — Арк. 128.

**№ 82.**  
**ЗІ ЗВЕДЕННЯ ПРО СТАВЛЕННЯ**  
**НАСЕЛЕННЯ БЕРДЯНСЬКОГО ПОВІТУ**  
**ДО РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ ТА ЙОГО СИМПАТІЇ**  
**ДО ПОВСТАНСЬКОГО РУХУ МАХНА**  
**ЗА ЧАС З 1 СІЧНЯ ПО 26 КВІТНЯ 1921 РОКУ**

12 травня 1921 року

**ПОДРАЗДЕЛЕНИЯ УЕЗДА**  
**ПО ОТНОШЕНИЮ К СОВВЛАСТИ**

1. Волости особенно махновские: Андреевка, Берестоватская, Елисеевская, Новотроицкая, Нырлаевская, Поповская, Успеневская, Троицкая, Новоспасовская, Петровская крепость.
2. Волости менее бандитские полумахновские: Бановская, Воскресенская, Дмитриевская, 2-я Нововасильевская, Ново-Павловская, Ново-Алексеевская, Оровская, Салтычинская.



3. Волости антимяхновские: Андреевская, Долинская, Зеленовская, Инзовская, Красно-Шавкайская, Ольгинская, Петровская, Преславская, Романовская, Софиевская, Троянская, Нароводарская, гор. Ногайск.

4. Волости красные: Юрьевская.

\* \* \*

Данные о результатах очистки от бандитизма частями 89 бригады в Бердянском уезде с 19 марта по 26 апреля 1921 года и операциями Уездчека с 1 января по 25 апреля 1921 года

Изъято заложников 105 чел.

Арестовано бандитов 184 чел.

Расстреляно бандитов 23 чел.

\* \* \*

Список убитых бандитами сотрудников Уопродкомиссии в Бердянском уезде с 7 февраля по 8 марта 1921 года

Дуденко М.М.	2 марта 1921 г.	в с. Долинской
Гавриснюк	23 февраля 1921 г.	в с. Зеленовке
Бахвалов	23 февраля 1921 г.	в с. Цареводаровке
Попов Б.	8 марта 1921 г.	— » —
Подболотов	— » —	— » —
Приходько	— » —	— » —
Кулик	— » —	— » —
Панкрушин	— » —	— » —

Список убитых милиционеров с 1 января по 25 апреля 1921 г.

в с. Николаевке	1 чел.	в с. Еленовке	1 чел.
в с. Ольгинском	1 чел.	в с. Петровске	1 чел.
в с. Цареводаровке	1 чел.		

Список убитых членов волисполкомов

Военком с. Петровки; член Новотроицкого волисполкома;  
секретарь Троицкого земотдела

**Секретарь Бердянского Усовещания**

ДАЗО. — Ф. Р. — 1113. — Оп. 1. — Спр. 9. — Арк. 76—79.

**№ 83.**  
**ПОСТАНОВА ВСЕУКРАЇНСЬКОГО**  
**ЦЕНТРАЛЬНОГО ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ**  
**ВСІМ ГУБВИКОНКОМАМ ПРО НАДАННЯ**  
**ВСІЛЯКОЇ ПІДТРИМКИ І СПРИЯННЯ**  
**ВИНИЩУВАЛЬНИМ ЗАГОНАМ**  
**ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НИМИ ЯКНАЙШВИДШОГО**  
**ПРОВЕДЕННЯ ОПЕРАЦІЙ**  
**ПО ЗНИЩЕННЮ БАНДИТИЗМУ**

20 травня 1921 року

Вручить политкому Александровск всем губисполкомам. Постановление Всеукраинского Центрального Исполнительного комитета.

Для обеспечения формируемых согласно телеграммы командвойску пр. с/г № 40056, летучих истребительных отрядов всеми видами довольствия, а равно и средствами передвижения предлагается всем губисполкомам, а равно и учреждениям Наркомпрода и Чусо Украины оказывать таковым полное в этом содействие, для чего всем названным учреждениям немедленно сделать все зависящие от них распоряжения. Для придания отрядам наибольшей подвижности им предоставляется право заменять проходящих ими селах и деревнях лошадей и тачанки, причем означенная замена допускается под личную ответственность командиров и комиссаров отрядов. Во всех случаях замены выдавать владельцам лошадей и тачанок особые квитанции на установленном бланке, с отметкой: ВУЦИК оплачивается вне всякой очереди все квитанции предъявляются к уплате в довольствующие учреждения через местные военкоматы и оплачиваются немедленно. Ввиду чрезвычайной важности задач, возложенных на летучие отряды истребительные и необходимости скорейшего выполнения таковых, — обращается внимание на необходимость проявления каждым из перечисленных выше учреждений максимум энергии и напряженности в их работе, дабы обеспечить истребительным отрядам необходимую им быстроту в ведении операций.

20/V—21.

Харьков. пр. 4031

**Предвудик ПЕТРОВСКИЙ**  
**Секретарь ВУЦИК (прізвище нерозбірливе)**  
**С подлинным верно Делопроизвод. ПИСАРЕВ**  
**В.о. Предуревкома (підпис нерозбірливий)**  
**Секретарь**

ДАЗО. — Ф. Р. — 1166. — Оп. 1. — Спр. 9. — Арк. 22 зв., 23.

**№ 84.**  
**З НАКАЗУ № 9 ГУЛЯЙПІЛЬСЬКОГО**  
**ПОВІТОВОГО РЕВОЛЮЦІЙНОГО КОМІТЕТУ**  
**МІСЦЕВОМУ ВІЙСЬКРЕВКОМУ**  
**ПРО НЕУХИЛЬНЕ ВИКОНАННЯ РОЗПОРЯДЖЕННЯ**  
**РАДНАРКОМУ УСРР ВІД 25 КВІТНЯ 1921 РОКУ**  
**ПРО СУВОРУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ**  
**ЗА ОРГАНІЗОВАНІ ПОВСТАНСЬКІ ВИСТУПИ**

21 травня 1921 року

**ПРИКАЗ № 9**  
**по Гуляйпольському уездному военно револ. ком.**

21 мая 1921 г.

г. Гуляйполе

1.

Сим объявляется для сведения и неуклонного проведения и исполнения в жизнь телеграммы Совнаркома от 25 апр. № 1398 и Губисполкома от 9 мая № 111.

**Копия**

**Александровск Харьков Совнаркома**  
**вручить поселкому т. Пахомову.**

Сообщаю постановление НК от 23 апреля с/г. "Об охране советских хозяйств". Ввиду учащающихся в последнее время нападений бандитских шаек на совхозы, опытные станции и рудничные хозяйства и хозяйства при сахарных заводах, причем в целом ряде случаев в этих разграблениях принимает участие население прилегающих сёл, Совет Народных Комиссаров постановляет: первое возложить ответственность за разграбление советских хозяйств на окрестное население. Второе всё кулацкое население в случае разгрома советских хозяйств отвечает всем своим имуществом за расхищение народного достояния. Третье все расходы по восстановлению разрушенных грабежами государственных хозяйств возложить на кулацкие слои тех деревень в районе коих имели место грабежи и разгромы. Четвертое. Комитеты незаможных селян вменит в обязанность немедленно принят совместно с воинскими и гражданскими властями все меры к охране культурных советских хозяйств от нападений и разгромов. Пятое Наркомзему предлагается в 3-х дневный срок выработать инструкцию в развитие настоящего декрета, восстановив её на утверждение Совнаркома. Настоящий декрет внести в действие по телеграфу и широко оповестить население.

**Зампредсовнаркома ЧУБАРЬ,**  
**Управдел ОСЛОДУБ,**  
**Секретарь АХМАТОВ**

НР 1398 25 апреля 21 г.

ДАЗО. — Ф. Р. — 1166. — Опр. 1. — Спр. 9. — Арк. 15, 15 зв.

**№ 85.**  
**З ПРОТОКОЛУ № 28 ЗАСІДАННЯ ПОСТІЙНОЇ НАРАДИ**  
**ПО БОРОТЬБИ З БАНДИТИЗМОМ ПРИ РНК УСРР**  
**ПРО ЗАСИЛЛЯ МАХНОВЦІВ**  
**У ГУЛЯЙПІЛЬСЬКОМУ ПОЛІТБЮРО**

25 травня 1921 року

[...] О секретаре Политбюро Гуляй-Поле.

Предложить т. Евдокимову принять меры к немедленному аресту секретаря Политбюро Зинько и сместить с должности заведующего Политбюро Гуляй-Поле Волкова.

В местном Политбюро работают бывшие махновцы, что мешает крестьянам сообщать какие бы то ни было сведения, т. к. они боятся предательства.

Предложить назначить в экстренном порядке следствие, раскассировать учреждения, творящие злоупотребления, и отдать под суд виновных. В частности, поступают жалобы на действия военпродснаба Баранова и его помощника, которые яко бы производят разверстку исключительно для своих корыстных целей.

ДАЗО. — Ф.Р. — 1113. — Оп. 2. — Спр. 3. — Арк. 8.

**№ 86.**  
**ТЕЛЕГРАМА ЗАПОРІЗЬКОМУ ГУБВІЙСЬККОМУ**  
**ВІД КОМАНДУВАННЯ ВІЙСЬКАМИ УКРАЇНИ**  
**ПРО ПОСИЛЕННЯ РОБОТИ АГЕНТУРНОЇ РОЗВІДКИ**  
**В РЕГІОНІ З МЕТОЮ ЦІЛКОВИТОГО ПРИДУШЕННЯ**  
**БОРОТЬБИ МАХНОВСЬКИХ, ПЕТЛЮРІВСЬКИХ**  
**ТА ІНШИХ ПОВСТАНСЬКИХ ЗАГОНІВ В УКРАЇНІ**

7 червня 1921 року

**Копія**

**ТЕЛЕГРАММА**  
**из Екатеринослава Запорожскому Губвоенкому**

Приказ войскам Харьковского Военного Округа карта 10 верс. дюйме  
Нр 568 город Екатеринослав 9 июня 1921 года: "параграф 1

Объявляю для сведения и исполнения телеграмму командвойск Украины  
Нр 40522 от 7/VI 1921 года":

Харьков 7/VI—21 год Опыт борьбы с бандитизмом подтверждает бессилie войсковой разведки в смысле исчерпывающих данных для быстрой и полной его ликвидации. Большинство банд действующих на Украине и особенно на Правобережье необходимо отнести к территориальных (м) тесно связанным с определенными районами, даже отдельными населенными пунктами. Так петлюровские банды объединенные повстанческими комитетами и руководимые опытными агентами петлюровского командования являются ничем иным как массами организованного населения вокруг активно определившихся кадров в сто, 150 человек имея определенную, боевую тайную организацию сотни курени полки и даже дивизии. Эти массы петлюровского крестьянства периодически собираются около активных кадров для того или другого выступления, в случае неудачи расходятся по местам постоянного жительства пряча оружие. Кадры собираются в массу среди самого населения, в силу этих обстоятельств наблюдению войсковой разведки доступна лишь временная и местная активная проявляемость бандитизма ввиду той или другой выявившей его группы. Полная структура и численность масс (далі слово нерозбірливе) противника остаётся неучтённой, донесения (далі два слова нерозбірливі) количество одной и той же банды в течении одного дня от 100, 1000 человек служат ярким примером калайдоскопического обращения местным населением территориальных банд. Приблизительно то же можно сказать и о бандах махновских, которые совершают далёкие рейды. Всё же имеют определённые пункты базы являющиеся по настроению местного населения тылом бандитов. Эти пункты будучи источником пополнения банд личным составом и материальной частью служат также для сбора осведомительно разведочного материала, передачи директив одних главарей другим и вообще играют роль вспомогательных штатов бандитского командования. От степеней идейной связи банды с местным населением зависит количество вышеуказанных баз а следовательно и протяжённость театра более или менее уверенных бандитских операциях. В общем итоге на одну из банд доступных в данную минуту нашему наблюдению и активно выявившемуся нельзя рассматривать как самостоятельное войсковое соединение ибо при этом взгляде не учитывается ее массирующая как бы временно демобилизованная пассивная часть а также структура своеобразного бандитского военного тыла. Только при условии точного изучения бандитских гнёзд зная какая именно банда какими деревнями пополняется, где скрывается, материальные ресурсы нити связи и управления, возможно планомерное построение наших операций для полной ликвидации повстанчества и постановки дела борьбы с ним на прочный фундамент. Первейшей конкретной мерой по изучении противника должна явиться оккупация бандитских гнёзд дабы тем самым поставить активно действующие кадры в положение отрезанного от своих баз и зарвавшегося в наш тыл партизанского отряда внешнего врага что возможно достигнуть лишь постановкой на должную высоту агентурной разведки направляя её работу по определённой линии зависимости от её ресурса и общего плана. Нр 40522 Покомандвойскук ЭЙДЕМАН, начальник штаба Генштаба СОЛОГУБ.

"Параграф 2 в дополнении приказа войскам округа Nr 565 всем войсковым начальникам обратить особое внимание на пункты часто посещаемые махновскими бандитами являющимися для них опорными и занимать эти пункты по мере возможности гарнизонами. Параграф 3 Начособотдела округа усилить деятельность контрразведки целях получения подробных и точных сведений о бандах. Получении и распоряжениях донести. Замкомандвойск хво ОРЛОВ Член РВС КОЗЛОВСКИЙ Начшта хво Генштаба СТОЙКИН Вр. Начоперупр ШВЕДЕ.

(підписи)

ДАЗО. — Ф. Р. — 1115. — Оп. 2. — Спр. 2. — Арк. 41, 41 зв.

## № 87.

### **ПОСТАНОВА ЗАПОРІЗЬКОЇ ПОВІТОВОЇ НАРАДИ ПРО СУВОРЕ ПОКАРАННЯ РАДЯНСЬКОЮ ВЛАДОЮ КУРКУЛІВ ТА КОЛИШНІХ МАХНОВЦІВ, ЯКІ НЕ БАЖАЮТЬ ВИКОНУВАТИ ПРОДРОЗВЕРСТКУ**

14 червня 1921 року

"Настоящее продовольственное положение Советских Республик, в связи с переходом от системы разверсток к продналогу, крайне обострилось, между тем разверстка на зернохлеб и другие продукты Запорожской губернией в частности Запорожским Уездом не выполнена, что в начале кампании мотивировалось населением не полностью.

Советская рабоче-крестьянская власть услышала голос крестьянства и сократила таковую до 50% с тем условием, что крестьянство оценив всесторонние нужды Государства в продовольствии выполнит остатки в самый кратчайший срок, но с одной стороны не достаточное и почти вовсе отсутствующее и участие Волисполкомов и Волкомнезаможей в этой важной работе и с другой в связи с этим, явного нежелания выполнять сокращённую развёрстку махновствующим кулачеством, вынуждают Советскую рабоче-крестьянскую власть уезда в лице уездного Совецания в последний раз категорически напомнить о добровольном выполнении в указанные Продорганами уезда сроки. Волисполкомам и Комнезаможам в это[т] тяжёлый продовольственный бросит[ь] все свои силы хотя бы и в ущерб другим заданиям на продовольственную работу, строго помятуя что до сего времени ими на местах слишком мало сделано для того чтобы развёрстка кулачеством была выполнена и что они в случае халатности и теперь, понесут немедленную строгую кару после того как будет установлена их бездеятельность при чем преступление это будет рассматриваться как умышленное укрывательство махновствующего кулачества, пользуясь представленным им положением и властью.

По отношению же [к] кулачеству не выполнившему добровольно сокращённую развёрстку и по обнаружению у такового хлебов рассматривать как подлинных врагов Советской власти, арестовывать и с соответствующими актами направлять в Уездмилицию на предмет их дальнейшего направления, а имущество всё без исключения конфисковать, при чём всё конфискованное таким образом продовольствие поступает в распоряжение продорганов, а остальное имущество по указанию Уисполкома.

Примечание: конфискация имущества производится по утверждении акта Усовещанием.

Запорожскому Уопродкому наметить план и провести таковой в жизнь в кратчайший срок в смысле настоящего постановления.

Все на борьбу с бандитами, кулаками и голодом!

Все на продовольственную работу!

Продовольственники помните, что от вас Республика ждёт хлеба.

Ни минуты колебания, ВПЕРЁД! ...

Утверждаю:

Секретарь (підпис) ... "

ДАЗО. — Ф. Р. — 1115. — Оп. 2. — Спр. 2. — Арк. 27.

### **№ 88.**

## **ЗВЕРНЕННЯ ЗАПОРІЗЬКОЇ ПОВІТОВОЇ НАРАДИ ДО НАЧАЛЬНИКА ЗАПОРІЗЬКОЇ ПОВІТОВОЇ МІЛІЦІЇ ПРО ПРОВЕДЕННЯ АРЕШТІВ ЗАРУЧНИКІВ с. НОВОСЕЛІВКИ<sup>1</sup> НОВОГУПАЛІВСЬКОЇ ВОЛОСТІ, ЯКІ НЕ ВИКОНАЛИ РОЗВЕРСТКУ**

16 червня 1921 року.

**Секретно**

**Начальнику Запорожской Уездной  
милиции тов. Тацкому**

Запуездсовещание предлагает согласно протокола № 2 от 14. VI. 21 г. сделать зависящее распоряжение произвести аресты как заложников невыполнивших разверстку по Ново-Гупаловской волости дер. Ново-Селовки.

Прилагая при сем список предварительно арестованных и выпущенных под расписку 9 граждан, направив таковых в Губконцлагер. [...]

Предуездсовещания (підпис)

Секретарь (підпис)

ДАЗО. — Ф. Р. — 1115. — Оп. 2. — Спр. 2. — Арк. 32.

<sup>1</sup> Нині с. Новоселівка Вільнянського р-ну Запорізької області.

**№ 89.**

**З ПРОТОКОЛУ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ МЕШКАНЦІВ  
КОЛОНІЇ ТЕРСЯНКА<sup>1</sup> ГУЛЯЙПЛЬСЬКОГО ПОВІТУ,  
ЯКІ ПОРУШИЛИ КЛОПОТАННЯ ПРО ЗВІЛЬНЕННЯ  
ЗАРУЧНИКІВ, ВЗЯТИХ РАДЯНСЬКОЮ ВЛАДОЮ  
ЗА НЕВИКОНАННЯ ПРОДРОЗВЕРСТКИ**

16 червня 1921 року

**СЛУШАЛИ:** Доклад пред. сельисполкома Августа Куненбергера о выполнении причитающегося с колонии Терсянки госуд. продов. разверстки за 1920 г. зерновых продуктов 6180 п., соломы 4219 пуд. и картофеля 472 пуда... С нашей колонии взяты в виде заложников до выполнения этой продов. разв. Следующих граждан: Юлиуса Эйтенеера, Рота Фридриха, Шпелля Якова, Липке Готлиба, Эйтенеера Вильгельма, Шнейдера Якова, Кремера Рейнгольда и Эйтенеера Георга.

**ПОСТАНОВИЛИ:** Отправить в особо прод. комиссию Гуляйп. уезда граждан нашей колонии Генрих Вильгельм, Эйтенеер и Генрих Фидр. Липске как депутаты от нашего общества для ходатайствования о том, чтобы прод. разверстка на 1920 г. для гражд. нашей колонии была снята, так выполнить ее полностью но и частично никто из гражд. нашей колонии ни в коем случае не в состоянии, ибо не только излишки как зерн. прод. так и соломы и картоф. у нас не имеется, но таковые, будучи хотя бы наделены в самых малых долях — не хватит для пропитания собственн. семейств до нов. урожая по следующим причинам. Наша колония лежит на большом тракту и ни одна часть не проезжает, не требовавши при остановке корм для лошадей и пищу для солдат — людей и не бывает случай в месяц, чтобы хотя один день не многих полос частично были выкошены войсковыми частями для своих лошадей, взяли с гумен обмолоченный хлеб для корм их на месте и в дорогу.

**Прысовокупляю:** что до настоящ. времени мы гражд. кол. Терсянка всегда шли навстречу и всегда отзывчиво относились всяких жертвований требуемые с нас советск. власти. В виду изложенного просим еще раз особо. прод. ком. Гуляйп. уезда снять нам прод. разверстку за 1920 г. и отпустить наших граждан, взятых как заложники.

**Предкомнезаможа Карл ДЕР (далі прізвище нерозбірливе)**

**Председатель А. КУНЕНБЕРГЕР**

**Секретарь Гор ЄЙТЕНЕЙЕР (підписи)**

**ДАЗО. — Ф. Р. — 1166. — Оп. 1. — Спр. 65. — Арк. 158, 158 зв., 159.**

<sup>1</sup> с. Терсянка – нині Новомиколаївського району Запорізької області.



**№ 90.**

**З ДОПОВІДНОЇ ГУЛЯЙПІЛЬСЬКОГО ПОВІТОВОГО  
РЕВКОМУ ЗАПОРІЗЬКОМУ ГУБРЕВКОМУ  
ПРО РОЗСТРІЛИ ЗАРУЧНИКІВ В ПОВІТІ**

20 червня 1921 року

Литер "А"

**ЗАПОРОЖЬЕ ГУБОТУПРАВУ  
Сводка на 20/6 Положение Гуляй-Польского уезда**

16/6 Покровской<sup>1</sup> волости убито красноармейцем 269-го полка член Коллегии Упродкома т. Малышев Покровской Предкомьячейки т. Михно на почве негодования при выполнении госразверстки тчк

11/6 Гавриловской<sup>2</sup> волости разстреляно 266 полком 30 дивизии два заложника во время схода при народу на глазах за несвоевременный снос оружия и контрибуции тчк 16/6 контрибуция 32 лошади 32 рогатого скота выполнена зпт также снесено оружия 58 винтовок 14 обрезов 8 бомб 7 револьверов 1338 патронов население данным разстрелом крайне возмущено тчк

16/6 Ивановской<sup>3</sup> волости ... для выполнения разверстки приступлено к из'ятию заложников тчк

Замзавотуправ ТРОШКИН

ДАЗО. — Ф. Р. — 2. — Оп. 1. — Спр. 521. — Арк. 80.

**№ 91.**

**З ТЕЛЕГРАМИ ГОЛОВИ  
ЗАПОРІЗЬКОЇ НАДЗВИЧАЙНОЇ КОМІСІЇ МІНАЄВА  
ОСОБЛИВОМУ ВІДДІЛУ ХАРКІВСЬКОГО  
ВІЙСЬКОВОГО ОКРУГУ ТА ВСЕУКРАЇНСЬКІЙ  
НАДЗВИЧАЙНІЙ КОМІСІЇ, ШТАБАМ ВІЙСЬКОВИХ  
З'ЄДНАНЬ ХЕРСОНА І КАТЕРИНОСЛАВА  
ПРО СТАНОВИЩЕ У ЗАПОРІЗЬКІЙ ГУБЕРНІЇ**

21 червня 1921 року

Дополнение к сводке от 19/6—21 г. высланный с отрядом с. Камышеваха<sup>4</sup>, будучи на месте выяснил: сведения подготовлении восстания несколько преувеличены тчк Настроение населения несомненно враждебное тчк

<sup>1</sup> с. Покровське – нині смт Покровське того ж району Дніпропетровської області.

<sup>2</sup> с. Гаврилівка – нині Покровського району Дніпропетровської області.

<sup>3</sup> с. Іванівка – нині с. Іванівське Новомиколаївського району Запорізької області.

<sup>4</sup> смт Комишуваха – нині Орхівського району Запорізької області.

Несмотря на изданный приказ уполномоч. т. Сызко о сдаче оружия таковое не выполнялось тчк Наличие оружия свидетельствует найденные в закопанном месте две винтовки отряд прибыл доставил пять бандитов и 10 заложников высланная агентура осталась для дальнейшей работы тчк За причастность и установлении связи с бандитскими элементами особым пунктом 90/30 дивиз. арестован Начмилиции и в милиции также 15 ч. из местных жителей на коих имеется материал.

[...] Гуляй-Польский район: Федоровская волость<sup>1</sup> что 25 верст восточнее Гуляй-Поле Красным Летотрядом расстреляно пять бандитов тчк Конские Раздоры<sup>2</sup> что 40 верст юго-восточнее Гуляй-Поле тем же отрядом расстреляно 16 бандитов и взяты заложники тчк

Предгубчека МИНАЕВ  
Зав. п/о п/б с бандитизмом КОЛОС

ДАЗО. — Ф. Р. — 2. — Оп. 5. — Спр. 38. — Арк. 146.

## № 92.

### **ВИПСКА З ПРОТОКОЛУ ЗАСІДАННЯ ГУЛЯЙПІЛЬСЬКОЇ ПОВІТОВОЇ ПРОДП'ЯТІРКИ, НАДІСЛАНА МІСЦЕВОМУ ВИКОНКОМУ, ПРО ЗАСТОСУВАННЯ ВИЩОЇ МІРИ ПОКАРАННЯ І КОНФІСКАЦІЇ МАЙНА ЩОДО ОСІБ, КОТРІ ПРИХОВУЮТЬ ХЛІБ**

23 червня 1921 року

**Выписка из протокола заседания Упродпятерки от 23/VI—21**

#### ПОСТАНОВИЛИ

Принять все меры к срочному и широкому проведению в жизнь 1-го постановления упродпятерки применив репрессивные меры по отношению к тем лицам, у коих будет обнаружен хлеб спрятанный применяя к таков(ым) вплоть до расстрела проводя меры расстрела публично и имущество последних конфисковать.

**верно ЛУКИН**

ДАЗО. — Ф. Р. — 1166. — Оп. 1. — Спр. 20. — Арк. 66.

<sup>1</sup> Федоровская волость (рос) – нині Чубарівська сільрада Пологівського району Запорізької області.

<sup>2</sup> с. Кінські Роздори – нині Пологівського району Запорізької області.

**№ 93.**  
**З ТЕЛЕГРАМИ ГОЛОВИ**  
**ЗАПОРІЗЬКОЇ НАДЗВИЧАЙНОЇ КОМІСІЇ МІНАЄВА**  
**ОСОБЛИВОМУ ВІДДІЛУ ХАРКІВСЬКОГО**  
**ВІЙСЬКОВОГО ОКРУГУ ТА ВСЕУКРАЇНСЬКІЙ**  
**НАДЗВИЧАЙНІЙ КОМІСІЇ, ШТАБАМ ВІЙСЬКОВИХ**  
**З'ЄДНАНЬ ХЕРСОНА І КАТЕРИНОСЛАВА**  
**ПРО ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ**  
**ВІДВЕРТОЇ ПРОВОКАЦІЇ У ЗБРОЙНІЙ БОРОТЬБИ**  
**ПРОТИ СУПРОТИВНИКА**

28 червня 1921 року

[...] Гуляй-Польский район. Проходившим отрядом во главе с сотрудником по бандитизму т. Масленниковым который представлял с себя вид банды удалось подмануть 5 бандитов которые впоследствии расстреляны взято 7 лошадей 4 седла 2 нагана 5 винтовок и 1 тачанка тчк Операция продолжается отряд Масленникова состоит из пяти кавалеристов трех тачанок при одном пулемете и 9 штыков тчк...

Предгубчека МИНАЕВ  
Пом. Зав. п/о п/б с бандитизмом ШУМОВ

ДАЗО. — Ф. Р. — 2. — Оп. 5. — Спр. 38. — Арк. 148.

**№ 94.**  
**З ПОСТАНОВИ ЗАСІДАННЯ**  
**ЗАПОРІЗЬКОЇ ПОВІТОВОЇ НАРАДИ м. ЗАПОРІЖЖЯ**  
**ПРО РОЗСТРІЛ ЗАРУЧНИКІВ**

29 червня 1921 року

1) "Из числа заложников выбрать двух самых влиятельных на население по контр-революционным действиям кулаков и по заключению комьячейки и комнезаможа той же волости, таковые расстрелять на месте. Одновременно предъявив населению сдать оружие, о чем составить акт и представить Уездсовещанию..."

ДАЗО. — Ф. Р. — 1115. — Оп. 1. — Спр. 1. — Арк. 5.

**№ 95.**  
**ПОСТАНОВА ТОКМАЦЬКОЇ ПОВІТОВОЇ**  
**ВІЙСЬКОВОЇ НАРАДИ, НАДІСЛАНА**  
**ДЛЯ ЗАТВЕРДЖЕННЯ ЗАПОРІЗЬКІЙ ГУБЕРНСЬКІЙ**  
**ВІЙСЬКОВІЙ НАРАДІ, ПРО ЗАСТОСУВАННЯ**  
**ВИЩОЇ МІРИ ПОКАРАННЯ ДО ОСІБ,**  
**ЯКІ НЕ ВИКОНУЮТЬ ПРОДРОЗВЕРСТКИ**

7 липня 1921 року

**Запороржье, Губвоенсовещанию**

В целях проведения решительных мер по выкачке продовольствия и выполнения данного Вами задания заседанием Увоенсовещания состоявшимся 6 сего июня постановлено: к лицам не выполняющим причитающейся с них продрозверстки применять высшую меру наказания (расстрел) в лице представителей ПолитБюро, Начособдива 9 совместно с Волпроддикаторскими тройками по их усмотрению. Просьба постановление это утвердить о чем срочно сообщить.

**Предувоенсовещания**  
**Секретарь (підписи нерозбірливі)**

7/VII—21  
Токмак

ДАЗО. — Ф. Р. — 2625. — Оп. 1. — Спр. 5. — Арк.109.

**№ 96.**  
**ЗІ ЗВЕДЕННЯ ВЕЛИКОТОКМАЦЬКОГО ПОЛІТБЮРО**  
**ПО БОРОТЬБІ З КОНТРРЕВОЛЮЦІЄЮ**  
**ПРО ПРИСУТНІСТЬ НА ВЕЛИКОТОКМАЦЬКІЙ**  
**ПОВІТОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ "ВСЕМЕДИКОСАНТРУД"**  
**НЕБЛАГОНАДІЙНИХ ОСІБ**

10 липня 1921 року

10-го июля сего года, в городе Б.Токмаке открылась Уездная Конференция Всемедикосантруд, под председательством д-ра Шульгина и секретаря Лиховицера...

В общем виде на означенной конференции присутствовало большинство лиц совершенно неблагонадежных и в добавок настроенных против Сов. власти явно отрицательно.

Кроме того как например председательствующее лицо данной конференции подозрено в участии членом подпольной белогвардейской организации, за коим установлено наблюдение.

**Зам зав Полит-Бюро  
Уезд. Информатор Полит-Бюро (підписи нерозбірлиі)**

ДАЗО. — Ф. Р. — 2625. — Оп. 1. — Спр. 5. — Арк. 146.

**№ 97.**

**З ТАЄМНОГО ЗВЕДЕННЯ № 79 ОЛЕКСАНДРІВСЬКОГО  
ПОВІТОВОГО ВИКОНКОМУ РАД ДЕПУТАТІВ  
ПРО КОНТРЕВОЛЮЦІЙНУ АГІТАЦІЮ  
В БІЛИЦЬКІЙ ВОЛОСТІ**

14 липня 1921 року

[...] Белицкая волость<sup>1</sup>

... Контрреволюционная агитация ведется, рождаются листовочки духовного содержания. Меры приняты к обнаружению агитаторов...

**Заведующий Уотделом Управления  
Завед. Информац.-инструк. П/о  
Секретарь (підпис нерозбірливий)**

ДАЗО. — Ф. Р. — 2625. — Оп. 1. — Спр. 5. — Арк. 146.

**№ 98.**

**З НАКАЗУ № 75 ЗАПОРІЗЬКОГО ГУБЕРНСЬКОГО  
ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ ПРО НЕЗАКОННІ  
АРЕШТИ ТА ПОКАРАННЯ ГРОМАДЯН**

18 липня 1921 року

[...] 7.  
**По Губюсту**

Замечено, что за последнее время часто направляются в концлагерь лица, арестованные учреждениями и отдельными лицами, не имеющими на это права, и без надлежащих на то постановлений. В целях установления строгого порядка, соответствующего существующим законоположениям рабоче-

<sup>1</sup> с. Білицьке – нині с. Приморське Василівського району Запорізької області.

крестьянского правительства, Губисполком предписывает к строжайшему руководству и исполнению соблюдение следующего порядка направленья арестованных в концлагерь.

1. Заключение в лагерь принудительных работ подлежат те лица и категории лиц, относительно которых состоялись постановления Отделов Управления, Чрезвычайных комиссий, Революционных Трибуналов, народных Судов, Комиссий по борьбе с труддезертирством, Губсовещаний, Губисполкомов или органов специально ими на то уполномоченными.

2. На каждого арестованного должно обязательно посылаться особое постановление об аресте в котором надлежит указать: а) кем задержан арестованный, б) по какому делу, в) на какой срок и г) в силу какого основания наложено взыскание, если арестованный посылается учреждением, обычно не имеющим права ареста.

Виновные в нарушении и неисполнении сего приказа будут привлекаться к ответственности и подвергаться самым суровым наказаниям.

Подлинный подписали: Зам. предгубисполкома ЛЫРЕВ  
За секретаря ВЕРНИХ

С подлинным верно: Управделами (підпис нерозбірливий)

ДАЗО. — Ф. Р. — 1166. — Оп. 1. — Спр. 11. — Арк. 18 зв.

**№ 99.**

**НАКАЗ НАЧАЛЬНИКА ГАРНІЗОНУ  
ГУЛЯЙПЛЬСЬКОМУ ПОВІТОВОМУ РЕВКОМУ  
ПРО ЩОДЕННЕ НАДАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ  
ЗВЕДЕНЬ ПРО КОНТРРЕВОЛЮЦІЙНІ НАСТРОЇ  
МІСЦЕВОГО НАСЕЛЕННЯ ТА ЇХ ПРИЧИНИ**

19 липня 1921 року

**Срочно**

**В отдел управления Гуляйпольского  
Уревкома и завполитбюро**

Ввиду требования Штаббрига 90 Начгар приказал:

Ежедневно к 24 часам в виде сводок представлять информационные сведения о настроениях населения Гуляйпольского района, подразделяя население на следующие категории: 1) враждебное и склонное к вооруженному выступлению, 2) Выступлению враждебно-противное, удовлетворительно сочувствующее советвласти; обязательно отмечая причину враждебности.

Пункты если район посещается бандитами, пункты которые отмечаются большим количеством дезертиров выделять особо. В этих сводках должна быть полная картина о настроениях населения данного района. Кроме ежедневных сводок требуется представление периодических сводок 2 раза в месяц к 7 и 17 числам.

Старший ад'ютант начгара (підпис нерозбірливий)

19 июля 1921 г. Гуляй-Поле  
№ 701/ оп

ДАЗО. — Ф. Р. — 208. — Оп. 1. — Спр. 28. — Арк. 6.

**№ 100.**  
**З НАКАЗУ № 82 ЗАПОРІЗЬКОЇ ГУБНАРАДИ**  
**ПО БОРОТБІ З БАНДИТИЗМОМ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ**  
**МІСЦЕВИХ КОМІТЕТІВ САМОЗАХИСТУ**  
**ВІД БАНДИТІВ (МАХНОВЦІВ)**

27 липня 1921 року

**ПРИКАЗ № 82**  
**ЗАПОРОЖ. ГУБСОВЕЩАН. ПО БОРЬБЕ С БАНДИТИЗМОМ**

27 июля 1921 года

Всякое проявление бандитизма во всех его видах непосильным бременем ложится на измученное и экономически ослабленное событиями четырехлетней войны селянство. Советское строительство, идущее по пути восстановления экономического благосостояния страны тормозится и разрушается. Одновременно с этим на местах огромное большинство Советских работников и честного трудового селянства, в силу своей неорганизованности, являются пассивными, кровавыми жертвами бандитов. В целях скорейшей ликвидации бандитизма, упрочения органов Соввласти и привлечения к активной борьбе с бандитизмом широких слоев трудового селянства Запорожское Губсовещание в соответствии с Постановлением СНК УССР ПРИКАЗЫВАЕТ:

1) Создать на местах в качестве органов активной борьбы с бандитизмом сельские, волостные комитеты самообороны в составе Исполкома, члена местной ячейки УКПУ или комнезаможей и начальника территориального отряда, создаваемого согласно настоящего приказа. На обязанности комитета лежит проведение всех мероприятий, приказов, распоряжений и указаний высших органов гражданской и военной власти по борьбе ел всеми ви-

дами бандитизма своего района, для какой цели ему подчиняются во всех отношениях все вооруженные силы местного территориального отряда. Подчинение осуществляется строго через начальника отряда. В районах с функционирующими райсовещаниями, комитетов не создавать и все их обязанности выполняются соответствующими совещаниями по борьбе с бандитизмом. При создании волостных совещаний они принимают на себя в целом все функции комитетов самообороны, последние же немедленно ликвидируются. Персональное назначение личного состава волостных комитетов самообороны производится под личную ответственность председателей районных совещаний.

2) Из всех Совработников и организаций на местах и всего надежного трудового крестьянского элемента создать местные территориальные части для самообороны и активной борьбы с бандитизмом по нижеследующему принципу: отряды формируются на

чисто территориальных милиционных началах со включением в их состав по добровольному согласию всех работников — а) сельских и волостных исполкомов со всеми их отделами, б) Комнезаможей, в) Ком'ячеек, г) Прод-организаций, д) Милиции, е) Местных военкоматов, ж) Всякого рода инструкторов и представителей центральных органов Соввласти, з) Отпущенных красноармейцев и всех активных сторонников Соввласти из рядов крестьянства.

3) В зависимости от плотности населения района, величины сел и количества Совработников, долженствующих войти в отряды самообороны, постановлением районных совещаний, утверждаемых усовещанием, в каждом селении или волости создаются территориальные отряды, в каждом районе применительно к административному районизированию рота или отряд более крупного состава. Дальнейшему объединению, в силу психологических и политических причин, роты или отряды не подвергаются лишь в исключительных случаях подтверждаемых постановлением Губсовещания или его президиума сводятся для выполнения тех или иных заданий Губернского характера в уездные отряды.

4) Все формирования производятся на основании постановления уездных совещаний под ответственностью и распоряжением райсовещаний, при ближайшем участии и идейном руководстве со стороны уездных и районных партийных комитетов, волостных и сельских ячеек, органов ЧК, особых отделов и ближайших войсковых политорганов. В организации отрядов, а равно и подборе его состава, организации вынесшие свое постановление должны твердо помнить, чтобы отряды при недостаточно добросовестном и непродуманном подборе работников не выразились в легализованные бандитские шайки.

5) Во главе каждого волостного отряда назначается постановлением райсовещаний соответствующие начальники, из наиболее энергичных, от-важных, настойчивых работников района или волости (военкомы, начмили-



ции и др.) Начальники сельских отрядов назначаются волостными комитетами самообороны. Начальники районных отрядов назначаются районными совещаниями и утверждаются уездными совещаниями. При объединениях в уездные отряды во главе их становятся увоенком или лицо выдвигаемое усовершенствованием с утверждения Губсовещания.

6) Техническое руководство формирования отрядов и вся организационная работа по спайке и сколачиванию их, возлагается на соответствующие военкоматы. По окончании формирования комитетами составляются точные именные списки отрядов, его должностных лиц, административное подразделение, состав их и вооружение. Составляется точный мобилизационный план призыва людей, лошадей, повозок и иного необходимого имущества. Порядок, сохранение и эвакуация ценностей, имущества и всего делопроизводства местных Советских учреждений. Порядок изоляции лучшего конского состава данной местности, организация постоянной и прочной внутренней и внешней связи с соседями и высшими органами. Порядок и способ организации агентурной разведки и связи.

7) В целях надлежащего боевого воспитания и поверки отчетливости и быстроты мобилизации по окончании формирования и в последующем не менее одного раза в месяц, производятся периодические волостные или районные поверочные сборы всех участников отрядов в полном боевом их составе и вооружении. За исключением первого сбора, объявляемого в организационных целях в последний день формирования, последующие сборы объявляются внезапно для чего устанавливается определенный порядок извещения или сигнализации, воспринимаемый немедленно всеми населенными пунктами района или волости. Для явки на сборный сельский, волостной или районный пункты, должны быть установлены строго ограниченные сроки занесенные в мобилизационный план волости и района.

8) Поверочные сборы объявляются в каждом отдельном случае постановлением соответствующих комитетов или районных и уездных совещаний на срок не более 24 часов в каждом отдельном случае.

9) Боевые сборы в случае появления бандитов, активных боевых действий в соседних ближайших районах объявляются и осуществляются в 6 часовой срок местными комитетами или общим постановлением районных и уездных совещаний. О каждом таком боевом и поверочном сборе организация его создавшая доводит срочно до сведения высших инстанций.

10) При каждом сборе, вызванном боевыми обстоятельствами, на сборный пункт являются решительно все лица состоящие в отряде, за исключением тех, коим будут даны специальные и секретные задания комитетами самообороны или начальником отряда, лица состоящие в отряде и по мотивам шкурнического характера не явившиеся на сбор в моменты угрожающей опасности признаются изменниками трудового народа и по постановлению районных совещаний подвергаются высшим мерам наказания вплоть до расстрела.

11) При поверочных сборах на местах остаются лица строго необходимые для текущей работы, но не более одного в селениях и троих в волостях. С момента совершения сбора все лица в нем состоящие поступают в прямое подчинение соответствующего начотряда и если сбор назначен местным комсамообороны для целей местного характера начотряда подчиняется первому, если же для широких боевых целей или задач не местного характера — райсовещанию. При крупных боевых действиях против Махно, с согласия райсовещания — ближайшему войсковому начальнику. В случае же не терпящих отлагательства, в условиях боевой обстановки, каждый начальник территориального участка входит в оперативное подчинение ближайшего войскового начальника по первому его требованию. При чем в последнем случае всю ответственность несет данный войсковой начальник отдавший приказ.

12) Отряды формируются в зависимости от местных средств из двух родов оружия, — пехоты и конницы, — при чем пехота передвигается на тачанках и повозках иного типа. Присоединении в высшие отряды роды оружия объединяются по своему назначению, с назначением старшего кавалерийского начальника подчиненного общему начальнику всего отряда. Никаких штабов, а тем более и хозяйственных органов не формировать.

13) Лошади, тачанки, седла и другое имущество, в момент сбора доставляется участниками отрядов из своих средств или по заранее разработанному мобилизационному плану от местных кулацких слоев на время действия отряда. Оружие и патроны добываются исключительно на местах, путем всестороннего изъятия его от населения. Довольствие продфуражем производится исключительно за счет местных средств.

14) В своих действиях отряды руководствуются прилагаемой при сем инструкцией.

15) В местностях заведомо враждебных Советской власти, с полным отсутствием сколько-нибудь надежных работников и надежного селянства, постановлениями Усовещаний, формирование отрядов безусловно не производить.

16) Формирование комитетов и отрядов самообороны закончить в СЕМИ дневный срок со дня получения настоящего приказа на местах.

17) Об окончании формирования, количестве, силе и составе сформированных отрядов Усовещаниям донести Губсовещанию.

**Зампредгубсовещания — Предгубисполкома ЛЫРЕВ**

**Начдив 30 Иркутской ГРЯЗНОВ**

**Зампредгуб ЧК САДОВСКИЙ**

**Члены: Зампредопродкомгуб ЦЕЙТЛИН**

**Секретарь Губкома БЕЛИКОВ**

**№ 101.**  
**З ТАЄМНОГО ОПЕРАТИВНОГО ЗВЕДЕННЯ**  
**МЕЛИТОПОЛЬСЬКОЇ ОКРУЖНОЇ**  
**РОБІТНИЧО-СЕЛЯНСЬКОЇ МЛЦІЇ**  
**НАЧАЛЬНИКУ КАТЕРИНОСЛАВСЬКОЇ**  
**ГУБЕРНСЬКОЇ МЛЦІЇ ПРО ЗЛОЧИННІ ДІЇ**  
**БАНДИТСЬКИХ ГРУП, ЯКІ НІБИ-ТО ВІДНОСЯТЬСЯ**  
**ДО НАЦІОНАЛІСТИЧНОГО ЗАГОНУ**  
**ім. ТАРАСА ТРЯСИЛА**

31 липня 1921 року

[...] 28 июня в селе Н.Серогозах<sup>1</sup>, что в 75 верстах западнее гор. Мелитополя, тремя вооруженными бандитами ограблен гражданин Марко Николай забраны три лошади вещи и документы к розыску приняты меры. 30 июня в 4 часа утра между Большой и Малой Лепетихой<sup>2</sup> в степи, что в 120 верстах западнее гор. Мелитополя бандой в числе 4-х человек вооруженных наганями, двумя бомбами и обрезамы, произведен налет на проезжающую подводу гр-на села Каменки<sup>3</sup>, у коего забрали 2 лошади и 6.000 р. денег. Банда старалась переправить лошадей с левого берега на правый берег Днепра в плавни, но вследствие преследования их милиционерами 3 района вверенной мне милиции она не успела этого сделать, оставив одну лошадь на левом берегу Днепра, а другую бросив на середине Днепра, каковая была спасена.

При ограблении бандиты выразились, "пусть Мелитопольская милиция едет в плавни, закуска для них приготовлена".

Меры к ликвидации банды принимаются.

Вывод: По-моему мнению эта банда является частицей банды "Тараса Трясило"...

**П.п. Начальник окрмилиции ИВАНОВ**

**Начканц ПАТЛАХ**

**С подлинным верно: Нач. канц. (підпис нерозбірливий)**

**ДАЗО. — Ф. Р. — 611. — Оп. 4. — Спр. 6. — Арк. 676.**

<sup>1</sup> смт Нижні Сірогози – нині того ж району Херсонської області.

<sup>2</sup> смт Велика Лепетиха і с. Мала Лепетиха – нині Великолепетиського району Херсонської області.

<sup>3</sup> с. Кам'янка – можливо, йдеться про с. Кам'янку нині Каховського району Херсонської області.

**№ 102.**  
**З ІНСТРУКЦІЇ ЗАПОРІЗЬКОЇ ПОВІТОВОЇ ВІЙСЬКОВОЇ**  
**НАРАДИ ДЛЯ ВСІХ РАЙОННИХ НАРАД ПРО НЕЩАДНЕ**  
**ЗНИЩЕННЯ МАХНОВЦІВ, ІНШИХ ВОРОГІВ**  
**РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ І ЛІКВІДАЦІЮ КУРКУЛЬСТВА**  
**НА СЕЛІ**

2 серпня 1921 року

**ІНСТРУКЦІЯ**  
**ОТ ЗАПОРІЖСКОГО УЕЗДОВОЕНСОВЕЩАНІЯ**  
**для передачі всім Райсовещанням**

Запорожская губерния и в том числе и уезд одна из самых пострадавших губерний в Советской Украине. В течение многих лет она была плацдарменной на которой вели бой многочисленные армии и многочисленные правительств(а). Вследствие этого обнищания, хозяйственный развал достигли весьма угрожающих размеров, обрекающих житницу "Республики" на полную гибель на почве этого развала господство врагов Советской власти произошло глубокое разложение даже трудового населения вызвав к жизни массовый политический уголовный бандитизм. Всё это вместе взятое возлагается на вас обязанность в кратчайший срок провести следующий Вам ударны заданий.

Задания политическия.

1. Без пощадное истребление и чистка района от махновщины и прочих видов политического и уголовного бандитизма.

2. Организация густой сети надёжных исполкомов.

3. Ликвидация кулаческого засилия путем раслоения деревни и организации комитетов незаможных селян.

4. Производство выборов нормальных и крепких органов сельской власти Советов волисполкомов на основе организованных незаможных селян.

5. Производство выборов на уездные съезды Советов предстоящие быть 30 августа чтобы е попал туда кулак, а бедняк и середняк ...

10. Все захваченные бандиты с вещественным документальным доказательством должны доставляться в ближайшие оперативные штабы, или непосредственно уездсовещания никакие расправы с бандитами с сегодняшнего дня на месте не допускаются. На чрезвычайные военные райсовещания спираясь на все законныя, Советские партийные и военные органы, отнядь и не упразняя обязаны провести все выше указанное задание в самом экстренном порядке и с наибольшими результатами.

О принятых мерах и результатах председателям райсовещаний через каждые 3 дня уведомлять Уездсовещанию и принятых мерах и результатах работы по району, пользуют для этой цели общегражданской связью так и оперативной связью войсковых частей.

2-го Августа

**Предусовещания**

ДАЗО. — Ф. Р. — 1115. — Оп. 2. — Спр. 2. — Арк. 107.

**№ 103.**

**З ТАЄМНОГО ПРОТОКОЛУ № 20 НАРАДИ КЕРІВНИКІВ  
ГУЛЯЙПІЛЬСЬКОГО ПОВІТУ ПРО АРЕШТ  
ПОМІЧНИКА НАЧАЛЬНИКА МІЛІЦІЇ ЗУСМАНОВИЧА  
ТА ПРАВЛІННЯ МІСЦЕВОЇ “ПРОСВІТИ” І РОЗПУСК  
УСІХ ПРОСВІТЯНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ПОВІТУ  
ЗА ЇХНЮ АНТИРАДЯНСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ**

2 серпня 1921 року

Присутствовало: Пономарев, Красавчиков, Конев, Гальчанський, Мурашов и Иголин.

Председатель — Пономарев. Секретарь — Скиба.

**Повестка дня:**

- 1) Дело № 188 помначмилиции Зусмановича.
- 2) О Антисоветских действиях просвиты.

**ПОСТАНОВИЛИ:**

1) Дело Зусмановича Дискредитирующее в корне Советскую власть в то время когда все силы направлены на восстановление твердой Соввласти в Гуляйпольском уезде, дабы в корне пресечь подобные явления дело № 188 передать в Губревтребунал вместе с арестованным Зусмановичем. Причем: усвоение подчеркивает необходимость более суровой меры наказания Зусмановича, как моральное воздействие для тех у коих еще остались зачатки паризанщины граничащие с бандитизмом.<sup>1</sup>

2) Слушали: Антисоветские действия просвиты.

Постановили:

а) Поручить Политбюро немедленно арестовать правление Гуляйпольской просвиты и в строгом порядке вести дальнейшее следствие.

б) Принимая во внимание, что существующие на территории Гуляйпольского уезда просвиты носят такую же окраску имеющие связь с Гуляйпольской таковые распустить. Все выданные просвитами удостоверения и разного рода документы считать недействительными.

в) Дела всех просвит на территории Гуляйпольского уезда опечатать.

[...]

е) ... дела просвиты были опечатаны и проверены. При сем оказалось: обнаружено до 30 изданных контрреволюционных брошюр (на украинском языке), а также (ненапечатанная) переписка з Махно, несколько партийных билетов Украинской партии коммунистов. Причем просвита имела связь с Бердянской просвитой...

**Предсовещания  
Секретарь (підписи)**

ДАЗО. — Ф. Р. — 2195. — Оп. 1. — Спр. 6. — Арк. 46, 47.

<sup>1</sup> Подальша доля гр. Зусмановича невідома (ред.).

**№ 104.**  
**РОЗПОРЯДЖЕННЯ ОЛЕКСАНДРІВСЬКОГО**  
**ПОВІТОВОГО ВИКОНКОМУ**  
**НАЧАЛЬНИКУ МІЛІЦІЇ ОРІХІВСЬКОГО РАЙОНУ**  
**ПРО АРЕШТ КОНТРРЕВОЛЮЦІЙНО НАЛАШТОВАНИХ**  
**ЗАМОЖНИХ СЕЛЯН У с. НОВОЯКОВЛІВКА**  
**ОРІХІВСЬКОГО РАЙОНУ**

18 серпня 1921 року

**Начмилиции Ореховского района**  
**Копия Юрковскому Волисполкому**

Согласно постановления за № 30 заседания президиума Запорожского Уисполкома от 15 августа 1921 г. предлагается Вам сделать выборку совместно с Селькомнезаможем села Ново-Яковлевки Юрковской вол. и взять заложников в селе Ново-Яковлевке активно выступающее кулачество распускающее контрреволюционные слухи, препроводив таковых в Запорожскую Умилицию для исправления в концлагерь и об исполнении донести.

Предуисполкома  
Секретарь

ДАЗО. — Ф. Р. — 1115. — Оп. 2. — Спр. 2. — Арк. 118.

**№ 105.**  
**ТЕЛЕГРАМА ПОСТІЙНОЇ НАРАДИ**  
**ПРИ РАДІ НАРОДНИХ КОМІСАРІВ УСРР,**  
**НАДІСЛАНА ОЛЕКСАНДРІВСЬКІЙ ГУБЕРНСЬКІЙ**  
**ВІЙСЬКОВІЙ НАРАДІ, ПРО ВЖИТТЯ ПРАКТИЧНИХ**  
**ЗАХОДІВ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ ЗБРОЙНИМ ВИСТУПАМ**  
**ЗАЛИШКІВ ПОВСТАНСЬКИХ ЗАГОНІВ,**  
**ЩО ДІЯЛИ В УКРАЇНІ**

22 серпня 1921 року

Александровск из Харькова СНК ... Секретно

Губвоенсовещание копии: Одесса Губвоенсовещание, Киев Губвоенсовещание, Бахмут Губвоенсовещание, Александровск Губвоенсовещание, Полтава Губвоенсовещание, Екатеринослав Губвоенсовещание, Николаев Губвоенсовещание, Винница Губвоенсовещание, Житомир Губвоенсовещание, Чернигов Губвоенсовещание, Киев тов. Затонскому. Постоянное совещание при С.Н.К. обращает внимание Губвоенсовещаний на участвовавшие террористические действия осколков банд, вполне соответствующих новой бандитской тактике, направленной, согласно директив, полученных из заграничных шта-

бов Савенкова и Петлюры о перенесении центра тяжести обоих действий на разрушение Советского хозяйственного аппарата, жел дорог, средств связи и т.д., предлагает Губвоенсовещаниям принять практические меры для предупреждения вышеупомянутых действий. С этой целью необходимо установить самый тесный контакт с железнодорожными и чекистскими органами и регулярно требовать от них отчёты о мерах принимаемых для охраны железных дорог и железнодорожных сооружений. Постоянное Совещание при СНК считает своей обязанностью обратить самое серьезное внимание Губвоенсовещаний на необходимость в дальнейшем вести неуклонную борьбу с бандитизмом до полного его скоренения, так как, в связи с сдачей многих атаманов и успешной ликвидации банд некоторые Совещания фактически прекратили работу или ведут её чрезвычайно слабо, ввиду чего уездные Совещания остаются без всякого руководства. Постоянное Совещание при СНК обращает внимание на необходимость в борьбе с бандитизмом принять новые методы которые предусмотрены постановлением Пленума Н.К. от 4/8. Гласящие: "В связи с ликвидацией фронтов и укрепление Советской власти бандитизм перестал быть политической угрозой для пролетарской диктатуры, представляет одно из величайших контр-революционных воль, недопуская нормального развития хозяйства, мешая деревне отдаться мирному труду и вносящие дезорганизацию вообще во все хозяйственные отношения. На ряду с государственным аппаратом от действия банд не менее страдают самые широкие слои крестьянства. Поэтому перед Советской Властью и Крестьянством встает срочная и очередная задача полного искоренения бандитизма, как последнего препятствия к утверждению мирной трудовой жизни и революционного порядка. Продолжая беспощадную вооружённую борьбу с открыто выявляющими бандами для их полного разгрома, в настоящий период следует в борьбе с бандитизмом привлечь активно самым широким образом крестьян незаможных и середняков, возложив в то же время в бандитских районах ответственность за предупреждения ыступления банд за их снабжение людьми и материальными средствами на те элементы села, которые являлись до сих пор главной опорой бандитизма. Кулачества. Следует предусмотреть целую цепь предупредительных мер возлагающих определенное обязательство на различные слои деревенского населения, используя существующие институты пятихатников, командируя их с институтом особых ответственных лиц намеченных по классовому признаку, остающихся в деревне и являющихся перед всей деревней и перед Советской Властью поручителями за революционный порядок. Считаюсь с этим постановление определённю бандитических районов. Лишь в пределах этих районов допускается, разрешение Губсовещаний, взятие заложников, а также и приведение круговой поруки кулацкого элемента. В районах же, где активного бандитизма нет, но которые по своему прошлому могут стать неблагонадежными в отношении с бандитизмом всесто круговой поруки должны быть введены институты ответчиков, т. е. в деревне должно быть намечено известное количество лиц из слоев сочувствующих бандитизму, на которые Советская Власть должна возложить ряд обязательств по борьбе с бандитизмом, как то: своевременное предупреждение властей о подозрительных ли-

цах, возвращающихся в деревни, осведомление советских, чекистских и проч. органов о появлении банд. За невыполнение этих обязательств ответчики подвергаются взысканию, аналогичных тем, которые подвергались раньше заложники. Губвоенсовещания обратить особое внимание на местечки и деревни вокруг заводов, совхозов, сахарных заводов, рудников, железнодорожных сооружений, предприятий и мест разных лесных, рыболовных, торфяных заготовок, подвергающихся нападению и расхищениям также проводя в этих деревнях круговую поруку или институт ответчиков, по усмотрению Губвоенсовещания. Ответственность за целостность всех этих хозяйств и проч. предприятий возлагается на Губвоенсовещания. Для этой цели должно: рационально использовать, по соглашению с военным ведомством и с милицией, все имеющиеся силы привлекая кроме того само население к охране предприятий. Данные директивы ввести в жизнь немедленно, не ожидая тех положений и инструкций, которые будут преподаны дополнительно...

22/августа 1921 года

Предсовещания по борьбе с бандитизмом  
РАКОВСКИЙ

ДАЗО. — Ф. Р. — 2625. — Оп. 1. — Спр. 2. — Арк. 42, 42 зв.

**№ 106.**  
**З ТАЄМНОГО ОПЕРАТИВНОГО ЗВЕДЕННЯ**  
**ЗАВДУЮЧОГО ЦАРЕКОСТЯНТИНІВСЬКИМ**  
**ВОЛОСНИМ ВІЙСЬКОВИМ ВІДДІЛОМ**  
**МІСЦЕВОГО РЕВКОМУ ПРО АРЕШТ КУРКУЛІВ**  
**ЗА КОНТРРЕВОЛЮЦІЙНУ АГІТАЦІЮ**

31 серпня 1921 року

**Секретно**

**Гуляйпольському Уревкому Упаркому полит-бюро сообщая**  
**Сводка**

Царекостянтиновский<sup>1</sup> военный отдел доносит что в селе Алексеевке<sup>2</sup> идет полнейшая агитация контр революции с кулаками элемента которые мною два человека арестованы и будут доставлены в Уездвоенкомат...

31/VIII—21 г  
НР 112

С под. Завволвоенотд (підпис)  
С подл. Вр. Секретарь (підпис)

ДАЗО. — Ф. Р. — 208. — Оп. 1. — Спр. 134. — Арк. 5.

<sup>1</sup> с. Царекостянтинівка – нині смт Куйбишеве того ж району Запорізької області.

<sup>2</sup> с. Олексіївка – нині Куйбишевського району Запорізької області.



**№ 107.**

**ІНСТРУКЦІЯ РАДИ НАРОДНИХ КОМІСАРІВ УСРР  
ВСІМ ПІДВІДОМЧИМ НАРАДАМ  
ПРО ЖОРСТОКІ ВИМОГИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ  
ЩОДО АМНІСТОВАНИХ КОНТРРЕВОЛЮЦІОНЕРІВ,  
КОТРІ НЕ РОЗКАЯЛИСЬ У СВОЇЙ  
АНТИРАДЯНСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ**

(надіслано телеграфом)

7 вересня 1921 року

Харькова Совнарком (...) Александровск Губсовещанию. Настоящая инструкция утвержденная 5 сентября постановлением при СНК препровождается Губсовещаниям для исполнения тем чтобы она была разослана ими всем подведомственным Уездсовещаниям. Циркулярно. Всем губернским, постсовещаниям борьбе бандитизмом. Ввиду бандитизма. Ввиду имевших место случаев тайной противосоветской работы, иногда же открытой измены со стороны амнистированных бандитов, контрреволюционеров и их руководителей, Постоянное Совещание при СНК УССР согласия ВУЦИК предписывает широкое подробное ознакомление всех как подвергшихся так подвергающихся амнистии нижеуказанными условиями такого:

Первое) Амнистировались отдельным лицам или группами на основании твердой уверенности соввласти честном полном их раскаянии. Каждое лицо получившее амнистию освобождается ответственности перед революционным судом совершенные им ранее и указанные моменту амнистии преступления. Права и обязанностях амнистированию приравниваются прочим гражданам республики, за исключением некоторых особого вверенных от особо сговорных временных ограничений. Второе) Сила амнистии должна немедленно прекратиться для тех амнистированных, кои поступками своими покажут, что прежним преступном революционном поведении они не раскаются и следовательно не выполнили особого условия амнистии, обманув доверие Соввласти. Третье) Когда одно или несколько лиц были амнистированы подавшие взаимной их круговой порукой, нарушившие силы амнистии для одного из них является в то же время прекращением амнистии для всех поручившихся. Четвертое) Поступками показывающими неразкаяние и прекращающими силу амнистии признаются все действия амнистирования, направленные к свержению и ослаблению или подрыву авторитета Соввласти. Кроме явных выступлений оружием руках, всякого рода возмущении и организации какого либо против Соввласти целиком а также отдельных ее органов, представителей и распоряжений, действиями предусмотренными настоящим признаются. Поддержание амнистированными настоящими группами отдельным лицам, деятельности коих преследуются Соввластью как контрреволюционные. Допускается связь амнистированного указанными группами лицами только по заданию Уполномоченных на то органов и представителей власти их ведома разрешения и точно указанных пределах.

2) Противосоветская и контрреволюционная агитация где бы то ни было, причем на таковую признается распространение всякой клеветы (провокационных слухов) могущие принести вред Соввласти. Сохранение без над-

лежащего разрешения после амнистии оружия или военного имущества равно контрреволюционных званий и документов хотя бы не было доказано, что скрываемое предназначено для преступных целей.

4) Не выдача органам власти обещанных при амнистии вещей или лиц, равно как всякое несоблюдение договорных условий амнистии обязательств амнистируемого законом и распоряжениям. Не донесение амнистированным известном ему контрреволюционном заговоре или подготовке таковому. Умышленное упорно неподчинение амнистированного законам и распоряжениям Соввласти, в особенности невыполнение тех временных ограничительных выборов места жительства, прочих амнистий. Разглашение тех сведений кои стали известными амнистированному связи с амнистии и указанным ему как секретные. Не прекращающиеся после официального предупреждения преступное хот и не предусмотренных Четвертым сего положения сила амнистии для виновных немедленно прекращается ввиду чего таковое подлежат суду за все совершенные им преступления как до амнистии, так и после таковой по совокупности.

**Зампредсовещания при СНК ЭДЕЙМАН**  
**Секретарь постоянного Совещания СНК СТРЕЛКОВ**

ДАЗО. — Ф. Р. — 2625. — Оп. 1. — Спр. 4. — Арк. 10.

### **№ 108.**

## **З ТАЄМНОГО РАПОРТА ЗАВДІУЮЧОГО ІВАНІВСЬКИМ ВОЛОСНИМ ВІЙСЬКОВИМ ВІДДІЛОМ МІСЦЕВОГО РЕВКОМУ ГУЛЯЙПІЛЬСЬКОМУ ПОВІТОВОМУ РЕВКОМУ І ПОЛІТБЮРО ПО БОРОТЬБИ З БАНДИТИЗМОМ ПРО ВІДСУТНІСТЬ У ПОВІТІ РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ**

8 вересня 1921 року

**Секретно копия**

Рапорт Ивановского Заввоенк(кома) отдела за 8 сентября 1921 г.

Доношу, что в Ивановской волости сейчас не существует никакой власти вол. администрация правление распущена ввиду угроз банды. Прошу Вашего распоряжения о ходатайстве скорейшего восстановления таковой с Гавриловка<sup>1</sup> и Ивановка<sup>2</sup> 8 сентября с.г.

**С под. подписал Завволвоенотдел МЕЛЬНИКОВ**  
**С под. верно Вр. Секретарь МАЙНА**

### **Полит-бюро**

Препровождаю при сем копию рапорта Завволвоенотдела Ивановской волости прошу высылки отряда для восстановления власти.

10 сентября 1921 г. НР 142

**С под. Верно Вр. Секретарь МАЙНА**

<sup>1</sup> с. Гаврилівка – нині Покровського району Дніпропетровської області.

<sup>2</sup> с. Іванівна – це с. Іванівське нині Новомиколаївського району Запорізької області.

Резолюції:

Нач. Милиции сообщено

17/IX—21 г.

Уезд сов 13.Х.—21 г. (дата не зовсім розбірлива)

Выяснить и доложить 3-х дней сводки о положении

17/IX—21

(підпис нерозбірливий)

ДАЗО. — Ф. Р. — 208. — Оп. 1. — Спр. 134. — Арк. 6.

**№ 109.**

**ЗІ ЗВЕДЕННЯ ВІДДІЛУ УПРАВЛІННЯ  
ПОЛОГІВСЬКОГО ВОЛОСНОГО ВИКОНАВЧОГО  
КОМІТЕТУ, НАПРАВЛЕНОГО ГУЛЯЙПІЛЬСЬКОМУ  
ПОВІТОВОМУ ВІДДІЛУ УПРАВЛІННЯ ВИКОНКОМУ  
ПРО НЕГАТИВНЕ СТАВЛЕННЯ СЕЛЯН ДО  
СТЯГНЕННЯ РАДЯНСЬКОЮ ВЛАДОЮ ПРОДПОДАТКУ  
ТА ЗАКРИТТЯ ВІТРЯНИХ МЛИНІВ**

19 вересня 1921 року

Пологський волосний  
Виконавчий комітет Рад. Селян.  
та Роб. депутатів  
Отдел Управления  
сент. 19 дня 1921 г.  
№ 2698

**Гуляйпольскому Уездному Отделу Управления (Инф. Инспек.)**

**Сводка**

1. Настроение крестьян: Настроение крестьян в последнее время в связи с проведением продналога и отсутствия такового у большинства крестьян ввиду неурожайности частью обострилось. Имеется недовольство на закрытие Райпродкомом ветряных мельниц ввиду невыполнения таковыми продналога, что заставляет крестьян иметь острую в продовольственном кризисе т. к. Паровые мельницы в перемол сорное или вернее сказать смешанное с другими видами продукта зерна (смесь) не принимает, — частью же паровые мельницы бездействуют ввиду ремонта, отсутствия топлива и т. п.

2. Контр-революционных агитаций не замечается. [...]

**Предволисполкома  
Секретарь (підписи нерозбірливі)**

ДАЗО. — Ф. Р. — 208. — Оп. 1. — Спр. 134. — Арк. 10, 10 зв.

**№ 110.**  
**ЗІ ЗВЕДЕННЯ СЕМЕНІВСЬКОГО<sup>1</sup> ВОЛОСНОГО**  
**ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ, НАПРАВЛЕНОГО**  
**ГУЛЯЙПЛЬСЬКОМУ ПОВІТОВОМУ ВИКОНКОМУ**  
**ПРО НЕЗАДОВОЛЕННЯ СЕЛЯН ВИМОГАМИ НАДАВАТИ**  
**ДОПОМОГУ ЖИТЕЛЯМ ПОВОЛЖЯ (РОСІЯ)**

3 жовтня 1921 року

[...]

2. О помощи Поволжью

а) отношение крестьян к помощи Поволжью возмутительно изза того, что гр-не говорят что мы и сами голодные.

Предволисполкома  
Секретарь (підписи нерозбірливі)

ДАЗО. — Ф. Р. — 208. — Оп. 1. — Спр. 134. — Арк. 36.

**№ 111.**  
**З ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗВЕДЕННЯ МЕЛІТОПОЛЬСЬКОЇ**  
**ПОВІТОВОЇ НАРАДИ ПО БОРОТЬБІ З БАНДИТИЗМОМ**  
**В ПЕРІОД 6–12 ЖОВТНЯ 1921 РОКУ ПРО ВИЛУЧЕННЯ**  
**ЗБРОЇ ТА РОЗСТРІЛ У ЗВ'ЯЗКУ З ЦИМ ЗАРУЧНИКІВ**

12 жовтня 1921 року

**Совершенно секретно**

Гражданами с. 2-й Покровки<sup>2</sup> добровольно сдано оружие: винтовок 39, револьверов — 15, обрезов — 12, ракет — 3, котелков — 157, лопат — 72, беговых — 10, 1 пулеметный ствол, лент — 2, гранат — 2 и патронов русских 2000 шт. За невыдачу находящихся в с. бандитов и медленную сдачу оружия **взято 24 заложника** кулаков. После созванного общего собрания крестьян сдано: винтовок — 35, револьверов — 30, патронов русских — 50 шт., бомб — 5, много разного мелкого снаряжения. После вторичного собрания и недания оружия тройкой **взята контрибуция 100 голов скота, расстреляно 24 заложника**. Подброшено 2 шашки.

В селе Гамовка<sup>3</sup> Покровской волости добровольно сдано: винтовок — 4, обрезов — 4, револьверов — 4, патронов винтовочных — 140 и много другого мелкого имущества.

<sup>1</sup> с. Семенівка – нині Пологівського району Запорізької області.

<sup>2</sup> с. Покровка Друга – нині смт Приазовське того ж району Запорізької області.

<sup>3</sup> с. Гамівка – нині Приазовського району Запорізької області.

В с. Дунаевке<sup>1</sup> Александровской волости гражданами выданы бандиты. Ввиду незначительных поступлений оружия тройкой взяты заложники-кулаки, из них **5 человек расстреляны.**

ДАЗО. — Ф. Р. — 1113. — Оп. 2. — Спр. 5. — Арк. 32.

**№ 112.**  
**З ПРОТОКОЛУ № 10 ЗАСІДАННЯ ПОКРОВСЬКОЇ**  
**РАЙОННОЇ НАРАДИ ГУЛЯЙПІЛЬСЬКОГО ПОВІТУ**  
**ПРО ПРОДОВОЛЬЧИЙ ПОДАТОК**

13 жовтня 1921 року

... Выполнение идет так же очень слабо частью из за неурожая, а большей частью как и в Заливнянской волости<sup>2</sup> из за сокрытия хлеба кулацким элементом. Выполняют налог так же в большинстве случаев мелкие плательщики и тормозит кулацкий элемент. К неаккуратным плательщикам из кулаков принимаются репрессивные меры: аресты заложников и т. п., при чем эти меры отчасти содействуют выполнению, так же как и в Заливнянской волости ожидается продтриб, которому будут переданы заложники из неаккуратных плательщиков на распоряжение.

Председатель собрания  
Секретарь(підписи)

ДАЗО. — Ф. Р. — 2195. — Оп. 1. — Спр. 4. — Арк. 8, 8 зв.

**№ 113.**  
**З ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗВЕДЕННЯ МЕЛІТОПОЛЬСЬКОЇ**  
**ПОВІТОВОЇ НАРАДИ ПО БОРОТЬБИ З БАНДИТИЗМОМ**  
**В ПЕРІОД 13–19 ЖОВТНЯ 1921 РОКУ**  
**ПРО ТРИВАЮЧЕ ВИЛУЧЕННЯ У НАСЕЛЕННЯ ЗБРОЇ**  
**ТА РОЗСТРІЛ У ЗВ'ЯЗКУ З ЦИМ НОВИХ ЗАРУЧНИКІВ**

19 жовтня 1921 року

**Совершенно секретно**

**РАБОТА ЧРЕЗВЫЧАЙНОЙ ТРОЙКИ**

... В с. Гирсовке<sup>3</sup> изъято 5 винтовок, 3 нагана, 4 бульдога, 2 шашки, 15 штыков, 3 обреза, 7 тесаков и много другого казенного имущества. За

<sup>1</sup> с. Дунаївка – нині Приазовського району Запорізької області.

<sup>2</sup> с. Заливне – нині Новомиколаївського району Запорізької області.

<sup>3</sup> с. Гірсівка – нині Приазовського району Запорізької області.

несдачу определенного количества оружия взяты заложники из кулаков. У граждан с. Гирсовки при обыске найден револьвер "Наган", (владелец) которого тройкой расстрелян.

Гражданами с. Дунаевки<sup>1</sup> выдано 4 бандита, которые тройкой расстреляны. В с. Гирсовке за несдачу к сроку оружия тройкой взяты заложники-кулаки, их коих 7 человек **расстреляно**, после чего были подброшены револьвер и одна бомба.

... В с. Терпенье<sup>2</sup> гражданами сдано 6 винтовок, 6 обрезов, 3 седла и другое мелкое военное имущество. За неохотную сдачу оружия взяты заложники из кулаков, из коих за несдачу в срок оружия расстреляно 8 человек. Гражданами с. Терпенье сдана 161 винтовка, 62 обреза, 35 шашек, 1 пулеметный ствол, 14 разных револьверов, 6 бомб и 200 штук патронов.

Тройкой взяты заложники-кулаки. **За неполную и неохотную сдачу оружия расстреляны 13 человек заложников и 7 чел. бандитов.**

ДАЗО. — Ф. Р. — 1113. — Оп. 2. — Спр. 5. — Арк. 33.

**№ 114.**  
**СВІДЧЕННЯ ІНФОРМАТОРІВ КАРАЛЬНИХ ОРГАНІВ**  
**(листи, заяви, повідомлення)**

За 18 та 20 жовтня 1921 року

**В СЕЛЬПРОДНАЛОГ КОМИСИИ**

1. Георгиев Дмитрий Михайлович.

Кулак эксплуататор не желая ни чем помочь республике и зная Отлично что придется платить продналог и вот чтобы не дать хлеба голодающим нашим, он загнал хлеб на постройку дома, без которого обходился досего время и мог бы обойтись еще, он встретил меня и говорит, что вы думаете все берете и берете знайте что это до добра не доведет.

18.10.21 г.

(підпис)

ДАЗО. — Ф. Р. — 1241. — Оп. 1. — Спр. 1837. — Арк. 19.

<sup>1</sup> с. Дунаївка – нині Приазовського району Запорізької області.

<sup>2</sup> с. Терпіння – нині Мелітопольського району Запорізької області.

## В БОГДАНОВСКУЮ СЕЛЬПРОДТРОЙКУ

### **ЗАЯВЛЕНИЕ**

Сообщаю что тов Радев Сперидон Маврикович как кулак и эксплуататор приветствует белых и вел агитацию против Соввласти продрозверстку он выполнял из под палки продрозлог не выполняет но хлеб у него должен быть.

20.10.21 р.

**КОВАЛЬОВ**

ДАЗО. — Ф. Р. — 1241. — Оп. 1. — Спр. 1837. — Арк. 23.

## БОГДАНОВСКОЙ СЕЛЬПРОДТРОЙКЕ

младш. милиционера **Ф.С.Позднякова**

### **ЗАЯВЛЕНИЕ**

Ввиду того когда производилась Госпродрозверстка и когда эти кулаки и когда эти десподы кулаки не выполняли продрозверстки то кулаков арестовывали в порядке дисциплины и когда отправляли их в Цареводворовку то в это время Янева Михаила Степановича жена пришла ко мне на кухню и стала выражаться такими словами на местную власть говоря пусть берут пусть грабят пусть уб'ют моего мужа одного. А ихня семья пострадает не только и имущество, и жизнь.

Я как честный революционер и стоя на страже рабочекрестьянского дела все это чистосердечно подтверждаю —

18.10.1921 г. в чем и подписываюсь

Добавляю что Янев Мих. Степ. При переходе Врангелевских банд в с. Богдановке было убито 2 красноармейца и в то время Михаил Янев подошел к этмим кр-цам начал толкать ногами говоря, "что добились свободы это было слышно по частным слухам бабених разговоров, а когда начали производить аресты за продрозверстку и эти слухи прекратились так что больше сведений нельзя было почерпнуть.

**В чем и подписываюсь ПОЗДНЯКОВ**

ДАЗО. — Ф. Р. — 1241. — Оп. 1. — Спр. 1835. — Арк. 43.

**№ 115.**  
**З НАКАЗУ ЗАПОРІЗЬКОЇ НАДЗВИЧАЙНОЇ ТРІЙКИ**  
**ПРО ОБОВ'ЯЗКОВУ ЗДАЧУ НАСЕЛЕННЯМ**  
**ВСТАНОВЛЕНОЇ КІЛЬКОСТІ ЗБРОЇ І ПОКАРАННЯ**  
**ВИНУВАТЦІВ НЕВИКОНАННЯ ЦЬОГО НАКАЗУ**

5 листопада 1921 року

**П Р И К А З**

**Запорожской Чрезвычайной Тройки**

г. Запорожье и его окрестности, как-то: Карантиновка, Егатынский поселок, х. Глухонемый, разъезд Мокрой, Поповка, поселок Н. Николаевки, Канкрыновка, Южн. поселок, Шенявзе, Вознесенка и Слободка, с. Вознесенка.

11 ноября 1921 г.

Запорожская чрезвычайная тройка имея официальное заседание, в том, что в Запорожье и его окрестности происходят вооруженные грабежи, чем обостряется развитие бандитизма, также обнаружена оружейная стрельба, что является само население, что у населения скрывается оружие, разумеется, что способным вооружением.

Чрезвычайная тройка безболезненно и даже безболезненно для населения заить известное количество оружия, подлежащего сдаче, под личную ответственность населения в 48 час. с 11 ноября 1921 года.

Винтовок	300	Снарядов	27
Револьверов	150	Пулеметов	3
Шашек	10	Лент. пулеметов	6
Бомб	85	Патронов винт	100

Остальное военное имущество и снаряжение.

В приказе также подлежат оружию на кое нет надлежащее разрешение.

Разрешения на право ношения и хранения оружия считаются действительными: Выданные чрезвычайной тройкой, Освобод-дом, Губком. К.П.В.У, штабком 30 и его подведомственными Администрации в стрелковых частях, губ и уездвоенкоматом, и всем воинским частям, управления и учреждения выданные лицам, подлежащим ношению оружия полагаемого по штату тоже губ. и уездной.

**П О Р Я Д О К   С Д А Ч И.**

Население местностей Площади Тар. Поповка, пос. Н. Николаевки Южный Шевченко Карантиновка должны сносить пос. и Шенявзе-Начмилицы 3-го района. Начмилицы 1-го Района. Вознесенко и Слободка—коменданту Екатерининского поселка, Разъезд Мокрой Начмилицы 2-го района. Чрезтройки.

В случае невыполнение данного приказа к указанному сроку будут взяты заложники и при дальнейшем нарушении в сдаче оружия, последние будут расстреливаться.

ПРИКАЗЫВАЕТСЯ прекратить безцельную стрельбу по городу как днем так и ночью виновные в безцельной стрельбе, после обьявления сего приказа будут чрезвычайной расстреливаться, и с квартала где производится стрельба будут взяты заложники.

Следующие получив данный приказ обязаны немедленно распространить по ее подведомственным органам.

**П Р И М Е Ч А Н И Е:** Штаб чрезвычайной помещается Вознесенко Волнополком.

Предчрезтройки СМЕЛКОВ  
 Члены: ФАЛЬКОВ, САВИНСКИЙ.

**У Т В Е Р Ж Д А Е Т С Я**  
 Предгубвоенсовещания и Предгубисполнома ПАХОМОВ  
 Начгарнизона и Начдив 30: ГРЯЗНОВ  
 За предгубчена ОНИЩЕНКО

г. В. П. 2-я сов тип № 3310-391 г. Запорожье



5 листопада 1921 року

**ПРИКАЗ**  
**Запорожской Чрезвычайной Тройки**  
[...] 2.

Чрезвычайка желая безболезненно и даже безнаказано для населения из'ять известное число имеющагося оружия у населения ПРИКАЗЫВАЕТ: под личную ответственность последних в 48 час. срок сдать нижепоименованное оружие.

Винтовок	300	Снарядов	27
Револьверов	150	Пулеметов	3
Шашек	40	Лент пулеметн.	6
Бомб	85	Патронов винт.	13000

(слово неробіриаве) остальное военное имущество и снаряжение.

5.

В случае невыполнения данного приказа к указанному сроку будут взяты заложники и при дальнейшем злоупорстве в несдаче оружия, последние будут расстреливаться.

6.

ПРИКАЗЫВАЕТСЯ прекратить безцельную стрельбу по городу как днем так и ночью виновные в безцельной стрельбе, после об'явления сего приказа будут чрезвычайкой расстреливаться, и с квартала где производится безцельная стрельба будут взяты заложники.

**Предчрезвычайки СМЕЛКОВ**

**Члены: ФАЛЬКОВ, САВИНСКИЙ**

**УТВЕРЖДАЕТСЯ**

**Предгубвоенсовещания и Предгубисполкома САВИНСКИЙ**

**Начгарнизона и Начдив 30: ГРЯЗНОВ**

**За предгубчека ОНИЩЕНКО**

**ДАЗО. — Ф. Р. — 1113. — Оп. 1. — Спр. 6. — Арк. 3.**

**№ 116.**

**З ЦІЛКОМ ТАЄМНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДОПОВІДІ**  
**ВІДДІЛУ ПО БОРОТЬБИ З БАНДИТИЗМОМ**  
**ЗАПОРІЗЬКОГО ГУБВИКОНКОМУ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ**  
**ДІЯЛЬНОСТІ НАДЗВИЧАЙНИХ ПОВІТОВИХ ТРІЙОК**  
**З 15 ВЕРЕСНЯ ПО 5 ЛИСТОПАДА 1921 РОКУ**

12 листопада 1921 року

**Работа чрезвычайки Запорож. уезда (Пл. района)**

[...] Тройкой Запорожского уезда Плавенского района выкачано оружия: винтовок 1729, обрезов 1021, стволов 1096, штыков 1518, револьверов 157, снарядов 495, снарядных гильз 2835, винтпатронов 51850, снарядных гильз

329, пулеметов 1, пулеметных лент 37, тесаков 142, бомб 280, сабель 213, дробовиков 32, лопаток 395, котелков 2853, ленчиков 2, фляг 342, пулеметных стволов 3, орудийных колес 1 и передков от орудий 1.

**Количество расстрелянных тройкой 191 чел;**

**Количество арестованных 57**

Добровольно явившихся 8

#### **Работа чрезвычайки Бердянского уезда**

Выкачено ... оружия: винтовок 121, обрезов 4, сабель 13, револьверов 12, седел 6, фляг 20, котелков 6898, снаргильз 69, кирко-мотыг 6, бомб 7, лопаток 6.

**Количество расстрелянных 13 чел.**

**Взятых заложников 237 чел.**

Добровольно явившихся 13 чел.

#### **Работа чрезвычайки Мелитопольского уезда**

[...] Выкачено оружия: винтовок 939, обрезов 408, сабель 153, тесаков 27, штыков 149, револьверов 305, репатронов 8, бомб 113, снарядов 85, винтпатронов 22971, артстаканов 85, пик 3, стволов 4, кинжалов 1, капсулей 9, пулеметных лент 23, ракет 3, котелков 457, лопаток 72, пулеметных стволов 3, гранат 2, седел 51, дробовиков 25, 1 пулемет, а также много другого военного имущества.

**Количество расстрелянных чрезвычайкой 57 чел.**

**Количество арестованных 52 чел.**

Добровольно явившихся 3 чел.

**Количество заложников ... около 200 чел.**

#### **Работа чрезвычайки Г.Польского уезда**

[...] С 1 сентября по 15 ноября с. г. тройкой выкачено оружия: винтовок 167, обрезов 77, стволов 62, винтпатронов 2429, револьверов 39, бомб 44, ... штыков 22, пулеметов 2, лент 3.

**Количество расстрелянных чрезвычайкой 8 чел.**

**Количество взятых заложников 86 чел.**

**Количество арестованных 2 чел.**

Добровольно явившихся 46 чел.

Зам. Начотдела п/б с бандитизмом ДУМОВ

12/XI—21 года

ДАЗО. — Ф. Р. — 1113. — Оп. 1. — Спр. 7. — Арк. 44, 44 зв.

№ 117.

**НАКАЗ № 4 ВЕЛИКОТОКМАЦЬКОЇ  
НАДЗВИЧАЙНОЇ ТРІЙКИ ПРО РОЗСТРІЛ ЗАРУЧНИКІВ  
ЗА НЕЗДАЧУ НАСЕЛЕННЯМ ЗБРОЇ**

21 листопада 1921 року

# **ПРИКАЗ № 4**

по Б.-Токмаку I—2 часті и окресностей

21 Ноября 1921 г.

Б.-Токмак.

## **§ 1.**

Несмотря на предупреждения о добровольной сдаче оружия указанного в приказе № 1, а также принятия репрессивных мер, как РАССТРЕЛ двух заложников ШУМЕЙКО Михаила и ПТИЦЫНА Кузьма население до сих пор требуемое количество оружия не сдает.

## **§ 2.**

Усматривая за невыполнение приказов Чрезвычайки, со стороны населения, усматривается упорное уклонение со стороны населения сдавать оружие, храня таковое со злым умыслом Чрезвычайка на заседании своем от 20 Ноября с. г. постановила РАССТРЕЛЯТЬ четырех заложников

- 1) СОРОКА Егор
- 2) КОМПАНИЕЦ Михаил
- 3) СТРЮК Роман
- 4) АНТИЦЕНКО Клим

ПОСТАНОВЛЕНИЕ приведено в исполнение в 1 час 21-го Ноября 1921 года

## **§ 3**

Чрезвычайка производит дополнительное изъятие заложников, которых ожидает та же участь, как и граждан указанных в приказе № 3 и § 2 сего приказа. Если приказ № 1 не будет точно выполнен.

*Чрезвычайка.*

**ПРИКАЗ № 4**  
**по Б.-Токмаку 1—2 части и окрестностей**

21 ноября 1921 г.

Б.-Токмак

1.

Насмотря на предупреждения о добровольной сдаче оружия указанного в приказе № 1, а также принятия репрессивных мер, как РАССТРЕЛ двух заложников ШУМЕЙКО Михаила и ПТИЦЫНА Кузьма население до сих пор требуемое количество оружия не сдает.

2.

Усматривая за невыполнение приказов Чрезтройки, со стороны населения, усматривается упорное уклонение со стороны населения сдавать оружие, храня таковое со злым умыслом Чрезтройка на заседании своем от 20 Ноября с. г. постановила РАССТРЕЛЯТЬ четырех заложников

- 1) СОРОКА Егор
- 2) КОМПАНИЕЦ Михаил
- 3) СТРЮК Роман
- 4) АНТИПНЕКО Клим<sup>1</sup>

ПОСТАНОВЛЕНИЕ приведено в исполнение в 1 час 21-го Ноября 1921 года

3.

Чрезтройка производит дополнительное изъятие заложников, которых ожидает та же участь, как и граждан указанных в приказе № 3 и [параграфе] 2 сего приказа. Если приказ № 1 не будет точно выполнен.

Чрезтройка

ДАЗО. — Ф. Р. — 1241. — Оп. 1. — Спр. 1954. — Арк. 13.

**№ 118.**  
**З ЦІЛКОМ ТАЄМНОГО ЗВІТУ ЗАПОРІЗЬКОЇ**  
**ГУБЕРНСЬКОЇ НАДЗВИЧАЙНОЇ КОМІСІЇ**  
**ПРО ВИЛУЧЕННЯ У НАСЕЛЕННЯ ЗБРОЇ**  
**ТА РОЗСТРІЛ ЗАРУЧНИКІВ**

23 листопада 1921 року

... Бердянський район. По даним ЗГЧК 15/ХІ в селі Поповке<sup>2</sup> ізъято озубія: 32 винтовки, 38 обрзозв, 14 сабель, 6 револьверозв, 9 тесаков, 7 бомб, 76 винтстволов, 51 штык, 1 пульлента, 737 патронних гильз, 141 (слово не-

<sup>1</sup> Усі розстріляні заручники, вказані у цьому наказі, реабілітовані згідно зі ст. 1 “Закону України про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні” від 17 квітня 1991 року.

<sup>2</sup> с. Попівка – нині с. Смирнове Куйбишевського району Запорізької області.

розбірливе), 19 снарядов, 59 снаргильз, 600 котелков, 119 лопат и две каски. **Расстреляно** белогвардейщины 5, бандитизм 1. За время с 1 по 15 ноября **расстреляно** 18 бандитов и осуждено 12.

5. Токмакский район. По тем же данным 18/ XI **расстреляно** два заложника и за бандитизм 5 человек. 19/XI в районе Б.Токмак сдано оружия: 86 винтовок, 3000 патронов, 4 револьвера, 2 бомбы, 16 шашек, 7 пульлент и другое военное имущество.

Вывод: общее состояние прежнее.

ДАЗО. — Ф. Р. — 1113. — Оп. 1. — Спр. 4. — Арк. 178.

**№ 119.**  
**З ПРОТОКОЛУ № 13 ПОКРОВСЬКОЇ<sup>1</sup> РАЙОННОЇ**  
**НАРАДИ ГУЛЯЙПЛЬСЬКОГО ПОВІТУ**  
**ПРО ВИКЛЮЧЕННЯ ЗІ СПИСКІВ**  
**МИСЛИВСЬКОГО ГУРТКА**  
**НЕБЛАГОНАДІЙНИХ ГРОМАДЯН-МИСЛИВЦІВ**

28 листопада 1921 року

ПОСТАНОВИЛИ:

Янченко Степан Іванович

Приймаючи во увагу т. Янченко має тесну зв'язь з бандитом уже расстреляним Раковым, Янченко являється противником против профсоюзів підтримуючи тем буржуазні вгляди признати його неблагонадежним.

Запривода Артем Іванович

Имея ввиду, что Запривода имел тесную связь с Гетманщиною сын которого служил с Гартовым и как всегда старавшийся во вред делать Соввласти признати неблагонадежним.

Громена Алексей Евгеньевич

Личность, как неполюющая доверием Соввласти ведя тонкую политику противной стороны чем доказывает свою неблагонадежность

Федоровский Никифор

Как торговец и спекулянт настоящего и до революционного времени.

(прізвище нерозбірливе) Август

(прізвище нерозбірливе) Егор Данилович

Кригер Август

Как зажитчние имели тесную связь с белыми и неблагонадежными

(прізвище нерозбірливе) Василий Иванович

Как зажиточный имел тесную связь с белыми и карательными отрядами членом.

---

<sup>1</sup> смт Покровське – нині районний центр Дніпропетровської області.

Сирота Иван Пантелеевич  
Как нелагодный выдержкою, характер способный использовать  
оружие по личным делам  
Вердент Эдуард Алекс.  
Гаас Александр  
Шелл Генрих  
Дендент Генрих  
Гехт Давид  
Кравец Григорий  
Корж Филипп  
Корж Василий  
Как зажиточные имели тесную связь с белогвардейскими бандами, а  
потому и не имеет доверия со стороны Соввласти.  
Иногородний Евгений  
Как духовного звания и поддерживающий духовенство.  
Ключ Григорий Порфир.  
Ракович Иван Васильевич  
Как зажиточные имели тесную связь с бандами белых.  
Ткаченко Ефим Михайлович  
Нежелая подчиняться Соввласти по выполнению продналога несмотря  
на то что имел возможности спекулировал хлебом и прятал его.  
Гроло Анатолий Августович  
Как бывший (урядник) служитель монархической полиции незаслужи-  
вает доверия  
Чернявский Тихон  
Дючер Николай  
Гехт Карл Карлович  
Дючер Евгений  
Ключ Василий  
Могвиц Федор Федорович  
Ракович Иван Федорович  
Белоус Иван  
Белоус Евгений  
Как зажиточные имели тесную связь с белыми и против Соввласти. А  
белоус как баптист священник частный предприниматель мирного времени  
доверия не заслуживает.  
Иващенко Дмитрий  
Иващенко Андрей  
Как явные враги Советской власти (белогвардейцы).  
Оберемок Иван Данилович  
Шейнеман Генрих  
Левченко Михаил  
Как зажиточные поддерживали белогвардейцев и каратотряды.

Вышепоименованные граждане как неблагонадежные, оружие иметь не должны, а имеющиеся у них борзые собаки и рыболовные снасти должны остаться у этих лиц и ходатайствовать перед Райсовещанием об изъятии оружия.

Председатель  
Члены  
Секретарь (підписи)

ДАЗО. — Ф. Р. — 2195. — Оп. 1. — Спр. 4. — Арк. 10, 10 зв.

## № 120.

# БЮЛЕТЕНЬ ТАЄМНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ВІДДІЛУ РАДИ НАРОДНИХ КОМІСАРІВ УСРР ПРО ВОЄННИЙ ОГЛЯД БОРОТЬБИ З ПЕТЛЮРІВСЬКИМИ ТА ІНШИМИ ПАРТИЗАНСЬКИМИ ЗАГОНАМИ І ПРИЧИНИ, ЩО ГАЛЬМУЮТЬ ЇХ ЛІКВІДАЦІЮ

3 грудня 1921 року

## БЮЛЛЕТЕНЬ Секретно-Информационного Отдела Совета Народных Комиссаров УССР от 3-го Декабря 1921 года

### На бандитском фронте (Военный обзор)

Наступление на нашей западной границе относительно спокойствие не должно, однако, усыплять нашей бдительности. Если на 1 декабря, как гласили петлюровские воззвания, что в ближайшем же будущем можно ожидать переброски из закордона на нашу территорию новых петлюровских банд. Об этом говорит факт группировки петлюровских отрядов в Румынии, у нашей границы.

В наших предыдущих обзорах мы говорили о некоторых предупредительных мерах, которые обеспечили бы пограничную полосу от новых вторжений. Одной из этих мер является ликвидация мелкого бандитизма и организованных банд, ещё оставшихся на Украине (Струка, Салтыса, Загородне-го, Иванова, Заболотнаго и др.). В связи с этим интересно наметить основные выводы из опыта нашей предыдущей борьбы с бандитизмом некоторые условия, которые могут играть роль в будущих операциях.

Трехлетний опыт борьбы с бандитизмом показал, что обычными причинами, тормозящими успешную ликвидацию банд, являются:

1) некоторая неприспособленность регулярных частей к борьбе с мелкими, кочующими бандами. Части связаны с тылами и громоздкими, в то время как банды не имеют тыла и зачастую не связаны определенными районами, что дает им возможность быстро маневрировать.

2) Недооценка значения борьбы с бандитизмом широкими крестьянскими массами, которые в большинстве случаев, вследствие усталости и общих условий проявляют пассивное отношение в борьбе с бандами.

3) Недооценка сил и качества противника выражаются в пренебрежении к нему, как следствие этого — халатность и несоблюдение элементарных правил секретности в операциях против банд, в то время, как последние располагают всегда многочисленными агентами из среды местного сочувствующего крестьянства.

4) Слабо поставленная разведка в войсковых частях, причиной чему является неподготовленность начальников, непонимания задач разведки, правильной его организации и способов выполнения.

5) Слабая вообще подготовка к партизанским действиям войсковых частей, приводящая часто к падению боеспособности и активности выделяемых отрядов.

Что касается борьбы с бандами, то опыт показал непригодность метода окружения (ймовірно "окружения" — ред.). Обычно, банда в случае окружения ее применяет единственно правильный в ее положении прием: она энергично и стремительно наносит всей массой (кулаком) удар в одну какую-нибудь точку оцепления и будучи при таких условиях сильнее окружающей ее частей, всегда прерывает фронт и уходит прежде, чем удастся подтянуть резервы.

Плохо отражалась на всех операциях и отсутствие действительно контакта в действиях органов ЧК, политических и гражданских властей с войсковыми частями, ведущими непосредственную борьбу с бандами. Опыт минувшего лета подчеркнул это обстоятельство: только те операции, при проведении которых действия всех перечисленных органов были заранее согласованы, дали реальные результаты (Очищение Ольгопольщины, ликвидация Холоднорящины, очищение Черниговской и Полтавской губерний).

Суммируя вышесказанное, необходимо признать, что опыт говорит за применение в будущих операциях против банд специально выделяемых летучих отрядов из всех родов войск, свободных от обозов и громоздкого тыла: начальникам таких отрядов должна предоставляться самая широкая инициатива действия. Хорошие результаты должны быть легкие бронемашин, авиация, так как этим будет достигнута стремительность нападения, непрерывность преследования и моральное воздействие на бандитов. Все войсковые части бандитского фронта должны быть обеспечены всем необходимым, так как это только дает возможность требовать от них максимального напряжения сил и ликвидируя "самоснабжения" ведущее к отрицательному отношению к частям крестьянства.



4) Большие результаты должна дать агитационно-просветительная работа каждому красноармейцу и крестьянину надо сказать, что такое бандитизм и какой вред он приносит Республике.

Оценивая положение настоящего момента, следует признать, что общая постановка сложилась сейчас самым благоприятным образом для военного командования. Кроме банд в град. Волынском районе проявившейся на днях у самой границы, на всей территории Правобережья, да и остальной Украине сейчас наступило заметное успокоение, что дает возможность провести в жизнь организационные меры по улучшению борьбы с бандитизмом.

ДАЗО. — Ф. Р. — 2625. — Оп. 1. — Спр. 4. — Арк. 29, 29 зв.

**№ 121.**  
**З ТЕЛЕГРАМИ ГОЛОВИ ЗАПОРІЗЬКОЇ**  
**ГУБЕРНСЬКОЇ НАДЗВИЧАЙНОЇ ТРІЙКИ ШУМОВА**  
**ПРО ПОГОЛОВНІ ОБШУКИ СЕЛЯН**  
**З МЕТОЮ ВИЛУЧЕННЯ ЗБРОЇ,**  
**МАСОВЕ ВЗЯТТЯ ЗАРУЧНИКІВ ТА ЇХ РОЗСТРІЛИ**

5 грудня 1921 року

Из Б.Токмака. Губчека, копия Губвоенсовещанию

Сводка за 4 и 5 декабря

В районе спокойно. Семеновской<sup>1</sup> волости Г. Польского уезда поступило оружия: винтовок 31, обрезов 19, револьверов 3, шашек 14, патронов 680, бомб 9... **Расстреляно** за белогвардейщину **2**, бандитизм и укрывательство оружия **8**. Новомихайловка<sup>2</sup> злоупорствует, не считаясь с поголовными обысками, массовым изъятием заложников и расстрелом.

Тройка выезжает Петропавловку, Вербовое. Связь телеграфная.

**Пред чреztройки ШУМОВ**

ДАЗО. — Ф. Р. — 1113. — Оп. 1. — Спр. 6. — Арк. 189.

<sup>1</sup> с. Семенівка – нині Пологівського району Запорізької області.

<sup>2</sup> с. Новомихайлівка – нині Орхівського району Запорізької області.

**№ 122.**  
**З ПРОТОКОЛУ № 7 СУДОВОГО ЗАСІДАННЯ**  
**НАДЗВИЧАЙНОЇ ТРІЙКИ СХІДНОЇ І ПІВНІЧНОЇ**  
**ЧАСТИН ЗАПОРІЖЖЯ ПРО РОЗСТРІЛ ГРОМАДЯН**  
**ОРІХІВСЬКОГО РАЙОНУ ЗА АГІТАЦІЮ ПРОТИ**  
**РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ**

29 грудня 1921 року

СЛУШАЛИ

ПОСТАНОВИЛИ

[...]

Дело № 51 по обвинению заложников гр. с. Жеребец<sup>1</sup> Сафронова Андрея Григорьевича и Сафронова Николая Мартыновича в бандитизме и агитации против Соввласти

[...]

Дело № 66 по обвинению секретаря Исполкома с. Копани<sup>2</sup> Времьева Льва Васильевича в агитации против Соввласти

[...]

[...]

Факт преступления по обвинению заложников Сафронова Андрея Григорьевича и Сафронова Николая Мартыновича в бандитизме и агитации против Соввласти считать доказанным а посему применить к ним высшую меру наказания "расстрел" "публично" имущество конфисковать передав комнезаможникам дело следствия закончить и сдать в архив.

[...]

Факт преступления по обвинению секретаря исполкома гр. Времьева Льва Васильевича а агитации против Соввласти и дискредитировании Чрезвычайки считать доказанным, а посему применить к нему высшую меру наказания "расстрел", дело следствия закончить и сдать в Архив.<sup>3</sup>

[...]

**Подлинно подписали: Председатель ТАЦКИЙ,**  
**члены: Зусманович и ТИМОФЕЕВ**

**Представители от местной власти член Уисполкома т. ИВАНЧЕНКО**  
**пом. нач. милиции т. КУГУГУРНЫЙ предисполкома КАХАЦКОГО**  
**и секретарь ЛАВРОВ...**

ДАЗО. — Ф. Р. — 1115. — Оп. 2. — Спр. 1. — Арк. 22, 22 зв.

<sup>1</sup> с. Жеребець – нині с. Кірове Орхівського р-ну Запорізької області.

<sup>2</sup> с. Копані – нині Орхівського району Запорізької області.

<sup>3</sup> Перераховані в "протоколі № 7" розстріляні громадяни сіл Жеребець і Копані реабілітовані згідно зі ст. 1 "Закону України про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні" від 17 квітня 1991 року.

№ 123.

**ОФІЦІЙНЕ ЗВЕРНЕННЯ ГОЛОВИ  
ЗАПОРІЗЬКОГО ГУБВИКОНКОМУ М. ПАХОМОВА  
ТА РЯДУ ВІЙСЬКОВИХ КЕРІВНИКІВ ДО ВСІХ БІЙЦІВ  
МАХНОВСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ  
ПРО АМНІСТІЮ ТИМ, ХТО СКЛАДЕ ЗБРОЮ**

1921 рік

**ОФИЦИАЛЬНОЕ ОБРАЩЕНИЕ  
Ко всем гражданским, волостным, уездным,  
Советским и военным властям,  
гражданам Запорожской (Александровской) губернии.  
Ко всем, ко всем носящим до сих пор позорное имя "бандита"**

После упорной борьбы части красной Армии в Гуляйпольском районе уничтожили главные организованные силы повстанческой армии Махно.

Это, а так же резкий, отрицательный для Махно перелом настроения селянства вынудило оставшихся разбиться на отдельные банды и до времени укрываться от преследующих их наших частей.

Но в то же время оставшиеся не большие группы не отказывались от разрушения наших тылов: налеты на Советы, железные дороги, станции, телеграфные конторы, грабежи и убийства отдельных красноармейцев и представителей власти продолжают. Нормальная работа тормозится;

Для предотвращения объединения остатков банд вновь, для обеспечения спокойной жизни трудящимся на территории губернии приходится держать воинские части.

Учитывая, что среди бандитов много крестьян, которые были обмануты и кроме того, насильно, путем мобилизации затянуты в грязное болото бандитизма, что из них уже прозрели им стала тягостна эта профессия.

5-й Всеукраинский съезд Советов объявил амнистию раскаявшимся к 15 апреля бандитам и этот срок в виду того, что постановление Съезда вовремя не дошло до мест Всеукраинским Центральным Исполнительным Комитетом продлил до 15 мая.

Кроме того, Всеукраинский Совнарком постановил: раскаявшимся бандитам вернуть земельные наделы и имущество, одновременно органам Советской власти и воинским частям предписывается, чтобы бы их отношение к раскаявшимся бандитам не носило характера напоминания об их прошлом. Необходимо установить отношения с ними подобные отношениям со всеми гражданами.

Это прямой долг всех, кто понимает значение дела, 5-й Всеукраинский Съезд Советов и В.У.Ц.И.К. приняв также во внимание тяжелое положение селянства, и вообще населения Республики и то, что острый период гражданской войны миновал пришли к решению о необходимости облегчить положение селянства.

Декрет о замене с нового урожая разверстки продналогом дает возможность крестьянину свободно, без всяких преград оставшиеся у него после сдачи налога излишки обменять на необходимые ему продукты городского производства.

Учитывая необходимость немедленного восстановления, разрушенного весной Деникинскими, Врангелевскими и Махновскими бандами крестьянского хозяйства, необходимость снабдить селян предметами домашнего обихода С.Н.К. Постановил: разверстку до нового урожая по Запорожской губернии сократить на 50% определив ее в 15.000.000. пудов хлеба, которые по уездам губернии распределяются следующим образом.

- 1) Мелитопольский 7 миллионов
- 2) Б.Токмакский 3  $\frac{1}{3}$  – » –
- 3) Бердянский 2 – » –
- 4) Александровский 1 – » –
- 5) Г.-Польский 1 – » –

разверстку же на мясо, жиры и масляничное семя отменить немедленно, с немедленной же оплатой товарами, всего того количества указанных продуктов кои окажутся у крестьянства и которое оно обществом или по отдельности пожелает сдать Рабоче-Крестьянскому Государству.

Продналог, по которому селянину придется сдать Государству хлеба почти вдвое меньше, необходимые для обмена излишки несомненно ему оставить. Также облегчает положение крестьянина Закон о закреплении на 9 лет земельных наделов.

Все наделы отведенные крестьянам там, где уже Земотделами распределение произведено закрепляются за крестьянами, согласно этому Закону, на 9 лет, в том виде, как это существует к моменту издания Закона, там же где еще не закончен раздел, такой должен быть произведен немедленно.

Все эти мероприятия должны доказать бандиту, что если что либо теперь и может его задержать в рядах врагов власти, то это лишь жажда легкой наживы и нежелание работать. Вред же, приносимый ими Республике огромен. Тормозить мирное развитие Республики и восстановление ее производительных сил, когда только это может вывести ее из тупика разрухи это значит предательски затягивать петлю на шее крестьян и рабочих.

Необходимо отказаться от обмана махновской агитации и решительно перейти на сторону Советской власти.

Участь всех бандитов предрешена: их в конец уничтожать Верные Сыны Республики, но Советская власть не хочет крови, ее и так пролито слишком много.

Советская власть хочет добиться того, чтобы обманутые братья трудящихся поняли свою ошибку сами прежде чем придется доказывать это саблей и винтовкой.

Расправа жестокая и беспощадная грозит лишь только тем, для кого грабеж и насилие стали постоянным ремеслом. Их не придется щадить.

Ошибку же тех, кто пожелает исправить ее, трудящиеся Республики обещают забыть, тем, кто откажется от разбоя они дают обратно землю и постараются дать понять то великое дело за которое боролись трудящиеся.

Это последнее слово. Дальше ждать нельзя, пора все силы отдать труду, поднять и наладить хозяйство, пустить в ход заводы, что бы обеспечить крестьян земельными орудиями, а рабочих хлебом.

15 мая — последний срок. Те кто не явится к этому сроку помилован не будет.

Решайте же. Являйтесь и несите то оружие, которым вы мешали мирной жизни. Не сдавшие оружие так же будут преследоваться. Они воровски сохраняют его, что бы после ударить в спину селянству и рабочим.

Последний срок близок, после будет поздно.

Явилось добровольно уже много, раскаялись даже бывшие руководители крупных банд: Член Штаба армии Махно Зверев, начальник связи армии Поленя, Инспектор артиллерии армии — Шаровский — ныне на ряду с трудовым селянством спокойно на равных правах с честным селянином работает по восстановлению разрушенного войной Рабоче-Крестьянского хозяйства.

Место явки: Штаб ближайшей воинской части, Волостной Уездный и Губернский Исполкомы.

Председатель Губернского Военного Совещания  
Предгубисполкома **Н. ПАХОМОВ**  
Командующий 3 Кавалерийским Корпусом **Н. КАШИРИН**  
Начполитотдела 3 Конкорпуса **Петр ФЕДОРОВ**  
Преоуппродкомгуб **ИСАЕВ**  
И.д. Начособотдела Конкорпа **З. ЛЮБОМИРСКИЙ**  
Предгубчека Запорожья **МИНАЕВ**

г. Запорожье, Государственное Издательство. 1921 г.  
Р.В.Ц. Александр., 1-я Сов. Тип. № 808-851 Тираж 20.000

ДАЗО. — Ф. Р. — 1113. — Оп. 1. — Спр. 25. — обкладинка.

*1922 рік*

**№ 124.**  
**З ПРОТОКОЛУ ЗАСІДАННЯ**  
**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИХ ПОВІТОВИХ**  
**ВІЙСЬКОВОЇ РАДИ ТА НАДЗВИЧАЙНОЇ ТРІЙКИ**  
**ПРО ЗВИНУВАННЯ КОЛИШНЬОГО МАХНОВЦЯ**  
**ФОМЕНКА В АНТИРАДЯНСЬКИХ ДІЯХ**  
**ТА ЙОГО РОЗСТРІЛ**

1 січня 1922 року

Рассмотрели дело гр-на Фоменко Александра Григорьевича он же (Терещенко) 36 лет из крестьян Екатеринбургской губ. Павлоградского уезда Ми-

хайловской волости, села Первозвановки<sup>1</sup>, обвиняемого в массовых бандналетах и грабежах, в службе у Махна и других бандитов, на командных должностях и в совершении неоднократных побегах из под стражи.

**ПОСТАНОВИЛИ:**

Уездная Чрезвычайная тройка по борьбе с бандитизмом, совместно с Увоисоветом рассмотрев дело известного бандита Фоменко, он же (Терещенко), принимая во внимание важность совершенных преступлений обвиняемым, а также на основании постановления Губвоенсовета от 22 октября 1921 г. и существующего положения о Чрезстройках, нашли обвинение Фоменко, согласно имеющихся в деле материалов вполне доказанным, что и сам обвиняемый не отрицает и не раскаивается в своей вине, потому Постановили: Обвиняемого Терещенко, как не исправимого бандита и врага Сов. Власти расстрелять.<sup>2</sup>

ДАЗО. — Ф. Р. — 1113. — Оп. 1. — Спр. 21. — Арк. 5.

**№ 125.**

**ЗІ ЗВЕДЕННЯ МЕЛІТОПОЛЬСЬКОЇ ПОВІТОВОЇ  
ВІЙСЬКОВОЇ НАРАДИ ЗАПОРІЗЬКІЙ  
ГУБВІЙСЬКНАРАДІ ПРО ВИЛУЧЕННЯ ЗБРОЇ  
У НАСЕЛЕННЯ ТА РОЗСТРІЛ БАНДИТІВ  
І КОНТРРЕВОЛЮЦІОНЕРІВ**

1— 7 січня 1922 року

**Секретно, срочно**

В Михайловской вол.<sup>3</sup> изъято у населения оружия: винтовок 481, обрезов винтовочных 18, винтовочных стволов 175, бомб 74, шашек 110, штыков разных 389, снарядов заряженных 7, гильз снарядных 54, револьверов 84, пулеметных стволов 7, котелков 500, лопат (шанцевых) 30, ящиков пулеметных 1, пулемет "Максима" 1, пулемет "Тосо" 1, кожух из пулем. "Тосо" 1, капсулей гранатных 1, флаг 313, линчиков от седел 18, хомутов 2, патронов винтовочных 794.

Кроме того, за время всей операции губчрезстройкой расстреляно бандитов и контрреволюционеров 5 человек.

ДАЗО. — Ф. Р. — 1113. — Оп. 1. — Спр. 21— Арк. 17.

<sup>1</sup> с. Першозванівка – нині Вільнянського району Запорізької області.

<sup>2</sup> Дата виконання вироку невідома. Згідно зі ст. 1 "Закону України про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні" від 17 квітня 1991 року Фоменко Олександр Григорович реабілітований.

<sup>3</sup> Михайловская волость (рос.) – нині Михайлівський район Запорізької області.

**№ 126.**  
**З ПРОТОКОЛУ № 15 СУДОВОГО ЗАСІДАННЯ**  
**НАДЗВИЧАЙНОЇ ТРИЙКИ СХІДНОЇ І ПІВНІЧНОЇ**  
**ЧАСТИН ЗАПОРІЖЖЯ ПРО ОБВИНУВАЧЕННЯ**  
**І ПОКАРАННЯ СВЯЩЕНИКІВ с. БІЛЕНЬКОГО**  
**В АГІТАЦІЇ ПРОТИ РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ**

26 січня 1922 року

СЛУШАЛИ

ПОСТАНОВИЛИ

[...]

Дело № 162 по обвинению гр.  
с. Беленькое Боркарева Петра Ивановича и Ефремов Кирил Степанович в К.Р.

[...]

Факт преступления по обвинению священника Боркарева Петра Ивановича в агитации против Соввласти использовал религиозные места считать доказанным и применить к нему высшую меру наказания "расстрел". Имущество принадлежащее ему конфисковать<sup>1</sup> "Передал комнезамным, а по отношении священника Кирилла Степановича Ефремова в к. р. Не доказанным из под стражи освободить дело следствия закончить и сдать в архив

[...]

[...]

**Подлинный подписали: председатель т. ТАЦКИЙ,**  
**члены ЗУСМАНОВИЧ и ТИМОФЕЕВ,**  
**уполномоченный п/б с/б т. СМИЛЬКОВ,**  
**представитель от Особдива 30 т. ЛЯДОВ,**  
**представитель от местной власти Предисполкома т. БЕЗСМЕРТНЫЙ,**  
**Предволкомнезаможа т. ЧЕБОТА,**  
**секретарь ком'ячейки т. ТРОЦЕНКО,**  
**зав. Волвоенотделом т. Ф. РЕВЕНКО,**  
**начраймилиции 2 т. РЕДЬКО.**  
**С подлинным верно:**  
**секретарь чрезтройки (підпис)**

ДАЗО. — Ф. Р. — 1115. — Оп. 2. — Спр. 1. — Арк. 31, 31 зв.

<sup>1</sup> Згідно зі ст. 1 "Закону України про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні" від 17 квітня 1991 року Боркарєв Петро Іванович реабілітований.

**№ 127.**  
**З ПРОТОКОЛУ № 6 СУДОВОГО ЗАСІДАННЯ**  
**НАДЗВИЧАЙНОЇ ТРІЙКИ ПІВНІЧНО-СХІДНОЇ**  
**ЧАСТИНИ ЗАПОРІЖЖЯ ПРО РОЗСТРІЛ**  
**ГРОМАДЯНИНА КОЛОНІЇ № 4 ЛИСТІВКА<sup>1</sup>**  
**ЗА АГІТАЦІЮ ПРОТИ РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ**

Не пізніше 30 січня 1922 року

СЛУШАЛИ

ПОСТАНОВИЛИ

[...]

Дело № 63 по обвинению гр. кол. № 4 Листовка Креймер Христиан Христианович в агитации против Соввласти

[...]

Факт преступления по обвинению гр. Креймера Христиан Христиановича в агитации против нович в агитации против Соввласти Соввласти считать доказанным, а по нему применить высшую меру наказания "расстрел", дело следствия закончить и сдать в архив.<sup>2</sup>

[...]

[...]

Подлинный подписали: Председатель ТАЦКИЙ,  
члены: ЗУСМАНОВИЧ и ТИМОФЕЕВ  
и представители от местной организации Предволисполкома ЧЕБОКСАРОВ  
Секретарь Комячейки МЯКИШЕВА  
Секретарь ЛАВРОВ...

ДАЗО. — Ф. Р. — 1115. — Оп. 2. — Спр. 1. — Арк. 21, 21 зв.

**№ 128.**  
**ЗАЯВА МЕШКАНКИ х. СКОТУВАТОГО<sup>3</sup>**  
**ГУЛЯЙПІЛЬСЬКОЇ ВОЛОСТІ ДО ГУЛЯЙПІЛЬСЬКОЇ**  
**ПОВІТОВОЇ ВІЙСЬКОВОЇ НАРАДИ З ПРОХАННЯМ**  
**ЗАЛИШИТИ СІМ'Ї РОЗСТРІЛЯНОГО**  
**НАДЗВИЧАЙНОЮ ТРІЙКОЮ ЗАРУЧНИКА**  
**ЧАСТИНУ КОНФІСКОВАНОГО МАЙНА**

31 січня 1922 року

<sup>1</sup> Нині це с. Листівка Новомиколаївського р-ну Запорізької області.

<sup>2</sup> Згідно зі ст. 1 "Закону України про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні" від 17 квітня 1991 року Креймер Христиан Христианович реабілітований.

<sup>3</sup> Хут. Скотуватий — нині його немає. Знаходився на території нинішньої Верхньотерсянської сільради Гуляйпільського району Запорізької області.



**В Гуляйпольское УвоенСовещание  
Вдовы Марии Богословской**

**ЗАЯВЛЕНИЕ**

29 сего января муж мой Давид Богословский разстрелян Чрезтройкой. Всё имущество переписано для целей конфискации. Я обращаюсь с слезной мольбой к УвоенСовещанию пощадить осиротевшую семью и негубить ея. После смерти моего мужа в нашей семье не осталось ни одного взрослого мужчины, семья моя теперь состоит из меня, пятерых несовершеннолетних детей, вдовы невестки у которой трое малолетних детей. Всего десять душ неспособных к труду и малоспособных. Прошу оставить семье корову, одну овцу, пару верблюдов, дрель, бричку, борону, 10 пудов хлеба и часть мебели. Если всё выше перечисленное будет у нас взято, то все мы будем обречены на голодную смерть, так как пахать и убирать землю у нас небудет чем. Ещё раз прошу УвоенСовещание войти в моё положение и негубить окончательно ни в чём не повинных маленьких детей.

**Вдова Мария БОГОСЛОВСКАЯ**

ДАЗО. — Ф. Р. — 2195. — Оп. 1. — Спр. 14. — Арк. 230, 230 зв.

**№ 129.**

**З ДОПОВІДІ МЕЛІТОПОЛЬСЬКОЇ  
ПОВІТОВОЇ ВІЙСЬКНАРАДИ  
В ЗАПОРІЗЬКУ ГУБЕРНСЬКУ ВІЙСЬКОВУ НАРАДУ  
ПРО ВИЛУЧЕННЯ У НАСЕЛЕННЯ ЗБРОЇ,  
КОНФІСКАЦІЮ МАЙНА ТА РОЗСТРІЛ ЗАРУЧНИКІВ**

31 січня 1922 року

**Секретно, срочно**

В г. Мелитополе был издан приказ № 1, по которому было сдано незначительное количество оружия, после чего так же был издан приказ № 2, где были взяты заложники 41 человек и также была наложена натур-контрибуция в виду того, что у гр-н г. Мелитополя нельзя ничего взять, а можно взять деньгами, было наложено сто двадцать шесть миллионов (126.000.000. руб.) рублей. По постановлению повітпаркома контрибуция была отменена. Несмотря на

всех примененных мер и на угрозы расстрела заложников, граждане г. Мелитополя не выполнили требований Учрезтройки, а снесли следующее количество оружия: винтовок 35, обрезов 3, патронов 294, револьверов 27, шашек 13, седел 12 и много другого военного имущества и снаряжения. Взятые заложники г. Мелитополя были освобождены. В г. Мелитополе по имеющемуся материалу расстреляны 56 чел., отправлено в юротдел для отправления в дом малолетних 3 человека, отправлены для разбора в МУЧК 5 человек, освобождено за недоказанностью обвинения и другим причинам 24 человека. Имущество некоторых расстрелянных конфисковано в половинном размере и передано волкомнезаможам для распределения среди беднейшего населения, членов комнезаможа и семей красноармейцев. Все сданное оружие было сдано в Уездвоенкомат г. Мелитополя. Этим работа Учрезтройки в г. Мелитополе была закончена.

ДАЗО. — Ф. Р. — 1113. — Оп. 1. — Спр. 21. — Арк. 11.

\* \* \*

31 січня 1922 року

**Секретно, срочно**

В Кизиярской волости<sup>1</sup> работа учрезтройки проходила следующим образом: издан приказ о сдаче оружия, с указанием его количества. За невнесением требуемого количества оружия тройкой были взяты заложники в числе 25-ти человек и была наложена контрибуция, т.е. было взято из кулацкого элемента 48 голов скота. После примененных мер некоторые села выполнили требование Учрезтройки полностью, а некоторые села не выполнили полностью требований Учрезтройки, но принимая во внимание сданное оружие Волвоенкому до прибытия Учрезтройки, выполнили требование Учрезтройки т.е. снесли следующее количество оружия: винтовок 107, обрезов 111, патронов 8 333, револьверов 127, пулеметных лент 9, дробовиков 37, бомб 54, шашек 76, седел 60, биноклей 2 и много другого военного имущества и снаряжений. Все сданное оружие Кизиярской волости сданное Уездвоенкомат г. Мелитополя, на что имеются акты. В Кизиярской волости тоже было конфисковано имущество бежавших заложников т.е. намеченного к взятию в заложники одного человека в половинном размере, а остальные заложники были освобождены. Работа Учрезтройки была закончена.

ДАЗО. — Ф. Р. — 1113. — Оп. 1. — Спр. 21. — Арк. 11.

---

<sup>1</sup> с. Кизияр — нині в межах м. Мелітополя.

## № 130.

# З ДОПОВІДІ ПРО СТВОРЕННЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ НАДЗВИЧАЙНОЇ ТРІЙКИ ПІВНІЧНО-СХІДНОЇ ЧАСТИНИ ЗАПОРІЖЖЯ ЗА ЧАС З 1 ГРУДНЯ 1921 РОКУ ДО 1 ЛЮТОГО 1922 РОКУ

1 лютого 1922 року

## ... ОРГАНИЗАЦИОННОЕ

В виду наличия в Запорожском уезде мелко-бандитских шаек и одиночных бандитов, срывающие мирное строительство соввласти, производящие налеты, убийства и грабежи как на мирное население так и совработников. В целях полной ликвидации бандитизма и выкачки оружия в Запорожском уезде Губвоенсовещанием выделена настоящая тройка, каковая приступила к своей работе с 1-го декабря 1921 г.

## СТРУКТУРА ЧРЕЗТРОЙКИ:

1. Предчрезтройки т. Зусманович Семен выделенный от ЗГЧК.
2. Член т. Тоцкий Тит Кондратьевич Предуваенсовещания, который по распоряжению Губвоенсовещания с 18 декабря 21 года был назначен предчрезтройки, а т. Зусманович оставлен членом.
3. Член Тимофеев Александр выделен из отряда Умилиции (политрук отряда)

Чрезтройка непосредственно подчинена Губвоенсовещанию, но директивы и инструкции получала от отдела п/б с/б, коему подчинена в оперативном отношении.

## ТЕХНИЧЕСКИЙ СОСТАВ ЧРЕЗТРОЙКИ

7. При чрезтройке имеется отряд из частей Умилиции в количестве 24 штыков, 34 сабель, при 3-х тяжёлых и одном лёгком пулемётах под командой комэскадрона т. Каминского.

Боеспособность и настроение отряда хорошее, отряд нёс гарнизонную и внутреннюю службу Чрезтройки и часть была выделена для срочных операций.

В деле по борьбе с бандитизмом и изъятии оружия от населения Чрезтройкой исполъ — зовались местные органы ЧК и милиции.

Связь между Чрезтройкой и руководящим ею органом, отделом по борьбе с бандитиз — мом была живая, телеграфная и телефонная.

Чрезтройка в период своей работы побывала в нижеследующих волостях а именно:

- |                   |                     |                   |
|-------------------|---------------------|-------------------|
| 1. Ореховская     | 5. Камышевахская    | 9. Андреевская    |
| 2. Преображенская | 6. Мих. Лукашевская | 10. Свистуновская |
| 3. Жеребецкая     | 7. Н.Гуполовская    | 11. Беленькая     |
| 4. Белецкая       | 8. Павловская       | 12. Натальевская  |

За время работы в указанных выше волостях проведено Чрезтройкой 25 организационных и 17 судебных заседаний.

### ОПЕРАТИВНО-ИНФОРМАЦИОННАЯ ЧАСТЬ

Согласно полученного задания Чрезтройка в полном своём техническом и боевом составе 30 ноября 1921 года из Запорожья выехала в г. Орехов 1 декабря 1921 года, где развернулась. По прибытии в г. Орехов было созвано организационное заседание с участием представителей местной власти для выработки норм облажения населения оружием. Норма облажения оружия была выработана следующая:

- |                    |                       |                   |
|--------------------|-----------------------|-------------------|
| 1. Пулемётов 5 шт. | 4. Патронов 14000 шт. | 7. Шашек 148 шт.  |
| 2. Лент к ним 85 " | 5. Реворверов 125 "   | 8. Седел 39 "     |
| 3. Винтовок 840 "  | 6. Бомб 190 "         | 9. Снарядов 450 " |

и другое военное имущество и снаряжение, каковое было потребовано от населения, согласно приказа № 1, сдать добровольно в 72 час. с момента опубликования приказа.

Местная власть настаивала на указанные выше цифры, но участие в изъятии такового не принимала, хотя и принимала, то это были единичные случаи.

Население впервые оружие не сдавало, но когда были приняты репрессивные меры, как **изъятие заложников** в числе 46 человек и **расстрел бандинского элемента, что морально подействовало на население**, после чего оружие стало поступать гораздо и в большем количестве, чем до взятия заложников. По указанной волости было сдано следующее количество оружия: винтовок 190 шт., обзоров 131 шт., стволов 144 шт., штыков 245 шт., шомполов 72 шт., затворов 5 шт., пулемётов 1, пульмент 1 шт, пульстволов 5 шт., тесаков 14 шт., шашек 51 шт., пик 7 шт., бомб 58 шт., капсулей к ним 7 шт, патронов 90173 шт., стаканов снарядных 632 шт., гильз снарядных 153 шт., лентчиков 10 шт., стремян 154 шт., телефонных аппаратов 1 шт., реворверов 34 шт. и другое военное имущество и снаряжение. За сдачу полностью согласно приказа оружия кулацко-бандитский элемент был **обложен контрибуцией а именно: коров 8 шт. и овец 64 шт.**, каковая и направлена в ЗГЧК.

В период работы Ореховской волости Чрезтройкой **произведены следующие расстрелы: бандитского элемента 24 человека и по преступлениям по должности и дискритировании Соввласти и ЗГЧК 2 человека.**

Пребывая в г. Орехове Чрезтройка издала приказ по Преображенской волости о сдаче ... оружия... каковое было потребовано от населения сдать добровольно в 48 часов с момента опубликования приказа. Население в сдаче оружия упорствовало, для того, чтобы воздействовать на население были **взяты заложники в числе 32 человек**, после чего оружие стало поступать, но всё же таки слабо и для **более морального воздействия на население Чрезтройкой было расстреляно 3 заложника публично...** За не доданное согласно приказа оружие была **наложена контрибуция 4 коровы, и 30 шт. овец., какова была выполнена в 48 часов и направлена в ЗГЧК...** **Расстреляно 2 человека бандитского элемента. Объявлено вне закона по Ореховской и Преображенской волости 18 человек, в концлагерь 7 человек, в колонию малолетних преступников 1 человек.**

По окончании работы в Ореховской и Преображенской волостях тройка переехала в Жеребецкую волость и остановилась штабом в с. Жеребец... Население Жеребецкой волости упорствовало сдаче оружия и **после взятия заложников... для того, чтобы морально воздействовать из числа заложников было расстреляно 4 человека публично.**

...За не сданное согласно приказа оружие бандитско-кулацкий элемент Жеребецкой волости **обложен контрибуцией: 10 шт. лошадей и 151 овца**, каковая была выполнена в 48 часов, после чего были выпущены заложники. **Расстреляно по указанной волости бандитов 33 человека.**

Прибывая в с. Жеребец издала приказ о сдаче оружия по Юрковской волости... По окончании работы по Жеребецкой и Юрковской волостям Чрезтройка переехала в Камышевахскую волость и остановилась штабом в с. Ново-Ивановка... За упорство сдачи оружия были **взяты заложники в числе 74 человек. За недоданное согласно приказа оружие наложена контрибуция: 7 лошадей, 37 шт. овец и рогатого скота 10 голов**, каковая была выполнена в течение 72 часов и заложники Камышевахской волости выпущены. **Расстреляно бандитов 8 человек...**

По окончании работы по Камышевахской волости Чрезтройка переехала в Михайлово-Лукашевскую волость и остановилась со штабом в с. М. Лукашево, где охватила волости : М.Лукашевскую, Ново-Гуполовскую, Натальевскую и Павловскую для работы Павловской волости был командирован член тройки т. Зусманович с сотрудниками Марченко, Костоглодом, начраймилиции Отрышко с 25 саблями при 3 пулемётах, для работы в Ново-Гуполовской волости был командирован член тройки Тимофеев с уполномоченным т. Лядовым и следователем т. Мельковым, 10 саблями при одном пулемёте... За невыполнение приказа о сдаче оружия были **взяты заложники из бандитско-кулацкого элемента в числе 46 человек.** В связи с взятием заложников срок сдачи оружия был продлён на 12 часов, оружия не поступало, после чего за недоданное оружие Михайлово-Лукашевской волости **наложена контрибуция: 18 коров, 31 овца, 100 пудов сена, 140 п. соломы, 160 п. половы, 59 подушек, 118 полотенец и две кровати...** За время стоянки в М. Лукашево **расстреляно 7 бандитов.** Павловской волости ... за упорство и

не сдачу оружия **взяты заложники 120 человек**, из коих 5 человек были переведены в следственную и для **более морального воздействия на граждан Павловской волости о сдаче оружия последние расстреляны публично**, после публичного расстрела срок был продлён на 12 часов, за истекший продлённый срок поступило не значительное количество военного имущества. За недоданное оружие кулацко-бандитский элемент **обложен контрибуцией: 137 овец, 19 голов рогатого скота, одна лошадь, 80 шт. ряден, 40 шт. подушек, 40 полотенец,...**

Ново-Гуполовской волости... За упорство и не сдачу гражданами **были взяты заложники в числе 61 человек**, после чего срок сдачи оружия был продлён на 12 часов, по истечении продлённого срока поступило не значительное количество военного имущества. За недоданное согласно приказа оружие кулацко-бандитский элемент Ново-Гуполовской волости **обложен контрибуцией: 12 шт. рогатого скота и 103 овцы...** За время стоянки в Михайлово-Лукашевской волости были также **произведены расстрелы по Павловской волости 15 бандитов, по Ново-Гуполовской волости 8 бандитов.**

Натальевской волости... За упорство сдаче оружия населением **взяты заложники в числе 20 человек**, после чего срок сдачи оружия был продлен на 12 часов, но оружия не поступало и за не доданное оружие гражданами Натальевской волости взято с бандитско-кулацкого элемента **контрибуция: 5 коров и 10 овец**, каковая передана комнезаму... По указанной волости **расстрелян 1 бандит.**

По окончании работы по указанным выше волостям чрезвычайка переехала в Андреевскую волость и остановилась со штабом в с. Петро-Михайловка, где и был издан приказ о сдаче оружия по волостям т. е. Андреевской-Петрово-Свистуновской: I-й ... За упорство сдачи оружия **были взяты заложники в числе 109 человек**, после чего срок сдачи оружия был продлён на 12 часов и по истечении продлённого срока оружия не поступало. Для того чтобы **морально воздействовать на население** данной волости в сдаче оружия постановлениями коллегии № 13 и 14 от 23 и 24 января 1922 г. Было поставлено из числа взятых заложников коих были переведены в следственную **4 человека расстреляны публично**, после чего срок сдачи вторично был продлён на 6 часов, после чего также оружия не поступало. За недоданное оружие согласно приказа с бандитско-кулацкого элемента Андреевской волости **взята контрибуция...** по выполнении контрибуции заложники выпущены...

2-й т. Свистуновской волости ... срок сдачи оружия назначен 36 часов... За упорство сдачи оружия гражданами Петрово-Свистуновской волости **были взяты заложники в числе 31 человек**, после чего срок сдачи был продлён на 12 часов — в указанный срок оружия не поступало. За недоданное согласно приказа оружие с бандитско-кулацкого элемента данной волости **взята контрибуция коров 6 шт., овец 64 шт...** По первой и второй волости **расстреляно 10 бандитов.**

По окончании работы по указанным волостям чрезтройка передвинулась в Беленькую волость где работа уже велась уполномоченным ЗГЧК т. Смельковым ... За упорство сдачи оружия **были взяты заложники в числе 37 человек** уполномоченным п/б с/б т. Смельковым, но оружие поступало слабо. По прибытии штаба чрезтройки в Беленькую волость **расстреляно бандитского и контр-революционного элемента 23 человека**. В виду получения телеграммы ЗГЧК о прекращении работы чрезтройки по Беленькой волости была **взята контрибуция: коров 9 шт., и овец 97 шт., при чем предоставлено право замены одной овцы 25 пудами обемфуража или двумя ряднами одной подушки и одним полотенцем**. Кроме того во время работы чрезтройки были также **произведены расстрелы пойманных бандитов и преступного элемента** из других волостей и уездов **не входящих в задание чрезтройки как-то: Кушугумовской волости 2 человека, Вознесенской волости 6 человек, Хортицкой 8 чел., Григнорьевской н/к 1 чел., г. Запорожье 3 чел., Заливянской волости Г.Пол. уезда 1 человек, Томаковской волости Екатерн. Губ. 3 человека, Михайловской волости Павлоградского уезда 1 человек, Воскресенской волости Г.Пол. уезда 1 человек, сотрудник ЗГЧК 1 человек. Итого 27 человек.**

### **ИТОГИ РАБОТЫ ЧРЕЗТРОЙКИ ВСТ. И СЕВ ЧЗ**

**Общее количество расстрелянных бандитов по разным преступлениям 181 человек.**

Число отправленных в концлагерь — 15

Приговорено условно — 9

Колонию малолет. преступ. — 9

Губвоенкомат — 1

Ревтрибунал — 5

Объявлено вне закона — 20

Отправлено в ЗГЧК — 7 чел.

— » — угрозыск — 1 — » —

— » — особдив 30 — 1 — » —

— » — нарсуд — 1 — » —

— » — упосек — 1 — » —

### **ВЫКАЧАНО ОРУЖИЯ:**

1) Винтовок — 1093 шт.

2) Реворверов — 211 шт.

3) винт. патрон — 57122 шт.

4) Рев. патрон — 87 шт.

5) Стволов — 881 шт.

6) Обрезов — 697 шт.

7) пулемётов — 1

8) Пул. щитов — 5 шт.

9) Треног пулем. — 2 шт.

10) Пулемётн. лент — 38 шт.

11) Коробок к ним — 66 шт.

12) Пульстволов — 8 шт.

13) Пульзамков — 1 шт.

14) Диск пулем. — 3 шт.

- 15) Пик — 23 шт.
- 16) Орудейн. перед. — 3 шт.
- 17) Маг. кор. винт. — 40 шт.
- 18) Тел. аппаратов — 4 шт.

- 19) Кабеля — 23 шт.
- 20) Шашек — 265 шт.
- 21) Бомб — 236 шт.
- 22) Тесаков — 114 шт.

Штыков — 1156 шт.  
Седел — 213 шт.  
Кинжалов — 206 шт.  
Лопат — 1226 шт.  
Стремен — 1264 шт.  
Стаканов снарядных — 4241  
Подков — 1780 шт.  
Винт. затворов — 119 шт.  
Перекс. шашек — 9 шт.  
И проч. военное имущество.

Снарядн. ящ. — 5 шт.  
Фляг — 2359 шт.  
Двуколок — 10 шт.  
Кухонь — 5 шт.  
Капсулей к бом. — 19 шт.  
Снар. гильз — 1053  
Котелков — 5598 шт.  
Ножен шашек — 10 шт.  
Станок пулем. — 1 шт.

### ИЗЪЯТА КОНТРИБУЦИЯ:

- 1) Коров — 109 шт.
- 2) Лошадей — 17 шт.
- 3) Ряден — 591 шт.
- 4) Овец — 517 шт.
- 5) Подушек — 129 шт.
- 6) Полотенец — 334 шт.
- 7) Сена — 100 пуд.
- 8) Соломы — 980 пуд.
- 9) Половы — 240 пуд
- 10) Кроватей — 17 шт.
- 11) Одеял — 25 шт.
- 12) Простыней — 27 шт.

### ОБЪЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

... Политическая окраска пройденных мною волостей ... 12 вёрст от Орехова имеется комячейка из 20 членов все почти махновцы, которые целое лето занимались убийствами красноармейцев и мирных жителей, а теперь говорят ведь в комячейке дают "паёк", квякое внимание на эту комячейку обратил райпарком — никакого, тоже отсюда можно самим делать вывод.

Жеребецкая волость исполнительный комитет весь из укрывателей бандитов выборы их произошли мне кажется таким образом: выставили кандидатов махновцы — бандит и никто возражат немог так как брались на заметку и рисовали ночь и права ея, это так ибо 600 честных граждан это подтвердили и мне пришлось как это не печально исполком частью арестовать, а часть распустить и создали Революционный комитет. Характерные случаи были при исполкоме — просишь характеристику на бандита присылается таковая или одобрительна которая ровно ничего неговорит, а если и что и говорит то без подписей...



Павловская волость местная власть, комячейка далеко и далеко стоят от своего назначения и ничего хорошего не сделает и не умеют сделать в эту волость нужно спешно выслать хороших инструкторов для налаживания аппаратов Соввласти население по большинству сёлам кулацкое там и исполкомы кулацкие, часть пролетарского но бандитские.

Белинская волость — в власти сидит весь кулак, который не только не проводит распоряжения соввласти в жизнь, а наоборот тормозит таковые, население большинство кулаки, есть пролетариат, но задушен, predisполкома смещён и назначен новый секретарь комячейки Траценко — полагаю что работа несколько есть шансы думать продвинется, говоря в двух словах до прихода чрезтройки **над исполкомом торчал желтоблакитное знамя, а селянство его подпримовало...**

## **ВЫВОД ИЗ ПОЛИТИЧЕСКОЙ ОКРАСКИ**

Необходимо насколько я знаком с совработой и как она ведётся на местах после тройки нужно создать четвёрку из представителей 1 Уисполкома, Угоркома, комнезама и милиции сделать коренную ревизию и дать инициативу в работе каждому отделу и подотделу ибо тех распоряжений которые посылаются на места для них мало и нужно откровенно сказать, что в пройденных волостях **мало людей которые бы работали на совесть, а больше работают за страх** виляя в разные стороны.

## **... ДВОЙНАЯ РАБОТА И ПЛОДЫ ЧРЕЗТРОЙКИ**

В двойной работе я полагаю подитожить и объединить то, что пропущено во всех положительно моих докладах. Кроме того что Чрезвычайная тройка расстреливала бандитско-кулацкий элемент и кажется ей больше не давалось ни каких прав, но она проделала следующее: сменила не работоспособный элемент сидящий у руля Соваппарата... в некоторых хуторах и селах за период существования Советской власти не проводились митинги, а Чрезтройкой хотя она и не была достаточно снабжена политическим работниками, а все таки в этих тёмных уголках митинги были проведены и не только митинговой речью товарищи, товарищи, а и деловой, которая разрешала и разъясняла и значении до некоторой степени не полностью Новозэкономической политики, Строительства Соввласти, разборка что такое партия и т. д. Вот это я и думаю явится и является не только тем что **постреляли, накричали и больше ничего**, а также принесли большую пользу или вернее плод...

**Предчрезтройки  
Вост. и сев. части Запорожья (підпис) ТАЦКИЙ**

**ДАЗО. — Ф. Р. — 1115. — Оп. 2. — Спр. 1. — Арк. 1—4.**

**№ 131.**  
**З ПРОТОКОЛУ № 4 ЗАСІДАННЯ ЗАПОРІЗЬКОЇ**  
**ГУБВІЙСЬКНАРАДИ ПРО НЕМОЖЛИВІСТЬ**  
**МОБІЛІЗАЦІЇ КОНЕЙ В ГУБЕРНІЇ У ЗВ'ЯЗКУ**  
**З ГОЛОДОМ НАСЕЛЕННЯ ТА ВІДСУТНІСТЮ ФУРАЖУ**

7 лютого 1922 року

Принимая во внимание, что 50% лошадей на территории Запорожской губернии уничтожены во время гражданской войны, а оставшиеся 50% на почве отсутствия фуража у населения совершенно истощены и обессилены, что голод, приняв ужасающие размеры, заставляет население питаться конским мясом и, наконец, самое важное — полное отсутствие фуража в распоряжении Военкомата — признать мобилизацию лошадей Запорожской губернии невозможной, о чем довести до сведения центра.

Председатель ГАВРИЛОВ  
Секретарь ГИЛЬГУР

ДАЗО. — Ф. Р. — 1113. — Оп. 1. — Спр. 11. — Арк. 5.

**№ 132.**  
**ЗАЯВА МЕШКАНЦІВ х. НОВОСЕЛИЦЯ № 1**  
**БІЛОГІР'ІВСЬКОЇ ВОЛОСТІ<sup>1</sup> ДО ГУЛЯЙПЛЬСЬКОЇ**  
**ПОВІТОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ НАРАДИ З ПРОХАННЯМ**  
**ЗАЛИШИТИ ЇМ МАЙНО, КОНФІСКОВАНЕ ПІСЛЯ**  
**РОЗСТРІЛУ НАДЗВИЧАЙНОЮ ТРІЙКОЮ**  
**ЇХНЬОГО РОДИЧА ЯК ЗАРУЧНИКА**

7 лютого 1922 року

**В Гуляйпольское Уездэкономсовещание**  
**Гр. хут. Новоселица № 1 Белогорьевской волости Гуляйпольск.**  
**у. Запор. губ. вдовы Ирины Ивановны**  
**Деревянки и ее девера Петра**  
**Деревянки**

**ЗАЯВЛЕНИЕ**

От половины лета 1921 г. мой девер Иван Наумович Деревянка вышел на жительство в другой дом со своим семейством. Я осталась жить в прежнем доме со своими четырьмя детьми и деверем Потром. Имущество при от-

---

<sup>1</sup> хут. Новоселиця № 1 – нині с. Новоселівка Оріхівського району Запорізької області.

ходе Ивана Деревянки было поделено, хотя об этом не было составлено раздельного акта и мне и моему деверу Петру достались: веялка, косарка, пара волов, бычек, лава и скамейка и все эти предметы (несмотря на мое личное заявление уполномоченному Чрезтройки Городницкому, что они принадлежат мне и моему деверу Петру) были в моем доме записаны в имущество Ивана Деревянки, расстрелянного Чрезтройкой как заложника, и подлежат конфискации. На основании вышеизложенного просим Гуляйпольское Уездэкономсовещание из предметов Ивана Деревянки, подлежащих конфискации, освободить веялку, косарку, бычка, вола, лаву и скамейку, как совершенно не принадлежащих Ивану Деревянке. Если Уездэкономсовещание найдет не возможными почему-либо освободить все перечисленные, не принадлежащие Ивану Деревянке, предметы, мы просим оставить нам вола, так как обрабатывать землю оставшимся одним волом мы безусловно не сможем и я с четырьмя моими детьми и деверем Петром не обработаем на лето ни одной сажени земли за недостатком рабочей силы.

Мы нижеподписавшиеся подтверждаем, что действительно наше имущество в июле 1921 г. было поделено на 4 части: на Ивана Наум. Деревянку, Ирину Иван. Деревянку, Петра Деревянку и Евфимию Дмитр. Деревянку, а за неграмотных Евфимию Дм. Деревянку и жену Ивана Наум. Харитину Степан. Деревянку по их личной просьбе расписался (підпис нерозбірливий).

Мы гр. хут. Новоселица № 1 Белогорьевской вол. Гуляйп. у., присутствовавшие при разделе имущества Ивана Н., Ирины Ив., Евфимии Ст. и Петра Деревянок, свидетельствуем, что их имущество действительно разделено. (9 підписів)

ДАЗО. — Ф. Р. — 2195. — Оп. 1. — Спр. 14. — Арк. 217, 217 зв.

### № 133.

## СПИСОК ЖИВОГО І НЕЖИВОГО МАЙНА, КОНФІСКОВАНОГО У РОЗСТРІЛЯНИХ НАДЗВИЧАЙНОЮ ТРІЙКОЮ МЕШКАНЦІВ ГУЛЯЙПІЛЬСЬКОЇ ВОЛОСТІ, НАДАНИЙ ГУЛЯЙПІЛЬСЬКІЙ ПОВІТОВІЙ ВІЙСЬКОВІЙ НАРАДІ

10 лютого 1922 року

1. Богославский Давид: солома — 1 гр., зеркала — 1, столы — 1, кровати — 1.

2. Канцыбка Константин: свини — 2, полова — 1 гр., диваны — 1, комоды — 1, кушетки — 2, стулья — 3, зеркала — 1, столы — 1, швейные машинки — 1.

3. Воробьёв Гаврил: коровы — 1, овцы — 2, лошади — 2, плуг — 1, весы — 1, стулья — 2.

4. Резник Антон: стулья — 4, столды — 1.  
5. Федан Ефим: лошади — 1, диван — 1, кушетки — 1, стулья — 3, столы — 1, кровати — 1.

**Примечание:** лошадь у Федана пала.

6. Тылик Иван: коровы — 1, весы — 1, стулья — 2, зеркала — 1.

Уполномоченные от УВоенсовещания (підписи) ДИДЕНКО

В. ЛИВИЦКИЙ

ДАЗО. — Ф. Р. — 2195. — Оп. 1. — Спр. 14. — Арк. 261, 261 зв.

### № 134.

## З ПРОТОКОЛУ ЗАСІДАННЯ ВЕЛИКОТОКМАЦЬКОЇ ПОВІТОВОЇ ВІЙСЬКРАДИ ПРО ПРИМУСОВЕ ВИЛУЧЕННЯ ГОДИННИКІВ ТА ПОРТСИГАРІВ ДЛЯ НАГОРОДЖЕННЯ НИМИ ЧЕРВОНОАРМІЙЦІВ

10 лютого 1922 року

### ПОСТАНОВИЛИ

б) Изъять в учрежднениях у коих имеются часы и портсигары не больше 15 и 10 единиц, каковыми награждать от имени Уисполкома более выдающихся к-цев и комсостава, но не минут и политработников.

в) Асигновать сумму для гравировки и починки часов и портсигаров не более 10 000 000 руб.

г) Вполне отремонтированные и огравированные вещи распределить только между Артдивом и Учбатом по 50% каждому...

ДАЗО. — Ф. Р. — 1113. — Оп. 1. — Спр. 23. — Арк. 18.

### № 135.

## З ПРОТОКОЛУ № 5 ЗАСІДАННЯ ЗАПОРІЗЬКОЇ ГУБВІЙСЬКНАРАДИ ПРО ЗАБОРОНУ ПРИЙОМУ ВІД НАСЕЛЕННЯ СКАРГ І ЗАЯВ НА ПОВЕРНЕННЯ МАЙНА, ВІДІБРАНОВОГО НАДЗВИЧАЙНИМИ ТРІЙКАМИ

11 лютого 1922 року

С 15 февраля прекратить прием какого то ни было рода жалоб и заявлений о возврате имущества, забранного Чрезтройками.

Охотникам, кои были Чрезтройками арестованы, ружья не возвращать. Отделу по б/с б сообщить в Союз охотников список таковых на предмет исключения из числа членов союза как ненадежного элемента.

Председатель ГАВРИЛОВ  
Секретарь ШАУКОТЫЛЬ

ДАЗО. — Ф. Р. — 1113. — Оп. 1. — Спр. 9. — Арк. 8.

### № 136.

## **ЗАЯВА МЕШКАНКИ х. ПАВЛОВСЬКОГО БЛОГІР'ІВСЬКОЇ ВОЛОСТІ ДО ГУЛЯЙПІЛЬСЬКОЇ ПОВІТОВОЇ ВІЙСЬКОВОЇ НАРАДИ З ПРОХАННЯМ ПОВЕРНУТИ ЇЇ ЧАСТИНУ КОНФІСКОВАНОГО МАЙНА ПІСЛЯ РОЗСТРІЛУ ЇЇ БАТЬКА ЯК ЗАРУЧНИКА**

11 лютого 1922 року

**Гуляйпольскому Увоенсовещанию  
Гр.-ки хутора Павловского Белого-  
рьеvской волости Ксении Цибульки**

29 декабря 1921 года по постановлению Чрезтройки расстрелян как заложник отец мой Зиновий Цибулька, причем все имущество было описано и часть его конфискована и отправлена в с. Белогорье, где находится по настоящее время. Живя в семье невестки моей Екатерины Цибульки и находясь в положении человека лишённого средств к существованию, прошу Увоенсовещание разрешить мне получить обратно из конфискованного имущества одну кровать и швейную машинку, чтобы я имела возможность не жить на хлебником в семье и шитьём помогать таковой.

11/II.22 г.

Гражданка Ксения ЦИБУЛЬКА

\* \* \*

**ВИСНОВОК ПОМІЧНИКА УПОВНОВАЖЕНОГО ПОЛІТГРУПИ  
ГУЛЯЙПІЛЬСЬКОГО ПОЛІТБЮРО ЩОДО ЗАЯВИ ГР-КИ ЦИБУЛЬКИ К.**

17 лютого 1922 року

**Заключение по делу заявления  
гражданки Цибульки Ксении**

12-го февраля 1922 года будучи в селе Белогорьеvе Получил лично приложенное здесь заявление от дочери расстрелянного хуторщика Павлова Белогорьеvской вол. граж — данки Цибульки. По вопросам от самой про-

сительницы удалось узнать что ея отец имел при старом режиме в собств. дом 5 комнат 200 десятин пахотной земли, 20 лошадей, 15 коров, 15 овец, 3 брички, 1 новую молотилку. Далее по распросам членов незаможкома села Белогорьева удалось узнать что семейство Цибульких и после революции живет богато. Как помещики. Едят белый хлеб и т. д. Что Цибульки несимпатизируют Сов. власти видно было из етого что озимых хлебов из всего громадного пространства посеяно только лиш на 6 душ (далі слово нерозбірливе) десятины. А посему полагал бы основываясь на вышеизложенное: В ходатайстве гражданки Цибульки Ксении о возвращении ей из конфискованного 1 кровать и 1 швейную машинку отказать. А конфисковать все согласно составленного и хранящегося при Белогорьевском незаможкоме акту. Действия Б.Ч.Т. по отношению расстрелянного кулака Цибульки признать правильными.

Пом. Уполномоченного Политгруппы  
(підпис) СИЛИН

ДАЗО. — Ф. Р. — 2195. — Оп. 1. — Спр. 14. — Арк. 228, 229, 229 зв.

**№ 137.**  
**ЛИСТ ГР. П. СЕЛІВЕРСТОВА**  
**ДО ЗАПОРІЗЬКОЇ ГУБВІЙСЬКНАРАДИ**  
**ПРО НЕЗАКОННУ КОНФІСКАЦІЮ**  
**ГЕНІЧЕСЬКОЮ НАДЗВИЧАЙНОЮ ТРІЙКОЮ**  
**ЙОГО МАЙНА**

12 лютого 1922 року

Чрезвоеная тройка по борьбе с бандитизмом в г. Геническе<sup>1</sup> 31 января с.г. постановила конфисковать половину всего моего имущества за выезд мой из Геническа с целью избегнуть взятия в заложники. Постановление это Геническим Уисполкомом частью приведено уже, частью приводится в исполнение через местную милицию. Разорение моего небольшого тяжелым трудом нажитого хозяйства уже началось, а вскоре будет, вероятно, и закончено...

Меж тем я не совершил ни одного действия, которое могло бы по справедливости поставить мне в вину самая строгая, самая суровая власть, при каких угодно чрезвычайных обстоятельствах.

---

<sup>1</sup> м. Генічеськ – нині Херсонської області.

Из Геническа я выехал на Арабатскую стрелку еще 25 января, то есть за три дня до запрещения выезда из нашего города (по приказу № 9 от 28 января с.г.), отправился в одну из обычных поездок за покупкой убойного скота, которые совершал по несколько раз в месяц, которые неразрывно связаны с моим ремеслом мясника. Это ясно видно из прилагаемых при сем документов (№№ 1—4). Жизнь моя прошла так давно от общественной деятельности, была так чуждая политике, особенно контр-революционной, что никто не мог бы и предположить, что если я останусь в Геническе, то попаду в заложники. Мнение это совершенно определенно высказано (в приложении № 5) не рядовыми обывателями г. Геническа, а несколькими видными представителями местной власти, более того тружениками Генического политбюро.

Все это показывает ясно до очевидности, что мой отъезд не имеет решительно никакой связи с деятельностью Чрезвычайной тройки в Геническе, а почти совпало с ней по несчастной для меня случайности. Если б я даже сознательно нарушил содержащееся в приказе № 3 запрещение выезжать из Геническа, то мне грозило бы предание Ревтрибуналу, который решил бы мое дело лишь по выслушании и оценке моих оправданий. При нынешнем же положении я подвергаюсь суровой каре без возможности выяснить истину и, значит, установить свою невиновность.

Все это резко противоречит не только жизненной обстановке вменяемого мне в вину деяния, но и принципам революционной законности, проведения которых в жизнь так настойчиво потребовал 9 Всероссийский съезд Советов, которые еще до него резко выражены в декрете Совнаркома УССР от 15 ноября 1921 г. о реквизициях и конфискациях.

По всем этим основаниям я прошу Губвоенсовещание отменить названное постановление Чрезвычайной тройки от 31 января с. г. со всеми его последствиями и о решении своем уведомить Генический Уисполком.

г. Геническ, 12 февраля 1922 года

**Павел СЕЛИВЕРСТОВ**

ДАЗО. — Ф. Р. — 1113. — Оп. 1. — Спр. 24. — Арк. 5.

### **№ 138.**

## **З ДОПОВІДНОЇ ЗАПИСКИ ЗАПОРІЗЬКОЇ ГУБВІЙСЬКНАРАДИ ПРО КІЛЬКІСТЬ ВИЛУЧЕНИХ У НАСЕЛЕННЯ ЗБРОЇ ТА ВІЙСЬКОВОГО МАЙНА**

20 лютого 1922 року

[...] Краткие итоги выкачанного оружия по губернии: пулеметов — 24, винтовок — 19500, револьверов — 2291, штыков — 4450, винтовочных патронов — 416 742, шашек — 2519, котелков — 23210, телеграфного кабеля — 115 мотков (10 пудов), телеграфных катушек — 62, лопат — 5369 и довольно внушительное количество других предметов военного обихода.

(За это время) поймано видных главарей — 5, активных бандитов — 611, которые получили должное наказание, не говоря уже о соучастниках и явных контрреволюционерах, помогавшим бандитам терроризировать трудовое население.

ДАЗО. — Ф. Р. — 1113. — Оп. 2. — Спр. 3. — Арк. 14.

**№ 139.**  
**З ДОПОВІДІ**  
**МЕЛІТОПОЛЬСЬКОЇ ПОВІТОВОЇ**  
**ВІЙСЬКОВОЇ НАРАДИ**  
**ПРО ПОБИТТЯ МАХНОВЦЯМИ**  
**КОМСОМОЛЬЦІВ**

20 лютого 1922 року

**Секретно, срочно**

За истекший период появилась одна банда в Каменском районе на Водяньских хуторах<sup>1</sup>. Банда обнаружена приблизительно числа 18 сего февраля 1922 года. За донесением уполномоченного информация 20 февраля с/г. Насчитывалась эта банда 12 человек: пеших два, верховых и обоз в составе 3-х крестьянских бричек, вооружены были обрезам и незначительное число винтовками. Внутренней организации не выяснено. По агентурным сведениям что по составу все участники этой банды махновцы т.к. таковые совершали избиение всех комсомолитов и спрашивали коммунистов и чекистов. Кто возглавлял эту банду не выяснено, лозунгов у банды не было: цель ея-то не установлено, но ими совершен грабеж, где взяли около 100 пуд. семенных припасов и другого имущества. Банда скрылась в направлении Днепра.

ДАЗО. — Ф. Р. — 1113. — Оп. 1. — Спр. 21. — Арк. 26.

---

<sup>1</sup> с. Водяне — нині Кам'янсько-Дніпровського району Запорізької області.



№ 140.

**ЗАЯВА ГРОМАДЯНКИ с. НОВОМИХАЙЛІВКИ  
ВЕЛИКОТОКМАЦЬКОГО ПОВІТУ<sup>1</sup> НАДІЇ САВРАН  
ДО ГОЛОВИ ПОВІТОВОГО ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ  
З ПРОХАННЯМ ЗАЛИШИТИ СІМ'Ї МАЙНО  
РОЗСТРІЛЯНОГО НАДЗВИЧАЙНОЮ ТРІЙКОЮ  
ЧОЛОВІКА ЯК ЗАРУЧНИКА**

28 лютого 1922 року

**Председателю Б-Токмакского уезд-  
ного Исполнительного Комитета  
тов. Худолею гр-ки с. Ново-Михай-  
ловки Б.Токмакс. у., Запорожской  
губ., Надежды Вуколовны Савран,**

**ПРОШЕНИЕ.**

В ноябре м. 1921 года мой муж Васлий Ефимиев Савран, взят в качестве заложника и разстрелян ЧрезТройкой, как говорят, в с. Петропавловке, при чем имущество наше не было конфисковано.

В январе м. текущего 1922 года ко мне в дом явились: председатель местного "Комнезаможа", секретарь и ещё один человек и произвели опись нашего имущества и заявили, что они конфискуют в свою пользу: 1 лошадь, 1 корову, 4 овцы, 1 арбу половы, 1 пару шлеек, 1 борону, 1 буккер, 1 косилку-самоскидку, 2 брички, 1 диван, 1 башлык, 6 дрючков "крестиков", 2 кроквы, 1 тачанку и 10 фунтов вишень.

Всего же у меня имеется, что нашли и вышеупомянутые лица, 3 лошади, 3 коровы, 7 овец, 2 арбы половы, 2 пары шлеек, 2 бороны, 2 буккера (один с селялкой, а другой без неё) 2 косилки (одна самоскидка, а другая лобогрейка), 4 брички (2 целых и две изломанных, 2 дивана, 2 башлыка, 6 дрючков-крестиков, из которых 4 наших, а два чужих, 2 коровы, 1 тачанка совершенно изломанная и без многих частей и 15 фун. Сушеных вишень. Семейство же моё состоит из меня и 5 душ детей: дочери 18 лет, сына 14 лет, сына 11 лет, дочери 5 лет и сына 3 лет.

Так как мой муж был не в числе бандитов, а в числе заложников и предан на смерть по личным счетам, то посему и ЧрезТройка нашла справедливым не конфисковать имущество.

В виду всего вышеизложенного, Прошу Вас, оградить меня с сиротами от покушений комнезаможа на оставшееся нам после смерти моего мужа имущество.

1922 года февраля 28 дня. Просительница Надежда Савран, а за нея неграмотную, по ея личной просьбе расписался Михаил Савран.

**ДАЗО. — Ф. Р. — 2625. — Оп. 1. — Спр. 7. — Арк. 77, 78.**

<sup>1</sup> с. Новомихайлівка Великотокмацького повіту – нині с. Новомихайлівка Чернігівського району Запорізької області.

**№ 141.**  
**НАКАЗ № 32 ГУЛЯЙПЛЬСЬКОГО ПОВІТОВОГО**  
**ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ**  
**ПРО КОНТРРЕВОЛЮЦІЙНІ ДІЇ**  
**НОВОМИКОЛАЇВСЬКОГО ВОЛОСТНОГО КОМІТЕТУ**  
**І ПЕРЕДАЧУ ЦЬОЇ СПРАВИ ДО СУДУ РЕВТРИБУНАЛУ**

14 березня 1922 року

**Приказ № 32**  
**Гуляйпольского Уездного Исполнительного Комитета**  
**По отделу управления**  
**марта 14 дня 1922 г.**

1

С последними событиями, которые имели место в Ново-Николаевской<sup>1</sup> волости, дезорганизовавшими весь Советский аппарат волости и создали крайне нежелательные дебаты в Волисполкоме, а также и среди граждан подстрекаемых темными агентами контр-революции на погром и самосуд над своими-же выборными согражданами — уездный Исполнительный Комитет Совета рабочих, крестьянских и красноармейских депутатов, стоя на страже трудовых масс рабочих и крестьян дело по обвинению Волисполкома и других замеченных а этом деле лиц, где-бы таковые не находились и какие-бы посты не занимали передаются суду Ревтрибунала.

2

На основании вышеизложенного Уездный Исполнительный Комитет постановил:

Ново-Николаевский Волостной Исполнительный Комитет Совета рабочих, крестьянских и красноармейских депутатов считать распущенным.

3

Для поддержания революционного порядка назначается временно Военно-Революционный Комитет, под председательством члена Уездного Исполнительного Комитета тов. Кривенко и членом Подыса и Прилипского, которому повести подготовительную работу к выборам Волисполкома.

4

Волисполкому передать все дела, денежные суммы и имущество Ревкому.

**Председатель Уездного Исполнительного Комитета КАПРАНОВ**  
**Зам. Зав. Отделом Управления АРТЮХ**  
**Секретарь Уисполкома БОРОДАВКО (підписи)**

ДАЗО. — Ф. Р. — 208. — Оп. 1. — Спр. 102. — Арк. 95.

---

<sup>1</sup> смт Новомиколаївка – нині того ж району Запорізької області.

**№ 142.**  
**ВИСНОВОК ВЕЛИКОТОКМАЦЬКОЇ ПОВІТОВОЇ**  
**ВІЙСЬКОВОЇ НАРАДИ**  
**ЩОДО НЕЗАКОННИХ ДІЙ НАДЗВИЧАЙНОЇ ТРІЙКИ**  
**У ВЕРБІВСЬКІЙ ВОЛОСТІ<sup>1</sup>**

14 березня 1922 року

**ЗАКЛЮЧЕНИЕ**

Секретариат Б.Токмакского Уездного Военного Совещания, рассмотрев материал по обвинению членов К.П.б.У. тов. Курилова и Осипова в незаконных поступках, грубом обращении и репрессиях с гражданами во время работы Чрезвычайки в Б.Токмакском уезде и будучи последних в таковой ответственными работниками т. е. первый членом коллегии, второй следователем. Причем из имеющегося материала собранным на основании заявления членов партии и согласно постановления президиума УВС, уполномоченным УВС командированным на места для специального расследования, предъявленное таковыми обвинение выразилось в следующем... а) по прибытии Чрезвычайки в Вербовскую волость, таковая первым долгом потребовала от местной власти списки с указанием характеристики неблагонадежного элемента и бандитов. Между тем, представленные списки Чрезвычайки на её требования, таковые ими были разорваны а после этого как заявляют в поданном материале Чрезвычайки в виде тов. Курилова и Осипова переарестовала целиком всю местную власть, а именно: начиная с Ком'ячейки и заканчивая Комнезаможом и невинными гражданами, б) что тов. Курилов и Осипов с местной властью совершенно не считались, а сочли нужным верить тем сведениям которые давались населением из неблагонадежных элементов и, что даже следователь тов. Осипов в присутствии тов. Курилова как члена коллегии позволял производить побои над арестованными членами ячейки тов. Куленком и Харченком ... подтверждается зверское отношение со стороны тов. Курилова и Осипова к гражданам, а в особенности к местной власти и тем не менее членам местной ячейки. На основании поданного материала Вербовская Ком'ячейка фактически предъявляет обвинение Чрезвычайки, что таковая вследствие того, что принимала во внимание даваемые сведения от неблагонадежной обывательщины, а в частности приводить подобных ему лиц, как например сотрудник П.Б. тов. Дорошенко и гражд. т.т. Криворучко и Федотова и др. этим самым здесь придавала невинных людей смерти, как например приводить гражд. Сидор Яцуна — последний расстрелян чрезвычайкой и по мнению ячейки таковой человек был вполне благонадежен и честный.

---

<sup>1</sup> с. Вербове – нині Пологівського району Запорізької області.

... констатируя факты: 1) грубое обращение с обывателями и вплоть до членов партии, будучи сами членами партии 2) позволяли производить телесные наказания с членами ячейки и 3) предание невинных людей смерти нашел: последний третий пункт как носит по сравнению с другими более сильный характер о предании невинных людей смерти по себе отпадает так как Чрезтройка руководствовалась директивами данные ей Губвоенсовещанием, и как заложника на основании таковых указаний гражданин был расстрелян, что же касается остального так как тов. Курилов и Осипов являются членами К.П.(б)У полагал бы весь материал передать на усмотрение Партийной Контрольной Комиссии, через президиум УВС.

ДАЗО. — Ф. Р. — 2625. — Оп. 1. — Спр. 6. — Арк. 31.

**№ 143.**

**ЗІ ЗВЕДЕННЯ ІВАНІВСЬКОГО ВОЛОСНОГО КОМІТЕТУ  
НЕЗАМОЖНИХ СЕЛЯН ГУЛЯЙПЛЬСЬКОГО ПОВІТУ  
ЗАПОРІЗЬКОЇ ГУБЕРНІЇ ЗА ПЕРІОД  
З 1 ПО 7 БЕРЕЗНЯ 1922 РОКУ  
ПРО КОНТРРЕВОЛЮЦІЙНІ НАСТРОЇ  
НАСЕЛЕННЯ ВОЛОСТІ**

15 березня 1922 року

[...] С 1-го марта по информации членов Волкомнезаможа Ивановской организации<sup>1</sup> Гуляйпольского уезда Запорожской губ. наблюдается что контрреволюция всё больше подымает голову, бандитизм развивается всё шире.

Организация работает не останавливаясь ни перед чем, разкрывая недовольства населения направляемого кулачеством и бандитами против соввласти...

1922 15/III  
исход. № 4  
с. Ивановка

Предкомнезамож (підпис) ЧАБАН  
Секретарь (підпис) МАРТЫНЕНКО

ДАЗО. — Ф. Р. — 2195. — Оп. 1. — Спр. 14. — Арк. 257.

---

<sup>1</sup> Про яку Іванівку йдеться, не встановлено (ред.).

**№ 144.**

**ВКАЗІВКА ГУЛЯЙПЛЬСЬКОГО ПОВІТОВОГО  
ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ ВСІМ ВОЛОСНИМ  
КОМІТЕТАМ ПРО ПРИПИНЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ  
СМЕРТНОЇ КАРИ ДО ГРОМАДЯН БЕЗ ВИРОКІВ  
ВІДПОВІДНИХ СУДІВ**

27 березня 1922 року

**Всем волисполкомам**

Не смотря на приказ Номер 2 Увоенсовещания об отмене применения на местах высшей меры наказания без всякого суда и следствия, однако применение высшей меры наказания в некоторых волостях продолжается до сих пор — путем постановления общих собраний и т. д. Уисполком под персональную ответственность предволисполкома не допускать применения на местах высшей меры наказания — разстрела, без всякого на то Суда и следствия.

**Председатель Уисполкома (підпис нерозбірливий)  
Секретар**

ДАЗО. — Ф. Р. — 208. — Оп. 1. — Спр. 102. — Арк. 100.

**№ 145.**

**З ТАЄМНОГО НАКАЗУ № 52 ГУЛЯЙПЛЬСЬКОГО  
ПОВІТОВОГО ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ  
ПРО ЗАБОРОНУ РОЗСТРІЛУ АРЕШТОВАНИХ  
ГРОМАДЯН БЕЗ ВІДОМА І САНКЦІЇ  
ПОВІТОВОЇ ВІЙСЬКОВОЇ НАРАДИ**

22 квітня 1922 року

Последнее время участились случаи разстрелов арестованных, якобы пытавшихся бежать, чего по наведенным справкам не было, разстрелы каковы бы они не были в корне подрывают авторитет Соввласти, а посему Гуляйпольский Уисполком ПРИКАЗЫВЕТ:

1. Не производит разстрелов арестованных без ведома и санкции на то Увоенсовещания оправдываясь тем что таковые растреляны при попытке бегства.

2. Уполномоченному Запорожского Губернского Государственного Политического Управления, Начальнику Уездной милиции и начальнику Уголовного Розыска вменяется строго следить за исполнением и соблюдением настоящего приказа.

3. Настоящий приказ входит в силу со дня опубликования.

**Предуисполкома (підпис нерозбірливий)  
Верно: Секретарь**

ДАЗО. — Ф. Р. — 208. — Оп. 1. — Спр. 102. — Арк. 189.

**№ 146.**  
**З ЦИРКУЛЯРА ГУЛЯЙПІЛЬСЬКОГО ПОВІТОВОГО**  
**ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ**  
**ПРО ВИЛУЧЕННЯ ЦІННОСТЕЙ З ЦЕРКОВ**

19 травня 1922 року

**Циркулярно**

[...] Предволисполкома

Уездная комиссия по из'ятию церковных ценностей на территории Гуляйпольского уезда предлагаю Вам под личной ответственностью не медленно пересмотреть акты по из'ятию церковных ценностей, копии которых Вам даны, и там где Укомиссия оставляла во временное пользование до выкупа ценности, предложить приходским Советам выкупить таковые или обменять на равноценности, в противном случае из'ять согласно актов и сдать в уфинотдел под квитанцию. О результатах сообщить в трехдневный срок. Работу выполнить до 1-го Юня с.г.

Г. Гуляйполе  
Мая "19" дня 22 г. № 4133

Предкомиссии **НОВИКОВ** (підпис)

ДАЗО. — Ф. Р. — 208. — Оп. 1. — Спр. 102. — Арк. 257.

**№ 147.**  
**ЗІ ЗВЕДЕННЯ № 1 БЮРО ТАЄМНОЇ ІНФОРМАЦІЇ**  
**І ІНФОРМАЦІЙНО-СТАТИСТИЧНОГО ВІДДІЛУ НКВС**  
**ПРО КІЛЬКІСТЬ РОЗСТРІЛЯНИХ ГРОМАДЯН**  
**В МЕЛІТОПОЛЬСЬКОМУ ПОВІТІ**

20 травня 1921 року

Мелитопольский уезд. По донесению инструктора Крымской ЧК расстреляно 27 человек, среди них пред. полкома, завземотделом и предкомнезама без ведома уездисполкома. Расследование ведется УЧК.

ДАЗО. — Ф. Р. — 1113. — Оп. 2. — Спр. 2. — Арк. 25.

№ 148.

**ЗАЯВА ЗАВДІУЮЧОГО НОВОМИХАЙЛІВСЬКОЮ  
МЕДИЧНОЮ ДІЛЬНИЦЕЮ В НОВОМИХАЙЛІВСЬКИЙ  
ВОЛОСНИЙ ВИКОНКОМ ПРО ДОЗВІЛ  
ПЕРЕПОХОВАННЯ ТРУПІВ ГРОМАДЯН, РОЗСТРІЛЯНИХ  
НАДЗВИЧАЙНОЮ ТРІЙКОЮ, З ТЕРИТОРІЇ  
НОВОМИХАЙЛІВСЬКОЇ АМБУЛАТОРІЇ  
ТА РОЗПОРЯДЖЕННЯ ВЕЛИКОТОКМАЦЬКОЇ  
ПОВІТОВОЇ ВІЙСЬКОВОЇ НАРАДИ  
ПРО ЗАБОРОНУ ПЕРЕПОХОВАННЯ**

19 вересня — 6 жовтня 1922 року

**В Новомихайловский Волисполком**

Во дворе Новомихайловской амбулатории похоронены трупы убитых Чрезтройкой, родные которых устраивают над ними могилы и совершают разные церковные обряды к. т. панихиды от чего двор амбулатории представляет из себя не больничный двор а кладбище. Вследствие чего прошу волисполком сделать распоряжение об уборке трупов со двора или предложить такое сделать родственникам. Если же волисполком самостоятельно сделать такого распоряжения не вправе, то прошу возбудить таковое ходатайство перед Уисполкомом.

19.IX.22

Зав Новомихайловским медучастком (підпис)  
**П. ТКАЧЕНКО**

ДАЗО. — Ф. Р. — 2625. — Оп. 1. — Спр. 6. — Арк. 165.

**Б. Токмацкому Уисполкому**

Ново-Михайловский<sup>1</sup> волисполком просит дать разрешение на уборку трупов находящихся во дворе амбулатории которые очень мелко зарыты разстреляных Чрезтройкой. При сём прилагается заявление заведующего Новомихайловского медучастка от 19/IX—1922 г.

**Предволисполкома  
Секретарь (підписи нерозбірливі)**

ДАЗО. — Ф. Р. — 2625. — Оп. 1. — Спр. 6. — Арк. 164.

<sup>1</sup> Новомихайлівська волость – нині Новомихайлівська сільська рада Чернігівського району Запорізької області.

## Новомихайловскому Предволисполкома

Увоенсовещание предлагает В/ с получением сего немедленно принять меры зарыв поглубже трупы расстрелянных Чрезтройкой в В/ волости, как-вые зарыты во дворе амбулатории на том же самом месте, но ни в коем случае не переносить их куда нибудь в другое место, отнюдь не давая возможности распоряжаться трупами родственникам.

О исполнении донести Усовещанию.

Предувоенсовещания  
Секретарь (підписи нерозбірливі)

ДАЗО. — Ф. Р. — 2625. — Оп. 1. — Спр. 6. — Арк. 166, 166 зв.

### № 149.

## ВИРОК ЗАПОРІЗЬКОГО ГУБРЕВТРИБУНАЛУ ПРО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ ГР-НА ЛЕБТАХ О. Я. ЗА АГІТАЦІЮ ПРОТИ СПЛАТИ ПРОДОВОЛЬЧОГО ПОДАТКУ

### ПРИГОВОР

Запорожского Губернского Революционного Трибунала

24 ноября 1922 року

Именем Украинской Социалистической Советской Республики  
Запорожский Губернский Революционный Трибунал в составе  
Председателя Долотова  
Членов Мирошниченко, Сафонова

Заслушав дело в открытом судебном заседании по обвинению гр. Лебтах Отто Яков 25 лет из крестьян села Мариенфельдской волости Мелитопольского уезда Запорожской губ. в агитации против уплаты продналога НАШЕЛ:

1) что отв. гр. Лебтах 31 августа с/г на общем собрании граждан Мариенфельд действительно произнес по существу следующие фразы: на раз'яснение предсельсовета о 5-ти дневном сроке для вывоза продналога ответил, "что вы туманите, срок указан к 15 сентября и 15 октября" и на слова Предселькомнезаможа о прекращении агитации с предупреждением сос стороны предсельсовета о аресте [ответил] "что вы пугаете".

2) что показание свидетелей со стороны обвиняемого ... по мнению суда незаслуживают доверия, так как освящают (так у тексті — ред.) происшествие на общем собрании граждан 31 августа лишь частично.

3) обвин. Гр. Лебтах будучи интеллигентом с средним образованием мог учесть все психологические последствия сказанных фраз на массу граждан присутствовавших на собрании.



4) что означенное измышление не проверенных сведений могло возбудить недоверие к власти и дискредитирование ее и все-таки повлияло на взнос налога, так как согласно представленных защитником справки, видно что продналог усиленно поступал в период с 2 августа по 3 сентября и с 10 сентября по 15 сентября, а в период с 3 сентября по 10 сентября поступления пошли слабее и лишь повторн. распоряжение Волисполкома, имеющиеся в деле, удержало поступления продналога от окончательного срыва и

5) что из всего изложенного обвинение по 3 части 69 ст. Уголовного Кодекса не доказано, но по мнению суда доказано измышление и распространение не проверенных сведений могущих возбудить недоверие к власти и дискредитирован. ее. А посему руководст. 73 ст. втор. части Уголовн. к-са УССР

**ПРИГОВОРИЛ:**

гр. Лебтах Отто Яков 25 лет повергнуть лишению свободы без строгой изоляции сроком на шесть месяцев.

Меру присечения изменить — заключить под стражу.<sup>1</sup>

Порядок и срок обжалования об'явлен.

Председатель (підпис)

Члены (підписи)

Секретар (підпис)

ДАЗО. — Ф. Р. — 1241. — Оп. 1. — Спр. 2030. — Арк. 36.

**№ 150.**

**ЦИРКУЛЯРНЕ РОЗПОРЯДЖЕННЯ  
ВЕЛИКОТОКМАЦЬКОЇ ПОВІТОВОЇ ВІЙСЬКОВОЇ  
НАРАДИ ГОЛОВАМ ВОЛОСНИХ ВИКОНКОМІВ  
ПРО РЕЄСТРАЦІЮ АМНІСТОВАНИХ ПОВСТАНЦІВ,  
ЯКІ СЛУЖИЛИ В ЗАГОНАХ МАХНА  
ТА ДОПОВНЕННЯ ДО ЦЬОГО ДОКУМЕНТА**

26 грудня 1922 року

**Циркулярно**

**Предволисполкому**

**Всем**

Б.Токмацкое Увоенсовещание прилагая при сем ... экземпляров приказа за № 51 Екатеринославского Губвоенсовещания при Губисполкоме, настоящим предлагает Вам в порядке экстренной очереди немедленно распростра-

<sup>1</sup> Інших відомостей про гр. Лебтах О. Я. не встановлено. Згідно зі ст. 1 "Закону України про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні" від 17 квітня 1991 року він реабілітований.

нить таковой по подведомственным Вам сельсоветам, при чем, вменить в обязанность всем Предсельсоветам и Предселькомнезаможным, дыбы последние могли широко распространить среди населения через кварталных и т. п. о явке в Уисполком к известному в приказе времени, амнистированных бандитов и повстанцев.

Данную работу считать ударной и принять все зависящие меры.  
Приложение.

**Предувоенсовещания**  
**Секретарь (підписи нерозбірливі)**

ДАЗО. — Ф. Р. — 2625. — Оп. 1. — Спр. 7. — Арк. 84.

\* \* \*

9 січня 1923 року

**Циркулярно**

**Секретно Срочно**

### **Всем Предволисполкомам**

В дополнение к циркулярному распоряжению Увоенсовещания от 26 декабря 1922 года вместе с которым были препровождены приказы Екатеринославского Губвоенсовета — щания, на предмет широкого распространения среди населения о явке в Уисполком бывших бандитов, амнистированных повстанцев служивших в отрядах Махно в указанные в приказе дни.

Несмотря на это, таковые до сих пор не являются на регистрацию, а потому Увоенсовещание предлагает В) следующее:

1) Немедленно составить списки на всех лиц подлежащих регистрации, имеющегося приказа.

2) Составление данных списков поручить волком'ячейкам Вол и селькомнезаможам под их личным наблюдением.

3) Лиц взятых вами на учет по имеющемуся списку надлежит направлять в Увоенсовещание на предмет регистрации, группируя последних по 5 и 10 человек под В) личной ответственностью.

4) Вменить в обязанность упомянутым лицам заготовить 2 мя фотографическими карточками необходимыми для регистрации.

5) Копии списков зарегистрированных лиц направить срочно в Увоенсовещание.

**Предувоенсовещания**  
**Секретарь (підписи нерозбірливі)**

ДАЗО. — Ф. Р. — 2625. — Оп. 1. — Спр. 7. — Арк. 87.

1923 рік

№ 151.  
ПОЛОЖЕННЯ ПРО "ІНСТИТУТ ВІДПОВІДАЧІВ"

4 січня 1923 року

ПОЛОЖЕНИЕ ОБ ИНСТИТУТЕ ОТВЕТЧИКОВ

1. Общее положение об ответчиках.

а) Для уничтожения живой силы бандитизма и предупреждения кулацкого населения, оказывающего бандитам широкое моральное, агентурное, материальное содействие в борьбе с Рабоче-Крестьянским Правительством назначаются ответчики.

б) Ответчики намечаются и регистрируются из числа граждан кулацкого элемента населенного пункта и граждан, сочувствующих бандитизму. **Ни в коем случае не назначать ответчиков из семейств красноармейцев, демобилизованных и сочувствующих Соввласти.**

в) Ответчики назначаются в больших населенных пунктах по расчету одного на 30 хат, в поселках и хуторах на 10 хат, но не менее одного.

и г) Ответчики избирают из своей среды "КОМИТЕТ" из трех лиц и двух к ним кандидатов для руководства и инструктирования своей группы, при чем Комитет в первую очередь несет всю ответственность за благополучие своего села по пункту в п. 2 сей инструкции.

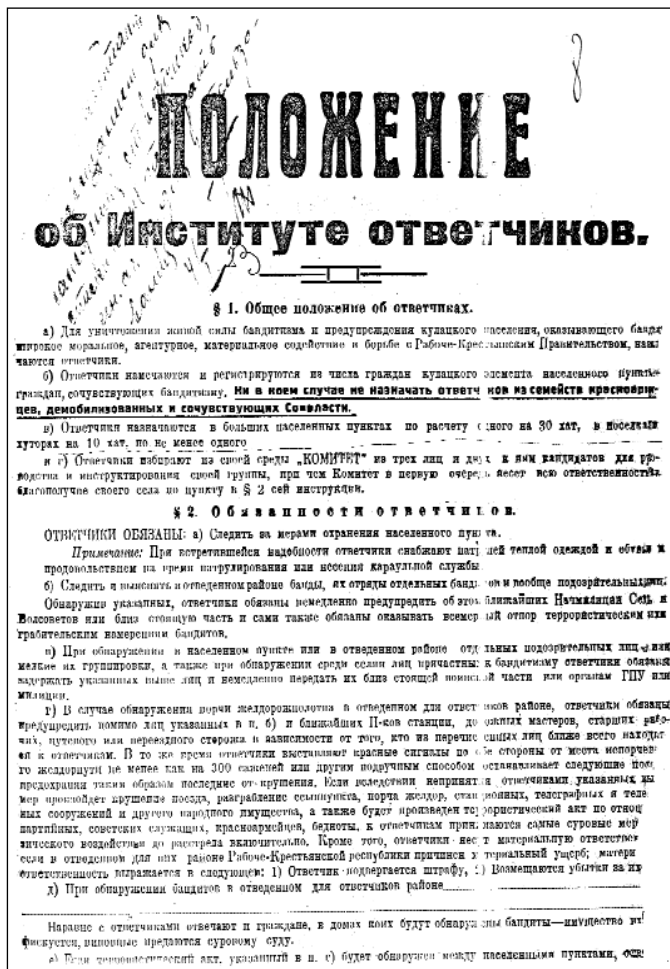
2. Обязанности ответчиков

ОТВЕТЧИКИ ОДЯЗАНЫ: а) следить за мерами охранения населенного пункта.

Примечание: При встретившейся надобности ответчики снабжают патрулей теплой одеждой и обувью и продовольствием на время патрулирования или несения караульной службы.

б) Следить и выяснять в отведенном районе банды, их отдельных бандитов и вообще подозрительных лиц. Обнаружив указанных, ответчики обязаны немедленно предупредить об этом ближайших Начмилиции Сель Волсоветов или близ стоящую часть и сами также обязаны оказывать всемерный отпор террористическим или грабительским намерениям бандитов.

в) При обнаружении в населенном пункте или в отведенном районе отдельных подозрительных лиц и мелкие их группировки, а также при обнаружении среди селян лиц причастных к бандитизму ответчики обязаны задерживать указанных выше лиц и немедленно передать их близ стоящей воинской части или органам ГПУ или милиции.



г) В случае обнаружения порчи желдорплатна в отведенном для ответчиков районе, ответчики обязаны предупредить помимо лиц указанных в п. б) и ближайших Н-ков станции, дорожных мастеров, старших рабочих, путевого или переездного сторожа в зависимости от того, кто из перечисленных лиц ближе всего находится к ответчикам. В то же время ответчики выставляют красные сигналы по обе стороны от места испорченного желдорплатна не менее как на 300 сажений или другим подручным способом останавливает следующие поезда, предохраняя таким образом последние от крушения. Если вследствие нарушения ответчиками указанных выше мер про-

зойдет крушение поезда, разграбление ссыпункта, порча желдор, станционных, телеграфных и телефонных сооружений и другого народного имущества, а также будет произведен террористический акт по отношению партийных, советских служащих, красноармейцев, бедноты, к ответчикам принимаются самые суровые меры физического воздействия до расстрела включительно. Кроме того, ответчики несут материальную ответственность, если в отведенном для них районе Рабочее-Крестьянской республики причинен материальный ущерб; материальная ответственность выражается в следующем: 1) Ответчик подвергается штрафу, 2) Возмещаются убытки за их [счет]

д) При обнаружении бандитов в отведенном для ответчиков районе \_\_\_\_\_

Наравне с ответчиками отвечают и граждане, в домах коих будут обнаружены бандиты — имущество их конфискуется, виновные предаются суровому суду.

е) Если террористический акт, указанный в п. г) будет обнаружен между населенными пунктами, отвечают ответчики прилегающих селений.

и) Ответчики могут отлучаться из своего района только с разрешения местных Комнезамов или Предсоветов, при чем вместо убывающего ответчика занимает очередной кандидат.

ПРИМЕЧАНИЕ: 1. Выезд в поле для хозяйственных надобностей и работ — отлучкой не считается, ответственность за ответчиков сохраняется.

ПРИМЕЧАНИЕ: 2. Если при безвестной отлучке ответчика будет произведен один из актов, указанных в пункте г) то ответчики подлежат аресту для привлечения к ответственности, а имущество их конфискуется.

к) Конфискованное имущество ответчиков, а также штраф поступает в распоряжение Уездвоенсовещания причем половина выделяется для содержания комнезамов.

л) Ответчики, доказавшие свою преданность Рабочее-Крестьянскому правительству в борьбе с бандитизмом могут быть переведены в кандидаты ответчиков, а в особо важных случаях исключены из списков последних.

м) Граждане, попавшие в число ответчиков по недоразумению при наличии долженствующего классового происхождения и прошлой деятельности на пользу Соввласти имеют право обжаловать назначение их ответчиками через Уездное Военное Совещание, которое в кратчайший срок рассматривает ходатайство. До выяснения решений Уездвоенсовещания, ответчики, возбуждавшие указанное выше ходатайство от ответственности не освобождаются.

Село освобождается от ответчиков постановлением Уездвоенсовещания.

н) Для учета ответчиков составляются именные списки по прилагаемой ниже форме.

№№ по поряд.	Фамилия, имя и отчество	Имущественное положение до революции	Возраст	Примечание
--------------	-------------------------	--------------------------------------	---------	------------

о) В списках первые по порядку должны быть занесены члены и кандидаты Комитета ответчиков, а потом рядовые члены.

п) Настоящая инструкция входит в силу со дня ее объявления на сходах населенных пунктов и должна быть расклеена на видных местах в сель и Волисполкомах.

**Зампредгубвоенсовещания КУЗНЕЦОВ**

**Секретарь ПУПЧЕНКО**

**№ 152.**  
**З ТАЄМНОГО ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОГО**  
**ЗВЕДЕННЯ НАЧАЛЬНИКА ЗАПОРІЗЬКОЇ**  
**ОКРУЖНОЇ МІЛІЦІЇ ХІМІЧА**  
**ПРО ВБИВСТВО МАХНОВЦЯМИ ВАСИЛЯ ІВАНОВА**  
**ПРО ЙОГО НАМІРИ УТЕКТИ З-ПІД ВАРТИ**

Не пізніше 30 квітня 1923 року

... За 6 апреля. Начальником Ново-Николаевского района 1 апреля был задержан видный бандит Василий Иванов (он же Махно), происходящий из хутора "Романовки"<sup>1</sup>, ранее находившийся в банде Махно и заключен под стражу при указанном районе впредь до производства дознания. В ночь на 5-ое апреля указанный бандит пытался бежать через окно арпомещения<sup>2</sup> и при попытке к бегству убит часовым (сводка № 250) ...

Начокрмилиции ХИМИЧ

ДАЗО. — Ф. Р. — 611. — Оп. 4. — Спр. 6. — Арк. 1.

**№ 153.**  
**З ТАЄМНОГО ОПЕРАТИВНОГО ЗВЕДЕННЯ**  
**НАЧАЛЬНИКА КАТЕРИНОСЛАВСЬКОЇ**  
**ГУБЕРНСЬКО-МІСЬКОЇ**  
**РОБІТНИЧО-СЕЛЯНСЬКОЇ МІЛІЦІЇ МАТЯША**  
**ПРО ЗНАЙДЕНУ НА БАЗАРІ с. НОВОПАВЛІВКА**  
**ЛИСТІВКУ АНТИРАДЯНСЬКОГО ЗМІСТУ**

Не пізніше 15 травня 1923 року

... Павлоградский уезд сел. Новопавловке<sup>3</sup> 23/IV базаре было обнаружено об'явление следующего содержания: "Червонные гады Вам служить мо-скалям уносить свои головы, а Вы червонные прапора давайте нам коммуну и уйдите до дому и мы будем работать дома". Кошевой атаман. Юрьевская волость...

Начгубгормилиции МАТЯШ

Пом. нач. отд. Горслужбы (прізвище нерозбірливе)

ДАЗО. — Ф. Р. — 611. — Оп. 4. — Спр. 6. — Арк. 63.

---

<sup>1</sup> с. Романівка – нині приєднане до с. Тернівка Новомиколаївського району Запорізької області.

<sup>2</sup> Арпомещение (рос.) – приміщення для утримання заарештованих, в майбутньому – Камера попереднього затримання (КПЗ).

<sup>3</sup> с. Новопавлівка – йдеться про с. Новопавлівка нині Межівського району Дніпропетровської області.

**№ 154.**  
**З ОПЕРАТИВНОГО РОЗВІДУВАЛЬНОГО**  
**ЗВЕДЕННЯ НАЧАЛЬНИКА МЕЛІТОПОЛЬСЬКОЇ**  
**ОКРУЖНОЇ МІЛІЦІЇ ПРО АКТИВНІ ДІЇ**  
**ПОЛІТИЧНОЇ "БАНДИ" ТАРАСА ТРЯСИЛА**

16 червня 1923 року

[...] Начальником 3 району в с. Б. Лепетихе<sup>1</sup> Оперразведсводками доноситься:

12-го июня по проверенным сведениям в 15 верстах против Б.Лепетихи, а также на окраине правого берега плавень Херсонского округа (на карте не имеется) конвоиры были на обратном следовании встречены 4-мя бандитами, вооруженными карабинами, бомбами и наганами, обезоружены, на что им была выдана расписка на имя Предсельсовета села Кочкаровка<sup>2</sup>, в коей указывалось, что бы предсельсовета не наказывал конвоиров, так как винтовки нам (бандитам) нужны более, нежели Вам. Расписка подписана "Командиром Вікового<sup>3</sup> Казачества першого куреня Тарасом Трясило" с приложением на ней печати с названным наименованием.

В тот же день, направляемая из с. Кочкаровка в с. Гавриловку<sup>4</sup>, что в 52 верстах юго-вост. Б.Лепетихи, почта, была остановлена бандитами, количество не указано и взята последними с благодарностью в письменной форме, так как у них не имеется "бумажки для курения". В этой "благодарности" подчеркнута: "что мы, Вільні казаки" точим ножи сечь головы коммунистам.

Банда после ограбления почты скрылась в плавни в направлении сада "Чапли", что в районе с. Гавриловки с-з Б.Лепетихи в 15 верстах на правом берегу Днепра Херсонского округа.

Из указанного видно, что банда, численность вооружение и конский состав которой точно не установлены, носит определенный политический характер.

Из сводки за 13/VI видно, что в том-же направлении, бандой, численность и вооружение коей не известны, по вполне проверенным сведениям предполагался налет на с. Кочкаровку с целью уничтожения коммунистов, комнезаможей и комсомолистов. Был организован Кочкаровский отряд численность и вооружение коего сводкой не сообщается, банда же активно себя не проявила.

14/VI — сводка сообщает, что банда, находящаяся в плавнях, совершает ночные налеты по хуторам и степям, угоня самых лучших лошадей, что производится ежедневно.

<sup>1</sup> с. Велика Лепетиха – нині смт Велика Лепетиха того ж району Херсонської області.

<sup>2</sup> с. Кочкарівка – нині Бериславського району Херсонської області.

<sup>3</sup> "Вікового" – мабуть, "Вільного" – ред.

<sup>4</sup> с. Гаврилівка – нині Нововоронцовського району Херсонської області.

15/VI — Начальник 3 района доносит, что банда, пользующаяся выше-названной печатью, находящаяся в плавнях Херсонского округа, на правом берегу Днепра, против Б.Лепетихи, ежедневно группами 5—10—15 человек оперирует в районе с. Михайловки и сада "Чапли", что в 20-ти верстах южнее Золотой Балки<sup>1</sup> Херсонского округа по правому берегу Днепра.

Ведется кооперативная разработка, по окончания каковой отряд в действия не вводится.

п.п. Предокркомиссии по б/б — Начокрмилиции (ЕРМАКОВ)  
Нач. Канц. (ПАТЛАХ)

С подлинным верно: Начканцелярии (підпис нерозбірливий)

ДАЗО. — Ф. Р. — 611. — Оп. 4. — Спр. 6. — Арк. 332.

**№ 155.**  
**З ТАЄМНОГО ОПЕРАТИВНОГО ЗВЕДЕННЯ**  
**НАЧАЛЬНИКА МЕЛІТОПОЛЬСЬКОЇ**  
**ОКРУЖНОЇ МІЛІЦІЇ ПРО ДІЇ**  
**НАЦІОНАЛІСТИЧНОГО ЗАГОНУ**  
**ІМЕНІ ТАРАСА ТРЯСИЛА В ДНІПРОВСЬКИХ ПЛАВНЯХ**

22 червня 1923 року

[...] По проверенным сведениям оперирующих в плавнях Херсонского округа банда насчитывает в своем составе 22 человека, из коих 11 конях. Вооружены револьверами, карабинами и при пулемете "Шоша". Окончательно численность банды не выяснена. Ведется дальнейшая конспиративная разработка. Связались с Уполномоченным Херсонского отделения ГПУ по данной операции. За 19-е июня 23 г.

Сегодня отряд окрмилиции переходит в плавни для ликвидации банды Тараса Трясыло.

22 июня 23 года № 543

П.п. Врид Начокрмилиции ХВАЛИМОВ  
Начканцелярии ПАТЛАХ

С подлинным верно: НАЧКАНЦ (підпис нерозбірливий)

ДАЗО. — Ф. Р. — 611. — Оп. 4. — Спр. 6. — Арк. 360.

---

<sup>1</sup> с. Золота Балка – нині Нововоронцовського району Херсонської області.



**№ 156.**  
**ТЕРМІНОВА ПОШТО-ТЕЛЕГРАМА**  
**ВИКОНУЮЧОГО ОБОВ'ЯЗКИ**  
**КРИМСЬКОГО ВІЙСЬКОВОГО КОМІСАРА**  
**ОЛЕКСАНДРІВСЬКОМУ ПОВІТОВОМУ ВІЙСЬКОВОМУ**  
**КОМІСАРУ ТА НАЧАЛЬНИКУ ПОВІТОВОЇ МІЛІЦІЇ**  
**ПРО НЕГАЙНЕ ЗАТРИМАННЯ І ВІДПРАВЛЕННЯ**  
**ДО СІМФЕРОПОЛЯ КОЛИШНЬОГО ОФЦЕРА**  
**БІЛОЇ АРМІЇ ПІДДУКІНА**

Не пізніше 29 червня 1923 року

Лит. А

Почто-телеграмма № 9041/873/9

вх. № 456

Александровск Екатеринославской губернии

**Александровскому военному комиссару**

**Копия Начальнику Александровской уездной милиции**

12 мая с.г. выбыл на место жительства в гор. Александровск быв. делопроизводитель Крымского военного Комиссариата тов. Поддукин Вениамин, подлежащий выселению из пределов Крыма, как бывший бел. офицер.

По распоряжению следственных органов тов. Поддукин, как обязанный подпиской о невыезде подлежит немедленному направлению в гор. Симферополь, почему прошу срочно сделать распоряжение следователя РВТ Черноморского флота и войск Крыма для производства следствия по имеющемуся делу.

Справка По частным сведениям тов. Поддукин в настоящее время служит в Александровском уфинотделе.

Дело это не имеет общего с оконченным уже делом К.П.У.

**Врид. Крымского Военного комиссара (підпис нерозбірливий)**  
**Начальник канцелярии ШМИДЕ**

ДАЗО. — Ф. Р. — 611. — Оп. 4. — Спр. 6. — Арк. 6.

№ 157.

**З ТАЄМНОГО ОПЕРАТИВНОГО ЗВЕДЕННЯ  
НАЧАЛЬНИКА МЕЛИТОПОЛЬСЬКОЇ ОКРУЖНОЇ  
РОБІТНИЧО-СЕЛЯНСЬКОЇ МІЛІЦІЇ ЄРМАКОВА  
ПРО МІСЦЕ ПЕРЕБУВАННЯ І ЗЛОЧИННІ ДІЇ  
ПОЛІТИЧНИХ ЗАГОНІВ, ЩО ДІЯЛИ  
НА ТЕРИТОРІЇ ОКРУГУ**

30 червня 1923 року

[...] За 13-е июня. Начальник 3-го района вверенной мне милиции с. Б.Лепетихи доносит.

1. По донесению рыбаков в плавнях на правом берегу Днепра Херсонского округа против с. Б.Лепетихи Мелитопольского Округа, что в 120 верстах западнее гор. Мелитополя находятся подозрительные личности, численность неизвестна.

2. В ночь на 8-е июня на правом берегу Днепра а плавнях Херсонского округа против Б.Лепетихи Мелитопольского округа, что в 120 верстах западнее гор. Мелитополя появилась банда в 13-ть человек при 8-ми лошадях, вооруженная наганами-карабинами и бомбами и при полной канцелярии как-то: штамп, печать и т.д. нося политически-уголовный характер. Разведка банды появилась на левом берегу Днепра в селе Б.Лепетихи. По возвращению разведчиков банды на правый берег Днепра банда отошла от правого берега Днепра и скрылась в плавнях. При появлении банды был созван отряд из коммунистов, КСМ и КНС, каковой совместно с милицией в числе трех человек преследовали банды, каковая направилась к саду "Чапли" Херсонского округа, что в 60 верстах юго-западнее села Б.Лепетихи, так как "Чапли" является защитой банды. По пути к саду "Чапли" совершила налет на коллектив в 20-ти верстах от Б.Лепетихи на правом берегу Днепра, где расстреляла 6 человек. В данное время банда оперирует на правом берегу Днепра в плавнях, против Б.Лепетихи, применяя местность удобную для себя. Дальнейшее преследование банды не представляется возможным, так как плавни являются очагом банды.

3. В ночь на 10 июня банда в числе 8 человек вооруженная наганами и обрезамы на правом берегу Днепра в Херсонском округе, против Б.Лепетихи произвела налет на рыбаков, которых банда раздела и забрала 5000 р. денег. Меры к преследованию банды приняты.

4. 11 июня в 7-м часов утра банда численностью в 20 человек вооруженная наганами обрезамы и бомбами, при одном пулемете "Люйс" нося политически уголовный характер на правом берегу Днепра в плавнях против с. Б.Лепетихи, заявила гражданам в течении 2-х часов вывести из плавень пасущихся там лошадей, предупреждая, что сейчас начнется стрельба. После предупреждения граждан банда направилась к б. экономии "Святополк-Мирского" Херсонского округа, по пути сделала налет на Коллектив, убила 3-х чел. (1 коммунист, 1 комсомолец и 1 незаможный) после чего банда обротно скрылась в плавнях правого берега Днепра.

Основная цель вышеуказанных банд — уничтожение милиции, коммунаров, КНС и КСМ. Меры к ликвидации банд Окружной Комиссией по борьбе с бандитизмом приняты.

30 июня 23 года № 607/с

п.п. Начокрмилиции ЕРМАКОВ  
Начканцелярии ПАТЛАХ  
С подлинным верно: Начканц (підпис ПАТЛАХА)

ДАЗО. — Ф. Р. — 611. — Оп. 4. — Спр. 6. — Арк. 500, 500 зв.

### № 158.

## ОПЕРАТИВНЕ ЗВЕДЕННЯ НАЧАЛЬНИКА 3-го РАЙОНУ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОКРУЖНОЇ МІЛІЦІЇ ПРО ПОЯВУ В РАЙОНІ БАНДИТСЬКОЇ ГРУПИ, ЩО МАЄ ПОЛІТИЧНИЙ ЗМІСТ

9 жовтня 1923 року

### Оперсводка Начальника 3 го района Запорожской окрМилиции на 24/IX—23 года к 24 часам

Село В-Тарасовка<sup>1</sup> вверенного района в 6 ти верстах с левой стороны Днепра вниз по течению в плавне юго-западнее г. Запорожья. Банда в 6-ть человек пешие. Вооруженных: винтовками шашаками сделала налет на сельсовет с целью убийства совработников. Характер налета политический. Банда постоянно оперирующая. Руководитель таковой бывший офицер белой армии Круглый Иосиф происходящий из гр-н с. Выше Тарасовки ушедший в 1919 году и каковой до сего времени не возвратился. Налет банды был как впосле выяснилось с целью ознакомления с местонахождением и квартиро-расположением Парт-и сов. работников с Выше Тарасовки. Надзор за действием таковой выставлен. дальнейших движений таковой не проявлено.

Начальник 3 района  
Запор. окрмилиции (підпис нерозбірливий)

№ 54/С  
9/Х—23 года

Резолюція: спец. Поместит в сводку, и одновременно дать распоряжение начальник Балковского и Томаковского района об установлении надзора за вторичным появлением банды а также выяснит место нахождения таковой о результатах срочно доложить

19/Х—23 г (підпис нерозбірливий)  
ДАЗО. — Ф. Р. — 611. — Оп. 4. — Спр. 6. — Арк. 2038.

<sup>1</sup> с. Верхня Тарасівка – нині с. Вищетарасівка Томаківського району Дніпропетровської області.

**№ 159.**  
**ПІДПИСКИ ГРОМАДЯН, ДАНІ “ТРІЙКАМ” СІЛЬРАД  
КАМ'ЯНКИ ТА ВЕЛИКОЇ ЗНАМ'ЯНКИ<sup>1</sup>,  
ПРО ВІДСУТНІСТЬ У НИХ ЗБРОЇ І ЇХ ВІДМОВУ  
ПЕРЕХОВУВАТИ БАНДИТІВ ТА ЗБИРАТИСЯ  
НА ГУЛЯННЯ У НІЧНИЙ ЧАС**

4, 5 грудня 1923 року

**ПОДПИСКА**

1923 года декабря 4 дня. Мы ниже подписавшиеся граждане с. Каменки 3-й сотни даем настоящую подписку в том, что у нас оружия нет как то в доме, во дворе, в колодце и так далее, а в случае обнаружения при обыске отвечаем имуществом, в чем и подписываемся.

**А. ГУБЕНКО, Н. КУЗНЕЦОВА, Феодосий ТОМИЛИН**

(всього понад 50 підписів).

ДАЗО. — Ф. Р. — 1159. — Оп. 2. — Спр. 13. — Арк. 16, 17.

**ПОДПИСКА**

1923 года, декабрь 5 дня

Мы нижеподписавшиеся гражд. села Б-Знаменка Ильинского о-ва 1й сот. 2-го кварт. Даем своеручною подписку институту ответчиков в том, что 1-е ниимею в себе ника[ко]ва оружия; 2-е нисодерживаю бандитов и сам ни занимаюсь 3-е варка самогону и про[да]жи его ни производится; 4-е ночное гулянье и пьянство в доме небывает, если таковое окажется что выше упомянутое, то я отвечаю по всем строгостям закона Советской власти, в чем и подписываюсь

**М. ПАНКЕЕВ, А. ПАНКЕЕВА, Иван МАРКОВ**

(всього понад 40 підписів).

ДАЗО. — Ф. Р. — 1159. — Оп. 2. — Спр. 13. — Арк. 166.

---

<sup>1</sup> Нині це м. Кам'янка-Дніпровська та с. Велика Знам'янка Кам'янсько-Дніпровського р-ну Запорізької області.

Аналогічних підписок у справах, що зберігаються в ДАЗО, дуже багато. Фактично все населення Запорізького округу давало такі підписки.

1924 рік

**№ 160.  
ЗІ СПИСКУ ОСІБ,  
ПОЗБАВЛЕНИХ ПРАВА ГОЛОСУ  
ПО МАКСИМІВСЬКІЙ СІЛЬРАДІ  
МИХАЙЛО-ЛУКАШІВСЬКОГО РАЙОНУ  
ЗАПОРІЗЬКОГО ОКРУГУ<sup>1</sup>**

Не пізніше 8 січня 1924 року

**СПИСОК  
лиц лишених права голоса Максимовского с/совета**

Фамилия Имя и Отчество	Местожительство	Почему лишен права голоса
1. Драчевский Алексей Анан.	д. Максим.	немой
2. Дудняк Екатерина Антон.	— » —	малограм.
3. Кошеленко Яков Васил.	— » —	малограм.
9. Голль Владимир Никол.	— » —	служил в белой Армии
10. Тенета Захарий Михай.	— » —	тоже

**Председатель с/сов.**

**Секретарь (підписи нерозбірливі)**

ДАЗО. — Ф. Р. — 1159. — Оп. 1. — Спр. 14. — Арк. 4.

<sup>1</sup> Нині Максимівська сільрада належить до Вільнянського району Запорізької області.

**№ 161.**  
**ЗІ СПИСКУ ГРОМАДЯН НОВОГУПАЛІВСЬКОЇ**  
**СІЛЬРАДИ МИХАЙЛО-ЛУКАШІВСЬКОГО РАЙОНУ**  
**ЗАПОРІЗЬКОГО ОКРУГУ,**  
**ЯКІ БУЛИ ПОЗБАВЛЕНІ ПРАВА ГОЛОСУ**  
**ПРИ ПРОВЕДЕННІ ВИБОРІВ**

10 січня 1924 року

Фамилия, имя	Воз- раст	Имущ. положение	Причина отклонения от выборов
1. Панасенко Павел Ил.	48	зажит	за службу при цар. Дворе
2. Лазаренко Филипп Сер.	53	средн.	офицер арм. Колчака
3. Лазаренко Александра	40	дом. хоз. средн.	служила в арм. Колчака
4. Дворецкий Петр Еф.	59	зажит.	ответчик
5. Слепко Егор. Енор.	43	то же самое	служба сыщиком при царе
6. Груббе Евстафий Ив.	35	зажит.	эксплуататор
9. Решетило Андрей	54	зажит.	ответчик, дезертир
10. Васько Федор Ив.	23	хлебороб, зажит.	дезертир Кр. Армии
11. Нечипоренко Григорий С.	55	хлебороб, зажит.	ответчик
12. Сорокин Герасим А.	60	торгов, зажит.	сыщик 1905 г.
13. Ермак Федор С.	44	хлебороб, зажит.	служ. в армии Врангеля
14. Ермак Дмитрий Ф.	23	хлебороб, зажит.	служ. в армии Врангеля
15. Берелиецкий Иван Т.	59	хлебороб, зажит.	ответчик
18. Герман Димитрий	30	хлебороб, зажит.	эксплуататор
19. Собакаръ Федор Ев.	43	зажит.	кулак, пред. церк. Совета
20. Васько Савва Сер.	44	зажит.	сыщик 1905 г.
21. Евтушенко Филипп	39	зажит.	ответчик
22. Васько Александр В.	22	хлебороб, зажит.	дезертир Кр. Армии
23. Васько Стефан П.	22	хлебороб, зажит.	дезертир Кр. Армии
24. Гречка Тихон Аф.	25	хлебороб, зажит.	Карат. отряд Врангеля
25. Гречка Радион	60	зажит.	эксплуататор
26. Балыч Иван Ив.	58	предпр., зажит.	эксплуататор
27. Балыч Федор Ив.	27	предпр., зажит.	эксплуататор
29. Крамченко Семен Гр.	43	зажит.	ответчик
30. Колесник Александр	35	предприн.	ответчик

Пред. с/сов (підпис нерозбірливий)

За секретаря СЕРАУХ

ДАЗО. — Ф. Р. — 1159. — Оп. 1. — Спр. 14. — Арк. 258.

**№ 162.**

**З КНИГИ РОЗШУКУВАНИХ З 1 СІЧНЯ  
ДО 31 ГРУДНЯ 1924 РОКУ КАРНИМ РОЗШУКОМ  
МІЛЩІ ЗАПОРІЗЬКОГО ОКРУГУ  
ВОРОГІВ РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ<sup>1</sup>**

**Секретно**

6363. Бородин Даниил Михайлович, Донецкой губ., 1896 г. р., служ. в  
белых
6365. Верегуков Федор Кононов, б. офицер
6367. Васильев Гаврил Троф., Седлецкой губ., 1878 г. р., б. офицер.
6374. Власов Петр Константин., Олонецкой губ, б. офицер.
6378. Герасимов Андрей Алексеевич, 1888 г. р., в контрреволюции.
6379. Герасимчук Стефан Андреев., 19 л., в переходе за границу
6381. Галафре Николай, 1879 г. р., в контрреволюции.
6383. Гольдсєнко Олена Іванівна, 1879 г. р., обвиняется в связи с  
контррев.
6386. Голяс-Галасс Петр Антонович, 1894 г. р., перес. границу.
6398. Дашкевич Василий Дмитр., Галиции, переход через границу.
6399. Двантман Мардко Иосиф., из Кишинев., 1872 г. р., контрреволю-  
цион.
6400. Дворецкий Максим Петрович, Волынская губ., 1901 г. р., переход  
через границу.
6401. Дежурко Николай Иванович, Минской губернии, 23 г., переход че-  
рез границу.
6402. Демойчук Иван Антонович, Волынской губернии, 1903 г. р., пере-  
ход через границу.
6470. Моторный Емельян Арсорович, Подольск. губ., 1895 г. р., в полит-  
бандитизме и бегстве из под стражи.
6481. Оксман Исаак Осипович, Подольск. губ., 1874 г. р., подозрен. в  
шпионаже и Провокаторстве.

**ДАЗО. — Ф. Р. — 611. — Оп. 4. — Спр. 9. — Арк. 53, 54, 55, 57, 66.**

---

<sup>1</sup> Усі перераховані нижче громадяни реабілітовані згідно зі ст. 1 “Закону України про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні” від 17 квітня 1991 року.

1928 рік

№ 163.

## ІНСТРУКЦІЯ ПРО РЕЄСТРАЦІЮ СОЦІАЛЬНО-НЕБЕЗПЕЧНИХ ОСІБ

25 січня 1928 року

Секретно.

І Н С Т Р У К Ц І Я  
О РЕГИСТРАЦИИ СОЦИАЛЬНО-ОПАСНЫХ ЛИЦ.

Идана на основани постановле-  
ния ВУЦИК'а и СНК УССР от 25-го  
января 1928 года / соб. Уз. 1928г.  
№.....от...../.

§ 1.

Лицам высланным на основании судебного приговора в по-  
рядке ст.ст.33 и 34 Уг. Код.УССР и в административном порядке  
в соответствии с постановлением ВУЦИК'а и СНК УССР от  
25-го января 1928 года / соб. Уз. 1928г. №.....ст. / на пре-  
дела применения к ним указанных мер, пребывание на территории  
АМССР, во всех пограничных округах УССР с их окружными центра-  
ми, а также в Харьковском и Киевском округах с их окружными  
центрами.

§ 2.

Регистрация лиц, указанных в § 1 настоящей инструкции  
и высылка их из местностей, в которых пребывание им запрещено  
возлагается соответственно на органы Государственного Полити-  
ческого Управления и Рабоче-Крестьянской милиции и производит-  
ся таким порядком:

а/ Органы ГПУ производят указанную работу в отношении  
лиц, к которым высылка применена за антисоветскую и контр-  
революционную деятельность, за экономическое вредит-  
ельство, а также за причастность к шпионажу и диверсии.

б/ Органы милиции в отношении прочих высланных: воры-  
рецидивисты, уголовные бандиты, хулиганы, торговцы  
кокаином, морфием, самогоном и проч. наркотич. и спарто-  
содерж. веществами, содержатели притонов и т.п.

§ 3.

Порядок регистрации и высылки лиц, указанных в п. "а"  
§ 2 инструкции определяется особыми распоряжениями ОГПУ и ГПУ  
УССР. Порядок выполнения той же работы в отношении лиц, ука-  
занных в п. "б" § 2 - определяется инструкцией, издаваемой  
НКВД УССР, по согласованию с Госполитуправлением.

И.П. ЗАМ ПРЕД ГПУ УССР /КАРЛСОН/ За НАРКОМКОМ и ГЕНЕРАЛЬНЫЙ  
ПРОКУРОР РЕСПУБЛИКИ /МИХАЙЛИК/

ЧЛЕН КОЛЛЕГИИ НКВД УССР и  
НАЧ ГЛАВ УПР.Р-К МИЛИЦИИ УССР /ЯКИМОВИЧ/

В а р я н т : СЕКРЕТАРЬ УСО ГПУ /ДОНЦОВ/

ДАЗО. — Ф. Р. — 611. — Оп. 4. — Спр. 36. — Арк. 149.



**№ 164.**  
**СПИСОК ОСОБОВИХ СПРАВ**  
**НА АДМІНІСТРАТИВНО ВИСЛАНИХ ГРОМАДЯН**  
**ЗА ПОСТАНОВАМИ ОСОБЛИВОЇ НАРАДИ**  
**ПРИ КОЛЕГІЇ ДПУ УСРР В ЗАПОРІЗЬКИЙ ОКРУГ**  
**І ПЕРЕДАНИХ ТУТ ДЛЯ НАГЛЯДУ ЗА НИМИ**  
**МІСЦЕВОМУ КАРНОМУ РОЗШУКУ**

Не пізніше 7 квітня 1928 року

**О П И С Ь**

Список дел на гр. гр. административно-высланных Постановлениями Особого совещания при Коллегии ОГПУ за уголовные преступления переданных для обжалования Помощнику Нач-ка Запорожской Округливции по уголовному розыску.

№ № дел	Фамилия, имя и отчество	за что выслан	когда	на какой срок
1. 1583	ЛДВЕРЧЕНКО Николая Петр.	соц. вред. элем.	14/IX-26г.	3 г.
2. 1731	ИЛЬЧЕНКО Михаил Иванович	"	23/X-27 г.	3 г.
3. 1679	ПРОХИИ Иван Николаевич	"	5/IX-27 г.	3 г.
4. 1727	МАРШАЛДИН Иван Денисович	"	13/X-27 г.	3 г.
5. 1730	БОРИСЕНКО Евдокия Петров.	"	23/X-27 г.	3 г.
6. 1750	ПОДГУР Ефим Лазаревич	"	23/X-27 г.	3 г.
7. 1761	ХОЛОДКОВ-АЛЕШИН Алекс. Гр.	"	6/XI-27 г.	3 г.
8. 1754	РОСС Василий Карпович	"	2/XI-27 г.	3 г.
9. 1789	ОРЛОВ Сергей Иванович	"	24/II-28 г.	3 г.
10. 1771	ЧЕПЕЛЕВ Алексей Васильев	"	21/VIII-25г.	3 г.
11. 1788	КУЛИКОВ Василий Михайлов	"	17/II-28 г.	3 г.
12. 1753.	ВОЛОДИН-ДАВЫДОВ Ник. Иван	"	6/XI-27 г.	3 г.
13. 1681	КОВШЕНКО Александр Алекс.	"	15/VII-27г.	3 г.
14. 1760	ДИСЕЕВ Александр Егорович	бандитизм угод.	23/X-27г.	3 г.
15. 1729	ДРОЖЖИН Георгий Иванович	"	23/X-27 г.	3 г.
16. 1728	КЛЕПАЦКИЙ Иван Фомич	"	23/X-27 г.	3 г.
17. 1759	ИВЛЕВ Тимофей Прокофьев.	"	23/X-27 г.	3 г.
18. 1757	КОХАН Григорий Васильев.	уголовщина	17/XI-27г.	3 г.
19. 1792	ТОЛСТОГУЗОВ Тим. Петрович	соц. вред. элем.	24/II-28 г.	3 г.
20. 1732	БУРОМСКАЯ Юлия Львовна	"	23/X-27 г.	3 г.

Вышеуказанные личные дела в количестве /двадцати/ 20 шт.:

Передал: П/Уполном. по РСЧ УМО ЗОО ГПУ:  
 /П О Х И Д О В /

ПРИНЯЛ: П/Нач-ка Запорож. Округливции  
 по розыску:  
 /В И Н Г Е Р Т/

ДАЗО. — Ф. Р. — 611. — Оп. 4. — Спр. 36. — Арк. 147.

**№ 165.**  
**ІНСТРУКЦІЯ ОРГАНАМ МІЛІЦІЇ ЩОДО ОБЛІКУ**  
**АДМІНІСТРАТИВНО ВИСЛАНИХ**  
**СОЦІАЛЬНО-НЕБЕЗПЕЧНИХ ГРОМАДЯН ТА**  
**ВЗАЄМОДІЮ З ЦЬОГО ПРИВОДУ З ОРГАНАМИ ДПУ**

Квітень 1928 року

**ІНСТРУКЦІЯ**  
**ПО УЧЕТУ АДМИНВЫСЛАННЫХ В ОРГАНАХ МИЛИЦИИ**  
**И О ВЗАИМООТНОШЕНИЯХ ПОСЛЕДНИХ С ОРГАНАМИ ГПУ**

**Издано на основании постановления ВУЦИК а и СНК УССР от 25/1—28 г. (Собр. У к. УССР—28 г. №.....ст.)**

Органы Милиции в отношении лиц, предусмотренных пунктом "б" инструкции о регистрации социально-опасных лиц, изданной на основании указанного выше постановления ЦИК"а и СНК УССР, применяют следующий порядок учета и обслуживания их:

1.

Каждому вновь прибывшему на территорию того или иного округа админвысланному, явившемуся для регистрации в Окрмилицию выдается удостоверение ф. №1 с отобранием обязательства о еженедельной явке на регистрацию.

Одновременно о прибытии админвысланного, доносится в УСО ГПУ УССР и, если это лицо выслано по постановлению Особого Сопещения, учетный материал Окрмилиция высылает УСО ГПУ УССР. Если же это лицо выслано по постановлению судебного органа, учетный материал запрашивается Окрмилицией непосредственно от судоргана, вынесшего постановление о выселении.

ПРИМЕЧАНИЕ" Лица, проживающие в окружных центрах являются для регистрации в Окрмилицию, проживающие в районах — в Раймилицию.

2.

Получив учетный материал, Окрмилиция заводит личное учетное дело, заполняет анкету (ф. № 2), копию коей немедленно высылает в УСО ГПУ УССР.

3.

Каждое лицо, состоящее на учете админвысланных, на все время высылки должно освещаться через осведомительный аппарат и агентуру розыска, с целью выявления деятельности и поведения админвысланного.

В случае, если в процессе обслуживания админвысланного будет установлено, что последний продолжает свою социально-вредную деятельность,

Окормилиция при наличии на то достаточных материалов, возбуждает через Окрадминотдел перед Особым Совещанием при коллегии ГПУ УССР ходатайство о продлении срока высылки, или же о выселении в другую местность.

4.

Если же за админвысланным в процессе обслуживания не будет установлено ничего преступного, то таковой по окончании срока высылки, механически снимается с учета с последующим уведомлением об этом УСО ГПУ УССР.

5.

По всем вопросам, связанным с передвижением админвысланных из одного округа в другой, с предоставлением им кратковременных и долгосрочных отпусков, с условно-досрочным освобождением и пр. органы Милиции сносятся непосредственно с УСО ГПУ УССР, откуда и получают все указания и санкции.

6.

Поквартально и не позже 3-го числа следующего за отчетным кварталом месяца органы Милиции препровождают местным Окротделам ГПУ и Главмилиции цифровые сведения об админвысланных, состоящих на учете (форма прилагается).

Окротдел ГПУ, получаемые от органов Милиции сведения, механически включает в общую таблицу о движении админвысланных.

7.

В отдельных случаях допускается передача органам Милиции гласного надзора (регистрация) и в отношении лиц, предусмотренных п."а" п.2 Инструкции "о регистрации социально-опасных лиц".

В таких случаях Окрусной Отдел ГПУ направляет админвысланного для периодической явки на регистрацию в ближайший орган Милиции; последнему же сообщает фамилию, имя, отчество, адрес и место службы админвысланного и передает контрольный лист явок, с указанием сроков явок на регистрацию.

Контрольные листы явок с расписками админвысланных возвращаются в Окротдел ГПУ ежемесячно. О случаях же неявок а/в на регистрацию Милиция уведомляет соответствующий Окротдел ГПУ немедленно.

ПРИМЕЧАНИЕ: вся же остальная работа в отношении этих лиц в том числе и статистика, выполняется органами ГПУ.

8.

Все указания и требования УСО ГПУ УССР в части учета и регистрации админвысланных для органов Милиции обязательны, как и для органов ГПУ, причем принципиальные из них согласовываются с Главмилицией.

**П. П. Зам Председателя ГПУ УССР (КАРЛСОН)**

**Член коллегии НКВД УССР начглавупр Р-К Милиции УССР ЯКИМОВИЧ**

**ДАЗО. — Ф. Р. — 611.— Оп. 4. — Спр. 36. — Арк. 150—150 зв.**

**№ 166.**  
**ТАЄМНА ІНСТРУКЦІЯ ДЕРЖАВНОМУ**  
**ПОЛІТУПРАВЛІННЮ УССР ТА МІЛІЦІЇ**  
**ПРО РЕЄСТРАЦІЮ**  
**СОЦІАЛЬНО НЕБЕЗПЕЧНИХ ОСІБ**

Квітень 1928 року

**Секретно**

**ІНСТРУКЦІЯ**  
**О РЕГИСТРАЦИИ СОЦИАЛЬНО-ОПАСНЫХ ЛИЦ**

**Издана на основании постановления ВУЦШГа и СНК УССР от 25-го января 1928 года (соб. Уз. 1928 г. №.....от.....).**

1.

Лицам высланным на основании судебного приговора в порядке ст. ст. 33 и 34 Уг. Код. УССР и в административном порядке воспрещается согласно постановления ВУЦИК"а и СНК УССР от 25-го января 1928 года / соб. Уз. 1928г. № ст. / на время применения к ним указанных мер, пребывание на территории АМССР, во всех пограничных округах УССР с их окружными центрами, а также в Харьковском и Киевском округах с их окружными центрами.

2.

Регистрация лиц, указанных в п. 1 настоящей инструкции и высылка их из местностей, в коих проживание им запрещено возлагается соответственно на органы Государственного Политического Управления и Рабочее-Крестьянской Милиции и производится таким порядком:

а) Органы ГПУ производят указанную работу в отношении лиц, к коим высылка применена за антисоветскую и контрреволюционную деятельность, за экономическое вредительство, а также за причастность к шпионажу и диверсии.

б) Органы Милиции в отношении прочих высланных: воры-рецидивисты, уголовные бандиты, хулиганы, торговцы кокаином, морфием, самогонном и проч.наркотич. и спиртосодерж. Веществами, содержатели притонов и т.д.

3.

Порядок регистрации и высылки лиц, указанных в п. "а" п. 2 инструкции определяется особыми распоряжениями ОПТУ и ПТУ УССР. Порядок

выполнения той-же работы в отношении лиц, указанных в п. "б" п. 2 определяется инструкцией, издаваемой НКВД УССР, по согласованию с Госполитуправлением.

**П.П. Зам Пред ГПУ УССР (КАРЛСОН)**  
**За НАРКОМЮС и Генеральный прокурор республики (МИХАЙЛИК)**  
**Член коллегии НКВД УССР Нач глав. упр. Р-К Милиции УССР (ЯКИМОВИЧ)**  
**Верно: Секретарь УСО ГПУ (підпис) (ЛЯЩЕНКО)**

ДАЗО. — Ф. Р. — 611. — Оп.4, — Спр. 36. — Арк. 149 копія.

**№ 167.**  
**ВКАЗІВКА УПРАВЛІННЯ**  
**РОБІТНИЧО-СЕЛЯНСЬКОЇ МІЛІЦІЇ УСРР**  
**ПРО ОКРУГИ, ДО ЯКИХ ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ**  
**НАПРАВЛЯТИ АДМІНІСТРАТИВНО ВИСЛАНИХ**  
**СОЦІАЛЬНО ШКІДЛИВИХ ОСІБ**

18 травня 1928 року

**Копія**

**ОСОБИСТО**  
**До всіх Начальників Р-С Міліції округ**  
**Копія: Начальникові Р-С Міліції Маріупольської округи**  
**на № 601 від 10/IV—28 р.**

**ЗМІСТ:**

**"Про округи, до яких заборон. напрямкувати засл. соц. шкід. осіб"**

Управління Роб. Сел.. Міліції УСРР роз'ясовує, що згідно п. 1 постанови ВУЦВК'у та РНК УСРР від 25/I—28 року, особам, яких вислано за вироком судів в ладі арт. арт. 33 та 34 КК, а також висланім в адміністративному порядку забороняється на терені АМСРР, у всіх прикордонних округах УСРР, в їх округових центрах та в Харківській, Київській, Херсонській, **Мелітопольській** та Вінницькій округах та в їх округових центрах.

Пропонується всім Начальникам Окрміліцій, взяти до уваги вищезгадану постанову та ні в якому разі не напрямкувати соціально-шкідливих осіб, що належать до висилання, до вищеперелічених округ.

**Пом. начальника Р.-С. Міліції УСРР ОЛЕЙНИК**  
**Ст. інспектор служби Розшуку РОТШИЛЬД**  
**Згідно: Завстолом Розшуку РОТШИЛЬД**

ДАЗО. — Ф. Р. — 611. — Оп. 4. — Спр. 36. — Арк. 161.

**№ 168.**  
**З ОПИСУ ОСОБИСТИХ СПРАВ**  
**СОЦІАЛЬНО НЕБЕЗПЕЧНИХ ГРОМАДЯН,**  
**ЯКІ БУЛИ ВИСЛАНІ В ЗАПОРІЗЬКИЙ ОКРУГ**  
**ЗА ПОСТАНОВАМИ ОСОБЛИВОЇ НАРАДИ**  
**ПРИ КОЛЕГІЇ ОДПУ**  
**У 1926–1928 рр.**

**ОПИСЬ**  
**личных дел на гр.гр. административно-высланных Постановлениями**  
**Особого Совещания при Коллегии ОГПУ за уголовные преступления,**  
**переданных для обслуживания Помощнику Нач-ка Запорожской**  
**окрмилиции по уголовному розыску**

№№ п/п	№№ дел	Фамилия, имя и отчество	За что выслан	Когда	На какой срок
1.	1583	ЛИВЕРЧЕНКО Николая Петр.	соц.вред.элем.	14/IX-26 г.	3 г.
2.	1731	ИЛЬЧЕНКО Михаил Иванович	— » —	23/X-27 г.	3 г.
3.	1679	ПРОШКИН Иван Николаевич	— » —	5/IX-27 г.	3 г.
4.	1727	МАРШАЛКИН Иван Денисович	— » —	23/X-27 г.	3 г.
5.	1730	БОРИСЕНКО Евдокия Петров.	— » —	23/X-27 г.	3 г.
6.	1750	ПОДГУР Ефим Лазаревич	— » —	23/X-27 г.	3 г.
7.	1761	ХОЛОДКОВ-АЛЕШИН Алекс. Гр.	— » —	6/XI-27 г.	3 г.
8.	1754	РОСС Василий Карпович	— » —	2/XI-27 г.	3 г.
9.	1789	ОРЛОВ Сергей Иванович	— » —	24/II-27г.	3 г.
10.	1771	ЧЕПЕЛЕВ Алексей Васильев.	— » —	21/VIII-25 г.	3 г.
11.	1788	КУЛИКОВ Василий Михайлов.	— » —	17/II-28 г.	3 г.
12.	1753	ВОЛОДИН-ДАВЫДОВ Ник. Иван.	— » —	6/XI-27 г.	3 г.
13.	1681	КОБЫЛЕНКО Александр Алекс.	— » —	15A/II-27 г.	3 г.
19.	1729	ТОЛСТОГУЗОВ Тим. Петрович	— » —	24/II-28 г.	3 г.
20.	1759	НУРОМСКАЯ Юлия Людвиговна	— » —	23/X-27 г.	3 г.

Вышеуказанные личные дела в количестве (ДВАДЦАТИ) 20 шт.:

Передал: П/Уполном. по РСЧ УИО ЗОО ГПУ: **ПОХИЛОВ** (підпис)  
 Принял: П/Нач-ка Запорож. Окрмилиции по розыску (**ВИНГЕРТ**) (підпис)

ДАЗО. — Ф. Р. — 611. — Оп. 4. — Спр. 36. — Арк. 147.

1929 рік

№ 169.

**ЗІ "СПИСКУ ОСІБ АДМІНІСТРАТИВНО ВИСЛАНИХ  
СУДОМ ТА НАРАДОЮ ДПУ В м. ЗАПОРІЖЖЯ"<sup>1</sup>**

Не пізніше 4 січня 1929 року

1. Дорожнін Георгій Іванович, 1886 р. н.
2. Нуромська Юлія Людвіг[івна], 1896 р. н.
4. Міхлін Василь Ілліч, 1896 р. н.
5. Козара Миколай Петр(ович), 1909 р. н.
8. Самофалов Феофан Яковл(евич), 1904 р. н.
9. Орлов Сергій Іванович, 1893 р. н.
10. Маршалкін Іван Денисович, 1904 р. н.
11. Толстогуз Тимофій Петрович, 1893 р. н.
12. Кохан Григорій Вас(ильович), 1890 р. н.
13. Лавренченко Миколай Петрович, 1896 р. н.
20. Воробйова Наталья Іванівна, 1898 р. н.
22. Волков Олександр Прохор(ович), 1901 р. н.
25. Кора Олексій Миколаєвич, 1888 р. н.
27. Єльченко Михайло Іванович, 1867 р. н.
28. Борисенко Євдокія Петрівна, 1856 р. н.
31. Клепацький Іван Фомич, 1886 р. н.
32. Володін-Давидов Миколай Ів(анович)—Єфимович, 1899 р. н.
33. Лопух Константин Ульянович, 1900 р. н.
41. Івлєв Тимофій Прокопович, 1900 р. н.
42. Сі гїда Константин георгієвич, 1895 р. н.
43. Позняков Іван Сергійович, 1892 р. н.
48. перфілов Константин Михайлович, 1902 р. н.
49. Киратида Георгій Дмитрович, 1905 р. н.
52. Годунов Іван Кононович 1902 р. н.
55. Ковилєнко Олександр Олекс., 1904 р. н.
58. Прошкі Іван Миколаєвич, 1900 р. н.
59. Куліков Василь Михайлович, 1900 р. н.
60. Сенько Василь Федорович, 1881 р. н.
61. Малишев Федір Феодосійович, 1897 р. н.<sup>2</sup>

Пом. нач. окр. Р.С. Міліції ЛУКАШОВ  
Зав. реєстр. Бюро (ХРИПУНІВ)

ДАЗО. — Ф. Р. — 611. — Оп. 4. — Спр. 36. — Арк. 218.

<sup>1</sup> Виписані лише прізвища громадян, які були адміністративно вислані за рішенням Особливої наради ДПУ УСРР та РРФСР як такі, що вороже ставилися до радянської влади. Це були, в основному, куркулі, колишні махновці, білогвардійці, особи, що зле говорили про більшовиків тощо – ред.

<sup>2</sup> Усі перераховані тут та в наступному списку громадяни вислані у Запорізький округ як “соціально-небезпечний елемент”, реабілітовані згідно зі ст. 1 “Закону України про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні” від 17 квітня 1991 року (ред.).

**№ 170.**  
**ІНСТРУКЦІЯ ПРО НАДЗВИЧАЙНІ “ТРИЙКИ”**  
**В ЗАГОНАХ, ЩО БОРЯТЬСЯ З БАНДИТИЗМОМ,**  
**ЗАТВЕРДЖЕНА ГОЛОВОЮ РАД НАРКОМУ УКРАЇНИ**  
**РАКОВСЬКИМ ТА КОМАНДУЮЧИМ УСІМА**  
**ЗБРОЙНИМИ СИЛАМИ УКРАЇНИ М. В. ФРУНЗЕ**

8 грудня 1929 року

**ІНСТРУКЦІЯ**  
**О ЧРЕЗВЫЧАЙНЫХ ТРОЙКАХ ПРИ ОТРЯДАХ,**  
**БОРЮЩИХСЯ С БАНДИТИЗМОМ**

1.

В целях наиболее быстрой ликвидации бандитизма и максимального использования всех материалов, добытых на месте ликвидации — при войсковых частях принимающих активное участие в проведении операции по ликвидации бандитизма и во главе которых стоит достаточно авторитетное лицо, создаются чрезвычайные тройки.

2.

Чрезвычайные тройки создаются на время выполнения отрядом порученной ему задачи по ликвидации бандитизма, постановлением в каждом отдельном случае Губсовещание по бандитизму, которому эти тройки дают отчет о своей работе.

3.

В каждом отдельном случае Губсовещанием утверждается персональный состав тройки, куда входят: 1) Председатель ЧК, 2) Председатель местной гражданской власти, 3) Лицо стоящее во главе отряда, если при нем нет комиссара. В противном случае в состав тройки входит Комиссар данной части.

4.

На чрезвычайные тройки возлагается непосредственная расправа с бандитами захваченными в результате операции с оружием в руках или при очевидном установлении принадлежности того или иного бандита к той или иной банде.

**Примечание:** Атаманы и главари банд, имеющие общегосударственное значение не подлежат Суду Чрезвычайных троек.

5.

Утвержденная Чрезвычтройка отправляется к месту операции вместе с воинской частью, назначенной для проведения операции.

6.

Непосредственное оперативное руководство операцией остается за данной воинской частью оперативные распоряжения которого Чрезтройка не вмешивается. Члена тройки надлежит однако зорко следить за ходом операции.

7.

Чрезвычтройка начинает свою деятельность в период самой операции находится вблизи расположения полевого штаба части, выделенной для проведения операции.



8.

Все бандиты с вещественными и документальными доказательствами должны доставляться Чрезтройке и никакая расправа над бандитами никем из участников ликвидации не должна быть произведена без приговора Тройки.

9.

Чрезвычайка в лице представителя ЧК, главным образом должна произвести тщательный допрос арестованного, извлекая от последнего Сведения о всей банде, ее главаре, руководствуясь существующими на сей предмет инструкциями и анкетами.

10.

Бандитам пойманым с оружием в руках и достаточно уличенным в их причастности к активно-действующей банде, тройке после полного допроса предоставляется право расстреливать на месте.

11.

Все задержанные, в отношении которых эта мера не может или не должна быть применена на месте, направляются Чрезвычайкой в соответствующие органы ЧК вместе с материалами, допросом и постановлением тройки на сей предмет. Ответственность за сопровождение арестованных к месту назначения возлагается на Н-ка части, ведущего операцию.

12.

Все добываемое при допросах пойманных бандитов, сведения, имеющие значение для производимой операции, срочно-передаются штабу для дальнейшей работы по ликвидации, допрошенные бандиты в случае необходимости содержатся под усиленным караулом до окончания операции, тройка же продолжает допрос и извлечение сведений от остальных доставленных бандитов, в том же порядке.

13.

Все постановления тройки, как расстрела, так и направления в следственные или тюремные органы должны быть зарегистрированы тройкой за подписью всех членов.

14.

Приговор к высшей мере наказания, действителен при единогласном решении всех трех членов Тройки.

В остальных случаях решающими считаются мнения Представителя и Члена тройки: мнение: третьего члена тройки отмечается как особое.

15.

О ходе операции и ее результатах, а также и о своей деятельности Чрезвычайка дает обстоятельный доклад Губсовещанию, а в копиях по своим инстанциям.

Всю же документальные данные и материалы, захваченные при ликвидации должны быть переданы представителю ЧК на предмет дальнейшей разработки этих материалов в Губернской Чрезвычай Комиссией.

16.

О результатах операции и действиях тройки, губсовещание сообщает по прямому проводу Совещанию по борьбе с бандитизмом и Совнаркомом.

Органы же ЧК такие же сообщения посылают Отделу по борьбе с бандитизмом в ВУЧК, а затем высылают по этому поводу обстоятельный доклад.

17.

Кроме тройки при войсковой части, борющейся с бандитизмом никакие другие органы правами, предоставленными настоящей инструкцией местной власти и военным командованием создаваться не могут и права эти никакими другими органами и отдельными лицами осуществляться не могут, за исключением установлений судебных органов.

18.

Общий надзор за точным выполнением настоящей инструкции и действием Чрезвычайных троек Губсособосовещание по бандитизму.

Секретарь совещания ДУДЕЛИТ

Верно: Секретарь Губсовещания (подпись)

С подлинным верно: Секретарь (підпис)

ДАЗО. — Ф. Р. — 2085. — Оп. 1. — Спр. 1. — Арк. 50—50 зв..

**№ 171.**

**ПОВІДОМЛЕННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО  
ОКРУЖНОГО ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ  
СВОЇМ ПІДВІДОМЧИМ УСТАНОВАМ ПРО ЗАБОРОНУ  
ПРОЖИВАТИ В м. ЗАПОРІЖЖІ БІЛЬШЕ 3-х РОКІВ  
СОЦІАЛЬНО НЕБЕЗПЕЧНИМ ОСОБАМ**

13 грудня 1929 року

**ДО ОКРАДМІН ВІДДІЛУ**

**Копія: міської ради**

Окрвиконком повідомляє, що постановою президії ВУЦВК'у з 25 жовтня б.р. (прот. №25/417 п. 17) задоволено прохання Запорізького Окрвиконкому про включення м. Запоріжжя до тих міст, що в них забороняється соціально-небезпечним особам<sup>1</sup> перебувати протягом 3-х років зі дня пристосування до них адмінзаслання за постановою ВУЦВК та РНК УСРР з 19 березня 1924 року.

Секретар ОВК'у (підпис нерозбірливий)

Кер. справами (підпис нерозбірливий)

№ 14507

13/ХІІ—1929 р.

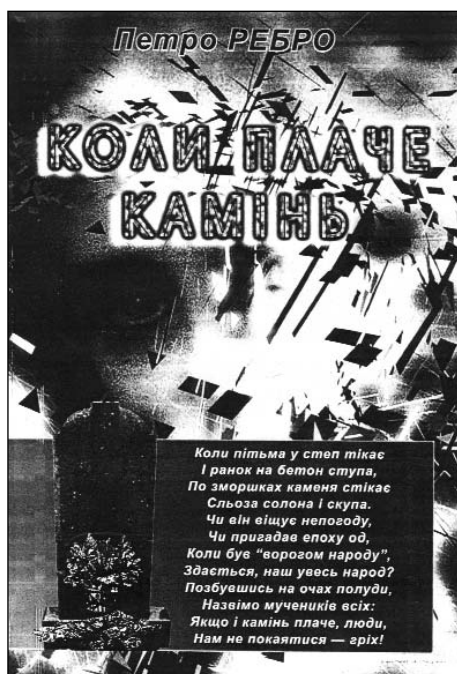
ДАЗО. — Ф. Р. — 611. — Оп. 4. — Спр. 41. — Арк. 119.

<sup>1</sup> До соціально небезпечних осіб законодавець того часу відносив куркулів, громадян, які прагнули перейти радянський кордон тощо. З багатьох місць СРСР їх направляли (за вироками позасудових і судових органів), як адміністративно покараних, для проживання в м. Запоріжжі та окрузі. Здебільшого вони працювали на будівництві Дніпрогесу – ред.

РОЗДІЛ ДРУГИЙ  
**ТРАГІЧНІ ДОЛІ**  
(Біографічні нариси, статті)

П. П. РЕБРО

**ОБІЗВАВСЬ ТАРАС ТРЯСИЛО...<sup>1</sup>**



Про Тараса Трясила (Федоровича), гетьмана нереєстрового козацтва, який у далекому 17 столітті не лише успішно громив коронне військо, але й брав участь у війні проти Московської держави (щоправда, на боці Речі Посполитої), либонь, знають усі (до речі, саме його зобразив художник М. Овечкін на діорамі, що експонується в Історичному музеї на острові Хортиці). Його ж, Трясила, оспівав Т. Шевченко у своїй поемі "Тарас Трясило". Пригадуєте?

Обізвавсь Тарас Трясило  
Віру рятувати.  
Обізвався, орел сизий,  
Та й дав ляхам знати!

Але наразі мова не про нього, а про отого отамана Трясила, який "тряс" Катеринославську губернію та і все Придніпров'я вже в 1923 році, коли за заявами більшовицьких верховодів з Махном та іншими "бандами" (усіх, хто чинив опір радянській владі, вони називали бандитами, злочинцями, "уголовниками" і т. д.) було навіки покінчено.

... Переді мною грубезний томище на чотири тисячі з лишком сторінок під назвою "Оперативные сводки и рапорта сотрудников о движении бандитизма с указанием фамилий бандитов". У цього своєрідного "епосу" автор колективний — "Запорожская окружная рабоче-крестьянская милиция и розыск г. Запорожье того же округа".

Вже на початку цього фоліанта мою увагу привернула поштотелеграма начальника Катеринославської губернської міліції: "З/V через Черный лес

<sup>1</sup> П. Ребро. Коли плаче камінь. Запоріжжя. "Офіс-маркет", 2010, стор. 31–43.

вблизи х. Водяное прошла банда 20 человек пеших направлением ю/з тчк Того же числа 17 часов (по сообщению) лесника Братского леса было 7 бандитов из коих одна женщина тчк По предположениям первая банда Грищенко зпт вторая Гупало причем цифра 20 по всей вероятности преувеличена тчк..."<sup>1</sup>.

Як свідчать наступні повідомлення і розпорядження головного міліціонера губернії, Грищенко — це і є отаман козацького загону імені Тараса Трясила (себе він називав Гонтою), а цифра 20 — аж ніяк не завищена: у деяких документах фігурують цифри 50, а то й 80 — здається, після батька Махна таких масових збройних виступів проти "москалів", "червоних прапорів", "комуністів і комсомолістів" на наших теренах не спостерігалось. А може, ми не все знаємо? Адже ще недавно документи, які б могли пролити світло на той період, перебували під сімома замками. Принагідно зауважу, що ще й сьогодні деякі архівісти не дуже охоче діляться своїми "скарбами".

Та перегортаємо далі цей невігаданий міліцейський "детектив".

В оперзведенні Катеринославської губернської міліції від 16 травня цього ж, 1923 року, повідомляється про гучну акцію "козацького загону" і наводяться деякі відомості про його отамана:

"5/V в 19 ч. на ст. Хировка бандой в количестве 15 человек был ограблен поезд № 101 зпт следовавший со станции Знаменка зпт... из багажного вагона взято 8 мест с посылками зпт при ограблении убит Комэскадрона войск ГПУ и один гражданин тяжело ранен тчк Главарь банды именовался Гонта-Завгородний тчк Настоящая фамилия Грищенко происходящий из гр. села Михайловки Елисаветградского округа тчк Бандиты вооружены винтовками бомбами тчк Меры по ликвидации приняты тчк Произведенной облавой Черного леса бандиты не обнаружены тчк Взято 10 человек заложников из гр. села Богдановки тчк".

Як бачимо, війна розгорялася, до того ж вона була не на життя, а на смерть. Як свідчать багато документів справи, новочасні козаки по можливості уникали жорстоких розправ, невинних жертв та ще й вдавалися до веселої "просвітницької" роботи. Так, в оперзведенні, цитованому вище, мовиться про листівку, випущену так званими "бандитами": "сел. Новопавловка 23/IV на базаре было обнаружено объявление следующего содержания двт квч Тов. Червонци годи вам служить москалям уносить свои головы зпт Вы червонные прапора давайте нам коммуны и идите до дому и мы будем работать дома тчк квч. Подпись Кошевой Атаман Юрьевская волость дата".

"Червонці" заворушилися. На боротьбу з Гонтою-Грищенком запрошуються війська ДПУ. Міліція раз у раз повідомляє про "вжиті заходи", бере в заручники невинних людей, прочісує околиці Чорного лісу, але йти в глибину не зважається, бо то — "логовище бандитов".

Чергова поштотелеграма губернської міліції повідомляє: "... 24/V в 12 ч. 10 м. неизвестная банда числом до 17 чел. вооруженных винтовками револьверами и бомбами одеты в форму ГПУ на головах красные гайдамацкие шлы-

<sup>1</sup> ДАЗО. – Ф. Р. – 611. – Оп. 4. – Спр. 6. – Арк. 1.

ки, был произведен налет на экономию Кухаровка, что 97 верст ю/з ст. Знаменка... После чего скрылись в Черном лесу по направлению ст. Хировка". І знову запевнення: "Меры к розыску приняты".

Заходи владою вживаються, начальники губернской міліції міняються, але в їхніх розпорядженнях-поштотелеграмах ім'я Гонти-Грищенко фігурує все частіше і грізніше. Ось оперзведення Олександрійської повітової міліції (не пізніше 5 червня 1923 р.): "27/V появилась банда численностью 14 кавалеристов атамана зпт именовавшего себя квч Гонта квч сущности Грищенко зпт забрали 4 мешка овса зпт 1 лошадь зпт 4 пуда соли зпт... скрылась по направлению села Михайловки Нерубиевский лес тчк По имеющимся сведениям из Одесской губернии та же банда Грищенко зпт численностью 13 чел. на тачанках 26/У появилась в районе м. Каменки... Настигнутая пешим отрядом Елисаветградской раймилиции зпт банда приняла бой ... потеряв лошадь и провиант зпт скрылась в Нерубаевском лесу..." Підпис: "п. п. Вр. Начгубмилиции Давидович. Пом. нач. отд. Горслужбы Скипьян".

Ті ж очільники міліції через тиждень знову б'ють тривогу. Ось "оперсводка Екатгубмилиции за 9—11 июня. ... В ночь на 31/V появилась банда в 15 чел. при 3 тачанках из Плоского леса через дер. Кучеровка... Скрылась в Черный лес... Банда неизвестного наименования и окраски тчк Выявление банды поручено Нач. ударной группы по б/б т. Полякову тчк... 8/VI через дер. Ивановцы в хутор Трофимовку... прошла банда в 12 чел. На 2-х тачанках зпт вооруженных винтовками и бомбами тчк. Выяснение банды возложено на нач-ка милиции 10 района. 5/VI в лесу около версты от дер. Алексеевки была обнаружена банда в 12 чел. при 3 тачанках зпт вооруженная карабинами рус. обр. по 2 револьвера и имеются бомбы зпт одеты велюровые тужурки политокраска и характер не установлены тчк На поиски банды был послан нач-к 12 района совместно с Дмитриевской самоохраной ОДТГПУ ст. Знаменка с 2-мя пулеметами зпт но ничего не обнаружено тчк 6/VI в 12 районе в 14 часов возле дер. Кучеровка ... прошла в Черный лес банда в 30 чел. при 2-х тачанках зпт 5-ти саблях и 2-х пулеметах системы квч Максим квч".

Головні міліціонери губернії роблять висновок: "Вывод: появляющаяся банда в лесу в районе станции Хировка зпт Шаровка и Знаменка есть одна банда Грищенко перешедшая из Одесского округа и банда хорошо вооруженная..."

Взагалі-то, висновок вірний, але щодо "окраски" загону невлотимих "козаків", то тут міліція трохи "темнить": їй уже давно стало зрозуміло, що "банда" має не "уголовный", а політичний, антирадянський характер і за своєю суттю націоналістична, чи, за тодішньою термінологією, "петлюрівська". Принаймні керівники Мелітопольської окружної міліції в своїх оперативних зведеннях вже неодноразово підкреслювали, що це "бандитське угруповання" носить "политически-уголовный характер". Оскільки ж загін Грищенко діяв активно і часто з'являвся несподівано і в неочікуваних місцях, то мелітопольцям почало здаватися, що цих "банд" кілька. Так, у зведенні від 13 червня 1923 року мовилося: "В ночь на 8 июня на правом берегу Днепра

в плавнях Херсонського округу проти с. Б. Лепетиха Мелітопольського округу... появилася банда численністю в 13 чоловік при 8-ми лошадях вооруженная наганами, карабінами і бомбами і при повній канцелярії як-то штамп, печатка і т. д. нося політично-уголовний характер... По шляху к селу "Чапли" вона совершила налет на колектив в 20-ти верстах від Б. Лепетихи на правому березі Дніпра... Преследование банды не представляется возможным, так как плавни являются очагом банды..." А відтак повідомляється: 11 червня в 7 годин утра банда численністю в 20 чоловік, вооруженных наганами, обрезами і бомбами, при одному пулеметі системи "Льюис" неся політично-уголовний характер на правому березі Дніпра в плавнях проти с. Б. Лепетихи заявила громадянам в теченні 2-х годин вивести з плавень пасущихся там лошадей предупреждая, что сейчас начнется стрельба. После предупреждения граждан банда направилась к б. экономии "Святополк-Мирского" Херсонського округу, по шляху сделала налет на колектив, убила 3-х чоловік (1 коммунист, 1 комсомолист і 1 незаможник) после чего банда обратнo скрылась в плавнях правого берега Дніпра. Основная цель вышепоименованных банд — уничтожение милиционеров, К.Н.С и К.С.М..."

У захищеному зведенні йдеться про розстріли активістів, учинені "тарасівцями". Але не слід забувати, що наміри у козацького загону були серйозні (недарма ж він був так добре озброєний). Звичайно, нам важко зрозуміти Грищенка та його ватагу: невже вони вірили, що можуть відвести від України червону заразу? Навряд. Просто козацькі гени в їхній крові нуртували і кликали до непокорі. А може, то були осколки розтерзаної більшовиками армії Махна, який не терпів на своїй землі ніяких чужинців? Цілком можливо.

Та звернемося знову до міліцейського "роману": тут нас чекає багато цікавих відкриттів. Ось опер-зведення Катеринославської губернської міліції від 15 червня: "7/VI банда Грищенко из Нерубайлевского леса вышла и направилась через дер. Нерубайка... Направляясь на дер. Сосновку... далее банда направилась на с. Цветное... где произошел налет на сельсовет зпт уничтожены все бумаги и забрав 6000 рублей зпт банда скрылась в лесу в районе Черкасского округа тчк. При налете на сельсовет был ранен председатель К.Н.С Нечуйко тчк. 10/VI в 14 годин банда была обнаружена в Нерубаевском лесу Елисаветградского округа численностью до 50 чоловік при 17 саблях зпт 8 тачанках и нескольких крестьянских подвод зпт на одной из которых развевалось национальное желтое знамя..."

На боротьбу з "козаками" кидаються все нові військові сили: один загін піхотний, другий — кавалерійський ("24 сабли"), а за ними — губернський резерв "из 50 сабель при одном пулемете".

Але все — марно. Знайти Грищенка та його побратимів на Великому Лузі (в Дніпровських плавнях) не легше, ніж голку в сіні. Ось, наприклад, Олександрійська міліція доповідає керівництву, що загін "под командой н-ка ГПУ тов. тов. Знаменского, Фролова посланный на разведку банды возвратился зпт отрядом была произведена глубокая разведка в Черном лесу зпт где обнаружено логовище бандитов и забран кожух тчк..." Кожух — це, звичайно,

неабиякий "трофей", але влада вимагала ліквідувати "банду", яка діяла з нечуваною зухвалістю. Тим часом з Катеринослава надходили все нові оперативні зведення, серцевиною яких була інформація про дії загону імені Тараса Трясила. Так, на початку червня поштотелеграма повідомила: "... 6/VII в 11 час. в Вольном Куте в бывшую контору Баранова появились 18 чел. конных бандитов хорошо вооруженных зпт одеты в английское обмундирование на головах квч оселедцы квч зпт окраска банды есть предположение квч Петлюоровская квч Через 15 минут бандиты скрылись в лес..." Тут "английское обмундирование" — очевидно, плід міліцейської фантазії, що ж до "оселедців", то це явний доказ того, що у Вільному Куті гостювали саме козаки Грищенко.

У міліції з'являється версія: "Есть предположение зпт что банда квч Грищенко квч зпт оперирующая в Александрийском округе разбилась на две группы одна Грищенко зпт другая Гупало и для лучшего укрывательства от отрядов оперирующих по ликвидации таковых стараются держаться мелкими единицами по 8—10 человек тчк". Цілком можливо, що загін імені Тараса Трясила не на всі операції виходив у повному складі, але резонанс від його діяльності дедалі ширився. Тим паче, що "козаки" діяли не лише сміливо, але й з гумором. Ось, наприклад, вони у полі роззброїли конвоїрів, які супроводжували "арестованного допризывника". Мелітопольська окружна міліція доповіла, що "бандити" були "вооружены карабинами, бомбами и наганами", а конвоїрам "была выдана расписка на имя Предсельсовета села Бочкаревка, в коей указывалось, чтобы Председатель не наказывал конвоиров, так как винтовки нам (бандитам) нужны более, нежели вам. Расписка подписана "Командиром войскового козацтва Першого куреня Тараса Трясила" с приложением на ней печати с названным именованием".

"В тот же день, — повідомляє Мелітопольська міліція, — направляемая из с. Бочкаревки в с. Гавриловку ... почта была остановлена бандитами, количеством не указано, и взята последняя с благодарностью в письменной форме, так как у них не имеется "бумажки для курения". В этой благодарности подчеркнута, что "ми Вільні козаки точим ножі сечь головы коммунистам"... 15/VI — начальник 3 района доносит, что банда пользующаяся вышеназванной печатью, находящаяся в плавнях Херсонского округа, на правом берегу Днепра, против Б. Лепетихи, ежедневно группами в 5—10—15 человек оперирует в районе с. Михайловки и сада "Чапли", что в 20-ти верстах южнее Золотой Балки Херсонского округа..."

Неважко уявити гнів радянського і партійного керівництва губернії: доблесна міліція, а з нею і органи ДПУ лише констатують факти, а "банда Грищенко" на межі кількох округів діє дедалі зухваліше. Ще, чого доброго, нагряне в губернію чи навіть у столицю, адже населення у своїй масі симпатизує воскреслим "запорожцям"!

Після чергової нагінки начальства зібрався в похід командир Мелітопольської окружної міліції Хвалимов: 22 червня 1923 року він надіслав секретну депешу: "Сегодня отряд окрмилиции переходит в плавни для ликвидации банды Тараса Трясыло". Ще трохи згодом таку ж депешу розіслав новий

керівник Мелітопольської міліції Єрмаков. Схоже, що вони не поспішали, бо чекали підкріплення з центру. І, звичайно, дочекалися: в оперзведенні Катеринославської губернської міліції за 25—29 червня мовиться: "Прибыл отряд Г.П.У УССР во главе с т. Мартыненко для ликвидации бандитизма в районе Знаменка, Цыбулево тчк 21/VI прибыл отряд Губрезерва в числе 30 чел при одном пулемете под командой т. Тарасова для ликвидации бандитов и поступили в распоряжение Александрийской милиции тчк..."

Але загін Грищенка це, очевидно, не лякало. Він діяв на теренах кількох округів і наганяв неабиякий страх на партійно-радянський актив. А головне — був невловимий. Уже згаданий вище Єрмаков доповідав: "Согласно моих оперразведсводок о появлении банды в плавнях в районе села Б. Лепетиха я выезжал на операцию с отрядом каковая мною произведена, но результатов никаких не дала..."

Про це ж читаємо і в оперативному зведенні Катеринославської губернської міліції за липень місяць: "Александрийский округ: меры по ликвидации банды Грищенко продолжаются тчк 11/VII была произведена облава и обследование Черного леса во всех его направлениях. Бандитов не обнаружено тчк Открыты новые логовища тчк". в той же час повідомляється, що "тарасівців" бачили то в районі села Олексіївки, то поблизу села Богданівки, то біля Данило-Кам'янки...

Не менш дивно звучить й інше оперзведення губернської міліції. В ньому, зокрема, мовиться: "По сведениям полученным от начальника Александрийской окрмилиции банда Грищенко количество 80 человек пеших перешла в Черкасский округ", а закінчується таким "мудрим" висновком: "На правом берегу Днепра в плавнях организуется банда квч Тараса ТРЯСЫЛО квч тчк... Банда Тараса Трясыло взята на учет тчк". Можна подумати, що начальник губернської міліції Матяш вперше чує про цю "банду", яка регулярно запрошує "червонців" до Чорного лісу, обіцяючи "чудову закуску".

І все ж розв'язка наближалася. Скільки б не було людей у загоні імені Тараса Трясило — 20 чи 50 чи навіть 80 — вистояти у двобої з міліцейською оравою, підсиленою військами ДПУ, вони не могли. Як би хитро не маневрували "козаки", але час від часу їм доводилося вв'язуватися в сутички-бої, після чого лави "тарасівців" відчутно ріділи. Зате в оперзведеннях міліції з'явилися переможні нотки: "Того же числа в 10 часов пойман с оружием бандит шайки Грищенко Сливка Михаил тчк". Це — серпень місяць. У вересні поштотелеграма рознесла звістку, що "пойман бандит из банды Грищенко Брусник Петр тчк". А в жовтні Катерингубміліція з радістю повідомила: "27/IX в 12 часов дня Самгородским отрядом после 3-х с половиной часовой перестрелки убиты три бандита банды Грищенко: Долженко, Стригун и Донец тчк".

Ніде правди діти, були й такі "козаки", які не витримували тягот партизанського життя, а може, вірили брехливим обіцянкам радвлди про помилування. Як свідчить одне із оперзведень губернської міліції: "6/IX в мест. Златополь... добровольно явились три бандита банды Грищенко: Олейник Виктор, Олейник Иосиф и Трон Моисей..."



Дійшов до нас і прощальний привіт від отамана загону імені Тараса Трясила Грищенка. Як свідчить губернське оперзведення: "28/Х добровольно явился в село Елизаветградково бандит банды Грищенко Масловский, атаман Грищенко также был с 2 бандитами в Елисаветградковке, но скрылся тчк. Меры преследования таковых приняты ОДТОГПУ ст. Цыбулева тчк."

Більше ім'я Грищенка у міліцейських документах (принаймні у "детективі", прочитаному нами) не зустрічається. Ми не знаємо, яка його подальша доля, чи уник він кари "червонців", чи земляки знають бодайдещицю про подвиги Грищенка та його соратників. Найімовірніше, козарлюга був розстріляний і ошельмований, як "бандит", "петлюрівець", "контрреволюціонер". Знеславлений і викреслений із життя. Міліцейський фоліант — це, можливо, єдиний документ, де збереглася пам'ять про нього. За майже сто років ніхто не спромігся перегорнути пожовклі, вицвілі аркуші і "вилушити" з них одну з найяскравіших сторінок нашого краю. Адже Грищенко — це другий Махно, але він ще дорожчий нам тим, що був національно свідомою людиною, борцем проти більшовизму, патріотом України. А ще ж, напевно, він був поетичною натурою: не дарма ж обрав для свого загону ім'я людини, оспіваної Великим Кобзарем.

Либонь, в останню хвилину свого життя на цьому прекрасному і жорстокому світі він шепотів Шевченківські рядки, як молитву:

Україно, Україно!  
Серце моє, ненько!  
Як згадаю твою долю,  
Заплаче серденько!

**P.S.** *Спливло чимало часу, поки я в архівних документах виявив ще одну згадку про загін імені Тараса Трясила. Але де! У звіті-довіді про діяльність Київського губернського відділу ДПУ за 1923 рік. Це переможна реляція: "В июле и августе 1923 года ликвидирована активная петлюровская банда, оперировавшая под руководством атамана Грищенко и насчитывавшая до 70 сабель. Банда развивала широкую террористическую деятельность на территории смежных Черкасского, Елисаветградского и Александрийского округов. Грищенко, являющийся одним из последних представителей партизанско-повстанческой деятельности, ускользнул, но вся его банда совместно с остальными главарями почти целиком уничтожена".<sup>1</sup>*

*Виникає питання: чому це київські чекісти записують собі в актив розгром "банди", яка діяла десь за Дніпровськими порогами? Очевидно, на боротьбу із загоном імені Тараса Трясила залучалися всі ДПУ республіки, а може, й не тільки республіки. Чому ж ми так мало знаємо про цих героїв нашої, української історії? А може, настав час увічнити ім'я Грищенка — цього Гонта ХХ століття?*

<sup>1</sup> З архівів ВУЧК, ГПУ, НКВД, КГБ, Київ, 1998, № 1–2, стор. 322.

## З НЕБУТТЯ ДОЛИНУВ ЙОГО ГОЛОС

На фото, що збереглися, він, батько, із своєю донькою. Зрозумілі їхні почуття, які зафіксовані на плівці невідомим фотомайстром. Вона вступає у життя, багатобарвне і, як здавалося їй, чудове, а поруч її батько, вона обережно спирається на нього своєю маленькою ручкою, а він лагідно підтримує її на стільці. Обоє наповнені любов'ю один до одного.

Вони ще не знають, що завмерли перед об'єктивом фотографа на хвилику, а вийшло назавжди. Бо крім цих фото, які випадково збереглися у родичів, нічого не залишилося: слідчий, який проводив обшук у їхній квартирі 14 лютого 1938 року, забрав усі фото, листи і ніколи ніхто їх сім'ї не повернув.

Звали батька Степаном Петровичем Литвиновим, народився він 9 травня 1902 року в селі Березівка Курагінського району Красноярського краю в багатодітній сім'ї українця-селянина Петра, у якого було восьмеро чи десятеро синів і двоє дочок і який десь наприкінці позаминулого століття в пошуках щастя переїхав у далеку Сибір з Мелітопольщини.



**С. П. ЛИТВИНОВ**  
разом зі своєю донькою Ніною,  
6 березня 1932 р., м. Запоріжжя.



**Степан ЛИТВИНОВ** разом із дружиною  
Оленою Калістратівною і донькою Ніною,  
фото 1933 р., м. Запоріжжя.

Його син Степан закінчив перед революцією Минусінське комерційне училище, а потім, під час громадянської війни, разом з двома старшими братами подався у партизани, щоб захищати більшовиків. Важко сказати докладніше про його тодішнє життя, бо збереглися скупі свідчення. Відомо тільки, що якийсь час Степан залишався у Червоній армії, потім демобілізувався і працював у себе дома в Березівці головою сільради. Потім знову опиняється на

військовій службі, яка приводить його до 90-го Уральського полку, що був розташований в місті Запоріжжі.

Отак він сам, його дружина Олена Калістратівна та дочка Ніна опинилися у нашому місті. Скупі спогади єдиної людини, яка ще пам'ятає його, дочки Ніни Степанівни, вимальовують його як неабияку особистість. Його дуже шанували на роботі. І раптом... Виявилось, що він не повідомив кого слід, що в далекому Сибіру розкуркулили його двох братів.

Вчинок, гідний поваги. Бо в атмосфері доносів, арештів, які охопили всю країну, коли діти ставали героями — Павликами Морозовими і відмовлялися від батьків, коли доносили на своїх родичів, молодий, бо було йому всього тридцять років, командир червоноармієць відмовився повідомляти про своїх братів. За це його понизили у званні й посаді та перевели до Дніпропетровська у штаб 30-ї стрілецької дивізії. Але і там він довго не затримався, бо через якийсь невеликий проміжок часу опиняється у полку, що був розташований у військовому містечку м. Чугуєва на Харківщині.

Там його теж не залишили у спокої: в серпні 1937 року його виключили з партії та увільнили з рядів Червоної армії як ворога народу і з відміткою в документах, що він взятий на особливий облік, тобто, органи НКВС мали стежити за ним і вирішувати його долю на довгі роки. В Чугуєві місця йому ніде не було. Тож із сім'єю повернувся до Запоріжжя, але й тут ніде не брали на роботу, нарешті, влаштувався начальником охорони заводу ім. Енгельса (нині "Запоріжжикабель") на Верхній Хортиці. Пропрацював до арешту усього чотири місяці...

В довідці, яку видало Ніні Степанівні Управління Служби національної безпеки України по Запорізькій області 10 березня 1992 року, повідомляється, що Степан Петрович Литвинов був звинувачений "в приналежності до антирадянської військово-фашистської змови, яка ставила перед собою мету повалення радянської влади і відновлення капіталізму".

Помовчимо в цьому місці нашої розповіді і подумаємо про людину, яка кожного дня ходила на роботу, поверталася з неї у сім'ю, була оточена коханою дружиною і улюбленою донькою, був веселою, товариською особистістю, вірив у торжество комунізму і раптом йому на голову звалюється отаке звинувачення...

Зрозуміло, що все це суцільна брехня. Нам зрозуміло, а людину вбили. Вирок був винесений 2 вересня 1938 року і в той же день у Дніпропетровську його розстріляли. Але про це сім'ї стало відомо тільки через довгих п'ятдесят



**Пом. начальника 1-ої частини штабу 30 стрілецької дивізії ЛИТВИНОВ Степан Петрович, фото 1933 р., м. Запоріжжя.**

чотири роки... Хоча реабілітували Степана Петровича у 1958 році, причину смерті не повідомили.

На фотографіях, що збереглися, він весела, усміхнена молода людина. Вдома, у колі сім'ї любив виконувати знамениту арію Карася із опери Гулака-Артемовського "Запорожець за Дунаєм":

— Тепер я турок, не козак,  
Здається, добре одягнувся.  
Як воно зробилось так,  
Що в турка я перевернувся!  
.....  
Що в турка я перевернувся!

Де б не був, у Запоріжжі, Дніпропетровську чи Чугуєві, завжди після служби, повертаючись додому, кожного разу ніс якогось гостинця своїй доньці. Вона зустрічала батька на вулиці, бігла йому назустріч, притискала до нього, а він підхоплював маленьку на руки, кружляв з нею, сміючись і радіючи з того, що вона є у нього, його дитина.

Любив перед сном розповідати їй казки про Козу-Дерезу, Котигорошка, і вона слухала їх, поки не засинала. Коли мешкали у Чугуєві, то їх будинок, де жили військові, знаходився якраз проти частини, де служили батьки, і їхні діти часто бігали до військового клубу у кіно чи на якийсь концерт. Вартові всіх дітей знали і пропускали їх у розташування частини. Але в той день, коли батька звільнили з армії, вартовий перегородив рушницею із штиком до рогу маленькій Ніні, вона повернулася додому і більше туди не ходила.

Коли в квартирі робили трус, то слідчий Гонтаренко, який його провів, взяв з етажерки батьківський та материн годинники, що лежали там і поклав собі у кишеню. Це побачила Ніна, сказала йому рішуче:

— То мамин годинник!

Слідчий, мабуть, не чекав такої реакції дитини, розгубився і поклав годинника назад на етажерку. Повернув на місце те, що ніколи туди не клав.

Батько ще зміг передати з тюрми записку, яку зберегли його рідні. Це як "Слово перед стратою" Юліуса Фучика: Степан дав останні розпорядження дружині і серед них мою увагу привернули рядки в кінці записки: "Постарайся отримати гроші, які я роздав вахтерам. Скоро побачимося. Цілую мою донечку.3.3.38."

Цей рядок більше говорить про нього, як людину, ніж будь-що інше. Загнаний владою у глухий кут, він і там був людиною, не забував інших...

Донька Ніна Степанівна згадує: після війни довгі роки чекали на повернення батька. Приходили з навчання чи роботи, а десь в душі жевріла надія, що прийдуть додому, а він вже там, сидить і чекає їх... А потім ця надія зникла, зрозуміли, що батько вже не повернеться.

Людина живе до тих пір, поки його пам'ятають. Тому я пишу ці рядки, щоб ми завжди пам'ятали його, цю веселу, добру, гарну і красиву людину Степана Литвинова...

## ГОЛГОФА ІВАНА САМСИКИ

Хто з мешканців нашої області не знає про відчайдушну підпільницю часів Другої світової війни із села Балабине Майю Іванівну Самсику? На 16 році свого життя юна за покликом свого серця вступила на шлях боротьби з іноземними загарбниками, що вдерлися на нашу землю.

Окупаційна влада намагалася знищити антинацистське підпілля в самому його зародку, але їм і в голову не могло прийти, що підпільну організацію села очолює донька людини, репресованої радянською владою.

... Гортаю шеститомну карну справу, розпочату у роки широкомасштабних довоєнних сталінських репресій проти ні в чому неповинних радянських громадян. Цій справі з часу заповнення її першого аркуша — 21 жовтня 1936 року — виповнилося вже майже три чверті віку. Розпочато її при кривавому сталінському наркомі НКВС СРСР Генріху Ягоді, зберегла вона гриф секретності при наркомі Миколі Єжові і міністрові МВС СРСР Лаврентії Берії, потім при генсеках ЦК КПРС Микиті Хрущові, Леонідові Брежневі і Михайлові Горбачову...

Лише тепер у нас з'явилася можливість розповісти про останній рік життя справжнього патріота свого народу Івана Самсики — рідного батька ушлявленої підпільниці Вітчизняної війни Майї Іванівни Самсики.

Отже, ми в державному архіві Запорізької області. Тут під шифром Р-5747, оп. 3, спр. 11373–11378 зберігаються свідчення того, як в другій половині 30-х років 20 століття в СРСР сталінські каральні органи буквально з нічого, на рівному місці "викривали" державні "зради", ліквідовували десятки тисяч "шпигунів", "диверсантів", "шкідників", нейтралізували великі "націоналістичні повстанські організації", численні зграї "петлюрівців", "махновців", "троцькістів".

Склалося таке враження, що проти комуністичного режиму і партії Леніна–Сталіна повстав увесь народ. Лише не відкрито, а таємно, готуючись до збройної боротьби... Була б це правда, не так боляче щеміло серце у живих. А то... усі ці справи про "ворогів народі", "шпигунів" і "диверсантів" — суцільна фальсифікація, направлена на масове знищення свого народу.



21 жовтня 1936 року "доблесні" запорізькі чекісти на заводі "Комунар" заарештували завідуючого групи з підготовки виробництва Василя Решке. Через день у в'язниці опиняється бригадир міської транспортної артілі "Нова зоря" Євген Бланк, якого оголошують учасником контрреволюційної фашистської шпигунської організації. Поступово кількість заарештованих "ворогів народу" зростає. 2 грудня 1936 рік серед них опиняється і 36-річний українець Іван Іванович Самсика, мешканець села Балабине, планувальник комбайнового цеху "Комунару". В постанові на його арешт, виписаній 9 грудня, зазначено: "Контрреволюційна особа, виходець з куркульської сім'ї (в дійсності він виріс в бідняцькій родині), має зв'язки з репресованими німцями Решке і Гаммом, проводив контрреволюційну агітацію на виробництві".

Вже на другому допиті, що його проведено 15 грудня, до попередніх звинувачень додано дуже тяжке — участь в контрреволюційній групі. Далі допити почастишали, але всі звинувачення на свою адресу Іван Іванович відкидав. В протоколі, датованому 24 січня 1937 року, записано: "Вихваляв в цеху Троцького, Зінов'єва та інших... Підтвердив, що серед групи робітників в серпні 1936 року сказав таке: "Троцький і Зінов'єв на своїх плечах винесли революцію разом з Леніним. А тепер Зінов'єв, Каменєв та інші на лаві підсудних".

4 лютого відбувся допит віч-на-віч між звинуваченими Самсикою та Пархоменком, на якій останній заявив, що Самсика висловлювався за окупацію України Німеччиною і своїх контрреволюційних поглядів ніколи не приховував. На іншому подібному допиті свідок Левін нібито, заявив, що Самсика є непримиримим ворогом комуністичної партії і радянського уряду, обурювався арештами ворогів народу Зінов'єва і Каменєва, дуже розхвалював Троцького, він запеклий антисеміт і ненавидить євреїв. Того ж дня слова Левіна на допиті віч-на-віч підтвердив і свідок Трохимов. Та є великі сумніви, що ці громадяни наводили на Самсика наклеп не під тиском жорстоких енкавєсоців. Так чи інакше, а Іван Іванович вигадки свідків категорично заперечив, але слідчий вніс їхні слова в протокол, як доведений факт. Знайомлячись з вигадками заляканих свідків, Майя Іванівна згадує батькові слова, промовлені при побаченні з мамою: "Оленко, ти не можеш собі навіть уявити, що вони тут роблять з нами!". Незаперечним підтвердженням правдивості татових слів Майя Іванівна вбачає в тому, що підписи батька під деякими документами зроблені не його рукою.

25 лютого на допиті віч-на-віч між Самсикою і свідком Урсуляком слідчий записав такі слова останнього: "Самсика проводив шкідницьку роботу при плануванні, що викликало затримку при виготовленні деталей".

Потім допити звинувачених і допити віч-на-віч були припинені і 3-й відділ УДБ УНКВС УРСР по Дніпропетровській області з гордістю записав у своєму досить розлогому звинувальному висновку, що саме він розкрив і ліквідував контрреволюційну диверсійну організацію з 13 осіб, котра протягом ряду років проводила підривну роботу в промисловості м. Запоріжжя.

Що стосується Івана Самсики, то, згідно обвинувального висновку, він проводив контрреволюційну пропаганду серед робітників і на випадок війни мав диверсійне завдання. Винним себе не визнав.

Заарештовані не мали жодного шансу вціліти в гігантській сталінській м'ясорубці. 18 жовтня 1937 року вищий позасудовий орган СРСР — в особі Наркома НКВС і Верховного прокурора СРСР (знають в народі як суд "двійки") засудив 13 невинних людей до вищої міри покарання — розстрілу з конфіскацією їхнього особистого майна.

Семеро чоловіків з цієї групи — шість німців Євген Бланк, Томас Бірнбаум, Еммануїл Курц, Адольф Ган, Давид Гамм, Вільгельм Ейдернік та українець Іван Самсика були розстріляні 26 жовтня 1937 року в м. Дніпропетровську. Наступного дня, 27 жовтня, там же розстріляна і друга група товаришів за нещастям — німці Вільгельм Лепп, Василь Решке, Яків Епп, Євген Фітерер та українець Олексій Шевцов. Останнім позбавили життя українця Митрофана Пархоменка. Він розстріляний в Запоріжжі 16 листопада 1937 року.

Кожен з цих людей вже давно реабілітований за відсутністю в їхніх діях складу злочину, але широкій громадськості про це повідомляється лише зараз. Раніше інших Верховний Суд СРСР 27 жовтня 1956 року реабілітував Івана Самсику та Олексія Шевцова. Тоді ж Майя Іванівна отримала суху довідку про реабілітацію батька. А в березні 1957 року їй повідомили, що батько в 1937 році був засуджений на 10 років ув'язнення і помер 10 квітня 1943 року від крупозного запалення легенів. Що ж, повідомлення цілком у стилі кедебістів — нащадків вчорашніх енкавеесовців, які знущалися над людьми, мучили їх неймовірно жахливими методами, а замучивши, сповіщали набридливим родичам своїх жертв, що ті, мовляв, померли від "раку серця" чи від голодного "ожиріння". Словом, насміхалися і, таким чином, мали собі насолоду.

Завершуємо публікацію двома суттєвими доповненнями цієї кримінальної справи. Одинадцять інших невинних людей, що проходили по цій "справі" і розстріляних в 1937 році, повністю реабілітовані судом військового трибуналу Одеського військового округу 25 листопада 1958 року.

І зовсім короткий фрагмент документа з грифом "Цілком таємно", котрий дуже ретельно оберігався від стороннього ока. Це офіційний бланк, заповнений працівником Запорізького обласного управління КДБ Варламовим 10 грудня 1960 року, де він пропонує такий варіант відповіді на запит Анатолія Івановича Самсики (відомого на Запоріжжі журналіста) про подробиці смерті батька:

"... руководствуясь указанием КГБ при СМ СССР № 108сс от 24/УШ— 1955 г. ПОЛАГАЛ БЫ через ЗАГС Камышевахского р-на Запоржской обл. оформить регистрацию смерти Самсыки И. И., указав, что он, находясь в ИТЛ, умер 10 апреля 1943 года..."

Царство небесне Івану Івановичу Самсиці та мільйонам невинно убієнних наших співгромадян, котрі загинули від рук безжалісних сталінських катів.

## ЛЕНІНСЬКИЙ ПЛАН ПЕРЕТВОРЕННЯ УКРАЇНИ В ПУСТЕЛЮ

1917-й рік для Російської імперії, до складу якої входила Україна, був трагічним: у лютому сталася буржуазна революція, яка покінчила з царизмом, а в жовтні більшовики на чолі з В. Леніним, не без активної підтримки ззовні, вчинили державний переворот, який призвів до братовбивчої громадянської війни.

Вже багато десятиліть історики сперечаються над тим, чого більше — позитиву чи негативу — дав той вчинок більшовиків для громадянського суспільства? Хай сперечаються. Але коли роблять якісь узагальнення, висновки, то особисто я радив би їм ще раз і ще раз перечитати архівні документи тих років. І тоді, я впевнений, перед ними постане картина не лише шалених битв між "білими" й "червоними", махновцями й партизанами, всякими "зеленими" й "синіми", а відкриється ще значно страшніше видовище — жахливий голод, який охопив "пролетарів усіх країн" (насправді, здебільшого українських селян) і їх мільйонами поклав у "братські" могили. Питається: "Чи міг Ленін, який розпочав у дикій Росії "червоний терор" і невдовзі перекинув його на васальну Малоросію, передбачити, що його сатанинські дії закінчатимуться голодним людоїдством? Хто-то з істориків чи, вірніше, з політиків-комуністів, не відповідаючи прямо на поставлене запитання, тут же згадав про так названий "білий терор", про приховування буржуями й куркулями хліба. Все це, звичайно, було і його видно неозброєним оком. Бо воно лежить на поверхні в старих скринях, де зберігаються арсенали комуно-радянського дурману. А ви порийтеся в цих скринях глибше, шановні захисники ленінізму, і в них обов'язково знайдеться відповідь на запитання, чому цей "білий терор" стався, хто його "натхненник і організатор", а ще знайдете ленінські навчання про людиноненависництво: непримиренну боротьбу класів, "грабуй награвоване", відбирай незароблене і т. п., що, на мою думку, стало головним поштовхом до громадянської війни, а згодом, до голоду 1921—1923 рр. на Україні.

Не можна сказати, що Ленін не передбачав наслідків своєї авантюри з переворотом 1917 року. Він зобов'язаний був передбачити їх. Адже він, як засвідчують його соратники, був вельми розумним, навіть геніальним. Що ж, будемо їм вірити. Але й повіримо древньогрецькому драматургу і філософу Софоклу, який застерігав, наскільки небезпечним може бути розум (тобто, геній), коли він не людині служить, а сатані. А більшовицький вождь, як і його учитель Маркс, людям і людству не служив, він прагнув будувати "безкласове комуністичне суспільство" в усьому світі на класовій, непримиренній війні. Якраз керуючись цією вовчою теорією, він уже влітку 1918 року строчить наказ головам Губвиконкомів: **"обобратъ и отобратъ все излишки хлеба у кулаков и богатеев,.. свести этот хлеб тотчас в Москву,.. в поход на**



**жнивство,.. провести беспощадный массовый террор против кулаков, попов и белогвардейцев, сомнительных запереть в концентрационный лагерь..."<sup>1</sup>.**

Таким чином, будувати соціалізм почав Ленін з масового терору над хазяями землі і "жнивства" — над куркульством, з насильницького відбирання у них заробленого потом хліба, а закінчив — масовим голодом, спершу в Поволжі, а згодом, коли добрався до України — і тут.

Власне, голод, розпочатий Ленінім на Україні, був принципово іншим, ніж в Росії, і, як свідчать документи тих часів, завгодя планувався у Кремлі і став чи не найефективнішим методом репресивних заходів проти неслухняних, не "збільшовичених" "хохлів".

Це величезне лихо (його можна порівняти з атомною війною) почало наступати на Україну з приходом сюди Червоної армії та створення нею радянських органів влади. Незабаром російські більшовики побачили, що вони у нас є завойовниками і що наш волелюбний народ ніколи їм не підкориться, не стане навколішки навіть під гвинтівочним прицілом і масовими розстрілами. Тоді Ленін і ленінці вдалися до бузувірського методу захоплення життєво необхідного для них простору — перетворення України в пустелю шляхом знищення тут люду голодом і заселення вивільнених територій бідним російським люмпеном<sup>2</sup>. Те, що не вдалося більшовикам зробити з українцями методом прямих репресій (масові розстріли непокірних, заточення їх в концтабори тощо), вони хотіли добитися цього витонченим способом — голодомором як найбільш дієвим репресивним заходом.

Вже в травні 1921 року Харківський (український) уряд, створений російськими більшовиками під керівництвом болгарина Раковського, дає телеграму в губернії про важке продовольче становище Москви і наказує негайно виконати продовольчу держрозверстку<sup>3</sup>.

Почалася масова викачка хліба з України. По ходу виконання селянами цієї "держрозверстки" план її все збільшувався. Так, Мелітопольський повітовий партком вже вкотре слухав на своєму засіданні питання про "нужду Центру (тобто, Москви і Росії в цілому — авт.) в продовольстві". Виконували все дуже справно, хоч відчували, що ось-ось весь повіт сам стане жебраком. А тим часом знову вказівка з Харкова, а також з Запоріжжя від голови Губвиконкому Пахомова — в липні 1921 року здати "додатково" не багато — не мало, а 700000 пудів хліба, в тому числі 350000 пудів — з селян примусово<sup>4</sup>. І все це здали, і з селян примусово видерли з горла.

<sup>1</sup> А. Г. Латышев, Рассекреченный Ленин, Изд. Март, Москва, 1996 г., стор. 63–66.

<sup>2</sup> Люмпени – люди, що втратили з'язок з виробництвом: босяки, злодії, старці тощо (Словник української мови. Вид. "Наукова думка", К. – 1973, т. 4., стор. 573).

<sup>3</sup> ДАЗО. – Ф. П. – 264. – Оп. 1. – Спр. 2. – Арк.16.

<sup>4</sup> ДАЗО. – Ф. П. – 264. – Оп. 1. – Спр. 2. – Арк. 27.

Аналогічне насильницьке відбирання останнього шматка хліба в запорізьких селян відбувалося повсюдно.

В Держархіві Запорізької області є кримінальна справа № 1303, порушена Особливим народним слідчим Запорізького Губревтрибуналу проти бідняків села Новояковлівка Біленької волості (нині Оріхівського району) Павла Волошина, Пилипа Писклича, Івана Вистришка та Миланія Симоненка. За несплату продовольчого податку вони були 24 жовтня 1921 року заарештовані й утримувалися в Запорізькому ДОПР<sup>1</sup>. Читати їхні протоколи допиту без болю в серці неможливо:

"Продподатку... нічого дати не можу... Радий би чим-небудь [його] змінити, але не маю чим. Голод і в мене... у мене одна корова, коней поганеньких 2, одна свиня... (Павло Волошин, глухий);

"... винуватим себе не визнаю... платити продподаток нічим. Я вніс вовну повністю, яєць 11 штук, масла 1 ф. 10 зол., пшениці — 2 п. 36 ф., картоплі — 1 п. 38 ф., соняшникового насіння 1 пуд і соломи 6 п. 39 ф. ... більше нічого не можу... У мене раніше було власної землі 33 десятини. Зараз мені дали на 9 їдаків 14 десятин..." (Миланій Симоненко, 50 років, малограмотний);

"... винуватим себе не визнаю, бо віддавати нічим... вовну я вніс повністю, пшениці — 1 пуд 10 ф. ... У мене є один кінь, 2 корови і телиця... Землі мав раніше 32 десятини, зараз мені дали 15 дес. на 9 їдаків... радий би виконати, але нічим. Сім'я велика — а хліба немає". (Пилип Писклич, малограмотний);

"... Я вніс соломи 4 пуди, вовни 1 ф. 3 зол. ... У мене є один кінь, одна корова, одна свиня... Землі у нас було до революції 22 десятини, зараз дали 14 дес. на 9 їдаків..." (Іван Вистришко, 30 років, малограмотний).

Всіх цих чотирьох бідаків було передано в Запорізький Губревтрибунал для притягнення їх до суворой кримінальної відповідальності за "революційними законами". Подальша їхня доля невідома, хоча можна здогадатися, що їх чекало там, в Ревтрибуналі<sup>2</sup>.

Отже, більшовики-комуністи, які на словах горою стояли за бідне селянство, обіцяли йому мир, хліб і землю, насправді відняли все — і хліб, і землю, і життя.

З протоколу загальних зборів членів і кандидатів КП(б)У Великотокмацької організації від 24 серпня 1921 року: "... наша продовольча компанія полягає в тому, що нам необхідно негайно провести облік врожаю, і тут же негайно вирахувати його... негайно і з усією енергією приступити до збору продподатку в повіті..."<sup>3</sup>.

Тобто, "достойне" зібрання повітових комуністів, виконуючи волю Москви і Харкова, постановило: урожай 1921 року забрати у селян "під мітлу" — до зернини.

<sup>1</sup> ДОПР (рос.) – дом общественно-принудительных работ, укр. БУПР.

<sup>2</sup> ДАЗО. – Ф. П. – 47. – Зв'язка 1. – Спр. 24 – Арк. 1–26.

<sup>3</sup> ДАЗО. – Ф. П. – 264. – Зв'язка 9. – Спр. 63 – Арк. 10.

Скажіте, хіба то не прямі дії більшовиків до масового знищення контрреволюційного українського селянства? Звичайно, прямі. І це мученицьке знищення, без жодного патрона, але тотальне, не забарилося. Вже в січні наступного, 1922 року кістлява рука голоду почала умертвляти, скажімо, в Запорізькій губернії спершу цілі сім'ї, а згодом — хутори, села, міста. Ось повідомлення Мелітопольського райпарткому 25 лютого 1922 року: "Кількість голодуючих росте з кожним днем, багато смертельних випадків на ґрунті голоду, маса захворювань... через ці причини падіж коней і рогатих тварин. Харчуються сурогатами... Падаль їдять без всякої відрази; вживання в їжу собак і кішок стало звичайним явищем. На ґрунті голоду виникають крадіжки як хліба, так і всього їстівного... Змінити становище справи на місці нема можливості... можуть статися жахливі наслідки, катастрофа неминуча..."<sup>1</sup>.

Ще жахливіші повідомлення поступали безпосередньо з сіл, які рік-два тому були житницями:

"... Голод в Балковській волості (теж Мелітопольський повіт, нині Василевський район) створює жахливу картину за кількістю голодуючих та ступені голоду (далі слово нерозбірливе — авт.) все збільшується і збільшується і ми вже спіткнулися з великими труднощами людей, щоб вирити яму для померлого, бо люди слабкі — безсилі і померлі не закопуються по троє діб, після чого дали розпорядження по волості про заготівку завгодя в кожному селі по декілька сотень могильних ям... з настанням весни ми всі будемо приречені на загибель... застосовують в їжу собак, кішок і т.п., й ці запаси уже вичерпуються..."<sup>2</sup>.

Кам'янський райпартком (нині Кам'яно-Дніпровський район) 4 лютого 1922 року також б'є тривогу: "...за [наявністю] голоду, недоїдання, відсутність одягу й взуття діти відвідують школу погано. Молочний скот і молодняк, а також коні вірізаються і ніяка агітація не прищеплюється... Є масові випадки, коли голодні їдять собак та кішок, ловлять ворон та галок і смертні випадки збільшуються..."<sup>3</sup>.

Невдовзі масових масштабів набуло людодіство, і з цим явищем вже не міг впорватися ніхто.

Про все це, звісно, було відомо в Москві і Харкові. Та "вождь пролетаріату" у першу чергу турбувався за Росію — своя сорочка ближче до тіла. До того ж, Ленін був дуже незадоволений українським селянством, яке, фактично, вороже ставилося до більшовизму і його продзагонів, підтримувало на півдні України махновщину, а в центрі незалежну від Росії Українську народну республіку та її Центральну Раду.

В розпал великого голоду (зима 1922 року) Ленін посилає до Харкова, у ставку маріонеткового "українського" уряду, свого "вірного лєнінця" Михайла Калініна, і той, приїхавши сюди, навіть слухати не хотів про голод на

<sup>1</sup> ДАЗО. — Ф. П. — 264. — Оп. 1. — Спр. 41. — Арк. 42.

<sup>2</sup> ДАЗО. — Ф. П. — 264. — Оп. 1. — Спр. 7. — Зв'язка 1. — Арк. 30–31.

<sup>3</sup> ДАЗО. — Ф. П. — 264. — Оп. 1. — Зв'язка 2. — Спр. 42. — Арк. 37.

Україні. Ось що доповів голова Мелітопольського повітового продовольчого комітету Друянов на засіданні повітового парткому 13 лютого 1922 року після його зустрічі у Харкові з Калініним: "... Після довгих митарств, коли стало зрозуміло, що допомоги від центру чекати не можна, це питання було поставлене на обговорення... в присутності т. Калініна.. Тов. Калінін в промові-відповіді вказав, ... що голод на Україні ніщо в порівнянні з голодуючими Поволжя. Негативно поставившись до статистики про голод на Україні, т. Калінін сказав, що необхідно серйозніше ставитися до складання статистики голодуючих. Наприкінці т. Калінін вказав на необхідність зосередити усю увагу на наданні допомоги Поволжю"<sup>1</sup>.

І що ж у цій надто важкій ситуації роблять українські більшовики? А ось що. Аби вижити самим і своїм молодшим братам — комсомольцям, вони встановлюють спецпайки "для членів організації КП(б)У та КСМ". Звісно, для комсомольців вони виділили всього  $\frac{1}{4}$  цих спецпайків, а все інше — собі<sup>2</sup>. Таким чином, комуністично-комсомольська еліта виживає, а всі інші — масово вимирають, бо викачка хліба з України "для голодуючих Поволжя" посилюється у кілька разів. Не встигають селяни зібрати врожай літа 1922 року, як його тут же відбирають "червоні продзагони: ...у зв'язку зі скороченням терміну збору продподатку визнати роботу в цій області ударною, причому, в найближчі дні. І не пізніше 30 числа цього місяця (йдеться про липень 1922 року — авт.) ... мобілізувати відповідальних працівників, кинути таких на повіт для проведення роботи волвиконкомів, сільрад та інспекторів..."<sup>3</sup> — постановляє пленум Великотокмацького повітпарткому 24 липня 1922 року.

А 15 вересня 1922 року 5-та Запорізька губерньська партійна конференція дає телеграму Леніну, в якій зазначає: "...мы — запорожцы, собравшись в обстановке тягчайшего голода и величайшей нищеты, ...дорогой Владимир Ильич, уверяем [вас], что несмотря на голод, на пустую казну будем смело и решительно творить дело коммунизма. Да здравствует коммунизм!"<sup>4</sup>.

Отже, за кілька владних років вони — комуністи — стільки лиха натворили: пролили море людської крові, призвели Україну до голодомору і масового вимирання людності, але цього виявилось для них замало, бо й далі продовжуватимуть робити те ж саме — "творить дело коммунизма"... на крові, на масових репресіях, на голодоморах. Тож зрозуміло, чому для значної частини українського селянства і робітників цей комунізм бачився як "братські могили" голодуючих. Люди втратили здатність боротися за своє життя, за свої права і волю: "відношення селян та робітників до радвлади і компартії байдуже, їх настрої апатичний".<sup>5</sup> А якраз цього прагнули досягти Ленін та його прибічники на теренах України, розгортаючи тут найефективніший репресивний засіб проти незговірливих — голодомор.

<sup>1</sup> ДАЗО. — Ф. П. — 264. — Оп. 1. — Спр. 38. — Арк. 15.

<sup>2</sup> ДАЗО. — Ф. П. — 264. — Оп. 1. — Спр. 39. — Арк. 24.

<sup>3</sup> ДАЗО. — Ф. П. — 264. — Оп. 1. — Спр. 40. — Арк. 11.

<sup>4</sup> ДАЗО. — Ф. П. — 264. — Оп. 1. — Спр. 31. — Арк. 1.

<sup>5</sup> ДАЗО. — Ф. П. — 264. — Оп. 1. — Спр. 42. — Арк. 46.

## ДИКТАТУРА ЖОРСТОКОСТІ

Про страшні наслідки панування комуно-більшовицького режиму написано й сказано багато, особливо після закономірного розпаду останньої "імперії зла" — СРСР. Ми вже не впадаємо в розпач, коли нам стають відомими приголомшуючі цифри свідомо знищених людських життів — жертв воєн, голодоморів, колективізацій, "чисток", депортацій і т. п. Впродовж багатьох десятиліть комуністична пропаганда методично отруювала свідомість людей міфами про "вороже оточення", неврожаї, необхідність концентрації зусиль народу на індустріалізації, про підривну діяльність зарубіжних спецслужб, віроломний напад фашистської Німеччини і т. д.

До того ж наші ідейні вожді ніколи не соромилися відверто брехати народу тоді, коли їхні примарні плани зазнавали краху, коли за всіма правилами порядності потрібно було нести бодай моральну відповідальність перед громадянами своєї країни. Згадаймо: Сталін назвав цифру наших втрат у Другій світовій війні рівною 7 мільйонам. Хрущов "підкорегував" її до 20 мільйонів, у Горбачова вона сягнула вже 27 мільйонів... А незаангажовані експерти (у тому числі й російські!) вперто називають страшну кількість наших втрат на рівні 46–50 мільйонів чоловік!

Те ж стосується і спланованих голодоморів в Україні. Багато років ця тема була "закритою" або енергійно спростовувалася більшовицькою пропагандою — голоду, мовляв, взагалі не було. А коли під тиском неспростовних доказів факт організованих голодоморів нашої "керівній і спрямовуючій" довелося визнати, було прийнято на озброєння старий і перевірений метод — брехню. І от ми читаємо про 1,5–3 мільйони співвітчизників, що вимерли в 1932—1933 роках, іноді "планка" підіймається до 4–5 мільйонів, а незалежні фахівці називають від 10 до 15 мільйонів...

Вся історія радянської держави написана і просякнута кров'ю десятків і десятків мільйонів людей, безжально винищених невмолимо жорстокою машиною тоталітарної системи. Впродовж десятиліть у свідомість народу "однієї шостої" настирливо втокмачувалось, що на його долю випало неабияке щастя жити в країні, "где так вольно дышит человек". В той же час ця система надійно оберігала свій народ від того, щоб він, не дай Бог, не побачив як живуть інші народи, яким "не пощастило" і вони залишилися в стані "загниваючого капіталізму".

Якось колишній Президент України Л. Кучма сказав, що за роки панування комуно-більшовицької влади в СРСР було знищено 60 мільйонів чоловік. За підрахунками міжнародних експертів ця цифра повинна бути, принаймні, вдвічі більшою.

Особливо великих людських втрат зазнала Україна. Міжнародні дослідницькі центри з питань народонаселення землі стверджують, що за-

гальні втрати українців за часи комуністичної чуми становлять від 50 до 80 мільйонів людей.

Можуть заперечити: цифри, мовляв, взяті зі стелі "клятими націоналістами", запеклими ворогами радянської влади. Але послухаймо, що каже ця сама влада.

В 1931 році в Ленінградському державному учбово-педагогічному видавництві вийшла книга "На великой стройке". В ній наведена кількість населення різних національностей в СРСР за результатами перепису 1929 року. Ось частина таблиці з цієї книги:

"Русские	77791	тобто 77 млн. 791 тис.
Украинцы	81195	81 млн. 195 тис.
Белорусы	4739	4 млн. 739 тис. і т. д.
Казахи	3968	
Узбеки	3905	
Татары	2917	
Евреи	2600	
Грузины	1821"	

Побіжно зауважимо, що принцип побудови будь-якої таблиці простий — від більшого до меншого чи навпаки. Одначе, тут на перше місце поставили панівну націю, хоч і меншу чисельно, щоб показати "кто в доме хозяин". Щодо українців, а їх більше 81 мільйона (і це без врахування майже 10 мільйонів буковинців, закарпатців та мешканців Західної України, що увійшли до Союзу в 1939—1945 роках), то вже через півстоліття за переписом 1979 року нас раптом стало 42 мільйони 347 тисяч! І це вже разом з Західною Україною, Закарпаттям та Буковиною. Куди ж поділася майже половина наших братів і сестер по крові? Нас винищили, чи ще й "переписали"?

І винищили, і "переписали"! В примусовому порядку стали "руськими" кілька сот тисяч українців Кубані, де водночас були закриті всі українські школи, заборонене українське радіомовлення, припинено випуск українських газет, на російську мову переведене діловодство установ і т. п. А за переписом 1926 року на Кубані проживало 3 млн. 344 тисячі осіб, з яких українці становили 49,2%, а росіяни — 42,7%. Ще й сьогодні живі діти з однієї родини, приписані до різних національностей — один брат українець, а другий — росіянин... Між іншим, на Кубані ще й сьогодні українська мова широко використовується в сільській місцевості.

Приблизно так же склалася доля і українців Подоння — частини Курської, Білгородської та Воронезької областей Росії. Колись ці землі входили до складу України, потім у 1923—1924 роках після перегляду кордонів вони відійшли до Росії. Але українська мова лунає там і сьогодні, в основному, в сільській місцевості. Щодо населення — то воно переважною масою стало "руським". Проте тут діють регіональні відділення Об'єднання українців Росії (ОУР), Про відношення влади до етнічних українців свідчить голова Воронезького українського товариства "Перевесло" М. Бірюк: "... в місцевих чиновників у головах засіла думка: якщо дати українцям якусь культурну ав-

тономію, то вони швидко відійдуть до України. Наших активістів тут інакше як українськими націоналістами не називають".

Як уже згадувалося, за результатами перепису 1979 року росіян стало 137 мільйонів 397 тисяч. Отже, за півстоліття кількість росіян зросла вдвічі, білорусів, грузинів, татар — теж вдвічі, узбеків — утричі. А українців стало вдвічі менше! Така от арифметика...

А нині спробуймо дати відповідь на питання: що ж то за людоїдська система панувала на теренах колишнього СРСР, звідки її виток, хто творець і натхненник небачених в історії людства жорстокості і терору, що винищили десятки мільйонів людей?

Тут нам доведеться звернутися до першоджерел комуністичної ідеології, до її творців та "вірних послідовників" — Маркса, Енгельса, Леніна, Сталіна.

У цій статті не ставиться метою критика так званої марксистсько-ленінської теорії. Саме життя розкритикувало і спростувало її більш ніж успішно. Якщо ще 20 років тому апологети "єдино вірного вчення" могли лицемірно брехати на весь світ про "небувалі історичні" успіхи комуністичного будівництва, про розквіт націй і народностей, про невинне покращення добробуту населення, то сьогодні вже ця брехня, як кажуть, не пройде. Після розвалу СРСР ми побачили світ, а світ — нас. І порівняння явно не на нашу користь...

То що ж стало рушієм тієї небаченої жорстокості влади, що знищила десятки мільйонів представників власного народу — більше, ніж знищили всі диктатори і тирани Землі, разом взяті, за весь час існування людської цивілізації? Відповідь одна — диктатура комуністичної ідеології, сором'язливо названа її творцями "диктатурою пролетаріату". Фіговим пролетарським листочком батьки "всеперемагаючого вчення" намагалися прикрити нечувану жорстокість і канібалізм теорії, створеної хворобливою уявою Маркса та Енгельса.

Диктатура (від лат. *diktatura*) — це нічим не обмежена влада панівного класу, яка опирається на силу. Радянські тлумачні словники, погоджуючись з цим постулатом, намагаються, однак, якось трохи прикрасити диктатуру пролетаріату — вона, мовляв, була необхідною для подолання опору буржуазії та експлуататорських класів, але від того вона не стає привабливішою. Диктатура — вона і є диктатура з притаманними їй насильством та жорстокістю, незалежно від того, чия вона — експлуататорських класів чи пролетаріату. Щодо останнього, Маркс висловився досить відверто: "Законы, мораль, религия — все это для него (пролетаріату — авт.) не более как буржуазные предрассудки". Цим положенням творець комуністичної ідеології розв'язав руки Леніну, Сталіну, десяткам і сотням тисяч їхніх соратників та послідовників у нечувано жорстокій боротьбі не тільки проти чужих народів, а й проти власного, адже у "пролетаріев нет отечества"!

Звичайно, репресіям були піддані не тільки українці. Всі інші народи, що проживали на теренах СРСР, зазнали цього лиха повною мірою. Особли-

во насторожено ставилася комуністична влада до представників інших країн та етнічних меншин, яких доля закинула до Радянського Союзу. Хвороблива підозріливість радянських каральних органів вилилась у конкретні рішення вищих партійних і репресивних інстанцій.

9 березня 1936 року Політбюро ЦК ВКП(б) видало постанову "О мерах, ограждающих СССР от проникновения шпионских, террористических и диверсионных элементов". У відповідності з нею був ускладнений в'їзд в країну політемігрантів і була створена комісія для "чистки" міжнародних організацій на території СРСР.

25 липня 1937 року Єжов видав "дуже таємний" наказ № 00439, яким зобов'язав місцеві органи НКВС у 5-денний термін арештувати всіх німецьких підданих, в тому числі й політичних емігрантів, що працювали на військових заводах і підприємствах, що мали оборонні цехи, а також на залізничному транспорті, і в процесі слідства по їхніх справах "добиваться исчерпывающего вскрытия не разоблаченной до сих пор агентуры германской разведки". У відповідності з цим наказом було засуджено 30608 чол., в тому числі до розстрілу — 24858 чол.

11 серпня 1937 року Єжов підписав наказ № 00485, яким наказав почати з 20 серпня широку операцію, спрямовану на повну ліквідацію місцевих організацій "Польської організації військової" і закінчити її в тримісячний термін. Було засуджено 103 489 чоловік, в тому числі розстріляно 84 471 чоловіка.

А вже через 6 днів виходить новий наказ про проведення "румунської операції" щодо емігрантів і перебіжчиків з Румунії в Молдавію і Україну. Було засуджено 8292 чоловіка, в тому числі до розстрілу — 5439.

30 листопада 1937 року — нова директива НКВС про операцію щодо перебіжчиків з Латвії, активістів латиських клубів і товариств. Засуджено 21300 чоловік, з них розстріляно 16575.

11 грудня 1937 року — нова директива НКВС про операцію проти греків. Засуджено 12557 чоловік, з них до розстрілу — 10545.

Через три дні — нова директива НКВС про поширення репресій "по латиській лінії" на естонців, фінів, а також болгар. Засуджено 9735 естонців з них до розстрілу — 7998 чоловік, фінів засуджено 11066 чоловік, розстріляно 9078.

29 січня 1938 року — директива НКВС про "іранську операцію". Засуджено 13297 чоловік, з них до розстрілу — 2046.

1 лютого 1938 року — знову директива НКВС про "національну операцію" по відношенню до болгар та македонців.

16 лютого 1938 року — директива НКВС про арешти по "афганській лінії". Засуджено 1557 чоловік, 366 розстріляно.

Не залишилося осторонь і Політбюро ВКП(б): 23 березня 1938 року вийшла його постанова про очищення оборонної промисловості від осіб, що належать до національностей, по відношенню до яких проводяться репресії.



На території сучасної Запорізької області теж проживало багато представників національних меншин, які потрапили під страшний прес більшовицького терору. Наприклад, болгари проживали досить компактно в Коларівському та інших районах. 14 жовтня 1938 року 235 представників цього народу "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області були засуджені до розстрілу "за участь в контрреволюційній повстанській організації". Ця організація начебто вела роботу, спрямовану на повалення радянської влади і реставрацію капіталізму в СРСР. Роботу заколотників спрямовувало болгарське посольство в Москві. В обвинувальному висновку наводяться сміхотворні наміри і дії членів організації по проведенню шкідництва в сільському господарстві та терористичних актів. Під час слідства обвинувачені не могли дати ніяких конкретних відомостей про організацію, плуталися в свідченнях, називали випадкових співучасників і т. д. Всі 235 звинувачуваних були розстріляні в ніч з 1 на 2 листопада 1938 року в Дніпропетровському управлінні НКВС.

Подібні "групові" справи порушувалися проти німецького населення, татарського і т. п. Багато поляків було знищено за участь в міфічній контрреволюційній організації. Як правило, взявши до рук чергову "кримінальну справу", порушену проти поляка, можна безпомилково сформулювати звинувачення ще до вивчення змісту: участь в контрреволюційній організації, терористичні наміри, шкідництво, шпигунство на користь Польщі та інше. Траплялися справи, заведені навіть на іранських та японських шпигунів.

Звичайно, найбільших втрат за період перебування в Україні в царській та більшовицькій імперіях зазнала титульна нація. І російські царі, і комуністичні більшовики все робили для того, щоб з політичної карти зникла сама назва "Україна". Відомо, наприклад, про більше ніж 479 різних указів, законів, постанов про заборону української мови. Можна ще якось зрозуміти відвертих українофобів Петра I, Катерину II, інших російських царів з їхніми Емськими указами та Валуєвськими циркулярами, що забороняли українську мову, але неможливо пояснити дії радянських душителів українства. У нас майже ніколи не згадують про такий відверто антиукраїнський акт, як розстріл 33 студентів Харківського університету в 1951 році за відмову складати екзамену російською мовою. 33 розстріляли, а 800 — репресували! А горезвісний наказ Міністерства культури СРСР 1984 року про 15% надбавки до зарплатні викладачам російської мови в українських учбових закладах і школах — хіба це не явний прояв українофобства? Ось так творилася "нова історична спільнота людей — радянський народ".

Сьогодні ще багато хто не може примиритися з тим, що існує незалежна самостійна держава Україна. Ось, наприклад, цитата з виступу А. Буйлова на пленумі правління Спілки письменників Росії в 2008 році:

"Не только гавани и пирсы теряем мы с утратой Украины. Мы теряем примерно треть ресурсов страны, более трети современных производств и около трети — давайте говорить прямо! — наиболее ценного для будущего нашей державы генетического потенциала. Именно поэтому подготовка об-

щественного сознания к скорейшему присоединению и на сей раз — полному слиянию с ней (Россией) Украины ... есть первая и важнейшая задача русской государственной идеологии".

І знову повертаємось до теми жорстокості. Як бачимо, за весь час існування України в складі царської чи більшовицької імперій вона зазнала її вдосталь. Про Леніна та його садистські риси вже відомо багато. А інші "вожді" революції теж не вирізнялися людинолюбством та чеснотами. Згадаймо, як Ленін закликав відібрати церковні цінності в голодному 1921 році, коли повсюди валялися "десятки, якщо не сотні тисяч трупів" померлих від голоду. Так от тільки того голодного 1921 року, як повідомляє І.Буніч в книзі "Золото партії", до зарубіжних банків надійшло:

"Від Троцького — 11 мільйонів доларів лише в один з американських банків і 90 мільйонів швейцарських франків — у Швейцарський банк. У цей же час надійшло:

від Зінов'єва — 80 мільйонів швейцарських франків,  
від Урицького — 85 мільйонів швейцарських франків,  
від Дзержинського — 80 мільйонів швейцарських франків,  
від Ганецького — 60 мільйонів швейцарських франків і 10 мільйонів доларів США, від Леніна — 75 мільйонів швейцарських франків."

Ось такі люди вершили долю нашого народу, нашого майбутнього... Тож будемо робити відповідні висновки і діяти в ім'я того, щоб Україна міцно стала на ноги і зайняла гідне місце в світовій спільноті народів. Вона заслуговує на те.



**Соловецький табір особливого призначення.**

## ДОКУМЕНТ З ГУЛАГУ



**УЛЬМЕР**  
Луїза Францівна.

Коли мені в Державному архіві Запорізької області потрапила ця справа (ДАЗО, Фонд Р-5747, оп. 3, спр. 8363), то я, прочитавши її (в справі всього 56 аркушів), довго сидів над нею, не маючи сил рухатись далі. На скупих сторінках кримінальної справи розкривалася переді мною трагічна доля молодій жінки, вся провина якої полягала в тому, що вона була німкеня, а на дворі стояв серпень 1941 року і німецькі війська цього часу були майже під її рідним містом Запоріжжям.

Хто ж вона, ця Ульмер Луїза Францівна, проти якої були направлені усі сили радянської держави?

Вона народилася 1919 року в місті Запоріжжі, тут закінчила 6 класів загальноосвітньої школи, працювала на заводі "Комунар" складальницею в деревоскладальному цеху, проживала по вулиці Столярній, 45. Її чоловік Ульмер Івальд Іванович працював в залізничному депо машиністом (з ним познайомилася у 1935 році, а в лютому 1937 року вийшла за нього заміж), арештований як ворожий елемент 23 листопада 1937 року органами НКВС і був засуджений до 10 років позбавлення волі. Останній лист від нього одержала сім'я з Архангельська в 1940 році (просив берегти себе і 3-річного сина).

Постанову на арешт Луїзи за контрреволюційну агітацію підписав запорізький кат, начальник управління НКДБ по Запорізькій області, капітан держбезпеки Леонов 31 липня 1941 року.

Слідчий Кошелев допитав вперше Ульмер 3 серпня 1941 року (допит тривав з 10 годин 30 хвилин до 16 годин 10 хвилин, він же допитував 4 серпня (час допиту в протоколі не вказаний), він же ще раз допитував її 5 серпня 1941 року (з 20 годин 40 хвилин до 2 годин ночі). Кошелев допитав заарештовану ще останній раз 6 серпня 1941 року (час допиту з 21 години до 1 години ночі). Але намагання слідчого не виправдалися, молода жінка Луїза Ульмер себе винною не визнала. Ось що написав у складеному ним звинувачувальному висновку слідчий Кошелев (даємо мовою оригіналу): "Допрошенная в качестве обвиняемой Ульмер Луиза Францевна виновной себя не признала, однако полностью изобличается показаниями свидетелей Стратигатовой Таисы Максимовны, Троховой Ольги Андреевны и Цыганковой Марии Андреевны...". Під висновком точної дати немає, мабуть, десь між 5 і 14 серпня, бо вже 14 серпня Ульмер вивезли із Запоріжжя, разом з такими самими нещасними. Допиту віч-на-віч не було, не встигли, але підозру зафіксу-

вали — контрреволюційна агітація. Таким чином, все звинувачення будується на свідченнях трьох жінок, які працювали разом із Ульмер на "Комунарі". Що ж такого вони розповіли слідчому, щоб зламати долю молодої жінки?

Циганкова Марія Андріївна 25 липня 1941 року свідчила про Луїзу: "...вот придет Гитлер, так мы вас с пушкой отсюда выкурим", казала на Стратілатову: "ты одинокая, жадничаешь, хочешь много заработать, ты уже почернела от черного хлеба, а твоего паразита (мужа, призванного в Красную армию) первая бомба разорвет..." Трохова Ольга Андріївна 28 липня 1941 року свідчила: "В конце июня месяца 1941 года я нечаянно задела ящиком Ульмер, ей совершенно было не больно, но она имея ненависть к русским обругала меня, назвав троцкистской..." Вона же свідчить: "26 июля 1941 года мастер Ромашева вызвала меня, Стратилатову, Радцеву и Цыганкову в Красный Уголок фотографироваться, как лучших стахановок для витрины стахановок цеха, то когда мы возвращались к работе, то Ульмер стояла с Пархоменко — тоже немка и смеялись с нас и говорили: "О, стахановки идут..."

Після Запоріжжя Ульмер потрапила до Астрахані, де відбувся на новому місці 10 березня 1942 року перший і останній її допит. 5 травня 1942 року її справу направлено Особливій нараді НКВС СРСР, яка 29 липня 1942 року засудила Ульмер до п'яти років позбавлення волі.

Залишається тільки повідомити, що 22 серпня 1942 року Ульмер поступила в тюремну лікарню УНКВС м. Чкалова (нині м. Оренбург, Сибір) і там померла 19 вересня 1942 року. Але в справі зберігся акт, складений лікарями тюремної медчастини, який ставить під сумнів ці висновки. Приводимо акт мовою оригіналу. Все, що вписано від руки, дано великими літерами. Ось він:

Утверждаю

Начальник тюрьмы № 1

Мл. лейтенант госбезопасности (подпись неразборливый)

21.IX—42 г.

## АКТ

Мы нижеподписавшиеся врач ГЛЕБОВ дежурный по больнице ИСАЕВА и Д.П.Н.Т. КУЛАГИН произвели осмотр трупа заключенной тюрьмы № 1 НКВД УНКВД Чкаловской области УЛЬМЕР ЛУИЗЫ ФРАНЦЕВНЫ 1919 год. рожд. умершей в ИЗОЛЯТОРЕ 19.IX 1942 г. в \_\_ часов, при чем оказалось следующее:

1. ЗаключенНАЯ УЛЬМЕР как видно из истории болезни находился на излечении в больнице с 22.08. по 19.09. по поводу АВИТАМИНОЗНОГО ЭНТЕРОКОЛИТА И ОРГАНИЧЕСКОГО ПОРОКА СЕРДЦА.

2. Труп ЖЕНСКОГО пола, роста СРЕДНЕГО телосложения ПРАВИЛЬНОГО питание РЕЗКОПОНИЖЕНО кожа и видимые слизистые оболочки БЛЕДНЫ цвета. Трупное окоченение выражено РЕЗКО. Трупные

пятна расположены НА СПИНЕ, цвет их ТЕМНО-БАГРОВЫЙ Глаза ЗАКРЫТЫ глазные яблоки на ощупь МЯГКИЕ роговицы ТУСКЛЫЕ, зрачки РАВНОМЕРНЫЕ соединительные оболочки БЛЕДНЫЕ. Ротовая полость ГУБЫ ПЛОТНО СЖАТЫЕ, БЛЕДНЫЕ ОКРУЖНОСТЬ РТА ЧИСТАЯ носовые и слуховые проходы ЧИСТЫ И СВОБОДНЫ.

Повреждения НИКАКИХ СЛЕДОВ НАСИЛИЯ НА ПОВЕРХНОСТИ ТЕЛА НЕТ.

Заключение (причина смерти) ОРГАНИЧЕСКИЙ ПОРОК СЕРДЦА, АВИТАМИНОЗНЫЙ ЭНТЕРОКОЛИТ.

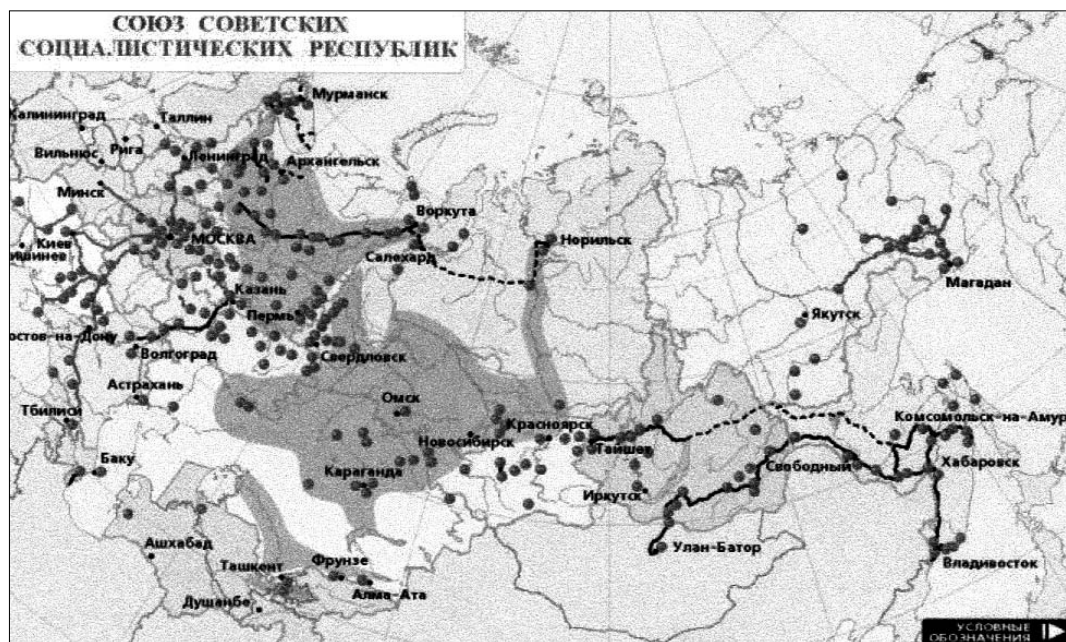
20 сентября 1942 г.

Врач ГЛЕБОВ підпис  
Дежурный по больнице ИСАЕВА підпис  
Д.П.Н.Т. КУЛАГИН підпис

Перше, на що треба звернути увагу, це на те, що Ульмер була в ізоляторі, та в ізоляторі хворих не тримають. І по-друге, дуже запопадливо лікарі повідомляють, що "никаких следов насилія на поверхності тела нет..." Тобто, наперед відмітають звинувачення, яких проти них ще не висунули.

Та вже ніхто достеменно не дізнається, що за трагедія відбулася тоді в тюремних застінках.

ДАЗО. Ф. Р. — 5747. — Оп. 3. — Спр. 8363. — Арк. 44—45зв.



Карта головних радянських концтаборів.

## ПОЛЬСЬКІ ЖОВНІРИ<sup>1</sup> В ЗАПОРІЗЬКОМУ ТАБОРІ ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИХ

Наприкінці 30-х років минулого століття світ жив очікуванням смертельного двобою між нацистською Німеччиною і комуністичним СРСР. Але трапилося несподіване: 23 серпня 1939 року антагоністичні режими порозумілися і підписали 10-річний пакт про ненапад. І лише вкрай обмежене коло осіб знало, що той пакт доповнено таємним додатковим протоколом про поділ Європи на німецьку і радянську сфери впливу, межу між якими встановлено по лінії річок Нарева, Вісли і Сану. А це означало, що могутні сусіди винесли Польщі смертельний вирок і тій державі залишилося існувати лічені дні.

І вересня нападом Німеччини на Польщу розпочалася Друга світова війна. Відповідно до таємного протоколу, СРСР зобов'язався це зробити одночасно з Німеччиною, але обіцянку виконувати не поспішав. І лише після того, коли уряд Польщі покинув країну, Червона армія 17 вересня 1939 року о 5 годині 40 хвилин вступила як на територію ворожої нам держави, так і в Другу світову війну на боці гітлерівської Німеччини.

Розуміючи всю складність становища, в якому опинилася польська армія, її верховне командування, керуючись турботою про збереження людських життів, наказало своїм військам не чинити збройного опору німецькому союзнику і виконувати всі його вимоги. За радянськими офіційними даними Червоної армії тоді дісталися такі бойові трофеї: понад 900 гармат, більше 10 тисяч кулеметів і трьохсот тисяч гвинтівок, понад 150 мільйонів патронів, близько одного мільйона артилерійських снарядів, майже 300 бойових літаків та інше військове майно. Про кількість військовополонених жовнів радянська пропаганда промовчала, хоча німці ніякої таємниці з цього не робили.

За домовленістю між союзниками більшість полонених були відпущені до своїх домівок, але певну їх кількість СРСР вирішив утримувати в таборах протягом невизначеного терміну. Між тим союзники не гаяли часу і 29 вересня підписали кілька нових документів. Сторони надзвичайно широко пропагували щойно укладений договір між Німеччиною і СРСР про дружбу і кордон, а також довірчий протокол, який надав право німецьким громадянам і особам німецького походження безперешкодного переїзду до Німеччини. Про два інші документи міжнародні розбійники нічого не повідомляли. За одним з них вони зобов'язалися не допускати ніякої польської агітації на окупованих ними територіях. Ще один документ теж був таємним, згідно з яким Литва передавалася в сферу інтересів СРСР.

І хоча Запоріжжя, здавалося б, знаходиться далеко від місця тих подій, але і воно виявилось не стороннім спостерігачем — майже 7 місяців в ньому був розташований табір польських військовополонених, яких привезли сюди 27 жовтня 1939 року.

<sup>1</sup> Жовнір – солдат польської армії.

Запорізький табір нараховував 1604 полонених, які повинні були працювати на комбінаті "Запоріжсталь" слюсарями, електрослюсарями тощо і мали для цього хоча б якісь початкові навички заводської спеціальності. А насправді багатьох із них потрібно було ще навчати перед тим, як довірити їм якусь самостійну роботу на комбінаті.

Керівництво Запорізького НКВС вибрало для табору дуже зручне місце — в групі бараків, в яких мешкали будівельники металургійних заводів на Дев'ятому селищі. Незважаючи на сподівання московських чиновників на піднесення нашої промисловості за допомогою праці полонених, дійсність показала, що ті сподівання виявилися марними.

Гнітюче враження на полонених справила доповідь Молотова на сесії Верховної Ради СРСР, з якою він виступив 31 жовтня, всього через чотири дні після прибуття полонених до Запоріжжя, і в якій він сказав: "О восстановлении... Польши, как каждому понятно, не может быть и речи". Звісно, що патріотично налаштованим полоненим, таке висловлювання людини № 2 із сталінського Політбюро дуже не сподобалося. А трьома абзацами вище Молотов виголосив ключову фразу: "Правящие круги Польши немало кичились "прочностью" своего государства и "мощью" своей армии. Однако оказалось достаточным короткого удара по Польше со стороны сперва германской армии, а затем — Красной армии, чтобы ничего не осталось от этого уродливого детища Версальского договора...".

Ці слова поляки запам'ятали назавжди і процитували їх ще раз у Варшаві 1956 року тому ж таки Молотову. Після такого дзвінкого ляпасу Молотова в Польщі більше не приймали.

Та повернемося до осені 1939 року. Вже тоді стало зрозуміло, що полонені поляки не мали відповідних кваліфікацій для роботи на сучасному підприємстві та й вони не горіли бажаннями до роботи ставитися "з вогником". А 25 грудня велика група полонених раптом відмовилася виходити на роботу. Табірна адміністрація почала негайне розслідування інциденту. На допомогу табірному уповноваженому НКВС Кацу прибули слідчі УНКВС Лавриков і Панасенко, які викликали на допит полонених Беднарчика, Квятковського, Хабалова, Ковальського, Чекалішина та Лібера. За свідченнями цих та інших людей слідчі дійшли висновку: ініціаторами страйку на релігійному ґрунті в день католицького Різдва є четверо мешканців п'ятої кімнати з табірному корпусу № 8 — поляки Франтішек Лібуда, Юліан Ярославич, Еугенуш Брель та українець Петро Ковалик. І хоча всім було зрозуміло, що Ковалик до акції на католицьке Різдво не може бути причетним, оскільки є греко-католиком, а та церква Різдво відзначає лише 7 січня, але "органи" мали серйозні підстави для репресії останнього. За даними адміністрації Ковалик часто заявляв, що з розгромом Польщі війна ще не закінчилася. Він засуджує СРСР за війну проти Фінляндії. А далі він начебто сказав: "Це їм не Польщу обманювати. Фінський народ добре знає політику більшовиків і не хоче бути в їхньому ярмі". Все це стало підставою для його звинувачення

в активній антирадянській контрреволюційній агітації серед полонених. 31 грудня 1939 року четверо "організаторів" страйку були заарештовані і перевезені в Запорізьку в'язницю. А далі почалися не зовсім зрозумілі, точніше, вкрай незрозумілі дії чекістської Феміди.

Річ у тім, що в Державному архіві Запорізької області карні справи є лише на двох з чотирьох арештованих — Бреля Еугенуша Болеславовича і Ковалика Петра Михайловичам, а імена двох інших полонених навіть не згадуються, так ніби ті люди взагалі не існували.

13 січня 1940 року розслідування завершилося, і табірна адміністрація збиралася віддати винних до суду військового трибуналу. Але несподівано у справу втрутилася військова прокуратура і розпорядилася, аби справа була розглянута в індивідуальному порядку і в закритому режимі без участі сторін звинувачення і захисту.

Зрозуміло, що на це було витрачено певний час і завжди знаходилася поважна причина для відтягування засідання трибуналу. А тут ще й з табору втекло троє полонених. Після тривалих пошуків одного з них впіймали, а двох інших зловити не вдалося.

Оскільки Петро Ковалик не мав потреби в перекладачеві, то його справа до засідання трибуналу потрапила першою. За переконанням підсудного члени трибуналу до справи поставилися упереджено і засудили його до чотирьох років позбавлення волі, з чим він не погодився і зажадав нового розгляду справи з викликом додаткових свідків.

Та трибуналу не вдалося розглянути це питання ще раз через неможливість появи в суді очікуваних свідків: 23 травня 1940 року Запорізький табір польських військовополонених був ліквідований, а всі його мешканці опинилися в Північному залізничному таборі НКВС в м. Котлас Архангельської області. Так уряд СРСР визнав невдалим свій експеримент у використанні некваліфікованої праці полонених в гірничо-металургійному комплексі країни.

...Нам ще необхідно розповісти про подальшу долю двох жовнірів, кинутих у Запорізьку в'язницю. Залишається таємницею, чи були серед полонених такі особи, як Франтішек Лібуда і Юліан Ярославич, чи то були фантоми, здатні до появи десь інде під іншими іменами? А Еугенуш Брель, який народився поблизу Варшави, та Петро Ковалик родом зі Львівської області, кожен від нашої Феміди отримав максимум можливого покарання. 43-річний Петро Ковалик 18 червня 1941 року позасудовим органом, так званою Особливою нарадою при НКВС СРСР, засуджений (мабуть, за скарги на військовий трибунал) до 5 років позбавлення волі у виправно-трудових таборах і 9 серпня 1941 року доправлений в "Північуралтабір" НКВС СРСР. Звільнений від покарання за постановою КРО НКВС Башкирської АРСР 31 березня 1942 року. Реабілітований згідно зі ст. 1 Указу Президії Верховної Ради СРСР від 16 січня 1989 року "Про додаткові заходи з відновлення справедливості у відношенні жертв репресій, що мали місце в період 30–40-х і на початку 50-х років".



Після виходу цього Указу "компетентні" органи намагалися знайти сліди Петра Ковалика або його родичів у Василівському районі нашої області. Для того були якісь підстави?.. Той пошук результатів не дав ніяких.

Того ж дня, що і Ковалик, 18 червня 1941 року, Еугенуш Брель отримав від тієї ж Особливої наради НКВС СРСР 8 років ув'язнення за антирадянську агітацію та за те, що запорізькі чекісти зробили його ще й "агентом польської розвідки". Потрапивши в полон ранком 17 вересня, він таким чином "виконав" завдання, отримане напередодні! Ось тільки від кого він отримав це завдання? Від польської розвідки, якої тоді вже не існувало?

З "Північуралтабору" Еугенуш Брель вийшов на волю 2 лютого 1942 року на підставі Указу Президії Верховної Ради СРСР "Про реабілітацію польських громадян" від 12 серпня 1941 року. Завдяки цьому документу з тюрем, таборів і місць заслання було звільнено 391 тисяча поляків, яких СРСР знову став вважати громадянами сусідньої держави. Ось скільки встиг пересаджати людей наш НКВС на виконання таємного німецько-радянського протоколу про недопущення польської агітації від 29 вересня 1939 року!

Поновлення дипломатичних стосунків з польським еміграційним урядом в Лондоні привело до взаємного рішення про початок формування в СРСР частин польської армії. То ж не виключена можливість, що в тій армії під командуванням генерала Андерса знайшли свої місця як Еугенуш Брель, так і Петро Ковалик. Цілком вірогідно, що вони разом з англійськими солдатами воювали проти нашого спільного ворога, хоча в СРСР армію генерала Андерса офіційно вважали ворожою нам силою, а наші громадяни, які волею випадку стали її солдатами, вважалися зрадниками Батьківщини і за це отримували тюремне ув'язнення. Більше того, карну відповідальність несли також і дружини солдатів армії Андерса.



**Солдати війська польського в радянському полоні – українець Петро КОВАЛИК, 43 роки (на фото ліворуч) і поляк Еугенуш БРЕЛЬ, 27 років (фото праворуч), знімок зроблено в січні 1940 року у в'язниці міста Запоріжжя.**

## РЕАЛІЇ НОВОЇ ВЛАДИ У СЕЛІ ВОЗНЕСЕНКА ПОЧАТКУ 1920-х РОКІВ

Перелом в історії життя величезної країни, її розкол, ослаблення фінансових позицій і падіння духовності згубно відбилосся на житті нашого суспільства. І не тільки у великих містах, але і маленьких селах люди опинилися на порозі невідомості. А нова влада, яка назвала себе радянською, тільки запускала свою ідеологічну машину. Тому шляхом пропаганди, зброї та підміни духовних цінностей вона намагалася ввести новий ідеологічний порядок, який відмітав всі заперечення, а інакомислячих людей ставив поза законом. У результаті цієї жорстокої політики по відношенню до населення виникла так звана боротьба з куркульством на селі і залишками інтелігенції в місті. Це явище було досить масовим і його поширеність набуло загрозливих масштабів. Навіть у с. Вознесенці (нині частина м. Запоріжжя), де жителі відрізнялися рідкісними добродушністю і милосердям, дійшли справи про розкуркулювання до боротьби з "класовими елементами". Причому, у селі в жорна нової системи потрапило багато невинних людей. Так, дуже часто в цьому селі застосовувалася така міра покарання як позбавлення права голосу на виборах до органів влади. Причому, позбавляли цього права здебільшого безпідставно.

У списки позбавлених права голосу потрапляли колишні білогвардійці, махновці, поміщики, а також — "за висловлювання проти радянської влади", ті, що "були під судом радянської влади" і навіть "розстріляні радянською владою", тобто, з політичних мотивів. У той же час не мали права голосу батьки, дитина чи діти яких служили у білій армії. Позбавляли права голосу і за майновою ознакою, хоча владі достеменно було відомо, що у більшості українських сіл, в тому числі такому, як Вознесенка, бідняків майже не було. Наведемо конкретні приклади, за що вознесенців позбавляли виборчих прав.

Марко Улітенко написав заяву на ім'я "товариша інструктора по виборах", де він вимагав щоб йому повернули право голосу і зняли обвинувачення у бандитизмі: "Прошу вас зняти з мене звинувачення які через сина мого, я прошу вас товариші розібратися з цією справою. Адже я йому скільки разів говорив: якщо хочеш жити на світі, то живи мирно. Мені вже 60 років, як вам відомо ні в чому негожому помічений не був" [1, арк. 16].

А ось Андрія Желдака у 1921 році звинуватили у спекуляції разом з його тестем Пилипом Гирею, хоча торгівлею вони удвох займалися за часів Російської імперії, а за часів Радянської влади займались хліборобством.

Одночасно з одиночими заявами селян подавалися і колективні заяви на захист своїх односельців. Як це було у випадку з Семеном Печеником. На його захист виступили Демид Остапець, Іван Гайдук, Вівденко, Кармазь, Тисленко, Гіба та інші. Вони стверджували: "Млин Печеника є головним джерелом існування і живлення його сім'ї. Тому ми до куркульського елемента за

майновим станом його не зараховуємо, і дивимося на нього як на народного працівника, який обслуговує своїм млином і наші громадські селянські потреби".

Палко і гаряче виступили селяни на захист свого односельця мешканця 15-го кварталу Василя Осипова, якого влада звинуватила у куркульстві. Вознесенці направили скаргу у передвиборчу комісію: "... селянин Осипов дійсно все своє життя займався чесною працею, ні коли не експлуатував чужу працю, не мав не якогось підприємства з якого б мав доходи." [1, арк.24]. Дуже дивні мотиви, на підставі яких був позбавлений можливості стати кандидатом у сільську раду Микита Яценко. Спочатку квартальна комісія обрала його кандидатом у раду, а виборча комісія позбавила можливості навіть голосувати. Ось як він сам це описує: "справа в тому що спільно з квартальною комісією і кварталом я був обраний кандидатом в раду. Але коли з'явився на вибори то дізнався що мене позбавили голосу по господарському становищу. Прошу Комнезаможніх розібрати моє господарське положенні за описом 14 кварталу живого і мертвого інвентарю. Притому згадую що я і мій брат, живемо окремо від матері, хоча в одному дворі, але виконуємо державну розверстку." [1, арк. 27].

Як наголошував в своїй заяві Пилип Павлович Гири (тесть Андрія Желдака), він пропрацював на заводі Коппа 25 років, в результаті чого втратив працездатність, і вимушений був зайнятися торгівлею. А при Радянській владі займався хліборобством, і незаконно потрапив до списку спекулянтів.

Мірошника Якова Трохимовича Кармазя виборча комісія занесла до списку куркулів тільки за те, що він мав вітряк, яким годував свою родину: "Так як я знаходжу постанову комісії неправильною. Зловісний вітряк який послужив причиною позбавлення мене права голосу, що залишилася мені в спадок від батька. Батько в продовженні довгих років важкої праці зумів зібрати трудову копійку і купив згаданий млин" Та хоч він і не користувався працею найманців, але право голосу йому так і не повернули [1, арк. 33, 37].

Дуже часто за радянських часів було таке, що рідня відповідала за одного зі своїх членів. Як це прийшлося на собі відчутти родині Гаврила Андрійовича Гречки. Його позбавили права голосу нібито за сина, який знаходиться на службі білих. А насправді було так: коли закінчилась Австро-Німецька війна, його син повернувся до мирної праці у званні офіцера, і у 1918 році поступив працювати на Катериненські залізничні майстерні. А на початку громадянської війни з наступом Білої гвардії був демобілізований, і подальша його доля невідома. З цієї причини Гаврило Гречка був позбавлений можливості голосувати. [1, арк. 40—41].

Жорстокість комуно-радянської системи не обмежувалася позбавленням "ворожого класового елемента" права голосу чи навіть його знищенням. Нова влада прагнула мати з цих заходів матеріальний зиск. Так, у "ворогів радянської влади" повністю конфісковувалося майно в дохід держави.

Наприклад, у списки на конфіскацію майна потрапила сім'я Михайла Приходька, у якої 6 грудня 1921 року згідно вироку надзвичайної "трійки" були конфісковані: "рядовка одна, віялка одна, Беккер один, плуг один, драби-

ни дві, вила одні, балки чотири, пара волів, корова, одна телиця, поросля один, окіст один, цегли для топки півсажні, барило одне, хомута два, стіл один, стілець один, шафа один, ліжка одна, сільськогосподарська машина одна, коза одна, два барана, казан один, тарілок п'ять, глечиків три, бідонів для олії два, відро одне, столярний верстак і пила одна, рубанок один, фуганок один, сокира один, рядно одне, килимів один, подушок дві, дві хустки, одна гарба полови, ячменю чотири пуди, проса два пуди" [3, арк. 5].

Не пощастило й родині Ганни Дешко, син якої був розстріляний. Є запис у акті № 09 про конфіскацію майна членами волосної комісії. У неї 3 грудня 1921 року було конфісковане наступне майно: телиця, теля, плуг, бочка, бочка для зерна, відро, стіл, стілець, табурет, шафа, ослін, казан, миски, тарілка, ліжка, блюдя, подушки, утиральник, глечики, макітри, ліхтар, повітка, дрова 2 підводи [3, арк. 8].

Приписом надзвичайної "трійки" за № 340 одночасно було конфісковано майно в Івана Лаврентійович Дудника, Зіновія Яковича Сагаченко, Прокопа Антоновича Павлюченко, Кузьми Свиридоновича Шевченка, Радіона Михайловича Тимченка.

Сім'я Євдокії Зубко була майже бідною, але й там представники органів влади вилучили останнє майно. 7 грудня 1921 року в неї конфіскували: 1 стіл, 1 ліжка, 2 стільці, 2 тарілки, 1 дзеркало, 1 блюдце.

У Семена Яковича Зубка було конфісковано: 1 стіл, 2 стільці, 1 дзеркало, 1 ліжка, 2 тарілки, 1 блюдце, 2 подушки.

Останнє майно було вилучено у родини Трохима Сироватки, якого було розстріляно у листопаді 1921 року. А майно його родини конфіскували вже 12 грудня 1921 року. Із майна в нього було тільки: валки для тіста, 2 брички гнойової цегли, кочерга, склянки, 2 стільці, 1 відро, торба кормового кураю, макітра, кухоль, подушка [3, арк. 17].

Також у грудні 1921 року була проведена конфіскація майна і у родині білого офіцера Никифора Каптюха, якого було розстріляно у листопаді 1921 року. Майно забирали у його матері Анастасії Каптюх, конфіскували: солону, цеглу гнойову, дошки, тарілки, подушки [3, арк. 21].

1921 рік був один із найскладніших періодів у житті села Вознесенки. Напевно, не залишилося сім'ї, де хоч один з родичів не минув важкої машини репресій. Але саме страшне те, що багато хто тоді ще не усвідомлювали, наскільки жахливою виявиться машина репресій запущеної Радянською владою. Адже ця машина тільки набирала свої оберти, і число її жертв зростало з кожним днем, і в її жорна потрапляли невинні люди.

### Примітки

1. Державний архів Запорізької області (Далі — ДАЗО) Ф. Р. — 366. — Оп. 1. — Спр. 23.
2. ДАЗО. — Ф. Р. — 367. — Оп. 1. — Спр. 35.
3. ДАЗО. — Ф. Р. — 367. — Оп. 1. — Спр. 69.

## ШЛЯХ ВІД КОНЦТАБОРІВ ДО ГУЛАГУ

Історія будь-якої влади — це історія апарату насильства. Таке твердження особливо вірне, якщо мова йде про владу радянську, уроки якої для нас, здається, пройшли даремно.

Спробуймо на прикладі становлення та розвитку системи місць позбавлення волі молодій Радянській Україні показати, як в хаотичному русі до благих цілей була вимощена дорога до ГУЛАГУ.

Починалося все досить мило, головне, не професійно. Нова влада ще не знала, що апарат насильства здатний на дивовижне перетворення із засобу в самоціль.

Після жовтневого перевороту 1917 року і приходу більшовиків до влади в знов створеному наркомату юстиції від колишнього міністерства юстиції Тимчасового уряду залишилося Головне управління місць ув'язнення з штатом колишніх царських чиновників. Більшовицьке керівництво наркомату юстиції не довіряло старим фахівцям, і впродовж 5 місяців ігнорувало його діяльність. Початок розв'язаною в країні більшовиками Громадянської війни, руйнування економіки — все це та інше ослабило контроль за місцями ув'язнення. Але з квітня 1918 року після переїзду уряду більшовиків з Петрограду до Москви в структурі наркомату юстиції був створений Центральний каральний відділ, головними принципами якого були самоокупність і перевиховання ув'язнених. Паралельно з місцями ув'язнення наркомату юстиції виникла система місць ув'язнення ВНК<sup>1</sup>. Чекісти також використовували ті концентраційні табори, де під час першої світової війни містилися військовополонені. Після Брестського миру<sup>2</sup> військовополонених передали колишнім противникам. У цих таборах і розміщувалися вороги радянської влади, представники так званих "експлуататорських класів". Офіційно існувало п'ять типів таборів примусових робіт: табори особливого призначення, концентраційні табори загального типу, виробничі табори, табори для військовополонених і табори — розподільники. У документах початку двадцятих років терміни "табори примусових робіт" і "концентраційні табори" використовувалися як синоніми<sup>3</sup>. Узаконення системи радянських таборів сталося 15 квітня 1919 року. Всеросійський Центральний Комітет (за підписом М. Калініна) видав декрет "Про табори примусових робіт", який покладав їх організацію на губернські Надзвичайні комісії. 17 травня 1919 року за підписом голови ВЦВК В. Аванесова був опублікований новий розширений декрет "Про табори примусової праці". Другий варіант Декрету був розроблений дуже детально і мав наступні розділи: організація таборів, управління таборами, караульна команда, санітарний і медичний нагляд, приміщення, про ув'язнених. За втечу вперше передбачалося збільшення терміну ув'язнення вдсятеро, а за другий раз — Революційний трибунал мав право застосувати розстріл<sup>4</sup>.

На Півдні України становлення радянської тюремної системи сталося пізніше, оскільки під час Громадянської війни влада часто мінялася, переходячи від однієї протиборчої сторони до іншої. Заняття населених пунктів в 1919 році революційною повстанською армією України (махновцями) привело до того, що в'язниці таких міст як Олександрівськ (Запоріжжя) і Бердянськ, були зруйновані. Заздалегідь з в'язниць відпускалися всі ув'язнені, у тому числі і кримінальні, що негативно відбивалося на криміногенній обстановці в регіоні. Анархіст В. Волін згадував: "У Бердянську (жовтень 1919 р.) на очах величезного натовпу людей була підірвана в'язниця, і населення так само брало участь в її руйнуванні"<sup>5</sup>. Підривали в'язниці спеціальним способом, щоб не руйнувати цеглу і надалі використовувати її в господарстві. Тюремну цеглу віддавали безкоштовно всім бажаним. Цим досягався пропагандистський ефект участі населення в руйнуванні в'язниць<sup>6</sup>.

Махновці руйнували тюремні замки згідно анархістської доктрини. Вони декларували: "Правосуддя має бути живим, творчим актом суспільства справедливості. Тому жодні змертвілі форми правосуддя — судові установи, революційні трибунали, поліцейські або міліційні структури, надзвичайки (від назви ЧК — надзвичайна комісія), в'язниці і все інше старе безплідне і непотрібне ганчір'я — все це повинно відпасти само собою і зникнути при першому зітханні вільного життя, при перших кроках вільної і живої суспільно-господарської організації"<sup>7</sup>. На ухвалення рішень про руйнування в'язниць впливала особиста позиція Нестора Махно. Ліквідація в'язниць зовсім не означала початку ери безкарності для злочинців, просто, в системі правових норм махновців позбавлення волі вважалося негідним людини покаранням. Грабіжників і бандитів тепер просто чекала страта, до того ж досить швидко<sup>8</sup>.

А ось для більшовиків Україна була "ворожою територією", тому виникала велика потреба в організації таборів і в'язниць. Тож після остаточного встановлення комуністичної диктатури на українських землях в кінці 1920 року почалося інтенсивне будівництво в'язниць. По влучному вислову запорізьких істориків В.Чопа і І. Лимана: "Знов виготовлені ґрати і достатня кількість охоронців допомагали комуністам створювати в'язниці де завгодно"<sup>9</sup>. Влітку 1920 років на території України<sup>10</sup> було створено 24 концтабори, з розрахунком на 20 тисяч ув'язнених. На початку 1921 року в них містилося 6 тисяч осіб, серед яких 38–40% — поміщені до кінця Громадянської війни, 5–6% заручники, 43–45% поміщені на строк до 5 років, 4–5% отримали терміни більше 5 років<sup>11</sup>. Причому, радянські концтабори періоду Громадянської війни на відміну від таборів для кримінальних злочинців або військовополонених, створювалися для певних груп цивільних осіб, що не скоювали кримінальних злочинів, — для "ворожих", "соціально небезпечних" елементів або для тих, кого з-за передбачуваної політичної орієнтації вважали небезпечними для суспільства і чужими йому<sup>12</sup>. Для нашого краю окрім вищезгаданих категорій "злочинців" характерним було тримання в концтаборах селян — заручників, села і хутори яких не виконали продовольчу розгортку. Так, Запорізький губернський виконавський комітет віддавав розпорядження міліції і Каменському (сучасна Кам'янка-

Дніпровська Запорізької області) районному продовольчому комісарові в травні 1921 року: "...если в течении 10 дней, разверстка выполнена не будет, предлагается Вам арестовать снова посылаемых заложников и под стражей препроводить в концлагерь в Александровске (Запорожье)"<sup>13</sup>.

13 листопада 1920 року була утворена Олександрівська губернія<sup>14</sup>. Відповідно, був створений Губернський каральний відділ при відділі юстиції. Нова влада, на відміну від царських часів, коли практикувалося будівництво в'язниць за рахунок приватного капіталу, або викупу наявних споруд, пішла простішим шляхом<sup>15</sup> Для переобладнання Олександрівської губернської в'язниці підібрали приміщення на вулиці Жуковського, заздалегідь виселивши мешканців, а домовласника Щекотіхіна В. Г., підрядчика і власника цегельного заводу, який мав 9 дітей, звинуватили в контрреволюційній діяльності і відправили до концтабору<sup>16</sup>. Але одного тюремного закладу для міста Запоріжжя<sup>17</sup> було явно мало. У січні 1921 року губернському виконавському комітету завідувач відділом примусових робіт представив кошторис на будівництво концтабору на Правому березі Дніпра в селищі Кічкас в колишньому домоволодінні німецьких колоністів П. Ю. Гейнріхса і К. К. Мартенса (під час будівництва Дніпрогесу ці землі були затоплені)<sup>18</sup>. У кошторис входили: ремонт підлоги, вікон, дверей, встановлення нар, пічні роботи, встановлення казанів, скляні роботи, устаткування кухні і житлових приміщень, столи, лави, ремонт парканів, клозету, пекарні та інше. Всього на виконання робіт в 3-х корпусах виділена сума 99259,20 карбованців<sup>19</sup>.

З невідомих нам причина (можливо у в'язниці по вулиці Жуковського було недостатньо площ для розміщення засуджених) з 15.07.1921 року в Запоріжжі почала функціонувати нова тюремна установа, розташована на вулиці Гоголя, будинок №59 (колишній Синіцина). Нова в'язниця складалася з корпусу — кам'яної 3-х поверхової будівлі, площею 36 кв. сажнів<sup>20</sup>. В середині було 13 камер, 1 чергова кімната і 2 продуктових склади. У дворі була одноповерхова канцелярія, в якій одну кімнату займав й начальник БУПРа, одну — заступник начальника БУПРа, одну кімнату було відведено під караульне приміщення. У дворі також знаходився кам'яний сарай, площею 16 кв. сажнів<sup>21</sup>. Тюремна мережа розвивалася і в інших містах регіону. Так, в Бердянську 31 липня 1920 року на засіданні колегії відділу управління при повітовому революційному комітету поставлено завдання начальникові міліції "подыскать необходимое помещение для лагеря на 1000 человек"<sup>22</sup>. Таке місце було знайдене біля підніжжя "гори" уздовж сучасної вулиці Комунарів. Починалися адміністративні будівлі і корпуси тюремної установи від сучасного центрального відділення "Ощадбанку". Нова тюремна установа з'явилася і в Мелітополі.

Згідно з тодішніми ідеологічними установками, революція ліквідувала соціальну основу злочинності — класову нерівність, тому в новій радянській державі повинні були зникнути в'язниця і каторга. Природно, що установки ці реалізовувалися лише в понятійному значенні: в'язницю і каторгу як державні інститути перейменовували в "місця ув'язнення". Термінологія варіювалася в різних республіках, і установи, які в РРФСР іменовалися "ви-

правними будинками", на Україні вони іменувалися будинками громадсько-примусових робіт — БУПРи<sup>23</sup>.

Узаконення назви БУПР сталося 18 квітня 1920 року, коли Наркомат юстиції УСРР прийняв постанову "Про відміну розподілу місць ув'язнення на розряди по тягарю покарання і про перейменування їх в Будинки громадсько-примусових робіт". Окрім цього розроблені інструкції: "Тимчасове положення про управління БУПРів", "Тимчасова Інструкція про позбавлення волі, як захід покарання", "Інструкція про Розподільні комісії", "Тимчасова інструкція про конвойну варту", "Інструкція про санітарно-медичну частину в місцях ув'язнення" і багато інших<sup>24</sup>. Таким чином, на території сучасної Запорізької області на початку 20-х років минулого століття були обладнані чотири БУПРи — два в Запоріжжі (Кічкаський № 1 і Запорізький № 2), один в Мелітополі (під номером 3) та у Бердянську (під номером 4)<sup>25</sup>.

До 1922 року в радянських республіках був відсутній Кримінальний кодекс і власті керувалися "революційною правосвідомістю". Заарештовували громадян всі "кому не лінь": ЧК (надзвичайна комісія), Революційні Трибунали, комнезами<sup>26</sup>, кримінальний розшук, міліція, відділи управління виконкомів та інші. Наприклад, навіть після Громадянської війни в березні 1923 року 165 ув'язнених Кічкаського БУПРу № 1 числилися за такими надзвичайними організаціями військового часу: Катеринославським Революційним трибуналом 2 особи, Верховним трибуналом — 2, Трибуналом 7 корпусу — 3, Надзвичайною сесією Катеринославського Трибуналу — 18, губернською прокуратурою — 7, прокуратурою повіту — 24, особливими народними слідчими — 15, народними суддями — 13, Транспортними трибуналами — 1, ОГПУ (Об'єднане державне політичне управління, колишня ЧК, перейменована в 1922 році, — авт.) — 42 заарештованих<sup>27</sup>. Часто під вартою містилися обвинувачені в незначних правопорушеннях. На додаток до всього, продовольча політика більшовиків привела в 1921—1922 рр. до катастрофічного голоду, і попадання в БУПР могло стати приводом летального результату.

Про це свідчить Циркуляр № 78 Народного комісаріату юстиції УСРР губернським відділам міліції і губревтрибуналам про зменшення кількості ув'язнених у в'язницях для зменшення витрат на їх утримання від 22 квітня 1922 року: "Положение мест заключения республики катастрофическое в буквальном смысле этого слова. Необходимо, чтобы над этим местные ответственные работники задумались серьезно и отдали себе ясный отчет о том, что надвигается. На Украине в ДОПРах свыше 20000 тыс. заключенных несмотря на все настояния Наркомюста о разгрузке мест заключения, цифра эта в общем имеет тенденцию к возрастанию, а не уменьшению. Между тем Наркомпрод отпускает нам продовольствие по голодному пайку (май — 6343, на июнь 6581, и на июль 4960 пайков на заключенных, т.е., на одну четверть — одну пятую того числа людей, которое надо прокормить. Есть все основания полагать, что и это количество пайков (только хлебных, так как другие виды довольствия — нет и т. к. фактически давно уже не отпускается) фактически будет уменьшено...если в мае, июне, июле по Украине в ДОПРах будет 20000



тыс. чел. мы сможем давать каждому заключенному только по 22–16 золотников хлеба, (1 золотник дорівнював 4,266 грм. — авт.) одного хлеба. Это медленная, но верная смерть... Что же делать?

1. Надо максимально и быстро без задержки, разгрузить ДОПРЫ...

2. Надо дать строжайшее предписание уездным политбюро<sup>28</sup>, угрозыску, милиции, и всем агентам власти имеющим право ареста, не сажать без крайней нужды на казенный хлеб, отбирая подписки о невыезде, поручительства, залог... Правом ареста и заключения подследственных на местах определенно злоупотребляют агенты власти по недоразумению и по невежеству. Надо вдолбить всем в голову, что это (арест) палка о двух концах — ударяя по обвиняемому она бьет по карману государства. Карман не бездонная бочка, пусть знает каждый агент политбюро, начальник милиции и т. п... В отношении мелких должностных преступлений практикуйте шире не судебную и следственную волокиту, а меры административного воздействия (штраф, увольнение со службы, опубликование в газете, занесение в партбилете..."<sup>29</sup>.

Процес розвантаження БУПРів проходив повільно, при цьому однією з причин гальмування цього процесу було те, що "у місцях позбавлення волі були відсутні копії постанов судових органів про попереднє ув'язнення, головним чином тих, хто числився за ВУЧК"<sup>30</sup>. Тобто на початку 20-х років велика кількість ув'язнених, що містились в буцегарні, звинувачувалася радянською таємною поліцією в нелояльності до існуючого режиму без всяких на те підстав.

Заарештованих в буцегарнях було в 3–4 рази більше тієї кількості, на яке вони були розраховані. Спостерігалися випадки, коли арештанти, справи яких розглядали народні слідчі, сиділи в БУПРі по 10–12 місяців і протягом цього часу їм не було винесено конкретного звинувачення<sup>31</sup>. Люди задихалися від нестачі повітря, хворих утримували разом із здоровими, в деяких в'язницях заарештовані змушені спати по черзі. Все це викликало бунти та голодування заарештованих<sup>32</sup>. У цих умовах місцева влада приймала рішення про можливість застосування практики відпусток для арештантів<sup>33</sup>. Наприклад, частина ув'язнених Кічкаського БУПРу № 1 проживала на приватних квартирах і лише в січні 1922 року їх перевели в загальний корпус ув'язнених<sup>34</sup>.

У зимовий період доходило до того, що камери БУПРу № 1 с. Кічкас опалювалися частинами від парканів та іншого будівельного лісу, в'язні ламали паркани та будівлі. За завданий збиток установі були піддані "арешту з утриманням в карцері" всі ув'язнені жінки<sup>35</sup>. В БУПРі розпочався голод. Тільки в квітні 1922 року в Кічкаському БУПРі помер 21 чоловік на ґрунті виснаження<sup>36</sup>.

На 1 травня 1922 року в Кічкаському БУПРі № 1 містилося 330 осіб. За квітень місяць звідси втекли 25 в'язнів. Це стало можливим тому, що не скрізь були ґрати, були відсутні на дверях міцні засуви. А ще, як впливає з доповіді керівництва БУПРу: "Надзор и охрана не соответствуют своему назначению. Надзиратели, в большинстве местные граждане, незнакомы с тюремной обстановкой и дисциплиной. Охрана из 18 человек конвойного батальона совершенно потеряли всякий облик охраняющего. На посту спят. Бы-

ли случаи, когда надзиратели ночью у спящего караула забирали винтовки...". Конвойну команду охарактеризовали як "сплошной рассадник заразы... у красноармейцев грязь, копоть..."<sup>37</sup>. Губернський виконавчо-трудоий відділ намагався впливати на припинення масових втеч з Кічкаського БУПРу № 1 шляхом направлення наказів, вимагаючи від адміністрації, "самого строгого добросовестного отношения к делу при исполнении служебных обязанностей, предупредив последних, что виновные в неисполнение моих распоряжений по отношению охраны заключенных, в случае побега последних, будут привлечаться к строгой ответственности"<sup>38</sup>.

До 1923 року стан охорони БУПРів не поліпшився. Згідно акту обстеження охорони Запорізького БУПРу № 2 від 8 серпня об'єкт охоронявся двома зовнішніми вартовими і одним внутрішнім постом на три зміни, обслуговування проводилося старшим наглядачем, його помічником і молодшим наглядачем. БУПР був обгороджений дротяним парканом, висотою до двох аршин<sup>39</sup>. Кухня при БУПРі була суміжна з приватними квартирами, приміщення освітлювалися газовими нічниками. Відзначена слабка дисципліна і низькі знання несення вартової служби. За підсумками перевірки начальнику БУПРу дані вказівки, серед них — встановлення відповідної дисципліни, проведення занять, провести електричне освітлення, вжити заходів до обнесення БУПРу цегляною стіною — парканом та інше<sup>40</sup>.

У 1924 році навіть доходило до того, що для нормальної охорони в'язнів БУПРів, внаслідок недостатності червоноармійців конвойної команди, за розпорядженням адміністративного відділу Катеринославського губвиконкому виділяли необхідну кількість міліціонерів<sup>41</sup>.

Слабкий нагляд і кваліфікація співробітників БУПРів приводила до різних надзвичайних подій. Циркуляр від 1924 року, спрямований начальникам БУПРів, висвітлював рівень режиму утримання ув'язнених: "Заключенные сидят на окнах и переговаривают с публикой и наносят оскорбление часовому, вследствие чего, часовым был ранен заключенный Екатеринославского ДОПра. Никаких мер к установлению порядка среди заключенных не приняли...предлагается категорически вменить в обязанность служащих своевременное принятие мер воздействия на заключенных нарушающих требования дисциплины мест лишения свободы"<sup>42</sup>.

У 1928 році нагляд і охорона Харківського БУПРу, одного з найбільших (4000 ув'язнених) також не були на належній висоті: у ніч на 10 червня четверо ув'язнених здійснили втечу шляхом перепилювання ґрат, підкопу і пролому в стіні, обеззброївши двох наглядачів. У наказі Управління було сказано: "... адміністрація не в курсі того, що відбувається в камерах. З органів розшуку неодноразово була вимога містити зазначених ув'язнених під окремим наглядом, з попередженням бупру про намір здійснити втечу... Залучити винних у втечі до кримінальної відповідальності..."<sup>43</sup>. Більш ефективно спрацювали запоріжці. Отримавши агентурні відомості про те, що в Запорізькому БУПРі ув'язнені вели підготовку до втечі шляхом підкопу за допомогою команданта клубу Хатюхіна, адміністрацією ці дії були припинені. Акт обсте-

ження місця пригоди свідчить про те, що за сценою в кутку був викопаний тунель довжиною 5 метрів 40 сантиметрів<sup>44</sup>.

Негативний вплив на варту і наглядців мав захід виконання вищої міри соціального захисту (розстріл — авт.) У документі від 8 квітня 1927 року, за підписом генпрокурора республіки було сказано: "У БУПРі спостерігаються небажані ситуації при виконанні вищої міри покарання, внаслідок чого страждають дозори. Надалі проводити виконання вироків тільки в будівлі місцевого відділу ГПУ"<sup>45</sup> (Державного політичного управління — авт.)

Постановою СНХ УРСР від 30 січня 1922 року на Україні були скасовані концтабори, так як в основному селянські антибільшовицькі повстання були придушені. В'язнів з концтаборів переводили в БУПРі. Один день перебування в БУПРі зараховувався їм за три дні<sup>48</sup>. Перевод з концтаборів засуджених не сприяв "розвантаженню" українських БУПРів.

Слід також зазначити, що жителі України в 20-х роках минулого століття відбували покарання не тільки за рішеннями судових органів. З 10 серпня 1922 прийнятий проект про адміністративну висилку, а з 1924 року право висилки за кордон та ув'язнення в концтабір належало виключно позасудовому органу — Особливій нараді при ОДПУ<sup>49</sup>. Постанови Особливої наради ДПУ союзних республік про висилку за межі республіки і ув'язнення в концтабір набирало чинності після затвердження Особливою нарадою ОДПУ<sup>50</sup>.

З 1923 року на Півночі Росії починає функціонувати Соловецький табір особливого призначення, куди направлялись політичні ув'язнені і кримінальні злочинці — рецидивісти. Згідно списку адміністративно виселених за межі УСРР за 1925 рік, Особливою нарадою при колегії ОДПУ направлені в концтабори 94 людини<sup>51</sup>. У наступних роках кількість позасудових рішень зростає. За 1927 рік тільки в концтабори було направлено 455 осіб<sup>52</sup>. До рішення Особливої наради обвинувачені містилися в БУПРах, про що свідчить виписка Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 25 січня 1928 року про направлення громадянина Бенчіча-Жуковського Йосипа Йосиповича в концтабір строком на три роки: "обвинувачений утримується під вартою в Запорізькому БУПРі"<sup>53</sup>. Такі ув'язнені негативно впливали на обстановку в БУПРі. Начальник Запорізького БУПРу Поддуйкін вимагав у прокуратури прийняття відповідних заходів до висилки громадян адміністративно висланих, які містяться в БУПРі у кількості 41 чоловік, які утримувались в ув'язненні від 2-х до 4-х місяців і своєю поведінкою "разлагающе влияют на остальных заключенных" і на яких навіть адміністративні стягнення не мали ніякого впливу, завдяки чому "тормозиться нормальная работа самого ДОПРа"<sup>54</sup>. Часто така категорія ув'язнених оголошувала групові смертельні голодування<sup>55</sup>.

Циркуляр від 24 квітня 1922 року всім "силовим" підрозділам так само вказував на неприпустимість перебування під арештом ув'язнених без пред'явлення їм звинувачення. Цим же циркуляром створюються комісії обстеження місць позбавлення волі, тому що антисанітарний стан призводив до масових епідемій смертності<sup>56</sup>.

Зобов'язували перевіряти БУПРи і губернські відділи охорони здоров'я. Під час перевірки санітарного стану Кічкаського БУПРу було констатовано: "Поступающие в ДОПР распределялись по камерам без предварительной санобработки и обсервации...необходима вставка стекол, число заключенных около 200 человек, нары во всех камерах сплошные, дезинфекция их почти не осуществима, скученность в камерах. Баней осужденные не пользуются, стрижка волос не организована. Предполагается пользование баней совместно с детской колонией, для этого оборудована баня в местечке, 65 миль ходьбы от ДОПРа, но еще не открыта..."<sup>57</sup>.

Адміністрацією проводилася дезінфекція сіркою і вапном всіх камер, а так само одяг ув'язнених апаратом "Геліус", співробітникам і ув'язненим було зроблено протихолерне щеплення, але це не приносило істотного результату, тому що лише "некоторым выдано белье"<sup>58</sup>.

У БУПРі за вказівкою "згори" під керівництвом начальника закладу і санітарних лікарів населених пунктів проводили санітарні тижні в "Пам'ять Гааза"<sup>59</sup>. У Кічкаському БУПРі № 1 на вищевказаному "тижні" побілили камери, провели дезінфекцію сухим паром, всі "відхожі місця" були засипані і перенесені в інше місце, був очищений двір, зроблена лазня для ув'язнених<sup>60</sup>.

Обстеження губернською і повітовою владою результатів для поліпшення умов утримання не дали. Висновок до акту від 14 березня 1923 наголошував. "Помещение ДОПР не соответствует количеству осужденных. Кубатура пригодна лишь 51 человека осужденных...скупенность, теснота, тяжелый воздух..."<sup>61</sup>.

Такі умови утримання характерні були для всіх БУПРів радянської України. Резолюція Катеринославської Губернської наради місць позбавлення волі, після заслуховування доповіді про діяльність губінспекції за 1923 рік була такою: "в Мелитополе, Запорожье, Кривом Роге, и Екатеринославе (Дніпропетровську — авт.) ДОПРы были приспособлены в частных домах, совершенно несоответствующих своему назначению, как по оборудованию, так и по жилой площади..."<sup>62</sup>.

Ситуація не змінилася і в наступні роки. У середині 20-х років, а саме, на початку 1926 року, завантаження БУПРів була критичною. У БУПРах радянської України, розрахованих на 15—20 тисяч, знаходилося 30 тисяч, з них 12 тисяч були підслідними. Це так само викликало бунти та голодування арештантів як і в 1922 році<sup>63</sup>.

Всього по Україні з держбюджету на 1927/1928 рік передбачалося утримання 29500 ув'язнених — з них 28 тисяч по кошторису НКВС і півтори тисячі хворих, які утримувались за рахунок кошторису Наркомату охорони здоров'я. Бюджет передбачав "природну смертність в українській в'язниці — 3%".

05 жовтня 1929 року Циркуляром Управління виправно-трудоустанов НКВС УСРР № 401 БУПРи ліквідовувалися, а на їх базі створювалися промислові колонії або Будинки попереднього ув'язнення<sup>64</sup>.

## Епілог

Плани форсованої індустріалізації економіки СРСР і колективізації сільського господарства до кінця 20-х початку 30-х років минулого століття стали повністю визначати спрямованість репресивної політики і дали потужний імпульс для реалізації ідеї широкого використання праці ув'язнених. Перед ОДПУ — Об'єднаним державним політичним управлінням була поставлена задача колонізації малонаселених і економічно нерозвинених районів СРСР. У Постанові РНК СРСР від 11 липня 1929 року вказувалося: передавати в руки ОДПУ всіх засуджених до позбавлення волі на термін від 3-х років і вище. А у відання НКВС республік залишалися засуджені на терміни менше 3-х років і засуджені до примусових робіт без тримання під вартою. Українські БУПРи, як раніше вказувалося, стали виконувати функції слідчих ізоляторів для подальшої відправки ув'язнених на Північ Росії або промислових колоній. Створене у квітні 1930 року Управління виправно-трудоих таборів (УЛАГ) ОДПУ швидко розвивалося і з 1 жовтня 1930 отримало статус Головного управління — з абрєвіатурою ГУЛАГ. Величезна кількість політичних в'язнів якості майже безкоштовної робочої сили прямували на будови, риття каналів, видобуток корисних копалин, лісоповали, де в більшості гинули від непосильної праці та виснаження. Саме з цього часу використання підневільної праці політв'язнів стало реальним фактором економічного розвитку країни. У наступні 30—50 роки минулого століття не було таких галузей промисловості, де б не використовувалася каторжна праця радянських в'язнів<sup>65</sup>. ГУЛАГ став грандіозним комбінатом смерті.

## Примітки

1 Всеросійська надзвичайна комісія по боротьбі з контрреволюцією і саботажем. Український аналог ВУЧК — Всеукраїнська надзвичайна комісія — радянська таємна поліція.

2 Брестський мир — мирний договір, підписаний у Брест-Литовську представниками Радянської Росії з одного боку, і Центральних держав (Німеччини, Австро-Угорщини, Туреччини, Болгарії) — з іншого.

3 Реабілітовані історією: У двадцяти семи томах. Чернігівська область / Упорядники: О.Б. Коваленко, Р.Ю. Подкур, О.В. Лисенко, О.І. Железна. — Кн. 1. — Чернігів: РВК "Деснянська правда", 2008, с 158.

4 Яковлев Б., Бурцов А. Концентрационные лагеря в СССР. Подготовка электронного текста для некоммерческого использования — С. Виноцкий, 1999. Институт по изучению истории и культуры СССР. Исследования и материалы, серия 1-я, выпуск 23-й. Мюнхен — 1955. — С. 4.

<http://lib.ru/POLITOLOG/lageri.txt>

5 Волин В.М. Неизвестная революция. 1917—1921. — М., 2005. — С. 458.

6 Чоп В. М., Лиман І. І. "Вольный Бердянск": місто в період анархістського соціального експерименту (1918—1921 роки). — Запоріжжя: РА "Тандем — У", 2007. — С. 197.

7 Там само. — С. 206.

- 8 Там само. — С. 197.
- 9 Там само. — С. 274.
- 10 Нагадуємо, що територія Західної України в цей період входила до складу таких держав Центральної Європи як Польща, Румунія, Чехословаччина.
- 11 Міхеєва О.К. Кримінальна злочинність і боротьба з нею в Донбасі (1919—1929). — Донецьк: Східний видавничий дім, 2004. — С. 72.
- 12 Енн Еплбом. Історія ГУЛАГу. — К., 2006. — С. 9.
- 13 Державний архів Запорізької області (ДАЗО). — Ф. Р. — 641. — Оп. 1. — Спр. 12. — Арк. 76.
- 14 Виділена з Катеринославської губернії, Катеринослав — сучасне місто Дніпропетровськ.
- 3 історії місць ув'язнення Запорізького регіону /Карпенко В.А., Кравчук П.П., — Запоріжжя.
- 15 Сектор СВІР УДДУ ГІВП у Запорізькій області, 2010. — С. 22.
- 16 Реабілітовані Історією. Запорізька область. Книга третя. Запоріжжя—2006. — С. 11.
- 17 Перейменування Олександрівська відбулося в березні 1921 р.
- 18 ДАЗО. — Ф. Р. — 73. — Оп. 1. — Спр. 77. — Арк. 1.
- 19 ДАЗО. — Ф. Р. — 73. — Оп. 1. — Спр. 77. — Арк. 10.
- 20 1 сажень — 2, 1336 метра, в 1924 році з введенням в СРСР метричної системи вийшла з ужитку.
- 21 ДАЗО. — Ф. Р. — 985. — Оп. 1. — Спр. 10. — Арк. 14.
- 22 ДАЗО. — Ф. Р. — 3378. — Оп. 1 — Спр. 1 — Арк. 42.
- 23 [WWW.klassika.ru/read](http://WWW.klassika.ru/read).
- 24 А.П. Гель, Г.С. Семаков, І.С. Яковець. Кримінально-виконавче право України. Загальна та Особлива частини: Підручник для студентів вищих юридичних закладів. — К.: С. 61.
- 25 Владимир Карпенко. Бердянская чрезвычайная комиссия (ЧК) в начале 20-х годов прошлого века. Азовский вестник. — 29 января 2010. — № 3.
- 26 Комітети незаможних селян.
- 27 ДАЗО. — Ф. Р. — 985. — Оп. 1. — Спр. 10. — Арк. 14.
- 28 3 1920 року на місцях надзвичайна комісія (НК) була перейменована в політбюро.
- 29 Реабілітовані Історією. Запорізька область. Книга перша. Запоріжжя—2004. — С. 62—63.
- 30 Міхеєва О. К. Кримінальна злочинність і боротьба з нею в Донбасі (1919—1929). — Донецьк: Східний видавничий дім, 2004. — С. 81. Електронна версія.
- 31 Там само. — С. 82.
- 32 Міхеєва О.К. Кримінальна злочинність і боротьба з нею в Донбасі (1919—1929). — Донецьк: Східний видавничий дім, 2004. — С. 82.
- 33 Там само. — С. 82.
- 34 ДАЗО. — Ф. Р. — 985. — Оп. 1. — Спр. 2. — Арк. 16.
- 35 Там само. — Арк. 28.

- 36 Там само. — Арк. 76—77.
- 37 ДАЗО. — Ф. Р. — 985. — Оп. 1. — Спр. 2. — Арк. 76.
- 38 Там само. — Арк. 85.
- 39 0,7112 м.
- 40 ДАЗО. — Ф. Р. — 985. — Оп. 1 — Спр. 10. — Арк. 55.
- 41 ДАЗО. — Ф. Р. — 611. — Оп. 4. — Спр. 17. — Арк. 10.
- 42 ДАЗО. — Ф. Р. — 985. — Оп. 1. — Спр. 4 — Арк. 112.
- 43 ДАЗО. — Ф. Р. — 985. — Оп. 1. — Спр. 165 — Арк. 95.
- 44 ДАЗО. — Ф. Р. — 611. — Оп. А — Спр. 34. — Арк. 726.
- 45 Міхеєва О.К. Кримінальна злочинність і боротьба з нею в Донбасі (1919—1929). — Донецьк: Східний видавничий дім, 2004. — С. 46.
- 46 ДАЗО. — Ф. Р. — 985 — Оп. 1. — Спр. 4. — Арк. 59.
- 47 ДАЗО. — Ф. Р. — 985. — Оп. 1. — Спр. 10. — Арк. 10.
- 48 ДАЗО. — Ф. Р. — 985. — Оп. 1. — Спр. 2. — Арк. 79.
- 49 Об'єднане державне політичне управління.
- 50 Мозохин О.Б. Правовые полномочия Особого Совещания в России и СССР. 1881—1953. [http://www.pseudology.org/Documets/Osob\\_Soveschanie\\_1881\\_1953.html](http://www.pseudology.org/Documets/Osob_Soveschanie_1881_1953.html)
- 51 ДАЗО. — Ф. Р. — 611. — Оп. 4. — Спр. 19. — Арк. 9—13.
- 52 ДАЗО. — Ф. Р. — 611. — Оп. 4. — Спр. 34. — Арк. 29.
- 53 Там само — Арк. 160.
- 54 Там само. — Арк. 197.
- 55 Там само. — Арк. 178.
- 56 ДАЗО. — Ф. Р. — 985. — Оп. 1. — Спр. 2. — Арк. 82.
- 57 Там само. — Арк. 166.
- 58 Там само. — Арк. 76—77.
- 59 Федір Петрович Гааз (1780—1853) — російський лікар німецького походження, був членом Московського тюремного комітету і головний лікар московських в'язниць, присвятив своє життя полегшення долі ув'язнених і засланих. Домігся, щоб від кайданів звільняли старих і хворих, скасування гоління половини голови у жінок. За його ініціативою були відкриті тюремна лікарня і школа для дітей арештантів. Постійно постачав ліками бідних хворих. Боровся за скасування права поміщиків засилати кріпосних. На благодійність пішли всі його заощадження. За віросповіданням був католиком і тому Римсько-католицька церква почала процес беатифікації — першої сходинки до канонізації та зарахування до лику святих.
- 60 ДАЗО. — Ф. Р. — 985. — Оп. 1. — Спр. 2. — Арк. 82.
- 61 ДАЗО. — Ф. Р. — 985. — Оп. 1. — Спр. 10. — Арк. 17.
- 62 Там само. — Арк. 58.
- 63 ДАЗО. — Ф. Р. — 985. — Оп. 1. — Спр. 165. — Арк. 49.
- 64 Міхеєва О. К. Кримінальна злочинність і боротьба з нею в Донбасі (1919—1929). — Донецьк: Східний видавничий дім, 2004. — С. 82.
- 65 Кокурин А.И., Петров Н.В. ГУЛАГ (Главное управление лагерей) 1917—1960. Материк. <http://mirknig.com/knigi/history/1181201943-gulag-glavnoe-upravlenie-lagerej-1918-1960.html>

## БЕЗКАРНІ ЗЛОЧИНИ

НКВД ССРСР  
Народный комиссариат  
Внутренних дел УССР  
Отдел УГБ  
Дело № 1895 по обвинению  
Мельникова Филиппа Алексеевича  
и др. — 5 чел. по  
ст. ст. 54-10 ч. II и 54-11 УК УССР.  
Начато 22.IV.1938 г.  
Окончено 10 мая 1938 г.  
(обкладинка кримінальної справи  
на студентів Запорізького  
педагогічного інституту.  
ДАЗО. — Ф. Р. — 5747. — Оп. 3.  
— Справи 785, 786, 9832, 9833).

Квітень 1938 року в розпалі. Теплий сонячний ранок. Неділя. Студенти 4-го курсу літературного факультету Запорізького педагогічного інституту, які мешкали у вузівському гуртожитку по вулиці Леппіка, будинок № 33, домовилися свій єдиний на цьому тижні вихідний провести на острові Хортиця. Організовано зібралися десь біля десяти осіб. Йшли по острову над кручами старого Дніпра, періодично зупинялися, милуючись то зеленою галявиною серед міцних дубів, то ковил-травою, яка народилася ще минулого року, але не втратила своєї зваби й досі. А Пилип Мельников, що плентався від гурту ззаду, усе вицілював свою Олену Паскевську — студентку також 4-го курсу літературного факультету, з якою побрався кілька місяців тому.

У них — кохання на вічність. Саме так поклявся оце зараз під старим дубом Пилип і Олена відповіла йому тим же. А коли підійшли до найвищої скелі, з якої відкривалася уся панорама велетенського красеня — Дніпрогесу, усі зупинилися, зачаровуючись гігантською будовою соціалізму. Лірик-поет Ваня Говоруха звернув увагу на хвилі, що спадали з висоти греблі і розбивалися об скелю, створюючи принадну картину. А Ваня Невенченко — цей інститутський Шаляпін — заспівав:

Реве та стогне Дніпр широкий,  
Сердитий вітер завива

Його підтримали інші:

Додолу верби гне високі,  
Горами хвилі підійма.



Нараз Михайло Шлома почав читати свого нового вірша про о. Хортицю. За ним із звичним їм почуттям великого патріотизму прочитали свої вірші про козаччину й Україну Мельников, Федір Борисенко, Гермоген Мясич... Особливо усім присутнім сподобався вірш відмінника навчання Івана Невенченка. Його літературна творчість взагалі виділялася з творчого доробку усіх студентів-четверокурсників. Від неї віяло свіжістю, новизною і глибоким філософським змістом. Недарма його так любив доцент педінституту, великий знавець українського красного письменства і відомий на Україні фольклорист Никанор Леонтійович Солодкий.

Після вірша, прочитаного Невенченком, усі чомусь раптом замовкли, на їх обличчях закам'янів смуток і туга. Невже у пам'яті кожного спливав образ їхнього доброго і ніжного учителя Никанора Леонтійовича? Це він організував в інституті гурток фольклористики, членами якого стали усі, без винятку, студенти 4-го курсу літературного факультету. Разом з доцентом Солодким студенти щоліта виїздили у села запорізького краю та Дніпропетровщини, записували з вуст селян народні пісні, прислів'я, казки. Никанор Леонтійович все це узагальнював, вивчав і писав наукові праці. Під його керівництвом прилучалися до цього й студенти, а Федір Борисенко, мріючи стати не поетом, а науковцем, навіть пів-року тому, як енкавеесовці заарештували Никанора Леонтійовича, щоб не завмерла його добра справа, взяв керівництво фольклорного гуртка на себе. Але, звісно, він ще не може у повній мірі замінити тут свого любимого учителя.

— Як нам не вистачає його! — це вже сказав оце зараз Ваня Кальниш — мрійник про світле майбутнє, хлопець з бідної сім'ї села Кринички Верхньодніпровського району Дніпропетровської області, де усе козацьке село являло собою фольклорну книгу. Коли якось Никанор Солодкий розподіляв групи студентів по селах у пошуках народних скарбів, то Ваня Кальниш попросився направити його у своє рідне село, звідки він привіз кілька зшитків безцінного матеріалу.

— Що тепер з нашим учителем? Де він? За що? Я не вірю... — засипав присутніх низкою запитань Кальниш, і ніхто не зміг нічого переконливо сказати. Натомість Ваня Говоруха кинув репліку:

— Та вже скоро весь інститут, в тому числі й ми, піде у прірву — у вічну невідомість.

І всі остовпіли, наче в останнє бачать одне одного перед майбутньою трагедією. А вони ще не знали і не визнають за своє відведені їм коротке життя, що більшість з тих, кого схопила кістлява рука НКВС, уже згинули. Той же їхній кумир Н. Л. Солодкий.

Никанора Леонтійовича було заарештовано Запорізьким відділом НКВС 18 жовтня 1937 року. Він ішов у четвертій чи п'ятій хвилі масових арештів викладачів та студентів Запорізького педінституту. В застінках НКВС уже десь їх поділося з 50, а може й більше. Забирали групами по 6—10 чоловік.

У групу Солодкого (саме його енкавеесовці вважали керівником чергової партії на стирання "в порох") входили:

— Мороз Яків Миколайович, 1899 року народження, викладач (лектор) педінституту;

— Троцюк Остап Варфоломійович, 1880 року народження, викладач (лектор) педінституту;

— Новостройний Василь Федорович, 1900 року народження, доцент педінституту;

— Чекурлій Іван Захарович, декан педінституту, а також: науковий працівник Київського інституту мовознавства Матвієнко Аникій Леонтійович.

Усі вони після арешту пройшли крізь горнило жахливих, просто таки надлюдських мук, про які навіть через багато років, оце зараз, страшно згадувати. Незважаючи на безперервні над ними тортури, вони довго були незламними. Їх день і ніч лінчували найдосвідченіші костоломи та бузувіри комуністичних катівень у Запоріжжі — начальник міського відділу НКВС старший лейтенант держбезпеки Вольський та начальник IV-го відділення цієї ж зловісної організації молодший лейтенант Клебанов, звісно, разом з відбірними м'ясниками-людоджерами.

Щоб примусити Н. Л. Солодкого зізнатися в тому, що він був організатором "української контрреволюційної націоналістичної, терористичної, фашистської організації його навіть вивезли з Запоріжжя до Києва і посадили у камеру спеціальних тортур, де врешті-решт, його, автора відомої тоді в наукових колах праці "Словосполучення в українській мові", морально і фізично зламали. Він почав давати показання, вірніше, наводив наклеп сам на себе і всіх тих, хто вже був за ґратами. Завдання його організації, мовляв, полягало в наступному:

— вербовка викладачів та студентів педагогічного інституту для націоналістичної роботи серед селян;

— контрреволюційна пропаганда;

— шкідницька робота (виховання молоді в українсько-націоналістичному дусі);

— організація повстанських загонів;

— підготовка до терористичних актів над керівниками партії та уряду (тобто, убивство Сталіна, Єжова та їм подібних).

31 грудня 1937 року "трійка" УНКВС по Київській області винесла рішення: Солодкого Никифора Леонтійовича як "активного учасника антирадянської націоналістичної організації в Запоріжжі" розстріляти.

Та перед самою смертю (10 січня 1938 року) він зібрався з останніми силами (і де тільки взялися у нього ті сили?!) він зажадав негайно зустрітися зі слідчим і на останньому допиті застеріг, щоб енкавеесівці не заарештовували студентів, бо вони аж зовсім ні в чому невинні: "Я їх втягував лише у краєзнавче товариство..."

Невдовзі після цього (20 січня 1938 року) о 24-00 годині в м. Києві Н. О. Солодкий був розстріляний.<sup>1</sup>

А його колега по Запорізькому педінституту Іван Захарович Чекурлій був розстріляний у Дніпропетровську ще раніше — 28 жовтня 1937 року. Смертний вирок науковому співробітнику Київського інституту мовознавства Анікію Матвійовичу Матвієнку (також учаснику націоналістичної групи Н. Солодкого) був винесений військовою колегією Верховного суду УРСР 22 вересня 1938 року і того ж дня виконаний. А що? Потрібно було "сталінським соколам" поспішати, адже на місце кожного того, хто стояв під стінкою на розстріл, чекали сотні інших таких же безневинних жертв.

Чомусь милостивішою була доля до доцента педінституту Василя Федоровича Новостройного — він ще був живий у 1939 році. Бо по ньому з невідомих причин слідство затяглося і лише 17 листопада 1939 року, Особлива нарада при НКВС УРСР його, як учасника все тієї ж "солідківської" націоналістичної організації було засуджено до 5 років позбавлення волі. Подальша його доля невідома.

На особливу увагу заслуговує тут викладач (у 1937 році — це лектор) Запорізького педінституту Яків Миколайович Мороз. Коли всі інші члени "солідківської" націоналістичної організації, рано чи пізно, не витримавши неймовірно жорстоких над собою знущань, почали говорити на допитах те, що від них вимагав енкавеесовець, то Я. М. Мороз завжди, коли тільки після чергових мук приходив до тями, твердив:

— Ні, я не був членом націоналістичної організації і ніхто з наших не був у ній, бо такої організації в інституті не існувало ніколи.

І "трійка" УНКВС по Дніпропетровській області, керуючись вказівкою великого сталінського юриста-самоучки Андрія Вишинського, що "королевою" усіх доказів є зізнання самого звинувачуваного (тому й вибивали у всіх заарештованих цих зізнань) і не маючи в своєму арсеналі такого головного доказу, вимушена була 15 листопада 1937 року засудити Я. М. Мороза до 8 років позбавлення волі.

Та не називалися б опричники катами, якби вони так просто випустили живою з своїх лап людину. Ось яку відповідь на свій запит одержав начальник слідчої частини УДБ НКВС по Запорізькій області 5 січня 1940 року:

"Тюрьма НКВД г. Запорожье сообщает, что Зек Мороз Яков Николаевич 1899 г. рождения 12/III—39 г. умер от болезни воспаления брюшины.

**Нач. тюрьмы НКВД г. Запорожье АРХИПОВ**  
**Нач. канцелярии ВОРОНОВА**

5.I.1940 г."

<sup>1</sup> ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 9832, 9833.

Та уже давно відомо, що тим, хто служить при гільйотині,<sup>1</sup> віри немає. Так сталося і в цьому випадку. Наводимо витяг з листа дружини Я. Мороза — Кочубей Ніни Іванівни, яка 16 квітня 1963 року писала голові Ради міністрів СРСР М. Хрущову: "В 1939 году мне вручили бумажку о том, что мой муж умер в тюремной больнице от рака желудка. В разговоре с выпущенным [товарищем] я узнала, что мужа сильно били и что он умер от внутреннего кровоизлияния. Но официально я узнала, что здоровый мужчина 38 лет умер от рака".

Тут зразу впадає у вічі брехня: в 1939 році дружині Якова Мороза запорізька тюрма повідомила, що її чоловік помер "від раку", а вже у січні 1940 року слідчому УНКВС офіційні особи тієї ж в'язниці написали, що Я. Мороз помер "от...воспаления брюшины". А насправді його закатували.

Та повернемося до квітня 1938 року, до о. Хортиця, де над кручею стояла група студентів літературного факультету Запорізького пединституту і говорили про сумну долю їхнього учбового закладу. Тоді вони домовилися, щоб розшукати дружин Н. Л. Солодкого, Я. М. Мороза, І. З. Чекурлія та інших дружин арештованих енкавеевцями викладачів і хоча б морально їх підтримати у важку годину.

А того часу дійсно всім дружинам і сім'ям заарештованих було надто важко. В згаданому листі до Хрущова жінка Мороза — Ніна Кочубей писала: "...в 1937 году в г. Запорожье были массовые аресты. Я тогда работала в этом же Запорожском пединституте в библиотеке. После ареста мужа началось горе для нашей семьи. Были описаны вещи, на улице при встречных мне перестали отвечать на мои приветствия, было вручено отношение об высылке меня из квартиры (принадлежащий пединституту), и самое главное — через несколько дней после ареста мужа мне вручили бумагу, в которой было сказано: "за невозможностью использования Вас на работе вы увольняетесь с должности". И я оказалась с ребенком — сыном 10-ти лет без всяких средств существования. Вещи описаны, устроиться на работу не могла... Даже на Запорожский винзавод, где я устроилась в декабре м-це мыть бутылки, мне отказали в работе. Самое мучительное было, что мне все боялись говорить со мной и с сыном... Сын репрессированного окончил 10 кл. с серебряной медалью... но дальше смог работать только кочегаром..."<sup>2</sup>.

Відвідати сім'ї заарештованих викладачів пединституту і якимось чином їм допомогти пережити цю трагедію студентам так і не вдалося. Бо вже через кілька днів і над їхніми головами навис "дамоклів меч", який реально загрожував їхньому життю. Першою його жертвою став Пилип Мельников, 1913 року народження. Він був заарештований вже в ніч на 21 квітня 1938 року і зразу піддався жорстоким тортурам. А 5 травня цього ж самого зазнали:

<sup>1</sup> Гільйотина — пристрій, що служить для виконання смертних вироків (впроваджений у Франції з кінця XVIII ст.)

<sup>2</sup> ДАЗО. — Ф. Р. — 5747. — Оп. 3. — Спр. 10411. — Арк. 61—72.

Гермоген Масич, 1915 року народження, Іван Невенченко, 1914 року народження, Іван Кальниш, 1915 року народження, Федір Борисенко, 1915 року народження та Іван Невеченко, 1914 року народження. Допитували їх всі ті ж душогубці, що й групу Солодкого: Вольський, Клебанов, Коноплянко (помічник оперуповноваженого 4-го відділення НКВС м. Запоріжжя). Після їхніх "допитів" студентів заносили до камери затриманих напівживих. Усіх їх звинувачували у тому ж, що й групу викладачів — в участі "в антирадянській, українсько-націоналістичній повстансько-терористичній організації". Виявляється, як твердили убивці з НКВС, студенти "відвідуючи села під виглядом збору фольклору, насправді проводили обробку молоді в націоналістичному напрямку, укорінюючи в її свідомості пораженьські настрої". У звинувачувальному висновку відзначалося, що керував студентами — ворогами радянської влади "український націоналіст Солодкий".

Все "розслідування" і "розплутування" дуже замаскованої і надто за-конспірованої націоналістичної організації серед студентів педагогічного інституту велося прискореними темпами і закінчилися за 5 днів. І вже 10 травня 1938 року "трійка" УНКВС по Дніпропетровській області у складі: головуючого начальника УНКВС майора держбезпеки Коркіна, секретаря Дніпропетровського обкому КП(б)У Задіонченка та обласного прокурора Вовка, звісно, заочно, не викликаючи студентів на засідання свого судилища, засудила усіх шістьох молодих, 23—24-річних хлопців до розстрілу. Вирок було виконано в м. Запоріжжі:

## АКТ

г. Запорожье, июня 14 дня 1939 г.

Мы, нижеподписавшиеся: начальник Запорожского Горотдела НКВД ст. лейтенант Госбезопасности Вольский и комендант Горотдела НКВД Доров составили настоящий акт в том, сего числа в 23 ч. 30 мин. приведен в исполнение приговор — высшая мера наказания — расстрел — над осужденными решением Тройки Управления НКВД по Днепропетровской области:

1. Мельниковым Филиппом Алексеевичем — 1913 г. р.,
  2. Борисенко Федором Федоровичем — 1915 г.р.,
  3. Масич Германом-Гермогеном Леонидовичем — 1915 г.р.,
  4. Невеченко Иваном Петровичем — 1914 г.р.,
  5. Говорухой Иваном Федотовичем — 1914 г.р.,
  6. Кальниш Иваном Филипповичем — 1915 г.р.
- Тела преданы земле.

**Нач. горотдела НКВД ВОЛЬСКИЙ**  
**Комендант ДОРОВ**

У грудні 1958 року прокурор Запорізької області В. Шматченко в своєму протесті на ім'я Президії Запорізького обласного суду по справі "Мельникова та інших 5-х студентів", посилаючись на розслідування, проведене слідчими облпрокуратури, вказав: "... в Запорожском пединституте вообще не существовала контрреволюционная организация, в принадлежности к которой обвинялись осужденные".

31 грудня 1958 року Президія Запорізького облсуду розглянула протест прокурора області і всіх шістьох студентів реабілітувала "за відсутністю складу злочину".<sup>1</sup>

Усі викладачі, що йшли по так названій "групі Солодкого", реабілітовані Київським обласним судом та Військовим Трибуналом Одеського військового округу у 1958—1959 роках також "за відсутністю складу злочину".

Схилимо голови перед душами безневинно убієнних викладачів і студентів Запорізького педагогічного інституту. Може про усіх них (це десь майже сотня. А може й більше!) колись згадають добрим словом у тому ж таки вищому учбовому закладі, який нині носить горде ім'я Національного університету, і тут на стелі біля старого приміщення викарбують їх імена.

Але й тоді, в іншому світі, їхні душі, впевнений, не будуть заспокоєні, поки на Землі не запанує справедливість: доки імена убивць і кровопивців, а вірніше, імена і пам'ятники організаторів цих надлюдських страждань — Леніна, Сталіна, Дзержинського та їм подібних — не будуть стерті з лиця запорізьких вулиць, майданів, підприємств, установ.

Коли таке станеться, то їм, звірями закатованими, Там, а нам живим, Тут, справді полегшає...

\* \* \*

І останнє, що спливає зараз на думку: уже давно настав час провести ще один Нюрнберзький процес, можливо, в Києві, але обов'язково його провести і на цей раз над комуно-фашистським режимом, який приніс людству, а здебільшого народам колишнього СРСР, можливо, більше зла, ніж рафінований фашизм. Надлюдська, з великими паталогічними відхиленнями жорсткість має бути, врешті-решт, покараною.

---

<sup>1</sup> ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 785–786.

## РОЗДІЛ ТРЕТІЙ

# ПОВЕРНЕНІ ІМЕНА

(*Біографічні довідки про репресованих у Запорізькій області*)<sup>1</sup>

### А

**АБРАМОВ Матвій Пилипович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у смт Балабине Запорізького району Запорізької області, українець, малограмотний. Токар Запорізького заводу Червоного Хреста. Заарештований 28 лютого 1938 року. Звинувачення: учасник контрреволюційної повстанської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 19 березня 1938 року засуджений до розстрілу як колишній куркуль, що добровільно служив у війську Петлюри, вороже налаштований до радвлади. Вирок виконано 27 березня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11354, 11355.*

**АВРАМЕНКО Євдокія Андріївна**, 1895 р. народження, нар. і проживала в с. Жеребець (нині с. Кірове) Оріхівського р-ну Запорізької області, українка, освіта не встановлена, хлібороб. Заарештована 17 липня 1921 року, 2 серпня 1921 року переведена на підписку про невиїзд. Звинувачення: вела контрреволюційну агітацію. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 408.*

**АВРАМЕНКО Іван Пилипович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Лукашеве Запорізького району Запорізької області, українець, малограмотний. Рядовий колгоспник к-спу ім. Чубаря в с. Лукашеве. Заарештований 11 жовтня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською

розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 листопада 1937 року засуджений до розстрілу як різко виражена контрреволюційна особа, вів антирадянську пропаганду, виступав проти заходів партії в галузі колгоспного будівництва. Вирок виконано 23 листопада 1937 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11234.*

**АВРАМЕНКО Ісай (Іосій) Петрович**, 1885 р. народження, нар. і проживав у с. Вознесенка (нині в межах м. Запоріжжя), українець, освіта початкова, селянин-односібник. Заарештований 10 березня 1921 року. Звинувачення: участь в контрреволюційній діяльності. Запорізьким губернським ревтрибуналом 6 червня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 273.*

**АГАРКОВ Ісаак (Симон) Ілліч**, 1892 р. народження, с. Велика Знамянка Кам'янсько-Дніпровського р-ну Запорізької області, проживав у м. Запоріжжі, росіянин, освіта початкова. Коваль міської кузні. Заарештований 22 березня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційні дії. Запорізьким губревтрибуналом 3 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 455.*

**АГАРКОВ Карпо Іович**, 1869 р. народження, нар. і проживав у смт Михайлівка того ж р-ну Запорізької області, росіянин, малограмотний. Рядовий залізничник. Заарештований 30 грудня 1921 року, з 18 січня 1922 року перебував на підписці про невиїзд.

<sup>1</sup> У більшості слідчих справ фотокартки репресованих громадян відсутні (ред.).

Звинувачення: підозра в контрреволюційній діяльності. Запорізьким губревтрибуналом 14 квітня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1780.*

**АГРАМАКОВ Микола Григорович**, 1883 р. народження, м. Козлов (стара назва) Тамбовської області (Росія), національність не встановлена, освіта початкова. проживав у м. Запоріжжі. Заступник завідувача губернського харчового управління. Заарештований 6 вересня 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер. Запорізьким губревтрибуналом 1 жовтня 1921 року справу припинено за недоведенням складу злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 495.*

**АДАМОВИЧ Євген Валентинович**, 1904 р. народження, нар. і проживав у с. Кизляр (нині в межах м. Мелітополя) Запорізької області, українець, освіта неповна середня. Тимчасово ніде не працював. Заарештований 31 травня 1922 року. 14 червня 1922 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: в 1919 році служив у білій армії Денікіна. Запорізьким губревтрибуналом 30 червня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 916.*

**АДЖАВЕНКО Микола Гнатович**, 1899 р. народження, с. Урзуф (стара назва) Маріупольського району Донецької області (за старим адмін.-територ. поділом), грек, освіта початкова. Проживав у м. Бердянську Запорізької області. Їздовий бердянської артїлі "Червоний гужовик". Заарештований 3 січня 1938 року. Звинувачення: займався контрреволюційною фашистською агітацією. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 26 січня 1938 року засуджений до розстрілу як контрреволюціонер-націоналіст. Вирок виконано 8 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11259.*

**АДРЮЩЕНКО Дмитро Мартинович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Радивонівка Якимівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований 7 грудня 1921 року, 15 грудня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: виказав сім'ю червоноармійця білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 19 грудня 1921 року справу припинено за недоведенням складу злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1572.*

**АЛЕКСЄЄВ Ілля Костянтинович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Дмитрівка Приазовського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 3 листопада 1921 року. Звинувачення: ворог робітничо-селянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 10 листопада 1921 року засуджений до конфіскації половини рухомого майна та земельного наділу. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1842.*

**АЛТУХОВ Іван Андрійович**, 1857 р. народження, нар. і проживав у с. Комишуватка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-хлібороб. 12 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлдади, ухилився від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 21 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації всього майна умовно до сплати податку в десятиденний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1871.*

**АЛТУХОВ Іван Панасович**, 1882 р. народження, нар. і проживав у с. Комишуватка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. 13 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлдади, ухилився від сплати прод-



податку. Запорізьким губревтрибуналом 21 жовтня 1921 року засуджений до 6 років позбавлення волі з позбавленням земельного наділу. Верховним Трибуналом УСРР 8 квітня 1922 року від покарання звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1871.*

**АЛЬБРЕХТ Фрідріх Теодорович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у с. Миколай-Поле Новомиколаївського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Примусові заходи до виroku суду не застосовувалися. Звинувачення: не сплатив продподатку. Запорізьким губернським ревтрибуналом 16 грудня 1921 року надане право клопотання про зняття податку, а 8 квітня 1922 року справу припинено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1189.*

**АЛЬКЕМА Степан Григорович**, 1879 р. народження, смт Томаківка того ж району Дніпропетровської області, українець, малограмотний. Проживав у с. Нове Запоріжжя Запорізького району Запорізької області, селянин-одноосібник. Заарештований 30 вересня 1929 року. Доказів і формулювання звинувачення у справі немає. Особливу нарадою при колегії ДПУ УСРР 18 січня 1930 року засуджений до 3 років вислання в Північний край як соціально шкідливий елемент. Реабілітований у 1999 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11303.*

**АЛЬТМАН Йосиф Мойсейович**, 1895 р. народження, нар. і проживав в м. Мелітополі Запорізької області, єврей, освіта середня. Студент Харківського технологічного інституту. Заарештований 2 грудня 1921 року, 18 грудня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: скупник золота і валюти. Запорізьким губревтрибуналом 25 березня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1596.*

**АМБРУСЕНКО Антон Данилович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Мар'янівка Приазовського р-ну Запорізької області, українець, освіта не встановлена. Хлібороб на власній землі. Запорізьким губревтрибуналом 14 листопада 1921 року порушена кримінальна справа. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок, втік від слідства. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року конфісковане все майно. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1852.*

**АНГЕЛОВ Георгій Васильович**, 1859 р. народження, нар. і проживав у с. Гюнівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-одноосібник. 10 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: невиконував законів радвлadı, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 12 листопада 1921 року засуджений до 5 років примусових робіт з конфіскацією майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1892.*

**АНГЕЛОВ Петро Степанович**, 1870 р. народження, нар. і проживав у с. Федорівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 1 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, не бажав сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 4 листопада 1921 року засуджений до 15 років позбавлення волі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1841.*

**АНГЕЛОВ Семен Іванович**, 1879 р. народження, нар. і проживав у с. Федорівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 28 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд, заарештований 1 листопада 1921 року. Звинувачення: куркульський елемент, противник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 4 листопада

1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати продподатку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1841.*

**АНГЕЛОВ Федір Христофорович**, 1900 р. народження, нар. і проживав у с. Федорівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 1 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, ворог радянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 4 листопада 1921 року засуджений до 15 років позбавлення волі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1841.*

**АНГЕЛОВСЬКИЙ Дмитро Іванович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Ганнівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта не встановлена, одноосібник. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісно не сплачував продподаток. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1850.*

**АНГЕЛОВСЬКИЙ Іван Ілліч**, 1863 р. народження, нар. і проживав у с. Ганнівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року конфісковане все його майно умовно з вимогою протягом 10 днів сплатити продподаток. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1850.*

**АНГЕЛОВСЬКИЙ Микита Миколайович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Ганнівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта не встановлена, одноосібник. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада

1921 року справу припинено з врахуванням 50% сплаченого податку і зобов'язання сплатити решту. Реабілітований у 1921 р.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1850.*

**АНГЕЛОВСЬКИЙ Михайло Миколайович**, 1905 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта не встановлена. Рядовий колгоспник колгоспу в с. Петрівка. Заарештований 9 червня 1938 року. Звинувачення: учасник контрреволюційної націоналістичної повстанської організації. Особливою “трійкою” при УНКВС по Дніпропетровській області 9 жовтня 1938 року засуджений до 10 років позбавлення волі за антирадянську діяльність. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11395, 11396.*

**АНГЕЛОВСЬКИЙ Омелян Іванович**, 1869 р. народження, нар. і проживав у с. Ганнівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року конфісковане все його рухоме майно. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1850.*

**АНГЕЛОВСЬКИЙ Петро Миколайович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Ганнівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта не встановлена, одноосібник. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 16 листопада 1921 року справу передано на розгляд Петрівської волосної продовольчої комісії. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1850.*

**АНДЕРСОН Карл Робертович**, 1897 р. народження, м. Рига (Латвія), латиш, освіта

початкова. Проживав у м. Бердянську Запорізької області. Майстер цеху артілі "Двигун" в м. Бердянську. Заарештований 2 січня 1938 року. Звинувачення: протягом ряду років проводив шпигунську діяльність. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 26 січня 1938 року засуджений до розстрілу як агент латвійської розвідки. Вирок виконано 4 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11232.*

**АНДРЕЄВ Олександр Васильович**, 1902 р. народження, нар. і проживав у м. Запоріжжі, українець, освіта середня. Старший обліковець Олександрівської губернської військово-інженерної дистанції. 15 грудня 1920 року відібрана підписка про невийзд. Звинувачення: не здав радянським органам зброї та спорядження. Олександрівським губревтрибуналом 11 лютого 1921 року засуджений до 2 років громадсько-примусових робіт. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 53.*

**АНДРЕС Яків Іванович**, 1879 р. народження, нар. і проживав у с. Верхня Хортиця (нині в межах м. Запоріжжя), німець, освіта середня. Тимчасово ніде не працював. Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив організаційну контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 січня 1938 року засуджений до розстрілу як учасник німецької контрреволюційної повстанської диверсійної організації, ліквідованої в Запорізькому районі. Вирок виконано 26 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11358, 11359.*

**АНДРЕЄВ Петро Іванович**, 1862 р. народження, нар. і проживав у с. Полоузівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Хлібороб на власній землі. Заарештований 1 червня 1921 року. Звинувачення: приховав коня від конфіскації комітетом незаможних селян. Запорізьким губревтрибуналом 24 липня 1921 року спра-

ву припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1043.*

**АНДРІЄВСЬКИЙ Микола Юрійович**, 1868 р. народження, с. Білоусівка Драбівського р-ну Черкаської області, українець, освіта середня. Проживав у м. Олександрівську (нині м. Запоріжжя). Механік телеграфу Олександрівського телефонно-телеграфного відомства зв'язку. Заарештований 4 березня 1921 року. Звинувачення: вів контрреволюційну діяльність, зберігав зброю. Олександрівським губернським ревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією, вилучені речі конфісковані. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 92.*

**АНДРУШЕВСЬКИЙ Василь Іванович**, 1892 р. народження, с. Римшани Ковенської губернії, Литва (так у кр. справі), українець, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Електрозварник Запорізького паровозоремонтного заводу. Заарештований 8 жовтня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 листопада 1937 року засуджений до розстрілу як "контрреволюційна особа з чітко вираженими антирадянськими поглядами". Вирок виконано 7 грудня 1937 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11248.*

**АНДРІЮШКОВ Степан Якович**, 1890 р. народження, нар. і проживав у с. Струга Новоушицького р-ну Хмельницької області, українець, неписьменний, селянин-хлібороб. Заарештований 11 вересня 1920 року. Звинувачення: шпигун – прагнув перейти лінію фронту до білої армії. Олександрівським губревтрибуналом 17 грудня 1920 року справу припинено за недоведенням обвинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 3.*

**АНІСІМОВ Семен Савич**, 1880 р. народження, Орловська область Болховський р-н

(так у кр. справі), національність не встановлена, малограмотний. Проживав у м. Олександрівську (нині м. Запоріжжя). Відомостей про трудову діяльність у кр. справі немає. Заарештований у листопаді 1921 року. Звинувачення: дискредитував радянську владу. Запорізьким губернським ревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за амністією від 7 грудня 1921 року. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 594.*

**АНТИПЕНКО Клим Іванович**, 1864 р. народження, нар. і проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, хлібороб на власній землі. 6 листопада 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісний ворог радянської влади: приховував від обліку 400 пудів ячменю. Не пізніше 21 листопада 1921 року Великотокмацькою надзвичайною "трійкою" Запорізької губернської НК затриманий як заручник за нездачу громадянами м. Великий Токмак прихованої у них зброї. Розстріляний 21 листопада 1921 року. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1954.*

**АНТИПОВ Яків Михайлович**, 1891 р. народження, Курська область, Щигровський р-н, (назва села написана нерозбірливо), росіянин, малограмотний. Проживав у смт Комишуваха Оріхівського р-ну Запорізької області, тесляр. Заарештований 30 січня 1921 року. Звинувачення: підозра в контрреволюційній діяльності і участі в армії Махна. Олександрівським губернським ревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією, взято під нагляд. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 268.*

**АНТОНЕВСЬКИЙ Йосип Олександрович**, 1893 р. народження, с. Корчак Житомирського району Житомирської області, поляк, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Коваль артілі "Побутремонт" в м. Запоріжжі. Заарештований 2 січня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з

польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "агент польської розвідки з 1934 року". Вирок виконано 8 червня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11387.*

**АНТОНОВ Дмитро Опанасович**, 1870 р. народження, м. Єльня Смоленської області (Росія), росіянин, освіта неповна середня. Проживав у м. Молочанську Токмацького р-ну Запорізької області. Начальник Молочанської поштово-телеграфної контори. Заарештований 11 жовтня 1920 року, з 20 листопада 1920 року перебував на підписці про невіїзд. Звинувачення: дискредитував радянську владу. Запорізьким губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 155.*

**АНШМІДТ Петро Іванович**, 1881 р. народження, с. Скульське Ризького повіту, Латвія (так у кр. справі), латиш, освіта початкова, член ВКП(б). Проживав у м. Запоріжжі. Слюсар Запорізького авіабудівного заводу № 29 ім. Баранова. Заарештований 3 січня 1937 року. Звинувачення: проводив контрреволюційну роботу проти радянської влади. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 26 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "агент латвійської розвідки". Вирок виконано 8 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11186.*

**АПОСТОЛОВ Василь Степанович**, 1864 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині с. Коларівка) Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 22 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний несплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу і всього рухомого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1860.*

**АПОСТОЛОВ Олексій Васильович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Романівка (нині с. Коларівка) Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 22 листопада 1921 року. Звинувачення: злісний несплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада 1921 року конфісковане рухоме майно і позбавлений земельного наділу умовно до внесення продподатку у 8-денний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1860.*

**АРАБАДЖІ Іван Опанасович**, 1875 р. народження, нар. і проживав у с. Строганівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-одноосібник. 25 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд, заарештований 1 листопада 1921 року. Звинувачення: злісно підривав політику радвлادی, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 4 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього майна умовно до сплати податку в двотижневий термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1839.*

**АРАБАДЖІЙСЬКИЙ Василь Петрович**, 1864 р. народження, нар. і проживав у с. Степанівка Друга Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-одноосібник. 1 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісний неплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 10 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна умовно до сплати податку в 12-денний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1840.*

**АРАБАДЖІЙСЬКИЙ Георгій Іванович**, 1870 р. народження, нар. і проживав у с. Степанівка Друга Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 1 листопада 1921 року. Звинувачення: злісний неплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом

10 листопада 1921 року засуджений до конфіскації рухомого майна умовно до сплати податку протягом дванадцяти днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1840.*

**АРАБАДЖІЙСЬКИЙ Дмитро Іванович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Степанівка Друга Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 1 листопада 1921 року. Звинувачення: злісний неплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 10 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна умовно до сплати податку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1840.*

**АРАБАДЖІЙСЬКИЙ Степан Васильович**, 1883 р. народження, нар. і проживав у с. Степанівка Друга Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 1 листопада 1921 року. Звинувачення: злісний неплатник продподатку радвладі. Запорізьким губревтрибуналом 10 листопада 1921 року конфісковане все рухоме майно умовно до сплати продподатку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1840.*

**АРДАБ'ЄВ Іван Стефанович**, 1901 р. народження, нар. і проживав у с. Орлянське Василівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний. Тесляр, виконував ремонтні роботи в млині с. Орлянського. Заарештований 6 лютого 1921 року. Звинувачення: вів антирадянську діяльність, переховував бандитів. Олександрівським губернським ревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 91.*

**АСТАХОВ Іван Іванович**, 1867 р. народження, нар. і проживав у с. Покровка Бердянського повіту Олександрівської губернії (за старим адмін.-територ. поділом), ук-

раїнець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований не пізніше 15 січня 1921 року. Звинувачення: активний контрреволюціонер, брав участь у розстрілі червоноармійців у 1918 році. Запорізьким губревтрибуналом 21 березня 1921 року засуджений до 10 років позбавлення волі. За амністією 11 квітня 1921 року термін покарання скорочено до 5 років. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1599.*

**АУСМАН Георгій Андрійович**, 1900 р. народження, м. Пярну, Естонія, естонець, освіта середня. Проживав у м. Запоріжжі. Начальник зміни Запорізького магнієвого заводу. Заарештований 23 грудня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з латвійською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "агент латвійської розвідки". Вирок виконано 25 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11253.*

**АФНАСЬЄВ Степан Федорович**, 1884 р. народження, нар. і проживав у с. Жеребець (нині с. Кірове) Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 29 грудня 1921 року. Звинувачення: непідкорення розпорядженням представників радянської влади. Олександрівським губернським ревтрибуналом 16 січня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 799.*

## Б

**БАБАЄВ Сергій Іванович**, 1873 р. народження, нар. і проживав у с. Велика Знам'янка Кам'янсько-Дніпровського р-ну Запорізької області, росіянин, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 19 квітня 1921 року. Звинувачення: вів контрреволюційну агітацію. Запорізьким губревтрибу-

налом 14 лютого 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1689.*

**БАБЕНКО Ананій Якович**, 1879 р. народження, нар. і проживав у с. Нижній Рогачик Верхньорогачицького р-ну Херсонської області, українець, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 1 жовтня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційна агітація і підбурювання до повстання. Запорізьким губревтрибуналом 21 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1522.*

**БАБЕНКО Василь Дмитрович**, 1883 р. народження, нар. і проживав у с. Новомиколаївка Гуляйпільського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Арешт не застосовувався. Звинувачення: не сплатив продподатку. Олександрівським губернським ревтрибуналом 8 грудня 1921 року зобов'язано внести продподаток, а 8 квітня 1922 року справу припинено з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1183.*

**БАБЕНКО Семен Антонович**, 1876 р. народження, нар. і проживав у с. Лозанівка Приморського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. 2 жовтня 1922 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: порушник законів радвлади, приховував хліб від продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 17 жовтня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1895.*

**БАБИЧ Олексій Андрійович**, дата народження не встановлена, нар. і проживав у с. Павлівка (нині с. Долинське) Запорізького р-ну Запорізької області, українець, освіта і трудова діяльність не встановлені. Заарештований 10 лютого 1922 року, 12 лютого 1922 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: служив у армії Махна, протизакон-

но зберігав зброю. Олександрівським губернським ревтрибуналом 27 лютого 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 781.*

**БАБЧЕНКО Микола Тимофійович**, 1903 р. народження, нар. і проживав у м. Василівка того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, хлібороб. Заарештований 5 серпня 1921 року. Звинувачення: вів контрреволюційну пропаганду. Запорізьким губревтрибуналом 20 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 472.*

**БАДЕР Адольф Олександрович**, 1903 р. народження, хут. Костгейм (нині с. Показне) Михайлівського району, проживав у м. Молочанську Токмацького району Запорізької області, німець, освіта неповна середня. Головний бухгалтер Молочанської артілі "Технік". Заарештований 17 вересня 1937 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної організації. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 22 грудня 1937 року засуджений до розстрілу як "керівник гітлерівської фашистської організації". Вирок виконано 5 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11194.*

**БАДЛЮ Василь Васильович**, 1873 р. народження, нар. і проживав у с. Запорізьке Розівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Арешт не застосовувався. Звинувачення: злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 6 листопада 1921 року засуджений до 6 місяців позбавлення волі з зобов'язанням сплатити податок у триденний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1166.*

**БАЗИЛЕВИЧ Федір Григорович**, 1898 р. народження, с. Шаповалівка Борзнянського району Чернігівської області, українець,

освіта вища. Проживав у м. Запоріжжі. Начальник медичної служби 31-го батальйону протиповітряної оборони. Заарештований 9 жовтня 1937 року. Звинувачення: член військово-троцькістської контрреволюційної організації, вихваляв буржуазну Польщу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 15 грудня 1937 року засуджений до розстрілу як активний фашист-диверсант, вихваляв фашистські режими Німеччини і Польщі. Вирок виконано 25 грудня 1937 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11350, 11351.*

**БАЗОВКІН Стефан Панкратович**, 1885 р. народження, нар. і проживав у м. Кам'янка-Дніпровська того ж району Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 12 жовтня 1929 року. Звинувачення: вів систематичну агітацію, спрямовану на зрив заходів радянської влади на селі. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 18 січня 1930 року засуджений до 3 років позбавлення волі за антирадянську агітацію на селі з метою зриву кампаній, здійснюваних радянською владою. Реабілітований у 1999 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11284.*

**БАЛАБАНОВ Григорій Михайлович**, 1861 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині с. Коларівка) Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Хлібороб на власній землі. Заарештований 22 листопада 1921 року. Звинувачення: не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 28 листопада 1921 року конфісковані земельний наділ і все рухоме майно. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1859.*

**БАЛАБАНОВ Ілля Іванович**, 1880 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині с. Коларівка) Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Хлібороб на власній землі. Заарештова-

ний 22 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 28 листопада 1921 року конфісковані земельний наділ і все рухоме майно. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1859.*

**БАЛАБАНОВ Пантелій Степанович**, 1908 р. народження, с. Мангуш Маріупольського округу (так у кр. справі), грек, освіта не встановлена, член ВКП(б). Проживав у м. Запоріжжі. Військовослужбовець, начальник цеху Запорізьких військових авіаремонтних майстерень. Заарештований 16 грудня 1937 року. Звинувачення: підозра в шпигунстві на користь Греції. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 26 січня 1938 року засуджений до розстрілу за шпигунську діяльність на користь Греції. Вирок виконано 7 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11348.*

**БАЛАБАС Іван Іванович**, 1902 р. народження, нар. і проживав у с. Новогупалівка Вільнянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 4 лютого 1921 року. 28 березня 1921 року відібрано підписку про невіїзд. Звинувачення: участь в контрреволюційній діяльності. Олександрівським губернським ревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 93.*

**БАЛАГУРОВ Яків Федорович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 21 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, вороже налаштований до радянської влади, злісний несплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 8 грудня 1921 року справу припинено за амністією і скасуванням продподатку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1861.*

**БАЛДУРСЬКИЙ Василь Трифонович**, 1873 р. народження, нар. і проживав у с. Степанівка Друга Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 28 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд, заарештований 1 листопада 1921 року. Звинувачення: злісний несплатник продподатку радянській владі. Запорізьким губревтрибуналом 10 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна умовно до сплати податку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1840.*



**БАЛЛАУ Аліда Яківна**, 1905 р. народження, с. Пришиб (нині в межах м. Молочанська) Токмацького району, проживала в с. Мінстерберг (нині с. Прилуківка) Мелітопольського району Запорізької області, німкеня, малограмотна. Колгоспниця к-спу "Комінтерн" в с. Мінстерберг. Заарештована 26 червня 1941 року. Звинувачення: шпигунство та антирадянська агітація. Особливою нарадою при НКВС СРСР 30 грудня 1942 року засуджена до 10 років позбавлення волі за шпигунство та антирадянську агітацію. Реабілітована у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11391.*

**БАЛУЄВ Андрій Іванович**, 1853 р. народження, нар. і проживав у с. Комишуватка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-хлібороб. 12 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлади, ухилився від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 21 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації всього майна умовно до сплати податку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1871.*



**БАЛЬКЕ Август Іванович**, 1887 р. народження, нар. і проживав у с. Миколай-Поле Новомиколаївського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Арешт не застосовувався. Звинувачення: не сплатив продподатку. Олександрівським губернським ревітрибуналом 16 грудня 1921 року зобов'язаний внести продподаток в половинному розмірі, а 8 квітня 1922 року справу припинено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1189.*

**БАЛЬКЕ Єгор Єгорович**, 1888 р. народження, нар. і проживав у с. Миколай-Поле Новомиколаївського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Арешт не застосовувався. Звинувачення: не сплатив продподатку. Олександрівським губернським ревітрибуналом 16 грудня 1921 року зобов'язаний внести продподаток в половинному розмірі, а 8 квітня 1922 року справу припинено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1187.*

**БАЛЬЦЕР Данило Якович**, 1887 р. народження, нар. і проживав у с. Суворовка (стара назва) Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 24 травня 1921 року. Звинувачення: злісне невиконання постанови радвлдади про продподаток. Постанови губревтрибуналу в справі немає. У листопада 1921 року Токмацьким повітовим ревітрибуналом взятий в заручники. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1929.*

**БАЛЬЦЕР Іван Іванович**, 1893 р. народження, с. Радвілішки Ковенської губернії (Литва), поляк, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Майстер виробничого навчання школи ФЗН при заводі № 29 в м. Запоріжжі. Заарештований 7 жовтня 1937 року. Звинувачення: шкідництво на виробництві, контрреволюційна націоналістична агітація на користь Польщі. НКВС СРСР і Прокуро-

ром СРСР 1 листопада 1937 року засуджений до розстрілу за навмисний випуск бракованої продукції та вихваляння фашистського режиму Польщі. Вирок виконано 14 листопада 1937 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1956 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11183.*

**БАНБУРЕНКО Яків Кирилович**, 1865 р. народження, нар. і проживав у смт Андріївка Бердянського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-одноосібник. 22 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісно не виконував закон радвлдади про продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 27 листопада 1921 року засуджений до 2 років примусових робіт умовно до сплати податку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1896.*

**БАРАН Дмитро Аврамович**, 1897 р. народження, смт Томаківка того ж району Дніпропетровської області, українець, малограмотний. Проживав у с. Бабурка Запорізького району Запорізької області. Плавильник Запорізького заводу феросплавів. Заарештований 13 червня 1938 року. Звинувачення: агент німецької розвідки. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 6 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу як агент німецької розвідки, який мав завдання здійснювати диверсії на заводі феросплавів. Вирок виконано 9 жовтня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11421, 11422.*

**БАРАНОВ Петро Дмитрович**, 1918 р. народження, с. Велика Знамянка, проживав у радгоспі Укрсадвентресту (нині с. Іванівка) Кам'янсько-Дніпровського району Запорізької області, росіянин, освіта початкова. Молодший командир 81 стр. полку 54 стр. дивізії. Заарештований 25 серпня 1940 року. Звинувачення: перебуваючи у полоні в Фінляндії, піддавався систематичній антирадянській обробці. Особливою нарадою при

НКВС СРСР 4 жовтня 1940 року засуджений до 5 років позбавлення волі за те, що без опору здався в полон білофіннам. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11362.*

**БАРТЕЛ Генріх Генріхович**, 1853 р. народження, нар. і проживав у с. Орлове Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 10 листопада 1921 року. Звинувачення: несплата продподатку і контрреволюційна агітація проти нього. Запорізьким губревтрибуналом 13 листопада 1921 року засуджений до 2 років позбавлення волі умовно до сплати податку протягом 6 днів. Переведений на підписку про невиїзд. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1937.*

**БАРЧ Яків Абсаламович**, 1859 р. народження, нар. і проживав у с. Клинове (стара назва) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. 18 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлди – не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 20 листопада 1921 року засуджений до 2 років позбавлення волі умовно до сплати податку в 7-денний термін. 8 квітня 1922 року з невідомих причин справу припинено, з-під варті звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1980.*

**БАТЬКІВСЬКИЙ Дмитро Іванович**, 1886 р. народження, нар. і проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 3 листопада 1921 року, 5 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісно не виконував закону радвлди про сплату продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 5 листопада 1921 року засуджений до 6 місяців примусових робіт умовно до сплати податку. 26 листопада 1921 року від покарання звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1923.*

**БАУЕР Фрідріх Фрідріхович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Павлівка (нині с. Зорівка) Новомиколаївського району Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 10 вересня 1929 року. Звинувачення: підозрювався в агітації серед селянства проти здійснюваних радянською владою заходів на селі. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 18 січня 1930 року засуджений до 3 років вислання в Північний край як соціально шкідливий елемент, який вів агітацію проти здійснюваних радянською владою заходів на селі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11287.*

**БЕБЕШКО Омелян Леонтійович**, 1895 р. народження, нар. і проживав у с. Мирівка Новомиколаївського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 6 червня 1921 року. Звинувачення: мав зв'язок з махновцями. Запорізьким губревтрибуналом 9 липня 1921 року справа припинена за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 380.*

**БЕЗПАЛИЙ Євстафій Іванович**, 1856 р. народження, нар. і проживав у с. Водяне Кам'янсько-Дніпровського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-одноосібник. Заарештований 28 травня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 7 грудня 1921 року справу припинено як порушену на ґрунті особистих рахунків. З-під варті звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1757.*

**БЕЗСОНОВ Герасим Михайлович**, 1897 р. народження, нар. і проживав у с. Новоданилівка Якимівського р-ну Запорізької області, росіянин, малограмотний, хлібороб. Заарештований 14 грудня 1920 року. Звинувачення: переховував військовополонених. Запорізьким губревтрибуналом 29 березня 1921 року справу припинено за

дріб'язковістю складу злочину. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1257.*

**БЕЗСОНОВА (БЕЗСОНА) Ірина Кузьмівна**, 1896 р. народження, нар. і проживала в с. Новоданилівка Якимівського р-ну Запорізької області, росіянка, неписьменна, селянка-одноосібниця. Заарештована 13 січня 1921 року, 18 січня 1921 року переведена на підписку про невиїзд. Звинувачення: співробітництво з білими – виказала комуніста. Запорізьким губревтрибуналом 17 лютого 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1656.*

**БЕЙ Василь Георгійович**, 1877 р. народження, нар. і проживав у с. Водяне Кам'янсько-Дніпровського р-ну Запорізької області, українець, освіта середня. Учитель сільської школи в с. Дніпровка Кам'янсько-Дніпровського р-ну. Заарештований 28 квітня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 14 лютого 1922 року справу припинено за недоведенням обвинувачення, з-під варті звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1757.*

**БЕК Едуард Юлузович**, 1898 р. народження, с. Сергіївка, проживав на хут. Вольфдорф (нині с. Зелене) Новомиколаївського району Запорізької області, німець, освіта початкова, колгоспник к-спу "Червоноармієць" у с. Вольфдорф. Заарештований 28 січня 1938 року. Звинувачення: проводив антирадянську діяльність, вихваляв фашистський лад у Німеччині. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 31 травня 1938 року засуджений до розстрілу як активний антирадянський елемент. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11247.*

**БЕЛЬМАС Мефодій Григорович**, 1914 р. народження, с. Петриківка Цари-

чанського району Дніпропетровської області, українець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Писар 31-го батальйону протиповітряної оборони (ППО). Заарештований 6 листопада 1937 року. Звинувачення: серед червоноармійців систематично проводив антирадянську агітацію. Військовим трибуналом 7-го стрілецького корпусу Харківського військового округу 14 лютого 1938 року засуджений до 6 років позбавлення волі за антирадянську агітацію серед червоноармійців. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11326.*

**БЕЛЬЧЕВ Василь Ілліч**, 1900 р. народження, с. Банівка Приморського району, проживав у м. Приморську того ж району Запорізької області, болгарин, освіта неповна середня. Завідуючий хлібопекарнею в с-щі Ногайськ (нині м. Приморськ). Заарештований 10 лютого 1938 року. Звинувачення: активний учасник контрреволюційної повстанської групи. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 14 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу як учасник болгарсько-націоналістичної повстанської групи в с-щі. Ногайськ. Вирок виконано 10 листопада 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11330, 11331.*

**БЕРГЕН Абрам** (по-батькові не встановлено), рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Корнилівка (нині його немає) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта не встановлена, селянин-одноосібник. 21 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісне порушення закону радвлди про сплату продподатку. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1913.*

**БЕРГЕН Ісаак Ісакович**, 1900 р. народження, нар. і проживав у с. Хлібне (стара назва) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, хлібороб на

власній землі. Заарештований 19 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, не сплачував радвладі продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 20 жовтня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі. Після затвердження вироку Верховним Трибуналом ВУЦВК з невідомих причин 8 квітня 1922 року Запорізьким губревтрибуналом справу припинено, з-під варти звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1970.*

**БЕРГЕН Петро Петрович**, 1890 р. народження, нар. і проживав у с. Іринівка (стара назва) Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 18 листопада 1921 року. Звинувачення: злісне невиконання постанови радвлади про сплату продподатку. Особливим народним слідчим Гусаковим 19 листопада 1921 року справу передано до Запорізького губревтрибуналу. Рішення трибуналу у справі відсутнє. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1928.*

**БЕРЕЖНИЙ Яків Андрійович**, 1901 р. народження, нар. і проживав у с. Новоданилівка Якимівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 20 травня 1921 року. Звинувачення: займався антирадянською агітацією. Олександрівським губернським ревтрибуналом 29 травня 1921 року засуджений до примусового навчання в місцевій школі терміном на 3 роки. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1100.*

**БЕРЕЗІН Андрій Абрамович**, 1895 р. народження, нар. і проживав у м. Генічеську Херсонської області, росіянин. Міліціонер Генічеської міліції. Заарештований 27 жовтня 1921 року. Звинувачення: служив у білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 21 березня 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 831.*

**БЕРЕЗІН Андрій Абрамович**, 1895 р. народження, нар. і проживав у с. Новофедосіївка (стара назва) Іванівського р-ну Херсонської області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. 14 квітня 1922 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: служив у білих, вів контрреволюційну агітацію. Запорізьким губревтрибуналом 22 серпня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1666.*

**БЕРЕЗОВ Олександр Омелянович**, 1915 р. народження, с. Новогригорівка Генічеського району Херсонської області, українець, освіта початкова. Проживав у м. Мелітополі Запорізької області. Кухар 1-го батальйону 53-ї стрілецької дивізії. Заарештований 14 січня 1942 року. Звинувачення: умисне поранення старшого сержанта Кропивкіна з терористичними намірами. Військовим трибуналом 53-ї стр. дивізії 29 січня 1942 року засуджений до 8 років позбавлення волі за умисне поранення старшого сержанта Кропивкіна з терористичними намірами. Реабілітований у 1942 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11276.*

**БЕТІН Дмитро Іванович**, 1884 р. народження, нар. і проживав у с. Охрімівка Якимівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 30 травня 1921 року, 25 червня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: служив у білій армії, виказував радянських працівників. Запорізьким губревтрибуналом 11 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1528.*

**БЕТІН Марко Григорович**, 1858 р. народження, нар. і проживав у с. Охрімівка Якимівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Заарештований 6 серпня 1921 року, 6 вересня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: не бажав здавати хліб по

продрозверстці. Запорізьким губревтрибуналом 21 листопада 1921 року справу припинено згідно з постановою ВУЦВК від 14.9.1921 р. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1498.*

**БЕТИН Олександр Іванович**, 1892 р. народження, м. Добеле (Латвія), латиш, освіта середня. Проживав у с. Верхня Хортиця (нині в межах м. Запоріжжя). Головний інженер Хорицького заводу ім. Енгельса. Заарештований 4 грудня 1937 року. Звинувачення: учасник контрреволюційної шпигунської і диверсійно-підривної організації. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 січня 1938 року засуджений до розстрілу як агент латвійської розвідки. Вирок виконано 17 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11345.*

**БЕЛЬЧЕВ Павло Васильович**, 1884 р. народження, нар. і проживав у с. Строганівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-одноосібник. 25 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд, 1 листопада 1921 року заарештований. Звинувачення: ворог радянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 4 листопада 1921 року справу припинено у зв'язку зі сплатою податку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1839.*

**БЕЛЬЧЕВ Пилип Іванович**, 1870 р. народження, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-одноосібник. 24 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркульський елемент, ухилився від сплати державного продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 30 жовтня 1921 року засуджений до 3 років примусових робіт. Зважаючи на повністю сплачений продподаток, виправданий і від покарання звільнений. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1836.*

**БИКОВ Микола Прокопович**, 1887 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 6 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 12 жовтня 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1825.*

**БИКОВСЬКИЙ Олександр Олександрович**, 1904 р. народження, с. Гали Жлобинського району Гомельської області (Білорусь), білорус, освіта середня. Проживав у с. Новокарлівка (нині с. Новосілка) Пологівського району Запорізької області. Бухгалтер колгоспу "Авангард". Заарештований 14 жовтня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язку з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 листопада 1937 року засуджений до розстрілу за антирадянську пропаганду, дискредитацію політики партії і уряду, зв'язки з польськими націоналістами. Вирок виконано 25 листопада 1937 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11230.*

**БЛАЙ Порфирій Андріанович**, 1876 р. народження, нар. і проживав у м. Гуляйполі того ж р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 9 березня 1921 року, 24 березня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: приховав від радянської влади гвинтівку. Олександрівським губревтрибуналом 17 квітня 1921 року справа припинена за амністією. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 220.*

**БЛАН Пилип Тихонович**, 1898 р. народження, нар. і проживав у с. Скельки Василівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Заарештований 15 лютого 1921 року. Звинувачен-

ня: служив у білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 19 березня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1239.*

**БІЛЕЦЬКИЙ Микола Лазарович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у м. Токмак того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 3 грудня 1921 року. Звинувачення: злісний неплатник продподатку радянській владі. Запорізьким губревтрибуналом 6 грудня 1921 року справу припинено. Білецький М.Л. виправданий і з-під варти звільнений. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1942.*

**БЛОКІНЬ Корній Власович**, 1895 р. народження, нар. і проживав у с. Благовіщенка Куйбишевського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний. Старший міліціонер Благовіщенської волості. Заарештований 11 червня 1921 року, 21 червня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: мав зв'язок з махновцями, служив в армії Врангеля. Запорізьким губревтрибуналом 8 серпня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 370.*

**БЛОУСЕНКО Федір Іванович**, 1886 р. народження, нар. і проживав у с. Андріївка Бердянського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, хлібороб. Заарештований 16 червня 1921 року, 19 червня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: контрреволюціонер. Запорізьким губревтрибуналом 20 липня 1921 року справу припинено за недоведенням злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1068.*

**БЛОУСОВ Василь Парфенович**, 1884 р. народження, нар. і проживав у с. Гаврилівка (нині с. Чкалове) Веселівського р-ну Запорізької області, українець, мало-

грамотний, одноосібник. Заарештований 28 серпня 1921 року. Звинувачення: агітував громадян проти радянської влади і комуністів. Втік з-під варти, згодом був затриманий. Запорізьким губревтрибуналом 19 грудня 1921 року справу припинено за недоведенням складу злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1490.*



**БІЛЯК Анастасія Петрівна**, 1913 р. народження, нар. і проживала в с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українка, неписьменна, селянка-одноосібниця. Заарештована 11 жовтня 1930 року. Звинувачення: агітувала селян протидіяти радянській владі при вилученні у них хлібних запасів. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року справа припинена, з-під варти звільнена. Причина таких дій не вказана. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*



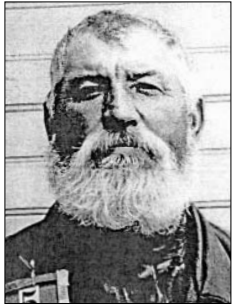
**БІЛЯК Іван Петрович**, 1902 р. народження, нар. і проживав у с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 11 жовтня 1930 року. Звинувачення: агітував селян протидіяти радянській владі при вилученні у них хлібних запасів. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року справу припинено з нез'ясованих причин, з-під варти звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*

**БІЛЯК Панас Петрович**, 1906 р. народження, нар. і проживав у с. Борисівка Приморського району Запорізької області, ук-

раїнець, малограмотний, селянин-односiбник. Заарештований 17 грудня 1930 року. Звинувачення: учасник бунту селян проти хлiбозаготiвель. Особливою нарадою при колегiї ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року засуджений до 3 років позбавлення волi умовно за участь в бунті селян проти хлiбозаготiвель. З-пiд варти звiльнений. Реабiлітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*



**БІЛЯК Петро Павлович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Борисiвка Приморського району Запорiзької облaстi, українecь, малограмотний, селянин-односiбник. Заарештований 11 жовтня 1930 року.

Звинувачення: агiтував селян протидiяти радянськiй владi при вилученнi у них хлiбних запасiв. Особливою нарадою при колегiї ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року справу про участь в бунті селян проти надмiрних хлiбозаготiвель припинено з нез'ясованих причин, з-пiд варти звiльнений. Реабiлітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*

**БІРНБАУМ Томас Петрович**, 1879 р. народження, с. Джетар-Юрт Феодосiйського району (так у кр. справi), нiмець, освiта початкова. Проживав у м. Запорiжжi. Слюсар-механiк Запорiзького заводу "Комунар". Заарештований 16 грудня 1936 року. Звинувачення: учасник контрреволюцiйної органiзацiї. НКВС СРСР i Прокурором СРСР 18 жовтня 1937 року засуджений до розстрілу як "агент нiмецької розвiдки з 1918 року". Вирок виконано 26 жовтня 1937 року в м. Днiпропетровську. Реабiлітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11373–11378.*

**БІРЮКОВА Варвара Сергiївна**, 1880 р. народження, хут. Веселий (нинi с. Веселе)

Великопетиського р-ну Херсонської облaстi, українка, малограмотна. Проживала в м. Мелiтополi Запорiзької облaстi, домогосподарка. 12 листопада 1920 року вiдбрана пiдписка про невиїзд. Звинувачення: видавала комунiстiв представникам бiлої армiї. Олександрiвським губревтрибуналом 2 грудня 1920 року справу припинено за вiдсутнiстю складу злочину. Реабiлітована у 1920 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 25.*

**БЛАНК Євген Федорович**, 1894 р. народження, с. Вайнау (нинi с. Чапaєвка) Токмацького району Запорiзької облaстi, проживав у м. Запорiжжi, нiмець, освiта початкова. Бригадир гужової транспортної артілі "Нова зоря" в м. Запорiжжi. Заарештований 23 жовтня 1936 року. Звинувачення: учасник контрреволюцiйної фашистської диверсiйної органiзацiї. НКВС СРСР i Прокурором СРСР 18 жовтня 1937 року засуджений до розстрілу як "учасник контрреволюцiйно-диверсiйної органiзацiї в промисловостi м. Запорiжжя". Вирок виконано 26 жовтня 1937 року в м. Днiпропетровську. Реабiлітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11373–11378.*

**БЛАНК Никанор Михайлович**, 1895 р. народження, нар. і проживав у с. Тернiвка Вiльнянського р-ну Запорiзької облaстi, українecь, освiта початкова. Секретар земельного вiддiлу Петро-Свистунiвської волостi. Заарештований 9 березня 1921 року. Звинувачення: махновець – ад'ютант штабу Махна. Олександрiвським губернським ревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено, з-пiд варти звiльнено пiд нагляд. Реабiлітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 99.*

**БЛОНСЬКИЙ Антон Генрихович**, 1894 р. народження, с. Наталiвка Запорiзького району, проживав у с. Бекарiвка Вiльнянського району Запорiзької облaстi, українecь, малограмотний. Рядовий колгоспник к-спу "Колос" в с. Бекарiвка. Заарештований

5 лютого 1933 року. Звинувачення: проводив шкідницьку роботу в колгоспі. "Трійкою" при колегії ДПУ УСРР 9–11 квітня 1933 року засуджений до 10 років концтаборів як учасник контрреволюційної повстанської організації. "Трійкою" УНКВС по Московській області 15 вересня 1937 року засуджений до розстрілу за контрреволюційну діяльність. Вирок виконано 16 вересня 1937 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1956 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11327.*

**БОБОШКО Іван Савелійович**, 1900 р. народження, нар. і проживав у с. Нижній Рогачик Верхньорогачицького р-ну Херсонської області, українець, малограмотний, слюсар-приватник. Заарештований 9 жовтня 1921 року. Звинувачення: незаконно зберігав вогнепальну зброю. Запорізьким губревтрибуналом 18 листопада 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі, звільнений від покарання за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1523.*

**БОБРОВ Андрій Петрович**, 1870 р. народження, нар. і проживав у с. Нижній Рогачик Верхньорогачицького р-ну Херсонської області, українець, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 1 жовтня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційна агітація і підбурювання до повстання. Запорізьким губревтрибуналом 21 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1522.*

**БОБРОВ Омелян Петрович**, 1861 р. народження, нар. і проживав у с. Нижній Рогачик Верхньорогачицького р-ну Херсонської області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований 1 жовтня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційна агітація і підбурювання до повстання. Запорізьким губревтрибуналом 21 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1522.*

**БОБРОВ Яким Петрович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Нижній Рогачик Верхньорогачицького р-ну Херсонської області, українець, неписьменний, одноосібник. Заарештований 1 жовтня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційна агітація і підбурювання до повстання. Запорізьким губревтрибуналом 21 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1522.*

**БОБРОВНИК Яків Амбросійович**, 1887 р. народження, с. Троїцьке, проживав у с. Новобогданівка Мелітопольського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, дрібний торговець. Заарештований 19 грудня 1920 року. Звинувачення: видавав червоноармійців білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією, майно конфісковане. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1294.*

**БОГАТИРЬОВ Ілля Гнатович**, 1865 р. народження, нар. і проживав у с. Євграфівка (стара назва) Покровського р-ну Дніпропетровської області, українець, неписьменний, одноосібник. Заходи обмеження волі не встановлені. Звинувачення: не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 16 грудня 1921 року зобов'язаний сплатити податок в повному обсязі під загрозою конфіскації всього майна. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1170.*

**БОГОМОЛ Семен Аніфалович**, 1864 р. народження, нар. і проживав у с. Семенівка Пологівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Арешт не застосовувався. Звинувачення: злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 4 листопада 1921 року зобов'язаний сплатити податок в семиденний термін під загрозою конфіскації майна. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1179.*



**БОГОМОЛЕЦЬ Іван Панасович**, 1888 р. народження, м. Київ, українець, малограмотний, без певного місця проживання і роботи. Заарештований 9 травня 1928 року. Звинувачення: контрреволюційна агітація з використанням релігійних забобів віруючих. Особливою нарадою при колегії ОДПУ 17 серпня 1928 року засуджений до 3 років ув'язнення в концтаборі за антирадянську агітацію. Покарання відбував у Соловецькому концтаборі. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1996 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11305.*

**БОГОСЛАВСЬКА Уляна Іванівна**, 1894 р. народження, с. Жеребець (нині с. Кірове), проживала в с. Білицьке (нині с. Юрківка) Оріхівського р-ну Запорізької області, українка, неписьменна, домогосподарка. Заарештована 5 січня 1921 року, 19 лютого 1921 року переведена на підписку про невиїзд. Звинувачення: переховувала колишніх махновців. Запорізьким губревтрибуналом 23 жовтня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітована у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 374.*

**БОГОСЛАВСЬКИЙ Максим Юхимович**, 1892 р. народження, нар. і проживав у с. Білицьке (нині с. Юрківка) Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Голова ревкому Білицької волості. Заарештований 5 січня 1921 року. Звинувачення: переховував колишніх махновців. Запорізьким губревтрибуналом 23 жовтня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 374.*

**БОГОСЛАВСЬКИЙ Павло Юхимович**, 1897 (можливо, 1896) р. народження, нар. і проживав у с. Білицьке (нині с. Юрківка) Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Міліціонер Білицької волості. Заарештований 11 січня 1921 року. Звинувачення: перехову-

вав махновців. Запорізьким губревтрибуналом 23 жовтня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 374.*

**БОГОСЛАВСЬКИЙ Юхим Наумович**, 1862 р. народження, нар. і проживав у с. Білицьке (нині с. Юрківка) Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-хлібороб. 21 лютого 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: переховував махновців. Запорізьким губревтрибуналом 23 жовтня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину, підписка про невиїзд анульована. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 374.*

**БОЖКО Георгій Михайлович**, 1858 р. народження, нар. і проживав у с. Цареводарівка (нині с. Ботієве) Приазовського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Заарештований 30 березня 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер, агітував проти радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 16 липня 1921 року справу припинено за недоведенням звинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1065.*

**БОЖКО Карпо Сергійович**, 1892 р. народження, нар. і проживав у смт Чернігівка того ж р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. 18 серпня 1921 року відібрано підписку про невиїзд. Звинувачення: брав участь у махновщині. Олександрівським губернським ревтрибуналом 13 жовтня 1922 року справу припинено за недоведенням обвинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 734.*

**БОЖКО Петро Іванович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Семенівка Полігівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-одноосібник. Примусові заходи не застосовувалися.

Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 4 листопада 1921 року зобов'язаний у семиденний термін сплатити податок під загрозою конфіскації майна. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1179.*

**БОЖКО Тимофій Авер'янович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у смт Комишуваха Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 30 січня 1921 року. Звинувачення: служив у армії Махна. Олександрівським губернським ревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією, взято під нагляд. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 268.*

**БОЖКОВ Андрій Миколайович**, 1901 р. народження, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 5 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний ворог радянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 11 листопада 1921 року засуджений до конфіскації рухомого та нерухомого майна до сплати продподатку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1846.*

**БОЖКОВ Георгій Михайлович**, 1857 р. народження, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-одноосібник. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркульський елемент, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 27 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації рухомого майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати податку в 10-денний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1835.*

**БОЖКОВ Іван Григорович**, 1865 р. народження, нар. і проживав у с. Вячеславка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-хлібороб. Заарештований 24 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, вороже налаштований до радвлади, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 30 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна і позбавлення земельного наділу. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1864.*

**БОЖКОВ Іван Ілліч**, 1877 р. народження, нар. і проживав у с. Ганнівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний. Хлібороб на власній землі. Заарештований 17 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 8 грудня 1921 року з-під варті звільнений у зв'язку з амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1854.*

**БОЖКОВ Іван Ілліч**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний ворог радвлади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 27 жовтня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі умовно до сплати податку протягом 5 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1834.*

**БОЙКО Ларіон Якович**, 1872 р. народження, нар. і проживав у с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 15 листопада 1930 року, 22 грудня 1930 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: член групи, що виступала проти заходів радянської влади на селі. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року справа припинена, з-під варті звільнений.

Причина такого рішення не вказана. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*

**БОЙКО Лука Миколайович**, 1901 р. народження, нар. і проживав у с. Велика Білозерка того ж р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 25 грудня 1921 року, 13 січня 1922 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: контрреволюційна агітація. Запорізьким губревтрибуналом 27 серпня 1922 року справу припинено за недоведенням складу злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1654.*

**БОЙКО Микола Харитонович**, 1877 р. народження, нар. і проживав у с. Велика Білозерка того ж р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 25 грудня 1921 року, 13 січня 1922 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 27 серпня 1922 року справу припинено за недоведенням звинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1654.*



**БОЙКО Митрофан Никифорович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 15 листопада

1930 року. Звинувачення: учасник бунту селян проти хлібозаготівель. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року справа припинена, з-під варти звільнений. Причина такого рішення не вказана. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*

**БОЙКО Михайло Антонович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Воскресен-

ка Новомиколаївського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Примусові заходи не застосовувалися. Звинувачення: приховав від обліку 9 десятин землі. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року засуджений до 3 років громадсько-примусових робіт умовно з вимогою у семиденний термін сплатити продовольчий податок під загрозою конфіскації майна. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1167.*

**БОЙКО Михайло Іванович**, 1900 р. народження, м. Одеса, росіянин, освіта початкова. Проживав у м. Кам'янка-Дніпровська того ж р-ну Запорізької області, безробітний. Заарештований 29 листопада 1920 року, 21 січня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: служив у білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 24 березня 1921 року справу припинено за недоведенням звинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1291.*



**БОЙКО Олексій Никифорович**, 1898 р. народження, нар. і проживав у с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 15 листопада

1930 року. Звинувачення: член групи, що виступала проти заходів радянської влади на селі. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року засуджений до 3 років позбавлення волі умовно за активну участь в бунті селян проти надмірних хлібозаготівель. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*

**БОЙКО Семен Дмитрович**, 1858 р. народження, нар. і проживав у с. Комишуватка Приморського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-хлібороб.

12 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлди, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 21 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації майна в половинному розмірі і позбавлення земельного наділу. Верховним Трибуналом УСРР 8 квітня 1922 року від покарання звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1871.*

**БОКАРДЖІЄВ Василь Захарович**, 1848 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-хлібороб. 5 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлди, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 14 жовтня 1921 року засуджений до часткової конфіскації майна і позбавлення земельного наділу. Верховним Трибуналом УСРР 8 квітня 1921 року від покарання звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1870.*

**БОКАРДЖІЄВ Георгій Васильович**, 1878 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-хлібороб. 6 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлди, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 16 жовтня 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу з конфіскацією всього майна умовно до сплати податку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1869.*

**БОКАРДЖІЄВ Єгор Костянтинович**, 1860 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-

хлібороб. 6 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркуль, злісний неплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 16 жовтня 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу і конфіскації всього майна умовно до сплати продподатку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1869.*

**БОКАРДЖІЄВ Захар Михайлович**, 1869 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний. 5 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісний противник радвлди, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 14 жовтня 1921 року засуджений до 6 років позбавлення волі з позбавленням земельного наділу. Верховним Трибуналом УСРР 8 квітня 1922 року від покарання звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1870.*

**БОКАРДЖІЄВ Петро Михайлович**, 1878 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. 6 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісне приховування хліба з метою несплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 10 жовтня 1921 року засуджений до 8 років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. Верховним Трибуналом УСРР 8 квітня 1922 року від покарання звільнений, конфісковане майно повернено. Реабілітований у 1991 році

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1868.*

**БОКАРДЖІЄВ Степан Дмитрович**, 1870 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-хлібороб. 7 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлди, ухилявся

від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 14 жовтня 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі з частковою конфіскацією майна умовно до сплати продподатку у двотижневий термін. Верховним Трибуналом УСРР 8 квітня 1922 року від покарання звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1870.*

**БОКАРДЖІЄВ Степан Михайлович**, 1859 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-хлібороб. 6 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: противник радвлади, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 14 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації частини майна і позбавлення земельного наділу. Верховним Трибуналом УСРР 8 квітня 1922 року від покарання звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1870.*

**БОЛГАРОВ Георгій Самійлович**, 1869 р. народження, нар. і проживав у с. Ганнівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року конфісковане все його майно з умовою сплатити продподаток протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1850.*

**БОЛГАРОВ Іван Петрович**, 1876 р. народження, нар. і проживав у с. Ганнівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Хлібороб на власній землі. Заарештований 17 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 8 грудня 1921 року з-під варті звільнений у зв'язку з амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1854.*

**БОЛДТ Дітріх Петрович**, 1870 р. народження, нар. і проживав у с. Корнилівка (нині с. Хмельницьке) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 20 жовтня 1921 року, 21 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісно не виконував продподаток в повному обсязі. Запорізьким губревтрибуналом 30 жовтня 1921 року виправданий, з-під варті звільнений Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1974.*

**БОЛЖАЛАРСЬКИЙ Василь Петрович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у с. Мануйлівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний. Рядовий колгоспник колгоспу ім. Димитрова. Заарештований 9 червня 1938 року. Звинувачення: був учасником антирадянської організації. Особливою "трійкою" при УНКВС по Дніпропетровській області 9 жовтня 1938 року засуджений до 10 років позбавлення волі за антирадянську діяльність. 10 серпня 1939 року Запорізьким обласним судом цей вирок замінено позбавленням волі терміном півтора року. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11395, 11396.*

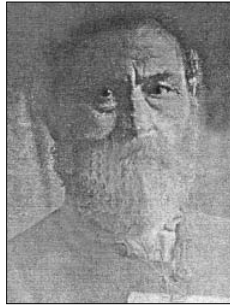
**БОЛЖАЛАРСЬКИЙ Іван Миколайович**, 1872 р. народження, нар. і проживав у с. Мануйлівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року засуджений до конфіскації майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати податку у 12-денний термін, 25 квітня 1922 року від покарання звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1872.*

**БОЛИБОК Полікарп Борисович**, 1904 р. народження, с. Володимирівка, проживав на хут. Кам'яний Колодязь (нині його

немає) Якимівського району Запорізької області, українець, освіта початкова. Колгоспник к-спу "Рідне поле" в с. Володимирівка. Заарештований 23 жовтня 1937 року. Звинувачення: займався антирадянською агітацією проти хлібоздачі та інших заходів радянської влади. "Трійкою УНКВС по Дніпропетровській області 28 жовтня 1937 року засуджений до 10 років позбавлення волі" за активну контрреволюційну повстанську агітацію". Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11153.*



#### **БОНДАРЕНКО**

**Антон Павлович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-одноосібник. Заарештований 11 жовтня 1930

року. Звинувачення: агітував селян протидіяти радянській владі при вилученні у них хлібних запасів. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року справу про участь в бунті селян проти надмірних хлібозаготівель припинено з нез'ясованих причин, з-під варти звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*

**БОНДАРЕНКО Денис Павлович**, 1887 р. народження, нар. і проживав у с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 17 грудня 1930 року. Звинувачення: учасник бунту селян проти хлібозаготівель. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року засуджений до 3 років позбавлення волі умовно за участь в бунті селян проти хлібозаготівель. З-під варти звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*

**БОНДАРЕНКО Євдокія Степанівна**, 1880 р. народження, нар. і проживала в

с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українка, неписьменна, селянка-одноосібниця. Заарештована 11 жовтня 1930 року, 20 жовтня 1930 року переведена на підписку про невийзд. Звинувачення: агітувала селян протидіяти радянській владі при вилученні у них хлібних запасів. Подальша її доля невідома. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*



#### **БОНДАРЕНКО**

**Іван Антонович**, 1906 р. народження, нар. і проживав у с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 16 жовтня

1930 року. Звинувачення: агітував селян проти заходів радянської влади на селі. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року засуджений до 3 років висилки в Північний край Росії за активну участь в бунті селян проти надмірних хлібозаготівель. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*

**БОНДАРЕНКО Іван Сергійович**, 1880 р. народження, нар. і проживав у с. Нижній Рогачик Верхньорогачицького р-ну Херсонської області, українець, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 1 жовтня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційна агітація і підбурювання до повстання. Запорізьким губревтрибуналом 21 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1522.*

**БОНДАРЕНКО Михайло Павлович**, 1902 р. народження, нар. і проживав у с-щі Червона Гірка (нині в межах м. Мелітополя) Запорізької області, українець, малограмотний. Характер трудової діяльності не встановлено. Затриманий 26 грудня 1920 року

при перевірці документів. Звинувачення: під час перевірки заявив: "На фронті їх нема, а в тилу вони – герої". Перебував на волі. Запорізьким губревтрибуналом 5 березня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1234.*

**БОНДАРЕНКО Степан Орестович**, 1902 р. народження, нар. і проживав у с. Наталівка Запорізького р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 28 вересня 1921 року, 1 жовтня того ж року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: незаконне зберігання зброї. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 527.*

**БОНДАРЕНКО Федір Євстафійович**, 1904 р. народження, нар. і проживав у с. Наталівка Запорізького р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 20 вересня 1921 року. Звинувачення: незаконне зберігання зброї. Олександрівським губернським ревтрибуналом 1 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд з постійного місця проживання. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 527.*

**БОРИСЕНКО Микола Романович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Велика Білозерка того ж р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований 24 грудня 1921 року, 4 січня 1922 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: злісно приховував пшеницю і не здавав її державі. Запорізьким губревтрибуналом 27 серпня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1645.*

**БОРИСОВ Йосип Іванович**, 1895 р. народження, нар. і проживав у с. Велика Знам'янка Кам'янсько-Дніпровського р-ну

Запорізької області, росіянин, малограмотний. Тимчасово ніде не працював. Заарештований 17 квітня 1921 року. Звинувачення: видавав білогвардійцям радянських працівників. Запорізьким губревтрибуналом 1 вересня 1921 року справу припинено за недоведенням злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 270.*

**БОРЛОВ Іван Михайлович**, 1896 р. народження, нар. і проживав у с. Богатир (стара назва) Червоноармійського р-ну Донецької області, росіянин, освіта початкова, селянин-хлібороб. 27 липня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: служив у білій армії в 1919–1920 роках. Запорізьким губревтрибуналом 3 вересня 1921 року справу припинено за амністією. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 390.*

**БОРН Франц Францович**, 1872 р. народження, нар. і проживав у с. Шанзе (нині с. Снігурівка) Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 25 листопада 1921 року. Звинувачення: злісний неплатник податків, противник радвлади. Запорізьким губревтрибуналом 2 грудня 1921 року засуджений до 8 років позбавлення волі з конфіскацією половини всього майна. У зв'язку з амністією термін ув'язнення скорочено до 3 років. 8 квітня 1922 року з невідомих причин справу припинено, з-під варти звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1983.*

**БОРН Яків Якович**, 1878 р. народження, нар. і проживав у с. Микільське (стара назва) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта середня, селянин-одноосібник. Заарештований 16 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, не сплачував продподаток. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1916.*

**БОРОВИК Іван** (по батькові не встановлено), рік народження не встановлений, нар. і проживав у смт Томаківка того ж району Дніпропетровської області, українець, освіта не встановлена, селянин-одноосібник. Заарештований 8 лютого 1929 року. Звинувачення: член секти "трясунів", вів серед селянства антирадянську агітацію. Запорізьким окр. відділом ДПУ УСРР 20 лютого 1929 року утримання під вартою замінено на підписку про невиїзд з постійного місця проживання, 4 березня 1929 року підписка про невиїзд скасована, оскільки було встановлено, що до секти "трясунів" він не належав. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11322.*

**БОРОДА Федір Іванович**, 1900 р. народження, с. Гетьманська Буда Климовського району Брянської області (Росія), українець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Вахтер сторожової охорони комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 13 липня 1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 30 вересня 1938 року засуджений до розстрілу як агент польської розвідки. Вирок виконано 31 жовтня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11239.*

**БОРОДАЙ Іван Іванович**, 1896 р. народження, нар. і проживав у с. Щербакі Оріхівського району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 27 грудня 1928 року, 23 лютого 1929 року арешт замінено на підписку про невиїзд. Звинувачення: ініціатор створення антирадянської куркульської групи в с. Щербакі. Прокурором Запорізького округу 20 березня 1929 року справу припинено за недоведенням злочину. Підписка про невиїзд анульована. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11334.*

**БОЧЕВАРОВ Георгій Степанович**, 1861 р. народження, нар. і проживав у

с. Строганівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 25 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд, заарештований 1 листопада 1921 року. Звинувачення: не сплачував продподаток, підриваючи політику радвлади. Запорізьким губревтрибуналом 4 листопада 1921 року справу припинено у зв'язку зі сплатою продподатку. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1839.*

**БРАЖКО Іван Олександрович**, 1877 р. народження, нар. і проживав в с. Давидівка Якимівського району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 7 жовтня 1929 року. Звинувачення: агітував за зрив заходів радвлади. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 15 грудня 1929 року засуджений до 3 років висилки в Північний край за антирадянську агітацію як куркуль. Реабілітований у 1999 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11293.*

**БРАТКОВСЬКИЙ Іван Данилович**, 1843 р. народження, нар. і проживав у с. Володимирівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-одноосібник. 29 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд, заарештований 3 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, ворог радвлади, злісний неплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 10 листопада 1921 року конфісковане все рухоме майно, позбавлений земельного наділу умовно до сплати податку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1842.*

**БРАТКОВСЬКИЙ Федір Сидорович**, 1879 р. народження, місце народження не встановлене, українець, освіта початкова. Проживав у с. Верхні Торгаї Нижньосірогозького р-ну Херсонської області. Голова церковної ради в с. Верхні Торгаї. 26 червня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: контрреволюціонер, поширював місіонерські листівки. Запорізьким губ-



ревтрибуналом 29 листопада 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1567.*

**БРАУН Гергард Якович**, 1905 р. народження, с. Спат (стара назва) Сімферопольського району АР Крим, німець, освіта початкова. Проживав у с. Верхня Хортиця (нині в межах м. Запоріжжя). Столяр заводу ім. К.Маркса в с. Верхня Хортиця. Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: вів контрреволюційну організаційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 січня 1938 року засуджений до розстрілу за участь в німецькій контрреволюційній повстанській і диверсійній організації, ліквідований в Запорізькому районі. Вирок виконано 26 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11358.*

**БРАУН Ісаак Петрович**, 1896 р. народження, нар. і проживав у с. Плугове (стара назва) Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 18 листопада 1921 року. Звинувачення: злісний неплательник податку, контрреволюціонер. Постанови губревтрибуналу у справі немає. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1936.*

**БРАУН Петро Борисович**, 1916 р. народження, нар. і проживав у с. Верхня Хортиця (нині в межах м. Запоріжжя), німець, освіта початкова. Токар Верхньохортицького заводу ім. Енгельса. Заарештований 20 липня 1938 року. Звинувачення: вороже налаштований проти радянської влади. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 29 вересня 1938 року засуджений до 10 років позбавлення волі як "учасник шпигунсько-диверсійної організації". Військовим трибуналом Одеського військового округу 22 травня 1939 року рішення "трійки" скасовано за відсутністю складу злочину, з-під варті звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11131.*

**БРЕЙЛЬ Генріх Генріхович**, нар. і проживав у с. Панфіловка Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. 17 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісно не сплачував продподаток радянській владі. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1914.*

**БРОВКІНА Віра Григорівна**, 1896 р. народження, нар. і проживала в м. Симбірську (нині м. Ульяновськ, Росія), росіянка, освіта середня, домогосподарка. Заарештована 8 вересня 1920 року. Звинувачення: шпигунка, прагнула перейти лінію фронту на бік білої армії. Олександрівським губревтрибуналом 17 грудня 1920 року справу припинено за недоведенням обвинувачення. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 6.*

**БУДАНОВ Дмитро Олександрович**, 1887 р. народження, с. Кривик Любимського р-ну Ярославської області (Росія), росіянин, освіта початкова. Проживав у смт Пришиб Михайлівського р-ну Запорізької області. Маляр на залізн. ст. Пришиб. Заарештований 27 листопада 1920 року. Звинувачення: контрреволюціонер – не здав обріз гвинтівки. Олександрівським губревтрибуналом 15 лютого 1921 року засуджений до 2 років позбавлення волі умовно. 8 травня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 240.*

**БУЙНИЙ (БУЙНОВ) Микита Дем'янович**, 1890 р. народження, нар. і проживав на хут. Верби (нині його немає) Веселівського р-ну Запорізької області, росіянин, малограмотний, хлібороб. Заарештований 3 березня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційні дії – приховував зброю. Запорізьким губревтрибуналом 28 березня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1263.*

**БУКРЕЄВ Феофіл Никифорович**, 1886 р. народження, с. Микільське Вільнянського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Начальник мобілізаційного відділу Запорізького губвійськкомату. Заарештований 7 листопада 1921 року, згодом (дата не встановлена) переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: служба в білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 22 листопада 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.



*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 877.*

**БУЛАВІН Давид Єгорович**, 1881 р. народження, Курська область (інших даних у справі немає), росіянин, неписьменний. Проживав у м. Генічеську того ж р-ну Херсонської області. Тимчасово ніде не працював. Заарештований 8 березня 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер – незаконно зберігав зброю. Запорізьким губревтрибуналом 14 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1464.*

**БУЛІНГ Олександр Готлібович**, 1899 р. народження, с. Долинське Бердянського району Запорізької області, проживав у м. Запоріжжі, німець, освіта початкова. Токар Запорізького заводу "Червоний Хрест". Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив організаційну контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник німецької контрреволюційної повстанської диверсійної організації". Вирок виконано 1 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11257, 11258.*

**БУРЛИНСЬКИЙ Пилип Михайлович**, 1892 р. народження, м. Устилуг Володи-

мир-Волинського району Волинської області, поляк, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Гартівник ливарного цеху заводу "Комунар" в м. Запоріжжі. Заарештований 8 жовтня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 10 листопада 1937 року засуджений до розстрілу як польський націоналіст, активний контрреволюціонер. Вирок виконано 22 листопада 1937 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11244.*

**БУРЦЕВ Григорій Пимонович**, 1892 р. народження, нар. і проживав у с. Нижні Сірогози того ж р-ну Херсонської області, росіянин, освіта початкова, селянин-односібник. Заарештований 25 травня 1921 року, 2 липня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1421.*

**БУРЦЕВ Іван Антонович**, 1890 р. народження, нар. і проживав на хут. Верби (нині його немає) Веселівського р-ну Запорізької області, росіянин, освіта неповна середня, хлібороб-односібник. Заарештований 3 березня 1921 року, 16 березня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: контрреволюційні дії – приховував зброю. Запорізьким губревтрибуналом 28 березня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1263.*

**БУРЯКОВ (БУРЯК) Олександр Федорович**, 1896 р. народження, нар. і проживав у с. Пустонечаївка (нині с. Нечаївка) Покровського р-ну Дніпропетровської області, українець, освіта початкова, хлібороб. Заарештований 13 березня 1921 року. Звинувачення: підозрювався в службі в каральному загоні білої армії. Запорізьким губревтрибуналом 4 травня 1921 року засуджений до

2 років ув'язнення в концтаборі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 207.*

**БУРЯКОВ (БУРЯК) Павло Федорович**, 1898 р. народження, нар. і проживав у с. Пустонечаївка (нині с. Нечаївка) Покровського р-ну Дніпропетровської області, українець, освіта початкова, хлібороб. Заарештований 13 березня 1921 року. Звинувачення: підозрювався в службі в каральному загоні білої армії. Запорізьким губревтрибуналом 4 травня 1921 року засуджений до 2 років ув'язнення в концтаборі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 207.*

**БУСІЛКОВ Іван Степанович**, 1879 р. народження, нар. і проживав у с. Федорівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 28 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд, заарештований 1 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, противник продподаткової кампанії. Запорізьким губревтрибуналом 4 листопада 1921 року конфісковане рухоме майно і позбавлений земельного наділу умовно до сплати продподатку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1841.*

**БУСІЛКОВ Савелій Іванович**, 1880 р. народження, нар. і проживав у с. Федорівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-одноосібник. 28 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд, заарештований 1 листопада 1921 року. Звинувачення: куркульський елемент, противник продподаткової кампанії. Запорізьким губревтрибуналом 4 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна і позбавлений земельного наділу умовно до сплати продподатку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1841.*

**БУТ Демид Прокопович**, 1867 р. народження, нар. і проживав у м. Токмаку того ж

р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-одноосібник. 1 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: не виконував закон радвлади про продподаток. Запорізьким губревтрибуналом справу припинено за відсутністю складу злочину (дата рішення трибуналу у справі не вказана). Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1912.*

**БУТЕНКО Борис Харлампійович**, 1882 р. народження, нар. і проживав у с. Троїцьке (нині с. Карла Маркса) Бердянського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. 21 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: невиконання законів радянської влади щодо продподатку. У зв'язку зі скасуванням продподатку Запорізьким губревтрибуналом справа не розглядалася (запис від 29 листопада 1921 року). Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1889.*

**БУТИРСЬКИХ Любов Костянтинівна**, 1916 р. народження, с. Осово (Білорусія) – так у кр. справі, полька, освіта неповна середня. Проживала в м. Запоріжжі. Рахівник гаража військової частини 215 в м. Запоріжжі. Заарештована 15 грудня 1937 року. Звинувачення: підозра в шпигунстві на користь Польщі. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 січня 1938 року засуджена до розстрілу як польська шпигунка. Вирок виконано 8 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітована у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11349.*

**БУШЕВ (БУТЄВ) Степан Петрович**, 1867 р. народження, нар. і проживав у с. Преслав Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-хлібороб. 6 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісний неплатник державного продподатку, чим сприяв вимиранню робітників та селян голодуючих губерній. Запорізьким губревтрибуналом 20 жовтня 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу з

конфіскацією всього майна умовно до сплати податку протягом 6 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1832.*

**БУШЛЯ Василь Силович**, 1892 р. народження, нар. і проживав у с. Новоселівка Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. 11 жовтня 1921 року відібрана підписка про невізд. Звинувачення: злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 29 жовтня 1921 року справу розглянуто. Зміст вироку на встановлено. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1178.*

**БУШЛЯ Омелян Григорович**, 1858 р. народження, нар. і проживав у с. Новоселівка Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Застосування примусових заходів не встановлено. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом справу розглянуто 29 жовтня 1921 року. Зміст вироку не встановлено. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1178.*

**БУЮКЛИНСЬКИЙ Микита Федорович**, 1873 р. народження, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, хлібороб на власній землі. Заарештований 5 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний ворог радянської влади, не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 11 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого та нерухомого майна умовно до сплати продподатку в 10-денний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1846.*

## В

**ВАКАР Іван Макарович**, 1883 р. народження, нар. і проживав у м. Оріхові того ж р-ну Запорізької області, українець,

освіта початкова. Бухгалтер Оріхівського продовольчого відділу. Арешт не застосовувався. З 7 квітня 1921 року перебував на поруках двох громадян м. Оріхова. Звинувачення: у 1920 році служив у білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 26 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1485.*

**ВАЛЛ Андрій Іванович**, 1895 р. народження, нар. і проживав у с. Калинівка Приморського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 24 жовтня 1921 року. Звинувачення: злісний неплатник радянських продподатків. Запорізьким губревтрибуналом 25 жовтня 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. 8 квітня 1922 року справу припинено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1972.*

**ВАЛЛ Гергард Гергардович**, 1884 р. народження, нар. і проживав у с. Хлібне (стара назва) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова. Заарештований 19 жовтня 1921 року. Звинувачення: не виконував декретів і розпоряджень радянської влади, ухилився від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 19 жовтня 1921 року засуджений до 2 років позбавлення волі. 8 квітня 1922 року з невідомих причин справу припинено, від покарання звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1973.*

**ВАЛЛ Іван Якович**, 1900 р. народження, нар. і проживав у м. Молочанську Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, хлібороб. Заарештований 9 липня 1921 року. Звинувачення: займався контрреволюційною діяльністю. Запорізьким губревтрибуналом 3 вересня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 397.*

**ВАЛЛІ Петро Якович**, 1897 р. народження, нар. і проживав у м. Молочанську Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова. Секретар Новомолочанської народівити. Заарештований 13 червня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 3 вересня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 397.*

**ВАЛЛІ Яків Петрович**, 1870 р. народження, нар. і проживав в м. Молочанську Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, хлібороб. Заарештований 9 липня 1921 року. Звинувачення: займався контрреволюційною агітацією. Запорізьким губревтрибуналом 3 вересня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 397.*



**ВАНЗІДЛЕР Карл Густавович**, 1884 р. народження, нар. і проживав у с. Терсянка Новомиколаївського району Запорізької області, німець, освіта початкова. Диякон лютеранського приходу в с. Терсянка. Заарештований 2 жовтня 1929 року. Звинувачення: вів систематичну антирадянську агітацію серед громадян Новомиколаївського району. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 28 січня 1930 року засуджений до 5 років позбавлення волі "за контрреволюційну агітацію і протидію заходам влади на селі та агітацію за еміграцію". Реабілітований у 1999 році за ст. 1 Закону України від 17 квітня 1991 року "Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні".

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11149.*

**ВАРАВКА Іван** (по-батькові не встановлено), 1893 р. народження, нар. і проживав у смт Комишуваха Оріхівського р-ну Запо-

різької області, українець, малограмотний. Міліціонер Олександрівської повітової міліції. Заарештований 15 вересня 1921 року. Звинувачення: приховував зброю від здачі її радянській владі. Запорізьким губревтрибуналом 20 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 581.*

**ВАРБАНСЬКИЙ Ананій Дмитрович**, 1896 р. народження, с. Преслав Приморського району, проживав у м. Приморську того ж району Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Чабан колгоспу ім. Сталіна в с-щі Ногайськ (нині м. Приморськ). Заарештований 10 лютого 1938 року. Звинувачення: учасник контрреволюційної повстанської групи. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 14 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник болгарсько-націоналістичної повстанської групи в с-щі Ногайськ". Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11330, 11331.*

**ВАРБАНСЬКИЙ Павло Микитович**, 1878 р. народження, нар. і проживав у с. Преслав Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-односособник. 6 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: куркуль, злісний неплатник продподатку державі. Запорізьким губревтрибуналом 20 жовтня 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу та конфіскації всього майна умовно до сплати податку протягом 6 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1832.*

**ВАРГЕНТИН Іван Іванович**, 1895 р. народження, нар. і проживав у с. Тіге (нині с. Орлове) Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-односособник. Заарештований 11 листопада 1921 року, 14 листопада 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: злісне невиконання постанови ра-

дянської влади про сплату продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 15 листопада 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1938.*

**ВАРЖБАНСЬКИЙ Георгій Павлович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Преслав Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-одноосібник. 6 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: куркульський елемент, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 19 жовтня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі. Зважаючи на сплату 80% податку, від покарання звільнений і судом виправданий. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1828.*

**ВАРКЕНТИН Генріх Генріхович**, 1867 р. народження, нар. і проживав у с. Тіге (нині с. Орлове) Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 10 листопада 1921 року. Звинувачення: злісне невиконання декретів радвлади про продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 12 листопада 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1969.*

**ВАРКЕНТИН Генріх Генріхович**, 1904 р. народження, нар. і проживав у с. Тіге (нині с. Орлове) Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 10 листопада 1921 року. Звинувачення: не виконав продподаток, поміняв зерно на тютюн. Рішенням слідчого Запорізького губревтрибуналу 10 листопада 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1969.*

**ВАРТ Яків Петрович**, 1880 р. народження, нар. і проживав у с. Гейдельберг (нині с. Новогорівка) Токмацького району Запо-

різької області, німець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 22 жовтня 1929 року. Звинувачення: соціально небезпечний елемент. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 15 грудня 1929 року засуджений до 3 років ув'язнення в концтаборі за заклики до односілчан протидіяти проведенню господарсько-політичних кампаній на селі. Реабілітований у 1999 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11297.*

**ВАСИЛЕГА Михайло Федорович**, 1895 р. народження, нар. і проживав у смт Балабине Запорізького р-ну Запорізької області, українець, освіта не встановлена. Завідувач відділу народної освіти в смт Балабине. Заарештований 20 липня 1921 року. Звинувачення: агітував проти радянської влади, групував духовенство. Особливим відділом 30 стр. дивізії справу передано в активну частину дивізії для подальшої розробки в агентурі. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 605.*

**ВАСИЛЕГА Пилип Якович**, 1898 р. народження, нар. і проживав у смт Балабине Запорізького району Запорізької області, українець, малограмотний. Столяр Запорізького заводу "Комунар". Заарештований 28 лютого 1938 року. Звинувачення: учасник контрреволюційної повстанської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 19 березня 1938 року засуджений до розстрілу як колишній петлюрівець і білобандит, за вороже несприйняття радянської влади. Вирок виконано 27 березня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11354, 11355.*

**ВАСИЛЕНКО Андрій Порфирійович**, 1897 р. народження, нар. і проживав у с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 20 грудня 1930 року. Звинувачення: учасник бунту селян проти хлібозаготівель. Особливою нарадою

при колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року засуджений до 3 років позбавлення волі умовно за участь в бунті селян проти хлібозаготівель. З-під варти звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*

**ВАСИЛЕНКО Григорій Мойсейович**, 1892 р. народження, нар. і проживав у смт Чернігівка того ж району Запорізької області, українець, малограмотний. Коваль колгоспу "Більшовицький шлях" в с. Чернігівка. Заарештований 15 березня 1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної повстанської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 1 квітня 1938 року засуджений до розстрілу як учасник контрреволюційної повстанської організації. Вирок виконано 7 червня 1938 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11366–11370.*

**ВАСИЛЕНКО Іван Андріанович**, 1905 р. народження, нар. і проживав у с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 7 грудня 1930 року. Звинувачення: учасник бунту селян проти хлібозаготівель. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року справа припинена, з-під варти звільнений. Причина такого рішення не вказана. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*

**ВАСИЛЬЄВ Іван Васильович**, 1873 р. народження, нар. і проживав у с. Дмитрівка Приазовського р-ну Запорізької області, росіянин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 3 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, не сплачував продподаток, приховував хліб. Запорізьким губревтрибуналом 10 листопада 1921 року засуджений до 10 років позбавлення волі з конфіскацією всього рухомого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1842.*

**ВАСИЛЬЄВ Іван Степанович**, 1883 р. народження, нар. і проживав у с. Гірсівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, одноосібник. 30 травня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: контрреволюціонер. Запорізьким губревтрибуналом 19 грудня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1515.*

**ВАСИЛЬЄВ Степан Іванович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у с. Гірсівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта середня. Працював у домашньому господарстві батька. 30 травня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: контрреволюціонер. Запорізьким губревтрибуналом 19 грудня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1515.*

**ВАСИЛЬЧЕНКО Микита Данилович**, 1885 р. народження, нар. і проживав на хут. Веселий (нині його немає) Новомиколаївського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. 10 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 21 жовтня 1921 року засуджений до 1 року примусових робіт умовно і конфіскації майна у половинній вартості податку. Верховним трибуналом Всеукраїнського ЦВК 22 лютого 1922 року зобов'язаний сплатити продподаток у повному обсязі в двотижневий термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1176.*

**ВАСЮК Григорій Антонович**, 1881 р. народження, Лохвицький р-н Полтавської області (село у справі не вказане), українець, малограмотний. Проживав у с. Тащанак Мелітопольського р-ну Запорізької області. Чорнороб на поденних роботах. Заарештований 8 березня 1921 року, з 13 березня 1921 року перебував на підписці про

невійзд. Звинувачення: підтримував махновців. Запорізьким губревтрибуналом 16 квітня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1457.*

**ВАТУЛІН Григорій Григорович**, 1896 р. народження, с. Борисиха Юр'євецького повіту Костромської губернії (за старим адмін.-територ. поділом, Росія), росіянин, освіта середня. Проживав у с. Велика Знам'янка Кам'янсько-Дніпровського р-ну Запорізької області. Без певних занять. Заарештований 19 листопада 1920 року. Звинувачення: служив у білих. Запорізьким губревтрибуналом 5 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1679.*

**ВАЦУК Зіновій Васильович**, 1897 р. народження, нар. і проживав у с. Берестове Бердянського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Заарештований 2 квітня 1921 року. Звинувачення: активний учасник махновського руху. Запорізьким губревтрибуналом 19 квітня 1921 року справу припинено за недоведенням обвинувачення. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1479.*



**ВЕЙС Іда Христианівна**, 1898 р. народження, с. Пришиб (нині в межах м. Молочанська) Токмацького району, проживала в с. Мінстерберг (нині с. Прилуківка) Мелітопольського району Запорізької області, німкеня, малограмотна. Колгоспниця к-спу "Комінтерн" в с. Мінстерберг. Заарештована 3 липня 1941 року. Звинувачення: антирадянські настрої, зустрічі з консулом Німеччини, підозра в контрреволюційній діяльності. Особливою нарадою при НКВС СРСР

30 грудня 1942 року засуджена до 8 років позбавлення волі за антирадянську агітацію. Реабілітована у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11391.*

**ВЕЛЬМОЖКО Гаврило Тимофійович**, 1891 р. народження, с. Моркусове (так у кр. справі) Бердянського р-ну Запорізької області, проживав у м. Запоріжжі, росіянин, освіта початкова. Інструктор управління 1-го територіального батальйону. Заарештований 25 серпня 1921 року. Звинувачення: колишній білогвардієць. Запорізьким губревтрибуналом 16 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 599.*

**ВЕРБИЦЬКИЙ Костянтин Панасович**, 1902 р. народження, м. Гайворон того ж району Кіровоградської області, українець, освіта початкова, член ВКП(б). Проживав у м. Мелітополі Запорізької області. Секретар парткому Мелітопольського залізничного вузла. Заарештований 17 лютого 1938 року. Звинувачення: належність до контрреволюційного троцькістського підпілля. Особливою нарадою при НКВС СРСР 15 липня 1938 року засуджений до 8 років позбавлення волі за контрреволюційну троцькістську діяльність. Особливою нарадою МДБ СРСР 19 жовтня 1949 року відправлений на поселення в Красноярський край, де перебував до 28 вересня 1954 року. Реабілітований у 1956 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11398.*

**ВЕРЕПА Сергій Макарович**, 1886 р. народження, нар. і проживав у с. Рубанівка Великолепетиського р-ну Херсонської області, українець, освіта початкова, коваль-приватник. Заарештований 1 жовтня 1921 року. Звинувачення: служив у армії Махна, незаконно зберігав зброю. Запорізьким губревтрибуналом 21 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1533.*



**ВЕРЕЩАК Олександр Іович**, 1897 р. народження, нар. і проживав у с. Гусарка Куйбишевського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, хлібороб. Заарештований 17 березня 1921 року, 19 березня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: переховування махновця. Запорізьким губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 181.*

**ВЕРЕЩАКА Семен Юхимович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у с. Царицин Кут (нині с. Приморське) Василівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний. Секретар Царицинокутської волосної наросвіти. Заарештований 7 червня 1921 року. 10 червня 1921 року переданий на поруки волосного виконкому. Звинувачення: агітував проти комуні. Запорізьким губревтрибуналом справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 676.*

**ВЕРЖБИЦЬКИЙ Вадим В'ячеславович**, 1908 р. народження, м. Бендери (Молдова), росіянин, освіта середня. Проживав у м. Запоріжжі. Майстер Запорізького заводу № 29 ім. Баранова. Заарештований 27 вересня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 6 грудня 1937 року засуджений до розстрілу як "контрреволюційна особа і прихильник польського фашизму". Вирок виконано 14 грудня 1937 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11332.*

**ВЕРНЕР Карл Карлович**, 1908 р. народження, нар. і проживав у м. Запоріжжі, німець, освіта початкова. Водій Запорізького заводу "Червоний Хрест". Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив організаційну контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник німецької контрреволюційної повстанської диверсійної організації". Вирок вико-

нано 1 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11257, 11258.*

**ВЕРЬОВКІН Гаврило Васильович**, 1898 р. народження, нар. і проживав у с. Троїцьке Мелітопольського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Робітник залізн. ст. Федорівка. Заарештований 24 жовтня 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер, служив у білих. Запорізьким губревтрибуналом 21 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1539.*

**ВЕРЬОВКІН Іван Данилович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Троїцьке Мелітопольського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, член РКП(б). Голова троїцької культосвіти. Заарештований 9 вересня 1921 року, 19 вересня того ж року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: антирадянське ведення виборів до волосної ради. Олександрівським губернським ревтрибуналом 16 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 605.*

**ВЕСЕЛОВСЬКА Наталя Петрівна**, рік народження не встановлений, нар. в м. Запоріжжі, проживала в с. Новогупалівка Вільнянського р-ну Запорізької області, українка, освіта вища. Учителька Новогупалівської школи. Заарештована 14 травня 1921 року, 20 травня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: служила в контррозвідці генерала Врангеля. Запорізьким губревтрибуналом 20 листопада 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітована у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 461.*

**ВЕСЕЛОВСЬКА Ольга Петрівна**, 1893 р. народження, нар. і проживала в м. Запоріжжі, українка, освіта середня. Телефоністка міської телефонної станції. Заареш-

тована 28 жовтня 1921 року. Звинувачення: втеча особи, взятої нею на поруки. Запорізьким губревтрибуналом 20 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 461.*

**ВЕТЦЕЛЬ Фрідріх Фрідріхович**, 1876 р. народження, нар. і проживав в с. Марієнфельд (нині с. Мар'ївка) Мелітопольського району Запорізької області, німець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 24 жовтня 1929 року. Звинувачення: агітація проти хлібозаготівель та інших господарсько-політичних кампаній. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 15 грудня 1929 року засуджений до висилки в Північний край на 3 роки як куркуль, позбавлений виборчих прав, соціально небезпечний елемент. Реабілітований у 1999 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11295.*

**ВЕЦЕСЛИЦЬКА Ольга Миколаївна**, 1901 р. народження, м. Херсон, росіянка, освіта середня. Проживала в м. Запоріжжі, домогосподарка. Заарештована 10 вересня 1937 року. Звинувачення: систематично агітувала проти радянської влади. Особливою нарадою при НКВС СРСР 16 грудня 1937 року засуджена до 8 років позбавлення волі як член сім'ї (дружина) розстріляного ворога радянської влади. Реабілітована у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11138.*

**ВИДРЯ Харитон Романович**, 1880 р. народження, нар. і проживав у с. Єлисеївка Приморського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. 12 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: невиконання декрету Раднаркому про продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року зобов'язаний в двотижневий термін виконати продподаток. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1881.*

**ВИНИЧЕНКО Ігнат Семенович**, 1895 р. народження, с. Царицин Кут (нині с. Приморське) Василівського району Запорізької області, проживав у м. Запоріжжі, українець, освіта початкова. Старший конюх транспортного цеху заводу ім. Баранова в м. Запоріжжі. Заарештований 5 травня 1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної організації. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 10 травня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник контрреволюційної повстанської організації". Вирок виконано 13 червня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11157.*

**ВИНИЧЕНКО Пилип Антонович**, 1892 р. народження, нар. і проживав у смт Михайлівка того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, хлібороб. Заарештований 3 лютого 1921 року. Звинувачення: невиконання продрозверстки. Запорізьким губревтрибуналом 24 березня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1267.*

**ВИНОГРАДОВ Всеволод Пилипович**, 1909 р. народження, м. Берислав того ж району Херсонської області, українець, освіта середня, член ВКП(б). Проживав у м. Молочанську Токмацького району Запорізької області. Завідуючий виробництвом Молочанської промартілі "Технік". Заарештований 20 листопада 1937 року. Звинувачення: член контрреволюційної організації. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 22 грудня 1937 року засуджений до розстрілу як "учасник ліквідованої в м. Молочанську фашистсько-повстанської німецької організації". Вирок виконано 5 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11217, 11218.*

**ВИШНЕВСЬКИЙ Іван Леонтійович**, 1893 р. народження, с. Радикове Пуонського

повіту Варшавської губернії, Польща, поляк, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Слюсар ремонтно-механічних майстерень комбінату "Запоріжсталь" Заарештований 8 жовтня 1937 року. Звинувачення: підозра у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 13 грудня 1937 року засуджений до розстрілу як "антирадянська особа і за проведення антирадянської пропаганди". Вирок виконано 25 грудня 1937 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11193.*

**ВІБЕ Іван Іванович**, 1879 р. народження, нар. і проживав у с. Малахівка (нині його немає) Богданівської сільради Приазовського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 22 серпня 1921 року, 20 вересня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: контрреволюціонер. Запорізьким губревтрибуналом 19 грудня 1921 року справу припинено, рішення трибуналу у справі відсутнє. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1594.*

**ВІБЕ Петро Якович**, 1898 р. народження, нар. і проживав у с. Широке Запорізького району Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-односібник. Заарештований 18 квітня 1930 року. Звинувачення: куркуль, агітував селян не підкорятися органам радянської влади, протидіяти їм. Судовою "трійкою" при колегії ДПУ УСРР 17 травня 1930 року засуджений до 3 років позбавлення волі умовно, з-під варті звільнений. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11141.*

**ВІДЛОГА Андрій Андрійович**, 1894 р. народження, нар. і проживав у с. Солодка Балка Токмацького р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Військовий комісар Солодкобалківської волості. Заарештований 16 вересня 1920 року. Звинувачення: належав до банди Махна. Олександрівським

губревтрибуналом 17 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 216.*

**ВІЛЬМС Генріх Петрович**, 1904 р. народження, с. Миропіль Криворізького району Дніпропетровської області, німець, освіта початкова. Проживав у с. Верхня Хортиця (нині в межах м. Запоріжжя). Хронометражист заводу ім. К.Маркса в с. Верхня Хортиця. Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: вів організаційну контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 січня 1938 року засуджений до розстрілу як активний учасник німецької контрреволюційної повстанської диверсійної організації, ліквідованої в Запорізькому районі. Вирок виконано 26 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11358.*

**ВІЛЬМС Генріх Якович**, 1882 р. народження, нар. і проживав у с. Тіге (нині с. Орлове) Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-односібник. Заарештований 11 листопада 1921 року, 14 листопада 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: злісне невиконання постанови радвлдади про сплату продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 15 листопада 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1938.*

**ВІЛЬМС Павло Павлович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у с. Новоолександрівка Запорізького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова. Голова об'єднаної сільської ради сіл Новоолександрівка і Новооленівка. Заарештований 17 лютого 1921 року, з 13 березня 1921 року перебував на підписці про невиїзд. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 3 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 190.*

**ВІЛЬМС Петро Якович**, 1880 р. народження, нар. і проживав у с. Тіге (нині с. Орлове) Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 11 листопада 1921 року, 14 листопада 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: злісне невиконання постанови радвлдади про продподаток. Запорізьким губревттрибуналом 15 листопада 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1938.*

**ВІЛЬЧЕВ Федір Степанович**, 1865 р. народження, нар. і проживав у с. Вячеславка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 28 листопада 1921 року. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлдади, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревттрибуналом 29 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього майна умовно до сплати податку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1867.*

**ВІЛЛЯМОВСЬКИЙ Венедикт Іполитович**, 1895 р. народження, нар. і проживав у с. Косаківка Нижньосірогозького р-ну Херсонської області, українець, освіта початкова. Голова виконкому Першопокровської волості. Заарештований 18 серпня 1921 року, 8 жовтня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: служив у Врангеля, контрреволюціонер. Запорізьким губревттрибуналом 20 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1532.*

**ВІННИЧЕНКО Іван Дмитрович**, 1894 р. народження, нар. і проживав у смт Комишуваха Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-одноосібник. Заарештований 30 січня 1921 року. Звинувачення: служив у армії

Махна. Олександрівським губернським ревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією, взято під нагляд. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 268.*

**ВІННИЧЕНКО Павло Іванович**, 1913 р. народження, с. Юр'івка Царичанського району Дніпропетровської області, українець, освіта незакінчена вища. Проживав у смт Балабине Запорізького району Запорізької області. Виробничий майстер Запорізького заводу "Інтернаціонал". Заарештований 12 квітня 1949 року. Звинувачення: належав до антирадянської троцькістської групи (за цим же звинуваченням у 1937 році був засуджений до 8 років позбавлення волі і відбув покарання). Особливою нарадою при МДБ СРСР 27 серпня 1949 року за цим же звинуваченням засуджений до вислання на поселення в Красноярський край без зазначення терміну висилки. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11171.*

**ВІНС Бернадт** (по-батькові не встановлено), рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Корнилівка (нині с. Хмельницьке) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта не встановлена, селянин-одноосібник. 21 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісно не виконував закону про сплату продподатку. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1913.*

**ВІНС Гейнріхс Ф.** (так у кр. справі), рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Корнилівка (нині с. Хмельницьке) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта не встановлена, селянин-одноосібник. 21 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісно не виконував закони про сплату продподатку радянській владі. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1913.*

**ВІНС Гергард Гергардович**, 1887 р. народження, нар. і проживав у с. Хлібне (стара назва) Богданівської сільради Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 19 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний ворог радвлдади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 20 жовтня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі. Після затвердження вироку Верховним Трибуналом ВУЦВК з невідомих причин 8 квітня 1922 року Запорізьким губревтрибуналом справу припинено, з-під варту звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1970.*

**ВІНС Давид Бернгардович**, 1879 р. народження, нар. і проживав у с. Кам'янське Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова. Голова Штейнфельдського сільревкому. 24 лютого 1921 року відібрано підписку про невізд. Звинувачення: вів агітацію проти радянських працівників. Олександрівським губернським ревтрибуналом 6 квітня 1921 року справу припинено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1309.*

**ВІНС Іван Францович**, 1877 р. народження, нар. і проживав у с. Тіге (нині с. Орлове) Мелітопольського району Запорізької області, німець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 1 жовтня 1929 року. Звинувачення: антирадянська агітація з метою зриву хлібозаготівельної кампанії. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 15 грудня 1929 року засуджений до 3 років висилки в Північний край за антирадянську агітацію серед односельців. Реабілітований у 1999 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11294.*

**ВІНС Йоганн Аронович**, 1869 р. народження, нар. і проживав у с. Сарматове (стара назва) Богданівської сільради Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Примусові заходи обмеження волі до вироку суду не засто-

совувалися. Звинувачення: куркуль, не виконував розпоряджень радвлдади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року засуджений до 1 року позбавлення волі. 8 квітня 1922 року з невідомих причин справу припинено, з-під варту звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1979.*

**ВІНС Яків Генріхович**, 1898 р. народження, нар. і проживав у с. Плугове (стара назва) Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 18 листопада 1921 року. Звинувачення: злісний неплатник продподатку, контрреволюціонер. Постанови губревтрибуналу у справі немає. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1936.*

**ВІНС Яків Миколайович**, 1903 р. народження, с. Новоселівка Вільнянського району Запорізької області, проживав у м. Запоріжжі, німець, освіта початкова. Комірник Запорізького технічного інституту ім. Чубаря. Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив організаційну контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник німецької контрреволюційної повстанської диверсійної організації". Вирок виконано 1 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11257, 11258.*

**ВІНТЕР Яків Якович**, 1869 р. народження, с. Верхня Хортиця (нині в межах м. Запоріжжя), проживав у с. Павлівка (нині с. Долинське) Запорізького району Запорізької області, німець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 18 жовтня 1929 року. Звинувачення: вів агітацію проти здійснюваних на селі кампаній, зокрема проти посівної. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 18 січня 1930 року за-

суджений до 3 років вислання в Північний край за систематично здійснювану агітацію, спрямовану на зрив заходів радвлади на селі. Реабілітований у 1999 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11285.*

**ВІТКОВ Іван Дорофійович**, 1884 р. народження, нар. і проживав у с. Вячеславка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 23 листопада 1921 року. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлади, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 30 листопада 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі і конфіскації половини рухомого майна. Враховуючи сплату податку і щиросердне каяття, від покарання звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1864.*

**ВІТКОВ Родіон Дорофійович**, 1878 р. народження, нар. і проживав у с. Вячеславка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 24 листопада 1921 року. Звинувачення: приховував хліб, злісний несплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 30 листопада 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі з конфіскацією рухомого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1864.*

**ВІТКОВ Степан Іванович**, 1861 р. народження, нар. і проживав у с. Вячеславка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 25 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний неплатник продподатку, приховував хліб. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1921 року засуджений до конфіскації рухомого майна і позбавлення земельного наділу. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1865.*

**ВЛАДОВ Петро Ілліч**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Костянтинівка

Мелітопольського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 1 січня 1922 року, з 18 січня 1922 року перебував на підписці про невиїзд. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 14 квітня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1778.*

**ВЛАДОВ Степан Гаврилович**, 1876 р. народження, нар. і проживав у с. Вячеславка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 28 листопада 1921 року. Звинувачення: вороже ставився до радвлади, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі з конфіскацією половини рухомого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1867.*

**ВЛАДОВА Олена Олександрівна**, 1897 р. народження, нар. і проживала в с. Гірсівка Приазовського р-ну Запорізької області, українка, малограмотна, домогосподарка. Заарештована 11 грудня 1920 року, 16 грудня 1920 року переведена на підписку про невиїзд. Звинувачення: видала білогвардійцям свого чоловіка — колишнього міліціонера. В березні 1922 року (точна дата не вказана) Мелітопольською повітовою НК від покарання звільнена за амністією. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1581.*

**ВЛАСЕНКО Михайло Гнатович**, 1888 р. народження, нар. і проживав у с. Покровка (нині смт Приазовське того ж р-ну) Запорізької області, українець, малограмотний. Муляр в с. Покровка. Заарештований 7 лютого 1921 року. 2 квітня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: займався контрреволюційною діяльністю, виказував радянських працівників білим. Олександрівським губернським ревтрибуналом 14 червня 1921 року справу при-

пинено за недоведенням обвинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 299.*

**ВЛАСЕНКО Петро Іванович**, 1908 р. народження, нар. і проживав у м. Запоріжжі, українець, освіта середня. Старший технолог механічного цеху заводу № 29 в м. Запоріжжі. Заарештований 19 вересня 1937 року. Звинувачення: агент польської розвідки, вів шпигунську діяльність на території СРСР. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 жовтня 1937 року засуджений до розстрілу як агент польської розвідки. Вирок виконано 2 листопада 1937 року. Реабілітований у 1963 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11406.*

**ВЛАСОВ Костянтин Семенович**, 1865 р. народження, місце народження у справі не вказане, росіянин, освіта початкова. Проживав у с. Новогригорівка Пологівського р-ну Запорізької області, хлібороб. 22 січня 1921 року відібрана підписка про невіїзд, 5 лютого 1921 року взятий під варту. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 12 березня 1921 року засуджений до розстрілу, 11 квітня 1921 року цей вирок замінено позбавленням волі до 5 років. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1277.*

**ВОВК Сидір Миронович**, 1886 р. народження, нар. і проживав у смт Томаківка того ж району Дніпропетровської області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 8 лютого 1929 року. Звинувачення: член секти "трясунів", агітував проти існуючої влади. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 16 серпня 1929 року з-під варту звільнений з позбавлення права проживання у визначених місцевостях країни і прикріпленням до певного місця проживання терміном на 3 роки. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11322.*

**ВОВК Яків Лук'янович**, 1875 р. народження, нар. і проживав у м. Гуляйполі того ж

р-ну Запорізької області, українець, малограмотний. Землероб, церковний староста. Примусові заходи до вироку суду не застосовувалися. Звинувачення: не виконував розпоряджень радянської влади, приховував церковні цінності. Олександрівським губернським ревтрибуналом 28 вересня 1922 р. справу припинено за недоведенням звинувачень. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1200.*



**ВОВНЯНКО Феодосія Степанівна**, 1880 р. народження, нар. і проживала в с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українка, неписьменна, селянка-одноосібниця. Заарештована 19 жовтня

1930 року. Звинувачення: учасниця бунту селян проти хлібозаготівель. Особливою нарадою при ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року справа припинена, з-під варту звільнена. Причина такого рішення не вказана. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11409.*

**ВОЙТЕНКО Микола Петрович**, 1875 р. народження, нар. і проживав у с. Шанзе (нині с. Снігурівка) Токмацького р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 25 листопада 1921 року. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлдади, приховував майно, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 2 грудня 1921 року засуджений до 4 років позбавлення волі. Звільнений від покарання у зв'язку з амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1983.*

**ВОЛГАНОВ Василь Миколайович**, 1864 р. народження, нар. і проживав у с. Цареводарівка (нині с. Ботієве) Приазовського р-ну Запорізької області, росіянин, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 7 жовтня 1921 року. Згодом був переве-

дений на підписку про невізд. Звинувачення: куркуль, не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 11 листопада 1921 року конфісковані земельний наділ та все рухоме і нерухоме майно. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1843.*

**ВОЛКАНОВ Іван Іванович**, 1878 р. народження, нар. і проживав у с. Мануйлівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 21 листопада 1921 року. Звинувачення: ухилився від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 8 грудня 1921 року справу припинено за амністією і скасуванням продподатку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1862.*

**ВОЛКАНОВ Степан Микитович**, 1871 р. народження, нар. і проживав у с. Мануйлівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: агітував проти радвлади, злісний неплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року засуджений до конфіскації рухомого майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати податку протягом 12 днів, 25 квітня 1922 року від покарання звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1872.*

**ВОЛКОВ Василь Петрович**, 1880 р. народження, нар. і проживав у м. Запоріжжі, росіянин, малограмотний. Приватний швець. Заарештований 17 жовтня 1921 року. Звинувачення: вів контрреволюційну агітацію. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1548.*

**ВОЛКОВ Савелій Родіонович**, 1864 р. народження, нар. і проживав у с. Перша Миколаївка (нині с. Миколаївка) Приазовського

р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, хлібороб на власній землі. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу та конфіскації рухомого майна умовно до сплати продподатку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1848.*

**ВОЛКОВИНСЬКИЙ Федір Автономович**, 1883 р. народження, с. Волковка Адлерської райради Краснодарського краю (Росія), росіянин, малограмотний. Проживав у м. Пологах того ж р-ну Запорізької області, селянин-одноосібник. Заарештований 31 грудня 1920 року. Звинувачення: займався контрреволюційною діяльністю. Олександрівським губернським ревтрибуналом 19 липня 1921 р. справу припинено за недоведенням обвинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 324.*

**ВОЛОБУЄВ Никифор** (по-батькові не встановлено), рік народження та національність у справі не зазначені, нар. і проживав у смт Якимівка того ж р-ну Запорізької області, освіта початкова, селянин-одноосібник. Не пізніше 9 листопада 1922 року відібрана підписка про невізд. Звинувачення: агітація проти сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 20 листопада 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 2024.*

**ВОЛОГА Лідія Іванівна**, 1897 р. народження, Бельськ, Польща (так у кр. справі), полька, освіта початкова. Проживала в м. Запоріжжі. Продавець Молочанського пивного складу в м. Запоріжжі. Заарештована 15 грудня 1937 року. Звинувачення: підозра в шпигунстві на користь Польщі. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 січня 1938 року засуджена до розстрілу як "агент польської розвідки, якій передавала відо-



мості про кількість військових підрозділів Запорізької авіабригади". Вирок виконано 8 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітована у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11196.*

**ВОЛОШИН Іван Федорович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у с. Берестове Бердянського р-ну Запорізької області, росіянин, малограмотний, хлібороб. Заарештований 12 квітня 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер, служив у банді Махна. Запорізьким губревтрибуналом 16 червня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1047.*

**ВОЛОШИН Семен Родіонович**, 1905 р. народження, м. Луганськ, українець, освіта вища технічна, член ВКП(б). Проживав у м. Запоріжжі. Начальник планового відділу "Запоріжстальбуду". Заарештований 15 грудня 1937 року. Звинувачення: троцькіст, учасник контрреволюційної організації. Виїзною сесією військової колегії Верховного Суду СРСР 2 вересня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник антирадянської троцькістської організації". Вирок виконано 2 вересня 1938 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11184.*

**ВОЛЬВАЧ Федір Семенович**, 1865 р. народження, нар. і проживав у с. Щербаки Оріхівського району Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-одноосібник. Заарештований 27 грудня 1928 року, 23 лютого 1929 року арешт замінено на підписку про невиїзд. Звинувачення: ініціатор створення антирадянської куркульської групи в с. Щербаки. Прокурором Запорізького округу 20 березня 1929 року справу припинено за недоведенням злочину. Підписка про невиїзд анульована. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11334.*

**ВОРОБІЙОВ Микита Валер'янович**, 1867 р. народження, м. Дніпропетровськ,

росіянин, освіта початкова, проживав у м. Запоріжжі. Старший машиніст водокачки в м. Олександрівську. Заарештований 30 листопада 1920 року. Звинувачення: зберігав вогнепальну зброю, видавав білій армії комуністів. Олександрівським губревтрибуналом 16 лютого 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 43.*

**ВОРОБІЙОВ Микола Микитович**, 1903 р. народження, м. Дніпропетровськ, росіянин, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі, учень. Заарештований 30 листопада 1920 року. Звинувачення: зберігав зброю, яку знайшов на полі. Олександрівським губревтрибуналом справа передана на розгляд комісії у справах неповнолітніх. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 43.*

**ВОРОБІЙОВ Павло** (по-батькові не вказано), рік народження не встановлений, нар. і проживав у м. Запоріжжі (о. Хортиця), росіянин, освіта не встановлена, селянин-одноосібник. Заарештований 28 березня 1921 року, 31 березня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: зберігав зброю. Запорізьким губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 165.*

**ВОРОБІЙОВ Павло Микитович**, 1900 р. народження, м. Дніпропетровськ, росіянин, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Токар депо залізн. ст. Олександрівськ. Заарештований 30 листопада 1920 року. Звинувачення: зберігав вогнепальну зброю. Олександрівським губревтрибуналом 16 лютого 1921 року справу припинено у зв'язку з хворобою звинувачуваного. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 43.*

**ВОРОБІЙОВА Ганна Миронівна**, 1876 р. народження, м. Дніпропетровськ,

росіянка, неписьменна. Проживала в м. Запоріжжі, домогосподарка. Заарештована 30 листопада 1920 року. Звинувачення: контрреволюціонерка, видавала білим комуністів, зберігала зброю. Олесандрівським губревтрибуналом 16 лютого 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітована у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 43.*

**ВОРОНІН Павло Федотович**, 1905 р. народження, нар. і проживав у с. Басань Полігівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний. Хлібороб, псаломщик Успенської церкви в с. Басань. 10 квітня 1922 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: виступав проти вилучення радянською владою церковних цінностей. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1209.*

**ВУСАТИЙ Григорій Федорович**, 1898 р. народження, с. Ляшківці (стара назва) Кам'янець-Подільського району Хмельницької області, українець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Водопровідник Запорізького Дніпробуду. Заарештований 10 березня 1932 року. Звинувачення: шпигунство на користь Польщі. "Трійкою" при колегії ДПУ УСРР 5 грудня 1932 року засуджений до 3 років позбавлення волі як агент польської розвідки. Реабілітований у 1990 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11416.*

**ВЯЗЬМЕТІНОВ Данило Іванович**, 1886 р. народження, с. Старопетрівське Карло-Марксівської сільради Донецької області, українець, малограмотний. Проживав у м. Генічеську того ж р-ну Херсонської області. Касир фінвідділу м. Генічеська. Заарештований 24 травня 1922 р. Звинувачення: сприяв в приховуванні церковних цінностей. Запорізьким губернським ревтрибуналом 8 серпня 1922 року засуджений до 3 місяців позбавлення волі з заміною покарання штрафом в сумі 10 тис. карбованців. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1132.*

**ВЯЙЗО Роберт Карлович**, 1908 р. народження, м. Тбілісі (Грузія), естонець, освіта середня, член ВКП(б). Проживав у м. Запоріжжі. Начальник парашутної станції Запорізького аероклубу. Заарештований 3 грудня 1937 року. Звинувачення: займався шкідницькою діяльністю, спрямованою на зрив оборонних заходів і послаблення обороноздатності СРСР. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу як переконаний ворог радянської влади, який вів активну контрреволюційну роботу. Вирок виконано 1 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11324.*

## Г

**ГАВРИЛЕНКО Степан Андрійович**, 1895 р. народження, нар. і проживав у м. Пологи того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-однособітник. Заарештований 21 грудня 1920 року. Звинувачення: активний учасник махновського руху і противник радянської влади. Олесандрівським ревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією, з-під варті звільнено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 107.*

**ГАВРИЛОВ Віктор Григорович**, 1869 р. народження, Крим (так у кр. справі), грек, освіта середня. Проживав у смт Андріївка Бердянського р-ну Запорізької області. Священик церкви в с. Андріївка. Заарештований 10 травня 1921 року. Звинувачення: вихваляв перемоги Врангеля, контрреволюціонер. Запорізьким губревтрибуналом 7 серпня 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі. Звільнений з-під варті за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1042.*

**ГАВРИЛОВА Олександра Іванівна**, 1895 р. народження, м. Боровськ Калузької області (Росія), росіянка, освіта початкова.

Проживала в м. Запоріжжі, домогосподарка. Заарештована 10 вересня 1937 року. Звинувачення: дружина ворога народу, антирадянськи налаштована. Особливою нарадою при НКВС СРСР 10 грудня 1937 року засуджена до 8 років позбавлення волі як член сім'ї зрадника батьківщини. Реабілітована у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11154.*

**ГАВРО Наум Гаврилович**, 1884 р. народження, нар. і проживав у с. Берестове Бердянського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Заарештований 2 квітня 1921 року. Звинувачення: активний учасник махновського руху. Запорізьким губревтрибуналом 19 квітня 1921 року справу припинено за недоведенням злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1479.*

**ГАДЖІЛОВ Степан Іванович**, 1858 р. народження, нар. і проживав у с. Перша Миколаївка (нині с. Миколаївка) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, притісняв селян, пролетарів, злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу і конфіскації рухомого майна умовно до сплати продподатку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1848.*

**ГАЛЕТА Федір Абрамович**, 1891 р. народження, с. Лозоватка, проживав у с. Лозанівка Приморського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. 2 жовтня 1922 року відібрана підписка про невізд. Звинувачення: приховував хліб від продподатку як порушник існуючого закону. Запорізьким губревтрибуналом 17 жовтня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1895.*



**ГАЛЕУЗОВ Петро Прокопович**, 1899 р. народження, м. Синельникове того ж району Дніпропетровської області, українець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Нормувальник ливарного цеху Запорізького заводу "Комунар". Член ВКП(б) у 1929–1931 рр. Заарештований 2 вересня 1936 року. Звинувачення: мав тісний зв'язок з місцевими троцькістами. Особливою нарадою при НКВС СРСР 28 лютого 1937 року засуджений до 5 років позбавлення волі як "активний учасник контрреволюційної троцькістської організації". Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11204.*

**ГАЛИЦЬКИЙ Дмитро Іларіонович**, 1873 р. народження, нар. і проживав у с. Нельгівка Приморського р-ну Запорізької області, національність не вказана, освіта середня. Священик в с. Нельгівка. Заарештований 16 лютого 1921 року. Звинувачення: вів антирадянську агітацію. Олександрівським губернським ревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією, з-під варти звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 101.*

**ГАЛИЧ Костянтин Пилипович**, 1888 р. народження, Юзкуйська волость Мелітопольського повіту (так у кр. справі), українець, освіта початкова. Проживав у м. Генічеську того ж р-ну Херсонської області, одноосібник. Заарештований 22 квітня 1921 року. Звинувачення: видавав білим сім'ї комуністів. Запорізьким губревтрибуналом 24 травня 1921 року засуджений до 7 років позбавлення волі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1353.*

**ГАМБУРГЕР Мойсей Ізраїльович**, 1887 р. народження, м. Сосновиці Петро-

ковської губернії в Польщі (так у кр. справі), єврей, освіта початкова. В 1924 році був затриманий при спробі нелегально перейти кордон з боку Латвії, за що відбув 3 роки ув'язнення в Соловецькому концтаборі. Проживав у м. Мелітополі Запорізької області. Заарештований 8 вересня 1928 року. Звинувачення: спроба нелегально перейти кордон на територію Латвії. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 13 лютого 1929 року засуджений до 6 місяців позбавлення волі за спробу нелегального переходу кордону. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11304.*

**ГАММ Анна Петрівна**, 1892 р. народження, с. Верхня Хортиця (нині в межах м. Запоріжжя), проживала в м. Запоріжжі, німкеня, освіта середня, домогосподарка. Заарештована 10 вересня 1937 року. Звинувачення: систематично агітувала проти радянської влади. Особливою нарадою при НКВС СРСР 16 грудня 1937 року засуджена до 5 років позбавлення волі як "дружина ворога народу". Реабілітована у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11135.*

**ГАММ Давид Давидович**, 1890 р. народження, с. Верхня Хортиця (нині в межах м. Запоріжжя), проживав у м. Запоріжжі, німець, освіта початкова. Майстер механічного цеху № 1 Запорізького заводу "Комунар". Заарештований 27 листопада 1936 року. Звинувачення: активно проводив контрреволюційну націоналістичну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 жовтня 1937 року засуджений до розстрілу за те, що був "у складі контрреволюційної диверсійно-шкідницької організації, яка діяла в промисловості м. Запоріжжя". Вирок виконано 26 жовтня 1937 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11373–11378.*

**ГАММ Мартин Абрамович**, 1902 р. народження, с. Широке Запорізького району Запорізької області, проживав у м. Запоріжжі, німець, освіта середня. Учитель За-

порізької середньої школи № 11. Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив організаційну контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник німецької контрреволюційної повстанської диверсійної організації". Вирок виконано 1 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11257, 11258.*

**ГАН Адольф Августович**, 1877 р. народження, с. Андребург (нині с. Чорноземне) Токмацького району Запорізької області, проживав у с. Вознесенка (нині в межах м. Запоріжжя), німець, освіта початкова. Десятник лісосплаву на р. Дніпро в м. Запоріжжі. Заарештований 3 листопада 1936 року. Звинувачення: учасник антирадянської диверсійної групи. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 жовтня 1937 року засуджений до розстрілу за те, що "входив до складу контрреволюційної німецької диверсійно-шкідницької організації". Вирок виконано 26 жовтня 1937 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11373–11378.*

**ГАНЗІНА Віктор Олефірович**, 1856 р. народження, нар. і проживав у с. Слісеївка Приморського р-ну Запорізької області, національність не встановлена, малограмотний, селянин-одноосібник. 4 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року зобов'язаний в двотижневий термін сплатити продподаток. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1881.*

**ГАНОШЕНКО Порфирій Степанович**, 1880 р. народження, нар. і проживав у с. Білицьке (нині с. Юрківка) Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Хлібороб на власній землі. Заарештований 3 лютого 1921 року. 21 лютого 1921 ро-

ку відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: колишній махновець. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 374.*

**ГАНЧЕВ Андрій Дем'янович**, 1872 р. народження, нар. і проживав у с. Гірсівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, одноосібник. 30 травня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: контрреволюціонер. Запорізьким губревтрибуналом 19 грудня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1515.*

**ГАНЧЕВ Дем'ян Зіновійович**, 1875 р. народження, нар. і проживав у с. Вячеславка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 9 вересня 1921 року, 27 листопада 1921 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: агітував селян проти радвлади і закликав до несплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 28 листопада 1921 року справу припинено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1866.*

**ГАПОНЕНКО Петро Якович**, 1897 р. народження, нар. і проживав у с. Вознесенка Мелітопольського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований 9 вересня 1921 року, 23 вересня 1921 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: агітував громадян села проти радянської влади і комуністів. Запорізьким губревтрибуналом 23 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1489.*

**ГАРДЕР** (ім'я, по-батькові та рік народження не встановлені), нар. і проживав у с. Корнилівка (нині с. Хмельницьке) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта не встановлена. 21 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісно не підкорявся законам радвлади

про сплату продподатку. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1913.*

**ГАРДЕР Генріх Абрамович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Корнилівка (нині с. Хмельницьке) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта не встановлена, селянин-одноосібник. 21 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісно порушував закони радвлади про сплату продподатку. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1913.*

**ГАРДЕР Генріх Іванович**, 1903 р. народження, нар. і проживав у м. Молочанську Токмацького району Запорізької області, німець, освіта неповна середня. Бухгалтер Молочанської артілі "Технік". Заарештований 17 жовтня 1937 року. Звинувачення: учасник контрреволюційної організації. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 листопада 1937 року засуджений до розстрілу як "учасник ліквідованої контрреволюційної німецької націоналістичної організації". Вирок виконано 7 грудня 1937 року в м. Мелітополі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11213.*

**ГАРДЕР Петро Йоганнович**, 1889 р. народження, нар. і проживав у с. Корнилівка (нині с. Хмельницьке) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 20 жовтня 1921 року. 21 жовтня 1921 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: куркуль, не виконував розпоряджень радвлади, не сплачував продподатки. Запорізьким губревтрибуналом 30 жовтня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі з конфіскацією половини рухомого і нерухомого майна. 8 квітня 1922 року з невідомих причин справу припинено, з-під варті звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1974.*

**ГАРДЕР Петро Петрович**, 1892 р. народження, нар. і проживав у с. Корнилівка (нині с. Хмельницьке) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 20 жовтня 1921 року, 21 жовтня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: куркуль, не сплачував продподатків. Запорізьким губревтрибуналом 30 жовтня 1921 року виправданий як потерпілий від пожежі і такий, що частково виплатив продподаток. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1974.*

**ГАРКУША Панкрат Іванович**, 1888 р. народження, нар. і проживав у с. Петро-Сви-стунове Вільнянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 23 квітня 1921 року, 6 травня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: контрреволюційна діяльність – роззброєння червоноармійців. 24 травня 1921 року справу направлено в Олександрівський губернський ревтрибунал. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 277.*

**ГАРЛАКОВ Дмитро Федорович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині с. Коларівка) Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 22 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний несплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада 1921 року засуджений до 4 років позбавлення волі і подушного земельного наділу. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1860.*

**ГАСАН Федір Якович**, 1887 р. народження, с. Охрімівка, проживав в с. Шелюги Якимівського району Запорізької області, українець, малограмотний. Сторож Якимівської райспоживспілки. Заарештований 14 вересня 1929 року. Звинувачення: систематично вів агітацію серед населення за те, щоб селяни не здавали хліб. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 18 січня 1930

року засуджений до 3 років вислання в Північний край як соціально небезпечна особа за своєю контрреволюційною діяльністю. Вдруге заарештований 8 жовтня 1937 року за систематичну контрреволюційну агітацію. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 20 жовтня 1937 року засуджений до 10 років позбавлення волі. Помер 2 січня 1942 року в ув'язненні в Мордовській АРСР. Реабілітований у 1980 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11317.*

**ГВОЗДЬ Павло Антонович**, 1853 р. народження, нар. і проживав у с. Мар'янівка Призовського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний. Хлібороб на власній землі. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року умовно конфіскована половина рухомого майна з вимогою протягом двох тижнів сплатити податок. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1852.*

**ГВОЗДЬ Петро Павлович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Мар'янівка Призовського р-ну Запорізької області, українець, освіта не встановлена. Хлібороб на власній землі. Запорізьким губревтрибуналом 14 листопада 1921 року порушена кримінальна справа. Звинувачення: син куркуля, контрреволюціонер. На слідство не з'явився – втік. Запорізьким губревтрибуналом 18 листопада 1921 року справа передана до нарсуду. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1852.*

**ГЕБЕРТ Антон Іванович**, 1924 р. народження, нар. і проживав у с. Гейдельберг (нині с. Новогорівка) Токмацького району Запорізької області, німець, освіта неповна середня. Колгоспник к-спу "Аангард" в с. Гейдельберг. Заарештований 5 вересня 1941 року. Звинувачення: вів антирадянську агітацію, спрямовану на підрих заходів партії та уряду. Особливою нарадою при НКВС СРСР

7 жовтня 1942 року засуджений до 8 років позбавлення волі як соціально небезпечний елемент. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11165.*

**ГЕДКЕ Фрідріх Фрідріхович**, 1884 р. народження, нар. і проживав у с. Миколай-Поле Новомиколаївського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Примусові заходи до вироку суду не застосовувалися. Звинувачення: не сплатив продподатку. Олександрівським губернським ревітрибуналом 16 грудня 1921 року зобов'язаний внести 50% продподатку в п'ятиденний термін. 8 квітня 1922 року справу припинено з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1189.*

**ГЕНОВ Дем'ян Ангелович**, 1864 р. народження, нар. і проживав у с. Федорівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 28 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд, заарештований 1 листопада 1921 року. Звинувачення: куркульський елемент, противник продподаткової кампанії. Запорізьким губревтрибуналом 4 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна і позбавлений земельного наділу умовно до сплати продподатку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1841.*

**ГЕНРИХС Іван Корнійович**, 1904 р. народження, с. Кічкас, проживав у с. Верхня Хортиця (нині обидва в межах м. Запоріжжя), німець, освіта початкова. Бухгалтер Хортицького сільського споживчого товариства. Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: вів організаційну контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 січня 1938 року засуджений до розстрілу як учасник німецької контрреволюційної повстансько-диверсійної організації, ліквідованої в м. Запоріжжі. Вирок виконано 26 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11358.*

**ГЕОРГІЄВ Георгій Пилипович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-хлібороб. Заарештований 21 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, вороже налаштований до радянської влади, злісний несплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 8 грудня 1921 року справу припинено за амністією і скасуванням продподатку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1861.*

**ГЕОРГІЄВ Давид Іванович**, 1890 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта не встановлена, селянин-хлібороб. Заарештований 21 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний контрреволюціонер, відмовлявся сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 8 грудня 1921 року справу припинено за амністією і скасуванням продподатку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1861.*

**ГЕОРГІЄВ Дмитро Михайлович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у с. Богданівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 26 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний несплатник продподатку, активний пособник міжнародної буржуазії. Запорізьким губревтрибуналом 5 листопада 1921 року засуджений до розстрілу. Верховним Трибуналом ВУЦВК 21 листопада 1921 року справу повернено для повторного розгляду. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1837.*

**ГЕОРГІЄВ Іван Спиридонович**, 1856 р. народження, нар. і проживав у с. Строганівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 25 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд, заарештований 1 листопада 1921 року. Звинувачення: ворог продполітики радянської влади, не сплачував

продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 4 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна і позбавлення земельного наділу. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1839.*

**ГЕОРГІЄВ Михайло Іванович**, 1879 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 21 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний контрреволюціонер, відмовлявся сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 8 грудня 1921 року справу припинено за амністією і скасуванням продподатку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1861.*

**ГЕОРГІЄВ Павло Георгійович**, 1878 р. народження, нар. і проживав у с. Богданівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 26 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний неплатник продподатку, активний пособник міжнародної буржуазії. Запорізьким губревтрибуналом 5 листопада 1921 року засуджений до 10 років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. Верховним Трибуналом при ВУЦВК 5 листопада 1921 року справу повернено для повторного розгляду. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1837.*

**ГЕОРГІЄВ Федір Михайлович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 21 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, лютий контрреволюціонер, злісний несплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 8 грудня 1921 року справу припинено за амністією і скасуванням продподатку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1861.*

**ГЕОРГІЄВ Хома Михайлович**, 1883 р. народження, нар. і проживав у с. Богданівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 26 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний ворог радянської влади, неплатник державного продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 5 листопада 1921 року засуджений до розстрілу. Верховним Трибуналом при ВУЦВК 21 листопада 1921 року справу повернено для повторного розгляду. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1837.*

**ГЕРАСИМЕНКО Костянтин Кузьмич**, 1895 р. народження, нар. і проживав у с. Рубанівка Великолепетиського р-ну Херсонської області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 20 жовтня 1921 року. Звинувачення: служив у білій армії, у Врангеля і Махна. Запорізьким губревтрибуналом 4 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1534.*

**ГЕРАСИМЕНКО Пилип Олексійович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у с. Павлівка Генічеського р-ну Херсонської області, українець, освіта початкова. Червоноармієць Олександрівського територіального полку. Заарештований 12 квітня 1921 року. Звинувачення: підозра у зв'язках з контрреволюціонерами. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1518.*

**ГЕРБЕСГАГЕН Густав Генріхович**, 1885 р. народження, с. Манилівка (стара назва) Васильківського району Дніпропетровської області, німець, освіта початкова. Проживав у с. Мирівка Новомиколаївського району Запорізької області, селянин-одноосібник. Заарештований 22 листопада 1929 року. Звинувачення: агітація проти заходів



радвледи на селі. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 18 січня 1930 року засуджений до 3 років заслання в Північний край за агітацію проти заходів радвледи на селі. Реабілітований у 1999 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11302.*

**ГЕРВАЛОВ Іван Георгійович**, 1879 р. народження, нар. і проживав у с. Преслав Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 7 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркуль, злісний неплатник державного продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 20 жовтня 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу і всього майна умовно до сплати податку протягом 6 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1832.*

**ГЕРЦ Корніліус Петрович**, 1862 р. народження, нар. і проживав у с. Пшеничне Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. 17 листопада 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісна несплата продподатку. 17 листопада 1921 року справа передана на розгляд Запорізького губревтрибуналу. Рішення трибуналу у справі відсутнє. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1927.*

**ГЕРЦЕН Абрам Давидович**, 1884 р. народження, нар. і проживав у с. Микільське (стара назва) Богданівської сільради Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 25 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісно не сплачував продподаток, чим підтримував контрреволюцію. Запорізьким губревтрибуналом 26 жовтня 1921 року засуджений до 2 років позбавлення волі умовно, з-під варті звільнений. 8 квітня 1922 року з невідомих причин справу припинено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1971.*

**ГЕРЦЕН Іван Іванович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Орлове Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 10 листопада 1921 року. Звинувачення: невиконання плану продподатку, контрреволюційна агітація проти нього. Запорізьким губревтрибуналом 13 листопада 1921 року засуджений до 4 років позбавлення волі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1937.*

**ГЕРЦЕН Микола Дітріхович**, 1889 р. народження, нар. і проживав у м. Запоріжжі, німець, освіта початкова. Плановик Запорізького заводу "Комунар". Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив організаційну контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "член німецької контрреволюційної повстанської диверсійної організації". Вирок виконано 1 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11257, 11258.*

**ГЕТЦ Гергард Генріхович**, 1892 р. народження, нар. і проживав у с. Корнилівка (нині с. Хмельницьке) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова селянин-хлібороб. Заарештований 20 жовтня 1921 року, 21 жовтня 1921 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: злісно не виконував розпоряджень радянської влади, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 30 жовтня 1921 року засуджений до 2 років позбавлення волі. 8 квітня 1921 року з невідомих причин справу припинено, від покарання звільнений.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1974.*

**ГЕШЕВ Петро Іванович**, 1871 р. народження, нар. і проживав у с. Преслав Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Примусові заходи до вироку суду не застосовувалися. Звинувачення: куркуль, злісний

неплатник державного продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 20 жовтня 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу і конфіскації всього майна умовно до сплати податку протягом 6 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1832.*

**ГІБА Віктор Григорович**, 1902 р. народження, нар. і проживав у м. Запоріжжі, національність не встановлена, малограмотний. Робітник Олександрівської скотобойні. Заарештований 11 січня 1921 року. Звинувачення: зберігав вогнепальну зброю. 28 січня 1921 р. відібрана підписка про невіїзд. Олександрівським губревтрибуналом 1 березня 1921 року засуджений до 6 місяців позбавлення волі, звільнений за амністією 31 березня 1921 року. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 66.*

**ГІБЕРТ Петро Петрович**, 1901 р. народження, нар. і проживав у с. Орлове Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-односібник. 10 листопада 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: не сплачував продподаток і вів контрреволюційну агітацію проти нього. Запорізьким губревтрибуналом 13 листопада 1921 року засуджений до 2 років позбавлення волі умовно до сплати податку протягом 6 днів. Реабілітований у 1991 році.

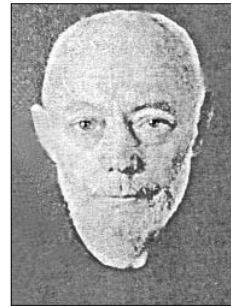
*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1937.*

**ГІБЛЕР Герман Людвігович**, 1902 р. народження, с. Нейгейм Червоноармійського району (старі назви) Житомирської області, німець, освіта початкова. Проживав у с. Петерсгаген (нині с. Кутузівка) Токмацького району Запорізької області. Коваль-слюсар колгоспу ім. 17-го партз'їзду в с. Петерсгаген. Заарештований 8 вересня 1941 року. Звинувачення: був членом сім'ї зрадника батьківщини. Особливою нарадою при НКВС СРСР 7 жовтня 1942 року засуджений до 8 років позбавлення волі як соціально небезпечний елемент. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11164.*

**ГІЗБРЕХТ Гергард Іванович**, 1870 р. народження, нар. і проживав у с. Богданівка Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова. Голова комнезаму в с. Богданівка. Заарештований 20 грудня 1921 року, 5 січня 1922 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: вів контрреволюційну діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 29 червня 1922 року засуджений до 3 років позбавлення волі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1788.*



**ГІЗБРЕХТ Петро Гергардович**, 1881 р. народження, с. Блюменфельд Запорізької області (так у кр. справі), проживав у с. Мінстерберг (нині с. Прилуківка) Мелітопольського району Запорізької області, німець,

освіта середня. Вчитель початкової школи в с. Мінстерберг. Заарештований 25 липня 1941 року. Звинувачення: вів антирадянську агітацію. Особливою нарадою при НКВС СРСР 30 грудня 1942 року засуджений до 8 років позбавлення волі за антирадянську агітацію. Помер 16 березня 1943 року в Сибтаборі НКВС СРСР Кемеровської області. Реабілітований у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11391.*

**ГІЛЮДІ Мардух (Марко) Абрамович**, 1869 р. народження, нар. і проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, національність не встановлена, малограмотний. Орендар млина в м. Великому Токмаку (нині м. Токмак). Заарештований 10 грудня 1921 року. Звинувачення: злісно не бажав сплачувати податок з помолу зерна, чим завдавав шкоди радвладі. Запорізьким губревтрибуналом 13 грудня 1921 року засуджений до 2 років позбавлення волі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1947.*

**ГІЛЬДЕБРАНД Давид Петрович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у

с. Хлібне (стара назва) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 19 жовтня 1921 року. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлдади, не сплачував продподатки. Запорізьким губревтрибуналом 19 жовтня 1921 року засуджений до 4 років позбавлення волі. 8 квітня 1922 року з невідомих причин справу припинено, від покарання звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1973.*

**ГІНТЕР Абрам Іванович**, 1901 р. народження, нар. і проживав у с. Верхня Хортиця (нині в межах м. Запоріжжя), німець, освіта середня. Бухгалтер ідальні заводу ковкого чавуну в с. Верхня Хортиця. Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив організаційну контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 січня 1938 року засуджений до розстрілу як керівник повстанської диверсійної організації, ліквідованої в Запорізькому районі. Вирок виконано 26 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11358.*

**ГЛАВЧЕВ Афанасій Андрійович**, 1871 р. народження, нар. і проживав у с. Преслав Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 7 жовтня 1921 року відібрана підписка про невийзд. Звинувачення: куркульський елемент, всіляко уникав сплати державі продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 19 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації всього майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати податку протягом 5 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1828.*

**ГЛАВЧЕВ Іван Петрович**, 1880 р. народження, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркульський елемент, ухилився від

сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 27 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації рухомого майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати податку у 10-денний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1835.*

**ГЛАВЧЕВ Пантелеймон Дмитрович**, 1872 р. народження, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 24 жовтня 1921 року відібрана підписка про невийзд. Звинувачення: куркульський елемент, не сплачував державний продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 30 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації частини рухомого майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати продподатку у двотижневий термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1836.*

**ГЛАВЧЕВ Петро Петрович**, 1873 р. народження, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-одноосібник. 24 жовтня 1921 року відібрана підписка про невийзд. Звинувачення: куркульський елемент, не хотів сплачувати державі продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 30 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації частини рухомого майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати податку в двотижневий термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1836.*

**ГЛАВЧЕВ Семен Іванович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, ворог радвлдади, злісний неплатник державного продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 27 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна умовно до сплати податку у двотижневий термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1834.*

**ГЛАВЧЕВ Хома Пилипович**, 1852 р. народження, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 5 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний ворог радянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 11 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього майна умовно до сплати продподатку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1846.*

**ГЛАДУН Григорій Григорович**, 1902 р. народження, нар. і проживав у с. Успенівка Новотроїцького р-ну Херсонської області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований 10 лютого 1921 року. Звинувачення: зводив наклеп на радянську владу та її працівників. Запорізьким губревтрибуналом 15 березня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1243.*

**ГЛАДУН Григорій Степанович**, 1868 р. народження, нар. і проживав у с. Успенівка Новотроїцького р-ну Херсонської області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований 10 лютого 1921 року. Звинувачення: співчував Врангелю. Запорізьким губревтрибуналом 15 березня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1243.*

**ГЛАЗУНОВ Дмитро Семенович**, 1895 р. народження, нар. і проживав у с. Балабине Запорізького р-ну Запорізької області, росіянин, освіта початкова. Кочегар депо Південної залізниці. Заарештований 14 березня 1921 року, 22 березня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: зберігав зброю. Рішення судових органів у кр. справі відсутні. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 199.*

**ГЛЕЗА Домній Іванович**, 1904 р. народження, с. Габриєлівка Наровлянського району Гомельської області (Білорусь), поляк, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Кочегар Запорізької центральної котельні. Заарештований 29 січня 1938 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 березня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник польської шпигунсько-диверсійної організації в Запоріжжі". Вирок виконано 13 квітня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11251.*

**ГЛЕЙХ Берта Вільгельмівна**, 1890 р. народження, нар. і проживала в с. Гофенталь (с. Ясне, нині приєднане до м. Молочанська) Токмацького р-ну Запорізької області, німкеня, освіта початкова. Акушерка сільської лікарні. Заарештована 3 грудня 1921 року. Звинувачення: вела контрреволюційну діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 7 липня 1922 року справу припинено за недоведенням звинувачень. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1795.*

**ГЛІВАНСЬКИЙ Йосип Іванович**, 1871 р. народження, нар. і проживав у с. Володимирівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 29 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд, 3 листопада 1921 року був арештований. Звинувачення: ворог радвлади та робітників голодуючих губерній. Запорізьким губревтрибуналом 10 листопада 1921 року засуджений до конфіскації рухомого майна та земельного наділу умовно до сплати продподатку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1842.*

**ГЛУШКО Пилип Андрійович**, 1878 р. народження, нар. і проживав у с. Великомихайлівка Покровського р-ну Дніпропетровської області, українець, малограмотний, одноосібник. Застосування засобів обмеження волі до винесення вироку суду не встанов-

лено. Звинувачення: не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 16 грудня 1921 року зобов'язаний сплатити податок у повному обсязі. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1170.*

**ГНІДЬКО Михайло** (по-батькові та рік народження не встановлені), нар. і проживав у с. Костянтинівка Мелітопольського р-ну Запорізької області, українець, освіта не встановлена, одноосібник. Уникнув арешту – переховувався. Запорізьким губревтрибуналом 25 серпня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1585.*

**ГОГУНСЬКА Олена Яківна**, 1907 р. народження, нар. проживала в с. Преслав Приморського району Запорізької області, болгарка, освіта середня, домогосподарка. Заарештована 20 листопада 1937 року. Звинувачення: дружина ворога радянської влади й активна учасниця болгарської націоналістичної організації. Особливою нарадою при НКВС СРСР 16 грудня 1937 року засуджена до 8 років позбавлення волі як "член сім'ї зрадника батьківщини". Реабілітована у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11205.*

**ГОГУНСЬКИЙ Андрій Миколайович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у с. Преслав Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 6 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: куркуль, не хотів сплачувати державі продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 19 жовтня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі з конфіскацією майна умовно до сплати податку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1828.*

**ГОЛГОЖИНСЬКИЙ Антон Степанович**, 1859 р. народження, нар. і проживав у с. Мар'янівка Приазовського р-ну Запо-

різької області, українець, неписьменний. Хлібороб на власній землі. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року умовно конфіскована половина рухомого майна з вимогою протягом двох тижнів сплатити податок. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1852.*

**ГОЛГОЖИНСЬКИЙ Микола Антонович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Мар'янівка Приазовського р-ну Запорізької області, українець, освіта не встановлена. Хлібороб на власній землі. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 18 листопада 1921 року справу передано до нарсуду. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1852.*

**ГОЛОВАНОВ Мойсей Леонтійович**, 1864 р. народження, нар. і проживав у с. Дніпровка Кам'янсько-Дніпровського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 22 жовтня 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер, противник радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 11 листопада 1921 року справу припинено за недоведенням обвинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1538.*

**ГОЛОВАНЬ Андрій Митрофанович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Шевченка Бердянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. 13 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: невиконання законів радянської влади – несплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада 1921 року засуджений до 4 років ув'язнення умовно до сплати продподатку в 10-денний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1884.*

**ГОЛОВАНЬ Семен Іванович**, 1873 р. народження, нар. і проживав у с. Семенівка Пологівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Арешт не застосовувався. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 4 листопада 1921 року зобов'язаний сплатити податок у подвійному розмірі. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1179.*

**ГОЛОВІН Юхим Михайлович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Павлівка Генічеського р-ну Херсонської області, росіянин, малограмотний, одноосібник. Заарештований 27 жовтня 1921 року. Звинувачення: незаконно видав довідку підозрілій особі для поїздки в м. Сімферополь. Запорізьким губревтрибуналом 21 березня 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 831.*

**ГОНОРАЦЬКИЙ Дем'ян Сидорович**, 1886 р. народження, с. Фернатія (стара назва) Балтського району Одеської області, українець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Складач потягів коксохіммонтажу в м. Запоріжжі. Заарештований 8 жовтня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 8 грудня 1937 року засуджений до розстрілу як контрреволюційна особа. Вирок виконано 26 грудня 1937 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11243.*

**ГОНТАРЕНКО Микита Мойсейович**, 1903 р. народження, с. Катеринівка Лозівського району Харківської області, українець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Котельник Дніпровського алюмінієвого заводу в м. Запоріжжі. Заарештований 15 липня 1938 року. Звинувачення: готував збройне повстання на допомогу польському вторгненню. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 30 вересня 1938 року засуджений до розстрілу як агент польської

розвідки, мав зобов'язання вбивати комуністів і радянських активістів. Дата виконання вироку та місце поховання не встановлені. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11353.*

**ГОНЧАР Авер'ян Макарович**, 1859 р. народження, нар. і проживав у с. Семенівка Пологівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Примусові заходи до вироку суду не застосовувалися. Звинувачення: не сплатив продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 4 листопада 1921 року зобов'язаний сплатити податок під загрозою конфіскації майна. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1179.*

**ГОНЧАРЕНКО Микита Федорович**, 1886 р. народження, нар. і проживав у с. Нижні Сірогози того ж р-ну Херсонської області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 26 квітня 1921 року, з 15 червня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: вів контрреволюційну агітацію. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1421.*

**ГОНЧАРУК Адам Романович**, 1901 р. народження, с. Заставне Золочівського району Львівської області, поляк, малограмотний. Проживав у с. Токмачане (нині с. Чернігово-Токмачанськ) Чернігівського району Запорізької області. Механік маслозаводу в с. Чернігівка. Заарештований 8 лютого 1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної повстанської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 1 квітня 1938 року засуджений до розстрілу за участь в контрреволюційній повстанській організації. Вирок виконано 7 червня 1938 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11366–11370.*

**ГОРБАНЬ Каленик Олексійович**, 1896 р. народження, нар. і проживав у с. Солодка Балка Токмацького р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Завідуючий відділом управління Солодко-Балківської волості. Заарештований 16 вересня 1920 року. Звинувачення: належав до банди Махна. Олександрівським губревтрибуналом 17 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 216.*

**ГОРБАНЬ Тимофій Петрович**, 1861 р. народження, нар. і проживав у с. Коломійці Покровського р-ну Дніпропетровської області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Примусові заходи до вироку суду не застосовувалися. Звинувачення: не сплатив продподатку. Олександрівським губревтрибуналом 16 грудня 1921 року надане право клопотати про скасування податку. 8 квітня 1922 року справу припинено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1188.*

**ГОРБАТЕНКО (ГОРБАЧЕНКО) Костянтин Семенович**, 1883 р. народження, нар. і проживав у с. Гусарка Куйбишевського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Член ревкому в с. Гусарка. 17 березня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: переховував бандитів. Запорізьким губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 181.*

**ГОРБАЧ Пелагея Павлівна**, 1921 р. народження, нар. і проживала в с. Корніївка Веселівського району Запорізької області, українка, освіта неповна середня. Колгоспниця к-спу "Краще життя" в с. Корніївка. Заарештована 1 липня 1944 року. Звинувачення: дала підписку німецькій жандармерії про добровільне співробітництво. Особливою нарадою при НКВС СРСР 25 листопада 1944 року засуджена до 5 років позбавлення волі за зраду батьківщини. Реабілітована у 1993 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11419.*

**ГОРБАЧЕНКО Михайло Кузьмич**, 1895 р. народження, нар. і проживав у с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 15 листопада 1930 року, 22 грудня 1930 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: член групи, що виступала проти заходів радянської влади на селі. Бердянським РВ ДПУ УСРР 27 грудня 1930 року справу припинено за відсутністю складу злочину в діях звинувачуваного, підписки про невіїзд анульована. Реабілітований у 1930 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*

**ГОРДЕВСЬКИЙ Антон Федорович**, 1876 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 18 листопада 1921 року умовно конфісковане все його майно з вимогою протягом 2-х тижнів сплатити продподаток. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1851.*

**ГОРДЕВСЬКИЙ Георгій Петрович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у с. Ганнівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Хлібороб на власній землі. Заарештований не пізніше 17 листопада 1921 року. Звинувачення: не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 8 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1854.*

**ГОРДЕВСЬКИЙ Іван Дмитрович**, 1878 р. народження, нар. і проживав у с. Ганнівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, ворожий елемент, саботував сплату продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року

конфісковане все його рухоме майно. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1850.*

**ГОРДЕВСЬКИЙ Матвій Миколайович**, 1869 р. народження, нар. і проживав у с. Ганнівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, одноосібник. 23 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд, 14 листопада 1921 року підписка анульована – взятий під варту. Звинувачення: куркуль, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1850.*

**ГОРДЕВСЬКИЙ Сергій Георгійович**, 1884 р. народження, с. Андрівка Бердянського району, проживав у м. Приморську того ж району Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Сторож колгоспу ім. Леніна в с-щі Ногайськ (нині м. Приморськ). Заарештований 10 лютого 1938 року. Звинувачення: активний учасник контрреволюційної повстанської групи. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 14 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник болгарсько-націоналістичної повстанської групи в с. Ногайськ". Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11330, 11331.*

**ГОРДЕВСЬКИЙ Михайло Миколайович**, 1901 р. народження, нар. і проживав у м. Приморську того ж району Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Завідуючий магазином № 3 Ногайського сільСТ. Заарештований 24 травня 1938 року. Звинувачення: учасник болгарської націоналістичної контрреволюційної організації. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 14 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу як член болгарської контрреволюційної організації. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11174.*

**ГОРДІЄНКО Євдокія Григорівна**, 1900 р. народження, с. Великомихайлівка Новооскольського р-ну Белгородської області (Росія), росіянка, освіта середня. Проживала в м. Генічеську того ж р-ну Херсонської області, без певного місця роботи. Заарештована 8 квітня 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонерка, служила у білих. Олександрівським губревтрибуналом 24 травня 1921 року засуджена до позбавлення волі терміном до закінчення боротьби з бандитизмом на Україні. Покарання відбувала в Донбасі. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1090.*

**ГОРДІЄНКО Ілля Петрович**, 1881 р. народження, нар. і проживав у с. Новопиліпка Мелітопольського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. 10 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1554.*

**ГОРЕЛОВ Ілля Макарович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у м. Кам'янка-Дніпровська того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. 26 січня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: антирадянський елемент, ворог робітничо-селянської влади. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 291. – Оп. 1. – Спр. 4.*

**ГОРШНЯ Якилина Максимівна**, 1883 р. народження, нар. і проживала в смт Велика Лепетиха того ж р-ну Херсонської області, українка, неписьменна, одноосібниця. Заарештована 9 грудня 1921 року, з 11 грудня 1921 року перебувала на підписці про невіїзд. Звинувачення: пиячила з білогвардійцями, видавала їм червоноармійців. Запорізьким губревтрибуналом після 1 березня 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1616.*



**ГОРОБЕЦЬ Олександра Дем'янівна**, рік народження не встановлений, нар. і проживала в с. Жеребець (нині с. Кірове) Оріхівського р-ну Запорізької області, українка, освіта не встановлена. Хлібороб на власній землі. Заарештована 20 січня 1921 року. Звинувачення: перехувувала махновців. Подальша її доля невідома. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 374.*

**ГОРОХОВАТСЬКИЙ Савелій Леонтійович**, 1883 р. народження, нар. і проживав у с. Білицьке (нині с. Юрківка) Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний. Коваль в с. Білицьке. 29 квітня 1921 року відібрана підписка про невізід. Звинувачення: контрреволюціонер, махновець. Запорізьким губревтрибуналом 26 травня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 262.*

**ГОРПИНЕНКО Фадей Микитович**, 1880 р. народження, с. Катеринівка Покровського району Дніпропетровської області, українець, освіта середня. Проживав у с. Малокатеринівка Запорізького району Запорізької області. Священик без приходу. Заарештований 3 вересня 1937 року. Звинувачення: активно агітував проти радянської влади. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 1 жовтня 1937 року засуджений до 8 років позбавлення волі за активну контрреволюційну агітацію серед селян. Реабілітований у 1990 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11420.*

**ГОРЯЖЕНКО Никанор Лаврентійович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Мар'янівка Приазовського р-ну Запорізької області, українець, освіта не встановлена, хлібороб. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом не пізніше 17 листопада 1921 року з-під варті звільнений у зв'язку зі сплатою податку. 18 листопада

1921 року справу передано до нарсуду за контрреволюційні висловлювання. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1852.*

**ГОРЯЙНОВ Борис Антонович**, 1899 р. народження, с. Акмечеть Євпаторійського району Кримської АРСР (за старим адмін.-територ. поділом), росіянин, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Інспектор філіалу Промбанку. Заарештований 15 липня 1938 року. Звинувачення: підозрюється в належності до шпигунсько-диверсійної організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 6 жовтня 1938 року засуджений до 10 років позбавлення волі як агент німецької розвідки, за завданням якої готувався до здійснення диверсійних актів. З-під варті звільнений 9 травня 1939 року за недоведенням звинувачення. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11421, 11422.*

**ГОСТИНСЬКИЙ Давид Гершкович**, 1905 р. народження, м. Лодзь (Польща), єврей, освіта вища. Проживав у с. Новозлатопіль Гуляйпільського району Запорізької області. Вчитель середньої школи в с. Новозлатопіль. Заарештований 1 вересня 1937 року. Звинувачення: підозрювався в належності до розвідорганів Польщі. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до 10 років позбавлення волі за підозрою в причетності до польської розвідки. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11175, 11176.*

**ГОФМАН Вальтер Теодорович**, 1913 р. народження, с. Пришиб (нині в межах м. Молочанська), проживав у с. Альтмунталь (нині с. Заможне) Токмацького району Запорізької області, німець, освіта початкова. Бригадир тракторної бригади колгоспу ім. 3-го Інтернаціоналу в с. Альтмунталь. Заарештований 8 вересня 1941 року. Звинувачення: соціально небезпечний елемент. Особливою нара-

дою при НКВС СРСР 28 жовтня 1942 року засуджений до 8 років позбавлення волі як соціально небезпечний елемент. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11140.*

**ГОФМЕЙСТЕР Володимир Карлович**, 1884 р. народження, місце народження та національність не встановлені. Проживав у м. Олександрівську (нині м. Запоріжжя). Бухгалтер відділу народної освіти м. Олександрівська. Заарештований 4 травня 1921 року. Звинувачення: підозрювався в контрреволюційній діяльності. Олександрівським губревтрибуналом 26 травня 1921 року справу припинено за недоведенням звинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 264.*

**ГОЯРІ Микола Миколайович**, 1895 р. народження, с. Таранталоросі (Сербія), німець, малограмотний. Проживав у м. Вільнянську того ж району Запорізької області. Завідуючий перукарнею при клубі "Металіст" в м. Вільнянську. Заарештований 20 листопада 1937 року. Звинувачення: агітував проти радянської влади, вихваляв фашизм і проявляв терористичні тенденції. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 15 грудня 1937 року засуджений до розстрілу за шпигунську роботу на користь Німеччини і фашистську агітацію серед німецького населення. Вирок виконано 28 грудня 1937 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11228.*

**ГРАФСЬКИЙ Яків Несторович**, 1896 р. народження, нар. і проживав у смт Кушугум Запорізького р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Служив у армії Врангеля. Заарештований 7 січня 1921 року. Звинувачення: добровільна служба у білих, грабежі, втеча з-під варти. Олександрівським губревтрибуналом 1 березня 1921 року засуджений до 20 років позбавлення волі, 31 березня 1921 року термін покарання скорочено до 5 років за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 67.*

**ГРЕБЕНЮК Григорій Матвійович**, 1855 р. народження, нар. і проживав у с. Великомихайлівка Покровського р-ну Дніпропетровської області, українець, неписьменний, одноосібник. Застосування засобів обмеження волі не встановлено. Звинувачення: злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 16 грудня 1921 року зобов'язаний сплатити податок у повному обсязі під загрозою конфіскації майна. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1170.*

**ГРЕБЛЄВ Михайло Іванович**, 1898 р. народження, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-одноосібник. 24 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркульський елемент, неплатник державного продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 30 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації частини рухомого майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати податку у двотижневий термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1836.*

**ГРЕБЧЕВ Антон Іванович**, 1849 р. народження, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, хлібороб на власній землі. Заарештований 5 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний ворог радянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 11 листопада 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1846.*

**ГРИВКО Іван Михайлович**, 1871 р. народження, нар. і проживав у с. Новопилипівка Мелітопольського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. 10 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: вів контрреволюційну діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1554.*

**ГРИГОРЕНКО Ілля Зосимович**, 1892 р. народження, нар. і проживав у с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 17 грудня 1930 року. Звинувачення: учасник бунту селян проти хлібозаготівель. Бердянським РВ ДПУ 22 грудня 1930 року справа припинена за відсутністю складу злочину, з-під варті звільнений. Реабілітований у 1930 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11409.*

**ГРИГОР'ЄВ Іван Леонтійович**, 1873 р. народження, нар. і проживав у с. Федорівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 28 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд, заарештований 1 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, противник продподаткової кампанії. Запорізьким губревтрибуналом 4 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати продподатку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1841.*

**ГРИГОРОВИЧ Никодим Казимирович**, 1883 р. народження, нар. і проживав у м. Мелітополі Запорізької області, росіянин, освіта середня. Завідуючий рибними промислами Мелітопольського повіту. 25 лютого 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: агітував проти радянської влади. Мелітопольською НК 16 червня 1921 року справу припинено у зв'язку зі смертю звинувачуваного від холери. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 359.*

**ГРИНЕВИЧ Тетяна Дем'янівна**, 1895 р. народження, с. Калинка Пінського р-ну Брестської області (Білорусь), білоруска, малограмотна. Проживала в м. Запоріжжі. Домашня робітниця. Заарештована 30 листопада 1920 року. Звинувачення: не заявила радянській владі про зберігання в будинку хазяїна вогнепальної зброї. Олександрівським губревтрибуналом 16 лютого 1921 року за-

суджена до 3 років позбавлення волі. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 43, 752.*

**ГРИЦЕНКО Іван Кузьмич**, 1897 р. народження, нар. і проживав у с. Еристівка (нині с. Широке) Василівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 23 лютого 1921 року. Звинувачення: служив у Махна. Олександрівським губревтрибуналом 17 квітня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі. За амністією термін покарання скорочено на третину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 284.*

**ГРИЦЕНКО Микола Федорович**, 1901 р. народження, нар. і проживав у с. Еристівка (нині с. Широке) Василівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 23 лютого 1921 року. Звинувачення: служив у Махна. Олександрівським губревтрибуналом 17 квітня 1921 року засуджений до півтора року позбавлення волі. За амністією термін покарання зменшений на третину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 284.*

**ГРИЦЕНКО Олена Яківна**, 1889 р. народження, с. Колончак Дніпровського повіту Таврійської губернії (за старим адмін.-територ. поділом), українка, освіта середня. Проживала в м. Генічеську того ж р-ну Херсонської області. Телефоністка телефонного центру залізн. ст. Генічеськ. Заарештована 10 квітня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційна агітація. Запорізьким губревтрибуналом 18 травня 1921 року засуджена до 5 років позбавлення волі. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1087.*

**ГРИНБЕРГ Олександра Доміанівна**, 1895 р. народження, нар. і проживала в с. Водяне Кам'янсько-Дніпровського р-ну Запорізької області, росіянка, освіта неповна середня. Вчителька школи в с. Водяне. За-

арештована 26 грудня 1920 року. 14 березня 1921 року переведена на підписку про невийзд. Звинувачення: видала комуніста білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 25 березня 1921 року звинувачення визнане недоведеним, підсудна – виправдана. Реабілітована у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1284.*

**ГРОЗДЄВ Петро Миколайович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-хлібороб. 6 жовтня 1921 року відібрана підписка про невийзд. Звинувачення: негативно ставився до радвлади, противник держрозверстки і продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 14 жовтня 1921 року засуджений до 6 років позбавлення волі з вилученням земельного наділу, 8 квітня 1922 року від покарання звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1870.*

**ГУДКОВА Ганна Федорівна**, 1857 р. народження, місце народження не встановлене, проживала в м. Мелітополі Запорізької області, росіянка, освіта не встановлена. Наймичка на поденних роботах. 30 листопада 1920 року відібрана підписка про невийзд. Звинувачення: підозра в шпигунстві. Запорізьким губревтрибуналом 7 жовтня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1388.*

**ГУЖЕЛІЯ Яків Іванович**, 1881 р. народження, нар. і проживав у с. Миколаївка Бердянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. 27 листопада 1921 року відібрана підписка про невийзд. Звинувачення: невиконання закону радвлади про продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 30 листопада 1921 року засуджений до 3 років примусових робіт з конфіскацією третини всього майна умовно. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1887.*

**ГУЛЯКІН Данило Єрмолайович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Катеринівка Великолепетиського р-ну Херсонської області, українець, освіта не встановлена, селянин-одноосібник. Відомостей про арешт у справі немає. Звинувачення: агітував проти радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом у серпні 1922 року справу припинено з огляду на соціальне походження та у зв'язку з амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1680.*

**ГУЛЯКОВ Михайло Федорович**, 1904 р. народження, м. Лієпая (Латвія), росіянин, освіта вища. Проживав у м. Запоріжжі. Начальник електромонтажної інспекції листопрокатбуду комбінату "Запоріжсталь". Член ВКП(б) до 1936 року. Заарештований 3 грудня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з латвійською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 26 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник троцькістської диверсійної контрреволюційної організації". Вирок виконано 8 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11254.*

**ГУНАЗА Олександр Іванович**, 1904 р. народження, нар. і проживав у с. Наталівка Запорізького р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 17 вересня 1921 року. Звинувачення: незаконне зберігання зброї. Олександрівським губревтрибуналом 1 жовтня 1921 року відібрана підписка про невийзд з місця постійного проживання. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 527.*

**ГУРЕВИЧ Йосиф Григорович**, 1858 р. народження, нар. і проживав у м. Мелітополі Запорізької області, єврей, освіта початкова. Ніде не працював (за віком). Заарештований 11 жовтня 1921 року, з 11 січня 1922 року переведений на підписку про невийзд. Звинувачення: займався контрреволюційною діяль-

ністю. 23 жовтня 1921 року Мелітопольською НК засуджений до розстрілу. Олександрівським губревтрибуналом 18 лютого 1922 року справу припинено за недоведенням злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 798.*

**ГУСАРД Фрідріх Миколайович**, 1879 р. народження, нар. і проживав у с. Гохштадт (нині с. Високе) Михайлівського р-ну Запорізької області, німець, малограмотний. Колійний робітник залізн. ст. Риково. Заарештований 19 серпня 1921 року. Звинувачення: вів контрреволюційну діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1527.*

**ГУСЄВ Дмитро Семенович**, 1877 р. народження, нар. і проживав у с. Верхні Сірогози Нижньосірогозького р-ну Херсонської області, росіянин, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 9 лютого 1921 року. Звинувачення: антирадянські дії і сприяння армії Врангеля. Запорізьким губревтрибуналом 14 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1463.*

**ГУССЕР (ГУСАР) Адольф Фрідріхович**, 1892 р. народження, с. Полянівка, проживав у с. Кирпичне Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований в листопаді (точна дата не встановлена) 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер – служив у білих. Запорізьким губревтрибуналом 27 листопада 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1562.*

**ГУСТИЛІН Данило Григорович**, 1891 р. народження, с. Довге Курського р-ну Курської області (Росія), росіянин, освіта початкова. Проживав у с. Борисівка Мелітопольського р-ну Запорізької області. Секретар Астра-

ханського волосного провдідділу. Заарештований 17 квітня 1921 року. 23 квітня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: контрреволюціонер, агітував проти держрозверстки. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1541.*

## Д

**ДАВИДОВИЧ Станіслав Михайлович**, 1905 р. народження, м. Гомель (Білорусь), поляк, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Тесляр комунгоспу Дніпровського алюмінієвого заводу в м. Запоріжжі. Заарештований 29 січня 1938 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 березня 1938 року засуджений до розстрілу як учасник польської шпигунсько-диверсійної організації в м. Запоріжжі. Вирок виконано 13 квітня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11346.*

**ДАНИЛЕНКО Степан Григорович**, 1896 р. народження, нар. і проживав у с. Берестове Бердянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований 2 квітня 1921 року. Звинувачення: активний учасник махновського руху. Запорізьким губревтрибуналом 19 квітня 1921 року справу припинено за недоведенням злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1479.*

**ДАНИЛЕНКО Федір Лукич**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Царекостянтинівка (нині смт Куйбишеве того ж р-ну) Запорізької області, українець, освіта початкова, хлібороб-одноосібник. 19 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 21 жовтня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. Верхов-

ним трибуналом Всеукраїнського ЦВК 22 лютого 1922 року попередній вирок скасовано, зобов'язаний сплатити продподаток в подвійному розмірі з конфіскацією 49 (з 94) десятин землі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1177.*

**ДАРІЙ Михайло Сидорович**, рік народження і національність не встановлені, нар. і проживав у с. Остапівське Покровського р-ну Дніпропетровської області, малограмотний, хлібороб. 31 березня 1921 року відібрана підписка про невізд. Звинувачення: служив у білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 157.*

**ДАЩУК Кузьма Якович**, 1879 р. народження, с. Новоселиця Полонського району Хмельницької області, українець, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Асенізатор комунальної служби Запорізького заводу № 29 ім. Баранова. Заарештований 8 жовтня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 6 грудня 1937 року засуджений до розстрілу як "контрреволюційна особа, яка проводила пропаганду проти існуючого в СРСР державного ладу". Вирок виконано 14 грудня 1937 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11202.*

**ДВІРНИК Прокіп Кузьмич**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Скельки Василівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований 30 січня 1921 року. Звинувачення: служив у білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 19 березня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 12309.*

**ДЕВІЧЕНКО Антон Титович**, 1905 р. народження, нар. і проживав у с. Наталівка

Запорізького р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 17 вересня 1921 року. Звинувачення: незаконно зберігав зброю. Олександрівським губревтрибуналом 11 жовтня 1921 року відібрана підписка про невізд. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 527.*

**ДЕДУШЕВ Матвій Іванович**, 1900 р. народження, нар. і проживав у смт Якимівка того ж р-ну Запорізької області, росіянин, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 6 травня 1922 року. Звинувачення: у 1917–1919 рр. служив рядовим у білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 26 серпня 1922 року справу припинено за недоведенням злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1618.*

**ДЕЛЕСЬКИЙ Йоганн Йоганнович**, 1884 р. народження, нар. і проживав у с. Хлібне (стара назва) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 19 жовтня 1921 року. Звинувачення: не виконував розпоряджень і декретів радянської влади, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 19 жовтня 1921 року засуджений до 2 років позбавлення волі. 8 квітня 1922 року з невідомих причин справу припинено, від покарання звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1973.*

**ДЕМЕНКО Устим Іванович**, 1861 р. народження, нар. і проживав у с. Євграфівна (стара назва) Покровського р-ну Дніпропетровської області, українець, малограмотний, одноосібник. Застосування засобів обмеження волі не встановлено. Звинувачення: злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 16 грудня 1921 року надане право клопотати про зняття податку в повному обсязі. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1170.*

**ДЕМИДЕНКО Васса Федорівна**, 1900 р. народження, нар. і проживала в с. Гусарка Куйбишевського р-ну Запорізької області, українка, неписьменна, домогосподарка. 17 березня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: перехувувала махновців. Запорізьким губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 181.*

**ДЕМИДЕНКО Никифор Лаврентійович**, 1897 р. народження, м. Гуляйполе того ж р-ну, проживав у с. Гусарка Куйбишевського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, хлібороб. Заарештований 17 березня 1921 року, 23 березня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: перехував махновців. Запорізьким губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 181.*

**ДЕМИЧЕВ Опанас Єгорович**, 1894 р. народження, с. Климонівка Волховського р-ну Орловської області (Росія), росіянин, неписьменний. Проживав у м. Олександрівську (нині м. Запоріжжя). Демобілізований з Червоної Армії. Заарештований 17 серпня 1921 року. Звинувачення: закликав до самосуду над агентом ВДТНК заліз. ст. Мелітополь. Олександрівським губернським ревтрибуналом 16 листопада 1921 року справу припинено за амністією, з-під варти звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 584.*

**ДЕМІРКОВ Василь Іванович**, 1856 р. народження, нар. і проживав у с. Цареводарівка (нині с. Ботієве) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, хлібороб на власній землі. 22 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: куркуль, злісний ворог рад-влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 11 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього

рухомого майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати продподатку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1844.*

**ДЕМШЕВ Віктор Олександрович**, 1866 р. народження, місце народження не встановлене, українець, освіта середня. Проживав у с. Надія (нині приєднане до с. Прудентове) Приазовського р-ну Запорізької області. Священик в с. Надія. Заарештований 3 липня 1922 року, 23 липня 1922 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: агітація проти здачі церковних цінностей. Запорізьким губревтрибуналом 7 жовтня 1922 року справу припинено за недоведенням складу злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1732.*

**ДЕМЧЕНКО Гнат (Панас) Савич**, 1894 р. народження, нар. і проживав у с. Жеребець (нині с. Кірове) Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта не встановлена, селянин-одноосібник. Заарештований 13 вересня 1920 року. Звинувачення: контрреволюціонер – вчасно не здав зброю радянській владі. Запорізьким губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 137.*

**ДЕМЧЕНКО Ілля Савич**, 1904 р. народження, нар. і проживав у с. Жеребець (нині с. Кірове) Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта не встановлена, селянин-одноосібник. Заарештований 14 березня 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер – вчасно не здав зброю радянській владі. Запорізьким губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 137.*

**ДЕМЧЕНКО Михайло Іванович**, 1872 р. народження, м. Феодосія АР Крим, українець, освіта початкова. Заарештований під час повернення в Феодосію з німецького полону. Звинувачення: шпигун, прагнув пе-

рейти лінію фронту до білої армії. Олександрівським губревтрибуналом 17 грудня 1920 року справу припинено за недоведенням звинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 7.*

**ДЕНИСЕНКО Карпо Овер'янович**, 1876 р. народження, нар. і проживав у с. Новоселівка Друга (нині с. Новоселівка) Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. 11 жовтня 1921 року відібрана підписка про невізід. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 30 жовтня 1921 року зобов'язаний сплатити податок у семиденний термін під загрозою конфіскації майна у подвійному розмірі. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1178.*

**ДЕРГАЧОВ Микола Сидорович**, 1899 р. народження, м. Словянськ Донецької області, росіянин, освіта вища, член ВКП(б). Проживав у м. Запоріжжі. Начальник хімічної лабораторії Запорізького коксохімічного заводу. Заарештований 9 березня 1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної організації, вів контрреволюційну націоналістичну агітацію. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 10 травня 1938 року засуджений до розстрілу як учасник ліквідованої контрреволюційної повстанської організації. Вирок виконано 14 червня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11283.*

**ДЕРЕВ'ЯНКО Архип Юхимович**, 1868 р. народження, нар. і проживав у м. Гуляйполі того ж р-ну Запорізької області, українець, малограмотний. Землероб, помічник церковного старости. Примусові заходи не застосовувалися. Звинувачення: приховував церковні цінності. Олександрівським губревтрибуналом справу припинено за недостатністю обвинувачень. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1200.*

**ДЕРКСЕН Генріх Генріхович**, 1901 р. народження, нар. і проживав у с. Орлове Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-односібник. Заарештований 10 листопада 1921 року. Звинувачення: злісно не виконував продподаток, агітував проти нього. Запорізьким губревтрибуналом 12 листопада 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1937.*

**ДЕРКСЕН Петро Дітріхович**, 1864 р. народження, нар. і проживав у с. Верхня Хортиця (нині в межах м. Запоріжжя), німець, малограмотний. Тимчасово ніде не працював. Заарештований 14 березня 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер. Запорізьким губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 158.*

**ДЕНСЖНИЙ Антон Васильович**, 1908 р. народження, нар. і проживав у с. Токмачане (нині с. Чернігово-Токмачанськ) Чернігівського району Запорізької області, українець, освіта початкова. Помічник рахівника колгоспу "Більшовицький шлях". Заарештований 14 березня 1938 року. Звинувачення: брав участь в контрреволюційній повстанській організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 1 квітня 1938 року засуджений до розстрілу за участь в контрреволюційній повстанській організації. Вирок виконано 7 червня 1938 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11366–11370.*

**ДЕНСЖНИЙ Гаврило Васильович**, 1895 р. народження, нар. і проживав у с. Токмачане (нині с. Чернігово-Токмачанськ) Чернігівського району Запорізької області, українець, малограмотний. Коннох колгоспу ім. Будьонного в с. Токмачане. Заарештований 15 березня 1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної повстанської ор-



ганізації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 1 квітня 1938 року засуджений до розстрілу за участь в контрреволюційній повстанській організації. Вирок виконано 7 червня 1938 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11366–11370.*

**ДЕНСЖНИЙ Михайло Панасович**, 1892 р. народження, нар. і проживав у с. Токмачане (нині с.Чернігово-Токмачанськ) Чернігівського району Запорізької області, українець, малограмотний. Комірник колгоспу "Більшовицький шлях". Заарештований 9 березня 1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної повстанської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області. 1 квітня 1938 року засуджений до розстрілу за участь в контрреволюційній повстанській організації. Вирок виконано 7 червня 1938 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11366–11370.*

**ДЖАВАХОВА-ЛИТВИЦЬКА Катерина Миколаївна**, 1902 р. народження, с. Китайгород Іллінецького району Вінницької області, українка, освіта неповна середня. Проживала в м. Запоріжжі. Тимчасово не працювала. Заарештована 22 вересня 1937 року. Звинувачення: брала участь у спільній контрреволюційній діяльності зі своїм чоловіком. Особливою нарадою при НКВС СРСР 21 липня 1938 року засуджена до 5 років позбавлення волі як член сім'ї зрадника батьківщини. Реабілітована у 1956 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11152.*

**ДЗІВАКІВСЬКА Олена Павлівна**, 1891 р. народження, с. Глібовичі Перемишлянського району Львівської області, українка, освіта середня. Проживала в м. Запоріжжі. Учитель німецької та української мов Запорізької СШ № 10. Заарештована 10 травня 1938 року. Звинувачення: займала-

ся контрреволюційною діяльністю на користь Польщі. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 30 вересня 1938 року засуджена до 10 років позбавлення волі як "учасниця антирадянської націоналістичної організації". УНКВС по Запорізькій області 31 березня 1939 року справу припинено за недоведенням злочину, з-під варти звільнена. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 1113.*

**ДЗЮБЕНКО Прохор Григорович**, 1901 р. народження, нар. і проживав у с. Царекостянтинівка (нині смт Куйбишеве того ж р-ну) Запорізької області, українець, малограмотний. Міліціонер в с. Царекостянтинівка. Заарештований 6 січня 1921 року, 3 квітня відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: служив в армії Махна. Олександрівським губревтрибуналом 17 квітня 1921 року справа припинена за амністією. Реабілітований у 1991 р.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 392.*

**ДИМИТРОВ Георгій Миколайович**, 1876 р. народження, нар. і проживав у с. Мануйлівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, саботажник, неплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати податку у 12-денний термін, 25 квітня 1922 року від покарання звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1872.*

**ДИМОВ Микола Васильович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у с. Богданівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 28 серпня 1922 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: відмовився виконувати доручення радянської влади по збиранню продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 17 жовтня 1922 року

справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1804.*

**ДИМОВ Олексій Родіонович**, 1863 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині с. Коларівка) Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 22 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний неплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого і нерухомого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1860.*

**ДИМ-ОГЛУ Костянтин Федорович**, 1871 р. народження, нар. і проживав у с. Райнівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 26 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісний неплатник державного продподатку, ворог радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього майна умовно до сплати продподатку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1838.*

**ДИДЕНКО Єфросинія Михайлівна**, 1900 р. народження, с. Тоніне Спаського р-ну Рязанської області (Росія), росіянка, малограмотна. Проживала в м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області. Таємна співробітниця дорожньо-транспортної НК залізн. ст. Великий Токмак. Заарештована 10 вересня 1921 року, 19 вересня 1921 року переведена на підписку про невіїзд. Звинувачення: агітувала проти радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 3 серпня 1922 року справу припинено за недоведенням обвинувачення. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 932.*

**ДІК Абрам Іванович (Йоганнович)**, 1884 р. народження, нар. і проживав у с. Клинове (стара назва) Чернігівського р-ну

Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 18 листопада 1921 року. Звинувачення: не виконував розпоряджень радянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 20 листопада 1921 року виправданий, з-під варти звільнений. Реабілітований у 1921 році.

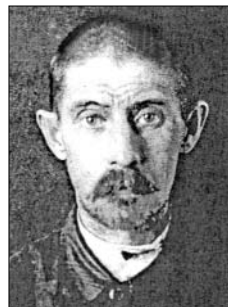
*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1980.*

**ДІК Гергард Гергардович**, 1883 р. народження, нар. і проживав у с. Орлове Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 10 листопада 1921 року. Звинувачення: несплачував продподаток і злісно агітував проти нього. Запорізьким губревтрибуналом 13 листопада 1921 року засуджений до 2 років позбавлення волі умовно до сплати податку протягом 6 днів, з-під варти звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1937.*

**ДІК Корній Іванович**, 1889 р. народження, нар. і проживав у с. Нейкірх (нині с. Ударне) Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 15 листопада 1921 року. Звинувачення: допомагав тещі міняти зерно на капусту, чим злісно порушив закон радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 16 листопада 1921 року виправданий і з-під варти звільнений. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1920.*



**ДІК Петро Петрович**, 1896 р. народження, нар. і проживав у с. Блюмштейн (нині с. Кам'янське) Мелітопольського району Запорізької області, німець, освіта початкова. Рядовий колгоспник к-спу "Отто Шмідт" в с. Блюмштейн. Заарештований 25 липня 1941 року. Звинувачення: займався антира-

дянською агітацією. Особливою нарадою при НКВС СРСР 30 грудня 1942 року засуджений до 8 років позбавлення волі за антирадянську агітацію. Помер 22 червня 1947 року у в'язниці м. Петропавлівська Казахської РСР. Реабілітований у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11391.*

**ДІК Франц Іванович**, 1877 р. народження, нар. і проживав у с. Кам'яний Кут (стара назва) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 22 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, не виконував розпоряджень радянської влади, не сплачував продподатків. Запорізьким губревтрибуналом 23 жовтня 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі з конфіскацією всього зерно хліба. 8 квітня 1922 року з невідомих причин від покарання звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1976.*

**ДІК Яків Іванович (Йоганнович)**, 1894 р. народження, нар. і проживав у с. Плугове Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 18 листопада 1921 року. Звинувачення: злісний неплатник податків, контрреволюціонер. Постанови губревтрибуналу у справі немає. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1936.*

**ДІК Яків Якович**, 1878 р. народження, нар. і проживав у с. Плугове (стара назва) Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 18 листопада 1921 року. Звинувачення: злісний неплатник податків, контрреволюціонер. Постанови губревтрибуналу у справі немає. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1936.*

**ДІНКУВ Кирило Михайлович**, 1851 р. народження, нар. і проживав у с. Степанівка Призовського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-одноосібник.

Заарештований 1 листопада 1921 року. Звинувачення: злісний неплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом засуджений до конфіскації всього рухомого майна умовно до сплати продподатку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1840.*

**ДІРКСЕН Гергард Іванович**, 1888 р. народження, нар. і проживав у с. Олександрокрон (нині приєднане до с. Грушівка) Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, завідуючий млином в с. Олександрокрон. 15 листопада 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: контрреволюціонер – незаконно молоз зерно по непрономерованих квитанціях. Запорізьким губревтрибуналом 16 листопада 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1918.*

**ДІЧЕВ Георгій Михайлович**, 1879 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 21 листопада 1921 року. Звинувачення: приховував хліб від радянської влади, злісний несплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 8 грудня 1921 року справу припинено за амністією і скасуванням продподатку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1863.*

**ДІЧЕВ Михайло Михайлович**, 1900 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського району Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Рядовий колгоспник к-спу ім. Литвинова. Заарештований 6 червня 1938 року. Звинувачення: систематично проводив контрреволюційну пропаганду проти існуючого ладу. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 9 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу як учасник болгарської контрреволюційної повстанської організації. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11395, 11396.*

**ДМИТРИЄВ Іван Дмитрович**, 1886 р. народження, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського району Запорізької області, болгарин, освіта не встановлена, рядовий колгоспник к-спу с. Інзівка. Заарештований 9 червня 1938 року. Звинувачення: агітував проти радянської влади та учасник контрреволюційної націоналістичної повстанської організації. Особливою "трійкою" при УНКВС по Дніпропетровській області 9 жовтня 1938 року засуджений до 10 років позбавлення волі. УНКВС по Запорізькій області 25 лютого 1939 року справа припинена за недоведенням злочину і з-під варті звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11395, 11396.*

**ДМИТРИЄВ Михайло Власович**, 1907 р. народження, смт Веселе того ж району Запорізької області, українець, освіта середня. Проживав у м. Калач Воронежської області (Росія). Без певних занять. Заарештований 3 квітня 1943 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з німецькою розвідкою та співробітництві з гестапо. Особливою нарадою при НКВС СРСР 1 квітня 1944 року засуджений до 8 років позбавлення волі "за зраду батьківщини". Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11150.*

**ДОБРЕВ Микола Степанович**, 1913 р. народження, с. Степанівка Друга Приазовського району, проживав у с. Коларівка Приморського району Запорізької області, болгарин, освіта неповна середня. Бухгалтер Коларівської райспоживспілки. Заарештований 6 червня 1938 року. Звинувачення: проводив контрреволюційну пропаганду проти існуючого ладу. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 9 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу як учасник болгарської контрреволюційної повстанської організації. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 113495, 11396.*

**ДОБРЯК Іван Тихонович**, 1905 р. народження, нар. і проживав у с. Новомиколаївка Генічеського р-ну Херсонської області, українець, освіта не встановлена. Мірошник млина в с. Новомиколаївка. Заарештований 20 травня 1921 року, 24 травня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Олександрівським губревтрибуналом 29 травня 1921 року справу передано в комісію у справах неповнолітніх. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1100.*

**ДОВБНЯ Андрій Онисимович**, 1858 р. народження, нар. і проживав у с. Гусарка Куйбишевського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Застосування засобів обмеження волі не встановлено. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 6 листопада 1921 року зобов'язаний у семиденний термін сплатити податок під загрозою конфіскації майна. Реабілітований у 1991 р.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1165.*

**ДОВБНЯ Наталія Логвинівна**, 1892 р. народження, нар. і проживала в с. Нижні Торгаї Нижньосірогозького р-ну Херсонської області, українка, неписьменна, одноосібниця. Заарештована 25 січня 1922 року, 27 січня 1922 року переведена на підписку про невиїзд. Звинувачення: учасниця в голодному бунті, де лунали заклики до повстання проти радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 27 серпня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітована у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1667.*

**ДОЙКО Любов Степанівна**, 1883 р. народження, с. Євсевичі Новогрудського р-ну Гродненської області (Білорусія), проживала: ст. Рикове (стара назва) Генічеського р-ну Херсонської області, білоруска, освіта неповна середня, домогосподарка. Заарештована 2 квітня 1921 року. Звинувачення: виступала проти радянської влади, підтримувала

Махна. Олександрівським губревтрибуналом 26 травня 1921 року засуджена до 1 року примусових робіт умовно. 30 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1091.*

**ДОЙНОВ Василь Миколайович**, 1853 р. народження, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний ворог радянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 27 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна і позбавлення земельного наділу. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1834.*

**ДОЙНОВ Петро Миколайович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-одноосібник. Заходи обмеження волі не застосовувалися. 24 жовтня 1921 року висунуте звинувачення: не сплатив державний продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 30 жовтня 1921 року засуджений до 3 років примусових робіт. Зважаючи на повну сплату податку, виправданий і від покарання звільнений. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1836.*

**ДОЛЖЕНКО Максим Юхимович**, 1893 р. народження, нар. і проживав на хут. Юзгуй (стара назва) Генічеського р-ну Херсонської області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 30 вересня 1921 року. Звинувачення: незаконно зберігав зброю. Запорізьким губревтрибуналом 13 листопада 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі. З застосуванням амністії від покарання звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1530.*

**ДОЛЖЕНКО Панас Юхимович**, 1896 р. народження, нар. і проживав на хут. Юзгуй

(стара назва) Генічеського р-ну Херсонської області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 30 вересня 1921 року. Звинувачення: незаконно зберігав зброю. Запорізьким губревтрибуналом 13 листопада 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі. З застосуванням амністії від покарання звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1530.*

**ДОЛИНСЬКИЙ Микола Олексійович**, 1900 р. народження, с. Лошківці Дунаєвецького району Хмельницької області, українець, освіта вища. Проживав у м. Запоріжжі. Вчитель Запорізької школи глухонімих. Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: займався шпигунством на користь Польщі. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 січня 1938 року засуджений до розстрілу як людина, що діє проти радянської влади і виступає за приєднання України до Польщі. Вирок виконано 9 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11352.*

**ДОМАШЕНКО Марія Григорівна**, 1903 р. народження, нар. і проживала в м. Гуляйполі того ж р-ну Запорізької області, українка, освіта початкова. Дата арешту не встановлена. Звинувачення: поширювала неправдиві чутки (в листі до брата описувала голод в регіоні). Олександрівським губревтрибуналом 28 вересня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітована у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1199.*



**ДОНЦОВ Павло Олександрович**, 1889 р. народження, нар. і проживав в м. Запоріжжі, українець, освіта середня, безробітний. Заарештований 1 червня 1928 року. Звинувачення: був невдоволений радянською

владою, заявляв про те, що "різниці між соціалізмом і бандитизмом немає". Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 24 серпня 1928 року з-під варті звільнений з заборонаю проживати у визначених місцевостях країни та в прикордонних губерніях. Реабілітований у 1999 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11306.*

**ДОРОФЕЄВ Олексій Олексійович**, 1858 р. народження, м. Курськ (Росія), росіянин, освіта середня. Проживав у с. Катеринівка Новотроїцького р-ну Херсонської області. Священик в с. Катеринівка. Заарештований 21 жовтня 1921 року. Звинувачення: вів контрреволюційну агітацію – згадував у проповідях царів. Запорізьким губревтрибуналом 21 листопада 1921 року справу припинено за недоведенням звинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1545.*

**ДОЦЕНКО Прокіп Юхимович**, 1895 р. народження, нар. і проживав у с. Новоуспенівка Веселівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний. Селянин-одноосібник, коваль. Заарештований 27 жовтня 1921 року. Звинувачення: дезертир, служив в білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 8 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1557.*

**ДОЧЕВ Іван Степанович**, 1845 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині с. Коларівка) Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 24 листопада 1921 року. Звинувачення: відмовився сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада 1921 року позбавлений земельного наділу з конфіскацією всього рухомого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1860.*

**ДРАГОМОЩЕНКО-ЕЛЬФАНД Сімара Мойсеївна**, 1905 р. народження, м. Акерман (нині м. Білгород-Дністровський) Одеської області, єврейка, освіта початкова. Проживала в м. Запоріжжі, домогосподарка. Заарештована 9 жовтня 1937 року. Звинувачення: підозрювалась в шпигунській діяльності на користь Румунії. Особливою нарадою при НКВС СРСР засуджена до 10 років позбавлення волі як антирадянська особа: проводила контрреволюційну пропаганду, спрямовану проти існуючого ладу. Реабілітована у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11225, 11226.*

**ДРАКОВ Харитон Іванович**, 1875 р. народження, нар. і проживав у смт Новомиколаївка того ж р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Заступник голови церковної ради в смт Новомиколаївка. Заарештований 5 травня 1922 року. 9 травня 1922 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: агітував проти вилучення церковних цінностей та переховував їх. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1922 року справу припинено за недоведенням факту злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1224.*

**ДРАНДАРОВ Михайло Гнатович**, 1872 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині с. Коларівка) Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. 24 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: не сплачував радянській владі продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1860.*

**ДРАНДАРОВ Степан Олексійович**, 1879 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині с. Коларівка) Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештова-

ний 22 листопада 1921 року. Звинувачення: відмовився сплачувати частину продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада засуджений до конфіскації рухомого майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати продподатку у 8-денний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1860.*

**ДРАНИЙ Мирон Назарович**, 1879 р. народження, нар. і проживав у с. Новоселівка Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. 11 жовтня 1921 року відібрана підписка про невийзд. Звинувачення: шкодив радянській владі – злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 30 жовтня 1921 року зобов'язаний у семиденний термін сплатити податок під загрозою конфіскації майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1178.*

**ДУДКО Іван** (по-батькові не вказано), рік народження не встановлений, нар. і проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта не встановлена, одноосібник. У зв'язку з втечею від слідства в жовтні заочно обвинувачений в злісній непокорі законам радянської влади про сплату продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 8 листопада 1921 року заочно засуджений до 5 років позбавлення волі. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1917.*

**ДУДКОВСЬКА Фелікса Іванівна**, 1898 р. народження, с. Попівці Барського району Вінницької області, полька, освіта початкова. Проживала в м. Запоріжжі, домогосподарка. Заарештована 10 вересня 1937 року. Звинувачення: систематично проводила контрреволюційну агітацію. Особливою нарадою при НКВС СРСР 19 листопада 1937 року засуджена до 8 років позбавлення волі як "член сім'ї зрадника батьківщини". Реабілітована у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11260.*

**ДУДНИК Василина Наумівна**, 1900 р. народження, нар. і проживала в с. Янчекрак (нині с. Кам'янське) Василівського р-ну Запорізької області, українка, неписьменна, хлібороб. Заарештована 26 лютого 1921 року. Звинувачення: займалася бандитизмом та шпигунством. Запорізьким губревтрибуналом 19 березня 1921 року справу припинено за недоведенням звинувачення. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1254.*

**ДУЖУРЖІ Степан Васильович**, 1882 р. народження, нар. і проживав у с. Зеленівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Голова комнезаму в с. Зеленівка, уповноважений з продподатку. 6 жовтня 1921 року відібрана підписка про невийзд. Звинувачення: контрреволюціонер – злісно зірвав продподаткову кампанію. Запорізьким губревтрибуналом 12 жовтня 1921 року засуджений до 3 місяців примусових робіт з позбавленням конституційних прав на 3 роки. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1893.*

**ДУЙЛОВСЬКИЙ Василь Якович**, 1896 р. народження, с. Петрівка, проживав у с. Коларівка Приморського району Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Рахівник колгоспу ім. Коларова. Заарештований 6 червня 1938 року. Звинувачення: систематично проводив контрреволюційну пропаганду проти існуючого ладу. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 9 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу за антирадянську пропаганду проти існуючого ладу. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11395, 11396.*

**ДУЙЛОВСЬКИЙ Давид Васильович**, 1873 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, одно-

осібник. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 18 листопада 1921 року конфісковане все його майно і земельний наділ умовно до сплати податку протягом двох тижнів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1851.*

**ДУЙЛОВСЬКИЙ Іван Федорович**, 1856 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, одноосібник. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 18 листопада 1921 року конфісковане все його майно і позбавлений земельного наділу умовно до сплати податку протягом двох тижнів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1851.*

**ДУЙЛОВСЬКИЙ Ігнат Георгійович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського району Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Рядовий колгоспник к-спу ім. КІМу. Заарештований 6 червня 1938 року. Звинувачення: проводив контрреволюційну пропаганду проти існуючого ладу. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 9 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу за контрреволюційну пропаганду. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11365, 11366.*

**ДУКА Федір Андрійович**, 1900 р. народження, с. Петропавлівка (нині с. Тарасівка) Пологівського району, проживав у с. Токмачане (нині с. Чернігово-Токмачанськ) Чернігівського району Запорізької області, українець, малограмотний. Завгосп дитячого санаторію в с. Салтичія Чернігівського району. Заарештований 9 березня 1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної повстанської органі-

зації. Особливою "трійкою" НКВС по Дніпропетровській області 1 квітня 1938 року засуджений до розстрілу як учасник контрреволюційної повстанської організації. Вирок виконано 7 червня 1938 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11366, 11370.*

**ДУКОВ Яків Дем'янович**, 1868 р. народження, нар. і проживав у с. Вячеславка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. 25 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: не виконував розпорядження радянської влади – ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього майна умовно до сплати податку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1867.*

**ДУКОВА Ганна Степанівна**, 1883 р. народження, нар. і проживала в с. Вячеславка Приморського р-ну Запорізької області, болгарка, неписьменна, селянка-одноосібниця. Заарештована 23 листопада 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонерка – ухилялася від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 30 листопада 1921 року засуджена до конфіскації рухомого майна умовно до сплати продподатку у 12-денний термін. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1864.*

**ДУНАЄВ Родіон** (по-батькові не вказано), рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Кам'янське Мелітопольського р-ну Запорізької області, росіянин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 27 квітня 1921 року, 2 травня 1921 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1921 року справу припинено за



відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1431.*



**ДУНКЕЛЬ-ВЕЛ-ЛІНГ Юрій Володи-мирович**, 1888 р. народження, с. Кам'янка Київської області (так у кр. справі), росіянин, освіта вища. Проживав у м. Запоріжжі. Старший інженер "Запоріжбуду".

Заарештований 10 серпня 1938 року. Звинувачення: займався шпигунством на користь розвідки однієї з іноземних держав. Особливою нарадою при НКВС СРСР 17 січня 1940 року засуджений за шпигунство до 5 років перебування у виправно-трудових таборах. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11167.*

**ДЯДЯ Олексій Маркович**, 1871 р. народження, нар. і проживав у с. Щербакі Оріхівського району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 27 грудня 1928 року. Звинувачення: ініціатор створення антирадянської куркульської групи в с. Щербакі. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 12 липня 1929 року засуджений до 3 років вислання в Північний край Росії за агітацію проти сплати селянами продовольчого податку і службу в армії Врангеля в 1919 році. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11334.*

**ДЯЧКОВ Іван Іванович**, 1894 р. народження, нар. і проживав у с. Красний Шовкай (нині с. Осипенко) Бердянського р-ну Запорізької області, росіянин, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 14 серпня 1921 року. Звинувачення: противник радянської влади, приховував хліб. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року з невідомих причин справу припинено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1831.*

**ДЯЧКОВ Тимофій Іванович**, 1884 р. народження, нар. і проживав у с. Красний Шовкай (нині с. Осипенко) Бердянського р-ну Запорізької області, росіянин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 9 серпня 1921 року, 15 серпня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: приховував хліб від радянської влади. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1831.*

## Е

**ЕВЕРТ Абрам Петрович**, 1865 р. народження, нар. і проживав у с. Микільське (стара назва) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 25 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісно не сплачував продподаток, чим підтримував контрреволюцію. Запорізьким губревтрибуналом 26 жовтня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі. Після затвердження вироку Верховним Трибуналом ВУЦВК з невідомих причин Запорізьким губревтрибуналом 8 квітня 1922 року справу припинено, з-під варті звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1971.*

**ЕВЕРТ Генріх Андріасович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у с. Хлібне (стара назва) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 19 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний ворог радвлади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 20 жовтня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі. Після затвердження вироку Верховним Трибуналом ВУЦВК з невідомих причин Запорізьким губревтрибуналом 8 квітня 1922 року справу припинено, з-під варті звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1970.*



**ЕДИГ Реймунд (Раймонд) Євгенович,** 1923 р. народження, с. Пришиб (нині в межах м. Молочанська), проживав у м. Молочанську Токмацького району Запорізької області, німець, освіта середня. Тимчасово ніде

не працював. Заарештований 4 вересня 1941 року. Звинувачення: соціально небезпечний елемент. Особливою нарадою при НКВС СРСР 14 жовтня 1942 року засуджений до 8 років позбавлення волі як соціально небезпечний елемент. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11158.*

**ЕДИГЕР Данило Данилович,** 1868 р. народження, нар. і проживав у с. Пшеничне Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-односібник. 17 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: незадоволений радянською владою, невиконував продподаток. 17 листопада 1921 року справу передано до Запорізького губревтрибуналу. Рішення у справі немає, є довідка про взяття Едігера Д.Д. заручником "трійки" губревтрибуналу 18.11.1921 р. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1927.*

**ЕЗАУ Йоганн Йоганнович,** 1861 р. народження, нар. і проживав у с. Суворовка (стара назва) Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-односібник. Заарештований 24 жовтня 1921 року. Звинувачення: злісно невиконував постанови радянської влади про продподаток. В листопаді 1921 року Токмацьким повітовим ревтрибуналом взятий в заручники. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1929.*

**ЕЙТЕНЕЙР (ЕЙТЕНЕР) Юліус Федорович,** 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Терсянка Новомиколаївського р-ну За-

порізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Примусові заходи до виroku суду не застосовувалися. Звинувачення: злісний неплатник продподатку. Олександрівським губревтрибуналом 4 грудня 1921 року засуджений до 6 місяців позбавлення волі. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1181.*

**ЕЙТЕНЕЙР (ЕЙТХНЕР) Карл Васильович,** 1894 р. народження, нар. і проживав у с. Терсянка Новомиколаївського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Примусові заходи до виroku суду не застосовувалися. Звинувачення: злісний неплатник продподатку. Олександрівським губревтрибуналом 4 грудня 1921 року засуджений до 6 місяців позбавлення волі. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1181.*

**ЕЙТЕРНІК (ЕЙДЕРНІК) Вільгельм Петрович,** 1882 р. народження, с. Пришиб (нині в межах м. Молочанська) Токмацького району Запорізької області, проживав у м. Запоріжжі, німець, освіта початкова. Коваль Запорізького заводу "Комунар". Заарештований 17 січня 1936 року. Звинувачення: проводив активну контрреволюційну фашистську роботу. НКВС СРСР Прокурором СРСР 18 жовтня 1937 року засуджений до розстрілу як "учасник німецької контрреволюційної диверсійно-шкідницької організації в промисловості м. Запоріжжя". Вирок виконано 26 жовтня 1937 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11373–11378.*

**ЕННС (ЕНС) Гергард Класенович (Класович),** 1858 р. народження, нар. і проживав на хут. Фріденсдорф (нині с. Хмельницьке) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта середня, селянин-хлібороб. Заарештований 15 жовтня 1921 року. Звинувачення: не виконував розпоряджень радянської влади, приховував

хліб, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 15 жовтня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі з конфіскацією двох третин майна. Враховуючи похилий вік, покарання було умовним, з-під варті звільнений. 8 квітня 1922 року з невідомих причин справу припинено, від покарання звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1960.*

**ЕННС Іван Іванович**, 1888 р. народження, нар. і проживав у с. Баштанівка (стара назва) Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 4 листопада 1921 року. Звинувачення: злісний неплатник продподатку радянській владі. 19 листопада 1921 року справу передано до Запорізького губревтрибуналу. Рішення трибуналу у справі відсутнє. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1930.*

**ЕНС Генріх Іванович**, 1880 р. народження, нар. і проживав у с. Орлове Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 10 листопада 1921 року. Звинувачення: злісний неплатник продподатку, займався контрреволюційною агітацією. Запорізьким губревтрибуналом 12 листопада 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1937.*

**ЕНС Франц Корнійович**, 1887 р. народження, нар. і проживав у с. Широке Запорізького району Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 18 квітня 1930 року. Звинувачення: агітував селян не підкорятися радянській владі. Судовою "трійкою" при колегії ДПУ УСРР 17 травня 1930 року засуджений до 3 років позбавлення волі умовно, з-під варті звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11141.*

**ЕНС Яків Якович**, 1852 р. народження, нар. і проживав у с. Тіге (нині с. Орлове) Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 11 листопада 1921 року, 14 листопада цього ж року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: злісно невиконував постанови радянської влади про сплату продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 15 листопада 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1938.*

**ЕПШ Генріх Генріхович**, 1871 р. народження, нар. і проживав у с. Фріденсдорф (нині с. Хмельницьке) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 19 жовтня 1921 року. Звинувачення: не виконував розпоряджень радянської влади, відмовлявся сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 29 жовтня 1921 року засуджений до півтора року позбавлення волі, 8 квітня 1922 року з невідомих причин справу припинено, з-під варті звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1978.*

**ЕПШ Яків Петрович**, 1893 р. народження, с. Смоляне Запорізького району Запорізької області, проживав у м. Запоріжжі, німець, освіта вища. Інженер Запорізького заводу "Комунар". Заарештований 20 листопада 1936 року. Звинувачення: проводив активну контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 жовтня 1937 року засуджений до розстрілу за те, що був "активним учасником німецької контрреволюційно-шкідницької організації в промисловості". Вирок виконано 26 жовтня 1937 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11373, 11378.*

## Є

**ЄВЕНКО Трохим Матвійович**, 1890 р. народження, нар. і проживав у с. Новоолек-

сандрівка Приазовського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, хлібороб на власній землі. 25 вересня 1922 року відібрана підписка про невізд. Звинувачення: агітував селян не сплачувати радянській владі продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 9 грудня 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 2023.*

**ЄВСЕЄВ Михайло Іванович**, 1880 р. народження, м. Санкт-Петербург (Росія), росіянин, освіта середня. Проживав у м. Мелітополі Запорізької області. Фельдшер 3-ї Мелітопольської лікарні. Заарештований 2 квітня 1921 року, 14 квітня 1921 року переведений на підписку про невізд. Звинувачення: видавав комуністів і радянських службовців білогвардійцям. Запорізьким губревтрибуналом 26 квітня 1921 року справу припинено за недоведенням злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1482.*

**ЄГОРОВА Ольга Миколаївна**, 1898 р. народження, м. Севастополь АР Крим, національність не встановлена, освіта середня. Проживала в м. Запоріжжі. Сестра милосердя губернського відділу охорони здоров'я. Заарештована 21 липня 1921 року. Звинувачення: проводила антирадянську агітацію. Запорізьким губревтрибуналом 21 жовтня 1921 року засуджена до розстрілу. Верховним трибуналом при ВЦВК 22 листопада 1921 року попередній вирок скасовано і замінено на 3 роки позбавлення волі. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 519.*

**ЄДИНАК Олександр Григорович**, 1904 р. народження, м. Любартово Люблінського воєводства (Польща), росіянин, освіта початкова. Член ВКП(б) з 1929 по 1933 рік. Проживав у м. Запоріжжі. Машиніст середньолистового стану комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 4 січня 1938 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 січня 1938 року засуджений до розстрілу. Вирок виконано 9 лютого

1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11344.*

**ЄМЕЦЬ Андрій Олексійович**, 1912 р. народження, с. Никифорівка Артемівського району Донецької області, українець, освіта вища. Проживав у м. Запоріжжі. Старший сержант, командир відділення 155-го батальйону інженерних військ Південно-Західного фронту. Заарештований 1 жовтня 1942 року. Звинувачення: робив наклепи на червоноармійців про їхнє вороже ставлення до радянської влади. Особливою нарадою при НКВС СРСР 10 квітня 1943 року в покарання зарахований термін перебування під арештом. З-під варті звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11390.*



**ЄМЕЦЬ Олександр Матвійович**, 1884 р. народження, с. Бігівці (стара назва) Немирівського району Вінницької області, українець, освіта початкова, член ВКП(б). Проживав у с. Юр'ївка (нині в межах м. Мелітополя)

Запорізької області. Тимчасово працював робітником на залізни. ст. Мелітополь. Заарештований 20 жовтня 1929 року. Звинувачення: вів антирадянську агітацію з метою підризу існуючого ладу. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 29 січня 1930 року засуджений до 3 років позбавлення волі як антирадянський елемент. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11279.*



**ЄМЧЕНКО Дмитро Тимофійович**, 1897 р. народження, нар. і проживав у с. Новоукраїнка Вільнянського району Запорізької області, українець, освіта незакінчена вища, селянин-одноосібник. Заарешто-

ваний 11 квітня 1929 року. Звинувачення: служив у білій армії, займався антирадянською агітацією. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 3 вересня 1929 року засуджений до 3 років позбавлення волі за антирадянську діяльність. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11401.*

**ЄРМОЛЕНКО Степан Олексійович**, рік народження не встановлено, українець, освіта не встановлена. Проживав у с. Вознесенка Мелітопольського р-ну Запорізької області, хлібороб. Заарештований 4 березня 1921 року. Звинувачення: не виконував вказівки радянських органів про здачу зброї. 18 березня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Олександрівським губревтрибуналом 3 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1316.*

**ЄФІМОВ Йосип Кирилович**, 1882 р. народження, нар. і проживав у с. Дмитрівка Приазовського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 3 листопада 1921 року. Звинувачення: ворог робітничо-селянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 10 листопада 1921 року засуджений до конфіскації половини рухомого майна та земельного наділу. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1842.*

## Ж

**ЖАВЖАРОВ Костянтин Васильович**, 1872 р. народження, нар і проживав у с. Райнівка Приморського району Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 20 червня 1927 року. Звинувачення: колишній урядник, розповсюджував чутки про швидке падіння радянської влади. Особливою нарадою при ко-

легії ОДПУ УСРР 16 вересня 1927 року висланий на 3 роки проживання в Куп'янський округ. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11307.*

**ЖАВЖАРОВ Опанас Іванович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Райнівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-одноосібник. 26 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісний неплатник державного продподатку, ворог радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього майна умовно до сплати продподатку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1838.*

**ЖАВОРОНОК Федір Олексійович**, 1901 р. народження, с. Латиголович Холопеницького (нині Крупського) району Мінської області (Білорусь), білорус, малограмотний. Проживав у м. Токмаку того ж району Запорізької області. Командир взводу відомчої міліції в м. В.Токмак. Заарештований 25 квітня 1938 року. Звинувачення: займався шпигунством на користь однієї з іноземних держав. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 10 листопада 1938 року засуджений до розстрілу за шпигунську діяльність на користь Польщі. Вирок виконано 20 листопада 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11392.*

**ЖАЙВОРЕНКО Кирило Прокопович**, 1886 р. народження, с. Вікторівка Новомиколаївського району Запорізької області, проживав у м. Запоріжжі, українець, малограмотний. Робітник Дніпровського алюмінієвого заводу. Заарештований 15 липня 1938 року. Звинувачення: проводив шпигунсько-диверсійну роботу на користь Польщі. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 30 вересня 1938 року засуджений до розстрілу. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11353.*

**ЖЕЙНОВ Костянтин Демидович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у с. Цареводарівка (нині с. Ботієве) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний. Голова єдиного споживчого товариства (ЄСТ) с. Цареводарівки. 31 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: шкідництво – нездача помолподатку Цареводарівським ЄСТ. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року справу припинено у зв'язку з відсутністю вказівок щодо того, куди здавати помолподаток. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1845.*

**ЖЕЛЄВ Іван Зіновійович**, 1858 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині с. Коларівка) Примоського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 24 листопада 1921 року. Звинувачення: середняк, відмовлявся сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу і конфіскації рухомого майна умовно до сплати податку у 8-денний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1860.*

**ЖЕЛІЗНИЙ (ЗАЛІЗНИЙ) Карпо Григорович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Мар'янівка Приазовського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний. Хлібороб на власній землі. Запорізьким губревтрибуналом 14 листопада 1921 року порушена кримінальна справа. Звинувачення: контрреволюціонер – не сплачував продовольчий податок. На слідство не з'явився – втік до Полтавської губернії. 18 листопада 1921 року справу передано до нарсуду. Все майно конфісковане. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1852.*

**ЖЕЛІЗНИЙ (ЗАЛІЗНИЙ) Савелій Григорович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Мар'янівка Приазовського р-ну Запорізької області, ук-

раїнець, освіта не встановлена. Хлібороб на власній землі. Запорізьким губревтрибуналом 14 листопада 1921 року порушена кримінальна справа. Звинувачення: контрреволюціонер – не сплачував продподаток. Від слідства втік. 18 листопада 1921 року справу передано до нарсуду. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1852.*

**ЖЕЛУДКОВ Василь Федорович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у с. Тихонівка Мелітопольського р-ну Запорізької області, українець, освіта не встановлена. Секретар Тихонівського сільревкому. 12 липня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: підозрювався в агітації проти радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 7 жовтня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1381.*

**ЖЕЛЯЗКОВ Андрій Іванович**, 1886 р. народження, нар. і проживав у с. Богданівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта не встановлена. Тесляр колгоспу в с. Богданівка. Заарештований не пізніше липня 1938 року. Звинувачення: був учасником болгарської контрреволюційної націоналістичної повстанської організації. Особливою "трійкою" при УНКВС по Дніпропетровській області 9 жовтня 1938 року засуджений до 10 років позбавлення волі за антирадянську діяльність. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11395, 11396.*

**ЖЕЧЕВ Федір Іванович**, 1867 р. народження, нар. і проживав у с. Полоузівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 1 червня 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер – приховав коня від конфіскації. Запорізьким губревтрибуналом 24 липня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1043.*

**ЖИДКОВ Павло Євстигнійович**, 1892 р. народження, с. Жеребець (нині с. Кірове) Оріхівського р-ну, проживав у с. Нейкрен (нині с. Степове) Василівського р-ну Запорізької області, росіянин, освіта початкова, хлібороб. Заарештований 25 серпня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 15 грудня 1921 року справу припинено за недоведенням злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 473.*

**ЖИДКОВ Юхим Іванович**, 1898 р. народження, с. Під'язовля, Польща (так у кр. справі), білорус, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Складальник конструкцій заводу "Запоріжсталь". Заарештований 28 вересня 1937 року. Звинувачення: проводив систематичну контрреволюційну націоналістичну роботу на користь Польщі. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 1 листопада 1937 року засуджений до розстрілу за антирадянську агітацію і вихвалання життя в буржуазній Польщі. Вирок виконано 15 листопада в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11181.*

**ЖИДКОВА Федора Никифорівна**, 1902 р. народження, с. Князе-Григорівка Великолепетиського району Херсонської області, українка, малограмотна. Проживала в м. Запоріжжі, домогосподарка. Заарештована 19 листопада 1937 року, 22 лютого 1938 року арешт замінено на підписку про невиїзд. Звинувачення: агітувала проти радянської влади. Запорізьким МВ НКВС 22 лютого 1938 року справу припинено за недоведенням факту злочину. Підписка про невиїзд анульована. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11360.*

**ЖОВНЕР Йосиф Якович**, 1897 р. народження, нар. і проживав у с. Новоіванівка Гуляйпільського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 12 вересня 1922 року. Звинувачення: брав участь в таємних нічних

зібраннях. 18 вересня 1922 року переведений на підписку про невиїзд. Олександрівським губревтрибуналом 28 вересня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1198.*

**ЖОЛДАК Юхим Мусійович**, 1861 р. народження, нар. і проживав у с. Семенівка Пологівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Застосування засобів обмеження волі не встановлено. Звинувачення: злісно не сплатив владі продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 15 жовтня 1921 року зобов'язаний у триденний термін сплатити податок в подвійному розмірі, а 8 квітня 1922 року попереднє рішення скасовано і справу припинено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1174.*

**ЖОЛНАРЧУК Адольф Петрович**, 1895 р. народження, с. Габрислівка Наровлянського району Гомельської області (Білорусія), поляк, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Старший кочегар Запорізької центральної котельні. Заарештований 29 січня 1938 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 березня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник польської шпигунсько-диверсійної організації". Вирок виконано 13 квітня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11251.*

**ЖОЛОБ Спиридон Федорович**, 1881 р. народження, нар. і проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований не пізніше 18 листопада 1921 року. Звинувачення: злісний неплатник продподатку радянській владі. Рішення губревтрибуналу у справі відсутнє. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1934.*

**ЖУК Іван Федорович**, 1900 р. народження, нар. і проживав у с. Вербове Полігівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний. Міліціонер Токмацького відділу міліції. Заарештований 22 листопада 1921 року, з 5 грудня 1921 року перебував на підписці про невиїзд. Звинувачення: дезертирство. Запорізьким губревтрибуналом 28 листопада 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1814.*

**ЖУКОВ (ЖУК) Іларіон Лукич**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Нижні Торгаї Нижньосірогозького р-ну Херсонської області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований 25 січня 1922 року, 27 січня 1922 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: був учасником голодного бунту, де лунали заклики до повстання проти радвлади. Запорізьким губревтрибуналом 27 серпня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1667.*

**ЖУРАЄВ Олексій Петрович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у с. Новопилипівка Мелітопольського р-ну Запорізької області, росіянин, освіта початкова, одноосібник. 10 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: займався контрреволюційною діяльністю. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1554.*

**ЖУРКОВ Пилип Семенович**, 1871 р. народження, нар. і проживав у с. Строганівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 1 листопада 1921 року. Звинувачення: ворог радянської республіки, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 4 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна

умовно до сплати продподатку протягом двох тижнів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1839.*

### З

**ЗАБРОДА Костянтин Михайлович**, 1897 р. народження, нар. і проживав у с. Карачекрак (нині с. Підгірне) Василівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 23 лютого 1921 року. Звинувачення: служив у Махна. Олександрівським губревтрибуналом 17 квітня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 284.*

**ЗАВАДСЬКИЙ Віктор Францович**, 1914 р. народження, нар. і проживав у м. Запоріжжі, німець, освіта неповна середня. Токкар артілі Коксохімпрому м. Запоріжжя. Заарештований 24 червня 1938 року. Звинувачення: учасник контрреволюційної націоналістичної організації. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 30 вересня 1938 року засуджений до 10 років позбавлення волі як "учасник антирадянської націоналістичної організації". УНКВС по Запорізькій області 31 березня 1939 року справу припинено за не доведенням злочину, з-під варти звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11132.*

**ЗАВАЦЬКИЙ Яків Петрович**, 1896 р. народження, нар. і проживав у с. Верхня Хортиця (нині в межах м. Запоріжжя), німець, освіта середня. Завідуючий картотекою заводу "Ковкий чавун" в с. Верхня Хортиця. Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив організаційну контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 січня 1938 року засуджений до розстрілу як активний учасник німецької контрреволюційної повстансько-диверсійної організації, ліквідованої в Запорізькому районі. Вирок виконано 26 січня



1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11358, 11359.*

**ЗАВОРОТНИЙ Петро Микитович**, 1875 р. народження, нар. і проживав у с. Кінські Роздори Пологівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Уповноважений робітничого кооперативу. Застосування засобів обмеження волі не встановлено. Звинувачення: шкідник – не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 6 листопада 1921 року засуджений до 1 року примусових робіт та сплати податку у триденний термін. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1166.*

**ЗАГОРА Іван Михайлович**, 1851 р. народження, нар. і проживав на хут. Семенівка (нині в межах м. Пологи) Пологівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Примусові заходи обмеження волі не застосовувалися. Звинувачення: агітував проти продподатку і сам його не сплачував. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року зобов'язаний сплатити податок у триденний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1180.*

**ЗАГОРСЬКИЙ Дмитро Костянтинович**, 1871 р. народження, нар. і проживав у с. Перша Миколаївка (нині с. Миколаївка) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі, голова "трійки" Петровського волосного виконкому. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: небажаний для радянської влади елемент. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу і конфіскації рухомого майна умовно до сплати продподатку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1848.*

**ЗАГОРСЬКИЙ Іван Степанович**, 1868 р. народження, нар. і проживав у с. Перша Миколаївка (нині с. Миколаївка) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: активно виступав проти радянської влади, злісно не сплачує продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу і конфіскації рухомого майна умовно до сплати продподатку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1848.*

**ЗАГОРСЬКИЙ Панас Тихонович**, 1873 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 21 листопада 1921 року. Звинувачення: шкідник – приховував хліб, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 8 грудня 1921 року справу припинено за амністією і скасуванням продподатку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1863.*

**ЗАДЕРКОВСЬКИЙ Франц Леопольдович**, 1900 р. народження, с. Верхні Торгаї Нижньосірогозького району Херсонської області, поляк, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Бригадир вантажників залізничного цеху комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 17 липня 1938 року. Звинувачення: учасник контрреволюційної організації. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 30 вересня 1938 року засуджений до 10 років позбавлення волі як "учасник антирадянської націоналістичної організації". УНКВС по Запорізькій області 31 березня 1939 року справу припинено за недоведенням злочину, з-під варти звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11132.*

**ЗАДУНАЙСЬКИЙ Іван Харитонович**, 1903 р. народження, нар. і проживав у смт Чернігівка того ж р-ну Запорізької області,

українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 18 серпня 1921 року. Звинувачення: махновець. Відібрано підписку про невізд. Рішенням "трійки" Олександрівської губернської НК розстріляний. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 734.*

**ЗАЙЦЕВ Василь Якович**, 1869 р. народження, с. Знам'янка Наездівської сільради м. Херсона, українець, освіта не встановлена. Проживав у с. Велика Знам'янка Кам'янсько-Дніпровського р-ну Запорізької області. Працював по найму. Заарештований 1 липня 1921 року. Звинувачення: підозрювався в контрреволюційній діяльності. З 9 липня 1921 року перебував на підписці про невізд. Олександрівським губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1373.*

**ЗАЙЦЕВ Григорій Іванович**, 1879 р. народження, с. Володимирівка Михайлівського р-ну, проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, росіянин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 22 червня 1921 року, 1 липня 1921 року відібрана підписка про невізд. Звинувачення: не виконав продрозверстку. Запорізьким губревтрибуналом 17 липня 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1793.*

**ЗАКРЕВСЬКИЙ Іван Іванович**, 1889 р. народження, нар. і проживав у с. Косаківка Нижньосірогозького р-ну Херсонської області, українець, освіта початкова. Голова Косаківської сільради. Заарештований не пізніше 30 жовтня 1921 року. Звинувачення: співчував махновцям. З 24 січня 1922 року перебував на підписці про невізд. Запорізьким губревтрибуналом 26 серпня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1608.*

**ЗАЛОГІНА Марія Прокопівна**, 1900 р. народження, нар. і проживала в с. Піщане (нині його немає) Мелітопольського р-ну Запорізької області, росіянка, освіта неповна середня. Службовець контори хлібоприймального пункту. Заарештована 31 жовтня 1921 року. Звинувачення: служила у білих уповноваженим продуктового постачання. Запорізьким губревтрибуналом 14 лютого 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. м Спр. 1779.*

**ЗАМИЦЬКИЙ Кузьма Семенович**, 1899 р. народження, с. Апальково Петропавлівського району Куйбишевської області (за старим адмін.-територ. поділом), росіянин, освіта середня. Проживав у м. Запоріжжі. Начальник відділу збуту Запорізького лісозаводу. Заарештований 16 квітня 1938 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 30 вересня 1938 року засуджений до розстрілу як "агент польської розвідки з 1937 року". Вирок виконано 31 жовтня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11380.*

**ЗАНКОВ Савелій Дмитрович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Строганівка Приазовського району Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Старший бухгалтер рибколгоспу "Шлях рибалки". Заарештований 9 червня 1938 року. Звинувачення: був активним учасником болгарської контрреволюційної повстанської організації. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 9 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу за активну антирадянську діяльність. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11395, 11396.*

**ЗАРУБА Іван Олексійович**, 1901 р. народження, нар. і проживав у с. Вербове Пологівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Міліціонер Ток-

мацького відділення міліції. Заарештований 22 листопада 1921 року, 5 грудня 1921 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: дезертир. Запорізьким губревтрибуналом 22 листопада 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1814.*

**ЗАРУБАЄВ Олексій Гаврилович**, 1889 р. народження, с. Єлизаветівка, проживав у смт Веселе того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, член РКП(б). Голова Веселівського волосного виконкому. Заарештований 1 липня 1921 року, 19 липня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: шкідник – розбазарював військово-інженерне майно. Запорізьким губревтрибуналом 19 вересня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1665.*

**ЗАСЛАВЕЦЬ Захарій Іванович**, 1863 р. народження, нар. і проживав у с. Успенівка Бердянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. 15 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркуль, злісно не сплачував податок. Запорізьким губревтрибуналом засуджений до 6 років позбавлення волі з конфіскацією третини майна умовно. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1885.*

**ЗАСТАВЕНКО Уляна Павлівна**, 1897 р. народження, с. Єлизаветівка Царичанського р-ну Дніпропетровської області, українка, освіта початкова. Проживала в с. Кизияр (нині в межах м. Мелітополя) Запорізької області. Тимчасово ніде не працювала. Заарештована 1 березня 1921 року, з 6 березня 1921 року перебувала на підписці про невіїзд. Звинувачення: служила у Махна, виказувала червоноармійців властям Врангеля. Олександрівським губревтрибуналом 5 квітня 1921 року звільнена за амністією. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1320.*

**ЗАСЯДЧЕНКО Антон Олексійович**, 1892 р. народження, нар. і проживав у смт Чернігівка того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Коваль у с. Чернігівка. Заарештований 18 серпня 1921 року, з 23 вересня 1921 року перебував на підписці про невіїзд. Звинувачення: махновець. Олександрівським губревтрибуналом 13 жовтня 1922 року справу припинено за недоведенням обвинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 734.*

**ЗАСЯДЬКО Ілля Никифорович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Новомиколаївка Мелітопольського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-одноосібник. Заарештований 16 березня 1921 року, 25 березня 1921 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: ігнорував вимоги радянських органів про здачу зброї. Запорізьким губревтрибуналом 29 березня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1262.*

**ЗАЧЕПИЛО Сильвестр Павлович**, 1886 р. народження, нар. і проживав в м. Гуляйполе того ж району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 26 вересня 1929 року. Звинувачення: систематично агітував проти заходів радянської влади на селі. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 18 січня 1930 року засуджений до 3 років заслання в Північний край за антирадянську агітацію. Реабілітований у 1999 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11300.*

**ЗАЯРНА-КУЛИК Марія Іванівна**, 1898 р. народження, нар. і проживала в с. Малокатеринівка Запорізького р-ну Запорізької області, росіянка, освіта початкова. Телеграфістка залізн. ст. Запоріжжя. Заарештована 26 травня 1921 року. Звинувачення: займалася шпигунством на користь банди-

тів. Запорізьким губревтрибуналом 2 серпня 1922 року справу припинено за недоведеністю звинувачення. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 8760.*

**ЗАЯЦЬ (ЗАЄЦЬ) Микола Федорович**, 1906 р. народження, с. Новоселівка (нині с. Щасливе) Оріхівського району Запорізької області, українець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Помічник мідника Запорізького паровозоремонтного заводу. Заарештований 5 лютого 1933 року. Звинувачення: в с. Новоселівка проводив контрреволюційну шкідницьку роботу. Колегією ДПУ УСРР 14 серпня 1933 року засуджений до 10 років позбавлення волі як учасник контрреволюційної організації. Реабілітований у 1956 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11327.*

**ЗЕЛІНСЬКИЙ Єфрем Григорович**, 1911 р. народження, с. Ляшковці (стара назва) Кам'янець-Подільського району Хмельницької області, українець, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Чорнороб Запорізького Дніпробуду. Заарештований 12 березня 1931 року. Звинувачення: займався шпигунством на користь Польщі. "Трійкою" при колегії ДПУ УСРР 5 грудня 1932 року засуджений до 5 років позбавлення волі як агент польської розвідки. Реабілітований у 1990 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11416.*

**ЗЕМЛЯНИЙ Микола Тихонович**, 1897 р. народження, нар. і проживав у м. Запоріжжі, росіянин, освіта середня. Тимчасово ніде не працював. Заарештований 22 березня 1921 року. Звинувачення: займався контрреволюційною діяльністю. Запорізьким губревтрибуналом 3 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 455.*

**ЗЕМЛЯНКА Іван Тимофійович**, 1891 р. народження, с. Новомихайлівка Новооскольського р-ну Білгородської області, ук-

раїнець, освіта середня. Проживав у с. Царекостянтинівка (нині смт Куйбишеве того ж р-ну) Запорізької області. Тимчасово ніде не працював. Заарештований 27 грудня 1920 року. Звинувачення: служив у білій армії, агітував селян проти радянської влади. Олександрівським губревтрибуналом справу припинено до розшуку звинувачуваного, який утік з-під арешту. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 205.*

**ЗЕНОВ Данило Корнійович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Тимошівка Михайлівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, хлібороб на власній землі. Заарештований 9 вересня 1920 року. Звинувачення: прагнув перейти лінію фронту до білої армії. Олександрівським губревтрибуналом 17 грудня 1920 року справу припинено за недоведенням злочину, з-під варті звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 8.*

**ЗЕНЮХОВ Павло Григорович**, 1880 р. народження, нар. і проживав у с. Кизияр (нині в межах м. Мелітополя) Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 17 листопада 1920 року. Звинувачення: шпигун і контрреволюціонер. Олександрівським губревтрибуналом 15 лютого 1921 року засуджений до 2 років позбавлення волі. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 33.*

**ЗІБЕРТ Микола Миколайович**, 1887 р. народження, нар. і проживав у с. Клинове (стара назва) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. 18 листопада 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: не виконував розпоряджень радянської влади, не сплачував продподатків. Запорізьким губревтрибуналом 20 листопада 1921 року засуджений до 2 років позбав-

лення волі умовно до сплати продподатку в 7-денний термін. 8 квітня 1922 року з невідомих причин справу припинено, з-під варти звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1980.*

**ЗІВЕРТ Юрій Іванович**, 1883 р. народження, Газонмоцький повіт Курляндської губернії (так у кр. справі), латиш, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Майстер трансформаторної групи "Електропрому" в м. Запоріжжі. Заарештований 25 грудня 1937 року. Звинувачення: агент латвійської розвідки, проводив контрреволюційну шпигунсько-диверсійну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 січня 1938 року засуджений до розстрілу як агент латвійської розвідки. Вирок виконано 27 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

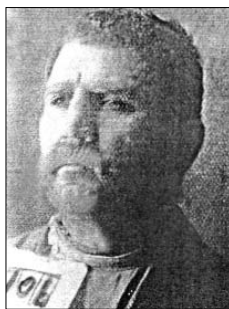
*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11345.*

**ЗІЛЬБЕРШТЕЙН Віктор Олександрович**, 1900 р. народження, місце народження не встановлено, єврей, малограмотний. Проживав у м. Мелітополі. Працівник млина в м. Мелітополі. Заарештований 17 січня 1921 року. 15 березня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: служив в білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 7 жовтня 1921 року справу припинено за недоведенням складу злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1238.*

**ЗІМЕНС Яків Генріхович**, 1883 р. народження, нар. і проживав у с. Широке Запорізького району Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 18 квітня 1930 року. Звинувачення: агітував селян не підкорятися радянській владі. Судовою "трійкою" при колегії ДПУ УСРР 17 травня 1930 року засуджений до висилки в Північний край Росії на 5 років. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11141.*



**ЗІНЕНКО Іван Антонович**, 1884 р. народження, нар. і проживав у с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 19 жовтня 1930 року.

Звинувачення: учасник бунту селян проти хлібозаготівель. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року засуджений до 3 років позбавлення волі умовно за участь в бунті селян проти хлібозаготівель. З-під варти звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*

**ЗЛАТОВ Савелій Дем'янович**, 1865 р. народження, нар. і проживав у с. Федорівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 1 листопада 1921 року. Звинувачення: куркульський елемент, противник продподаткової кампанії. Запорізьким губревтрибуналом 4 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати продподатку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1841.*

**ЗНАКОВСЬКИЙ Гаврило Никифорович**, 1884 р. народження, нар. і проживав у с. Новоспиродонівка (стара назва) Іванівського р-ну Харківської області, українець, освіта початкова. Голова Новоспиродонівської сільради. Примусові заходи обмеження волі не застосовувалися. 14 вересня 1922 року висунуте звинувачення в свідомому захисті інтересів злісних неплатників продподатку, чим завдавав шкоди радянській владі. Запорізьким губревтрибуналом 9 грудня 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 2018.*

**ЗНАМЕНСЬКИЙ Володимир Анатолійович**, 1901 р. народження, нар. і проживав у с. Павлівка Генічеського р-ну Херсонської області, українець, освіта початкова. Міліціонер Павлівської волості. Заарештований 14 квітня 1921 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з контрреволюціонерами. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1518.*

**ЗНАМЕНСЬКИЙ Володимир Антонович**, 1901 р. народження, нар. і проживав у смт Іванівна того ж р-ну Херсонської області, росіянин, освіта неповна середня. Старший міліціонер Генічеського відділення міліції. Заарештований 17 листопада 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер, служив у білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 21 березня 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 831.*

**ЗОЗОРА Сергій Пилипович**, 1851 р. народження, нар. і проживав на хут. Самійленка (нині с. Трудове) Новомиколаївського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний. Арешт не застосовувався. Звинувачення: шкодив радянській владі – не сплачував продподатку. Покровським райпродкомісаром справу передано на розгляд продревтрибуналу для стягнення податку. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1187.*

**ЗОЛОТОНОС Яким Іванович**, 1902 р. народження, с. Новопавлівка Томаківського району Дніпропетровської області, українець, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Бригадир комунального господарства комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 11 червня 1938 року. Звинувачення: агент німецької розвідки. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 6 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу як агент німецької розвідки, який

зобов'язався на початку війни здійснювати масові підпали. Вирок виконано 9 жовтня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11421, 11422.*

**ЗУБЕНКО (ДЗЮБЕНКО) Василь** (по батькові не встановлено), рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Томаківка того ж району Дніпропетровської області, українець, освіта не встановлена, селянин-одноосібник. Заарештований 28 грудня 1928 року. Звинувачення: член секти "трясунів", вів серед населення антирадянську агітацію. Запорізьким окр. відділом ДПУ 20 лютого 1929 року відібрана підписка про невиїзд, яка була скасована 4 березня 1929 року, оскільки він не належав до секти "трясунів", а був членом іншої секти. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11322.*

**ЗУБКО Антон Кіндратович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у смт Чернігівка того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. 18 серпня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: учасник махновського руху. "Трійкою" Олександрівської губернської НК засуджений до розстрілу. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 734.*

**ЗУБКО Матвій Пимонович**, 1886 р. народження, нар. і проживав у смт Чернігівка того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 17 серпня 1921 року, 23 вересня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: учасник махновського руху. "Трійкою" Олександрівської губернської НК засуджений до розстрілу. Вирок виконано не пізніше 6 серпня 1922 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 734.*

**ЗУДЕРМАН Генріх Іванович**, 1887 р. народження, нар. і проживав у с. Тіге (нині с. Орлове) Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, освіта середня, селянин-одноосібник. Заарештований 11 листопада 1921 року, 14 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісно не виконував постанов радвлдади – не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 15 листопада 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1938.*

**ЗУДЕРМАН Іван Іванович**, 1888 р. народження, нар. і проживав у с. Кам'янисте (стара назва) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 22 вересня 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісно не бажав сплачувати радянській владі продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 23 вересня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі. 8 квітня 1922 року з невідомих причин справа припинена, з-під варті звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1957.*

**ЗУККАУ Дмитро Якович**, 1897 р. народження, нар. і проживав у с. Кам'яний Кут (стара назва) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 22 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, не виконував розпоряджень радвлдади, не сплачував продподатків. Запорізьким губревтрибуналом 23 жовтня 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі і конфіскації всього зернохліба. 8 квітня 1922 року з невідомих причин справа припинено, з-під варті звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1933, 1976.*

## I

**ІБАТУЛІНА Ніна Панасівна**, 1906 р. народження, м. Москва, росіянка, освіта середня. Проживала в м. Запоріжжі, домогос-

подарка. Заарештована 31 жовтня 1937 року. Звинувачення: агітувала проти радянської влади. Особливою нарадою при НКВС СРСР 16 грудня 1937 року засуджена до 8 років позбавлення волі як "член сім'ї зрадника батьківщини". Реабілітована у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11143.*

**ІВАНЕНКО Антон Карпович**, 1889 р. народження, нар. і проживав у смт Балабине Запорізького району Запорізької області, українець, освіта початкова. Завідуючий базою Балабинського сільського споживчого товариства. Заарештований 28 лютого 1938 року. Звинувачення: учасник контрреволюційної повстанської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 19 березня 1938 року засуджений до розстрілу як колишній петлюрівець, ворог радянської влади. Вирок виконано 27 березня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11354, 11355.*

**ІВАНЕНКО Архип Макарович**, 1883 р. народження, нар. і проживав у смт Андріївка Бердянського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-одноосібник. 24 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісно не виконував закону радвлдади про сплату продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 27 листопада 1921 року зобов'язаний внести продподаток в 10-денний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1896.*

**ІВАНЕНКО Василь Карпович**, 1899 р. народження, нар. і пароживав у смт Балабине Запорізького району Запорізької області, українець, освіта початкова. Столяр Запорізького судноремонтного заводу. Заарештований 18 лютого 1938 року. Звинувачення: учасник контрреволюційної повстанської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 19 березня 1938 року засуджений до розстрілу як колишній петлюрівець, білоемігрант, що повернувся з Болгарії в 1923 році. Вирок виконано 27 бе-

резня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11354, 11355.*

**ІВАНЕНКО Василь Пилипович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у смт Балабине Запорізького району Запорізької області, українець, малограмотний. Колгоспник к-спу ім. 90-го Уральського полку. Заарештований 9 березня 1938 року. Звинувачення: контрреволюціонер і займався шкідництвом в сільському господарстві. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 19 березня 1938 року засуджений до розстрілу як колишній петлюрівець, вороже налаштований до радянської влади. Вирок виконано 27 березня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11354, 11355.*

**ІВАНЕНКО Микола Свиридович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Андріївка Бердянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. 21 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: не підкорявся закону радвлади про сплату продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 27 листопада 1921 року засуджений до 5 років примусових робіт умовно до сплати продподатку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1896.*

**ІВАНОВ Григорій Григорович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Дмитрівка Приазовського р-ну Запорізької області, росіянин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 3 листопада 1921 року. Звинувачення: ворог радянської влади, не бажав сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 10 листопада 1921 року засуджений до конфіскації половини рухомого майна та земельного наділу. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1842.*

**ІВАНОВ Григорій Єрофійович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Новолипівка Мелітопольського р-ну Запорізької області, національність не встановлена, селянин-одноосібник, коваль. 10 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: займався контрреволюційною діяльністю. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1554.*

**ІВАНЧЕНКО Федір Пантелеймонович**, 1890 р. народження, нар. і проживав у смт Новомиколаївка того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Арешт не застосовувався. Звинувачення: шкодив радянській владі, не сплачуючи продподатку. Олександрівським губревтрибуналом 13 грудня 1921 року засуджений до 1 року примусових робіт умовно з вимогою виконання продподатку. Справу припинено 8 квітня 1922 року, від покарання звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1186.*

**ІВАНЧУК Яків Каленикович**, 1899 р. народження, с. Лев'ятин Червоноармійського району Рівненської області, українець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Черговий по залізничній станції комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 27 вересня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 13 грудня 1937 року засуджений до розстрілу як "контрреволюційна особа". Вирок виконано 25 грудня 1937 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11256.*

**ІВАНЮШЕНКО Михайло Панасович**, 1867 (можливо, 1866) р. народження, нар. і проживав у с. Новоспасівка (нині с. Осипенко) Бердянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний. Голова Новоспасівської сільської ради. Заарештований



16 серпня 1920 року. Звинувачення: агітував проти продрозверстки. Олександрівським губревтрибуналом 18 червня 1921 року справу призупинено у зв'язку з втечею обвинувачуваного. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1035.*

**ІВАХНЕНКО Григорій Максимович**, 1872 р. народження, нар. і проживав у с. Нижній Рогачик Верхньорогачицького р-ну Херсонської області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований 1 жовтня 1921 року. Звинувачення: вів контрреволюційну агітацію, підбурював до повстання. Запорізьким губревтрибуналом 21 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1522.*

**ІВАХНЕНКО Іван Митрофанович**, 1873 р. народження, нар. і проживав у смт Томаківка того ж району Дніпропетровської області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 8 лютого 1929 року. Звинувачення: член секти "трясунів", вів агітацію проти існуючої влади. Особливою нарадою при ОДПУ УСРР 16 серпня 1929 року з-під варти звільнений з позбавленням права проживання у визначених місцевостях країни з прикріпленням до певного місця проживання терміном на 3 роки. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11322.*

**ІВАХНІН Гаврило Хомич**, 1896 р. народження, с. Воскресенка (нині с. Чапаєвка) Пологівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Проживав у с. Вознесенка (нині в межах м. Запоріжжя), селянин-одноосібник. Заарештований 20 січня 1921 року. Звинувачення: підозрювався у службі в армії Махна в 1920 році. Олександрівським губернським ревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією, з-під варти звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 100.*

**ІВАХНІН Митрофан Хомич**, 1889 р. народження, с. Воскресенка (нині с. Чапаєвка) Пологівського р-ну Запорізької області, проживав у м. Запоріжжі, українець, освіта початкова. Тимчасово ніде не працював. Заарештований 19 лютого 1921 року, з 29 березня 1921 року перебував на підписці про невиїзд. Звинувачення: служив на керівних посадах в армії Махна. Олександрівським губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено у зв'язку з амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 100.*

**ІВАЩЕНКО Назар Тимофійович**, 1875 р. народження, нар. і проживав у с. Тихонівна Мелітопольського р-ну Запорізької області, українець, освіта не встановлена. Голова Тихонівського сільревкому. 12 липня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: вів агітацію проти радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 7 жовтня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1381.*

**ІВЧЕНКО Іван Іванович**, 1855 р. народження, нар. і проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-одноосібник. 4 грудня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: займався шкідництвом проти радянської влади – приховував зерно, не сплачував продподатку. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1943.*

**ІВЧИК Василь Федорович**, 1889 р. народження, нар. і проживав у с. Піщане (нині його немає) Мелітопольського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Голова Піщанського сільревкому. 3 березня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: контрреволюціонер – незаконно зберігав зброю. Олександрівським губревтрибуналом 3 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1308.*

**ІГНАТЕНКО Роман Никифорович**, 1897 р. народження, нар. і проживав у с. Вознесенка (нині в межах м. Запоріжжя), українець, освіта початкова. Працівник БУПРу (посада не встановлена). 9 грудня 1920 року відібрана підписка про невізд. Звинувачення: служив у білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справа припинена за недоведенням злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 149.*

**ІГОВСЬКИЙ Петро Степанович**, 1847 р. народження, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-одноосібник. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркульський елемент, всіляко ухилявся від сплати державного продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 27 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації рухомого майна та позбавлення земельного наділу умовно до сплати продподатку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. м Оп. 1. – Спр. 1835.*

**ІЛЛЮЩЕНКО Іван Степанович**, 1902 р. народження, нар. і проживав у с. Михайлівське Новомиколаївського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований 16 липня 1922 року. Звинувачення: служив в армії Махна. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1228.*

**ІЛЛЯШЕНКО Дмитро Костянтинівич**, 1890 р. народження, смт Пришиб Михайлівського р-ну, проживав у м. Мелітополі Запорізької області, українець, освіта початкова. Механік Мелітопольської електростанції. Застосування заходів обмеження волі не встановлено. Справа розпочата 20 грудня 1921 року. Звинувачення: вів антирадянську агітацію. Запорізьким губревтрибуналом 17 серпня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1680.*

**ІЛЬІН Іван Іванович**, 1880 р. народження, м. Одеса, росіянин, освіта початкова. Проживав у м. Іваново (Росія). Технічний керівник ливарного цеху Івановського механічного заводу. Заарештований 16 листопада 1937 року. Звинувачення: був членом антирадянської військово-фашистської організації, займався контрреволюційною шкідницькою діяльністю в оборонній промисловості. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 січня 1938 року засуджений до розстрілу як учасник німецької контрреволюційної диверсійно-шкідницької організації, ліквідованої в Запорізькому районі. Вирок виконано 13 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11363, 11364.*

**ІОВОВ Федір Степанович**, 1873 р. народження, нар. і проживав у с. Строганівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 25 жовтня 1921 року відібрана підписка про невізд, заарештований 1 листопада 1921 року. Звинувачення: приховував від радвлади хліб, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 4 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна умовно до сплати продподатку протягом двох тижнів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1839.*

**ІОНОВ Іван Петрович**, 1857 р. народження, нар. і проживав у с. Ганнівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, одноосібник. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, вороже ставився до радянської влади, злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року конфісковане все його майно умовно до сплати податку в 10-денний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1850.*

**ІОРГАНСЬКИЙ Василь Гнатович**, 1856 р. народження, нар. і проживав у с. Пет-

ривка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, ворог радянської влади, злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 18 листопада 1921 року конфісковане все його майно і позбавлений земельного наділу умовно до сплати протягом двох тижнів продовольчого податку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1851.*

**ЮРГАНСЬКИЙ Григорій Іванович**, 1869 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, ворог радянської влади, злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 18 листопада 1921 року конфісковане його рухоме майно і позбавлений земельного наділу. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1851.*

**ЮТОВ Антон Стратонович**, 1890 р. народження, нар. і проживав у с. Мануйлівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер, куркуль, неплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу, 25 квітня 1922 року від покарання звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1872.*

**ЮТОВ Іван Петрович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Мануйлівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, контрреволюціонер, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна з

позбавленням земельного наділу умовно до сплати податку у 12-денний термін, звільнений від покарання 25 квітня 1922 року. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1872.*

**ЮТОВ Іван Петрович**, 1896 р. народження, нар. і проживав у с. Мануйлівка Приморського району Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Бригадир колгоспу ім. Димитрова в с. Мануйлівка. Заарештований 19 липня 1938 року. Звинувачення: систематично проводив антирадянську пропаганду проти існуючого ладу. Особливою "трійкою" при УНКВС по Дніпропетровській області 9 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу за активну антирадянську діяльність. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11395, 11396.*

**ІСААК Абрам Абрамович**, 1890 р. народження, нар. і проживав у с. Тіге (нині с. Орлове) Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 11 листопада 1921 року, 14 листопада 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: злісно не виконував закон радвлади про сплату продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 15 листопада 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1938.*

**ІХТІАРОВ (ІХТІЯРОВ) Степан Іванович**, 1898 р. народження, с. Гюнівка Приморського району, проживав у м. Приморську того ж району Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Завідуючий крамницею харчоторгу в с. Ногайськ (нині м. Приморськ). Заарештований 24 березня 1938 року. Звинувачення: учасник контрреволюційної повстанської групи. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 14 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу як учасник болгарсько-націоналістичної по-

встанської групи в с. Ногайськ. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11330, 11331.*

**ЩЕНКО Дмитро Іванович**, 1904 р. народження, нар. і проживав на хут. Юзгуй (стара назва) Генічеського р-ну Херсонської області, українець, освіта не встановлена, селянин-хлібороб. Заарештований 30 вересня 1921 року. Звинувачення: незаконно зберігав зброю. Запорізьким губревтрибуналом 13 листопада 1921 року справу передано до комісії у справах неповнолітніх злочинців. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1530.*

## Й

**ЙОЛКІН Ілля Петрович**, 1877 р. народження, нар. і проживав у с. Перша Миколаївка (нині с. Миколаївка) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: агітував проти радянської влади, злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року позбавлений земельного наділу з конфіскацією рухомого майна умовно до сплати продподатку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1848.*

**ЙОЛКІН Яків Степанович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Перша Миколаївка (нині с. Миколаївка) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. 23 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд, заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: запеклий ворог радянської влади, співробітничав з білогвардійцями. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу і конфіскації всього рухомого майна

умовно до сплати продподатку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1848.*

## К

**КАБАНЕНКО Макар Филімонович**, 1894 р. народження, нар. і проживав у с. Петропавлівка (нині с. Тарасівка) Пологівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний. Міліціонер Токмацького відділення міліції. Заарештований 22 листопада 1921 року, 5 грудня 1921 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: дезертирство. Запорізьким губревтрибуналом 22 листопада 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1814.*

**КАБАНЕЦЬ Юхим Іванович**, 1894 р. народження, с. Орлик Кобеляцького р-ну Полтавської області, українець, освіта початкова. Проживав у с. Наталівка Запорізького р-ну Запорізької області. Секретар Наталівської сільської ради. 2 грудня 1920 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: контрреволюційна агітація. Запорізьким губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 159.*

**КАБАНОВ Пантелеймон Микитович**, 1902 р. народження, нар. і проживав у с. Еристівка (нині с. Широке) Василівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 23 лютого 1921 року. Звинувачення: участь в контрреволюційній діяльності, махновець. Олександрівським губревтрибуналом 17 квітня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі. Згідно з амністією термін покарання зменшено на третину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 284.*

**КАВЕЗА Трохим Максимович**, 1855 р. народження, нар. і проживав у с. Нижні

Торгаї Нижньосірогозького р-ну Херсонської області, українець, освіта початкова, одноосібник. 25 січня 1922 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: участь в голодному бунті, де лунали заклики до повстання проти радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 27 серпня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1667.*

**КАВУН Іван Юхимович**, 1868 р. народження, нар. і проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. 4 грудня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: приховував землю, не платив радянських продподатків. Постанови губревтрибуналу у справі немає. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1943.*

**КАДУН Юхим Архипович**, 1868 р. народження, місце народження та національність не встановлені, освіта середня. Проживав у м. Олександрівську (нині м. Запоріжжя). Завідувач земської телефонної мережі м. Олександрівська. Заарештований 4 березня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційна діяльність, зберігання зброї. Олександрівським губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено згідно з амністією, вилучені речі конфісковані. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 92.*

**КАЗНАЧЕСВ Феofil Михайлович**, 1870 р. народження, с. Воробйовка Обоянського р-ну Курської області (Росія), росіянин, малограмотний. Проживав у м. Генічеську того ж р-ну Херсонської області. Священик-ієромонах Генічеського монастирського подвір'я. Заарештований 24 травня 1922 року, 27 травня 1922 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: приховував церковні цінності. Олександрівським губревтрибуналом 8 серпня 1922 року засуджений

до 9 місяців позбавлення волі із заміною відбування покарання штрафом в сумі 40 тис. карбованців. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1132.*

**КАЛАЙТАН Сидір Михайлович**, 1883 р. народження, нар. і проживав у с. Троїцьке (нині с. Карла Маркса) Бердянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. 28 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісний неплатник податків. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1921 року справу припинено у зв'язку зі скасуванням продподатку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1890.*

**КАЛАЧОВА-ШУРУПОВА Тетяна Маркіянівна**, 1888 р. народження, станиця Казанська Азово-Чорноморського краю (за старим адмін.-територ. поділом), росіянка, освіта вища. Проживала в м. Запоріжжі. Лікар однієї з шкіл м. Запоріжжя. Заарештована 11 вересня 1937 року. Звинувачення: дружина шпигуна-диверсанта. Особливою нарадою при НКВС СРСР 16 грудня 1937 року засуджена до 5 років виправно-трудових таборів як дружина ворога народу. Реабілітована у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11172.*



#### **КАЛАШНИКОВ**

**Валентин Григорович**, 1911 р. народження, м. Запоріжжя, росіянин, освіта середня, член ВКП(б). Проживав у м. Ростов-на-Дону (Росія). Помічник начальника штабу 255 стр. полку. Заарештований 9 березня 1946 року. Звинувачення: перебуваючи в полоні у фінському таборі військовополонених, був завербований фінською розвідкою. Особливою нарадою при МДБ СРСР 10 червня 1950 року засуджений до 10 років позбавлення волі за належність до агентури іноземної розвідки і передачу їй

шпигунських відомостей. Реабілітований у 1956 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11400.*

**КАЛАШНИКОВ Феофан Юхимович**, приблизно 1900–1903 р. народження, нар. і проживав у с. Велика Загорівка Борзнянського р-ну Чернігівської області, українець, малограмотний. Тимчасово перебував у Мелітопольському повіті, ніде не працював. Заарештований 27 липня 1921 року. Звинувачення: служив в армії Махна. Запорізьким губревтрибуналом 26 серпня 1922 року справу припинено за амністією. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1617.*

**КАЛИНИЧЕНКО Ілля Гордійович**, 1896 р. народження, нар. і проживав у с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 17 грудня 1930 року. Звинувачення: учасник бунту селян проти хлібозаготівель. Бердянським РВ ДПУ 22 грудня 1930 року звинувачення змінено на антирадянську агітацію і арешт замінений на підписку про невиїзд з с. Борисівка. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11409.*

**КАЛИНОВСЬКИЙ Трохим Григорович**, 1875 р. народження, нар. і проживав на хут. Васюковий (стара назва) Покровського р-ну Дніпропетровської області, українець, неписьменний, одноосібник. Застосування заходів обмеження волі не встановлено. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 16 грудня 1921 року зобов'язаний сплатити половину податку, надане право клопотати про зняття сплати решти податку. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1170.*

**КАЛІНІК Захар Пилипович**, 1876 р. народження, нар. і проживав у с. Новоградилівка Якимівського р-ну Запорізької об-

ласті, росіянин, освіта початкова, одноосібник. 6 січня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: підозра в переховуванні бійців армії Махна. Запорізьким губревтрибуналом 3 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1300.*

**КАЛЮЖНИЙ Парфентій Іванович**, нар. і проживав у с. Успенівка Бердянського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-одноосібник. Примусові заходи до винесення вироку суду не встановлені. Звинувачення: ухилявся від виконання законів радвлдади щодо сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 24 листопада 1921 року засуджений до 2 років позбавлення волі з конфіскацією земельного наділу – умовно. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1883.*

**КАЛЬЧЕВ Костянтин Іванович**, 1859 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-хлібороб. 7 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлдади, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 16 жовтня 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу і конфіскації всього майна умовно до сплати продподатку протягом 10 днів. Верховним Трибуналом УСРР 8 квітня 1922 року від покарання звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1869.*

**КАЛЬЧЕВ Костянтин Іванович**, 1865 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. 5 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлдади, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 16 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації всього майна і позбавлення земель-

ного наділу умовно до сплати податку протягом 10 днів. Верховним Трибуналом УСРР 8 квітня 1922 року від покарання звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1869.*

**КАЛЬЧЕНКО Іван Олександрович**, 1878 р. народження, с. Гниденець Лохвицького р-ну Полтавської області (так у кр. справі), українець, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Наглядач Запорізької в'язниці. Заарештований 2 листопада 1921 року. Звинувачення: служив у білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 622.*

**КАЛЬЧЕНКО Федір Максимович**, 1886 р. народження, нар. і проживав у с. Павлівка (нині приєднане до с. Данило-Іванівка) Мелітопольського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 26 вересня 1921 року. Звинувачення: дискредитація радянської влади – служив у білих. Запорізьким губревтрибуналом 16 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1529.*

**КАМИШЕВ Олексій Донатович (Долматович)**, 1901 р. народження, нар. і проживав у с. Більманка Куйбишевського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 9 травня 1921 року, 6 червня 1921 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: підозрювався в службі в армії Махна. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 337.*

**КАМПЕН Іван Якович**, 1904 р. народження, нар. і проживав в с. Верхня Хортиця (нині в межах м. Запоріжжя), німець, освіта початкова, без певного місця роботи. Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення:

вів організаційну контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 січня 1938 року засуджений до розстрілу як учасник німецької контрреволюційної повстанської і диверсійної організації, ліквідованої в Запорізькому районі. Вирок виконано 26 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11358.*

**КАПЛУН Іван Григорович**, 1889 р. народження, Ліфляндська губернія, Латвія (так у кр. справі), латиш, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Слюсар Запорізького заводу "Комунар". Заарештований 11 грудня 1937 року. Звинувачення: агент латвійської розвідки, вихваляв фашистську владу в Латвії. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 5 січня 1938 року засуджений до розстрілу як латвійський шпигун-диверсант. Вирок виконано 17 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11273.*

**КАРА Дмитро Георгійович**, 1901 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. 7 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлдади, відмовлявся сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 16 жовтня 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу з конфіскацією всього майна. Верховним Трибуналом УСРР 8 квітня 1922 року від покарання звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1869.*

**КАРАЖОВ Григорій Михайлович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Степанівка Друга Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 1 листопада 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісний неплатник продподатку радянській владі. Запорізьким губревтрибуналом 10 листопада 1921 року засуджений до

конфіскації всього рухомого майна умовно до сплати продподатку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1840.*

**КАРА-КУРКЧИ Юрій Ілліч**, 1899 р. народження, с. Мангуш (стара назва) Маріупольського району Донецької області (за старим адмін.-територ. поділом), грек, освіта вища. Проживав у м. Бердянську Запорізької області. Викладач математики Бердянського учительського інституту. Заарештований 15 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив активну контрреволюційно-шпигунську роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "агент грецької розвідки". Вирок виконано 1 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11255.*

**КАРАСЬ (він же КІРЕЛІС) Станіслав Антонович**, 1887 р. народження, нар. і проживав у смт Чернігівка того ж р-ну Запорізької області, українець, малограмотний. Чоботар-приватник. Заарештований 23 грудня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 7 липня 1922 року справу припинено за недоведенням звинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1796.*

**КАРАУЛАНОВ Степан Степанович**, 1897 р. народження, с. Банівка Приморського району, проживав у м. Приморську того ж району Запорізької області, болгарин, малограмотний. Вантажник рибцеху в с. Обіточне Дніпропетровського облрибтресту. Заарештований 18 лютого 1938 року. Звинувачення: був членом контрреволюційної повстанської організації. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 14 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник болгарсько-націоналістичної повстанської групи в с. Ногайськ" (нині м. Приморськ). Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11330, 11331.*

**КАРАУЛОВ Фердинанд Іванович**, 1895 р. народження, м. Гуляйполе того ж району Запорізької області, проживав у м. Запоріжжі, німець, малограмотний. Рихтувальник комбайнового цеху Запорізького заводу "Комунар". Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив організаційну контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник німецької контрреволюційної повстанської диверсійної організації". Вирок виконано 2 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11257, 11258.*

**КАРПЕНЧУК Олексій Данилович**, 1895 р. народження, м. Здолбунів того ж району Рівненської області, українець, освіта середня. Член ВКП(б) в 1931–1935 рр. Проживав у м. Мелітополі. Технік паровозного депо залізн. ст. Мелітополь. Заарештований 7 жовтня 1937 року. Звинувачення: вороже налаштований щодо існуючого режиму, підтримував зв'язок з консульством однієї з іноземних держав. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 25 листопада 1937 року засуджений до розстрілу за проведення контрреволюційної агітації, спрямованої на дискредитацію партії і уряду. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11403.*

**КАРПІНСЬКИЙ Дмитро Гаврилович**, рік народження не встановлено, нар. в с. Захарково Льговського р-ну Курської області (Росія), національність не встановлена, освіта середня. Проживав у с. Верхні Торгаї Ножньосірогозького р-ну Херсонської області. Священик у с. Верхні Торгаї. 28 червня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: контрреволюціонер – поширював місіонерські листи. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1567.*



**КАСИМОВ Дем'ян Петрович**, 1869 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-хлібороб. 7 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлдади, ухилився від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 16 жовтня 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу з конфіскацією всього майна умовно до сплати податку протягом 10 днів. Верховним Трибуналом УСРР 8 квітня 1922 року від покарання звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11282, 11283.*

**КАСПЕР Іван Абрамович**, 1901 р. народження, нар. і проживав у с. Сарматове (стара назва) Богданівської сільради Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 24 жовтня 1921 року. Звинувачення: не виконував розпоряджень радянської влади, не сплачував продподатків. Запорізьким губревтрибуналом 25 жовтня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі і конфіскації всього зернохліба. 8 квітня 1922 року з невідомих причин справу припинено, з-під варті звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1215.*

**КАСПЕР Петро Францович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Морозівка Запорізького району Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 14 жовтня 1929 року. Звинувачення: агітував проти здійснюваних радвлдадою заходів на селі. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 18 січня 1930 року засуджений до 3 років вислання в Північний край як соціально шкідливий елемент, який вів систематичну агітацію за зрив заходів радвлдади на селі. Реабілітований у 1999 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11288.*

**КАСЯН Яків Федотович**, 1894 р. народження, с. Касянівка (стара назва) Кобе-

ляцького району Полтавської області, українець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Газовий майстер Запорізького коксохімзаводу. Заарештований 22 березня 1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної організації. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 10 травня 1938 року засуджений до розстрілу як учасник ліквідованої контрреволюційної повстанської організації. Вирок виконано 14 червня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11282, 11283.*

**КАСЯНЕНКО Іван Прокопович**, 1903 р. народження, нар. і проживав у с. Володимирівка (нині с. Любимівка) Гуляйпільського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-хлібороб. 30 вересня 1922 року відібрано підписку про невіїзд. Звинувачення: незаконне зберігання зброї. Олександрівським губревтрибуналом 5 жовтня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1215.*

**КАСЬЯНОВ Дмитро Фомич**, 1885 р. народження, с. Тимошівка Михайлівського району, проживав у м. Мелітополі Запорізької області, росіянин, малограмотний. Вулканізаторник Мелітопольської артілі "Червоний партизан". Заарештований 27 червня 1937 року. Звинувачення: контрреволюційна агітація. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 1 жовтня 1937 року засуджений до розстрілу за антирадянську агітацію. Вирок виконано 24 жовтня 1937 року в м. Мелітополі. Реабілітований у 1961 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11397.*

**КАТЕХІН Павло Дмитрович**, 1902 р. народження, м. Афіни (Греція), грек, освіта початкова, член ВКП(б). Проживав у м. Бердянську Запорізької області. Керуючий Бердянським "Дніпрорибтрестом". Заарештований 15 грудня 1937 року. Звинувачення: про-

водив активну контрреволюційно-шпигунську діяльність. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "шпигун польської розвідки і зашкідництво у Бердянському рибтресті". Вирок виконано 1 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11209, 11210.*

**КАЧАН Василь Якович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Преображенка Оріхівського району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 27 січня 1930 року. Звинувачення: агітував селян не вступати до колгоспу. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 12 березня 1930 року засуджений до 3 років висилки в Північний край Росії за агітацію селян проти колективізації. Реабілітований у 1989 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11412.*

**КАШАРНОВСЬКИЙ Олександр Миколайович**, 1871 р. народження, с. Данилівка Барвінківського р-ну Харківської області, росіянин, освіта середня. Проживав у смт Андріївка Бердянського р-ну Запорізької області. Священик Покровської церкви в с. Андріївка. Заарештований 8 травня 1921 року, 8 червня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: контрреволюціонер – вихваляв білу армію Врангеля. Запорізьким губревтрибуналом 7 серпня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі. Звільнений за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1042.*

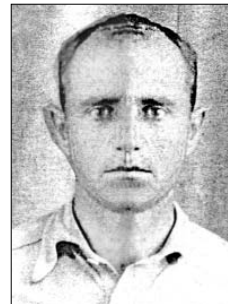
**КВАПП Петро Петрович**, 1869 р. народження, нар. і проживав у с. Микільське (стара назва) Богданівської сільради Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 25 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 26 жовтня 1921 року засуджений до 5 років позбавлення

волі. З невідомих причин 8 квітня 1922 року справу припинено, з-під варті звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1971.*

**КВАЧ Петро Тимофійович**, 1898 р. народження, нар. і проживав у с. Красногірка (нині в межах м. Мелітополя) Запорізької області, українець, малограмотний. Міліціонер Мелітопольської повітової міліції. Заарештований 3 березня 1921 року. Звинувачення: служив у Махна. Олександрівським губревтрибуналом 20 квітня 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі. Звільнений за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1448.*



**КЕЛЕР Володимир Рейнгольдович**, 1913 р. народження, нар. і проживав у м. Мелітополі Запорізької області, німець, освіта не встановлена. Пекар міського споживчого товариства м. Молочанська. Заарештований

7 вересня 1941 року. Звинувачення: проводив антирадянську агітацію серед населення. Особливою нарадою при НКВС СРСР 14 жовтня 1942 року засуджений до 8 років позбавлення волі як соціально небезпечний елемент. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11405.*

**КЕТЛЕР Вільгельм Петрович**, 1892 р. народження, нар. і проживав у с. Лібенау (нині приєднане до с. Остриківка) Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 25 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, не виконував розпоряджень радвлади, злісний неплатник продподатку. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1982.*

**КИЗИЛОВ Микола Федосійович**, 1889 р. народження, нар. і проживав у с. Ти-

мошівка Михайлівського р-ну Запорізької області, росіянин, освіта середня, одноосібник. Заарештований 24 лютого 1921 року. 14 березня 1921 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: при реєстрації намагався приховати своє офіцерське звання. Запорізьким губревтрибуналом 3 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1299.*

**КИПТИЛО Ксенія Вакулівна**, 1876 р. народження, нар. і проживала в с. Семенівка Пологівського р-ну Запорізької області, українка, неписьменна, селянка-одноосібниця. Застосування заходів обмеження волі не встановлено. Звинувачення: злісно не сплачувала продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 4 листопада 1921 року зобов'язана сплатити податок під загрозою конфіскації майна. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1179.*

**КИРИЛЕНКО Василь Прокопович**, 1867 р. народження, нар. і проживав у с. Велика Білозерка того ж р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований в липні 1921 року, після допиту звільнений під підписку про невіїзд (дати не встановлені). Звинувачення: контрреволюціонер. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за недоведенням складу злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1513.*

**КИРИЯН Іларіон Маркович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Воскресенка (нині с. Чапаєвка) Пологівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. Застосування заходів обмеження волі не встановлено. Звинувачення: не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року засуджений до 1 року позбавлення волі з зобов'язанням у триденний термін сплатити податок. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1180.*

**КИСЕНКО Іван Микитович**, 1876 р. народження, смт Покровське Дніпропетровської області, українець, освіта середня. Проживав у смт Комишуваха Оріхівського р-ну Запорізької області. Діловод Комишуваського волземвідділу. Заарештований в лютому 1921 року. Звинувачення: підозрювався в контрреволюційній діяльності. Олександрівським губревтрибуналом 30 травня 1921 року справу припинено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 268.*

**КИСЕНКО Олена Іванівна**, 1903 р. народження, смт Покровське Дніпропетровської області, українка, освіта початкова. Проживала в смт Комишуваха Оріхівського р-ну Запорізької області. Член товариства "Просвіта" в смт Комишуваха, артистка театральної секції. Заарештована 26 лютого 1921 року. Звинувачення: підозрювалася в контрреволюційній діяльності. Олександрівською ГубНК 2 березня 1921 року звільнена під нагляд. 1 вересня 1921 року Запорізьким губревтрибуналом нагляд знято. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 268.*

**КИТАЙГОРОДСЬКИЙ Пимон Євхійович**, 1884 р. народження, смт Томаківка того ж району, проживав у с. Водяне Солонянського району Дніпропетровської області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 28 грудня 1928 року. Звинувачення: був членом секти "трясунів", агітував проти існуючої влади. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 16 серпня 1929 року з-під варти звільнений з позбавленням права проживання у визначених місцевостях країни з прикріпленням до певного місця проживання терміном на 3 роки. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11322.*

**КИЩЕНКО Петро Захарович**, 1886 р. народження, нар. і проживав у с. Новопилипівка Мелітопольського р-ну Запорізької області, українець, освіта не встановлена, селянин-одноосібник. 10 жовтня 1921 року

відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: вів контрреволюційну діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1554.*

**КІБЛЕР Карл Михайлович**, 1881 р. народження, нар. і проживав у с. Миколай-Полі Новомиколаївського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Арешт не застосовувався. Звинувачення: не сплатив продподатку. Олександрівським губревтрибуналом 16 грудня 1921 року засуджений до 6 місяців позбавлення волі з виконанням продподатку в половинному розмірі. 8 квітня 1922 року справу припинено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1189.*

**КІВАЧЕВ (КОВАЧЕВ) Степан Христович**, 1856 р. народження, нар. і проживав у с. Преслав Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-одноосібник. 8 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркуль, злісний неплатник державного продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 20 жовтня 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу і конфіскації всього майна умовно до сплати податку протягом 6 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1832.*

**КІНЧЕВСЬКА Мотрона Миколаївна**, 1881 р. народження, нар. і проживала в с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарка, освіта початкова, селянка-одноосібниця. Заарештована 21 листопада 1921 року. Звинувачення: приховувала хліб, ухилялася від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 8 грудня 1921 року справу припинено за амністією і скасуванням продподатку. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1863.*

**КІРКОВ Кирило Іванович**, 1875 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бер-

дянського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. 6 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркуль, злісний неплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 16 жовтня 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу з конфіскацією всього майна умовно до сплати податку протягом 10 днів. Верховним Трибуналом УСРР 8 квітня 1922 року від покарання звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1869.*

**КІРОВ Іван Федорович**, 1875 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 5 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний ворог радянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 12 жовтня 1921 року позбавлений земельного наділу з конфіскацією частини нерухомого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1825.*

**КІРОВ Михайло Ілліч**, 1854 р. народження, нар. і проживав у с. Вячеславка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-хлібороб. 25 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлдади, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього майна умовно до сплати податку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1867.*

**КІТЦ Бергард Анцович**, 1890 р. народження, м. Рига (Латвія), латиш, освіта середня. Проживав у м. Запоріжжі. Старший економіст електромережбуду "Дніпроенерго". Заарештований 4 грудня 1937 року. Звинувачення: шпигунська і підривна робота на користь Латвії. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 січня 1938 року засуджений до

розстрілу як агент латвійської розвідки. Вирок виконано 27 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11345.*

**КЛАССЕН Абрам Абрамович**, 1885 р. народження, с. Кадагай (стара назва) АР Крим, німець, освіта середня. Проживав у м. Запоріжжі. Бухгалтер управління капітального будівництва Запорізького заводу № 29 ім. Баранова. Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив організаційну контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник німецької контрреволюційної повстанської диверсійної організації". Вирок виконано 2 лютого 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11257, 11258.*

**КЛАССЕН Гергард Іванович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Тіге (нині с. Орлове) Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 11 листопада 1921 року, 14 листопада 1921 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: невиконання постанови радвлади про сплату продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 15 листопада 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1938.*

**КЛАССЕН Корнеліус Францович**, 1870 р. народження, нар. і проживав у с. Баштанівка (стара назва) Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований не пізніше 19 листопада 1921 року. Звинувачення: злісний неплатник продподатку радянській владі. 19 листопада 1921 року справу передано до Запорізького губревтрибуналу. Рішення трибуналу у кр. справі немає. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1930.*

**КЛАССЕН Петро Давидович**, 1905 р. народження, нар. і проживав в с. Верхня Хортиця (нині в межах м. Запоріжжя), німець, освіта початкова. Електрик заводу ім. К. Маркса в с. Верхня Хортиця. Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив організаційну контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 січня 1938 року засуджений до розстрілу як активний учасник німецької контрреволюційної повстанської диверсійної організації. Вирок виконано 26 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11358.*

**КЛАССЕН Петро Францович**, 1863 р. народження, нар. і проживав у с. Баштанівка (стара назва) Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований не пізніше 19 листопада 1921 року. Звинувачення: злісний неплатник продподатків радянській владі. 19 листопада 1921 року справу передано до Запорізького губревтрибуналу. Рішення трибуналу у справі відсутнє. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1930.*

**КЛАССЕН Петро Якович**, 1882 р. народження, нар. і проживав у с. Корнилівка (нині с. Хмельницьке) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 1 жовтня 1921 року, 21 жовтня 1921 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: злісно не виконував розпоряджень радвлади, не сплачував продподатки. Запорізьким губревтрибуналом 30 жовтня 1921 року засуджений до 1 року позбавлення волі. 8 квітня 1922 року з невідомих причин справу припинено, від покарання звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1974.*

**КЛАССЕН Яків Якович**, 1864 р. народження, нар. і проживав у с. Орлове Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець,

малограмотний, одноосібник. Заарештований 6 листопада 1921 року. 12 грудня 1921 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: вороже ставився до Червоної армії. Запорізьким губревтрибуналом 22 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 637.*

**КЛАТ Василь Олександрович**, 1887 р. народження, нар. і проживав у с. Ташенак Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова. Без постійного місця роботи. Заарештований 7 березня 1921 року, 13 березня 1921 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: підтримував махновців. Запорізьким губревтрибуналом 16 квітня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1457.*

**КЛЕЙН Петро Петрович**, 1885 р. народження, м. Льєж (Бельгія), бельгієць, освіта середня, член компартії (так у кр. справі). Проживав у м. Генічеську того ж р-ну Херсонської області. Інструктор Генічеського учкомводу (так у кр. справі). Заарештований 15 травня 1921 року, з 18 травня 1921 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: розповсюджував провокаційні чутки. Запорізьким губревтрибуналом 20 серпня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1156.*

**КЛИМОВ Микола Терентійович**, 1907 р. народження, м. Обоянь Курської області (Росія), росіянин, освіта неповна середня. Проживав у м. Запоріжжі. Начальник відділу кадрів Запорізького магнієвого заводу. Заарештований 23 грудня 1937 року. Звинувачення: був членом контрреволюційної організації, вів підривну роботу в промисловості. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 26 січня 1938 року засуджений до розстрілу за контрреволюційну діяльність. Вирок виконано 8 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11246.*

**КЛІВЕР Гейнріх Іванович**, 1881 р. народження, нар. і проживав у с. Суворовка (стара назва) Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 24 жовтня 1921 року, 17 листопада 1921 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: злісне невиконання постанов радвлдади про продподаток. Рішення губревтрибуналу у справі немає. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1929.*

**КЛІВЕР Зузана Петрівна**, 1854 р. народження, нар. і проживала в с. Нейкірх (нині с. Ударне) Токмацького р-ну Запорізької області, німкеня, освіта початкова, селянка-одноосібниця. Заарештована 15 листопада 1921 року. Звинувачення: міняла зерно на капусту, чим злісно порушила закон радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 16 листопада 1921 року виправдана, з-під варті звільнена. Реабілітована у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1920.*

**КЛІВЕР Яків Францович**, 1890 р. народження, нар. і проживав у с. Хлібне (стара назва) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 19 жовтня 1921 року. Звинувачення: не виконував розпоряджень радянської влади, куркуль, ухилився від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 19 жовтня 1921 року засуджений до 4 років позбавлення волі з конфіскацією третини всього майна. 8 квітня 1922 року з невідомих причин справу припинено. Від покарання звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1973.*

**КЛІЗЕ Адольф Давидович**, 1906 р. народження, с. Вулки (стара назва) Барішівського району Київської області, німець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Охоронник листопркатного цеху комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 14 липня

1938 року. Звинувачення: активний учасник антирадянської організації. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 29 вересня 1938 року засуджений до 10 років позбавлення волі як "учасник шпигунсько-диверсійної організації". Військовим трибуналом Одеського військового округу 22 травня 1939 року рішення "трійки" скасоване за відсутністю складу злочину, з-під варти звільнений. Реабілітований у 1939 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11131.*

**КЛЮНКОВ Степан Семенович**, 1883 р. народження, нар. і проживав у с. Перша Миколаївка (нині с. Миколаївка) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, ворожий радянській владі елемент, злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу і конфіскації рухомого майна умовно до сплати продподатку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1848.*



**КНИШ Іван Антонович**, 1908 р. народження, нар. і проживав у с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 11 жовтня 1930 року.

Звинувачення: агітував селян протидіяти радянській владі при вилученні у них хлібних запасів. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року засуджений до 3 років позбавлення волі умовно за активну участь в бунті селян проти надмірних хлібозаготівель. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*

**КОБА Феодосій Феодосійович**, 1898 р. народження, нар. і проживав у с. Велика Білозерка того ж р-ну Запорізької області, ук-

раїнець, неписьменний, одноосібник. Заарештований 4 листопада 1921 року. 28 листопада 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: незаконне зберігання нагана. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1569.*

**КОБЕЦЬ Пантелеймон Семенович**, 1888 р. народження, нар. і проживав на хут. Юзгуй (стара назва) Генічеського р-ну Херсонської області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 30 вересня 1921 року. Звинувачення: незаконне зберігання зброї. Запорізьким губревтрибуналом 13 листопада 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі. Звільнений від покарання за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1530.*

**КОБЕЦЬКИЙ (КОБЕЗСЬКИЙ) Данило Михайлович**, 1853 р. народження, нар. і проживав у м. Оріхові того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Перебував на утриманні дітей. Заарештований 21 березня 1921 року. Звинувачення: видавав білим радянських працівників. Запорізьким губревтрибуналом 25 червня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 208.*

**КОБЗАР Тихон Якович**, 1893 р. народження, с. Новогеоргієвськ Кременчуцької губернії (так у кр. справі), українець, освіта неповна середня. Проживав у с. Царицин Кут (нині с. Приморське) Василівського р-ну Запорізької області. Поштовий працівник в с. Царицин Кут. Заарештований 23 червня 1921 року, 28 червня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: переховував бандитів – ворогів радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 15 вересня 1921 року справа припинена, з-під варти звільнений. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 426.*

**КОБКА Олександр Федорович**, 1904 р. народження, смт Іванівка того ж району Херсонської області, українець, освіта початкова. Проживав у м. Токмак того ж району Запорізької області. Автогенник племгоспу ім. К.Ліbkнехта в м. Великий Токмак. Заарештований 26 вересня 1937 року. Звинувачення: вороже налаштований до існуючого ладу. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 1 жовтня 1937 року засуджений до розстрілу за "активну контрреволюційну агітацію, заклики до збройного повалення радянської влади". Вирок виконано 17 жовтня 1937 року в м. Мелітополі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11159.*

**КОБРИН Іван Миколайович**, 1886 р. народження, с. Стужиця Великоберезнянського р-ну Закарпатської області, поляк, освіта початкова. Проживав у с. Новоскелювате (нині с. Скелювате) Токмацького р-ну Запорізької області. Секретар Новомихайлівської волосної ради (нині Чернігівський р-н). Заарештований 6 липня 1921 року, з 11 серпня 1921 року перебував на підписці про невіїзд. Звинувачення: служив у Махна. Запорізьким губревтрибуналом 25 вересня 1922 року справу припинено за недоведенням злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 937.*

**КОВАЛЕВСЬКИЙ Олександр Васильович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у м. Запоріжжі, українець, освіта початкова. Міліціонер Запорізької річкової міліції. Заарештований 30 жовтня 1921 року. Звинувачення: служив у білій армії, не з'явився на реєстрацію. Запорізьким губревтрибуналом 28 червня 1922 року засуджений до 1 року примусових робіт без позбавлення волі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 856.*

**КОВАЛЕНКО Авер'ян Сидорович**, рік народження не встановлено, нар. і проживав у с. Біленьке Запорізького р-ну Запорізької області, українець, освіта не встановлена, селянин-одноосібник. Заарештований 8 жовт-

ня 1921 року. Звинувачення: образа радянської влади (за те, що взяли ваги і не повернули). Запорізьким губревтрибуналом 19 жовтня 1921 року справу припинено, ваги повернено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 546.*

**КОВАЛЕНКО Андрій Каленикович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Токмачане (нині с. Чернігово-Токмачанськ) Чернігівського району Запорізької області, українець, малограмотний. Рядовий колгоспник к-спу "Більшовицький шлях" в с. Чернігівка. Заарештований 9 березня 1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної повстанської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 1 квітня 1938 року засуджений до розстрілу за підозрою в участі в контрреволюційній повстанській організації. Вирок виконано 7 червня 1938 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1960 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11366–11370.*

**КОВАЛЕНКО Гаврило Аникійович**, 1889 р. народження, нар. і проживав у с. Нижні Сірогози того ж р-ну Херсонської області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 25 травня 1921 року, 2 червня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1421.*

**КОВАЛЕНКО (КОВАЛЬОВ) Григорій Леонтійович**, 1864 р. народження, м. Василівка, проживав у с. Орлянське Василівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний. Тимчасово ніде не працював. Заарештований 16 червня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1921 року справу припинено за недоведенням складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1512.*





**КОВАЛЕНКО Євдокія Іванівна**, 1897 р. народження, нар. і проживала в с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українка, малограмотна, селянка-одноосібниця. Заарештована 15 листопада 1930 року. Звинувачення: член групи, що виступала проти заходів радянської влади на селі. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року засуджена до 3 років позбавлення волі умовно за участь в бунті селян проти хлібозаготівель. З-під варти звільнена. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*

**КОВАЛЕНКО Йосип** (по-батькові нерозбірливо), 1889 р. народження, нар. і проживав у с. Нижні Сірогози того ж р-ну Херсонської області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 25 травня 1921 року, з 10 червня 1921 року перебував на підписці про невіжд. Звинувачення: вів контрреволюційну діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1421.*

**КОВАЛЕНКО Федот Микитович**, 1904 р. народження, нар. і проживав у с. Воскресенка (нині с. Чапаєвка) Пологівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Писар ревкому в с. Воскресенка. Заарештований 30 серпня 1920 року. Звинувачення: колишній махновець. Олександрівським губернським ревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією, з-під варти звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 127.*

**КОВАЛЬ Євдокія Іванівна**, 1881 р. народження, с. Котовка Магдалинівського р-ну Дніпропетровської області, українка, неписьменна. Проживала в м. Мелітополі За-

порізької області. Прибиральниця Мелітопольського комунгоспу. Заарештована 12 січня 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонерка, виказувала червоноармійців білим. Запорізьким губревтрибуналом 19 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1473.*

**КОВАЛЬ Феоктист Захарович**, 1864 р. народження, с. Котовка Магдалинівського р-ну Дніпропетровської області, українець, освіта початкова. Проживав у м. Мелітополі Запорізької області. Завідуючий пожежним обозом м. Мелітополя. Заарештований 5 лютого 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер, переслідував і бив революціонерів у 1905 р. Запорізьким губревтрибуналом 19 квітня 1921 року справу припинено за амністією і недоведенням обвинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1473.*

**КОВАЛЬОВ Василь Миколайович**, 1881 р. народження, нар. і проживав у с. Кизляр (нині в межах м. Мелітополя) Запорізької області, українець, освіта середня. Голова профспілки робітників залізн. ст. Мелітополь. Заарештований 17 листопада 1920 року. Звинувачення: шпигун і контрреволюціонер. Олександрівським губревтрибуналом 13 лютого 1921 року засуджений до 10 років позбавлення волі. У зв'язку з амністією термін покарання скорочено до 5 років. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 33.*

**КОВАЛЬОВ Никифор Антонович**, 1897 р. народження, станиця (нерозбірливо) Таганрозького округу Донської області (нині Ростовська область, Росія), росіянин, неписьменний. Проживав у с. Янчекрак (нині с. Кам'янське) Василівського р-ну Запорізької області, хлібороб. Заарештований 19 вересня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 15 грудня 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі за дезертирство і службу в білій армії. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 473.*

**КОВАЛЬЧУК Василь Семенович**, 1898 р. народження, с. Ляшківці (стара назва) Кам'янець-Подільського району Хмельницької області, українець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Слюсар Запорізького Дніпробуду. Заарештований 10 березня 1932 року. Звинувачення: займався шпигунською діяльністю на користь Польщі. "Трійкою" при колегії ДПУ УСРР 5 грудня 1932 року засуджений до 5 років позбавлення волі за шпигунство на користь Польщі. Реабілітований у 1990 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11416.*

**КОВАЛЬЧУК Гнат Дмитрович**, 1896 р. народження, с. Лещани Холмської губернії, Польща (так у кр. справі), українець, освіта початкова. Проживав у с. Чапаєвка Поголівського району Запорізької області. Муляр та штукатур спілки будівельників м. Поголів. Заарештований 27 листопада 1937 року. Звинувачення: проводив контрреволюційну агітацію, називав радянський уряд ворогом народу, вихваляв Польщу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 грудня 1937 року засуджений до розстрілу за виявлення незадоволення існуючим ладом, за наклепи про голод і злидні в СРСР. Вирок виконано 26 грудня 1937 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11268.*

**КОВАЛЬЧУК Григорій Семенович**, 1900 р. народження, с. Ляшківці (стара назва) Кам'янець-Подільського району Хмельницької області, українець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Слюсар Запорізького Дніпробуду. Заарештований 10 березня 1932 року. Звинувачення: шпигунство на користь Польщі. "Трійкою" при колегії ДПУ УСРР 5 грудня 1932 року засуджений до 3 років висилки в Північний край Росії за шпигунство на користь Польщі. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1990 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11416.*

**КОВАЛЬЧУК Тихон Семенович**, 1903 р. народження, с. Ляшківці (стара назва)

Кам'янець-Подільського району Хмельницької області, українець, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Молодший десятник Запорізького заводу феросплавів. Заарештований 16 квітня 1932 року. Звинувачення: шпигунство на користь Польщі. "Трійкою" при колегії ДПУ УСРР 5 грудня 1932 року засуджений до 3 років висилки в Північний край Росії за шпигунство на користь Польщі. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1990 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11416.*

**КОВЕЗА Феодосій** (по-батькові не встановлено), 1887 р. народження, нар. і проживав у с. Нижні Торгаї Нижньосірогозького р-ну Херсонської області, українець, малограмотний, одноосібник. 25 січня 1922 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: участь в голодному бунті, де лунали заклики до повстання проти радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 27 серпня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1667.*

**КОВЕРЦ Іван Федорович**, 1889 р. народження, нар. і проживав у с. Олександрівка Покровського р-ну Дніпропетровської області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Арешт не застосовувався. Звинувачення: не сплатив продподатку. Олександрівським губревтрибуналом 14 грудня 1921 року зобов'язаний надати документи про неспроможність сплати податку. 8 квітня 1922 року справу припинено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1184.*

**КОВТУН Герасим Трохимович**, 1871 р. народження, нар. і проживав на хут. Грабовий (нині його немає) Балківської сільради Василівського району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 22 вересня 1929 року. Звинувачення: вів антирадянську агітацію, спрямовану на зрив кампанії хлібозаготівель. Особливою нарадою при колегії

ОДПУ УСРР 18 січня 1930 року засуджений до 3 років вислання в Північний край за антирадянську агітацію з метою зірвати заходи радянської влади на селі. Реабілітований у 1996 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11311.*

**КОВТУН Омелян Іванович**, 1865 р. народження, нар. і проживав у с. Новоіванівка Генічеського р-ну Херсонської області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. 28 червня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: підозрювався в контрреволюційній діяльності. Запорізьким губревтрибуналом 7 жовтня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1377.*

**КОЗАКОВ Павло Дмитрович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Мануйлівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-хлібороб. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, агітатор проти радвлади, неплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року засуджений до конфіскації половини рухомого майна і позбавлення земельного наділу. 25 квітня 1922 року звільнений від покарання з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 р.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1872.*

**КОЗЛОВ Павло Михайлович**, 1889 р. народження, нар. і проживав у м. Генічеську того ж р-ну Херсонської області, українець, малограмотний, член КПУ. Тимчасово ніде не працював. Заарештований 15 травня 1921 року, 18 травня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: розповсюджував провокаційні чутки. Запорізьким губревтрибуналом 20 серпня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1156.*

**КОЗЛЯКОВСЬКИЙ Йосип Васильович**, 1892 р. народження, м. Сарни Рівнен-

ської області, українець, малограмотний. Проживав у м. Генічеську того ж р-ну Херсонської області, безробітний. Заарештований 1 березня 1921 року. Звинувачення: служив у Махна і в білих. Олександрівським губревтрибуналом 20 червня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1096.*

**КОЛЕСНИК Григорій Федорович**, 1898 р. народження, с. Федорівка Запорізького району Запорізької області, проживав у м. Запоріжжі, українець, малограмотний. Слюсар Запорізького заводу феросплавів. Заарештований 14 липня 1938 року. Звинувачення: збирав шпигунські дані на користь Німеччини. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 6 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу як агент німецької розвідки, який зобов'язався здійснювати диверсійні акти після початку війни. Вирок виконано 9 жовтня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11421, 11422.*

**КОЛІСНИК Данило Парфентійович**, 1875 р. народження, нар. і проживав у с. Басань Пологівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-односібник. Заарештований 9 лютого 1921 року. Звинувачення: син служив у Махна. Вирок суду у справі відсутній. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 2195. – Оп. 1. – Спр. 9.*

**КОЛІСНИК Сергій Іванович**, 1901 р. народження, нар. і проживав у с. Пологи Пологівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 1 лютого 1921 року. Звинувачення: у 1919 році служив у армії Махна телефоністом. Запорізьким губревтрибуналом 25 травня 1921 року засуджений до 2 років позбавлення волі умовно (за участь у діючій армії Махна). Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 243.*

**КОЛІСНИЧЕНКО Василь Тихонович**, 1895 р. народження, нар. і проживав у с. Цареводарівка (нині с. Ботієве) Приазовського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, хлібороб-одноосібник. Заарештований 11 листопада 1921 року. Звинувачення: ухилення від сплати продподатку і приховування хліба. Запорізьким губревтрибуналом 8 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1847.*

**КОЛІСНИЧЕНКО Іван Юхимович**, 1841 р. народження, нар. і проживав у с. Строганівка Приазовського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-одноосібник. 25 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд, заарештований 1 листопада 1921 року. Звинувачення: ворог радянської республіки, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 4 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна умовно до сплати продподатку протягом двох тижнів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1839.*

**КОЛОГОЙДА Лука Іванович**, 1868 р. народження, нар. і проживав у с. Воскресенка (нині с. Чапаєвка) Пологівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. Застосування примусових заходів до вироку суду не встановлено. Звинувачення: не сплачував продовольчий податок і агітував селян робити те ж саме. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року засуджений до 1 року ув'язнення з зобов'язанням сплатити податок у триденний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1180.*

**КОЛОДІЙ Мефодій Петрович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Великомихайлівка Покровського р-ну Дніпропетровської області, українець, неписьменний, одноосібник. Застосування примусових заходів до вироку суду не встановлено. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий по-

даток. Запорізьким губревтрибуналом 16 грудня 1921 року засуджений до 1 року примусових робіт, а 8 квітня 1922 року це рішення скасоване. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1171.*

**КОЛОДЯЖНА Магдаліна Кіндратівна**, 1896 р. народження, с. Любимівка Софіївського району Дніпропетровської області, німкеня, освіта початкова. Проживала в с. Верхня Хортиця (нині в межах м. Запоріжжя), домогосподарка. Заарештована 30 жовтня 1944 року. Звинувачення: під час німецької окупації зареєструвалася як "фольксдойче". Особливою нарадою при НКВС СРСР за зрадницьку поведінку під час окупації 10 лютого 1945 року засуджена до 5 років вислання в Сузунський район Новосибірської області. Реабілітована у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11166.*

**КОЛОМОЄЦЬ Єлисей Петрович**, 1871 р. народження, нар. і проживав у смт Новомиколаївка того ж району Запорізької області, росіянин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 17 жовтня 1929 року. Звинувачення: займався злісною систематичною агітацією, спрямованою на зрив заходів радянської влади на селі. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 18 січня 1930 року засуджений до 3 років позбавлення волі як соціально шкідливий елемент, який вів систематичну агітацію з метою зриву радянських заходів на селі. Реабілітований у 1996 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11309.*

**КОЛОМОЄЦЬ Олексій Степанович**, 1875 р. народження, нар. і проживав на хут. Олександрівський (нині його немає) Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Застосування примусових заходів не встановлено. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 29 жовтня 1921 року справу розглянуто, зміст вироку не встановлено. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1178.*

**КОЛОСКОВ Петро Якович**, 1875 р. народження, нар. і проживав у с. Астраханка Мелітопольського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 15 квітня 1921 року, 23 квітня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: контрреволюціонер, агітував проти вивезення хліба. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1541.*

**КОЛТАКОВ Григорій Єрмолайович**, 1894 р. народження, нар. і проживав у с. Новодмитрівка Генічеського р-ну Херсонської області, росіянин, освіта початкова, лимар у с. Новодмитрівка. Заарештований 14 жовтня 1921 року, 27 жовтня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: виявляв контрреволюційні нахили. У серпні (точна дата не вказана) 1922 р. справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1116.*

**КОМЕЛЬ Рудольф Іванович**, 1890 р. народження, Італія (так у кр. справі), словенець, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі, чоботар-приватник. Заарештований 5 лютого 1938 року. Звинувачення: шпигунська діяльність на користь Італії. Особливою "трійкою" УНКДБ по Дніпропетровській області 5 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу за шпигунську діяльність на користь Італії. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11394.*

**КОМНАТНИЙ Ісаак Степанович**, 1871 р. народження, нар. і проживав у с. Мар'янівка Приазовського р-ну Запорізької області, українець, освіта не встановлена, одноосібник. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року умовно

конфіскована половина рухомого майна з вимогою сплатити податок протягом двох тижнів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1852.*

**КОМПАНИЦЬ Тимофій Архипович**, 1856 р. народження, нар. і проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-одноосібник. 3 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: порушував чинний закон про сплату продподатку. Запорізьким губревтрибуналом справу припинено за відсутністю складу злочину (дата рішення трибуналу не встановлена). Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1912.*

**КОНДРАТЕНКО Іван Григорович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Солодка Балка Токмацького р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Міліціонер Великотокмацької повітової міліції. Заарештований 16 вересня 1920 року. Звинувачення: належав до банди Махна. Олександрівським губревтрибуналом 17 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 216.*

**КОНОВ Альберт Кирилович**, 1885 р. народження, м. Вітебськ (Білорусь), латиш, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Пічник відділу капітального будівництва Дніпровського алюмінієвого заводу в м. Запоріжжі. Заарештований 4 грудня 1937 року. Звинувачення: завербований для розвідувально-диверсійної роботи на користь Німеччини. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 5 січня 1938 року засуджений до розстрілу за активну підривно роботу шляхом псування складного обладнання і шкідницького монтажу спеціальних печей по виплавленню алюмінію. Вирок виконано 17 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11356.*

**КОНОВАЛЕНКО Федот Васильович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Пет-

рівка Якимівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний. Голова ревкому в с. Петрівка. 27 січня 1922 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: служив у білій армії, агітував проти радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 27 серпня 1922 року справу припинено за недоведенням злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1631.*

**КОНОНЕНКО Зіновій Якович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Копані Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, хлібороб. Заарештований 11 лютого 1921 року, 14 лютого 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: переховував махновців. Запорізьким губревтрибуналом 17 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 178.*

**КОНОНЕНКО Никифор Мартинович**, 1883 р. народження, нар. і проживав у с. Лозанівка Приморського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. 2 жовтня 1922 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: приховував хліб від продподатку, порушник законів радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 17 жовтня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1895.*

**КОНОНОВА Єлизавета Григорівна**, 1868 р. народження, с. Віліне Ардатовського р-ну Горьківської області (Росія), росіянка, малограмотна. Проживала в м. Олександрівську (нині м. Запоріжжя), домогосподарка. Заарештована 25 березня 1921 року, 18 червня 1921 року переведена на підписку про невіїзд. Звинувачення: приховування боєприпасів. Олександрівським губревтрибуналом 7 вересня 1921 року засуджена до 1 року 8 місяців позбавлення волі. За амністією термін покарання скорочено на третину. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 322.*

**КОНОТОПЕЦЬ Герасим Трохимович**, 1882 р. народження, нар. і проживав у с. Щербакі Оріхівського району Запорізької області, українець, селянин-одноосібник. Заарештований 27 грудня 1928 року. Звинувачення: ініціатор створення антирадянської куркульської групи в с. Щербакі. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 12 липня 1929 року засуджений до 3 років вислання в Північний край Росії за агітацію проти сплати селянами продовольчого податку і службу в армії Врангеля в 1919 році. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11334.*

**КОНСТАНТИНОВ Микола Гнатович**, 1877 р. народження, нар. і проживав у с. Ганнівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року конфісковане все його рухоме майно. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1850.*

**КОНЮХ Демид Іванович**, 1881 р. народження, нар. і проживав у с. Новоіванівка Гуляйпільського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований приблизно 12 вересня 1922 року, з 18 вересня 1922 року перебував на підписці про невіїзд. Звинувачення: участь в таємних нічних зібраннях. Олександрівським губревтрибуналом 28 вересня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1198.*

**КОНЮХ Стефан Кузьмич**, 1864 р. народження, нар. і проживав у с. Новоіванівка Гуляйпільського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований приблизно 12 вересня 1922 року, з 18 вересня 1922 року перебував на підписці про невіїзд. Звинувачення: участь в таємних нічних зібраннях. Олександрівським губревтрибуналом 28 вересня

1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.  
*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1198.*

**КОНЬКО Василь Іванович**, 1898 чи 1897 р. народження, нар. і проживав у с. Благовіщенка Куйбишевського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Інструктор Гуляйпільського повітового ревкому. Заарештований 11 червня 1921 року, 16 червня 1921 року переведений на підписку про невийзд. Звинувачення: мав зв'язок з махновцями. Запорізьким губревтрибуналом 8 серпня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 370.*

**КОНЬКО Федір Євсейович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у с. Благовіщенка Куйбишевського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Голова Благовіщенського волосного виконкому. Заарештований 11 червня 1921 року, 16 червня 1921 року переведений на підписку про невийзд. Звинувачення: дружив з місцевим священиком, мав зв'язок з махновцями. Запорізьким губревтрибуналом 8 серпня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 370.*

**КОПИЛОВ Іван Петрович**, 1905 р. народження, нар. і проживав у м. Болхов того ж р-ну Орловської області (Росія), росіянин, неписьменний. Тимчасово перебував на території Мелітопольського повіту. Ніде не працював. Заарештований 27 липня 1921 року. Звинувачення: служив в армії Махна. Запорізьким губревтрибуналом 26 серпня 1922 року справу припинено за амністією. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1617.*

**КОПІ Арон Генріхович**, нар. і проживав у с. Сарматове (стара назва) Богданівської сільради Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова,

селянин-хлібороб. Заарештований 24 жовтня 1921 року. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлadı, ухилився від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 25 жовтня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі з конфіскацією всього зернохліба. 8 квітня 1922 року з невідомих причин справу припинено, з-під варті звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1977.*

**КОПТЮХ Іван Васильович**, 1899 р. народження, нар. і проживав в с. Вознесенка (нині в межах м. Запоріжжя), українець, освіта початкова. Агрегатник глиноземного цеху Дніпровського алюмінієвого заводу в м. Запоріжжі. Заарештований 25 жовтня 1937 року. Звинувачення: проводив на заводі роботу дуже схожу на диверсію. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 листопада 1937 року засуджений до розстрілу як "активний учасник німецької контрреволюційної диверсійно-підривної організації, що існувала на алюмінієвому заводі". Вирок виконано 7 березня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11383.*

**КОРЕНЬКОВ Анатолій Володимирович**, 1897 р. народження, с. Чижовка Воронезького повіту тієї ж губернії (так у кр. справі), росіянин, освіта не встановлена. Проживав у смт Верхній Рогачик того ж р-ну Херсонської області, безробітний. Заарештований 4 серпня 1921 року. Звинувачення: служив у білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 28 жовтня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1367.*

**КОРЕПАНОВ Платон Володимирович**, 1883 р. народження, нар. і проживав у с. Дніпровка Кам'янсько-Дніпровського р-ну Запорізької області, українець, освіта середня. Священик у с. Дніпровка. Заарештований 22 жовтня 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер, противник радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 11 листопада

1921 року справу припинено за недоведенням обвинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1538.*

**КОРЖ Василь Антонович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 3 листопада 1921 року, 5 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісно не виконував закону радвлadı про сплату продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 5 листопада 1921 року засуджений до 6 місяців примусових робіт умовно до сплати половини продподатку протягом 6 днів. 28 листопада 1921 року від покарання звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1923.*

**КОРНИЦЬКИЙ Олександр Якович**, 1911 р. народження, с. Брайловка Мартинського району Оренбурзької області (так у кр. справі), поляк, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Газівник електродного цеху Дніпровського алюмінієвого заводу в м. Запоріжжі. Заарештований 3 серпня 1938 року. Звинувачення: учасник контрреволюційної націоналістичної шпигунської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 30 вересня 1938 року засуджений до розстрілу як агент польської розвідки, мав завдання знищити електродний цех. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11353.*

**КОРНІЄНКО Єлисей (Олексій) Григорович**, 1896 р. народження, нар. і проживав у с. Велика Білозерка того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта неповна середня. Тимчасово ніде не працював. Заарештований 1 серпня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 25 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1398.*

**КОРНІЄНКО МИКОЛА Павлович**, 1869 р. народження, с. Краснянка Курської губернії (так у кр. справі), українець, освіта початкова. Проживав у с. Кічкас (нині в межах м. Запоріжжя). Тимчасово ніде не працював. Заарештований 9 серпня 1929 року. Звинувачення: мав зв'язок з контррозвідкою білої армії в період громадянської війни і займався антирадянською агітацією. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 29 січня 1930 року засуджений до 3 років висилки в Північний край Росії як "соціально небезпечний елемент, який агітував проти радянської влади". Реабілітований у 1999 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11340.*

**КОРОБКА Никифор Якович**, 1903 р. народження, нар. і проживав у с. Тернівка Вільнянського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-одноосібник. Заарештований 9 березня 1921 року. Звинувачення: махновець. Олександрівським губернським ревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією, з під варті звільнений під нагляд. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 99.*

**КОРОТЕНКО Прокіп Кузьмич**, 1898 р. народження, нар. і проживав у с. Новосемінівка Іванівського р-ну Херсонської області, українець, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 16 травня 1921 року. 19 травня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: агітував проти радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада 1921 року справу припинено за недоведенням складу злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1516.*

**КОРОТИЧ Данило Хомич**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Великий Токмак (нині м. Токмак) того ж р-ну Запорізької області, національність не вказана, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований не пізніше 18 листопада 1921 року. Звинувачення: злісне невиконання радянського



продподатку. Рішення губревтрибуналу у справі немає. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1934.*

**КОСИМОВ Дмитро Христофорович**, 1883 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 5 жовтня 1921 року. Звинувачення: злісний ворог робітничо-селянської влади, не бажав сплачувати продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 12 жовтня 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу і конфіскації частини нерухомого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1825.*

**КОСОЛАПОВ (КОСОЛАП) Олександр Маркович**, 1901 р. народження, нар. і проживав у с. Гайчул (нині с. Новоукраїнка) Куйбишевського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 30 березня 1921 року. Звинувачення: підозрювався в участі у махновщині. Олександрівським губревтрибуналом 21 березня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 767.*

**КОСТЕНКО Андрій Іванович**, 1865 р. народження, нар. і проживав у с. Роздорське (нині приєднане до м. Пологи) Пологівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Примусові заходи до вироку суду не застосовувались. Звинувачення: не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року зобов'язаний у триденний термін сплатити податок під загрозою конфіскації майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1180.*

**КОСТЕНКО Павло Савелійович**, 1873 р. народження, нар. і проживав у смт Чернігівка того ж р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-одно-

осібник. 19 серпня 1921 року відібрана підписка про невійзд. Звинувачення: підозра в участі у махновщині. Олександрівським губревтрибуналом 13 жовтня 1922 року справу припинено за недоведенням обвинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 734.*

**КОСТОВ Іван Миколайович**, 1898 р. народження, нар. і проживав у с. Мануйлівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта не встановлена. Колгоспник колгоспу ім. Димитрова в с. Мануйлівка. Заарештований 20 липня 1938 року. Звинувачення: був учасником антирадянської організації. Особливою “трійкою” при УНКВС по Дніпропетровській області 9 жовтня 1938 року засуджений до 10 років позбавлення волі за антирадянську діяльність. 16 травня 1939 року Запорізьким обласним судом цей вирок замінено позбавленням волі до 4 років. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11395, 11396.*

**КОСТОВ Іван Федорович**, 1889 р. народження, нар. і проживав у с. Мануйлівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: злісний куркуль, контрреволюціонер, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу і конфіскації всього рухомого майна умовно до сплати податку протягом 12 днів. Звільнений від покарання 25 квітня 1922 року. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1872.*

**КОСТОВ Костянтин Савелійович**, 1863 р. народження, нар. і проживав у с. Федорівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 1 листопада 1921 року. Звинувачення: ворог радянської влади, противник продкампанії. Запорізьким губревтрибуналом 4 листопада 1921 року засуджений до конфіскації рухомого майна та

позбавлення земельного наділу умовно до сплати продподатку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1841.*

**КОСТОВ Костянтин Степанович**, 1851 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, росіянин, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 5 жовтня 1921 року. Звинувачення: не сплатив держподаток. Запорізьким губревтрибуналом 12 жовтня 1921 року справу припинено у зв'язку зі сплатою обвинувачуванним податку. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1825.*

**КОСТРЮКОВ Ілля Іванович**, 1856 р. народження, м. Приморськ того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Проживав у с. Захарівка Новотроїцького р-ну Херсонської області, селянин-одноосібник. Заарештований 8 жовтня 1921 року. 10 жовтня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: займався контрреволюційною діяльністю. У серпні (точна дата не вказана) 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1114.*

**КОСТЯНИЙ Юхим Порфирійович**, 1903 р. народження, нар. і проживав у с. Агаймани (нині с. Фрунзе) Іванівського р-ну Херсонської області, українець, неписьменний, селянин-хлібороб. Заарештований 5 травня 1921 року. Звинувачення: незаконне зберігання зброї. Запорізьким губревтрибуналом 7 жовтня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1383.*

**КОТЕЛЕВСЬКИЙ Віктор Данилович**, 1904 р. народження, с. Юсківці Лохвицького району Полтавської області, поляк, освіта початкова. Член ВКП(б) до 1936 року. Проживав у м. Запоріжжі. Завідуючий

господарством 1-ї ділянки лінії передач Дніпроенерго в м. Запоріжжі. Заарештований 17 серпня 1937 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної організації, вів націоналістичну діяльність на користь Польщі. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 4 січня 1938 року засуджений до розстрілу як учасник контрреволюційної організації. Вирок виконано 16 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11236.*

**КОТЛЯР Ілля Васильович**, 1878 р. народження, нар. і проживав на хут. Оленівський (нині його немає) Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Застосування примусових заходів до вироку суду не встановлено. Звинувачення: вороже ставився до заходів радянської влади по збору продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 29 жовтня 1921 року справу розглянуто, змісту вироку не встановлено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1178.*

**КОХ Еміль Фрідріхович**, 1885 р. народження, нар. і проживав у с. Фрідріхсфельд (нині с. Роздол) Михайлівського району Запорізької області, німець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 3 жовтня 1929 року. Звинувачення: агітував проти політики радвлади на селі. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 15 грудня 1929 року засуджений до 3 років ув'язнення в концтаборі за агітацію проти політики радвлади на селі, котра відбирає весь хліб і примушує народ голодувати. Реабілітований у 1999 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11292.*

**КОЦЕРУБА Михайло Омелянович**, 1897 р. народження, с. Козинці Липовецького району Вінницької області, українець, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Столяр електровідділу комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 24 червня 1938 року. Звинувачення: учасник контрреволюційної організації, проводив підривну діяльність.

Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 6 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу як агент німецької розвідки, який видав план розташування підземних магістралей. Вирок виконано 9 жовтня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11421, 11422.*

**КОЧЕРОВ Георгій Андрійович**, 1876 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині с. Коларівка) Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 22 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний неплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада 1921 року позбавлений земельного наділу з конфіскацією всього рухомого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1860.*

**КОЧЕРОВ Захарій Дмитрович**, 1859 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині с. Коларівка) Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Хлібороб на власній землі. 22 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: куркуль, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 28 листопада 1921 року конфісковані земельний наділ і все рухоме майно. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1859.*

**КОЧКОВ Дмитро Іванович**, 1886 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині с. Коларівка) Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Хлібороб на власній землі. Заарештований 22 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 28 листопада 1921 року умовно конфісковане все рухоме майно з вимогою у 10-денний термін сплатити податок. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1859.*

**КОШАРНОВСЬКИЙ Олег Александрович**, 1903 р. народження, місце народження не встановлено, росіянин, освіта неповна середня. Проживав у смт Андріївка Бердянського р-ну Запорізької області. Учень агрономічної школи. Заарештований 8 травня 1921 року. Звинувачення: служив у армії Врангеля в 1919–1920 роках. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1042.*

**КОШМАН Степан Васильович**, 1877 р. народження, с. Апонолівка Рильського р-ну Курської області (Росія), росіянин, освіта початкова. Проживав у с. Миколаївка Новомиколаївського р-ну Запорізької області, селянин-одноосібник. Заарештований 2 липня 1921 року. Звинувачення: вів контрреволюційну діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 15 листопада 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1510.*

**КОШМАН Степан Васильович**, рік народження не встановлений, нар. в м. Севастополі, АР Крим, росіянин, освіта початкова. Проживав у с. Новомиколаївка Мелітопольського р-ну Запорізької області. Службовець споживчої крамниці в с. Миколаївка. Заарештований не раніше 7 лютого 1921 року, 20 лютого 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: служив у білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 6 березня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1252.*

**КРАВЕЦЬ Дарія** (по-батькові не встановлено), нар. і проживала в с. Жеребець (нині с. Кірове) Оріхівського р-ну Запорізької області, українка, освіта не встановлена, домогосподарка. Заарештована 11 січня 1921 року, з 19 лютого 1921 року перебувала на підписці про невиїзд. Звинувачення: перехувала махновців. Подальша її доля невідома. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 374.*

**КРАВЕЦЬ Іван Григорович**, 1893 р. народження, смт Балабине Запорізького району Запорізької області, українець, малограмотний. Проживав у с. Тарасівка Томаківського району Дніпропетровської області. Майстер Тарасівської лісосадільниці. Заарештований 9 березня 1938 року. Звинувачення: проводив активну контрреволюційну націоналістичну діяльність. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 19 березня 1938 року засуджений до розстрілу як колишній петлюрівець, який вороже ставився до радянської влади. Вирок виконано 27 березня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11354, 11355.*

**КРАВЕЦЬ Олександр Наумович**, 1889 р. народження, нар. і проживав у с. Жеребець (нині с. Кірове) Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Заарештований 12 квітня 1921 року. Звинувачення: служив в армії Махна. Запорізьким губревтрибуналом 24 березня 1922 року справу припинено за відсутністю доказів звинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 674.*

**КРАВЕЦЬ Олександр Наумович**, 1889 р. народження, нар. і проживав у с. Жеребець (нині с. Кірове) Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, хлібороб. Заарештований 1 березня 1921 року. Звинувачення: вів контрреволюційну діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 17 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 177.*

**КРАВЕЦЬ Омелян Пилипович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у смт Балабине Запорізького району Запорізької області, українець, малограмотний. Чорнороб майстерень Запорізького інституту ім. Чубаря. Заарештований 8 березня 1938 року. Звинувачення: учасник контрреволюційної організації, готувався до диверсійної роботи. Особ-

ливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 19 березня 1938 року засуджений до розстрілу як колишній командир в армії Махна, якого переслідували органи НК за контрреволюційну повстанську діяльність. Вирок виконано 27 березня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11354, 11355.*

**КРАВЦЕВИЧ Василь Семенович**, 1901 р. народження, с. Головчиця Кобринського району Брестської області (Білорусь), білорус, освіта неповна середня. Проживав у м. Запоріжжі. Керуючий справами Запорізької міської ради. Заарештований 29 вересня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. Особливою нарадою при НКВС СРСР 8 грудня 1937 року засуджений до 10 років позбавлення волі за "контрреволюційну діяльність". Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11208.*

**КРАВЦОВ Іван Васильович**, 1894 р. народження, м. Токмак того ж району, проживав у с. Токмачане (нині с. Чернігово-Токмачанськ) Чернігівського району Запорізької області, українець, малограмотний. Ремісник – виготовляв валянки – в с. Токмачане. Заарештований 22 березня 1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної повстанської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 1 квітня 1938 року засуджений до розстрілу за участь в контрреволюційній повстанській організації. Вирок виконано 7 червня 1938 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11366–11370.*

**КРАВЧЕНКО Андрій Лукич**, 1873 р. народження, нар. і проживав у с. Новоіванівка Гуляйпільського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-хлібороб. Заарештований приблизно 12 вересня 1922 року, 18 вересня 1922 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувач-

чення: участь в таємних нічних зібраннях. Олександрівським губревтрибуналом 28 вересня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1198.*

**КРАВЧЕНКО Іван Іванович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у с. Новоіванівка Гуляйпільського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований приблизно 12 вересня 1922 року, 18 вересня 1922 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: участь в таємних нічних зібраннях. Олександрівським губревтрибуналом 28 вересня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1198.*

**КРАВЧЕНКО Онисія Тихонівна**, 1895 р. народження, м. Глобине того ж р-ну Полтавської області, українка, малограмотна. Проживала в с. Балки Василівського р-ну Запорізької області. Тимчасово ніде не працювала. Заарештована приблизно 26 травня 1920 року. Звинувачення: підозрювалася в контрреволюційній агітації. Олександрівським губревтрибуналом 3 квітня 1921 року звільнена від покарання за амністією. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1306.*

**КРАВЧЕНКО Петро Гнатович**, 1892 року народження, нар. і проживав у с. Новоіванівка Гуляйпільського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований приблизно 12 вересня 1922 року, 18 вересня 1922 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: участь у таємних нічних зібраннях. Олександрівським губревтрибуналом 28 вересня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1198.*

**КРАВЧЕНКО Юхим Лукич**, 1867 р. народження, нар. і проживав у с. Новоіванівка

Гуляйпільського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-хлібороб. Заарештований приблизно 12 вересня 1922 року, 18 вересня 1922 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: участь у таємних нічних зібраннях. Олександрівським губревтрибуналом 28 вересня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1198.*

**КРАСНИКОВ Павло Іванович**, 1896 р. народження, нар. і проживав у с. Водяне Кам'янсько-Дніпровського р-ну Запорізької області, українець, освіта не встановлена. Вчитель школи в с. Водяне. Заарештований 26 грудня 1920 року. 3 січня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Запорізьким губревтрибуналом 25 березня 1921 року звинувачення визнане недоведеним, підсудний виправданій. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1284.*

**КРАСНИКОВА Олександра Іванівна**, 1899 р. народження, нар. і проживала в с. Водяне Кам'янсько-Дніпровського р-ну Запорізької області, українка, освіта не встановлена. Вчителька школи в с. Водяне. Заарештована 26 грудня 1920 року. 3 січня 1921 року переведена на підписку про невиїзд. Звинувачення: підозрювалася у видачі білим комуніста. Запорізьким губревтрибуналом 25 березня 1921 року звинувачення визнане недоведеним, підсудна виправдана. Реабілітована у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1284.*

**КРАСНИЦЬКА (КУЛЄШОВА) Клавдія Кирилівна**, 1900 р. народження, нар. і проживала в с. Мала Лепетиха Великолепетиського р-ну Херсонської області, росіянка, освіта неповна середня. Тимчасово ніде не працювала. Заарештована 23 грудня 1920 року. Звинувачення: виказувала білим радянських працівників. Військовим ревтрибуналом 4-ї армії 28 лютого 1921 року справу припинено за недоведенням звинувачення. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1247.*

**КРАСНИЦЬКИЙ Ігнат Іосійович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Мала Лепетиха Великолепетиського р-ну Херсонської області, українець, освіта неповна середня, кандидат в члени РКП(б). Голова ревкому в с. Мала Лепетиха. Заарештований 11 січня 1921 року. Звинувачення: вів антирадянську діяльність. Військовим революційним трибуналом 4-ї армії справу припинено за недоведенням злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1247.*

**КРАСНОКУТСЬКИЙ Іван Костянтинівич**, 1893 р. народження, нар. і проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 3 листопада 1921 року. Звинувачення: злісно не виконував закону радвлди про сплату продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 5 листопада 1921 року засуджений до 2 років примусових робіт. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1923.*

**КРАСНОКУТСЬКИЙ Іван Філімонович**, 1898 р. народження, нар. і проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 23 липня 1921 року, з 14 вересня 1921 року перебував на підписці про невіїзд. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 14 липня 1922 року засуджений до 1 року примусових робіт, звільнений від покарання за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1783.*

**КРАСНОЩОК Федір Йосипович**, 1896 р. народження, нар. і проживав на хут. Широкий (нині його немає) Успенівської сільради Гуляйпільського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний. Служив у денікінській армії, пораненим взятий у полон. 20 жовтня 1920 року висунуто звинувачення: служив у білих. Олександрівським губревтрибуналом 7 жовтня 1921 року справу

припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1374.*

**КРАСОВСЬКИЙ Петро Петрович**, 1865 р. народження, місце народження не встановлене, росіянин, освіта середня. Проживав у м. Олександрівську (нині м. Запоріжжя). Священик місцевого собору. Заарештований 12 жовтня 1921 року. Звинувачення: втеча з Денікіним. Олександрівським губернським ревтрибуналом 16 листопада 1921 року справу припинено за амністією, з-під варти звільнений. Вдруге заарештований 26 квітня 1922 року. Звинувачення: намагався приховати від радянської влади церковні цінності. Запорізьким губревтрибуналом 28 вересня 1922 року справу припинено за недоведенням звинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 513, 890.*

**КРАСУЛЯ Гаврило Уварович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 3 листопада 1921 року, 5 листопада 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісно не виконував закону радвлди про сплату продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 5 листопада 1921 року засуджений до 6 місяців примусових робіт умовно до сплати половини продподатку протягом 6 днів. Звільнений від покарання 26 листопада 1921 року. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1923.*

**КРЕГЕР (КРАГЕР) Петро Давидович**, 1890 р. народження, нар. і проживав у с. Верхня Хортиця (нині в межах м. Запоріжжя), німець, освіта неповна середня. Механік Верхньохортицької автошколи. Заарештований 4 листопада 1937 року. Звинувачення: вихваляв фашистську Німеччину. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 15 грудня 1937 року засуджений до розстрілу як "член

німецької контрреволюційної диверсійної організації". Вирок виконано 28 грудня 1937 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11249.*

**КРЕКЕР Іван Якович**, 1902 р. народження, нар. і проживав у с. Лібенау (нині приєднане до с. Остриківка) Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 25 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, не виконував розпоряджень радвлдаи, злісний неплатник продподатку. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1982.*

**КРЕМЕР Отто Генріхович**, 1906 р. народження, с. Рижовка того ж району Челябінської області, Росія (так у кр. справі), німець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Токар механічних майстерень Запорізького технічного інституту ім. Чубаря. Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив організаційну контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник німецької контрреволюційної повстанської диверсійної організації". Вирок виконано 2 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11257, 11258.*

**КРЕТОВ Павло Федорович**, 1905 р. народження, м. Авдіївка Ясинуватської міської ради Донецької області, українець, освіта вища. Проживав у м. Запоріжжі. Старший інженер-теплотехнік відділу експлуатації Дніпроенерго. Заарештований 3 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив контрреволюційну розвідувальну роботу в СРСР на користь Німеччини. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 січня 1938 року засуджений до розстрілу за ведення шпигунської і диверсійної діяльності в енергетичній промисловості. Вирок виконано 14 лютого 1938 ро-

ку. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11252.*

**КРИВИЦЬКИЙ Іван Феоктистович**, 1865 р. народження, нар. і проживав у с. Гусарка Куйбишевського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. Застосування примусових заходів до вироку суду не встановлено Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 6 листопада 1921 року зобов'язаний у семиденний термін сплатити податок під загрозою конфіскації майна. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1165.*

**КРИВИЦЬКИЙ Клим Кирилович**, 1851 р. народження, нар. і проживав на хут. Веселий (нині його немає) Тернуватської сільради Новомиколаївського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. 19 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 21 жовтня 1921 року зобов'язаний сплатити податок у семиденний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1176.*

**КРИВИЦЬКИЙ Степан Софронович**, 1877 р. народження, нар. і проживав у с. Гусарка Куйбишевського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Застосування примусових заходів до вироку суду не встановлено. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом зобов'язаний у семиденний термін сплатити податок під загрозою конфіскації майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1165.*

**КРИВОШЕЙ Олександр Карпович**, 1902 р. народження, нар. і проживав у с. Остапівське Покровського р-ну Дніпропетровської області, росіянин, малограмотний,

хлібороб. Заарештований 13 березня 1921 року. Звинувачення: підозрювався в службі у каральному загоні білої армії. Запорізьким губревтрибуналом 10 травня 1921 року з-під варти звільнений, справу передано в комісію у справах неповнолітніх злочинців. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 207.*

**КРИШКА (КРИЖКА) Никанор Гаврилович**, 1900 р. народження, нар. і проживав у смт Чернігівка того ж р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 18 серпня 1921 року, згодом відібрано підписку про невиїзд. Звинувачення: брав участь у махновських нальотах. "Трійкою" Олександрівської губернської НК не пізніше 6 серпня 1922 року засуджений до розстрілу. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 734.*

**КРИГЕР Іван Іванович**, 1871 р. народження, нар. і проживав у с. Тіге (нині с. Орлове) Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 11 листопада 1921 року, 14 листопада 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: злісне невиконання постанови радвлдади про сплату продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 15 листопада 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1938.*

**КРИГЕР Петро Іванович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у с. Корнилівка (нині с. Хмельницьке) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 20 жовтня 1921 року, 21 жовтня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: куркуль, злісний неплатник продподатків. Запорізьким губревтрибуналом 30 жовтня 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі і конфіскації половини всього майна. 8 квіт-

ня 1922 року з невідомих причин від покарання звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1974.*

**КРИЗЕН Петро Христофорович**, 1907 р. народження, с. Семенівка Калінінського району Саратовської області, німець, освіта початкова. Проживав у с. Павло-Кічкас (нині в межах м. Запоріжжя). Котельник відділу будівництва комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 20 липня 1938 року. Звинувачення: проводив шкідницьку діяльність на виробництві. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 29 вересня 1938 року засуджений до 10 років позбавлення волі як "учасник шпигунсько-диверсійної організації". Військовим трибуналом Одеського військового округу 22 травня 1939 року рішення "трійки" скасоване за відсутністю складу злочину, з-під варти звільнений. Реабілітований у 1939 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11131.*

**КРИТ Іван Дементійович**, 1903 р. народження, смт Драбів того ж району Черкаської області, українець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Вантажник Дніпровського алюмінієвого заводу в м. Запоріжжі. Заарештований 15 липня 1938 року. Звинувачення: шпигунська робота на користь польської розвідки. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 30 вересня 1938 року засуджений до розстрілу як агент польської розвідки, що у випадку початку війни мав завдання вивести з ладу глиноземний цех ДАЗ'у. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11353.*

**КРОЛЕВЕЦЬ Тимофій Іванович**, 1878 р. народження, нар. і проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 3 листопада 1921 року, 5 листопада 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: злісно не виконував закону радвлдади про сплату продподатку. Запо-



різьким губревтрибуналом 5 листопада 1921 року засуджений до 6 місяців примусових робіт умовно до сплати половини продподатку протягом 6 днів. Звільнений від покарання 26 листопада 1921 року. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1923.*

**КРОЛЬ Мордух Абрамович**, 1874 р. народження, смт Березна Менського р-ну Чернігівської області, єврей, освіта середня. Проживав у м. Мелітополі Запорізької області. Рабин в м. Мелітополі. Заарештований 2 грудня 1921 року. Звинувачення: посередництво в торгівлі золотом. Запорізьким губревтрибуналом 25 березня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1596.*

**КРОХМАЛЬ Антон Хомич**, 1877 р. народження, нар. і проживав у с. Гаврилівка (нині с. Чкалове) Веселівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований 28 серпня 1921 року. Звинувачення: агітував селян проти радянської влади і комуністів. Запорізьким губревтрибуналом 19 грудня 1921 року справу припинено за недоведенням складу злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1490.*

**КРОХМАЛЬ Роман Володимирович**, 1892 р. народження, нар. і проживав у смт Балабине Запорізького району Запорізької області, українець, малограмотний. Столяр Запорізького заводу "Комунар". Заарештований 15 березня 1938 року. Звинувачення: учасник контрреволюційної повстанської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 19 березня 1938 року засуджений до розстрілу як колишній петлюрівець, вороже налаштований до радянської влади. Вирок виконано 27 березня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11354, 11355.*

**КРОШКА Василь Єгорович**, 1900 р. народження, нар. і проживав у с. Щербакі Оріхівського району Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 28 грудня 1928 року, 23 лютого 1928 року арешт замінено на підписку про невиїзд. Звинувачення: член антирадянської куркульської групи в с. Щербакі. Прокурором Запорізького округу 20 березня 1928 року справу припинено за недоведенням факту злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11334.*

**КРУГЛОВ Петро Данилович**, 1864 р. народження, нар. і проживав у с. Астраханка Мелітопольського р-ну Запорізької області, росіянин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 7 грудня 1921 року. Звинувачення: вів контрреволюційну діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 4 жовтня 1922 року справу припинено за недоведенням звинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1743.*

**КРУГОВ Тимофій Данилович**, 1875 р. народження, нар. і проживав у с. Астраханка Мелітопольського р-ну Запорізької області, росіянин, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 9 січня 1921 року. Звинувачення: видавав білим радянських працівників. Запорізьким губревтрибуналом 3 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1295.*

**КРУЖНОВ Василь Федорович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у с. Велика Знам'янка Кам'янсько-Дніпровського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 18 листопада 1920 року. Звинувачення: видавав білогвардійцям комуністів. Запорізьким губревтрибуналом 20 листопада 1921 року засуджений до розстрілу. Верховним трибуналом ВУЦВК розстріл замінено на 5 років позбавлення волі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1476.*

**КРУМИН Альфред Вілюмович**, 1895 р. народження, Леласька волость Ліфляндської губернії, Латвія (так у кр. справі), латиш, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Машиніст електрокрана будівництва листопрокатного цеху комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 4 грудня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з латвійською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "контрреволюціонер-націоналіст". Вирок виконано 25 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11190.*

**КРУМИНА Олена Андріївна**, 1895 р. народження, нар. і проживала в с. Корніївка Веселівського р-ну Запорізької області, українка, освіта початкова, службовець (місце роботи не вказане). Заарештована в липні 1921 року, після допиту звільнена під підписку про невиїзд. Звинувачення: знайомство з політичними злочинцями. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за недоведенням складу злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1513.*

**КРУТЬ Максим Іванович**, 1885 р. народження, хут. Підгаврилівка (нині його немає) Новомиколаївського р-ну Запорізької області, росіянин, малограмотний. Місця проживання і роботи у справі не вказані. Заарештований 1 січня 1922 року. 15 березня 1922 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: особисте знайомство з Махном, переховування ювелірних виробів, втеча від розстрілу. Запорізьким губревтрибуналом 8 квітня 1922 року справу припинено за недоведенням звинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 847.*

**КРЯНІНА-ПИСАРЄВА Ніна Йонівна**, 1908 р. народження, м. Дніпропетровськ, росіянка, освіта середня. Проживала в м. Запоріжжі. Діловод-бібліотекар центрального району мереж Дніпроенерго. Заарештована

28 квітня 1938 року. Звинувачення: займалася антирадянською діяльністю. Особливою нарадою при НКВС СРСР 8 липня 1938 року засуджена до 5 років позбавлення волі як член сім'ї зрадника батьківщини. Реабілітована у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11148.*

**КУБАРОВСЬКИЙ Ізраїль Лейбович**, 1895 р. народження, нар. і проживав у м. Олександрівську (нині м. Запоріжжя), єврей, освіта початкова. Агент Оріхівської райпродкомісії. Заарештований 24 березня 1921 року. Звинувачення: махновець. Олександрівським губернським ревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 102.*

**КУБРАК (КУБРИК) Василь Онікійович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у с. Білозубівка (стара назва) Покровського р-ну Дніпропетровської області, українець, неписьменний, одноосібник. Застосування примусових заходів до вироку суду не встановлено. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 16 грудня 1921 року зобов'язаний у п'ятиденний термін сплатити 50% податку під загрозою конфіскації майна, 8 квітня 1922 року попереднє рішення скасоване. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1171.*

**КУБРАК (КУБРИК) Самуїл Дмитрович**, 1880 р. народження, нар. і проживав у с. Білозубівка (стара назва) Покровського р-ну Дніпропетровської області, українець, неписьменний, одноосібник. Застосування примусових заходів до вироку суду не встановлено. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 16 грудня 1921 року зобов'язаний у п'ятиденний термін сплатити 50% податку під загрозою конфіскації майна, 8 квітня 1922 року попереднє рішення скасоване. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1171.*

**КУВАЧЕВ Дмитро Михайлович**, 1882 р. народження, нар. і проживав у с. Преслав Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 1 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркульський елемент, злісно уникав сплати продподатку державі. Запорізьким губревтрибуналом 19 жовтня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі з конфіскацією майна умовно до сплати продподатку в 10-денний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1828.*

**КУДЕЛЬНИКОВА Євдокія Георгіївна**, 1903 р. народження, нар. і проживала в м. Гуляйполі того ж р-ну Запорізької області, національність не встановлена, освіта початкова. Працівниця Гуляйпільського відділу народної освіти. Заарештована 2 червня 1922 року, 3 червня 1922 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: поширювала плітки про застосування тортур в місцевому ДПУ. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1222.*

**КУДРІН Федот Іванович**, 1879 р. народження, нар. і проживав у с. Терпіння Мелітопольського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 24 березня 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер. Запорізьким губревтрибуналом 21 листопада 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1555.*

**КУДРЯВЦЕВ Василь Єрмолайович**, 1853 р. народження, с. Коново Суземського р-ну Брянської області (Росія), росіянин, неписьменний. Проживав у м. Мелітополі Запорізької області. Ніде не працював. Заарештований 11 травня 1921 року, 18 травня 1921 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: агітував проти радянської

влади. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1520.*

**КУЗЬМЕНКО Гурій Макарович**, 1855 р. народження, нар. і проживав у с. Велика Білозерка того ж р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, хлібороб. Заарештований 14 лютого 1921 року, з 24 лютого 1921 року перебував на підписці про невіїзд. Звинувачення: непокора радянській владі. Запорізьким губревтрибуналом 15 березня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1246.*

**КУЗЬМЕНКО Дорофій Кузьмич**, 1872 р. народження, с. Водяне Кам'янсько-Дніпровського р-ну, проживав у с. Вознесенка Мелітопольського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 10 жовтня 1921 року. Звинувачення: вів контрреволюційну діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 25 листопада 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1424, 1543, 1757.*

**КУЗЬМЕНКО Михайло Тихонович**, 1871 р. народження, нар. і проживав у с. Володимирівка Приазовського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 3 листопада 1921 року. Звинувачення: ворог робітничо-селянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 10 листопада 1921 року засуджений до конфіскації половини рухомого майна та земельного наділу. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1842.*

**КУЗЬМЕНКО Прокіп Матвійович**, 1903 р. народження, нар. і проживав у с. Царекостянтинівка (нині смт Куйбишеве того ж р-ну) Запорізької області, українець,

освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 6 січня 1921 року. Звинувачення: служив у Махна. Олесандрівським губревтрибуналом 17 квітня 1921 року справа припинена за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 392.*

**КУЗЬМЕНКО Семен Герасимович**, 1856 р. народження, нар. і проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-односібник. 1 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: невиконання закону радянської влади про продподаток. Запорізьким губревтрибуналом справу припинено за відсутністю складу злочину (дата рішення трибуналу у справі не вказана). Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1912.*

**КУЗЬМІН Іван Денисович**, 1882 р. народження, нар. і проживав у м. Кам'янка-Дніпровська того ж р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, односібник. Застосування примусових заходів до вироку суду не встановлено. Звинувачення: виказав білим комуніста, якого було розстріляно. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада 1921 року справу припинено за недоведенням злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1433.*

**КУЗЬМІЧОВ Григорій Борисович**, 1903 р. народження, с. Петрушкове Карачевського повіту Орловської губернії (за старим адмін.-територ. поділом), росіянин, неписьменний. Проживав на хут. Круча (нині його немає) Мелітопольського р-ну Запорізької області. Молодший наглядач тюремно-карального підвідділу БУПР Мелітопольського відділу юстиції. Заарештований 25 лютого 1921 року. Звинувачення: служив в армії Махна. Олесандрівським губревтрибуналом 20 квітня 1921 року засуджений до 5 років ув'язнення, звільнений за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1448.*

**КУКЕНКО Іван Данилович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Цареводарівка (нині с. Ботієве) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта не встановлена, хлібороб на власній землі. Не пізніше 4 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісний ворог радянської влади, не бажав сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року справа передана на розгляд Цареводарівської податкової комісії. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 1844.*

**КУКЕНКО Федір Іванович**, 1892 р. народження, нар. і проживав у с. Цареводарівка (нині с. Ботієве) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. 22 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: куркуль, злісний ворог рад. влади, не бажав сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 11 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна та позбавлення земельного наділу умовно до сплати продподатку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1844.*

**КУКОВИНЕЦЬ Григорій Максимович**, 1892 р. народження, нар. і проживав у с. Токмачане (нині с. Чернігово-Токмачанськ) Чернігівського району Запорізької області, українець, малограмотний. Муляр Чернігівського маслозаводу. Заарештований 18 березня 1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної повстанської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 1 квітня 1938 року засуджений до розстрілу за участь в контрреволюційній повстанській організації. Вирок виконано 7 червня 1938 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11366–11370.*

**КУКОВИНЕЦЬ Лаврентій Антонович**, 1896 р. народження, нар. і проживав у смт Чернігівка того ж району Запорізької області, українець, малограмотний. Завідуючий господарством колгоспу "Більшовицький шлях". Заарештований 15 березня 1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної повстанської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 1 квітня 1938 року засуджений до розстрілу як учасник контрреволюційної повстанської організації. Вирок виконано 7 червня 1938 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11366–11370.*

**КУКОВИНЕЦЬ Павло Гурійович**, 1900 р. народження, нар. і проживав у с. Чернігівка того ж району Запорізької області, українець, освіта початкова. Рядовий колгоспник колгоспу "Більшовицький шлях". Заарештований 15 березня 1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної повстанської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 1 квітня 1938 року засуджений до розстрілу як учасник контрреволюційної повстанської організації. Вирок виконано 7 червня 1938 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11366–11370.*

**КУКОВИНЕЦЬ Петро Якимович**, 1902 р. народження, нар. і проживав у с. Токмачане (нині с. Чернігово-Токмачанськ) Чернігівського району Запорізької області, українець, освіта початкова. Рядовий колгоспник к-спу "Більшовицький шлях". Заарештований 9 березня 1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної повстанської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 1 квітня 1938 року засуджений до розстрілу як учасник контрреволюційної повстанської організації. Вирок виконано 7 червня 1938 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11366–11370.*

**КУЛИК Федір Петрович**, 1868 р. народження, нар. і проживав у с. Пологи того ж р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Не пізніше 12 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 8 квітня 1922 року справу припинено. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1173.*

**КУЛИНИЧ Євген Кіндратович**, 1872 р. народження, нар. і проживав у с. Нижні Торгаї Нижньосірогозького р-ну Херсонської області, українець, неписьменний, одноосібник. Заарештований 25 січня 1922 року, 27 січня 1922 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: брав участь в голодному бунті, де лунали заклики до повстання проти радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 27 серпня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1667.*

**КУРАТЧЕНКО Олексій Дем'янович**, 1890 р. народження, с. Степне Запорізького району, проживав у с-щі Кирпотине Оріхівського району Запорізької області, українець, освіта початкова. Комірник Кирпотинської МТС. Заарештований 17 березня 1933 року. Звинувачення: учасник контрреволюційної повстанської організації. "Трійкою" при колегії ДПУ УСРР 8–11 квітня 1933 року засуджений до 3 років висилки в Північний край Росії за контрреволюційну діяльність. Реабілітований у 1956 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11327.*

**КУРИЛЮК Ольга Матвіївна**, 1905 р. народження, м. Чернігів, українка, освіта початкова. Проживала в м. Запоріжжі, домогосподарка. Заарештована 10 вересня 1937 року. Звинувачення: агітувала проти існуючого ладу. Особливою нарадою при НКВС СРСР 16 грудня 1937 року засуджена до 8 років позбавлення волі як "дружина репресованого учасника антирадянської організації".

Особливою нарадою при НКВС СРСР 24 травня 1941 року з-під варті звільнена з зарахуванням терміну відбутого покарання. Реабілітована у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11137.*

**КУРМУТА Митрофан Свиридович**, 1855 р. народження, нар. і проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-одноосібник. Заарештований 3 листопада 1921 року. Звинувачення: злісне невиконання закону радянської влади про сплату продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 8 листопада 1921 року засуджений до 1 року примусових робіт, 23 листопада 1921 року рішення скасоване у зв'язку з виплатою звинувачуваним продподатку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1917.*

**КУРСИК Григорій Кіндратович**, 1899 р. народження, м. Дубно того ж району Рівненської області, українець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Десятник спецбуду заводу "Запоріжсталь". Заарештований 11 жовтня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 15 грудня 1937 року засуджений до розстрілу як антирадянська особа, систематично проводив контрреволюційну пропаганду і дискредитував існуючий лад. Вирок виконано 25 грудня 1937 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11233.*

**КУРТЄВ Михайло Михайлович**, 1889 р. народження, нар. і проживав у с. Цареводарівка (нині с. Ботієве) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 7 жовтня 1921 року. Звинувачення: ворог радянської влади, злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 11 листопада 1921 року засуджений до 12 років позбавлення волі.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1843.*

**КУРУ-ОГЛИ Василь Дмитрович**, 1858 р. народження, нар. і проживав у с. Степанівка Друга Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 1 листопада 1921 року. Звинувачення: злісний неплатник продподатку радянській владі. Запорізьким губревтрибуналом 10 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна умовно до сплати продподатку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1840.*

**КУРЦ Еммануїл Готлібович**, 1894 р. народження, с. Нейгофнунгсталь (нині с. Долинське) Бердянського району Запорізької області, проживав у м. Запоріжжі, німець, освіта початкова. Касир-обліковець Запорізької нафтобази. Заарештований 3 листопада 1936 року. Звинувачення: проводив активну контрреволюційну фашистську роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 жовтня 1937 року засуджений до розстрілу за те, що був "учасником німецької контрреволюційно-диверсійної організації в промисловості". Вирок виконано 26 жовтня 1937 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11373–11378.*

**КУЦАР Ілля Іванович**, 1865 р. народження, нар. і проживав у с. Гюнівка Приморського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. 10 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: невиконання законів радвлади щодо сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 12 листопада 1921 року засуджений до 3 років примусових робіт з конфіскацією землі і майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1892.*

**КУЦЕВОЛ Павло Андрійович**, 1889 р. народження, нар. і проживав у с. Павлівка Василівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, хлібороб-одноосібник. Заарештований 28 жовтня 1921 ро-

ку. Звинувачення: антирадянська агітація. Запорізьким губревтрибуналом 10 листопада 1921 року справу припинено за амністією, срібні і золоті речі конфісковано. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1544.*

**КУЧЕРЕНКО Максим Григорович**, 1867 р. народження, нар. і проживав у с. Володимирівка Приазовського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-одноосібник. Заарештований 3 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, не сплачував продподаток, переховував зерно. Запорізьким губревтрибуналом 10 листопада 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі з конфіскацією майна і земельного наділу. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1842.*

**КУЧЕРКОВА Марфа Яківна**, 1881 р. народження, нар. і проживала в с. Караджі (стара назва) Новоданилівської сільради Якимівського р-ну Запорізької області, росіянка, неписьменна, одноосібниця. 6 січня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: підозрювалась в переховуванні бійців армії Махна. Запорізьким губревтрибуналом 3 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1300.*

**КУШНІРЕНКО Домна Алодосіївна** (так у кр. справі; можливо, Федорівна чи Федосіївна), 1880 р. народження, нар. і проживала в с. Мирівка Новомиколаївського р-ну Запорізької області, українка, неписьменна, домогосподарка. Заарештована 6 червня 1921 року. Звинувачення: мала зв'язок з махновцями. Запорізьким губревтрибуналом 9 липня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітована у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 380.*

**КЮРЧЕВ Борис Михайлович**, 1870 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-хлібороб. 6 жовтня 1921 року відібрана підписка про

невіїзд. Звинувачення: вороже налаштований до радвлади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 14 жовтня 1921 року засуджений до 6 років позбавлення волі з позбавленням земельного наділу. Запорізьким губревтрибуналом 8 квітня 1922 року від покарання звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1870.*

**КЮРЧЕВ Дмитро Петрович**, 1853 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-хлібороб. 6 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлади, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 16 жовтня 1921 року зобов'язаний сплатити продподаток в подвійному розмірі умовно до сплати податку протягом тижня. Запорізьким губревтрибуналом 8 квітня 1921 року від покарання звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1869.*

**КЮРЧЕВ Іван Борисович**, 1860 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, селянин-одноосібник. 5 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісний ворог радянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 12 жовтня 1921 року позбавлений земельного наділу та конфіскована частина нерухомого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1825.*

## Л

**ЛАВСЬКИЙ Броніслав Кайтанович**, 1917 р. народження, с. Майдан-Вербецький Летичівського району Хмельницької області, поляк, освіта неповна середня. Проживав у м. Запоріжжі. Агрегатник глиноземного цеху Дніпровського алюмінієвого

заводу. Заарештований 23 липня 1938 року. Звинувачення: проводить антирадянську фашистську роботу. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 30 вересня 1938 року засуджений до розстрілу як агент польської розвідки, з початком війни мав здійснювати диверсійні акти на заводі. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11353.*

**ЛАГЕЗА Петро Тимофійович**, 1898 р. народження, с. Новогупалівка Вільнянського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Проживав у м. Олександрівську (нині м. Запоріжжя). Слюсар місцевої автомаєстерні. Заарештований 19 лютого 1921 року, 29 березня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: махновець, брав участь в бандитизмі. Олександрівським губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 89.*

**ЛАГОДА Іван Антонович**, 1878 р. народження, нар. і проживав у с. Гусарка Куйбишевського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, хлібороб. Заарештований 17 березня 1921 року, 19 березня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: переховував махновця. Запорізьким губревтрибуналом 17 квітня 1921 року справу припинено згідно з амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 181.*

**ЛАПА Михайло Леонтійович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований не пізніше грудня 1930 року. Звинувачення: учасник бунту селян проти хлібозаготівель. Бердянським РВ ДПУ 22 грудня 1930 року з-під варті звільнений за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1930 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*

**ЛАПАТАНОВ Ананій Васильович**, 1875 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині с. Коларівка) Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 22 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний неплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу і конфіскації рухомого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1860.*

**ЛАПАТАНОВ Василь Петрович**, 1861 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині с. Коларівка) Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Хлібороб на власній землі. Заарештований 22 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 28 листопада 1921 року конфісковані земельний наділ та все рухоме майно. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1859.*

**ЛАПАТАНОВ Петро Іванович**, 1854 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині с. Коларівка) Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Хлібороб на власній землі. Заарештований 22 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 28 листопада 1921 року конфісковані земельний наділ та все рухоме майно. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1859.*

**ЛАР'ЄВ Павло Ісакович**, 1898 р. народження, нар. і проживав у с. Дмитрівка Приазовського р-ну Запорізької області, росіянин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 3 листопада 1921 року. Звинувачення: ворог робітничо-селянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 10 листопада 1921 року засуджений до конфіскації половини рухомого майна і земельного наділу. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1842.*



**ЛАСЕВИЧ Микита Андрійович**, дата народження не встановлена, нар. в с. Мільканович Слонімського р-ну Гродненської області (Білорусь), білорус, освіта не встановлена. Проживав у с. Новоданилівка Якимівського р-ну Запорізької області. Начальник місцевого поштово-телеграфного відділення. Заарештований 12 лютого 1921 року. Звинувачення: шкідливий елемент. 16 лютого 1921 року труп вбитого Ласевича М.А. було знайдено біля с. Тернівка Якимівського р-ну. Олександрівським губревтрибуналом 3 квітня 1921 року справу припинено за недоведенням обвинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1326.*

**ЛАХМАТОВ Василь Іванович**, 1889 р. народження, нар. і проживав у с. Агаймани Мелітопольського повіту Запорізької області (нині с. Фрунзе Іванівського р-ну Херсонської області), росіянин, освіта середня. Вчитель школи в с. Агаймани. Заарештований 30 березня 1921 року. Звинувачення: вів контрреволюційну агітацію. Мелітопольською НК 10 червня 1921 року засуджений до розстрілу. Запорізьким губревтрибуналом 2 листопада 1921 року розстріл замінено ув'язненням на 10 років, у зв'язку з амністією термін покарання зменшено до 5 років. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1658.*

**ЛАХНИК Сігізмунд Вацлавович**, 1894 р. народження, м. Жерардов Варшавської губернії (Польща), поляк, освіта початкова. Проживав у м. Оріхові того ж району Запорізької області. Бухгалтер Оріхівської автошколи. Заарештований 9 жовтня 1937 року. Звинувачення: підозрювався в шпигунстві на користь Польщі, займався активною контрреволюційною діяльністю. Особливою нарадою при НКВС СРСР 22 грудня 1937 року засуджений до 10 років позбавлення волі "за контрреволюційну діяльність". Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11162.*

**ЛАХТУНОВ (СМІРНОВ) Віктор Юліанович**, 1901 р. народження, м. Запоріжжя, проживав у м. Мелітополі Запорізької області, росіянин, малограмотний. Рахівник відділу продовольчого забезпечення військових частин Мелітопольського повіту. Заарештований 8 лютого 1922 року. Звинувачення: служив у білих, проживав за чужими документами. Запорізьким губревтрибуналом 14 липня 1922 року направлений в психіатричну лікарню, справу припинено. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 855.*

**ЛАЦУХІН Михайло Сидорович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Тимошівка Михайлівського р-ну Запорізької області, росіянин, освіта початкова, Селянин-одноосібник. Заарештований 26 листопада 1920 року, 15 грудня 1920 року переведений на підписку про невиїзд. Запорізьким губревтрибуналом 29 березня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1260.*

**ЛЕБЕДЄВ Іван Никифорович**, 1888 р. народження, с. Анастасіне колишньої Таганрозької волості Ростовської області (Росія), росіянин, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Рядовий 30-ї дивізії Червоної армії. Заарештований 3 червня 1921 року. Звинувачення: служив у білій армії і у Махна. Запорізьким губревтрибуналом 19 липня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 348.*

**ЛЕБІДЬ Антон Єлисейович**, 1851 р. народження, нар. і проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 3 листопада 1921 року. Звинувачення: злісне невиконання закону радянської влади про сплату продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 8 листопада 1921 року засуджений до 1 року примусових робіт, 23 листопада 1921 року рішення скасоване у зв'язку з

виплатою обвинувачуванним продподатку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1917.*

**ЛЕБІДЬ Дмитро Потапович**, 1896 р. народження, нар. і проживав на хут. Хитрий (нині об'єднаний з с. Водяне) Кам'янсько-Дніпровського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 14 лютого 1921 року, 8 березня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: не виконував наказів радянської влади, приховував зброю. Олександрівським губревтрибуналом 10 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1332.*

**ЛЕБТАХ Отто Янович**, 1897 р. народження, нар. і проживав у с. Марієнфельд (нині с. Мар'ївка) Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, освіта середня, безробітний. Заарештований не пізніше 14 листопада 1922 року. Звинувачення: агітував проти продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 24 листопада 1922 року засуджений до 6 місяців позбавлення волі. Звільнений від покарання 8 грудня 1922 року у зв'язку з амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 2030.*

**ЛЕВАНДОВСЬКИЙ Олександр Кайтанович**, 1883 р. народження, м. Варшава (Польща), поляк, освіта середня. Проживав у м. Запоріжжі. Завідуючий медичним пунктом Запорізького феросплавного заводу. Заарештований 11 жовтня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. Особливою нарадою при НКВС СРСР 14 грудня 1937 року засуджений до 10 років позбавлення волі як "антирадянська особа". Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11207.*

**ЛЕЙМАН Гергард Петрович**, 1915 р. народження, нар. і проживав у с. Верхня Хортиця (нині в межах м. Запоріжжя),

німець, освіта початкова. Слюсар Верхньохортицького заводу ім. Енгельса. Заарештований 20 липня 1938 року. Звинувачення: проводив контрреволюційну фашистську агітацію. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 29 вересня 1938 року засуджений до 10 років позбавлення волі як "учасник шпигунсько-диверсійної організації". Військовим трибуналом Одеського військового округу 22 травня 1939 року рішення "трійки" скасовано за відсутністю складу злочину, з-під варті звільнений. Реабілітований у 1939 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11131.*

**ЛЕЙН Корній Францович**, 1884 р. народження, с. Малишівка Запорізького району Запорізької області, проживав у с. Верхня Хортиця (нині в межах м. Запоріжжя), німець, освіта початкова. Медтехнік Верхньохортицької лікарні. Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив організаційну контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 січня 1938 року засуджений до розстрілу як учасник німецької контрреволюційної повстанської організації, ліквідованої в Запорізькому районі. Помер до виконання вироку 23 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11358.*

**ЛЕМЕШКО Андрій Юхимович**, 1908 р. народження, с. Вербове Пологівського району, проживав у с. Воздвижівка Гуляйпільського району Запорізької області, українець, освіта початкова. Голова Воздвижівської сільради. Заарештований 20 серпня 1937 року. Звинувачення: був членом контрреволюційного українського підпілля. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 16 листопада 1937 року засуджений до розстрілу як учасник контрреволюційної української націоналістичної організації. Вирок виконано 19 листопада 1937 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11365.*

**ЛЕМЕШОВА Мотрона Трохимівна**, 1900 р. народження, нар. і проживала у с. Лукашеве Запорізького р-ну Запорізької області, росіянка, неписьменна. Займалася хліборобством. Заарештована 21 січня 1921 року. Звинувачення: служила у Махна. Олександрівським губернським ревтрибуналом 17 квітня 1921 року справу припинено у зв'язку з амністією, з-під варти звільнена. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 109.*

**ЛЕОНОВ Нестор Федорович**, 1888 р. народження, с. Високе Рогачевського району Білорусії (так у кр. справі), білорус, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Сортувальник комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 29 липня 1938 року. Звинувачення: контрреволюційна діяльність на користь Німеччини. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 6 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу як агент німецької розвідки, що передавав за кордон шпигунські дані про комбінат "Запоріжсталь". Вирок виконано 9 жовтня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11421, 11422.*

**ЛЕОПОЛЬД Антон Матвійович**, 1890 р. народження, нар. і проживав у с. Гейдельберг (нині с. Новогорівка) Токмацького р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, безробітний. Заарештований 29 червня 1921 року. Звинувачення: служив в армії Махна. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1921 року справу припинено за недоведенням складу злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1508.*

**ЛЕПП Вільгельм Янисович (Василь Іванович)**, 1891 р. народження, м. Токмак того ж району, проживав у с. Кизияр (нині в межах м. Мелітополя) Запорізької області, німець, освіта незакінчена вища. Заступник завідуючого кафедрою сільгоспмашин Мелітопольського інституту механізації сільського

господарства. Заарештований 27 листопада 1936 року. Звинувачення: проводив контрреволюційну націоналістичну роботу на користь Німеччини. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 жовтня 1937 року засуджений до розстрілу як "агент німецької розвідки з 1925 року". Вирок виконано 26 жовтня 1937 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11373–11378.*

**ЛЕПП Генріх Петрович**, 1867 р. народження, нар. і проживав у с. Тіге (нині с. Орлове) Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 11 листопада 1921 року, 14 листопада 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: злісне невиконання закону радянської влади про сплату продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 15 листопада 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1938.*

**ЛЕФАР (ЛАФАР) Іван Прокопович**, 1873 р. народження, нар. і проживав у с. Петропавлівка (нині с. Тарасівка) Пологівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, хлібороб на власній землі. 5 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: куркульський елемент, дискредитував закони радвлади про продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 18 жовтня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі умовно. З невстановлених причин 8 квітня 1922 року справу припинено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1958.*

**ЛЕХМАН Лука Маркович**, 1894 р. народження, с. Токмачане (нині с. Чернігово-Токмачанськ) Чернігівського району Запорізької області, українець, малограмотний. Рядовий колгоспник к-спу "Більшовицький шлях". Заарештований 8 березня 1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної повстанської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетров-

ській області 1 квітня 1938 року засуджений до розстрілу як учасник контрреволюційної повстанської організації. Вирок виконано 7 червня 1938 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11366–11370.*

**ЛЕДОВСЬКИЙ Прокіп Євдокимович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Нововасилівка Приазовського р-ну Запорізької області, росіянин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 2 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд, 12 жовтня 1921 року був заарештований. Звинувачення: куркуль, категорично відмовлявся сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 15 жовтня 1921 року справу припинено, з-під варти звільнений з вимогою повністю сплатити продподаток. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1827.*

**ЛИМАР Степан Кирилович**, 1877 р. народження, нар. і проживав у с. Шевченка Бердянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. 3 жовтня 1921 року відібрано підписку про невиїзд. Звинувачення: злісний неплатник продподатку, чинив опір законам радвлди. Запорізьким губревтрибуналом 24 листопада 1921 року засуджений до 8 років примусових робіт з конфіскацією всього майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1882.*

**ЛИПКО Оскар Болеславович**, 1887 р. народження, м. Жлобін Гомельської області (Білорусь), поляк, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Бухгалтер віділу капітального будівництва Дніпровського алюмінієвого заводу в м. Запоріжжі. Заарештований 4 серпня 1938 року. Звинувачення: учасник шпигунсько-диверсійної організації на користь Польщі. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 30 вересня 1938 року засуджений до розстрілу як учасник польської шпигунсько-

диверсійної організації, мав зобов'язання здійснювати диверсійні акти на залізничному транспорті. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11353.*

**ЛИПСЬКИЙ Василь Степанович**, 1904 р. народження, с. Михайлівка Томківського району Дніпропетровської області, українець, освіта неповна середня. Проживав у м. Запоріжжі. Майстер-технолог Дніпровського алюмінієвого заводу в м. Запоріжжі. Заарештований 23 грудня 1937 року. Звинувачення: агент латвійської розвідки. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 січня 1938 року засуджений до розстрілу як латвійський шпигун. Вирок виконано 17 березня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11423.*

**ЛИСЕНКО Олексій Ілліч**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Красногірка (нині в межах м. Мелітополя) Запорізької області, українець, освіта початкова. Молодший наглядач тюремно-карального підвідділу БУПР Мелітопольського відділу юстиції. Заарештований 25 березня 1921 року. Звинувачення: служив в армії Махна. Олександрівським губревтрибуналом 20 жовтня 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі. Звільнений з-під варти за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1448.*

**ЛИСЕНКО Трохим Данилович**, 1881 р. народження, нар. і проживав у с. Басань Полігівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний. Заарештований 14 квітня 1922 року, 15 квітня 1922 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: протестував проти вилучення церковних цінностей. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1209.*

**ЛИСЕНКО-ЛИСАК Петро Онуфрійович**, 1897 р. народження, с. Окопи Жов-

квिवського району Львівської області, українець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Десятник Запорізького Дніпробуду. Заарештований 24 липня 1932 року. Звинувачення: займався шпигунською діяльністю на користь Польщі. "Трійкою" при колегії ДПУ УСРР 5 грудня 1932 року засуджений до 5 років позбавлення волі як агент польської розвідки. Реабілітований у 1990 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11416.*



**ЛИТВИН Гнат Овер'янович**, 1877 р. народження, нар. і проживав в с. Ериствка (нині с. Широке) Василівського району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Перебував на підписці про невиїзд. Звинувачення: антирадянська агітація проти хлібозаготівлі. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 18 січня 1930 року засуджений до висилки в Північний край як соціально небезпечний елемент. Реабілітований у 1999 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11299.*

**ЛИТВИН Єгор Іванович**, 1884 р. народження, смт Томаківка того ж району, проживав на хут. Кам'яна Долина (стара назва) Томаківського району Дніпропетровської області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 28 грудня 1928 року. Звинувачення: член секти "трясунів", вів антирадянську агітацію серед селянства. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 16 серпня 1929 року з-під варті звільнений з позбавленням права проживання у визначених місцевостях країни з прикріпленням до певного місця проживання терміном на 3 роки. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11322.*

**ЛИТВИН Федір Андрійович**, 1902 р. народження, нар. і проживав у с. Карачекрак (нині с. Підгірне) Василівського р-ну Запо-

різької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 23 лютого 1921 року. Звинувачення: махновець. Олександрівським губревтрибуналом 17 квітня 1921 року засуджений до 6 місяців позбавлення волі. У зв'язку з амністією від покарання звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 284.*

**ЛИТОВЧЕНКО Павло Іванович**, 1881 р. народження, нар. і проживав у смт Чернігівка того ж р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 12 серпня 1921 року, 5 вересня 1921 року переведений на підписку про невиїзд, а 24 листопада 1921 року заарештований знову. Звинувачення: бандит, погрожував спалити хату рідного дядька. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 625.*

**ЛІЛЧУК Фелікс Селіверстович**, 1902 р. народження, с. Сокілець Дунаєвського району Хмельницької області, поляк, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Майстер гармат 90-го стрілецького полку в м. Запоріжжі. Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив контрреволюційну троцькістську націоналістичну пропаганду. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 січня 1938 року засуджений до розстрілу за пропаганду серед військовослужбовців зневаги до існуючого в СРСР державного і політичного ладу. Вирок виконано 9 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11216.*

**ЛНДАУ Альберт Ксаверійович**, 1898 р. народження, місце народження не встановлене, єврей, освіта початкова, член КП(б)У. Проживав у м. Мелітополі Запорізької області, військовослужбовець. Арешт не застосовувався. Звинувачення: написав заяву про вихід з партії. Олександрівським губревтрибуналом 10 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1335.*

**ЛНКЕ Карл Федорович**, 1870 р. народження, нар. і проживав у с. Миколай-Поле Новомиколаївського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Арешт не застосовувався. Звинувачення: не сплатив продподатку. Олександрівським губревтрибуналом 16 грудня 1921 року засуджений до 1 року позбавлення волі з виконанням 50% продподатку. 8 квітня 1922 року справу припинено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1189.*

**ЛІСЦИН (ЛИСИЦЯ) Сава Потапович**, 1895 р. народження, с. Велика Білозерка того ж р-ну, проживав у м. Мелітополі Запорізької області, росіянин, освіта неповна середня. Конторник управління коменданта залізн. ст. Мелітополь. Заарештований 31 травня 1921 року. Звинувачення: служив у білих. Запорізьким губревтрибуналом 16 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 1763.*

**ЛІСНИЧИЙ Василь Якович**, 1863 р. народження, нар. і проживав у с. Велика Білозерка того ж району Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 6 листопада 1929 року. Звинувачення: вів злісну агітацію серед селян проти кампаній радянської влади на селі. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 18 січня 1930 року з-під варті звільнений з позбавленням права проживання у визначених місцевостях країни з прикріпленням до певного місця проживання терміном на 3 роки. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11323.*

**ЛІСНЯК Михайло Федорович**, 1869 р. народження, нар. і проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 3 листопада 1921 року. Звинувачення: злісно не виконував закон радянської влади про продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 8 листопада 1921 року за-

суджений до 1 року примусових робіт, 23 листопада 1921 року це рішення скасоване у зв'язку з виплатою обвинувачуваним продподатку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1917.*

**ЛІЩИНСЬКА Любов Володимирівна**, 1885 р. народження, м. Синельникове того ж р-ну Дніпропетровської області, українка, малограмотна. Проживала в м. Запоріжжі, домогосподарка. Заарештована 27 серпня 1922 року, з 29 серпня 1922 року перебувала на підписці про невиїзд. Звинувачення: привселюдно висловлювала свою ненависть до комуністів. Запорізьким губревтрибуналом 28 жовтня 1922 року справу припинено за недоведенням звинувачення. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 958.*

**ЛОБАНОВ Мирон Омелянович**, 1904 р. народження, с. Даценківка Лебединського району Сумської області, українець, освіта середня, член ВКП(б). Проживав у м. Запоріжжі. Помічник командира 2-го дивізіону по політчастині 157 Запорізького полку військ НКВС. Заарештований 4 грудня 1937 року. Звинувачення: був активним учасником антирадянської військово-фашистської змови, займався контрреволюційними діями. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 січня 1938 року засуджений до розстрілу за участь в контрреволюційній організації. Вирок виконано 10 лютого 1938 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11280.*

**ЛОБОДОВСЬКИЙ Олександр Сергійович**, 1898 р. народження, м. Мелітополь Запорізької області, українець, освіта середня. Проходив військову службу в м. Харкові. Заарештований 3 січня 1922 року, 14 червня 1922 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: служив в контррозвідці білої армії. Запорізьким губревтрибуналом 3 вересня 1922 року засуджений до 5 років позбавлення волі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1581.*

**ЛОЖЕЧНИК (ЛОЖЕЧКІН) Варфоломій Федорович**, 1884 р. народження, нар. і проживав у с. Деревецьке Бердянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 29 квітня 1921 року. Звинувачення: переховував махновців. Запорізьким губревтрибуналом 26 травня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 259.*

**ЛОЖЕЧНИК (ЛОЖЕЧКІН) Григорій Федорович**, 1888 р. народження, нар. і проживав у с. Деревецьке Бердянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 29 квітня 1921 року. Звинувачення: переховував махновців. Запорізьким губревтрибуналом 26 травня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 259.*

**ЛОЗИЦЬКИЙ Пилип Пилипович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у с. Косаківка Нижньосірогозького р-ну Херсонської області, українець, малограмотний, одноосібник. 24 січня 1922 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з махновцями і вороже ставився до радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 26 серпня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1608.*

**ЛОМОНОС (ЛОМОНОСОВ) Омелян Андрійович**, 1867 р. народження, нар. і проживав у с. Кизияр (нині в межах м. Мелітополя) Запорізької області, українець, малограмотний, хлібороб. Заарештований 2 лютого 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер. Запорізьким губревтрибуналом 30 березня 1921 року справа припинена за недоведенням звинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1279.*

**ЛОСКУТОВ Олександр Тимофійович**, 1886 р. народження, смт Васильківка того ж р-ну Дніпропетровської області, українець, освіта середня. Проживав у м. Гуляйполі того ж р-ну Запорізької області. Священик Троїцької церкви в м. Гуляйполі. Арешт не застосовувався. Звинувачення: приховував церковні цінності. Запорізьким губревтрибуналом 28 вересня 1922 року справу припинено за недостатністю обвинувачень. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1200.*

**ЛУГОВИЙ Никифор Іонович**, 1898 р. народження, нар. і проживав у с. Вербова Пологівського р-ну Запорізької області, українець, освіта неповна середня. Учитель Вербівської сільської школи. Заарештований 12 квітня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційні дії – зберігання зброї. Запорізьким губревтрибуналом 17 липня 1921 року засуджений до 15 років позбавлення волі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1059.*

**ЛУКАСЯН (ЛУКАСЯК) Станіслав Володимирович**, 1895 р. народження, м. Ломжа (Польща), поляк, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Чорнороб доменного цеху Запорізького заводу "Запоріжсталь". Заарештований 29 січня 1938 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 березня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник польської шпигунсько-диверсійної організації". Вирок виконано 13 квітня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11251.*

**ЛУКАШЕНКО Сава Якович**, 1882 р. народження, нар. і проживав у с. Мала Білозерка Василівського району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 2 листопада 1929 року. Звинувачення: систематично агітував проти здійснюваних на селі кампаній радянської влади. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 18 січня 1930 року

засуджений до 3 років позбавлення волі за антирадянську діяльність на селі. Реабілітований у 1996 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11313.*

**ЛЮБУШКІН Леонід Михайлович**, 1900 р. народження, м. Миколаїв, проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, росіянин, освіта неповна середня. Конторський службовець (місце роботи не вказане). 5 січня 1922 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: служив у білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 27 червня 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1808.*

**ЛЯХ Василь Омелянович**, 1910 р. народження, м. Джанкой АР Крим, українець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Помічник паровозного машиніста комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 15 липня 1938 року. Звинувачення: проводив шпигунську роботу на користь іноземної держави. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 30 вересня 1938 року засуджений до 10 років позбавлення волі як "учасник антирадянської націоналістичної організації". УНКВС по Запорізькій області 31 березня 1939 року справу припинено, з-під варті звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11132.*

**ЛЯХОВИЦЬКИЙ Борис Григорович**, 1894 р. народження, м. Кременчук Полтавської області, єврей, освіта початкова. Проживав у м. Мелітополі Запорізької області. Приватний фотограф. 26 лютого 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: приховував зброю від здачі радянській владі. Запорізьким губревтрибуналом 31 березня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1268.*

**ЛЯШЕНКО Максим Фролович**, 1903 р. народження, нар. і проживав у с. Воскресенка (нині с. Чапаєвка) Пологівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний.

Робітник 12 дільниці служби колії залізн. ст. Пологи. Заарештований 30 серпня 1920 року. Звинувачення: колишній махновець. Олександрівським губернським ревтрибуналом 1 квітня 1921 року кр. справу припинено за амністією, з-під варті звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 127.*

## М

**МАВРОВ Дмитро Олексійович**, 1896 р. народження, нар. і проживав у с. Мануйлівка Приморського району Запорізької області, болгарин, малограмотний. Колгоспник к-спу ім. Димитрова в с. Мануйлівка. Заарештований 6 червня 1938 року. Звинувачення: систематично проводив антирадянську пропаганду, виявляв контрреволюційні повстанські настрої, колишній махновець. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 9 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу як учасник болгарської контрреволюційної повстанської організації. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11395, 11396.*

**МАВРОВ Микола Пилипович**, 1883 р. народження, нар. і проживав у с. Мануйлівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: не виконував розпоряджень ради влади, ухилився від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна з позбавленням земельного наділу умовно до сплати податку в 12-денний термін. Звільнений від покарання з поверненням конфіскованого майна 25 квітня 1922 року. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1872.*

**МАВРОВ Степан Іванович**, 1851 р. народження, нар. і проживав у с. Перша Миколаївка (нині с. Миколаївка) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, непись-



менний, хлібороб на власній землі. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу та конфіскації рухомого майна умовно до сплати податку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1848.*

**МАГУН Йосип Шнесрович**, рік народження не встановлено, нар. в м. Друскининкай Литовської республіки, литовець, підданий Литви. Проживав у м. Запоріжжі. Тимчасово ніде не працював. Заарештований 18 грудня 1920 року. Звинувачення: не здав радянській владі срібні монети на суму 78 руб. 85 коп. Олександрівським губревтрибуналом 22 грудня 1920 року справу припинено, срібні монети конфісковані. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 16.*

**МАДЖЕНКО Панас Іванович**, 1892 р. народження, нар. і проживав у м. Приморську того ж району Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Маляр Ногайського агрономічного технікуму. Заарештований 10 лютого 1938 року. Звинувачення: активний учасник контрреволюційної повстанської групи. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 14 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник болгарсько-націоналістичної повстанської групи в с. Ногайськ". Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11330, 11331.*

**МАЖАЄВ Іван Петрович**, 1885 р. народження, с. Глоднево Дмитрівського району Орловської області (Росія), росіянин, малограмотний. Проживав у с. Корніївка Веселівського району Запорізької області, без певного місця роботи. Заарештований 14 липня 1928 року. Звинувачення: соціально небезпечний елемент, вів контрреволюційну агітацію серед односельців. Особливою на-

радою при колегії ОДПУ УСРР 28 вересня 1928 року засуджений до 6 місяців позбавлення волі за розповсюдження провокаційних чуток про близьке падіння радянської влади. Реабілітований у 1999 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11342.*

**МАЗАНКО Дмитро Никифорович**, 1895 р. народження, нар. і проживав у с. Мала Токмачка Оріхівського району Запорізької області, українець, освіта початкова. Сторож кам'яно-дробильного заводу залізн. ст. Передаточна (нині в межах м. Запоріжжя). Заарештований 6 листопада 1937 року. Звинувачення: проводив контрреволюційну агітацію. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 15 листопада 1937 року засуджений до розстрілу "за систематичну контрреволюційну агітацію і заклики до повалення радянської влади і знищення комуністів". Вирок виконано 29 листопада 1937 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11139.*

**МАЙОРЕНКО Костянтин Петрович**, 1892 р. народження, нар. і проживав у м. Запоріжжі, українець, освіта початкова. Тимчасово ніде не працював. Заарештований 4 лютого 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер. Запорізьким губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 146.*

**МАКАРЕНКО Омелян Якович**, 1869 р. народження, нар. і проживав у с. Дмитрівка Приазовського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-односібник. Заарештований 3 листопада 1921 року. Звинувачення: ворог робітничо-селянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 10 листопада 1921 року засуджений до конфіскації земельного наділу. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1842.*

**МАКОВСЬКИЙ Едуард Францович**, 1914 р. народження, смт Гриців Ше-

петівського району Хмельницької області, поляк, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Грабар нового двору комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 29 січня 1938 року. Звинувачення підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР Прокурором СРСР 27 березня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник польської шпигунсько-диверсійної організації в Запоріжжі". Вирок виконано 13 квітня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11251.*

**МАКУХА Сидір Онуфрійович**, 1898 р. народження, нар. і проживав у с. Новопетрівка Великобілозерського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований 8 липня 1921 року. Звинувачення: в 1919 році видав червоноармійця денікінцям. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1365.*

**МАЛЄВ Антон Іванович**, 1875 р. народження, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 5 листопада 1921 року. Звинувачення: злісний ворог радянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 11 листопада 1921 року справу передано на розгляд Цареводарівської районної податкової комісії. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1846.*

**МАЛИК Михайло Васильович**, 1869 р. народження, нар. і проживав у с. Троїцьке (нині с. Карла Маркса) Бердянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. 27 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісний неплатник податків, не виконував директив Раднаркому. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1921 року

справу припинено у зв'язку з скасуванням продподатку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1890.*

**МАЛИНІН Василь Федорович**, 1899 р. народження, с. Дубове Дубово-Уметського району Куйбишевської області, Росія (так у кр. справі), росіянин, освіта початкова. Проживав у м. Бердянську Запорізької області. Столяр Бердянської меблевої артілі "Мебельник". Заарештований 29 березня 1948 року. Звинувачення: під час німецької окупації м. Бердянська працював квартальним старостою. Особливою нарадою при МДБ СРСР 7 серпня 1948 року засуджений до 5 років позбавлення волі за антирадянську агітацію. Реабілітований у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11389.*

**МАЛОХАТКА Федір Гордійович**, 1900 р. народження, нар. і проживав на хут. Новофедорівка (нині його немає) Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований 19 вересня 1921 року. Звинувачення: колишній махновець. 29 листопада 1921 року справу передано в губревтрибунал. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 624.*

**МАЛЯРЧУК Анастасія Василівна**, рік народження не встановлений, нар. і проживала в с. Велика Лепетиха того ж р-ну Херсонської області, українка неписьменна, одноосібниця. Заарештована 9 грудня 1921 року, з 11 грудня 1921 року перебувала на підписці про невиїзд. Звинувачення: пиячила з білогвардійцями, виказувала їм червоноармійців. Запорізьким губревтрибуналом після 1 березня 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1616.*

**МАЛЬЧЕВ Іван Зіновійович**, 1865 р. народження, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-одно-

осібник. 24 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркульський елемент, ухилився від сплати державного продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 30 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації частини рухомого майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати продподатку у двотижневий термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1836.*

**МАЛЬЧЕВ Іван Федорович**, 1851 р. народження, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-хлібороб. Заарештований 24 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркульський елемент, ухилився від сплати продподатку, підривав продовольчу політику радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 30 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації частини рухомого майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати податку у двотижневий термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1836.*

**МАЛЬЧЕВ Пилип Іванович**, 1894 р. народження, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний ворог радянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 27 жовтня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі умовно до сплати податку в 10-денний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1834.*

**МАМАЙ Гнат Іванович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Семенівка Пологівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Застосування примусових заходів до вироку суду не встановлено. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 4 листопада 1921 року засуджений до одного року ув'язнення умовно. Зобов'язаний сплатити продподаток

в подвійному розмірі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1179.*

**МАМОНТОВ Микола Федорович**, 1873 р. народження, нар. і проживав у с. Астраханка Мелітопольського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 17 квітня 1921 року, 23 квітня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: контрреволюціонер, агітував проти держрозверстки. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1541.*

**МАНДРИЧ Петро Федорович**, 1856 р. народження, нар. і проживав у с. Новоселівка Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. 11 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 30 жовтня 1921 року зобов'язаний сплатити продподаток у семиденний термін під загрозою конфіскації майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1178.*

**МАНДТЛЕР Петро Іванович**, 1911 р. народження, с. Орлове Солідарського району Донецької області (так у кр. справі), німець, освіта неповна середня. Проживав у с. Ротфронт (нині с. Владівка) Чернігівського району Запорізької області. Радіотехнік відділення зв'язку в с. Ротфронт. Заарештований 13 червня 1938 року. Звинувачення: учасник націонал-фашистської контрреволюційної організації. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 2 жовтня 1938 року засуджений до 10 років позбавлення волі як шпигун німецької розвідки. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11336.*

**МАНДУЖЕЛЯНОВ Пилип Іванович**, 1871 р. народження, нар. і проживав у с. Федорівка Приазовського р-ну Запорізької об-

ласті, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 28 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд, заарештований 1 листопада 1921 року. Звинувачення: куркульський елемент, противник продподаткової кампанії. Запорізьким губревтрибуналом 4 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати продподатку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1841.*

**МАНЬКО-ЛУБЕНЕЦЬ Фекла Харитонівна**, 1896 р. народження, нар. і проживала в с. Воскресенка (нині с. Чапаєвка) Пологівського р-ну Запорізької області, українка, малограмотна. Кравчиня. Заарештована 30 серпня 1920 року. Звинувачення: у 1919 році мала зв'язок з махновцями. Олександрівським губернським ревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією, встановлено тасмний нагляд. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 127.*

**МАНЬКОВСЬКИЙ Іван Андроникович**, 1899 р. народження, с. Завидів Іванівського району Волинської області, українець, освіта середня. Проживав у с. Власівка (нині с. Чубарівка) Пологівського району Запорізької області. Учитель Власівської середньої школи. Заарештований 4 грудня 1937 року. Звинувачення: вихваляв порядки в буржуазній Польщі. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 4 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "колишній офіцер армії Денікіна і член військово-офіцерської контрреволюційної організації". Вирок виконано 17 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11329.*

**МАРЕНКО Олександр Пилипович**, 1885 р. народження, нар. і проживав у смт Комишуваха Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Робітник електростанції в смт Комишуваха. Заарештований 26 лютого 1921 року. Звину-

вачення: підозрювався у зв'язках з махновцями. Олександрівською губерньською НК 2 березня 1921 року звільнений під підписку про невиїзд. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 268.*

**МАРИНОВ Микола Іванович**, 1861 р. народження, нар. і проживав у с. Цареводарівка (нині с. Ботієве) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 7 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: куркуль, злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 11 листопада 1921 року конфісковано все його рухоме та нерухоме майно, позбавлений земельного наділу. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1843.*

**МАРИНОВ Петро Костянтинович**, 1885 р. народження, нар. і проживав у с. Цареводарівка (нині с. Ботієве) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. 22 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: куркуль, злісний ворог радянської влади, не бажав сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 11 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна та позбавлення земельного наділу умовно до сплати продподатку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1844.*

**МАРКОВ Костянтин Іванович**, 1888 р. народження, нар. і проживав у с. Преслав Приморського р-ну Запорізької області, росіянин, освіта початкова. Голова Преславського волвиконкому. 18 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: не виконував розпоряджень радянської влади, сприяв невиконанню селянами продподатків. Запорізьким губревтрибуналом 26 жовтня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1833.*

**МАРКОВ Сава Маркович**, 1853 р. народження, нар. і проживав у с. Новоселівка Друга (нині с. Новоселівка) Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. 11 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 29 жовтня 1921 року справу розглянуто, зміст вироку не встановлено. Реабілітований у 1991 році.  
*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1178.*

**МАРКОВ Степан Гнатович**, 1870 р. народження, нар. і проживав у с. Гюнівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-одноосібник. 10 листопада 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: невиконання законів радвлади – несплата податку. Запорізьким губревтрибуналом 12 листопада 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі умовно до сплати продподатку протягом 5 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1892.*

**МАРКОВСЬКИЙ Іван Семенович**, 1902 р. народження, слобода Мальковецька Хмельницької області (так у кр. справі), українець, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Електрик Дніпровського алюмінієвого заводу в м. Запоріжжі. Заарештований 29 січня 1938 року. Звинувачення: підозрювався в зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 березня 1938 року засуджений до розстрілу як учасник польської шпигунсько-диверсійної організації в м. Запоріжжі. Вирок виконано 13 квітня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11346.*

**МАРОДЕЦЬКИЙ Агапій** (по-батькові не вказано), 1895 р. народження, нар. і проживав у с. Новомиколаївка Мелітопольського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Службовець споживчої кооперації в с. Новомиколаївка. Заарештований не пізніше 7 лютого 1921 року, 15 лютого 1921

року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: служив у білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 6 березня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1252.*

**МАРТЕНС Анна Абрамівна**, 1898 р. народження, нар. і проживала в м. Запоріжжі, німкеня, освіта неповна середня, домогосподарка. Заарештована 11 вересня 1937 року. Звинувачення: член сім'ї зрадника Батьківщини. Особливою нарадою при НКВС СРСР 16 грудня 1937 року засуджена до 8 років виправно-трудоих таборів. Покарання відбувала впродовж 15 років і 7 місяців. Реабілітована у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11170.*

**МАРТЕНС Іван Іванович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Лібенау (нині приєднане до с. Остриківка) Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 25 листопада 1921 року. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлади, не сплачував продподатків, куркуль. У 30-х роках проживав у с. Верхня Хортиця (нині в межах м. Запоріжжя). Кочегар заводу ковкого чавуну в с. Верхня Хортиця. Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив організовану контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 січня 1938 року засуджений до розстрілу як учасник німецької контрреволюційної повстанської і диверсійної організації, ліквідованої в Запорізькому районі. Вирок виконано 26 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1982.*

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11358.*

**МАРТЕНС Йоганн Кор.** (так у кр. справі), рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Корнилівка (нині с. Хмельницьке) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта не встановлена, селянин-одноосібник. 21 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення:

чення: злісно не виконував закон про сплату продподатку. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1913.*

**МАРТЕНС Йоганн Петрович**, 1859 р. народження, нар. і проживав у с. Маріенталь (нині с. Панфіловка) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. 17 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісний неплатник продподатку, контрреволюційна агітація проти нього. Рішення губревтрибуналу у справі немає. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1935.*

**МАРТЕНС Петро Петрович**, 1889 р. народження, нар. і проживав у с. Хлібне (стара назва) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 19 жовтня 1921 року. Звинувачення: не виконував розпоряджень і декретів радянської влади, не сплачував продподатки. Запорізьким губревтрибуналом 19 жовтня 1921 року засуджений до 4 років позбавлення волі. 8 квітня 1922 року з невідомих причин від покарання звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1973.*

**МАРТИН Андрій Михайлович**, 1887 р. народження, нар. і проживав у с. Ейгенфельд (нині с. Полянівка) Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, малограмотний, наймит. Заарештований 21 вересня 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер. Запорізьким губревтрибуналом 19 грудня 1921 року справу припинено, з-під варті звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1594.*

**МАРТИН Родіон Якович**, 1887 р. народження, нар. і проживав у с. Миколай-Поле Новомиколаївського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Арешт не застосовувався. Звинувачення: не сплатив продподатку. За-

порізьким губревтрибуналом 13 грудня 1921 року зобов'язаний протягом 7 днів внести 50% продподатку, 8 квітня 1921 року справу припинено з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1186.*

**МАРТИН Яків Якович**, 1880 р. народження, нар. і проживав у с. Миколай-Поле Новомиколаївського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Арешт не застосовувався. Звинувачення: не сплатив продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 16 грудня 1921 року засуджений до 1 року позбавлення волі умовно із зобов'язанням сплатити податок у половинному розмірі протягом 6 місяців. 8 квітня 1922 року справу припинено з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1189.*

**МАРТИНЕНКО Петро Антонович**, 1900 р. народження, нар. і проживав у с. Остапівське Покровського р-ну Дніпропетровської області, українець, освіта початкова. Учень сільськогосподарської школи. Заарештований 26 січня 1921 року, 28 березня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: служив у білих. Запорізьким губревтрибуналом 6 червня 1921 року справу припинено за недоведенням обвинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 279.*

**МАРУСЕНКО Петро Матвійович**, 1896 р. народження, с. Кінські Роздори, проживав у с-щі Магедове Пологівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Ремонтний робітник на залізн. ст. Магедове. Заарештований 10 листопада 1920 року, 17 березня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: брав участь у махновщині. Запорізьким губревтрибуналом 7 лютого 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 800.*

**МАРЧЕНКО Іван Васильович**, 1900 р. народження, нар. і проживав у с. Берестове Бердянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований 2 квітня 1921 року. Звинувачення: активний учасник махновського руху. Запорізьким губревтрибуналом 19 квітня 1921 року справу припинено за недоведенням злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1479.*

**МАРЧЕНКО Митрофан Мойсейович**, 1878 р. народження, нар. і проживав у с. Успенівка Бердянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Перебував на підписці про невіїзд. Звинувачення: ухилився від виконання законів радвлдади – не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 24 листопада 1921 року засуджений до 2 років позбавлення волі з конфіскацією землі умовно. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1883.*

**МАСЛЄНІКОВ Іван Опанасович**, 1864 р. народження, нар. і проживав у с. Богданівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-одноосібник. Заарештований 26 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний неплатник державного продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 5 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього майна і позбавлення земельного наділу. Верховним Трибуналом при ВУЦВК 21 листопада 1921 року справу повернено для повторного розгляду. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1837.*

**МАСЛІЙ Антон Якович**, 1881 р. народження, нар. і проживав у с. Костянтинівка Вознесенської волості Бердянського повіту Таврійської губернії (за старим адмін.-територ. поділом), українець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 11 вересня 1920 року. Звинувачення: шпигун, прагнув перейти лінію фронту до білих. Олександрівським губревтрибуналом 17 грудня 1920

року справу припинено за недоведенням обвинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 4.*

**МАСЛОВ Борис Євгенович**, 1896 р. народження, м. Баку (Азербайджан), росіянин, освіта середня. Проживав у м. Запоріжжі. Головний бухгалтер коксохіммонтажу в м. Запоріжжі. Заарештований 9 березня 1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної організації, вів контрреволюційну націоналістичну агітацію. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 10 травня 1938 року засуджений до розстрілу як учасник ліквідованої контрреволюційної повстанської організації. Вирок виконано 14 червня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11282, 11283.*

**МАТВІЄНКО Василь Євдокимович**, 1879 р. народження, нар. і проживав у с. Миколаївка Бердянського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. 28 листопада 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісне невиконання постанов радвлдади про сплату продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1921 року справу припинено у зв'язку з неправильним оподаткуванням. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1888.*

**МАТВІЄНКО Василь Максимович**, 1857 р. народження, нар. і проживав у с. Комишуватка Приморського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. 13 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлдади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 21 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації половини майна і позбавлення земельного наділу. Запорізьким губревтрибуналом 8 квітня 1922 року від покарання звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1871.*

**МАТВИЄНКО Іван Васильович**, 1879 р. народження, нар. і проживав у с. Комишуватка Приморського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. 12 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлади, ухилився від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 21 жовтня 1921 року засуджений до 6 років позбавлення волі з вилученням земельного наділу. Запорізьким губревтрибуналом 8 квітня 1922 року від покарання звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1871.*

**МАТЄВ Георгій Дмитрович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у с. Банівка Приморського району Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Вантажник Обіточенського рибпрому. Заарештований 29 травня 1938 року. Звинувачення: учасник болгарської націоналістичної контрреволюційної організації. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 14 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу як член болгарської контрреволюційної націоналістичної організації. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11174.*

**МАТИСКЕВИЧ Франц Владиславович**, 1888 р. народження, місце народження не встановлено, проживав у м. Запоріжжі, поляк, неписьменний. Охоронець Запорізького фінвідділу. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер, намагався зірвати мітинг. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 623.*

**МАТІС Корній Давидович**, 1902 р. народження, нар. і проживав у с. Панфілівка Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-односібник. 17 листопада 1921 року відібрана

підписка про невиїзд. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1914.*

**МАТІС Петро Аронович**, 1864 р. народження, нар. і проживав у с. Калинівка Приморського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-односібник. Заарештований 24 жовтня 1921 року. Звинувачення: злісний неплатник радянських продподатків. Запорізьким губревтрибуналом 25 жовтня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі з конфіскацією всього зерна. 8 квітня 1922 року Запорізьким губревтрибуналом справу припинено "згідно з телеграмою" (так у кр. справі). Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1972.*

**МАТУС Агафія Логвинівна**, 1879 р. народження, нар. і проживала в с. Миколаївка Бердянського р-ну Запорізької області, українка, малограмотна, селянка-односібниця. 27 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: невиконання законів радвлади про сплату продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 30 листопада 1921 року засуджена до 3 років позбавлення волі умовно. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1886.*

**МАТЮХА Никифор Антонович**, 1900 р. народження, смт Комишуха, проживав у с. Тарасівка Оріхівського району Запорізької області, українець, освіта початкова. Рядовий колгоспник к-спу в с. Тарасівка. Заарештований 14 березня 1933 року. Звинувачення: учасник контрреволюційної повстанської організації. "Трійкою" при колегії ДПУ УСРР 9–11 квітня 1933 року засуджений до 5 років концтаборів за контрреволюційну роботу на селі. Управлінням Держбезпеки НКВС УСРР 7 січня 1935 року звільнений достроково, причини не вказані. Реабілітований у 1956 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11327.*

**МАХНАЧ Трохим Федорович**, 1892 р. народження, с. Веселянка Запорізького райо-



ну Запорізької області, проживав у м. Запоріжжі, українець, освіта початкова. Приймальник деталей заводу "Комунар". Заарештований 16 квітня 1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної організації. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 10 травня 1938 року засуджений до розстрілу "за участь в контрреволюційній повстанській організації". Вирок виконано 13 червня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11157.*

**МАЦАК (МОЦАК) Пантелеймон Григорович**, 1888 р. народження, нар. і проживав у с. Микільське Солонянського р-ну Дніпропетровської області, українець, освіта початкова, хлібороб. Заарештований 30 березня 1921 року, 31 березня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: контрреволюційні дії, приховування зброї. Запорізьким губревтрибуналом 23 вересня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1050.*

**МАШАНЕЦЬ Анастасія Михайлівна**, 1883 р. народження, нар. і проживала в с. Велика Лепетиха того ж р-ну Херсонської області, українка, неписьменна, одноосібниця. Заарештована 9 грудня 1921 року, з 11 грудня 1921 року перебувала на підписці про невиїзд. Звинувачення: пиячила з білогвардійцями, виказувала їм червоноармійців. Запорізьким губревтрибуналом після 1 березня 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1616.*

**МЕДВЕДЄВ Микола Іванович**, 1890 р. народження, м. Запоріжжя, проживав у м. Мелітополі Запорізької області, росіянин, освіта середня. Інспектор по праці заліз. ст. Мелітополь. Заарештований 4 грудня 1937 року. Звинувачення: займався контрреволюційною шпигунською роботою. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 26 грудня 1937 року засуджений до розстрілу за шпигунську діяльність і терори-

стичні наміри щодо керівників партії та уряду. Вирок виконано 13 січня 1938 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11404.*

**МЕЛЕШКЕВИЧ Лонгін Андрійович**, 1883 р. народження, с. М'якоти Мінської області (так у кр. справі), білорус, освіта початкова. Проживав у м. Пологах того ж району Запорізької області. Касир Чубарівського районного відділення Держбанку. Заарештований 16 грудня 1937 року. Звинувачення: агент польської розвідки. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 лютого 1938 року засуджений до розстрілу за шпигунську діяльність на користь Польщі. Вирок виконано 10 лютого 1938 року (так у кр. справі). Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11229.*

**МЕЛЬНИК Семен Лукич**, 1898 р. народження, нар. і проживав у с. Горіле (нині с. Азовське) Якимівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, хлібороб. Заарештований 8 липня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 14 лютого 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1764.*

**МЕЛЬНИКОВ Дем'ян Пилипович**, 1903 р. народження, нар. і проживав у с. Дмитрівка Мценського р-ну Орловської області (Росія), росіянин, хлібороб-одноосібник. Тимчасово перебував на території Мелітопольського повіту. Заарештований 27 липня 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер – служив у армії Махна. Запорізьким губревтрибуналом 26 серпня 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1617.*

**МЕЛЬНИКОВА Агрипина Сергіївна**, 1869 р. народження, с. Кракове Малоархангельського р-ну Орловської області (Росія),

росіянка, освіта початкова. Проживала в с. Кизияр (нині в межах м. Мелітополя) Запорізької області, домогосподарка. Заарештована 22 лютого 1921 року, 3 березня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 24 квітня 1921 року засуджена до 3 років позбавлення волі умовно. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1450.*

**МЕРЕЖКО Степан Антонович**, 1904 р. народження, с. Кінські Роздори Пологівського району, проживав у с. Зразкове Куйбишевського району Запорізької області, українець, освіта початкова. Забійник Кирилівського каменедробильного заводу. Заарештований 21 листопада 1937 року. Звинувачення: контрреволюційна агітація повстанського характеру. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 2 грудня 1937 року засуджений до 10 років позбавлення волі. Особливою нарадою при МДБ СРСР 26 липня 1947 року попереднє рішення "трійки" скасоване, справу припинено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11417.*

**МЕСКЕВ Харламп Петрович**, 1887 р. народження, с. Новомлинівка Розівського району Запорізької області, грек, освіта початкова. Проживав у м. Донецьку. Охоронець Донецького заводу "Стальміст". Заарештований 3 січня 1938 року. Звинувачення: вів активну контрреволюційну пропаганду, виявляв терористичні і повстанські наміри. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 26 січня 1938 року засуджений до розстрілу за прояв терористичних тенденцій над комуністами з метою повалення радянської влади. Вирок виконано 17 квітня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11182.*

**МЕЧЕВ Дмитро Дорофійович**, 1864 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині с. Коларівка) Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта почат-

кова, селянин-хлібороб. Заарештований 24 листопада 1921 року. Звинувачення: середняк, відмовлявся сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу і конфіскації рухомого майна умовно до внесення продподатку у 8-денний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1860.*

**МЕЧЕВ Іван Степанович**, 1883 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині с. Коларівка) Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 22 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний несплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу і конфіскації рухомого майна умовно до сплати продподатку у 8-денний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1860.*

**МИГУЛЯ Іван Іванович**, 1858 р. народження, нар. і проживав у с. Горіле (нині с. Азовське) Якимівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 28 серпня 1921 року. Звинувачення: вів контрреволюційну діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 3 лютого 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1758.*

**МИКОЛАЄНКО Ілля Кононович**, 1874 р. народження, нар. і проживав на хут. Веселий (нині його немає) Новомиколаївського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. 11 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 21 жовтня 1921 року зобов'язаний у семиденний термін сплатити податок з загрозою конфіскації майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1176.*

**МИЛАЩЕНКО Петро Семенович**, 1896 р. народження, нар. і проживав у с. Новоіванівка Гуляйпільського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований приблизно 12 вересня 1922 року, 18 вересня 1922 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: брав участь в таємних нічних зібраннях. Запорізьким губревтрибуналом 28 вересня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1198.*

**МИЛАЩЕНКО Хрисанф Миколайович**, 1882 р. народження, нар. і проживав у с. Новоіванівка Гуляйпільського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований приблизно 12 вересня 1922 року, 18 вересня 1922 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: брав участь в таємних нічних зібраннях. Запорізьким губревтрибуналом 28 вересня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1198.*

**МИМОХОД Йосип Маркіянович**, 1899 р. народження, м. Чортків Тернопільської області, українець, освіта середня. Проживав у м. Запоріжжі. Ваговий майстер заводу "Запоріжсталь". Заарештований 20 серпня 1937 року. Звинувачення: займався шпигунством на користь Польщі, учиняв шкідництво на "Запоріжсталі". НКВС СРСР і Прокурором СРСР 4 жовтня 1937 року засуджений до розстрілу як польський шпигун, який учинив ряд шкідницьких актів. Вирок виконано 10 жовтня 1937 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11222.*

**МИНЬКО Петро Свиридович**, 1888 р. народження, с. Балки Василівського р-ну, проживав у м. Мелітополі Запорізької області, українець, освіта початкова, член КП(б)У. Інструктор Мелітопольського пові-

тового парткому. 29 червня 1922 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: підозрювався як співучасник вбивства двох червоноармійців на початку 1920 року. Запорізьким губревтрибуналом 7 жовтня 1922 року справу припинено за недоведенням складу злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1738.*

**МИНЬКО Петро Свиридович**, 1889 р. народження, нар. і проживав у с. Балки Василівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, член КП(б)У. Наймит в с. Балки. Заарештований у липні 1921 року, після арешту відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: контрреволюціонер. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за недоведенням складу злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1513.*

**МИСЛОВСЬКИЙ Кирило Михайлович**, 1883 р. народження, с. Білогородка Ізяславського району Хмельницької області, поляк, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Помічник машиніста і слюсар листопрокатного цеху комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 29 січня 1938 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 березня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник польської шпигунсько-диверсійної організації в Запоріжжі". Вирок виконано 13 квітня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11251.*

**МИХАЙЛЕНКО Петро Якович**, 1912 р. народження, нар. і проживав у с. Санжарівка (нині с. Полтавка) Гуляйпільського району Запорізької області, українець, малограмотний. Військовослужбовець – рядовий 387 стр. полку. Заарештований 22 серпня 1940 року. Звинувачення: військовополонений у Фінляндії, який піддавався систематичній антирадянській обробці. Особливою нара-

дою при НКВС СРСР 4 жовтня 1940 року засуджений до 5 років позбавлення волі за те, що здався в полон білофіннам без опору. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11361.*

**МИХАЙЛИЧЕНКО Лука Іванович**, 1894 р. народження, нар. і проживав у с. Скельки Василівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Заарештований 30 січня 1921 року. Звинувачення: служив у білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 19 березня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1239.*

**МИХАЙЛОВ Григорій Петрович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині с. Коларівка) Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 24 листопада 1921 року. Звинувачення: середняк, відмовлявся сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада засуджений до конфіскації земельного наділу і рухомого майна умовно до сплати податку у 8-денний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1860.*

**МИХАЙЛОВ Микола Васильович**, 1894 р. народження, м. Петроград (нині м. Санкт-Петербург, Росія), росіянин, освіта середня, член РКП(б). Проживав у м. Мелітополі Запорізької області. Уповноважений Мелітопольської НК. Заарештований 12 лютого 1921 року, 16 лютого 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: приховував зброю. Олександрівським губревтрибуналом 10 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1332.*

**МИХАЙЛОВ Микола Григорович**, 1864 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині с. Коларівка) Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта

початкова. Хлібороб на власній землі. Заарештований 22 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 28 листопада 1921 року конфісковані земельний наділ і все рухоме майно. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1859.*

**МИХАЙЛОВ Степан Ілліч**, 1907 р. народження, нар. і проживав у с. Коларівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта не встановлена. Комбайнер Коларівської МТС. Заарештований 9 червня 1938 року. Звинувачення: був активним учасником болгарської контрреволюційної націоналістичної повстанської організації. Особливою “трійкою” УНКВС по Дніпропетровській області 9 жовтня 1938 року засуджений до 10 років позбавлення волі за антирадянську діяльність. 26 травня 1939 року Запорізьким обласним судом був виправданий. Реабілітований у 1939 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11395, 11396.*

**МИХІЄНКО Мотрона Наумівна**, 1897 р. народження, м. Чепіль Балаклійського району Харківської області, українка, освіта початкова. Проживала в м. Запоріжжі, домогосподарка. Заарештована 11 вересня 1937 року. Звинувачення: дружина репресованого органами НКВС учасника антирадянської організації. Особливою нарадою при НКВС СРСР 16 грудня 1937 року засуджена до 8 років позбавлення волі як член сім'ї зрадника батьківщини. Відбувала покарання в Картаборі НКВС СРСР. Реабілітована у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11278.*

**МИШКІН Федір Йосипович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Преслав Приморського р-ну Запорізької області, росіянин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 7 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: не хотів сплачувати державі продподаток, чим підривав

всю податкову систему і нову економічну продовольчу політику. Запорізьким губревтрибуналом 19 жовтня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі і земельного наділу. Зважаючи на сплату 80% податку і бажання розрахуватися повністю, від покарання звільнений і виправданий. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1828.*

**МІКЕЛЬСОН Микола Олександрович**, 1902 р. народження, м. Рига (Латвія), латиш, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Волочильник Запорізького заводу "Інтернаціонал". Заарештований 4 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив контрреволюційну націоналістичну пропаганду на користь Латвії. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 5 січня 1938 року засуджений до розстрілу як контрреволюціонер-націоналіст. Вирок виконано 17 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11221.*

**МІКЛАШЕВСЬКИЙ Леопольд Войцехович**, 1890 р. народження, м. Здоблунів того ж району Рівненської області, поляк, освіта початкова. Проживав у с. Царицин Кут (нині с. Приморське) Василівського району Запорізької області. Тимчасово ніде не працював. Заарештований 17 грудня 1937 року. Звинувачення: підозрювався в шпигунстві на користь Польщі. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 січня 1938 року засуджений до розстрілу як агент польської розвідки. Вирок виконано 10 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1963 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11408.*

**МІЛЬЧЕВСЬКИЙ Георгій Михайлович**, 1859 р. народження, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 24 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркульський елемент, неплатник продподатку, підривав політику радянської влади. Запорізьким губревтрибу-

налом 30 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації частини рухомого майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати продподатку протягом двох тижнів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1836.*

**МІЛЬЧЕВСЬКИЙ Дмитро Дем'янович**, 1870 р. народження, нар. і проживав у с. Преслав Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 7 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркульський елемент, всіляко уникав сплати продподатку державі. Запорізьким губревтрибуналом 19 жовтня 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу і конфіскації майна умовно до сплати продподатку протягом 5 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1828.*

**МІЛЬЧЕВСЬКИЙ Іван Михайлович**, 1887 р. народження, нар. і проживав у с. Преслав Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 6 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісний неплатник державного продподатку, чим сприяв вимиранню робітників та селян голодуючих губерній. Запорізьким губревтрибуналом 20 жовтня 1921 року засуджений до 8 років позбавлення волі з конфіскацією всього рухомого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1832.*

**МІЛЬЧЕВСЬКИЙ Хома Сергійович**, 1891 р. народження, нар. і проживав в с. Інзівка Приморського району Запорізької області, болгарин, освіта не встановлена. Завпед Інзівської неповної середньої школи. Заарештований не пізніше липня 1938 року. Звинувачення: був активним учасником болгарської контрреволюційної повстанської організації. Особливою "трійкою" при УНКВС по Дніпропетровській області 9 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу за активну антирадянську діяльність. Дата виконання ви-

року та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1956 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11395, 11396.*

**МІРАУ Іван Іванович**, 1867 р. народження, нар. і проживав у с. Орлове Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 10 листопада 1921 року. Звинувачення: проводив контрреволюційну агітацію проти сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 13 листопада 1921 року засуджений до 4 років позбавлення волі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1937.*

**МІРОШНИЧЕНКО Архип Опанасович**, 1882 р. народження, нар. і проживав у с. Шотівка Іванівського району Запорізької області, українець, освіта початкова, голова сільської ради с. Колги (стара назва) Мелітопольського р-ну (нині Іванівського р-ну Херсонської області). Заарештований 4 листопада 1921 року, 11 листопада 1922 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: гальмував проведення продкампанії, агітував проти неї. Запорізьким губревтрибуналом 9 грудня 1922 року справу припинено за відсутністю ґрунтовних доказів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 2033.*

**МІРОШНИЧЕНКО Григорій Парамонович**, 1877 р. народження, нар. і проживав у с. Колги (стара назва) Іванівського р-ну Херсонської області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 26 квітня 1921 року, 10 червня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: агітував проти партії комуністів, поширював провокаційні чутки. Запорізьким губревтрибуналом 7 жовтня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1378.*

**МІРОШНИЧЕНКО Іван Михайлович**, 1887 р. народження, с. Чаплинка Чорнухин-

ського р-ну Полтавської області, українець, освіта початкова. Проживав у с. Скелювате Токмацького р-ну Запорізької області. Голова Наталівської сільської ради нині Запорізького р-ну Запорізької області. 5 грудня 1920 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: вів контрреволюційну діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 159.*

**МІТЄВ Мартин Степанович**, 1880 р. народження, нар. і проживав у с. Мануйлівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. 14 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісний куркуль, ухилився від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати продподатку в 12-денний термін. 25 квітня 1922 року від покарання звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1872.*

**МІТЄВ Павло Миколайович**, 1892 р. народження, с. Банівка, проживав у м. Приморську Приморського району Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Експедитор Ногайського сільського споживчого товариства. Заарештований 29 травня 1938 року. Звинувачення: учасник болгарської націоналістичної контрреволюційної організації. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 14 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу як член болгарської контрреволюційної націоналістичної організації. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11174.*

**МІХНО Костянтин Борисович**, 1887 р. народження, с. Михайло-Лукашеве Вільнянського району Запорізької області, проживав у м. Запоріжжі, українець, освіта вища. Пла-

новик-економіст Запорізького управління "Укрзбуту". Заарештований 7 січня 1931 року. Звинувачення: активний член контрреволюційної повстанської організації. "Трійкою" при колегії ДПУ УСРР 10 липня 1931 року засуджений до розстрілу з заміною покарання позбавленням волі до 10 років концтаборів за участь в контрреволюційній військовій організації, яка ставила за мету повалення радянської влади шляхом збройного повстання. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1989 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11413.*

**МІЩЕНКОВА Марія Єгорівна**, 1877 р. народження, місце народження та національність не встановлені, неписьменна. Проживала в м. Запоріжжі, домогосподарка. Заарештована 17 листопада 1920 року. Звинувачення: виказувала білим комуністів. Олександрівським губревтрибуналом 29 листопада 1920 року звільнена під підписку про невиїзд до закінчення ведення кр. справи по обвинуваченню. Подальша її доля невідома. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 58.*

**МІЮЦ Степан Гордійович**, 1894 р. народження, нар. і проживав у с. Михайлівка (нині с. Білоріцьке) Веселівського р-ну Запорізької області, національність не встановлена, освіта початкова. Працював у Михайлівському товаристві (назва не встановлена). 9 лютого 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: невиконання державної розверстки. Олександрівським губревтрибуналом 3 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1311.*

**МОГИЛА Іван Трохимович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Новоселівка Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. 11 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 29 жовтня 1921 року справу розглянуто,

змісту вироку не встановлено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1178.*

**МОГИЛА Павло Степанович**, 1869 р. народження, нар. і проживав у с. Новоселівка Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. 11 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 29 жовтня 1921 року справу розглянуто, змісту вироку не встановлено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1178.*

**МОГИЛА Прохор Степанович**, 1868 р. народження, нар. і проживав у с. Новоселівка Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. 11 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 30 жовтня 1921 року зобов'язаний у семиденний термін сплатити податок під загрозою конфіскації майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1178.*

**МОГИЛЬНИЙ Степан Якович**, 1892 р. народження, нар. і проживав у с. Новоселівці (нині с. Щасливе) Оріхівського району Запорізької області, українець, освіта початкова. Голова колгоспу "Широкий лан" в с. Новоселівка. Заарештований 6 лютого 1933 року. Звинувачення: в колгоспі проводив контрреволюційну шкідницьку роботу. "Трійкою" при колегії ДПУ УСРР 9–11 квітня 1933 року засуджений до 10 років концтаборів як учасник контрреволюційної організації, яка ставила за мету повалення радянської влади. Реабілітований у 1956 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11327.*

**МОГИЛЬНИЦЬКА Євгенія Олександрівна**, 1890 р. народження, нар. і проживала в с. Водяне Кам'янсько-Дніпровського р-ну

Запорізької області, росіянка, освіта середня. Вчителька школи в с. Водяне. Заарештована 26 грудня 1920 року. 14 березня 1921 року переведена на підписку про невийзд. Звинувачення: виказала білим радянського працівника. Запорізьким губревтрибуналом 25 березня 1921 року звинувачення визнане недоведеним, підсудну виправдано. Реабілітована у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1284.*

**МОЙСЕЄВ Кузьма Якович**, 1868 р. народження, м. Белгород (Росія), росіянин, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Шляховий майстер залізн. ст. Запоріжжя-1. Заарештований 19 червня 1921 року. 15 серпня 1921 року відібрана підписка про невийзд. Звинувачення: контрреволюціонер. Запорізьким губревтрибуналом 22 липня 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 915.*

**МОКІЄНКО Михайло** (по батькові не встановлено), рік народження не встановлений, нар. і проживав у смт Томаківка того ж району Дніпропетровської області, українець, освіта не встановлена, селянин-одноосібник. Заарештований 28 грудня 1928 року. Звинувачення: член секти "трясунів", вів антирадянську агітацію серед селянства. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11322.*

**МОЛЧАНОВ Каленик Петрович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у м. Василівці того ж р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 8 вересня 1920 року. Звинувачення: шпигун, прагнув перейти лінію фронту до білих. Олександрівським губревтрибуналом 17 грудня 1920 року справу припинено за недоведенням звинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 6.*

**МОЛЧАНОВ Михайло Іванович**, 1897 р. народження, м. Лебединь того ж

району Липецької області (Росія), росіянин, освіта вища. Проживав у м. Москві. Представник Запорізького заводу № 29 ім. Баранова в м. Москві. Заарештований 7 жовтня 1937 року. Звинувачення: учасник шпигунської диверсійно-шкідницької організації в м. Запоріжжі. Військовою колегією Верховного суду СРСР 29 листопада 1937 року засуджений до розстрілу як "учасник контрреволюційної троцькістсько-терористичної організації". Вирок виконано 30 листопада 1937 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11214.*

**МОРОЗ Андрій Федорович**, 1878 р. народження, нар. і проживав у с. Водяне Кам'янсько-Дніпровського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 20 жовтня 1921 року. Звинувачення: злісний ворог радянської влади, контрреволюціонер. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за недоведенням складу злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1536.*

**МОРОЗ Петро Савич**, 1903 р. народження, с. Волиця (стара назва) Нестеровського району Львівської області (за старим адмін.-територ. поділом), українець, освіта неповна середня. Проживав у м. Запоріжжі. Комірник Запорізького хлібозаводу № 1. Заарештований 14 серпня 1937 року. Звинувачення: прибув в СРСР з завданням розвідувального характеру. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 жовтня 1937 року засуджений до розстрілу як польський шпигун. Вирок виконано 2 листопада 1937 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11220.*

**МОСЕЙКО Корній Омелянович**, 1882 р. народження, нар. і проживав у с. Воскресенка (нині с. Чапаєвка) Пологівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. Застосування примусових заходів до вироку суду не встановлено. Звинувачення: не спла-



чував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року засуджений до 1 року позбавлення волі, зобов'язаний у триденний термін сплатити податок під загрозою конфіскації майна. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1180.*

**МОСЕЙКО Юхим Уколович**, 1861 р. народження, нар. і проживав у с. Воскресенка (нині с. Чапаєвка) Пологівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Примусові заходи до вироку суду не застосовувалися. Звинувачення: не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року зобов'язаний у триденний термін сплатити податок під загрозою конфіскації майна. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1180.*

**МОСКАЛЕНКО Григорій Давидович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у с. Нижні Сірогози того ж р-ну Херсонської області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 26 квітня 1921 року, 10 червня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: вів контрреволюційну діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1421.*

**МОТРУК Єпіфан Прокопович**, 1890 р. народження, с. Дзигівка Ямпільського району Вінницької області, українець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Експедитор Запорізького заводу "Комунар". Заарештований 8 лютого 1938 року. Звинувачення: був агентом румунської розвідки. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 10 листопада 1938 року засуджений до розстрілу. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11168.*

**МОШКАРЬОВ Іван Юхимович**, 1906 р. народження, с. Госько Козельського району Калузької області, росіянин, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Молотобоець кар'єрного господарства комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 13 липня 1938 року. Звинувачення: учасник контрреволюційної організації. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 29 вересня 1938 року засуджений до 10 років позбавлення волі як "учасник шпигунсько-диверсійної організації". Військовим трибуналом Одеського військового округу 22 травня 1939 року рішення "трійки" скасовано за відсутністю складу злочину, з-під варти звільнений. Реабілітований у 1939 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11131.*

**МУДРИК Іван Андрійович**, 1873 р. народження, нар. і проживав у с. Шевченка (нині його немає) Басанської сільради Пологівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Примусові заходи до вироку суду не застосовувалися. Звинувачення: не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 3 листопада 1921 року зобов'язаний у семиденний термін сплатити податок під загрозою конфіскації майна. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1164.*

**МУСІЙ Федір Макарович**, 1887 р. народження, с. Старява Мостиського району Львівської області, українець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Бригадир теслярів комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 29 січня 1938 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 березня 1938 року засуджений до розстрілу як "керівник та активний учасник польської шпигунсько-диверсійної організації в Запоріжжі". Вирок виконано 13 квітня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11251.*

**МУТОВЧІ Іван Володимирович**, 1861 р. народження, нар. і проживав у с. Вячеславка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 23 листопада 1921 року. Звинувачення: вороже налаштований до радянської влади, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 30 листопада 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі і конфіскації всього рухомого і нерухомого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1864.*

**МУТОВЧІ Степан Дмитрович**, 1886 р. народження, нар. і проживав у с. Вячеславка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 23 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 30 листопада 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1864.*

**МУХІН Леонтій Ісайович**, 1866 р. народження, с. Лиски Прилуцького р-ну Чернігівської області, національність не встановлена, неписьменний. Проживав у м. Генічеську того ж р-ну Херсонської області. Без певних занять. Заарештований 23 березня 1921 року. Звинувачення: вів контрреволюційну діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 23 травня 1921 року справу припинено за недоведенням злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1088.*

**МУЩУК Степан Іванович**, 1902 р. народження, с. Козлове Брест-Литовського р-ну Гродненської області (Білорусь), росіянин, освіта початкова. Проживав у м. Олександрівську (нині м. Запоріжжя). Зольщик державного шкірзаводу в м. Олександрівську. Заарештований 6 лютого 1921 року. Звинувачення: підозрювався в службі в армії Махна. Олександрівським губернським ревтрибуналом 17 квітня 1921 року справу при-

пинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 105.*

**М'ЯКОТИН Іларіон Єремійович**, 1890 р. народження, нар. і проживав у с. Омельник Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Завідуючий драмсектором Омельницького культпросвітнього товариства. 29 липня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: агітував проти радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 16 грудня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 396.*

**МЯТЄЖЕВ Федір Сидорович**, 1857 р. народження, нар. і проживав у с. Радивонівка Якимівського р-ну Запорізької області, росіянин, малограмотний, одноосібник. 28 січня 1922 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: виказував білим радянських працівників у 1920 році. Запорізьким губревтрибуналом 7 жовтня 1922 року справу припинено за недоведенням звинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1739.*

## Н

**НАГЕЛЬ Йоганн Вільгельмович**, 1915 р. народження, с. Листівка Новомиколаївського району Запорізької області, проживав у м. Запоріжжі, німець, освіта початкова. Грабар Запорізького заводу "Комунар". Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив організаційну контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник німецької контрреволюційної повстанської диверсійної організації". Вирок виконано 2 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11257, 11258.*

**НАГОРНИЙ Андрій Федотович**, 1879 р. народження, м. Ізяслав того ж району Хмельницької області, українець, малограмотний. Проживав у смт Кушугум Запорізького району Запорізької області. Тимчасово ніде не працював. Заарештований 29 вересня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 8 грудня 1937 року засуджений до розстрілу як "контрреволюційна особа, яка виступала проти рішень партії та уряду". Вирок виконано 21 грудня 1937 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11386.*

**НАГОРНИЙ Арсеній Якович**, 1893 р. народження, с. Острівки Мінської губернії (так у кр. справі), білорус, освіта незакінчена вища, член ВКП(б). Проживав у м. Запоріжжі. Завідуючий Запорізьким міським відділом народної освіти. Заарештований 29 серпня 1935 року. Звинувачення: навколо себе систематично групував контрреволюційний елемент. Спецколегією Дніпропетровського облсуду в м. Запоріжжі 13 січня 1937 року засуджений до 1,5 року позбавлення волі. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 20 липня 1937 року засуджений до розстрілу як "учасник контрреволюційної націоналістичної організації в м. Запоріжжі". Вирок виконано 2 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1964 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11410, 11411.*

**НАГОРНИЙ Олексій Данилович**, 1886 р. народження, нар. і проживав у с. Костянтинівка Мелітопольського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 20 жовтня 1921 року. Звинувачення: займався контрреволюційною діяльністю, виказував червоноармійців білим. Запорізьким губревтрибуналом 4 грудня 1921 року засуджений до 15 років позбавлення волі. З застосуванням амністії термін покарання скорочено до 5 років позбавлення волі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1537.*

**НАЗАРЕНКО Лука Полікарпович**, 1883 р. народження, нар. і проживав у с. Гаврилівка (нині с. Чкалове) Веселівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований 28 серпня 1921 року. Звинувачення: агітував проти радянської влади і комуністів. Запорізьким губревтрибуналом 19 грудня 1921 року справу припинено за недоведенням складу злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1490.*

**НАЗАРЕНКО Сава Іванович**, 1889 р. народження, нар. і проживав у с. Новоскелювате (нині с. Скелювате) Токмацького р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 8 травня 1921 року. 11 травня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: колишній жандарм і махновець. Запорізьким губревтрибуналом 25 вересня 1922 року справу припинено за недоведенням злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 937.*

**НАЗАРОВ Олексій Петрович**, 1895 р. народження, с. Новомиколаївка Меленковського р-ну Володимирської області (Росія), росіянин, освіта середня. Проживав у м. Мелітополі Запорізької області. Приватний кооператор. Заарештований 20 січня 1922 року, з 29 січня 1922 року перебував на підписці про невиїзд. Звинувачення: агітував селян проти радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 27 серпня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1638.*

**НАЗАРОВ Пилип Дмитрович**, 1872 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-хлібороб. 5 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісний противник радвлади, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 14 жовтня 1921 року засуджений до 5 років позбавлен-

ня волі з частковою конфіскацією майна умовно до сплати продподатку протягом двох тижнів. Запорізьким губревтрибуналом 8 квітня 1922 року від покарання звільнений, конфісковане майно повернено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1870.*

**НАЛПАНТІДІ Костянтин Харламович**, 1881 р. народження, м. Салоніки (Греція), грек, громадянин Греції. Проживав у м. Бердянську Запорізької області. Завідуючий Бердянським магазином "Союзторгу". Заарештований 16 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив активну контрреволюційну шпигунську діяльність. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу як грецький шпигун. Вирок виконано 1 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11272.*

**НАНЕ-ОГЛУ Дмитро Іванович**, 1873 р. народження, нар. і проживав у с. Перша Миколаївка (нині с. Миколаївка) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: запеклий ворог радянської влади, співробітничав з білогвардійцями. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року позбавлений земельного наділу з конфіскацією рухомого майна умовно до сплати продподатку у 10-денний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1848.*

**НАНКОВСЬКИЙ Кирило Миколайович**, 1883 р. народження, нар. і проживав у с. Перша Миколаївка (нині с. Миколаївка) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. 23 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд, 14 листопада 1921 року був заарештований. Звинувачення: куркуль, ворог радянської влади, злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року позбавлений земельного наділу з конфіскацією всього рухомого

майна умовно до сплати продподатку в 10-денний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1848.*

**НАПАДАЙЛО Петро Терентійович**, 1901 р. народження, нар. і проживав у с. Степне Запорізького району Запорізької області, українець, освіта початкова. Чорнороб ремонтного цеху Запорізького заводу № 29. Заарештований 5 лютого 1933 року. Звинувачення: проводив контрреволюційну роботу серед односельців. "Трійкою" при колегії ДПУ УСРР 9–11 квітня 1933 року засуджений до 10 років концтаборів як учасник контрреволюційної повстанської організації. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 16 жовтня 1937 року засуджений до розстрілу за антирадянську агітацію. Вирок виконано 3 листопада 1937 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1956 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11327.*

**НАСТЕЧКО Гнат Гордійович**, 1875 р. народження, нар. і проживав у с. Білозубівка (стара назва) Покровського р-ну Дніпропетровської області, українець, неписьменний, одноосібник. Застосування примусових заходів до вироку суду не встановлено. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 16 грудня 1921 року зобов'язаний сплатити 50% податку під загрозою конфіскації майна. 8 квітня 1922 року Запорізьким губревтрибуналом попереднє рішення скасоване. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1171.*

**НАСТИЧ Олексій Антонович**, 1886 р. народження, нар. і проживав у с. Нижній Рогачик Верхньорогачицького р-ну Херсонської області, українець, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 1 жовтня 1921 року. Звинувачення: проводив контрреволюційну агітацію і підбурював до повстання. Запорізьким губревтрибуналом 21 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1522.*

**НАУМЕНКО Дмитро Корнійович**, 1920 р. народження, нар. і проживав у с. Велика Білозерка того ж району Запорізької області, українець, освіта середня спеціальна – фельдшер. 6 липня 1942 року потрапив у німецький полон. Заарештований 23 червня 1943 року відділом контррозвідки "СМЕРШ" після втечі з німецького полону. Особливою нарадою при НКВС СРСР 2 жовтня 1943 року засуджений до 7 років позбавлення волі за зраду батьківщини. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11418.*

**НЕДЕЛЬЧЕВ Христофор Георгійович**, 1865 р. народження, нар. і проживав у с. Перша Миколаївка (нині с. Миколаївка) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: ворог радянської влади, злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року позбавлений земельного наділу з конфіскацією рухомого майна умовно до сплати продподатку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1848.*

**НЕДЕСЛКОВ (НЕДЯЛКОВ) Петро Степанович**, 1858 р. народження, нар. і проживав у с. Мануйлівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-хлібороб. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: критикував радвладу, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати продподатку протягом 12 днів. Звільнений від покарання 25 квітня 1922 року з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1872.*

**НЕДОСТУП Кирило Васильович**, 1894 р. народження, нар. і проживав у с. Єлисеївка Приморського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-

одноосібник. 11 листопада 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісно не виконував директиви Раднаркому про продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року засуджений до 2 років позбавлення волі умовно до сплати продподатку в двотижневий термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1881.*

**НЕЙКО Степан Васильович**, 1861 р. народження, нар. і проживав у с. Цареводарівка (нині с. Ботієве) Приазовського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. 7 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркуль, злісний ворог радянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 11 листопада 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1843.*

**НЕЙФЕЛЬД Вільгельм Германович**, 1860 р. народження, нар. і проживав у с. Орлове Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 10 листопада 1921 року, 13 листопада 1921 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: контрреволюційна агітація проти сплати продподатку та невиконання податку. Запорізьким губревтрибуналом 13 листопада 1921 року засуджений до 2 років позбавлення волі умовно до сплати податку протягом тижня. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1937.*

**НЕЙФЕЛЬД Гергардт Петрович**, 1885 р. народження, нар. і проживав у с. Розенорт (нині с. Орлове) Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, освіта середня, хлібороб на власній землі. Заарештований 12 жовтня 1921 року. Звинувачення: злісний ворог радянської влади, не бажав сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 13 жовтня 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі та конфіскації половини всього майна. Верхов-

ним Трибуналом ВУЦВК з-під варту звільнений з вимогою сплатити продподаток у потрібному розмірі. Запорізьким губревтрибуналом 8 квітня 1922 року з невідомих причин покарання скасоване. Реабілітований у 1991 р.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1964.*

**НЕЙФЕЛЬД Давид Петрович**, 1902 р. народження, нар. і проживав у с. Лібенау, (нині приєднане до с. Остриківка) Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 25 листопада 1921 року. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлдади, не сплачував продподатків, куркуль. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1982.*

**НЕЙФЕЛЬД Іван Корнійович**, 1846 р. народження, нар. і проживав у с. Кам'яний Кут (стара назва) Богданівської сільради Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 22 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, не виконував розпоряджень радвлдади, не сплачував продподатків. Запорізьким губревтрибуналом 23 жовтня 1921 року засуджений до 2 років позбавлення волі умовно, з-під арешту звільнений. Запорізьким губревтрибуналом 8 квітня 1922 року з невідомих причин справу припинено, від покарання звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1976.*

**НЕЙФЕЛЬД Петро Абрамович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Микільське (стара назва) Богданівської сільради Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта не встановлена, селянин-одноосібник. Заарештований 16 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, не виконував продподаток. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1916.*

**НЕЙФЕЛЬД Петро Іванович**, 1900 р. народження, нар. і проживав у с. Лібенау

(нині приєднане до с. Остриківка) Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 25 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний неплатник продподатків, противник радянської влади. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1982.*

**НЕЙФЕЛЬД Франц Давидович**, 1876 р. народження, нар. і проживав у с. Хлібне (стара назва) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 19 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, не виконував розпоряджень і декретів радянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 19 жовтня 1921 року засуджений до 4 років позбавлення волі з конфіскацією третини всього майна. Запорізьким губревтрибуналом 8 квітня 1922 року з невідомих причин справу припинено, від покарання звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1973.*

**НЕЙФЕЛЬД Яків Вільгельмович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у с. Лібенау (нині приєднане до с. Остриківка) Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 25 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний неплатник продподатків, противник радвлдади. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1982.*

**НЕЙФЕЛЬД Яків Генріхович**, 1918 р. народження, с. Богданівка Ротфронтівського (нині Чернігівського) району Запорізької області, німець, освіта середня. Проживав у с. Верхня Хортиця (нині в межах м. Запоріжжя). Учень Верхньохортицької педагогічної школи. Заарештований 10 липня 1938 року. Звинувачення: учасник німецької контрреволюційної організації. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 29 вересня 1938 року засуджений до 10 років поз-

бавлення волі як "учасник шпигунсько-диверсійної організації". Військовим трибуналом Одеського військового округу 22 травня 1939 року рішення "трійки" скасовано за відсутністю складу злочину, з-під варті звільнений. Реабілітований у 1939 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11131.*

**НЕЛЬКІН Борис Минович**, рік та місце народження не встановлені, єврей, освіта не встановлена. Проживав у м. Запоріжжі. Місце роботи та посада не встановлені. Заарештований 21 лютого 1921 року. Звинувачення: мав зв'язки з махновцями. Запорізьким губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 167.*

**НЕСТЕРЕНКО Мойсей Сидорович**, 1881 р. народження, нар. і проживав у м. Пологах того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Голова виконкому м. Поліг. Заарештований 7 червня 1920 року, згодом переведений на підписку про невіїзд (дата нерозбірлива). Звинувачення: залишився в м. Пологах під час захоплення цього міста військами білої армії. Олександрівським губревтрибуналом 22 грудня 1920 року розгляд справи призупинено з невідомих причин. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 18.*

**НЕСТЕРЕНКО Оникій Гаврилович**, 1871 р. народження, нар. і проживав у с. Тарасівка Пологівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-одноосібник. Заарештований не пізніше 8 грудня 1921 року, 14 грудня 1921 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: злісний неплатник радянських продподатків. Рішення губревтрибуналу у справі немає. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1946.*

**НЕТРЕБА Петро Пилипович**, 1899 р. народження, нар. і проживав на хут. Верби

(нині його немає) Веселівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 22 жовтня 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1565.*

**НЕХОРОШЕВ Михайло Якович**, 1890 р. народження, с. Єрмаківське (Єрмакове) Мінусінського повіту Єнісейської губернії (за старим адмін.-територ. поділом), росіянин, освіта початкова. проживав у с. Терпіння Мелітопольського р-ну Запорізької області, одноосібник. Заарештований 12 квітня 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер – приховував гвинтівку. Запорізьким губревтрибуналом 19 квітня 1921 року справу припинено за амністією, з-під варті звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1474.*

**НЕЧИПУРЕНКО Михайло Якович**, 1880 р. народження, нар. і проживав у смт Чернігівка того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований не пізніше 7 грудня 1921 року, з 14 грудня 1921 року перебував на підписці про невіїзд. Звинувачення: приховував зерно від радянської держави. Постанови Запорізького губревтрибуналу у справі немає. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1941.*

**НЄДОВ Іван Кирилович**, 1868 р. народження, нар. і проживав у с. Богданівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-одноосібник. 1 листопада 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісний неплатник продподатку, агітував проти продовольчої політики радвлади. Запорізьким губревтрибуналом 3 листопада 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1837.*

**НЄДОВ Опанас Іванович**, 1871 р. народження, нар. і проживав у с. Богданівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-односібник. 27 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісний неплательник продподатку, проводив контрреволюційну агітація. Запорізьким губревтрибуналом 3 листопада 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1837.*

**НИКИТЮК (МИКИТЮК) Гаврило Федосійович**, 1887 р. народження, с. Сухий Ташлик Вільшанського району Кіровоградської області, українець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Муляр шамотного заводу комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 14 липня 1938 року. Звинувачення: займався шпигунством на користь Німеччини. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 6 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу як агент німецької розвідки, що передавав за кордон відомості про авіадвигуни, виготовлені заводом № 29. Вирок виконано 9 жовтня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11421, 11422.*

**НИКИТЮК Ілля Ісаакович**, 1887 р. народження, с. Маркуші Бердичівського р-ну Житомирської області, українець, освіта початкова. Проживав у с. Царицин Кут (нині с. Приморське) Василівського р-ну Запорізької області. Начальник поштової контори в с. Царицин Кут. Заарештований 5 серпня 1921 року, 6 серпня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: переховував бандитів, виказував комуністів білим. "Трійкою" Запорізької губернської надзвичайної комісії засуджений до розстрілу. Вирок виконано 15 грудня 1921 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 426.*

**НИКЛЕЦ Петро Федорович**, 1902 р. народження, нар. і проживав у смт Велика Ле-

петиха того ж р-ну Херсонської області, українець, малограмотний. Міліціонер Мелітопольської повітової міліції. Примусові заходи обмеження волі не застосовувалися. Звинувачення: служив у армії Махна. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1488.*

**НІЗЯЄВ Степан Андрійович**, 1893 р. народження, м. Брянськ (Росія), росіянин, освіта початкова. проживав у м. Мелітополі Запорізької області. Тимчасово ніде не працював. Заарештований 8 грудня 1921 року, з 20 грудня 1921 року перебував на підписці про невіїзд. Звинувачення: служив у білій армії, агітував проти радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 27 серпня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1648.*

**НІКІТЕНКО Іван Микитович**, 1869 р. народження, нар. і проживав у с. Корніївка Веселівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний. Голова сільвиконкому в с. Корніївка. Заарештований 30 серпня 1921 року, згодом арешт було замінено на підписку про невіїзд. Звинувачення: вів контрреволюційну агітацію проти продрозверстки. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1430.*

**НІКІТЕНКО Ілля Іванович**, 1903 р. народження, нар. і проживав у с. Корніївка Веселівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, хлібороб. Заарештований 30 серпня 1921 року, згодом арешт було замінено на підписку про невіїзд. Звинувачення: вів контрреволюційну агітацію проти продрозверстки. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1430.*



**НІККЕЛЬ Петро Іванович**, 1875 р. народження, нар. і проживав у с. Пшеничне Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-односібник. 17 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісне невиконання постанови радвлди про сплату продподатку. Справа передана до Запорізького губревтрибуналу 17 листопада 1921 року. Рішення трибуналу відсутнє, є довідка про взяття Ніккеля П.І. заручником від 18 листопада 1921 року. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1927.*

**НІКОЛАЄВ Петро Савелійович**, 1868 р. народження, нар. і проживав у с. Преслав Приморського р-ну Запорізької області, росіянин, малограмотний, селянин-односібник. 7 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: куркуль, неплатник продподатку державі, сприяв вимиранню робітників та селян голодуючих губерній. Запорізьким губревтрибуналом 20 жовтня 1921 року засуджений до 8 років позбавлення волі з конфіскацією всього рухомого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1832.*

**НІКТОН Отто Данилович**, 1882 р. народження, нар. і проживав у с. Йогансруе (нині с. Долинське) Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова. Голова сільревкому в с. Йогансруе. Заарештований 24 листопада 1921 року, 24 січня 1922 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: контрреволюціонер. Запорізьким губревтрибуналом 27 серпня 1922 року справа припинена за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1663.*

**НІНОВ Михайло Іванович**, 1886 р. народження, с. Мала Тернівка Якимівського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта вища. Проживав у с. Нижні Сірогози того ж р-ну Херсонської області. Завідуючий Нижньосірогозькою лікарнею. 19 листопада 1920

року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: підозрювався в контрреволюційній діяльності. Запорізьким губревтрибуналом 6 серпня 1921 року справа припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1375.*

**НОВИЦЬКИЙ Владислав Францович**, 1888 р. народження, м. Сосновиця Пётраківської губернії, Польща (так у кр. справі), поляк, освіта неповна середня. Проживав у м. Запоріжжі. Інспектор з техніки безпеки на будівництві комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 8 жовтня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 листопада 1937 року та Особливою нарадою при НКВС СРСР 4 грудня 1937 року засуджений до 10 років позбавлення волі за "вихвалювання буржуазного ладу у Польщі та наклеп на конституцію СРСР". Помер в ув'язненні 8 липня 1938 року. Реабілітований в 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11187.*

**НОВІКОВ Прохор Пилипович**, 1884 р. народження, с. Малий Рай Смоленської губернії (так у кр. справі), білорус, освіта середня духовна. Проживав у с. Преображенка Орхівського району Запорізької області. Священик церкви в с. Преображенка. Заарештований 27 січня 1930 року. Звинувачення: організував селян проти заходів радянської влади на селі. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 12 березня 1930 року засуджений до 3 років висилки в Північний край Росії за агітацію селян проти колективізації. Реабілітований у 1989 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11412.*

**НОВОСАНОВА** (ім'я, по-батькові та рік народження не вказані), нар. і проживала в с. Блюменорт (нині с. Орлове) Мелітопольського р-ну Запорізької області, національність та освіта не вказані, домогосподарка. Заарештована 12 вересня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційні дії – зберігала зброю та набої. Запорізьким губревтри-

буналом 7 липня 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1794.*

**НОНКЕВ Дмитро Петрович**, 1902 р. народження, с. Лесичево, Болгарія (так у кр. справі), болгарин, освіта вища. Проживав у с. Ботієве Приазовського району Запорізької області. Вчитель Ботієвської середньої школи. Заарештований 24 серпня 1937 року. Звинувачення: учасник антирадянської терористичної організації правих. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 грудня 1937 року засуджений до розстрілу як учасник антирадянської терористичної організації правих. Вирок виконано 5 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1956 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11180.*

**НОСИК Василь Пилипович**, 1894 р. народження, с. Кінські Роздори Пологівського р-ну Запорізької області, росіянин, освіта середня, кандидат КПУ (так у кр. справі). Проживав у м. Олександрівську. Червоноармієць. Заарештований 17 березня 1921 року. Звинувачення: був у полоні в Денікіна, займався бандитизмом. Олександрівським губернським ревітрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 96.*

**НОСИК Мойсей Євсейович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Роздорське (нині приєднане до м. Пологи) Пологівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Примусові заходи обмеження волі до вироку суду не застосовувалися. Звинувачення: контрреволюціонер, не сплачував продподаток. Запорізьким губернським ревітрибуналом 9 листопада 1921 року зобов'язаний у триденний термін сплатити податок під загрозою конфіскації майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1180.*

**НОСОК Василь Терентійович**, 1880 р. народження, нар. і проживав на хут. Олек-

сандрівський (нині його немає) Білогір'ївської сільради Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. Застосування примусових заходів не встановлено. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губернським ревітрибуналом 29 жовтня 1921 року справу розглянуто, зміст вироку не встановлено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1178.*

**НОСОК Іван Терентійович**, 1890 р. народження, нар. і проживав у с. Новоселівка Друга (нині с. Новоселівка) Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. 9 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губернським ревітрибуналом 29 жовтня 1921 року справу розглянуто, зміст вироку не встановлено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1178.*

## О

**ОБЕРЕМОК Семен Никифорович**, 1854 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині приєднане до с. Тернівка) Новомиколаївського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Застосування примусових заходів до вироку суду не встановлено. Звинувачення: злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губернським ревітрибуналом 6 грудня 1921 року зобов'язаний у семиденний термін надати продовольчим органам виправдані документи, при невиконанні – стягнути податок в примусовому порядку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1169.*

**ОБЕРЕМОК Юхим Никифорович**, 1856 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині приєднане до с. Тернівка) Новомиколаївського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Застосування примусових заходів до вироку

суду не встановлено. Звинувачення: злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 6 грудня 1921 року зобов'язаний у семиденний термін надати продовольчим органам виправдні документи, при невиконанні – стягнути продподаток в примусовому порядку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1169.*

**ОВДІЄНКО (АВДЕЄНКО) Лука Андрианович**, 1880 р. народження, нар. і проживав у с. Воскресенка (нині с. Чапаєвка) Пологівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. Примусові заходи до вироку суду не застосовувалися. Звинувачення: не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року зобов'язаний у триденний термін сплатити податок в подвійному розмірі під загрозою конфіскації майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1180.*

**ОВЕЧКО Йосип Григорович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Володимирівка Генічеського р-ну Херсонської області, українець, малограмотний, одноосібник. 11 лютого 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: непопра радянській владі. Запорізьким губревтрибуналом 5 березня 1921 року справу припинено за маловажливістю складу злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1244.*

**ОВСЯНИК (ОВСЯННИКОВ) Степан Леонтійович**, 1862 р. народження, нар. і проживав у с. Басань Пологівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Хлібороб, голова церковної ради в с. Басань. Заарештований 22 березня 1922 року, 29 березня 1922 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: приховував церковні цінності. Запорізьким губревтрибуналом 2 жовтня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1209.*

**ОЗИРЯНСЬКИЙ Антон Йосипович**, 1913 р. народження, с. Вербоєць Мурованоктуриловецького району Вінницької області, поляк, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Крановий машиніст комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 20 липня 1938 року. Звинувачення: підозрювався у шпигунсько-диверсійній роботі. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 30 вересня 1938 року засуджений до 10 років позбавлення волі як "учасник антирадянської націоналістичної організації". УНКВС по Запорізькій області 31 березня 1939 року справу припинено за недоведенням злочину, з-під варті звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11132.*

**ОЗОЛІН Карл Адамович**, 1902 р. народження, садиба Мейради Марценської волості, Латвія (так у кр. справі), латиш, освіта вища, член ВКП(б). Проживав у м. Запоріжжі. Черговий диспетчер "Дніпроенерго". Заарештований 23 грудня 1937 року. Звинувачення: брав участь в контрреволюційній шпигунській і диверсійній організації. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 січня 1938 року засуджений до розстрілу як агент латвійської розвідки. Вирок виконано 25 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11345.*

**ОКСОВ Федір Дем'янович**, 1868 р. народження, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-одноосібник. 24 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркульський елемент, не сплачував продподаток, підривав продовольчу політику радвлади. Запорізьким губревтрибуналом 30 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації половини рухомого майна і позбавлення земельного наділу. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1836.*

**ОЛДЗІЄВСЬКИЙ Антон Антонович**, 1894 р. народження, м. Белосток (Польща), поляк, освіта неповна середня. Проживав у

м. Запоріжжі. Головний бухгалтер заводу санмедобладнання. Заарештований 27 вересня 1937 року. Звинувачення: шпигунство на користь Польщі. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 4 січня 1938 року засуджений до розстрілу як польський шпигун. Вирок виконано 17 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11179.*

**ОЛЕФІРЕНКО Іван Степанович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 3 листопада 1921 року. Звинувачення: злісно не виконував закон радянської влади про продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 8 листопада 1921 року засуджений до 1 року примусових робіт, 23 листопада 1921 року рішення скасоване у зв'язку з виплатою обвинувачуваним продподатку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1917.*

**ОЛЕШКО Харитина Юхимівна**, 1897 р. народження, нар. і проживала в с. Мала Білозерка Василівського р-ну Запорізької області, українка, малограмотна. Місце роботи не встановлене. Заарештована 25 червня 1921 року. Звільнена під підписку про невіїзд (дата не встановлена). Звинувачення: контрреволюціонерка, підозрювалася в переховуванні зброї. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за недоведенням складу злочину. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1513.*

**ОЛІЙНИК Антон Ілліч**, 1879 р. народження, с. Федорівка (нині с. Чубарівка) Пологівського р-ну, проживав у с. Жеребець (нині с. Кірове) Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Завгосп лікарні в с. Жеребець. Заарештований 30 червня 1921 року. Звинувачення: мав зв'язок з махновцями. Запорізьким губревтрибуналом 18 січня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 393.*

**ОЛІЙНИК Охрім Панасович**, 1878 р. народження, смт Михайлівка, проживав у с. Виноградівка Михайлівського району Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 8 серпня 1929 року. Звинувачення: вів агітацію проти заходів радянської влади, проти хлібозаготівель і колективізації. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 18 січня 1930 року засуджений до 3 років вислання в Північний край як соціально небезпечна особа. Реабілітований у 1996 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11318.*

**ОМЕЛЬЧЕНКО Василь Іванович**, 1898 р. народження, нар. і проживав у с. Новоданилівка Якимівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний. Працював у господарстві батьків-хліборобів. Заарештований 12 грудня 1920 року. Звинувачення: махновець. Запорізьким губревтрибуналом 29 березня 1921 року справу припинено за недоведенням обвинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1257.*

**ОМЕЛЬЧЕНКО Петро Павлович**, 1893 р. народження, смт Луків Турійського району Волинської області, українець, освіта незакінчена вища. Проживав у м. Сочі Краснодарського краю (Росія). Начальник виробничо-планового відділу будівництва Сочинської гідроелектростанції. Заарештований 13 серпня 1937 року. Звинувачення: учасник української контрреволюційної націоналістичної організації. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 20 грудня 1937 року засуджений до розстрілу як "учасник контрреволюційної націоналістичної організації в м. Запоріжжі". Вирок виконано 2 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11211, 11212.*

**ОНИКІЄНКО Василь Артемович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Щербакі Оріхівського району Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 28 грудня

1928 року. Звинувачення: член антирадянської куркульської групи в с. Щербаки. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 12 липня 1929 року засуджений до 6 місяців позбавлення волі за активну агітацію проти заходів радянської влади на селі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11334.*

**ОНИКІЄНКО Григорій Артемович**, 1910 р. народження, нар. і проживав у с. Щербаки Оріхівського району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 28 грудня 1928 року, 23 лютого 1928 року арешт замінено на підписку про невиїзд. Звинувачення: член антирадянської куркульської групи в с. Щербаки. Прокурором Запорізького округу 20 березня 1929 року справу припинено за недоведенням факту злочину. Підписка про невиїзд анульована. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11334.*

**ОНИПКО Лука Несторович**, 1870 р. народження, нар. і проживав у смт Новомиколаївка того ж р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Арешт не застосовувався. Звинувачення: несплата продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 13 грудня 1921 року засуджений до 2 років позбавлення волі з виконанням продподатку протягом 7 днів. Запорізьким губревтрибуналом 8 квітня 1922 року справу припинено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1186.*



**ОНИЩЕНКО Агафія Пилипівна**, 1911 р. народження, нар. і проживала в с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українка, освіта початкова, селянка-одноосібниця. Заарештована 30 грудня 1930 року.

Звинувачення: учасниця бунту селян проти хлібозаготівель. Особливою нарадою при ко-

легії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року справа припинена, з-під варті звільнена. Причина такого рішення не вказана. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*

**ОНИЩЕНКО Василь Іванович**, 1888 р. народження, нар. і проживав у с. Омельник Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Не пізніше грудня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: агітував проти радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 16 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 396.*

**ОНИЩЕНКО Ірина Тимофіївна**, 1880 р. народження, нар. і проживала в с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українка, неписьменна, селянка-одноосібниця. Заарештована не пізніше грудня 1930 року. Звинувачення: учасниця бунту селян проти хлібозаготівель. Бердянським РВ ДПУ 22 грудня 1930 року з-під варті звільнена за відсутністю складу злочину. Реабілітована у 1930 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*



**ОНИЩЕНКО Ніна Пилипівна**, 1909 р. народження, нар. і проживала в с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українка, освіта початкова, селянка-одноосібниця. Заарештована 26 грудня 1930 року. Звинувачення: учасниця бунту селян проти хлібозаготівель. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року справа припинена, з-під варті звільнена. Причина такого рішення не вказана. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*

**ОНИЩЕНКО Пилип Данилович**, 1870 р. народження, нар. і проживав у с. Бо-

рисівка Приморського району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 15 листопада 1930 року. Звинувачення: член групи, що виступала проти заходів радянської влади на селі. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року засуджений до 3 років позбавлення волі умовно за активну участь в бунті селян проти надмірних хлібозаготівель. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*

**ОНУФРІЄНКО Пилип Григорович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Мар'янівка Приазовського р-ну Запорізької області, українець, освіта не встановлена. Хлібороб на власній землі. 14 листопада 1921 року Запорізьким губревтрибуналом порушена кримінальна справа. Звинувачення: куркуль, контрреволюціонер, не сплачував продподаток. Від суду та слідства втік. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року конфісковане все майно. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1852.*

**ОРЕЛ Лев Петрович**, 1884 р. народження, с. Новоолексіївка, проживав у с. Преслав Приморського району Запорізької області, українець, освіта початкова. Збирач утильсировини Коларівської райспоживспілки. Заарештований 6 червня 1938 року. Звинувачення: вів контрреволюційну пропаганду проти існуючого ладу. Особливою "трійкою" при УНКВС по Дніпропетровській області 9 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу як учасник антирадянської повстанської організації. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11395, 11396.*

**ОРЕШКОВ Василь Миронович**, 1858 р. народження, нар. і проживав у с. Строганівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-одноосібник. 25 жовтня 1921 року відібрана підписка про

невїзд, заарештований 1 листопада 1921 року. Звинувачення: ворог радянської республіки, не сплачував продподаток, приховував хліб. Запорізьким губревтрибуналом 4 листопада 1921 року виправданий у зв'язку зі сплатою продподатку. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1839.*



#### **ОРЛОВСЬКИЙ**

**Іван Павлович**, 1898 р. народження, нар. і проживав у с. Косаківка Нижньосірогозького р-ну Херсонської області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований не пізніше 30 жовтня 1921 року. Звинувачення: співчував махновцям, вороже ставився до радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 26 серпня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1608.*

**ОСЕЦЬКИЙ Данило Леонтійович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Косаківка Нижньосірогозького р-ну Херсонської області, українець, малограмотний, одноосібник. 24 січня 1922 року відібрана підписка про невїзд. Звинувачення: вороже ставився до заходів радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 26 серпня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1608.*

**ОСИПЕНКО Іларіон Полікарпович**, 1900 р. народження, нар. і проживав у с. Томаківка того ж району Дніпропетровської області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 8 лютого 1929 року. Звинувачення: був членом секти "трясунів", вів агітацію проти існуючої влади. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 16 серпня 1929 року з-під варті звільнений з заборонаю проживання у визначених місцевостях країни з прикріпленням

до певного місця проживання терміном на 3 роки. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11322.*

**ОСНОВА Володимир Архипович**, 1894 р. народження, нар. і проживав у с. Значкове Вільнянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, хлібороб-одноосібник. Заарештований 22 травня 1922 року. Звинувачення: контрреволюціонер, не доносив про осіб, які здійснили бандитизм. Запорізьким губревтрибуналом 12 червня 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 665.*

**ОСТАПЕНКО Терентій Михайлович**, 1862 р. народження, нар. і проживав на хут. Вовчий (нині його немає) Охримівської сільради Якимівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Заарештований 6 серпня 1921 року. 6 вересня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: не бажав здавати хліб по продрозверстці. Запорізьким губревтрибуналом 21 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1498.*

**ОСТАПЕНКО Харитон Гаврилович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у с. Дніпровка Кам'янсько-Дніпровського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 17 вересня 1920 року. Звинувачення: шпигун, прагнув перейти лінію фронту до білих. Олександрівським губревтрибуналом 17 грудня 1920 року справу припинено за недоведенням звинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 5.*

**ОСТАПЧУК Олексій Антонович**, 1905 р. народження, с. Верба Дубнівського району Рівненської області, українець, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Водій Запорізького відділення "Союзспецбуд". Заарештований 29 вересня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською

розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 17 листопада 1937 року засуджений до 10 років позбавлення волі як "контрреволюційна особа". Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11261.*

**ОСТРОВСЬКИЙ Іван Михайлович**, 1873 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині с. Коларівка) Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 22 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний ворог радянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 28 листопада 1921 року умовно конфісковане все рухоме майно з вимогою в 10-денний термін сплатити продподаток. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1859.*

**ОСТРОУХОВ Іван Єлисейович**, 1873 р. народження, нар. і проживав у смт Верхній Рогачик того ж р-ну Херсонської області, росіянин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 25 березня 1921 року. Звинувачення: приховував зброю. Запорізьким губревтрибуналом 16 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1461.*

**ОТРИШКО Євдоким Степанович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у с. Царекостянтинівка (нині смт Куйбишеве того ж р-ну) Запорізької області, українець, малограмотний. Міліціонер 7-го району Олександрівської повітміліції. Заарештований 6 січня 1921 року. Звинувачення: служив в армії Махна. Олександрівським губревтрибуналом 17 квітня 1921 року засуджений до 2 років позбавлення волі. За амністією звільнений від відбуття покарання. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 392.*

**ОТТО Християн Якович**, 1877 р. народження, нар. і проживав у с. Вікторівка Новомиколаївського р-ну Запорізької області, німець, неписьменний, селянин-хлібо-

роб. Арешт не застосовувався. Звинувачення: злісний неплатник продподатку, приховував хліб від держави. Запорізьким губревтрибуналом 4 грудня 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі з погашенням заборгованості. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1181.*

**ОХТЕНЬ Дем'ян Федорович**, 1901 р. народження, нар. і проживав у с. Успенівка Гуляйпільського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 24 грудня 1921 року, 5 січня 1922 року переведений на підписку про невиїзд. Запорізьким губревтрибуналом 25 вересня 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1197.*

## П

**ПАВЕЛКО Пимон Іванович**, 1867 р. народження, нар. і проживав у с. Велика Білозерка того ж району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 2 листопада 1929 року. Звинувачення: вів злісну агітацію серед селян проти здійснюваних радянською владою кампаній на селі. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 18 січня 1930 року з-під варті звільнений з позбавленням права проживання у визначених місцевостях країни з прикріпленням до певного місця проживання терміном на 3 роки. Реабілітований у 1989 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11323.*

**ПАВЛЕНКО Євген В'ячеславович**, 1903 р. народження, смт Верхній Рогачик того ж р-ну Херсонської області, українець, освіта середня, член КСМ. Проживав у м. Мелітополі Запорізької області. Писар Мелітопольської НК. Заарештований 15 листопада 1921 року. Звинувачення: служив у білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 28 серпня 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1699.*

**ПАВЛЕНКО Євдоким** (по батькові не встановлено), рік народження не встановлений, нар. і проживав у смт Томаківка того ж району Дніпропетровської області, українець, освіта не встановлена, селянин-одноосібник. Заарештований 8 лютого 1929 року. Звинувачення: член секти "трясунів", вів серед селянства антирадянську агітацію. Запорізьким окр. відділом ДПУ 20 лютого 1929 року переведений на підписку про невиїзд з постійного місця проживання, яка була скасована 4 березня 1929 року, оскільки було встановлено, що він не належав до секти "трясунів", а був членом іншої раціоналістичної секти. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11322.*

**ПАВЛЕНКО Степан Йосипович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Білицьке (нині с. Юрківка) Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. 29 квітня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: контрреволюціонер-махновець. Запорізьким губревтрибуналом 26 травня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 262.*

**ПАВЛЕНКО Федір Юхимович**, 1900 р. народження, нар. і проживав у с. Царекостянтинівка (нині смт Куйбишеве того ж р-ну) Запорізької області, українець, малограмотний. Міліціонер 7-го району Олександрівської повітміліції. Заарештований 6 січня 1921 року, 3 квітня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: служив в армії Махна. Олександрівським губревтрибуналом 17 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 392.*

**ПАВЛОВ Іван Федорович**, 1895 р. народження, с. Горка Уфимського р-ну Уфимської обл. (Башкирія), росіянин, освіта початкова, член РСР. Проживав у потязі політсекції Олександрівського р-ну, пом-



начвійськкома потягу. Заарештований 25 грудня 1920 року. Звинувачення: спричинення катастрофи потягу. Олександрівським губревтрибуналом 23 лютого 1921 року справу припинено за недоведенням обвинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 73.*

**ПАВЛОВСЬКА Олена Іванівна**, 1900 р. народження, нар. і проживала у смт Велика Лепетиха того ж р-ну Херсонської області, українка, освіта середня. Актриса 1-го Радтеатру в с. Велика Лепетиха. Заарештована 9 грудня 1921 року, 11 грудня 1921 року переведена на підписку про невиїзд. Звинувачення: вела контрреволюційну діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 14 лютого 1922 року справу припинено за недоведенням злочину. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1769.*

**ПАВЛОВСЬКИЙ Євдоким Антонович**, 1902 р. народження, нар. і проживав у смт Велика Лепетиха того ж р-ну Херсонської області, українець, малограмотний. Міліціонер 5-го району Мелітопольської повітміліції. Заходи обмеження волі не застосовувалися. Звинувачення: служив в армії Махна. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада 1921 року справу припинено у зв'язку з амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1488.*

**ПАДАЛКА Віктор Микитович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Новомиколаївка Гуляйпільського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Арешт не застосовувався. Звинувачення: не сплатив продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 8 грудня 1921 року засуджений до 1 року позбавлення волі з погашенням заборгованості. 8 квітня 1922 року Запорізьким губревтрибуналом справу припинено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1183.*

**ПАДОМ Іван Якович**, 1903 р. народження, с. Бакалдино Архангельського райо-

ну Башкирської АРСР (так у кр. справі), ла-тиш, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Технік з обліку хімічної лабораторії "Дніпроенерго" в м. Запоріжжі. Заарештований 4 січня 1938 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з латвійською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 26 січня 1938 року засуджений до розстрілу як агент латвійської розвідки. Вирок виконано 8 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11235.*

**ПАЛАГУТА Антон Григорович**, 1886 р. народження, нар. і проживав у с. Новоіванівка Гуляйпільського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований приблизно 12 вересня 1922 року, 18 вересня 1922 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: участь в таємних нічних зібраннях. Запорізьким губревтрибуналом 28 вересня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1198.*

**ПАЛАГУТА Іван Григорович**, 1881 р. народження, нар. і проживав у с. Новоіванівка Гуляйпільського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований приблизно 12 вересня 1922 року, 18 вересня 1922 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: участь у таємних нічних зібраннях. Запорізьким губревтрибуналом 28 вересня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1198.*

**ПАНКОВ Микола Васильович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 4 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, ворог радянської влади, не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 8 жовтня 1921 року засуджений до 6 років позбавлен-

ня волі та позбавлення земельного наділу. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1824.*

**ПАНКРАТЦ Петро Петрович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Корнилівка (нині с. Хмельницьке) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта не встановлена, селянин-одноосібник. 21 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісно не виконував закону радянської влади про сплату продподатку. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1913.*

**ПАНОВ Андрій Кирилович**, 1857 р. народження, нар. і проживав у с. Мануйлівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-хлібороб. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, експлуататор, неплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати податку протягом 12 днів. Звільнений від покарання з поверненням конфіскованого майна 25 квітня 1922 року. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1872.*

**ПАНОВ Іван Іванович**, 1894 р. народження, нар. і проживав у с. Мануйлівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, агітував проти виконання продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати продподатку протягом 12 днів. Звільнений від покарання 25 квітня 1922 року. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1872.*

**ПАПАЗОВ Петро Зіновійович**, 1856 р. народження, нар. і проживав у с. Райнівка

Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-одноосібник. 26 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісний неплатник державного продподатку, ворог радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього майна умовно до сплати продподатку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1838.*

**ПАПАЗОВ Федір Іванович**, 1862 р. народження, нар. і проживав у с. Райнівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 25 жовтня 1921 року. Звинувачення: злісний неплатник продподатку, ворог радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього майна умовно до сплати податку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1838.*

**ПАРАПАНОВ Антон Іонович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 5 листопада 1921 року. Звинувачення: негативно ставився до радянської влади, злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 11 листопада 1921 року справу передано на розгляд Цареводарівської районної податкової комісії. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1846.*

**ПАРАПАНОВ Олексій Олексійович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 5 листопада 1921 року. Звинувачення: негативно ставився до радянської влади, злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 11 листопада 1921 року справу передано на розгляд Царе-

водарівської районної податкової комісії. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1846.*

**ПАРАСКЕВА Василь Миколайович**, 1884 р. народження, м. Старий Крим Кіровського району АР Крим, грек, освіта початкова. Проживав у м. Токмаку того ж району Запорізької області. Без певного місця роботи. Заарештований 15 грудня 1937 року. Звинувачення: вів шпигунську роботу на користь однієї іноземної держави. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу як агент німецької розвідки. Вирок виконано 28 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11245.*

**ПАРАСКЕВА Сергій Васильович**, 1910 р. народження, нар. і проживав у м. Токмаку того ж району Запорізької області, грек, освіта середня. Завідуючий бюро інструментів і пристроїв заводу ім. Кірова в м. Токмаку. Заарештований 15 грудня 1937 року. Звинувачення: підтримував зв'язок з турецьким консульством у Москві, вів на заводі шкідницьку роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 засуджений до розстрілу як антирадянська особа, контрреволюціонер, який завдавав свідомо шкоди заводу. Вирок виконано 3 березня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11245.*

**ПАРФЕНОВИЧ Сергій Йосипович**, 1904 р. народження, м. Ковель Волинської області, білорус, освіта середня. Проживав у м. Запоріжжі. Технолог ремонтного цеху Запорізького заводу № 29 ім. Баранова. Заарештований 8 жовтня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 15 грудня 1937 року засуджений до розстрілу як "чітко виражена контрреволюційна особа". Вирок виконано 26 грудня 1937 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11200.*

**ПАРХОМЕНКО Митрофан Кузьмич**, 1893 р. народження, нар. і проживав у м. Запоріжжі, українець, освіта початкова. Майстер дільниці комбайнового цеху Запорізького заводу "Комунар". Заарештований 11 грудня 1936 року. Звинувачення: займався контрреволюційною агітацією. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 жовтня 1937 року засуджений до розстрілу як "учасник ліквідованої німецької контрреволюційної диверсійно-шкідницької організації в промисловості м. Запоріжжя". Вирок виконано 16 листопада 1937 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11373–11378.*

**ПАРХОМЕНКО Родіон Прокопович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у с. Мала Михайлівка (стара назва) Гуляйпільського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 17 жовтня 1921 року. Звинувачення: втік з концтабору, де перебував як махновець. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 621.*

**ПАСАШКОВ Михайло Олександрович**, 1904 р. народження, нар. і проживав у м. Кам'янка-Дніпровська того ж району Запорізької області, росіянин, освіта початкова. Рядовий колгоспник к-спу ім. Держинського в м. Кам'янка-Дніпровська. Заарештований 22 грудня 1937 року. Звинувачення: колишній куркуль, проводив диверсійну роботу в колгоспі. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 29 грудня 1937 року засуджений до розстрілу за "активну контрреволюційну повстанську агітацію проти радянської влади". Вирок виконано 15 січня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11136.*

**ПАСКОВ Гаврило Зіновійович**, 1848 р. народження, нар. і проживав у с. Цареводарівка (нині с. Ботієве) Приазовського р-ну

Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 7 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркуль, ворог радянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 11 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого і нерухомого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1843.*

**ПАСКОВ Іван Петрович**, 1875 р. народження, нар. і проживав у с. Цареводарівка (нині с. Ботієве) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, хлібороб на власній землі. 22 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркуль, вороже ставився до рад. влади, злісно не сплачував їй продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 11 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна та позбавлення земельного наділу умовно до сплати продподатку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1844.*

**ПАТАЛЯХ Каленик** (по-батькові не встановлено), рік народження не встановлено, нар. в с. Дебальцеве Павлівської волості Запорізького повіту (так у кр. справі), українець, освіта не встановлена, одноосібник. Дата арешту не встановлена. Звинувачення: агітував проти товарообміну. Запорізьким губревтрибуналом 16 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 630.*

**ПАУЛЬС Іван Іванович**, 1879 р. народження, нар. і проживав у с. Верхня Хортиця (нині в межах м. Запоріжжя), німець, освіта початкова. Колгоспник к-спу ім. Косіора в с. Верхня Хортиця. Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив організаційну контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 січня 1938 року засуджений до розстрілу як активний учасник німецької контрреволюційної повстансько-диверсійної організації, ліквідованої в Запорізькому районі. Вирок виконано

26 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11358.*

**ПАЦКЕВИЧ Михайло Вікентійович**, 1893 р. народження, м. Косово Івацевичського району Брестської області (Білорусь), білорус, освіта середня. Проживав у м. Запоріжжі. Начальник відділу організації праці Запорізького коксохімзаводу. Заарештований 29 вересня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 10 листопада 1937 року засуджений до розстрілу. Вирок виконано 22 листопада 1937 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11192.*

**ПАШКУЛЬСЬКИЙ Йосип Георгійович**, 1863 р. народження, нар. і проживав у с. Ганнівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, експлуататор, злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року конфісковано все рухоме майно. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1850.*

**ПЕДАШ Федір Іванович**, 1863 р. народження, нар. і проживав у с. Семенівка Пологівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Застосування заходів обмеження волі до вироку суду не встановлено. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 15 жовтня 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі умовно, 8 квітня 1922 року справу припинено, вирок скасовано. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1174.*

**ПЕЄВ Георгій Якович**, 1876 р. народження, нар. і проживав у с. Ганнівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення:

куркуль, злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року засуджений до 6 років позбавлення волі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1850.*

**ПЕСВ Яків Олексійович**, 1852 р. народження, нар. і проживав у с. Ганнівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, хлібороб на власній землі. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, вороже ставився до радянської влади, злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року конфісковане все його майно умовно до сплати податку впродовж 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1850.*

**ПЕЙЧЕВ Андрій Георгійович**, 1876 р. народження, нар. і проживав у с. Вячеславка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 23 листопада 1921 року. Звинувачення: не виконував розпоряджень рад. влади – ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 30 листопада 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі з конфіскацією майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1864.*

**ПЕЙЧЕВ Іван Георгійович**, 1880 р. народження, нар. і проживав у с. Вячеславка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 23 листопада 1921 року. Звинувачення: приховував від держави хліб, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 30 листопада 1921 року засуджений до розстрілу. Зважаючи на неусвідомлення скоєного злочину і каяття, розстріл замінено позбавленням волі на 12 років. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1864.*

**ПЕЙЧЕВ Степан Степанович**, 1871 р. народження, нар. і проживав у с. Вячеславка Приморського р-ну Запорізької області, бол-

гарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 25 листопада 1921 року. Звинувачення: злісний неплатник продподатку, приховував хліб від радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1921 року засуджений до розстрілу. Враховуючи щиросердне каяття, розстріл замінено на 5 років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1865.*

**ПЕЛЕСЬКО Аврам Степанович**, 1853 р. народження, нар. і проживав на хут. Козловський (нині його немає) Пологівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний. Застосування заходів обмеження волі до вироку суду не встановлено. Звинувачення: злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 12 жовтня 1921 року засуджений до 3 років примусових робіт умовно, 8 квітня 1922 року справу припинено, вирок скасовано. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1173.*

**ПЕЛИХ Федір Іванович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у смт Балабине Запорізького району Запорізької області, українець, освіта початкова. Коваль Запорізької артілі "Металоштамп". Заарештований 18 лютого 1938 року. Звинувачення: член контрреволюційної повстанської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 19 березня 1938 року засуджений до розстрілу як колишній петлюрівець, вороже налаштований до радянської влади. Вирок виконано 27 березня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11354, 11355.*

**ПЕЛІВАНОВ (ПЕЛЄВАНОВ) Ілля Дмитрович**, 1882 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. 6 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: не виконував розпоряджень радянської

влади, ухилився від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 16 жовтня 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу і конфіскації всього майна умовно до сплати податку в 10-денний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1869.*

**ПЕЛЬГІК Іван Васильович**, 1884 р. народження, нар. і проживав у с. Райнівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 26 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісний неплатник продподатку, ворог радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року засуджений до 8 років позбавлення волі умовно до сплати продподатку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1838.*

**ПЕЛЬГІК Родіон Опанасович**, 1870 р. народження, нар. і проживав у с. Райнівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 26 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісний неплатник продподатку, ворог радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього майна умовно до сплати продподатку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1838.*

**ПЕМПЕЛЬ Роберт Сигізмундович**, 1894 р. народження, м. Долинська того ж району Кіровоградської області, німець, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Старший майстер Запорізького заводу № 29 ім. Баранова. Заарештований 1 вересня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 20 грудня 1937 року засуджений до 10 років позбавлення волі як "антирадянська особа". Відбував покарання в концтаборі НКВС СРСР Архангельської області. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11265.*

**ПЕНЄВ Георгій Іванович**, 1880 р. народження, нар. і проживав у с. Цареводарівка (нині с. Ботієве) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. 7 листопада 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркуль, злісний ворог радянської влади, не бажав сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 11 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна та позбавлення земельного наділу умовно до сплати продподатку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1844.*

**ПЕНЧЕВ Іван Андрійович**, 1867 р. народження, нар. і проживав у с. Преслав Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 8 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркуль, неплатник продподатку, чим сприяв повному вимиранню робітників і селян голодуючих губерній. Запорізьким губревтрибуналом 20 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації всього майна та позбавлення земельного наділу умовно до сплати податку у 6-денний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1832.*

**ПЕРЕВЕРЗЄВ Григорій Володимирович**, 1880 р. народження, с. Матвіївка Веселівського району, проживав у с. Новоданилівка Якимівського району Запорізької області, росіянин, освіта середня. Священик Новоданилівської церкви. Заарештований 13 червня 1929 року. Звинувачення: вів антирадянську агітацію серед віруючих селян. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 16 серпня 1929 року засуджений до 3 років висилки на Урал як суспільно небезпечна особа. Після відбуття покарання 2 вересня 1932 року позбавлений права проживання у 12 визначених пунктах країни з прикріпленням до певного місця проживання терміном на 3 роки. Реабілітований у 1996 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11308.*

**ПЕРЕВЕРЗЄВ Іван Дмитрович**, 1859 р. народження, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, ворог радянської влади, злісний неплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 27 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна та позбавлення земельного наділу. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1834.*

**ПЕРЕПЕЛИЦЯ Олексій Веремійович**, 1902 р. народження, нар. і проживав у с. Агаймани (нині с. Фрунзе) Іванівського р-ну Херсонської області, українець, неписьменний, селянин-хлібороб. Заарештований 5 травня 1921 року, 9 травня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: незаконне зберігання зброї. Запорізьким губревтрибуналом 7 жовтня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1383.*

**ПЕРЕПЕЛИЦЯ Стефан Антонович**, 1883 р. народження, нар. і проживав на хут. Перепелиця (нині його немає) Новомиколаївського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Арешт не застосовувався. Звинувачення: не сплатив продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 13 грудня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі з погашенням заборгованості протягом 7 днів. 8 квітня справу припинено, конфісковане майно повернено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1186.*

**ПЕРЕСАДА Микола Трохимович**, 1860 р. народження, нар. і проживав у с. Водяне Кам'янсько-Дніпровського р-ну Запорізької області, росіянин, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 28 квітня 1921 року. Звинувачення: вів контрреволюційну діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 14 лютого 1922 року

справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1757.*

**ПЕРЕХРЕСТ Лука Харитонович**, 1902 р. народження, нар. і проживав у с. Новогупалівка Вільнянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 4 лютого 1921 року. Звинувачення: проводив контрреволюційну діяльність. Олександрівським губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 93.*

**ПЕРЕЯСЛАВЕЦЬ Іван Микитович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у с. Семенівка Пологівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. 14 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 15 жовтня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі умовно з конфіскацією чверті майна. 8 квітня 1922 року справу припинено, вирок скасовано. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1174.*

**ПЕРЧ Панас Іванович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у с. Берестове Бердянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований 2 квітня 1921 року. Звинувачення: активний учасник махновського руху. Запорізьким губревтрибуналом 19 квітня 1921 року справу припинено за недоведенням злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1479.*

**ПЕРШИН Олексій Федорович**, 1897 р. народження, нар. і проживав на хут. Богданів (нині його немає) Якимівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Командир взводу при пересильному пункті Мелітопольського повітового комісаріату. Заарештований 4 жовтня 1921 року. Звинувачення: служив у білих. Запорізьким губревтрибу-

налом 16 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1551.*

**ПЕРШИНА Ольга Олександрівна**, 1883 р. народження, нар. і проживала в м. Мелітополі Запорізької області, росіянка, малограмотна, домогосподарка. 29 грудня 1920 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: виказувала комуністів білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 11 квітня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітована у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1345.*

**ПЕТЕРС Іван Іванович**, 1904 р. народження, с. Старомолочанськ (стара назва) Токмацького району Запорізької області, німець, освіта середня. Проживав у м. Запоріжжі. Технік-інструктор Запорізького міського відділу охорони здоров'я. Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив організаційну контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник німецької контрреволюційної повстанської диверсійної організації". Вирок виконано 2 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11257, 11258.*

**ПЕТКАУ Гергард Петрович**, 1876 р. народження, нар. і проживав у с. Бабурка Запорізького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова. Голова виконкому в с. Бабурка. 25 грудня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: саботаж у наданні підвод для потреб 30-ї стрілецької дивізії. Запорізьким губревтрибуналом 27 лютого 1922 року справу припинено за недостатністю матеріалу для обвинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 744.*

**ПЕТКЕР Анна** (по-батькові не встановлено), рік народження не встановлений, нар. і

проживала в с. Корнилівка (нині с. Хмельницьке) Чернігівського р-ну Запорізької області, німкеня, освіта не встановлена, селянка-одноосібниця. 21 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісно не виконувала закон радвлдади про сплату податку. Подальша її доля невідома. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1913.*

**ПЕТКЕР Генріх Іванович**, 1883 р. народження, нар. і проживав у с. Хлібне (стара назва) Богданівської сільради Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 19 жовтня 1921 року. Звинувачення: ворог радвлдади, категорично відмовлявся сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 20 жовтня 1921 року засуджений до 1 року позбавлення волі. 8 квітня 1922 року з невідомих причин справу припинено, з-під варти звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1970.*

**ПЕТРИЧ Горпина Іванівна**, 1879 р. народження, нар. і проживала в с. Олександрівка Чернігівського р-ну Запорізької області, українка, неписьменна, домогосподарка. 17 лютого 1922 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: виказала білим сім'ю комуніста. Запорізьким губревтрибуналом 27 серпня 1922 року справу припинено за недоведенням складу злочину. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1659.*

**ПЕТРОВ Василь Петрович**, 1901 р. народження, нар. і проживав у с. Жеребець (нині с. Кірове) Оріхівського р-ну Запорізької області, росіянин, освіта початкова, хлібороб. Заарештований 26 серпня 1921 року, 30 серпня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: переховував бандитів – ворогів радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 17 жовтня 1921 року обвинувачуваний виправданий. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 449.*



**ПЕТРОВ Іван Захарович**, 1902 р. народження, нар. і проживав у с. Воскресенка (нині с. Чапаєвка) Пологівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 30 серпня 1920 року. Звинувачення: колишній махновець. Олександрівським губернським ревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією, з-під варт звільнений під таємний нагляд. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 127.*

**ПЕТРОВ Сергій Петрович**, 1888 р. народження, с. Ізмайлівське Скопінського р-ну Рязанської області (Росія), росіянин, освіта вища. Проживав у м. Гуляйполі того ж р-ну Запорізької області. Священик Троїцької церкви в м. Гуляйполі, голова церковної ради. 4 травня 1922 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: приховував церковні цінності. Запорізьким губревтрибуналом 28 вересня 1922 року справу припинено за недоведенням обвинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1200.*

**ПЕТЧЕНКО Савелій Дмитрович**, 1890 р. народження, нар. і проживав у м. Запоріжжі, циган, малограмотний, візник. Заарештований 3 березня 1921 року, 17 березня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: переховував контрреволюціонера. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 268.*

**ПЕЧЕНИЙ Андрій Артемович**, 1902 р. народження, нар. і проживав у с. Нижній Рогачик Верхньорогачицького р-ну Херсонської області, українець, малограмотний, працював по найму. Заарештований 14 жовтня 1921 року. Звинувачення: служив у армії Махна, незаконно зберігав зброю. Запорізьким губревтрибуналом 18 листопада 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі, за амністією від покарання звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1523.*

**ПЄШКОВ Семен Максимович**, 1894 р. народження, с. Пешкове Верхотурського р-ну Свердловської області (Росія), росіянин, освіта початкова, член РКП(б). Проживав у м. Мелітополі Запорізької області. Військовослужбовець 85-ї бригади 4-ї армії. Заарештований 5 січня 1921 року, 4 липня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: підробив документи і дезертирував із армії. Запорізьким губревтрибуналом 22 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1379.*

**ПИВОВАР Іван Григорович**, 1864 р. народження, нар. і проживав у с. Новомиколаївка того ж р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Арешт не застосовувався. Звинувачення: не сплатив продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 16 грудня 1921 року зобов'язаний документально підтвердити 100% виконання продподатку. 8 квітня 1922 року справу припинено, вирок скасовано. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1189.*

**ПИЛИПЕНКО Михайло Титович**, 1875 р. народження, нар. і проживав на хут. Бурченський (стара назва) Покровського р-ну Дніпропетровської області, українець, малограмотний, одноосібник. Застосування заходів обмеження волі до вироку суду не встановлено. Звинувачення: злісно не сплатив продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 3 грудня 1921 року засуджений до 2 років примусових робіт з відбуванням покарання в ув'язненні. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1168.*

**ПИСАНЕЦЬ Іван Йосипович**, 1871 р. народження, нар. і проживав у с. Покровка Бердянського повіту Олександрівської губернії (старі назви за старим адмін.-територ. поділом), українець, малограмотний, хлібороб-одноосібник. Заарештований не пізніше 15 січня 1921 року. Звинувачення: активний контрреволюціонер, брав участь у розстрілі

червоноармійців у 1918 році. Мелітопольською надзвичайною комісією 29 січня 1921 року справа припинена за недоведенням злочину, з-під варту звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1599.*

**ПИСАНЕЦЬ Тимофій Леонтійович**, 1880 р. народження, нар. і проживав у с. Шевченка Бердянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. 13 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: невиконання законів радвлади щодо сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 24 листопада 1921 року засуджений до 6 років позбавлення волі з конфіскацією землі умовно до сплати податку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1883.*

**ПІМПОВ Кирило Іванович**, 1856 р. народження, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-одноосібник. 24 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркульський елемент, не хотів сплачувати продподаток, підривав державну продовольчу політику. Запорізьким губревтрибуналом 30 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації частини рухомого майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати податку у двотижневий термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1836.*

**ПІНСОН Яків** (по батькові не встановлено), рік народження не встановлений, нар. і проживав у смт Покровське того ж р-ну Дніпропетровської області, єврей, освіта не вказана. Тимчасово ніде не працював. Справу порушено 15 березня 1921 року. Звинувачення: служив у махновській банді. У травні 1921 року справу припинено у зв'язку з втечею обвинувачуваного. Запорізьким губревтрибуналом 16 листопада 1921 року звільнений від відповідальності за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 489.*

**ПРКО Мина Ілліч**, 1890 р. народження, нар. і проживав у с. Чернігівка того ж району Запорізької області, українець, освіта початкова. Бригадир городньої бригади к-спу "Більшовицький шлях" в с. Чернігівка. Заарештований 15 березня 1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної повстанської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 1 квітня 1938 року засуджений до розстрілу за участь в контрреволюційній повстанській організації. Вирок виконано 7 червня 1938 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11366–11370.*

**ПІСКУНОВ Григорій Йосипович**, 1873 р. народження, с. Велика Знам'янка Кам'янсько-Дніпровського р-ну, проживав у м. Кам'янка-Дніпровська того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 3 листопада 1920 року, з 1 березня 1921 року перебував на підписці про невіїзд. Звинувачення: агітував селян проти радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 10 листопада 1921 року справу припинено за недоведенням злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1468.*

**ПЛАХОТА (ПЛАХОТІН) Іван Фокович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у с. Нижній Рогачик Верхньорогачицького р-ну Херсонської області, українець, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 1 жовтня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційна агітація і підбурювання до повстання. Запорізьким губревтрибуналом 21 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1522.*

**ПЛАХОТНИК Аврам Захарович**, 1886 р. народження, нар. і проживав у с. Іванівка Токмацького р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 14 липня 1921 року. Звинувачення: агітував проти радянської влади. По-

дальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1392.*

**ПЛАХОТНИК Порфир Маркович**, 1901 р. народження, нар. і проживав у с. Іванівка Токмацького р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 14 липня 1921 року. Звинувачення: агітував проти радянської влади. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1392.*

**ПЛАХТІЙ Хрисанф Аристархович**, 1886 р. народження, хут. Хохлащина (чи Хохлацький) Феодосійського повіту Таврійської губернії (так у кр. справі), українець, малограмотний. Проживав у м. Мелітополі. Комендант при виїзній сесії Олександрівського губревтрибуналу. Заарештований 28 квітня 1921 року, 14 липня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: агітував за махновський рух. Запорізьким губревтрибуналом 8 серпня 1921 року справу припинено за недоведенням обвинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 364.*

**ПЛАЧКОВ Григорій Михайлович**, 1895 р. народження, нар. і проживав у с. Мануйлівка Приморського району Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Колгоспник к-спу ім. Димитрова в с. Мануйлівка. Заарештований 19 липня 1938 року. Звинувачення: систематично вів антирадянську пропаганду проти існуючого ладу. Особливою "трійкою" при УНКВС по Дніпропетровській області 9 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11395, 11396.*

**ПЛАЧКОВ Іван Іванович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Цареводарівка (нині с. Ботієве) При-

азовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Не пізніше 4 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: колишній службовець при царському режимі, злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року справу передано на розгляд Цареводарівській районній податковій комісії. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1844.*

**ПЛАЧКОВ Юхим Пилипович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Мануйлівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль-експлуататор, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати податку протягом 12 днів. Звільнений від покарання 25 квітня 1922 року. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1872.*

**ПЛЕТІНЬ Микола Васильович**, 1917 р. народження, нар. і проживав у м. Пологах того ж району Запорізької області, українець, освіта неповна середня. Касир сільгоспобщини "Сигнал" в м. Пологах. Заарештований 12 жовтня 1943 року. Звинувачення: агент німецької служби СД. Особливою нарадою при НКВС СРСР 17 червня 1944 року засуджений до 5 років позбавлення волі за зраду батьківщини. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11177.*

**ПЛЕЧУН Тимофій Климентійович**, 1897 р. народження, нар. і проживав у м. Запоріжжі, українець, неписьменний. Старший міліціонер Запорізького міськвідділу міліції. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: намагався зірвати мітинг. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за

відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 623.*

**ПЛИСС Ісак Фалькович**, 1889 р. народження, хут. Тагенаш Перекопського повіту Таврійської губернії (старі назви за старим адмін.-територ. поділом), національність не встановлена, малограмотний. Проживав у м. Генічеську того ж р-ну Херсонської області. Робітник соляного промислу в м. Генічеську. 27 серпня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: займався контрреволюційною агітацією. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено у зв'язку з дисциплінарним покаранням за місцем роботи звільненням з посади з 10 серпня 1921 року. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1542.*

**ПЛОТНІКОВА Афанасія Герасимівна**, 1898 р. народження, м. Котельніч того ж р-ну Кіровської області (Росія), росіянка, освіта початкова. Тимчасово проживала в м. Мелітополі Запорізької області. Працювала по найму. Заарештована 16 січня 1921 року, 20 січня 1921 року переведена на підписку про невіїзд. Звинувачення: перехувувала контрреволюціонерів. Олександрівським губревтрибуналом 3 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1310.*

**ПЛОШИНСЬКИЙ Андрій Григорович**, 1890 р. народження, нар. і проживав у смт Андріївка Бердянського р-ну Запорізької області, українець, освіта середня. Диякон Покровської церкви в смт Андріївка. Заарештований 9 травня 1921 року, з 1 липня 1921 року перебував на підписці про невіїзд. Звинувачення: вихваляв Врангеля і його армію. Політбюро по боротьбі з контрреволюцією Бердянської повітової НК 25 липня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1042.*

**ПЛЮЩАКОВ Радивон Мойсейович**, 1878 р. народження, нар. і проживав у с. Гусарка Куйбишевського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. 12 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісно не сплачував продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 6 листопада 1921 року у семиденний термін зобов'язаний сплатити податок під загрозою конфіскації майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1165.*

**ПЛЮЩАКОВА Надія Федорівна**, 1874 р. народження, нар. і проживала в с. Гусарка Куйбишевського р-ну Запорізької області, українка, неписьменна, одноосібниця. Застосування заходів обмеження волі до вироку суду не встановлено. Звинувачення: злісно не сплачувала продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 6 листопада 1921 року зобов'язана сплатити податок під загрозою конфіскації майна. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1165.*

**ПЛЯСЕЦЬКИЙ Василь Степанович**, 1905 р. народження, м. Ізяслав того ж району Хмельницької області, українець, малограмотний. Проживав у смт Кушугум Запорізького району Запорізької області. Чорнороб Запорізького заводу "Комунар". Заарештований 29 вересня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 листопада 1937 року засуджений до розстрілу як "контрреволюційна особа". Вирок виконано 7 грудня 1937 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11203.*

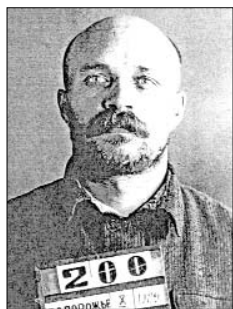
**ПОВСТЮК Павло Петрович**, 1888 р. народження, нар. і проживав у с. Новоселівка Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. 11 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 30 жовтня 1921 року зо-

бов'язаний у семиденний термін сплатити податок під загрозою конфіскації майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1178.*

**ПОГОРЕЛОВ Володимир Петрович**, 1887 р. народження, нар. і проживав у с. Осипенко Бердянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний. Кур'єр Феодосійського відділення профспілки "Совработник". Заарештований 10 грудня 1921 року. Звинувачення: служба в білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 27 серпня 1922 року справу припинено – 19 квітня 1922 року обвинувачуваний помер під час слідства. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1659.*



**ПОГОРЕЛОВ Григорій Григорович**, 1884 р. народження, с. Бразолове Павлоградського району Дніпропетровської області, українець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Рахівник Запорізького відділення держбанку. Заарештований 19 вересня 1929 року. Звинувачення: агітував за національне визволення країни, активіст "Просвіти". Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 29 січня 1930 року засуджений до 3 років концтаборів. Особливою нарадою 10 листопада 1932 року справу переглянуто і після відбуття покарання відправлений в заслання в Північний край на 3 роки. Реабілітований у 1989 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11343.*

**ПОГОРЕЛОВ Павло Григорович**, 1903 р. народження, нар. і проживав у с. Мироліубівка Вільнянського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Секретар Мироліубівської сільради. Заарештований 19 грудня 1920 року, 5 січня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: видавав махновцям необхідні їм документи. Олександрівським губревтрибуна-

лом 13 лютого 1921 року засуджений до 6 місяців примусових робіт за місцем проживання. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 977.*

**ПОДАНЕНКО Денис Гнатович**, 1898 р. народження, нар. і проживав у с. Скельки Василівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований 30 січня 1921 року. Звинувачення: служив у білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 19 березня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1239.*

**ПОДВЯЗКІН Семен Васильович**, 1899 р. народження, с. Подворське Усманівського р-ну Липецької області (Росія), росіянин, освіта середня. Проживав у с. Катеринівка Великопететиського р-ну Херсонської області, безробітний. Заарештований 15 липня 1921 року. 10 вересня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: агітував проти радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 7 жовтня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1362.*

**ПОДИМСЬКА Катерина Іванівна**, 1862 р. народження, нар. і проживала в м. Запоріжжі, українка, малограмотна, домогосподарка. 25 серпня 1922 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: контрреволюціонерка – негативно висловлювалася про комуністів. Запорізьким губревтрибуналом 6 вересня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітована у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 952.*

**ПОДЛЯВСЬКИЙ Гнат Петрович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у смт Новомиколаївка того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. Староста церковної громади в с. Новомиколаївка. Дата арешту не встановлена. 18 травня 1922 року відібрана підписка

про невіїзд. Звинувачення: агітував проти вилучення церковних цінностей. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1922 року справу припинено за недоведенням події злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1224.*

**ПОКРАСЕНКО Конон Артемович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Піщане (нині його немає) Мелітопольського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-одноосібник. Заарештований 14 грудня 1921 року. Звинувачення: проводив контрреволюційну діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 14 лютого 1922 року справу припинено у зв'язку зі смертю обвинувачуваного. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1775.*

**ПОЛЕС Абрам Якович**, 1864 р. народження, місце народження та освіта не встановлені, єврей. Проживав у с. Нововасилівка Приазовського р-ну Запорізької області, селянин-одноосібник. Заарештований 15 травня 1921 року. Звинувачення: проводив контрреволюційну діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1509.*

**ПОЛЕТАЄВ Володимир Тимофійович**, 1883 р. народження, місце народження та національність не встановлені, освіта вища. Проживав у м. Запоріжжі. Начальник інспекції департаменту правозаступників губюсту. 8 червня 1922 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: нетактовна поведінка на засіданні трибуналу. Запорізьким губревтрибуналом 7 липня 1922 року справу передано за місцем роботи для вжиття адміністративних заходів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 910.*

**ПОЛОЗОК Іван Максимович**, 1907 р. народження, смт Велика Лепетиха того ж району Херсонської області, українець,

освіта початкова. Проживав у с. Верхня Хортиця (нині в межах м. Запоріжжя). Молотобоець на цегельному заводі в с. Верхня Хортиця. Заарештований 4 листопада 1937 року. Звинувачення: вихваляв фашистську Німеччину. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 грудня 1937 року засуджений до розстрілу як "активний учасник німецької контрреволюційної організації". Вирок виконано 10 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11382.*

**ПОЛУХІН Павло Андрійович**, 1877 р. народження, нар. і проживав у с. Покровка Друга (нині смт Приазовське того ж р-ну) Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 7 лютого 1921 року. Звинувачення: займався контрреволюційною діяльністю. 25 березня 1921 року внаслідок хвороби відправлений до лікарні. Справу передано в Олександрівський губревтрибунал. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 299.*

**ПОМЕРАНЦ Михайло Борисович**, 1888 р. народження, м. Кременець того ж р-ну Тернопільської області, українець, малограмотний. Проживав у м. Генічеську того ж р-ну Херсонської області. Завідуючий Велико-Бельським соляним промислом. Заарештований 29 листопада 1922 року, згодом переведений на підписку про невіїзд (дата підписки не вказана). Звинувачення: виказав білим радянського працівника. Запорізьким губревтрибуналом 10 серпня 1922 року справу припинено за недоведенням обвинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1139.*

**ПОМЕРАНЦЕВ Михайло** (по батькові не встановлено), рік та місце народження у справі відсутні, росіянин, освіта початкова. Проживав у м. Мелітополі Запорізької області. Місце роботи та посада не встановлені. Заарештований 19 березня 1921 року. Звинувачення: проводив контрреволюційну діяльність. Запорізьким губревтрибуналом

11 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1454.*

**ПОНОМАРЕНКО Іван Федорович**, 1875 р. народження, нар. і проживав у с. Піщане (нині його немає) Світлодолинської сільради Мелітопольського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-одноосібник. Заарештований 14 грудня 1921 року. Звинувачення: проводив контрреволюційну діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 14 лютого 1922 року справу припинено за відсутністю в діях обвинувачуваного складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1775.*

**ПОНОМАРЕНКО Мирон Данилович**, 1843 р. народження, нар. і проживав у с. Новопилипівка Мелітопольського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. 10 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: проводив контрреволюційну діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1554.*

**ПОНОМАРЕНКО Олена Євсеївна**, 1876 р. народження, нар. і проживала в м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, українка, неписьменна, селянка-одноосібниця, вдова, мати 13 дітей. Заарештована 4 листопада 1921 року. Звинувачення: злісне невиконання закону радянської влади про продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 8 листопада 1921 року засуджена до 1 року примусових робіт умовно, з-під варті звільнена. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1917.*

**ПОПОВ Андрій** (по батькові не встановлено), рік народження не встановлений, с. Астраханка Мелітопольського р-ну, проживав у с. Карасу-Базар (стара назва) Якимівського р-ну Запорізької області, росіянин,

освіта не встановлена. Контролер млина в смт Якимівка. Заарештований 21 червня 1921 року. Звинувачення: служив в контррозвідці білих. Запорізьким губревтрибуналом 19 грудня 1921 року справу припинено у зв'язку зі втечею обвинувачуваного. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1696.*

**ПОПОВ Володимир Степанович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у с. Петропавлівка Запорізького р-ну Запорізької області, українець, освіта неповна середня. Тимчасово ніде не працював. 29 березня 1921 року відібрано підписку про невиїзд. Звинувачення: служив у білих. 1 квітня 1921 року Олександрівським губревтрибуналом справу припинено за амністією. Взятий під нагляд. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 90.*

**ПОПОВ Іван Григорович**, 1856 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині с. Коларівка) Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-хлібороб. Заарештований 22 листопада 1921 року. Звинувачення: середняк, відмовився сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада 1921 року засуджений до конфіскації рухомого майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати податку у 8-денний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1860.*

**ПОПОВ Прокіп** (по батькові не встановлено), рік та місце народження не встановлені, росіянин, освіта, місце проживання та роботи не встановлені. Заарештований 21 червня 1921 року. Звинувачення: служив у білих. Заарештований втік і перебував в розшуку. Запорізьким губревтрибуналом 19 грудня 1921 року справу припинено до розшуку обвинувачуваного. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1696.*

**ПОПОВИЧ Карпо Миколайович**, 1894 р. народження, нар. і проживав у с. Мала Токмачка Орхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Селянин-хлібороб. Заарештований 24 лютого 1921 року, з квітня 1921 року перебував на підписці про невиїзд. Звинувачення: контрреволюціонер – служив у білій армії, заможний селянин. Запорізьким губревтрибуналом 21 травня 1921 року засуджений до розстрілу. У зв'язку з амністією розстріл замінено на 5 років позбавлення волі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 231.*

**ПОПОВИЧ Килина Юхимівна**, 1881 р. народження, нар. і проживала в с. Миколаївка Бердянського р-ну Запорізької області, українка, неписьменна, селянка-одноосібниця. 27 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: невиконання законів радвлади щодо продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 30 листопада 1921 року прийняте рішення від покарання утриматися до розшуку її чоловіка. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1886.*

**ПОПОВИЧ Панас Дмитрович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Кисличувата Томаківського району Дніпропетровської області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 18 лютого 1929 року. Звинувачення: член секти "трясунів", вів антирадянську агітацію серед селянства. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 16 серпня 1929 року з-під варті звільнений з позбавленням права проживання у визначених місцевостях країни з прикріпленням до певного місця проживання терміном на 3 роки. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11322.*

**ПОПУРІЙ Феодосій Сидорович**, 1861 р. народження, нар. і проживав у с. Шотівка Іванівського р-ну Херсонської області, українець, неписьменний, одноосібник. Заарештований 22 лютого 1921 року, звільнений на

підписку про невиїзд. Звинувачення: співчував білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 15 березня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1242.*

**ПОПУРІН Федір Феодосійович**, 1896 р. народження, нар. і проживав у с. Красне (стара назва) Іванівського р-ну Херсонської області, українець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 2 лютого 1921 року, 1 квітня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: контрреволюціонер, виказував комуністів білим. Запорізьким губревтрибуналом 12 жовтня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1465.*

**ПОРТНИЙ Арсеній Корнійович**, 1892 р. народження, нар. і проживав у с. Скельки Василівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Заарештований 30 січня 1921 року. Звинувачення: с лужба в білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 19 березня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1239.*

**ПОРТНОВ Андрій Дмитрович**, 1882 р. народження, нар. і проживав у с. Райнівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 26 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісний неплатник державного продподатку, ворог радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року засуджений до 8 років позбавлення волі та земельного наділу умовно до сплати податку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1838.*

**ПОРТНОВ Іван Петрович**, 1894 р. народження, нар. і проживав у с. Банівка Приморського району Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Садівник і пасічник



колгоспу ім. Блюхера в с. Банівка. Заарештований 29 травня 1938 року. Звинувачення: учасник болгарської націоналістичної контрреволюційної повстанської організації. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 14 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу як член болгарської націоналістичної організації. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11174.*

**ПОСАШКО Антон Михайлович**, 1869 р. народження, нар. і проживав у с. Новогригорівка (стара назва) Чернігівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. 22 січня 1921 року відібрана підписка про невиїзд, 5 лютого 1921 року взятий під варту. Звинувачення: проводив контрреволюційну діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 12 березня 1921 року засуджений до розстрілу. 11 квітня 1921 року розстріл замінено позбавленням волі на 5 років. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1277.*

**ПОСЕЛЬСЬКИЙ Микола Антонович**, 1907 р. народження, с. Лубниця Лодзинської губернії, Польща (так у кр. справі), українець, освіта вища. Проживав у м. Запоріжжі. Диспетчер Запорізького заводу № 29 ім. Баранова. Заарештований 28 грудня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник контрреволюційної шпигунсько-диверсійної організації в Запоріжжі". Вирок виконано 10 лютого 1938 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11264.*

**ПОСТАЦЬКИЙ Іван Максимович**, 1901 р. народження, смт Миропіль Романівського району Житомирської області, українець, малограмотний. Проживав у с. Новокарлівка (нині с. Новосілка) Пологівського району Запорізької області. Бухгалтер Ново-

карлівської паперової фабрики. Заарештований 14 жовтня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 листопада 1937 року засуджений до розстрілу як контрреволюціонер, який виступав проти існуючого в СРСР державного ладу. Вирок виконано 7 грудня 1937 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11262.*

**ПОТАНЄВ Панас Кузьмич**, 1896 р. народження, с. Дмитрівка Бердянського району, проживав у с. Борисівка Приморського району Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-одноосібник. Заарештований 11 жовтня 1930 року, 23 листопада 1930 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: агітував селян протидіяти радянській владі при вилученні у них хлібних запасів. Бердянським РВ ДПУ УСРР 27 грудня 1930 року справа припинена у зв'язку з самогубством звинувачуваного. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11409.*

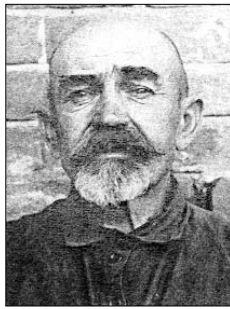
**ПОТАНЄВА Марфа Данилівна**, 1893 р. народження, нар. і проживала в с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українка, малограмотна, селянка-одноосібниця. Заарештована 11 жовтня 1930 року. Звинувачення: агітувала селян протидіяти радянській владі при вилученні у них хлібних запасів. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року засуджена до 3 років позбавлення волі умовно за активну участь в бунті селян проти надмірних хібзаготівель. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11409.*

**ПОТАПЕНКО Антон Романович**, 1865 р. народження, нар. і проживав у с. Шотівка Іванівського р-ну Херсонської області, українець, неписьменний, селянин-хлібороб. Заарештований 2 лютого 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер, виказував радянських працівників і комуністів білим. 8 лютого 1921 року справу передано для дослідження в Олександрівську гу-

бернську НК. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1465.*



**ПОТАПЕНКО Сергій Никифорович**, 1870 р. народження, с. Широке Херсонського повіту (так у кр. справі), українець, освіта вища. Проживав у с. Обіточне Чернігівського району Запорізької області. Агроном-винороб і викладач сільськогосподарської школи в с. Обіточне. Заарештований 12 травня 1929 року. Звинувачення: будучи великим спеціалістом в сільськогосподарстві, саботував його розвиток в с. Обіточному. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 14 жовтня 1929 року справа припинена за нез'ясованих обставин. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1999 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11341.*

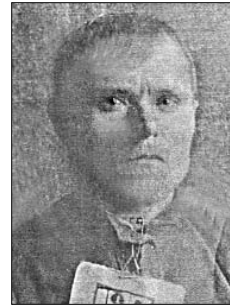
**ПОТОЦЬКИЙ Сильвестр Антипович**, 1873 р. народження, нар. і проживав у с. Більманка Куйбишевського району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 20 жовтня 1921 року, 24 жовтня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: приховував хліб у ямах. Запорізьким губревтрибуналом 1–2 листопада 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі. 6 березня 1922 року Верховним Трибуналом при Всеукраїнському ЦВК вирок залишено без змін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1191.*

**ПОТЯКА Євдокія Андріївна**, 1900 р. народження, нар. і проживала в с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українка, неписьменна, селянка-одноосібниця. Заарештована 20 жовтня 1930 року. Звинувачення: учасниця бунту селян проти хлібозаготівель. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року засудже-

на до 3 років позбавлення волі умовно за участь у бунті селян проти хлібозаготівель. З-під варті звільнена. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*



**ПОТЯКА Макар Лаврентійович**, 1896 р. народження, нар. і проживав у с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 15 листопада 1930

року. Звинувачення: член групи, що виступала проти заходів радянської влади на селі. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року засуджений до 3 років позбавлення волі умовно за активну участь в бунті селян проти надмірних хлібозаготівель. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*

**ПОТЯКА Марія Артемівна**, 1903 р. народження, нар. і проживала в с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українка, малограмотна, селянка-одноосібниця. Заарештована 11 жовтня 1930 року. Звинувачення: агітувала селян протидіяти радянській владі при вилученні у них хлібних запасів. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року засуджена до 3 років висилки в Північний край Росії за активну участь в бунті селян проти надмірних хлібозаготівель. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*



**ПОТЯКА Марія Самійлівна**, 1896 р. народження, нар. і проживала в с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українка, малограмотна, селянка-одноосібниця. Заарештована 26 грудня 1930 року. Звинуваче-

чення: учасниця бунту селян проти хлібозаготівель. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року справа припинена, з-під варти звільнена. Причина такого рішення не вказана. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*

**ПОХВАЛІТОВА Марія Іванівна**, 1906 р. народження, с. Білград (нині його немає) Якимівського р-ну Запорізької області, росіянка, освіта початкова. Проживала в м. Генічеську того ж р-ну Херсонської області. Учениця 5-го класу Генічеської СШ. 19 листопада 1920 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: участь у контрреволюційній діяльності і контррозвідці. "Трійкою" Мелітопольської повітової НК 26 лютого 1921 року справу припинено за недоведенням обвинувачення. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1092.*

**ПОХВАЛІТОВА Наталія Кононівна**, 1889 р. народження, нар. і проживала в м. Генічеську того ж р-ну Херсонської області, росіянка, освіта початкова, домогосподарка. Заарештована 19 листопада 1920 року. Звинувачення: займалась контрреволюційною діяльністю і контррозвідкою. Запорізьким губревтрибуналом 23 травня 1921 року засуджена до розстрілу. За амністією розстріл замінено ув'язненням на 5 років. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1092.*

**ПРАЧ Андрій Гнатович**, 1898 р. народження, нар. і проживав у с. Павлівка Верхньорогачицького р-ну Херсонської області, росіянин, освіта початкова, кандидат в члени РКП(б). Старший міліціонер в с. Павлівка. Заарештований 11 вересня 1921 року. Звинувачення: служив в армії Махна. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1521.*

**ПРЖІГОДА Бертольд Фрідріхович**, 1894 р. народження, нар. і проживав у с. Но-

воленівка Запорізького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, хлібороб. Заарештований 17 лютого 1921 року, 13 березня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: проводив контрреволюційну діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 3 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 190.*

**ПРИБ Данило Вільгельмович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у с. Гофенталь (с. Ясне, нині приєднане до м. Молочанська) Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова. Слюсар майстерні в с. Гофенталь. Заарештований 14 вересня 1921 року. Звинувачення: проводив контрреволюційну діяльність. Запорізьким губревтрибуналом призначив розгляд справи на 7 липня 1922 року. 14 липня 1922 року було повідомлено, що судового засідання не відбудеться у зв'язку зі втечею обвинувачуваного. Подальша його доля невідома.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1790.*

**ПРИТУЛА Ганна Георгіївна**, 1893 р. народження, нар. і проживала в с. Білицьке (нині с. Юрківка) Оріхівського р-ну Запорізької області, українка, освіта початкова, хлібороб на власній землі. 21 лютого 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: перехувала махновців. Подальша її доля невідома. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 374.*

**ПРИХОДЬКО Прокіп Степанович**, 1896 р. народження, нар. і проживав у с. Солodka Балка Токмацького р-ну Запорізької області, українець, малограмотний. Міліціонер Великотокмацької повітової міліції. Заарештований 16 вересня 1920 року. Звинувачення: контрреволюціонер – належав до банди Махна. Олександрівським губревтрибуналом 17 квітня 1921 року справу припинено у зв'язку з амністією, з-під варти звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 216.*

**ПРИХОДЬКО Тихін Авксентійович**, 1875 р. народження, нар. і проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-одноосібник. Заарештований 3 листопада 1921 року. Звинувачення: злісне невиконання продподатку для радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 8 листопада 1921 року засуджений до 1 року примусових робіт. 23 листопада 1921 року це рішення скасоване у зв'язку з виплатою обвинувачуваним продподатку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1917.*

**ПРІХНЕНКО Петро Гнатович**, 1890 р. народження, нар. і проживав у с. Берестове Бердянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований 2 квітня 1921 року. Звинувачення: активний учасник махновського руху. Запорізьким губревтрибуналом 19 квітня 1921 року справу припинено за недоведенням злочину. З-під варті звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1479.*

**ПРОДАН Варвара Дмитрівна**, 1892 р. народження, нар. і проживала в м. Запоріжжі, росіянка, малограмотна, домогосподарка. Заарештована 10 вересня 1937 року. Звинувачення: систематично проводила агітацію проти радянської влади. Особливою нарадою при НКВС СРСР 16 грудня 1937 року засуджена до 5 років позбавлення волі як "член сім'ї зрадника батьківщини". Реабілітована у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11333.*

**ПРОДАН Микита Євдокимович**, 1902 р. народження, нар. і проживав у м. Гуляйполі того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Учень Гуляйпільської агрономічної школи. 15 червня 1922 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: розповсюджував провокаційні чутки про захоплення Одеси врангелівцями. Запорізьким губревтрибуналом 5 жовтня 1922 року справу припинено за

відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1216.*

**ПРОДАНОВ Іван Павлович**, 1876 р. народження, нар. і проживав у с. Зеленівка Приморського району Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 25 лютого 1930 року. Звинувачення: агітував селян не вступати до колгоспу. "Трійкою" при колегії ДПУ УСРР 30 березня 1930 року засуджений до 8 років позбавлення волі за "контрреволюційну агітацію проти заходів радянської влади на селі". Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1989 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11142.*

**ПРОКОФ'ЄВ Герасим Венедиктович**, 1869 р. народження, нар. і проживав у с. Нижній Рогачик Верхньорогачицького р-ну Херсонської області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований 1 жовтня 1921 року. Звинувачення: проводив контрреволюційну агітацію і підбурював до повстання. Запорізьким губревтрибуналом 21 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1522.*

**ПРОФРАЛІДІ Семен Полікарпович**, 1888 р. народження, с. Луначарське Бердянського району, проживав у м. Бердянську Запорізької області, грек, малограмотний. Експедитор Бердянського райзбуту. Заарештований 8 січня 1938 року. Звинувачення: проводив активну контрреволюційну пропаганду. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 26 січня 1938 року засуджений до розстрілу за контрреволюційну націоналістичну пропаганду та намагання нелегально виїхати за кордон. Вирок виконано 8 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11271.*

**ПРОЦЕНКО Пантелеймон Федотович**, 1900 р. народження, станція Ново-Павлівська П'ятигорського повіту (так у кр. справі) Ставропольського краю (Росія), українець,

малограмотний. Проживав у м. Василівці того ж р-ну Запорізької області, безробітний. Заарештований у березні 1921 року. Звинувачення: служив в армії Махна. Запорізьким губревтрибуналом 18 квітня 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі з відбуттям покарання зі місцем постійного проживання. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1287.*

**ПРОЧАН-КУЛИК Прокопія (Параска) Іванівна**, 1903 р. народження, нар. і проживала в с. Григорівка Запорізького р-ну Запорізької області, росіянка, освіта початкова. Працівник лікарні при слідчій тюрмі НК. Заарештована 17 грудня 1921 року. 15 березня 1922 року переведена на підписку про невізд. Запорізьким губревтрибуналом 8 квітня 1922 року справу припинено за недоведенням звинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 847.*

**ПРУСЬ Пилип Федорович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Новоселівка Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Застосування примусових заходів обмеження волі до вироку суду не встановлено. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 30 жовтня 1921 року зобов'язаний негайно сплатити податок під загрозою конфіскації майна в подвійному розмірі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1178.*

**ПУТЯТО-РУСИНІВСЬКИЙ Микола Іванович**, 1861 р. народження, м. Черіков того ж р-ну Могилівської області (Білорусь), росіянин, освіта початкова. Проживав у м. Бердянську Запорізької області. Завгосп народної лікарні в с. Новоспасівка (нині с. Осипенко) Бердянського р-ну. Заарештований 7 липня 1921 року. Звинувачення: проводив контрреволюційну діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 17 серпня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1079.*

**ПШЕГАЛИНСЬКИЙ Мечислав Іванович**, 1902 р. народження, с. Майдан-Вербецький Летичівського району Хмельницької області, поляк, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Чорнороб механічного цеху Дніпровського алюмінієвого заводу в м. Запоріжжі. Заарештований 29 січня 1938 року. Звинувачення: підозрювався в зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 березня 1938 року засуджений до розстрілу за участь в польській контрреволюційній шпигунській організації. Вирок виконано 15 квітня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11346.*

**ПШЕНИЧНИЙ Олексій Назарович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Нововасилівка Бердянського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. 2 жовтня 1921 року відібрана підписка про невізд, заарештований 11 жовтня 1921 року. Звинувачення: неплатник державного продподатку, підмішував пісок до зерна, призначеного до здачі державі. Запорізьким губревтрибуналом 15 жовтня 1921 року засуджений до внесення податку в подвійному розмірі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1826.*

**ПЯСЕЦЬКИЙ Олексій** (по батькові не встановлено), рік народження не встановлений, нар. і проживав у смт Михайлівка того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 10 липня 1921 року. Звинувачення: підозрювався у шпигунстві. Запорізьким губревтрибуналом 16 листопада 1921 року справу припинено за недоведенням звинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1432.*

**П'ЯТИЧИН Федот Степанович**, 1881 р. народження, нар. і проживав у с. Верхня Хортиця (нині в межах м. Запоріжжя), українець, освіта початкова. Токар Верхньохортицької автошколи. Заарештований 4 лис-

топада 1937 року. Звинувачення: член контрреволюційної організації. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 22 грудня 1937 року засуджений до розстрілу як "активний учасник німецької контрреволюційної організації". Вирок виконано 9 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11191.*

## Р

**РАДЕВ Василь Ілліч**, 1895 р. народження, нар. і проживав у с. Богданівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 26 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний неплатник державного продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 5 листопада 1921 року засуджений до 10 років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. Верховним Трибуналом при ВУЦВК 21 листопада 1921 року попередній вирок скасовано, справа направлена на повторний розгляд. Подальша його доля невідомо. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1837.*

**РАДЕВ Спиридон Маврикійович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Богданівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 26 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний неплатник державного продподатку, посібник міжнародної буржуазії. Запорізьким губревтрибуналом 5 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього майна та позбавлення земельного наділу. Верховним Трибуналом при ВУЦВК 21 листопада 1921 року попередній вирок скасовано, справу повернено на повторний розгляд. Подальша його доля невідомо. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1837.*

**РАДІОНОВ Дмитро Миколайович**, 1909 р. народження, нар. і проживав в м. Запоріжжі, українець, освіта початкова. Слю-

сар Запорізького заводу № 29 ім. Баранова. Заарештований 15 грудня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "агент польської розвідки". Вирок виконано 10 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11206.*

**РАЗУМОВ Андрій Федорович**, 1890 р. народження, с. Будилиха Воскресенського району Горьковського краю (так у кр. справі), росіянин, освіта середня. Проживав у м. Запоріжжі. Механік автобази комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 24 червня 1938 року. Звинувачення: агент німецької розвідки. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 6 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу як агент німецької розвідки, який передавав їй дані про мобілізаційні ресурси підприємств м. Запоріжжя. Вирок виконано 9 жовтня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11421, 11422.*

**РАЙКОВ Петро Никифорович**, 1881 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині с. Коларівка) Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 22 листопада 1921 року. Звинувачення: злісно невиконував продподаток, куркуль. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу і конфіскації рухомого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1860.*

**РАЙЧЕВ Степан Іванович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник, секретар Інзівської амбулаторії. 5 листопада 1921 року відібрана підписка про невийзд. Звинувачення: негативно ставився до ра-

дянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 11 листопада 1921 року справу припинено у зв'язку зі сплатою податку. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1846.*

**РАММ Отто Іоганович**, 1875 р. народження, нар. і проживав у с. Альт-Нассау (нині с. Виноградне) Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, одноосібник. Заарештований не пізніше 11 грудня 1920 року, 15 січня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: контрреволюціонер. Запорізьким губревтрибуналом 16 квітня 1921 року справа припинена у зв'язку з амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1481.*

**РАНЦЕВ Василь Петрович**, 1892 р. народження, м. Варшава (Польща), поляк, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Слюсар-інструментальник Запорізького "Металургбуду". Заарештований 8 жовтня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 6 грудня 1937 року засуджений до розстрілу за вихваляння фашистського ладу в Польщі та виступи проти заходів партії і уряду. Вирок виконано 15 грудня 1937 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11266.*

**РАСПОПОВ Григорій Васильович**, 1887 р. народження, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркульський елемент, не хотів сплачувати державний продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 27 жовтня 1921 року засуджений до 2 років позбавлення волі. Враховуючи, що протягом слідства звинувачуваний вніс 90% податку і пообіцяв внести решту, він виправданий і звільнений від покарання. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1834.*

**РАТКОВА Марія Петрівна**, 1876 р. народження, нар. і проживала в с. Вячеславка Приморського р-ну Запорізької області, болгарка, освіта початкова, селянка-одноосібниця. Заарештована 25 листопада 1921 року. Звинувачення: належить до куркулів, злісна несплатниця продподатку, приховувала хліб. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1921 року засуджена до конфіскації всього рухомого майна з позбавленням земельного наділу умовно до сплати податку протягом двох тижнів. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1865.*

**РАЦ Еміль Юліусович**, 1888 р. народження, м. Рівне, німець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Слюсар Запорізького технічного інституту ім. Чубаря. Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив організаційну контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник німецької контрреволюційної повстанської диверсійної організації". Вирок виконано 2 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11257, 11258.*

**РАЧКОВСЬКИЙ Станіслав Тимофійович**, 1903 р. народження, с. Красне Тиврівського району Вінницької області, поляк, освіта неповна середня. Проживав у м. Запоріжжі. Викладач слюсарної справи у школі ФЗН заводу "Комунар". Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: підозра у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу за проведення "контрреволюційної націоналістичної пропаганди". Вирок виконано 29 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11188.*

**РЕВУЦЬКИЙ Кирило Кузьмич**, 1885 р. народження, нар. і проживав у с. Лозанівка Приморського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одно-

осібник. 2 жовтня 1922 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: порушник закону радянської влади – приховував хліб від продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 17 жовтня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1895.*

**РЕГЕР Арон Гергардович**, 1883 р. народження, нар. і проживав у с. Калинівка Приморського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 24 жовтня 1921 року. Звинувачення: злісний неплатник радянських продподатків. Запорізьким губревтрибуналом 25 жовтня 1921 року засуджений до 2 років позбавлення волі умовно. 8 квітня 1922 року справу припинено "згідно з телеграмою" (так у справі). Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1972.*

**РЕГЕР (РІГЕР) Яків Гергардович**, 1871 р. народження, нар. і проживав у с. Сарматове (стара назва) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 18 листопада 1921 року. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлди, приховував хліб, не сплачував продподатки. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року засуджений до 3 місяців позбавлення волі. 8 квітня 1922 року з невідомих причин справу припинено, з-під варти звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1979.*

**РЕЗАНОВ (РЯЗАНОВ, РИЗАНОВ) Денис Йосипович**, 1860 р. народження, нар. і проживав у с. Новоолександрівка Веселівського р-ну Запорізької області, росіянин, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 27 жовтня 1921 року. Звинувачення: видав білим червоноармійців. Запорізьким губревтрибуналом 21 листопада 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1556.*

**РЕЗНІК Павло Йосипович**, 1900 р. народження, нар. і проживав у с. Берестове Бердянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований 2 квітня 1921 року. Звинувачення: активний учасник махновського руху. Запорізьким губревтрибуналом 19 квітня 1921 року справу припинено за недоведенням злочину, з-під варти звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1479.*

**РЕЗНІК Федір Кирилович**, 1880 р. народження, нар. і проживав на хут. Андріївка (нині його немає) Приазовського р-ну Запорізької області, росіянин, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 4 березня 1921 року. Звинувачення: служив у білих. Олександрівським губернським ревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією, з-під варти звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 98.*

**РЕЙМЕР** (ім'я та по батькові, рік, місце народження та освіта не встановлені), німець, проживав у одному з сіл поблизу м. Молочанська Токмацького р-ну Запорізької області (висновок з аналізу кримінальної справи). Власник млина. Заарештований 17 березня 1921 року. Звинувачення: саботував переробку зерна на борошно для потреб Червоної армії. Запорізьким губревтрибуналом 19 липня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 356.*

**РЕЙМЕР Петро Генріхович**, 1915 р. народження, нар. і проживав с. Кічкас (нині в межах м. Запоріжжя), німець, освіта початкова. Помічник бухгалтера комунального підприємства комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 13 липня 1938 року. Звинувачення: агент німецької розвідки. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 29 вересня 1939 року засуджений до 10 років позбавлення волі як "учасник шпигунсько-диверсійної організації". Військо-



вим трибуналом Одеського військового округу 22 травня 1939 року рішення "трійки" скасовано за відсутністю складу злочину, з-під варти звільнений. Реабілітований у 1939 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11131.*

**РЕКОЧИНСЬКА Марія Семенівна**, 1898 р. народження, м. Рига (Латвія), німкеня, освіта початкова. Проживала в м. Мелітополі Запорізької області. Кухарка дитячих ясел на залізн. ст. Мелітополь. Заарештована 9 липня 1941 року. Звинувачення: вела контрреволюційні розмови з друзями. Військовим трибуналом військ НКВС СРСР по Свердловській області 21 серпня 1941 року засуджена до 10 років позбавлення волі за контрреволюційну агітацію під час війни. Реабілітована у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11325.*

**РЕМІННИЙ Йосип Антонович**, 1891 р. народження, с. Слободка-Серабовецька (стара назва) Хмельницької області (р-н не вказаний), українець, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Охоронець комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 14 липня 1938 року. Звинувачення: проводив активну контрреволюційну роботу проти існуючого ладу. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 6 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу як агент німецької розвідки, котрій передав дані про стан та характеристики об'єктів охорони. Вирок виконано 9 жовтня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11421, 11422.*

**РЕШЕТОВ Пилип Карлович**, 1862 р. народження, с. Смирне Павлоградського р-ну Дніпропетровської області, національність не встановлена, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Комірник Олександрівського дротового заводу. Заарештований 16 серпня 1920 року, відібрана підписка про невізід (дата не встановлена). Звинувачення: служив жандармом. Олександрів-

ським губревтрибуналом 10 лютого 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 59.*

**РЕШКЕ Василь Васильович**, 1889 р. народження, с. Мунтау (нині в межах м. Молочанська) Токмацького району Запорізької області, проживав у м. Запоріжжі, німець, освіта середня. Помічник начальника комбайнового цеху Запорізького заводу "Комунар". Заарештований 21 жовтня 1936 року. Звинувачення: учасник контрреволюційної диверсійної організації. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 жовтня 1937 року засуджений до розстрілу як "агент німецької розвідки з 1913 року і керівник німецької диверсійної організації". Вирок виконано 26 жовтня 1937 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11373, 11374, 11375, 11376, 11377, 11378.*

**РИБАЛКА Тит Іванович**, 1859 р. народження, нар. і проживав у с. Самойленко (нині с. Трудове) Новомиколаївського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Арешт не застосовувався. Звинувачення: не підкорявся законам радянської влади, не сплачував продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 16 грудня 1921 року зобов'язаний внести 50 % податку. 8 квітня 1922 року справу припинено з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1187.*

**РІГЕР Маргарита Генріхівна**, 1885 р. народження, нар. і проживала в с. Альтонау (нині с. Травневе) Мелітопольського р-ну Запорізької області, німкеня, освіта початкова, селянка-одноосібниця. 10 листопада 1921 року висунуте звинувачення у приховуванні від радянської влади 16 пудів борошна. Запорізьким губревтрибуналом 5 грудня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітована у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1919.*

**РІЗЕЛЬ-БІЛОРУСЕЦЬ Емма Самійлівна**, 1903 р. народження, м. Миколаїв, єврейка, освіта середня. Проживала в м. Запоріжжі. Коректор Запорізької друкарні "Комунар". Заарештована 20 вересня 1937 року. Звинувачення: дружина репресованого органами НКВС. Особливою нарадою при НКВС СРСР 21 червня 1938 року засуджена до 5 років позбавлення волі як член сім'ї зрадника батьківщини. Подальша її доля невідома. Реабілітована у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11147.*

**РІЗЕР Федір Миколайович**, 1892 р. народження, смт Горностаївка того ж району Херсонської області, німець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Столяр Запорізького алюмінієвого заводу. Заарештований 25 вересня 1937 року. Звинувачення: був членом контрреволюційної фашистської організації. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 грудня 1937 року засуджений до розстрілу як член "німецької контрреволюційної організації". Вирок виконано 10 січня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11201.*

**РІХЕРТ Дітріх Миколайович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Корнилівка (нині с. Хмельницьке) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 20 жовтня 1921 року, 21 жовтня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: куркуль, не виконував розпоряджень радянської влади, не сплачував податки. Запорізьким губревтрибуналом 30 жовтня 1921 року виправданий як потерпілий від пожежі і сплативший податок в міру можливості. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1974.*

**РОГАЧ Феодосій Захарович**, 1898 р. народження, нар. і проживав у м. Гуляйполі того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 23 квітня 1922 року, 29 квітня 1922 року

переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: служив в арміях Махна, Денікіна і Врангеля. Запорізьким губревтрибуналом 19 травня 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 879.*

**РОГОЗА Олександр Михайлович**, 1904 р. народження, м. Бердянськ Запорізької області, проживав у м. Запоріжжі, українець, освіта неповна середня. Начальник транспортної частини відділу забезпечення комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 14 липня 1938 року. Звинувачення: агент німецької розвідки. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 6 жовтня 1938 року засуджений до 10 років позбавлення волі як агент німецької розвідки, який мав завдання здійснювати диверсійні акти. Звільнений з-під варті 16 квітня 1939 року за недоведенням звинувачення. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11421, 11422.*

**РОГОЗНИЙ Іван Кіндратович**, 1896 р. народження, Кобеляцький р-н Полтавської області (так у кр. справі), національність не встановлена, освіта середня. Проживав у м. Запоріжжі. Військовий комендант м. Олександрівська. Заарештований 21 листопада 1920 року. Звинувачення: служив у Махна, анархіст. Олександрівським губревтрибуналом 28 лютого 1921 року справу припинено за недоведенням звинувачення в анархізмі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 78.*

**РОДІОНОВ Степан Родіонович**, 1851 р. народження, нар. і проживав у с. Гірсівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, одноосібник. 30 травня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: контрреволюціонер. Запорізьким губревтрибуналом 19 грудня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1515.*

**РОДЬКО Стефан (Степан) Дмитрович**, 1879 р. народження, с. Маринське Горностаївського району Херсонської області, українець, малограмотний. Проживав у с. Водяне Кам'янсько-Дніпровського району Запорізької області. Керівник релігійної секти в с. Водяне. Заарештований 28 грудня 1928 року. Звинувачення: пропагує настання кінця світу, свідченням чого є існування нинішньої влади. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 31 травня 1929 року засуджений до 3 років ув'язнення в концтаборі за його проповідь про те, що владу антихриста ніхто не повинен визнавати. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11269.*

**РОЗУМОВСЬКИЙ Андрій Тимофійович**, 1894 р. народження, смт Новопокровка Солонянського району Дніпропетровської області, українець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Столяр-модельник Запорізького механічного заводу енерготресту. Заарештований 10 грудня 1937 року. Звинувачення: агент румунської розвідки. Особливою нарадою при НКВС СРСР 10 грудня 1937 року засуджений до 10 років позбавлення волі у виправно-трудових таборах. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11169.*

**РОМАНОВСЬКИЙ Семен Костянтинович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у смт Чернігівка того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. 19 серпня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: участь в махновщині. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 734.*

**РОМАНОВСЬКИЙ Федір Євдокимович**, 1873 р. народження, нар. і проживав у смт Чернігівка того ж р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-одноосібник. Заарештований не пізніше 7 грудня 1921 року, 14 грудня 1921 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: приховування зерна від радянської держави.

Постанови Запорізького губревтрибуналу у справі немає. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1941.*

**РОМАНЮТА Єлисей Миколайович**, 1879 р. народження, с. Кизияр (нині в межах м. Мелітополя), проживав на хут. Кам'янський (стара назва) Давидівської сільради Якимівського району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 11 жовтня 1929 року. Звинувачення: куркуль, позбавлений виборчих прав, систематично вів антирадянську агітацію. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 18 січня 1930 року засуджений до 3 років позбавлення волі як соціально шкідливий елемент за своєю контрреволюційною діяльністю. Реабілітований у 1996 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11312.*

**РОМАШКО Василь Деомидович**, 1895 р. народження, нар. і проживав у с. Попівка (нині с. Смирнове) Куйбишевського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, хлібороб. Заарештований 17 червня 1921 року, 18 липня переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: приховував зброю. Запорізьким губревтрибуналом 25 липня 1921 року справа припинена за дріб'язковістю звинувачень. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1070.*



**РОМАШКО Олександр Степанович**, 1897 р. народження, нар. і проживав у с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 15 листопада

1930 року. Звинувачення: член групи, що виступала проти заходів радянської влади на селі. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року засуджений до 3 років позбавлення волі умовно за активну

участь в бунті селян проти надмірних хлібозаготівель. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*



**РОМАШКО Олена Сидорівна**, 1902 р. народження, нар. і проживала в с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українка, малограмотна, селянка-одноосібниця. Заарештована 15 листопада 1930 року, 22 грудня 1930 року відібрана підписка про невийзд.

Звинувачення: член групи, що виступала проти заходів радянської влади на селі. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року справа припинена. Причина такого рішення не вказана. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*

**РОМАЩЕНКО Іван Трохимович**, 1888 р. народження, с. Лебедівка Суржанського р-ну Курської області (Росія), українець, малограмотний. Проживав у с. Воскресенка (нині с. Чапаєвка) Поголівського р-ну Запорізької області. Швець. Заарештований 30 серпня 1920 року. Звинувачення: колишній махновець. Олександрівським губернським ревітрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією, з-під варти звільнений під таємний нагляд. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 127.*

**РОСТОВСЬКИЙ Давид Іванович**, 1877 р. народження, нар. і проживав у с. Костянтинівка Мелітопольського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований 3 січня 1922 року, 13 січня 1922 року переведений на підписку про невийзд. Звинувачення: шкодив радянській владі, не здавав хліб в продрозверстку. Запорізьким губревтрибуналом 25 серпня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1585.*

**РОСТОВЦЕВ Михайло Семенович**, 1869 р. народження, с. Мураші Белгородського р-ну тієї ж області (Росія), росіянин, малограмотний. Проживав у м. Мелітополі Запорізької області. Мірошник млина в м. Мелітополі. Заарештований 8 листопада 1920 року. Звинувачення: виказував білим комуністів і червоноармійців. Запорізьким губревтрибуналом 14 червня 1921 року справу припинено у зв'язку зі смертю звинувачуваного. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1701.*

**РОСТОВЦЕВА Олександра Федорівна**, 1881 р. народження, с. Мураші Белгородського р-ну тієї ж області (Росія), росіянка, неписьменна. Проживала в м. Мелітополі Запорізької області, домогосподарка. Заарештована 18 листопада 1920 року, 5 квітня 1921 року переведена на підписку про невийзд. Звинувачення: виказувала білим комуністів і червоноармійців. Запорізьким губревтрибуналом 14 лютого 1922 року справу припинено у зв'язку з неможливістю встановити місцезнаходження звинувачуваної. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1701.*

**РОФФЕ Данило Ілліч**, 1897 р. народження, нар. і проживав у м. Запоріжжі, національність не встановлена, освіта початкова. Конторник канцелярії військового коменданта залізн. ст. Олександрівськ. Заарештований 4 жовтня 1921 року. Звинувачення: служив у білих. Запорізьким губревтрибуналом 23 жовтня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 553.*

**РУБЕЛЬ Григорій Іванович**, 1870 р. народження, нар. і проживав у с. Велика Білозерка того ж району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 2 листопада 1929 року. Звинувачення: вів систематичну агітацію проти заходів радянської влади на селі. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 18 січня 1930 року засуджений до 3 років вислання в Північний край як соціа-

льно небезпечна особа за своєю контрреволюційною діяльністю. Реабілітований у 1996 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11320.*

**РУБЛЄВСЬКИЙ Станіслав Михайлович**, 1914 р. народження, с. Залитичівка (стара назва) Летичівського району Хмельницької області, поляк, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Горновий Дніпровського алюмінієвого заводу в м. Запоріжжі. Заарештований 29 січня 1938 року. Звинувачення: підозра у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 березня 1938 року засуджений до розстрілу за участь в польській контрреволюційній організації м. Запоріжжя. Вирок виконано 15 квітня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11346.*

**РУБЧЕВ (РУПЧЕВ) Іван Олексійович**, 1867 р. народження, нар. і проживав у с. Преслав Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 7 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркульський елемент, всіляко уникав сплати державі продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 19 жовтня 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу і конфіскації майна умовно до сплати продподатку протягом 5 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1828.*

**РУБЧЕВ Микола Филімонович**, 1896 р. народження, нар. і проживав у с. Преслав Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 6 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркуль, злісний неплатник продподатку державі. Запорізьким губревтрибуналом 20 жовтня 1921 року засуджений до 8 років позбавлення волі з конфіскацією всього рухомого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1832.*

**РУБЧЕВ Семен Васильович**, 1896 р. народження, нар. і проживав у с. Преслав Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 6 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркуль, злісний неплатник продподатку, сприяв повільному вимиранию робітників та селян голодуючих губерній. Запорізьким губревтрибуналом 20 жовтня 1921 року засуджений до 8 років позбавлення волі з конфіскацією всього рухомого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1832.*

**РУДАКОВ Пилип Федорович**, 1855 р. народження, нар. і проживав у с. Перша Миколаївка (нині с. Миколаївка) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, хлібороб на власній землі. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль-експлуататор, злісно не сплачує продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу та конфіскації рухомого майна умовно до сплати продподатку в 10-денний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1848.*

**РУДЕНКО Демид Антонович**, 1860 р. народження, нар. і проживав у с. Новоселівка Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. 11 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом зобов'язаний у семиденний термін сплатити податок в подвійному розмірі під загрозою конфіскації всього майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1178.*

**РУДЕНКО Іван Федосійович**, 1865 р. народження, нар. і проживав у с. Новоселівка Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. Застосування заходів обмеження волі не встановлено. Звинувачення: злісно не сплачував

продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 29 жовтня 1921 року справу розглянуто. Зміст вироку не встановлено. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1178.*

**РУДЕНКО Михайло Олександрович**, 1892 р. народження, нар. і проживав у с. Гірсівка Приазовського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований 14 травня 1921 року, 16 травня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: причетний до справи своєї сестри, яка виказала білим свого чоловіка – колишнього міліціонера. Мелітопольською повітовою НК в березні 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1581.*

**РУДНСВ Терентій** (по батькові у справі не вказано), рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Михайлівка (нині с. Білоріцьке) Веселівського р-ну Запорізької області, українець, освіта не встановлена, одноосібник. Заарештований 6 березня 1921 року в якості заручника. Звинувачення: контрреволюціонер. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1417.*

**РУЛЕВСЬКА Параска Панасівна**, 1870 р. народження, нар. і проживала в с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарка, неписьменна, хлібороб на власній землі. Заарештована 14 листопада 1921 року. Звинувачення: куркулька, запеклий ворог робітничо-селянської влади, злісно не сплачувала продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 18 листопада 1921 року умовно конфісковане все рухоме майно і позбавлена земельного наділу до сплати податку протягом двох тижнів. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1851*

**РУЛЕВСЬКИЙ Іван Ілліч**, 1870 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарка,

освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, запеклий ворог радянської влади, злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 18 листопада 1921 року конфісковане все його рухоме майно, позбавлений земельного наділу. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1851.*

**РУЛЕВСЬКИЙ Іван Федорович**, 1856 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний хлібороб на власній землі. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, запеклий ворог робітничо-селянської влади, злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 18 листопада 1921 року конфісковане його рухоме майно, позбавлений земельного наділу. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1851.*

**РУЛЕВСЬКИЙ Микола Дмитрович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, запеклий ворог робітничо-селянської влади, злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 18 листопада 1921 року конфісковане все його рухоме майно і позбавлений земельного наділу умовно до сплати податку протягом двох тижнів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1851.*

**РУЛЕВСЬКИЙ Михайло Панасович**, 1849 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 14 листопада 1921 року, 15 листопада 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: куркуль, вороже ставився до вимог радянської влади, не бажав сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 18 листопада 1921 року конфісковане його

рухоме майно і позбавлений земельного наділу. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1851.*

**РУЛЕВСЬКИЙ Семен Васильович**, 1878 р. народження, нар. і проживав у с. Перша Миколаївка (нині с. Миколаївка) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. 23 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд, 14 листопада 1921 року – заарештований. Звинувачення: куркуль-експлуататор, злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року позбавлений земельного наділу з конфіскацією рухомого майна умовно до сплати продподатку в 10-денний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1848.*

**РУЛЕВСЬКИЙ Степан Ілліч**, 1891 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 21 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, противник радянської влади, злісний неплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 8 грудня 1921 року справу припинено за амністією і скасуванням продподатку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1861.*

**РУЛЕВСЬКИЙ Яків Дмитрович**, 1873 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, запеклий ворог робітничо-селянської влади, злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 18 листопада 1921 року умовно конфісковане все його рухоме майно і позбавлений земельного наділу до сплати продовольчого податку протягом двох тижнів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1851.*

**РУНГ Едуард Августович**, 1876 р. народження, нар. і проживав у с. Нейнасса

(нині с. Суворе) Михайлівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 31 грудня 1920 року. Звинувачення: виказав білогвардійцям трьох червоноармійців. Запорізьким губревтрибуналом 5 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1302.*

**РУНДЕ Петро Фердинандович**, 1899 р. народження, с. Любимівка Вільнянського району Запорізької області, проживав у м. Запоріжжі, німець, освіта початкова. Токар механічного цеху Запорізького заводу "Комунар". Заарештований 5 вересня 1937 року. Звинувачення: проводив контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 грудня 1937 року засуджений до розстрілу як "німецький націоналіст і непримиренний ворог радянської влади". Вирок виконано 10 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11198.*

**РУНЧЕВ Петро Миколайович**, 1878 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. 5 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: не виконував розпоряджень радянської влади, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 16 жовтня 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу з конфіскацією всього майна умовно до сплати податку протягом 10 днів. Верховним Трибуналом УСРР 8 квітня 1922 року справу припинено, від покарання звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1869.*

**РУНЧЕВ Федір Васильович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. 5 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: невиконання

розпоряджень радянської влади, ухилення від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 16 жовтня 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу з конфіскацією всього майна умовно до сплати податку в 10-денний термін. Верховним Трибуналом УСРР 8 квітня 1922 року від покарання звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1869.*

**РУСАНЕВИЧ Пилип Вікторович**, 1854 р. народження, м. Токмак того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта середня. Проживав у с. Новоуспенівка Веселівського р-ну Запорізької області. священник в с. Новоуспенівка. Заарештований 25 жовтня 1921 року. Звинувачення: антирадянська агітація. Запорізьким губревтрибуналом 8 грудня 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі. В зв'язку з похилим віком ухвалено вирок вважати умовним, з-під варті звільнити. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1557.*

**РУСЄВ Георгій Іванович**, 1869 р. народження, нар. і проживав у с. Райнівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 26 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісний неплатник державного продподатку, ворог радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього майна умовно до сплати податку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1838.*

**РУСИНОВ Іван Панасович**, 1895 р. народження, нар. і проживав у с. Мануйлівка Приазовського району Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Рядовий колгоспник к-спу ім. Димитрова. Заарештований 19 липня 1938 року. Звинувачення: систематично проводив антирадянську пропаганду проти існуючого ладу. Особливою

"трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 9 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11395, 11396.*

**РУЧКА Тимофій Менейович**, 1878 р. народження, нар. і проживав у с. Давидівка Якимівського району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 7 жовтня 1929 року. Звинувачення: куркуль, позбавлений виборчих прав, систематично веде серед селян агітацію проти заходів радянської влади. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 15 грудня 1929 року засуджений до 3 років позбавлення волі як соціально небезпечна особа за своєю контрреволюційною діяльністю. Реабілітований у 1999 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11290.*

**РЯБЧУК Микита Дмитрович**, 1864 р. народження, нар. і проживав у с. Семенівка Пологівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. Застосування заходів обмеження волі не встановлено. Звинувачення: ворог радвлади – злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 15 жовтня 1921 року зобов'язаний у триденний термін сплатити податок в подвійному розмірі під загрозою позбавлення волі і конфіскації майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1174.*

**РЯБЧУК Устина Григорівна**, 1861 р. народження, нар. і проживала в с. Семенівка Пологівського р-ну Запорізької області, українка, неписьменна, одноосібниця. Застосування заходів обмеження волі не встановлено. Звинувачення: злісно не сплачувала продподаток. Запорізьким губревтрибуналом зобов'язана сплатити податок під загрозою конфіскації всього майна. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1179.*



## С

**САБАДАШ (САБОТАЖ) Федір Опанасович**, 1904 р. народження, нар. і проживав у с. Жеребець (нині с. Кірове) Орхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 14 березня 1921 року. Звинувачення: злісно не здав зброю органам радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 137.*

**САБАДАШ Михайло Михайлович**, 1911 р. народження, с. Жадички Раслопільської губернії, Польща (так у кр. справі), українець, освіта неповна середня. Проживав у м. Запоріжжі. Токар Запорізького паровозоремонтного заводу. Заарештований 27 вересня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 листопада 1937 року засуджений до розстрілу як "контрреволюційна особистість". Вирок виконано 7 грудня 1937 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11197.*

**САВЕЛЛО Оникій Ігнатович**, 1891 р. народження, смт Томаківка, проживав в с. Запорізьке Томаківського району Дніпропетровської області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 28 грудня 1928 року. Звинувачення: член секти "трясунів", вів серед селян антирадянську агітацію. Запорізьким окружним прокурором 1 червня 1929 року з-під варті звільнений, справу припинено згідно з актом психіатричної лікарні про душевне захворювання звинувачуваного. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11322.*

**САВЕНКО** (ім'я та по-батькові не вказані), рік народження не встановлений, нар. і проживав в с. Білицьке (нині с. Юрківка) Орхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта не встановлена. Голова во-

лосного виконкому с. Білицьке. Заарештований 18 червня 1921 року. Звинувачення: не дав підводи агенту Орхівської продкомісії. Запорізьким губревтрибуналом 24 січня 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 649.*

**САВІН Іван Микитович**, 1855 р. народження, с. Нижні Подгоричі Перемишльського повіту Калузької губернії, Росія (так у кр. справі), росіянин, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Муляр-приватник. Заарештований 24 грудня 1920 року, 15 січня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: займався контрреволюційною діяльністю. Олександрівським губревтрибуналом 14 березня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі умовно. 31 березня 1921 року звільнений від покарання за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 75.*

**САВІНОВ Федір Степанович**, 1850 р. народження, нар. і проживав у с. Мануйлівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-хлібороб. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: вів антирадянську пропаганду, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати продподатку протягом 12 днів. Звільнений від покарання 25 квітня 1922 року. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1872.*

**САВЧЕНКО Васирина Онуфріївна**, 1896 р. народження, нар. і проживав у с. Жеребець (нині с. Кірове) Орхівського р-ну Запорізької області, українка, неписьменна, хлібороб. Заарештована 16 серпня 1921 року, 20 серпня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 17 жовтня 1921 року засуджена до 5 років позбавлення волі. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 449.*

**САВЧЕНКО Дмитро Ізотович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Жеребець (нині с. Кірове) Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта не встановлена. Хлібороб на власній землі. Заарештований не пізніше 24 січня 1921 року, 19 лютого 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: колишній махновець. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 374.*

**САВЧЕНКО Максим Іванович**, 1892 р. народження, нар. і проживав у с. Токмачане (нині с. Чернігово-Токмачанськ) Чернігівського району Запорізької області, українець, освіта початкова. Коваль-молотобоець в с. Токмачане. Заарештований 22 березня 1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної повстанської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 1 квітня 1938 року засуджений до розстрілу за участь в контрреволюційній повстанській організації. Вирок виконано 7 червня 1938 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11366, 11367, 11368, 11369, 11370.*

**САДОВИЙ Омелян Якович**, 1885 р. народження, нар. і проживав у с. Пологи того ж р-ну Запорізької області, росіянин, освіта початкова. Народний суддя і мірошник в с. Пологи. Заарештований 21 грудня 1920 року. Звинувачення: контрреволюціонер – активний учасник махновського руху і противник радянської влади. Олександрівським губернським ревітрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 107.*

**САДОВИЙ Петро Іванович**, 1843 р. народження, нар. і проживав на хут. Самійленко (нині с. Трудове) Новомиколаївського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-хлібороб. Арешт не застосовувався. Звинувачення: злісно не виконував розпоряджень радянської влади, не

сплачував продподаток. Запорізьким губревітрибуналом 13 грудня 1921 року надане право клопотати про зняття несплаченого менш ніж на 50% податку. 8 квітня 1922 року справу припинено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1186.*

**САЙКО-МИХАЙЛИЧЕНКО Василь Семенович**, 1892 р. народження, нар. і проживав у с. Жеребець (нині с. Кірове) Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, хлібороб на власній землі. Заарештований 11 січня 1921 року. Звинувачення: учасник махновського руху, переховував махновців. Реввійськтрибуналом 42-ї стр. дивізії справу припинено за відсутністю складу злочину. З-під варті звільнений. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 374.*

**САЛІЄНКО Микола Тихонович**, 1904 р. народження, нар. і проживав на хут. Юр'ївка (нині в межах м. Мелітополя) Запорізької області, українець, освіта початкова. Співробітник дорожньо-транспортної НК залізн. ст. Олександрівськ-1. Заарештований 31 травня 1922 року. 14 червня 1922 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: служив у білій армії Денікіна. Запорізьким губревітрибуналом 30 червня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 916.*

**САЛЬНИК (САЛТИК) Герасим Антонович**, 1873 р. народження, нар. і проживав у с. Кінські Роздори Пологівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 6 січня 1920 року, 17 березня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Запорізьким губревітрибуналом 7 лютого 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 800.*

**САМКО Катерина Йосипівна**, 1911 р. народження, нар. і проживала в с. Борисівка

Приморського району Запорізької області, українка, неписьменна, селянка-одноосібниця. Заарештована 25 грудня 1930 року. Звинувачення: учасниця бунту селян проти хлібозаготівель. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року справа припинена, з-під варти звільнена. Причина такого рішення не вказана. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*

**САМОЙЛЕНКО Терентій Тихонович**, 1895 р. народження, смт Чернігівка того ж району, проживав у м. Бердянську Запорізької області, українець, освіта початкова. Завідуючий бондарними цехами Бердянського рибпрому. Заарештований 16 березня 1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної повстанської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 1 квітня 1938 року засуджений до розстрілу за участь в контрреволюційній повстанській організації. Вирок виконано 7 червня 1938 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1960 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11366, 11367, 11368, 11369, 11370.*

**САМСИКА Іван Іванович**, 1901 р. народження, нар. і проживав у смт Балабине Запорізького району Запорізької області, українець, освіта неповна середня. Старший плановик комбайнового цеху Запорізького заводу "Комунар". Заарештований 11 грудня 1936 року. Звинувачення: агітував проти радянської влади. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 жовтня 1937 року засуджений до розстрілу як "учасник німецької контрреволюційно-шкідницької організації в промисловості м. Запоріжжя". Вирок виконано 26 жовтня 1937 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1956 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11373, 11374, 11375, 11376, 11377, 11378.*

**САМСИКА Петро Максимович**, 1902 р. народження, нар. і проживав у смт Балабине Запорізького району Запорізької області, українець, освіта початкова. Формувальник Запорізького заводу "Комунар". Заарештований

14 березня 1938 року. Звинувачення: учасник контрреволюційної підпільної повстанської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 19 березня 1938 року засуджений до розстрілу за те, що приховав від партії свою службу в армії Петлюри, за що виключений з лав КП(б)У. Вирок виконано 27 березня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11354, 11355.*

**САПА Тарас Семенович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Новоданилівка Якимівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 12 грудня 1920 року. Звинувачення: підозра в підбурюванні до побиття агента 10-го полку. Запорізьким губревтрибуналом 29 березня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1257.*

**САРДАК Дмитро Каленикович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 3 листопада 1921 року, 5 листопада 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісно не виконує закону радвлди про сплату продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 5 листопада 1921 року засуджений до 6 місяців примусових робіт умовно до сплати половини продподатку протягом 6 днів. Звільнений від покарання 26 листопада 1921 року. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1923.*

**САЧКО Федора Іванівна**, 1876 р. народження, нар. і проживала в м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, українка, неписьменна, селянка-одноосібниця. Заарештована 3 листопада 1921 року. Звинувачення: злісне невиконання закону радянської влади про продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 8 листопада 1921 року засуджена до 1 року примусових робіт умовно, з-під варти звільнена. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1917.*

**СВЕРГУНОВ Григорій Кузьмич**, 1887 р. народження, нар. у с. Маринівка, проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта не встановлена. Мірошник у с. Петрівка. Заарештований 9 червня 1938 року. Звинувачення: "був активним учасником контрреволюційної повстанської болгарської націоналістичної організації". Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 9 жовтня 1938 року засуджений до 10 років позбавлення волі за антирадянську діяльність. 29 жовтня 1939 року Запорізьким обласним судом виправданий за недоведенням обвинувачення, з-під варти звільнений. Реабілітований у 1939 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11395, 11396.*

**СВИНАРЕНКО Нестор Пилипович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у с. Карачекрак (нині с. Підгірне) Василівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 23 лютого 1921 року. Звинувачення: пособництво махновцям. Запорізьким губревтрибуналом 17 квітня 1921 року засуджений до півтора року позбавлення волі. Згідно з амністією термін покарання зменшено на третину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 284.*

**СВІРСЬКИЙ Альбін Піусович**, 1905 р. народження, с. Малий Острожок Хмільницького району Вінницької області, поляк, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Електрообмотник електроремонтного цеху "Запоріжбуду". Заарештований 15 липня 1938 року. Звинувачення: активний учасник контрреволюційної організації. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 30 вересня 1938 року засуджений до 10 років позбавлення волі як "учасник контрреволюційної націоналістичної організації". УНКВС по Запорізькій області 31 березня 1939 року справу припинено, з-під варти звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11132.*

**СВІТЛИЦЬКИЙ Антон Володимирович**, 1878 р. народження, м. Приморськ того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Проживав у с. Захарівка Новотроїцького р-ну Херсонської області, селянин-одноосібник. Заарештований 8 жовтня 1921 року, 12 жовтня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: займався контрреволюційною діяльністю. Запорізьким губревтрибуналом у серпні (точна дата не вказана) 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1114.*

**СЕКИРИНСЬКИЙ Георгій Миколайович**, 1896 р. народження, нар. і проживав у м. Молочанську Токмацького р-ну Запорізької області, українець, освіта середня. Учитель Молочанської жіночої гімназії. Заарештований 15 березня 1921 року, 30 березня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: підозра в службі у Денікіна. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1376.*

**СЕКИРИНСЬКИЙ Микола Павлович**, 1862 р. народження, нар. і проживав у м. Молочанську Токмацького р-ну Запорізької області, українець, освіта середня. Священик Молочанської церкви. Заарештований 15 березня 1921 року, 10 серпня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: виявляв контрреволюційні дії, антирадянськи висловлювався. Запорізьким губревтрибуналом 21 жовтня 1921 року за амністією звільнений під нагляд, конфісковані наявні гроші. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1376.*

**СЕЛІН Андрій Оксенович**, 1898 р. народження, станиця Кубанська Кубанської області (так у кр. справі), росіянин, неписьменний. Червоноармієць 9-ї дивізії 53-го кавалерійського полку на території Мелітопольського повіту. Заарештований 27 липня 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер, служив в армії Махна у 1920–1921 рр.

Запорізьким губревтрибуналом 26 серпня 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1617.*

**СЕЛЮКОВА Євдокія Василівна**, 1880 р. народження, нар. і проживала в с. Тимошівка Михайлівського р-ну Запорізької області, росіянка, малограмотна, домогосподарка. Заарештована 30 травня 1922 року, 31 травня 1922 року переведена на підписку про невіїзд. Звинувачення: у 1919 р. співробітничала з білогвардійцями, виказувала їм комуністів. Запорізьким губревтрибуналом 27 серпня 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1621.*

**СЕМЕНЕНКО (СИМОНЕНКО) Іван Спіфанович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у с. Новогригорівка (стара назва) Чернігівського р-ну Запорізької області, циган, неписьменний, селянин-одноосібник. Заарештований 23 серпня 1921 року, 25 вересня 1921 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: участь в махновських нальотах. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 734.*

**СЕМЕНОВ Петро Іванович**, 1883 р. народження, м. Баку (Азербайджан), національність не встановлена, освіта початкова. Проживав у м. Генічеську того ж р-ну Херсонської області, торговець. Заарештований 26 березня 1921 року, 18 травня 1921 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: займався контрреволюційною діяльністю. Запорізьким губревтрибуналом 20 травня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1095.*

**СЕМІВІЛ Павло Онуфрійович**, 1895 р. народження, нар. і проживав у с. Попівка (нині с. Смирнове) Куйбишевського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований

14 вересня 1921 року, 4 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісний приховувач зерна. Запорізьким губревтрибуналом у грудні 1921 року справу припинено у зв'язку зі скасуванням продподатку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1891.*



**СЕРАЖИМ Анастасія Степанівна**, 1876 р. народження, нар. і проживала в с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українка, неписьменна, селянка-одноосібниця. Заарештована 19 жовтня

1930 року. Звинувачення: учасниця бунту селян проти хлібозаготівель. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року справа припинена, з-під варті звільнена. Причина такого рішення не вказана. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11409.*



**СЕРАЖИМ Федей (Федір) Ілліч**, 1890 р. народження, нар. і проживав у с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 28 жовтня 1930 року.

Звинувачення: учасник бунту селян проти хлібозаготівель. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року засуджений до 3 років позбавлення волі умовно за участь в бунті селян проти хлібозаготівель. З-під варті звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11409.*

**СЕРБЕЗ Георгій Панкратович**, 1912 р. народження, нар. і проживав у с. Новокерменчик (нині с. Новомлинівка) Розівського району Запорізької області, грек, малогра-

мотний. Рядовий колгоспник к-спу ім. К. Маркса в с. Новокерменчик. Заарештований 31 грудня 1937 року. Звинувачення: серед селян проводив активну контрреволюційно-націоналістичну пропаганду. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 26 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "активний учасник контрреволюційної організації". Вирок виконано 17 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11338.*

**СЕРБЕЗ Дмитро Панкратович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Новокерменчик (нині с. Новомлинівка) Розівського району Запорізької області, грек, освіта початкова. Рядовий колгоспник к-спу ім. К. Маркса в с. Новокерменчик. Заарештований 16 грудня 1937 року. Звинувачення: серед селян займався контрреволюційною пропагандою, дискредитував заходи партії та радянської влади. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу як контрреволюціонер і націоналіст. Вирок виконано 4 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11339.*

**СЕРБИНА Степанида Семенівна**, 1903 р. народження, нар. і проживала в с. Вознесенка (нині в межах м. Запоріжжя), росіянка, неписьменна. Чорнороб заводу "Дека", останнього часу – без певних занять. Заарештована 21 березня 1921 року. Звинувачення: перехувала бандитів-махновців. Олександрівським губернським ревтрибуналом 17 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 106.*

**СЕРГЕСВ Іван Федорович**, 1875 р. народження, нар. і проживав у с. Нововасилівка Приазовського р-ну Запорізької області, росіянин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 4 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: служив при білих у самоохороні. Запорізьким губ-

ревтрибуналом 26 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1558.*

**СЕРГІЄНКО Григорій Іванович**, 1883 р. народження, с. Нижні Гірки Малоарославського району Калузької області (Росія), росіянин, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Слюсар-монтажник листопробуду заводу "Запоріжсталь". Заарештований 22 серпня 1937 року. Звинувачення: шпигунська діяльність на користь Польщі. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 23 вересня 1937 року засуджений до розстрілу як агент польської розвідки. Вирок виконано 8 жовтня 1937 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11227.*

**СЕРГІЄНКО Іван Панкратович**, 1885 р. народження, нар. і проживав у с. Жеребець Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 17 січня 1921 року. Звинувачення: колишній махновець. Особливим відділенням 42-ї стр. дивізії справу припинено за відсутністю складу злочину. З-під варті звільнений. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 374.*

**СЕРГІЄНКО Петро Панкратович**, 1895 р. народження, нар. і проживав у с. Жеребець (нині с. Кірове) Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований у січні 1921 року (точна дата не встановлена). Звинувачення: служив у Махна. Запорізьким губревтрибуналом 16 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 530.*

**СЕРГІЄНКО Петро Панкратович**, 1896 р. народження, нар. і проживав у с. Жеребець Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Хлібороб на власній землі. Заарештований 17 січня

1921 року. Звинувачення: учасник махновського руху, приховував зброю. Особливим відділенням 42-ї стр. дивізії 19 жовтня 1921 року справу передано в Запорізький губревтрибунал. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 374.*

**СЕРЕДА Семен Дорофійович**, 1894 р. народження нар. і проживав у с. Новокупалівка Вільнянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 4 лютого 1921 року, 28 березня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: займався контрреволюційною діяльністю. Олександрівським губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 93.*

**СИВИРИН Мирон Федорович**, 1875 р. народження, нар. і проживав у с. Великомихайлівка Покровського р-ну Дніпропетровської області, українець, неписьменний, одноосібник. Застосування заходів обмеження волі не встановлено. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 16 грудня 1921 року зобов'язаний сплатити 50% податку, надане право клопотати про скасування решти. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1170.*

**СИДОРЕНКО Яків Йосипович**, 1887 р. народження, нар. і проживав у смт Велика Лепетиха того ж р-ну Херсонської області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований в червні 1921 року. Звинувачення: зберігав і переховував контрреволюційну літературу. Запорізьким губревтрибуналом 23 грудня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1451.*

**СИЗОНЕНКО Кирило Васильович**, 1884 р. народження, нар. і проживав у с. Новоскелювате (нині с. Скелювате) Токмацько-

го р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Хлібороб на власній землі. Заарештований 26 червня 1921 року, 11 серпня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: служив у армії Махна. Запорізьким губревтрибуналом 25 вересня 1922 року справу припинено за недоведенням злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 937.*

**СИМОНЕНКО Михайло Пилипович**, 1868 р. народження, нар. і проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Староста Успенської церкви в м. Великий Токмак. Заарештований 5 квітня 1922 року. 9 вересня 1922 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: не здав радянській владі церковних цінностей, співчував Врангелю. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1922 року справу припинено у зв'язку з амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 955.*

**СИНБЕРГ Фердинанд Олександрович**, 1909 р. народження, м. Сімферополь АР Крим, естонець, освіта середня. Проживав у м. Запоріжжі. Технік Запорізького заводу № 29. Заарештований 5 лютого 1938 року. Звинувачення: підозра в шпигунстві на користь естонської та італійської розвідок. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 5 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу за шпигунську діяльність на користь італійської розвідки. Вироки виконано 27 листопада 1937 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11394.*

**СИРОМ'ЯТНИКОВ Володимир Іванович**, 1903 р. народження, нар. і проживав у с. Троїцьке (нині с. К.Маркса) Бердянського р-ну Запорізької області, росіянин, освіта середня. Тимчасово ніде не працював. Заарештований 19 травня 1921 року. 15 червня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: дезертир, служив у денікін-

ській армії. Запорізьким губревтрибуналом 18 червня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1037.*

**СИРОТИНСЬКИЙ Іван Ілліч**, 1901 р. народження, нар. і проживав у м. Запоріжжі, українець, освіта початкова. Виконавець Олександрівського управління міської міліції. Заарештований 3 січня 1921 року. Звинувачення: п'яним прийшов до міліції, видавав себе за комуніста, не будучи ним. Олександрівським губревтрибуналом 11 лютого 1921 року засуджений до 2 років примусових робіт умовно, з-під варти звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 54.*

**СИТНИЦЬКИЙ Стефан Мечиславович**, 1910 р. народження, м. Звенигородка того ж району Черкаської області, українець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Рахівник завкому заводу "Запоріжсталь". Заарештований 28 листопада 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 20 грудня 1937 року засуджений до 10 років позбавлення волі як контрреволюційна особа. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11241.*

**СИЧИКОВ Кіндрат Давидович**, 1854 р. народження, нар. і проживав у с. Петро-Сви-стунове Вільнянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 24 квітня 1921 року, 6 травня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: контрреволюційна діяльність – роззброював червоноармійців. Запорізьким губревтрибуналом 6 червня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 277.*

**СИГЕЛЬ Лев Давидович**, 1888 р. народження, м. Алешки Таврійської губернії (так у кр. справі), єврей, освіта середня. Проживав у с. Жеребець (нині с. Кірове) Оріхівського

р-ну Запорізької області. Аптека-фармацевт аптеки в с. Жеребець. Заарештований 30 червня 1921 року. Звинувачення: мав зв'язок з махновцями. Запорізьким губревтрибуналом 18 січня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 393.*

**СІДЕЛЬНИКОВ Федір Семенович**, 1892 р. народження, нар. і проживав у с. Дніпровка Кам'янсько-Дніпровського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, орендатор млина в с. Дніпровка. Заарештований 20 листопада 1921 року. Звинувачення: злісно не бажав сплачувати продподаток з помолу, чим завдавав шкоди радянській державі. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі умовно до сплати податку протягом 5 днів. Верховним трибуналом ВУЦВК вирок затверджено, з-під варти звільнений, зобов'язаний сплатити борг протягом 3 тижнів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 2028.*

**СІЛЮКОВ (СЕЛЮКОВ) Дмитро Гларіонович**, 1883 р. народження, нар. і проживав у с. Тимошівка Михайлівського р-ну Запорізької області, росіянин, освіта середня. Без постійного місця роботи. Заарештований 25 січня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 6 квітня 1921 року справу припинено за недоведенням злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1282.*

**СІЛЬЧЕНКО Стефан Павлович**, 1897 р. народження, нар. і проживав у с. Новоданилівка Якимівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, хлібороб. Заарештований 12 грудня 1920 року. Звинувачення: махновець. Запорізьким губревтрибуналом 29 березня 1921 року справу припинено у зв'язку зі смертю обвинувачуваного. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1257.*





**СИМОНОВ Роман Якович**, 1904 р. народження, нар. і проживав у м. Запоріжжі, єврей, освіта початкова, член ВКП(б). Обрубник ливарного цеху Запорізького заводу "Комунар". Заарештований 25 серпня 1936 року.

Звинувачення: активний учасник контрреволюційного троцькістського підпілля. Особливою нарадою при НКВС СРСР 28 лютого 1937 року засуджений до 5 років позбавлення волі як "активний учасник контрреволюційної троцькістської організації". Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11204.*

**СІРОМАХА Костянтин Єремійович**, 1861 р. народження, нар. і проживав у с. Цареводарівка (нині с. Богієве) Приазовського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. 7 жовтня 1931 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: куркуль, злісний ворог радянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 11 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього майна, позбавлений земельного наділу. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1843.*

**СКОРЖИНСЬКИЙ Сидір Іванович**, 1897 р. народження, м. Поток-Злоти (Австрія), австрієць, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Кочегар Запорізького хлібозаводу № 1. Заарештований 29 вересня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 листопада 1937 року засуджений до розстрілу як "контрреволюційна особа". Вирок виконано 25 листопада 1937 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11250.*

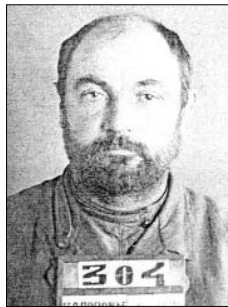
**СКОРИК Харитон** (по-батькові не встановлено), рік народження не встановлено,

нар. і проживав у с. Благовіщенка Кам'янсько-Дніпровського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. 19 серпня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: контрреволюціонер. Запорізьким губревтрибуналом 19 грудня 1921 року справу припинено за недоведенням обвинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1477.*

**СКОРИНА Василь Павлович**, 1885 р. народження, нар. і проживав у с. Миролубівка Вільнянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний. Голова Миролубівського сільського революційного комітету. Заарештований 19 грудня 1920 року. 6 січня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: мав тісний зв'язок з махновцями. Олександрівським губревтрибуналом 13 лютого 1921 року засуджений до 6 місяців примусових робіт за місцем проживання. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 977.*



**СКОРИЧЕНКО Яків Михайлович**, 1889 р. народження, нар. і проживав у с. П'ятихатки Василівського району Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештованим не був, звинувачувався в антирадянських настроях.

Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 18 січня 1930 року засуджений до 3 років висилки в Північний край як соціально небезпечний елемент. Реабілітований у 1999 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11301.*

**СКРИВАНО Дмитро Іванович**, 1891 р. народження, острів Міканос (Греція), грек, освіта початкова. Проживав у м. Мелітополі Запорізької області. Заготівельник плодоовочів у м. Мелітополі. Заарештований 15 грудня 1937 року. Звинувачення: займався контрреволюційною націоналістичною пропагандою і

шпигунською діяльністю. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу як агент грецької розвідки. Вирок виконано 7 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11281.*

**СКРИПКА Микола Гнатович**, 1892 р. народження, нар. і проживав у с. Жеребець (нині с. Кірове) Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта не встановлена, хлібороб-одноосібник. Заарештований 14 березня 1921 року. Звинувачення: злісно не здав зброю органам радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 137.*

**СЛАВГОРОДСЬКА Олександра** (побатькові не вказано), 1900 р. народження, місце народження не вказане, українка, освіта початкова. Проживала в м. Генічеську того ж р-ну Херсонської області. Телефоністка телефонної станції м. Генічеська. Заарештована 26 липня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційна діяльність – саботаж. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1416.*

**СЛАВОВ Савелій Васильович**, 1856 р. народження, нар. і проживав у с. Мануйлівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: агітував проти радвлади, не сплачував продподатки. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати податку протягом 12 днів. Звільнений від покарання 25 квітня 1922 року. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1872.*

**СЛАДЕК Венор Йосипович**, 1889 р. народження, с. Бочніці, район Карлін, Чехос-

ловаччина, чех, освіта середня. Проживав у м. Запоріжжі. Диригент симфонічного оркестру ділового клубу заводу "Запоріжсталь". Заарештований 17 липня 1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 30 вересня 1938 року засуджений до розстрілу як агент польської розвідки. Вирок виконано 1 листопада 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11240.*

**СЛІПКО Михайло Єгорович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Білогір'я Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований 8 жовтня 1921 року. Звинувачення: злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом справу розглянуто 29 жовтня 1921 року. Зміст вироку не встановлений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1178.*

**СЛІПКО Олександр Михайлович**, 1898 р. народження, нар. і проживав у с. Новогупалівка Вільнянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 4 лютого 1921 року, 28 березня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: участь в контрреволюційній діяльності. Олександрівським губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 93.*

**СЛІПКО Сергій Мойсейович**, 1885 р. народження, нар. і проживав у с. Новогупалівка Вільнянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 4 лютого 1921 року, 28 березня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: займався контрреволюційною діяльністю. Олександрівським губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 93.*

**СЛЮСАРЕНКО Михайло Трохимович**, 1899 р. народження, смт Комишуваха Оріхівського району Запорізької області, проживав у м. Запоріжжі, українець, освіта початкова. Комендант цеху металокопирокцій заводу "Запоріжсталь". Заарештований 30 вересня 1937 року. Звинувачення: вів систематичну контрреволюційну роботу, спрямовану на дискредитацію радянської влади. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 28 жовтня 1937 року засуджений до розстрілу за дискредитацію рішень радвлади, вихваляв існуючий лад капіталістичної Польщі, яка неминуче захопить Україну. Вирок виконано 14 листопада 1937 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11270.*

**СМІЛЕВСЬКИЙ Кирило Іванович**, 1905 р. народження, нар. і проживав у с. Царекостянтинівка (нині смт Куйбишеве того ж р-ну) Запорізької області, українець, освіта початкова. Діловод 7-го району Олександрівської повітової міліції. Заарештований 6 січня 1921 року. Звинувачення: служив у армії Махна. Олександрівським губревтрибуналом 17 квітня 1921 року справа припинена за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 392.*

**СМІШКО Макар Костянтинівич**, 1873 р. народження, нар. і проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 3 листопада 1921 року, 5 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісно не виконував закону радвлади про сплату продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 5 листопада 1921 року засуджений до 6 місяців примусових робіт умовно до сплати половини податку протягом 6 днів. Звільнений від покарання 26 листопада 1921 року. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1923.*

**СНІГУР Стефан Григорович**, 1871 р. народження, нар. і проживав у с. Нижній Ро-

гачик Верхньорогачицького р-ну Херсонської області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований 1 жовтня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційна агітація і підбурювання до повстання. Запорізьким губревтрибуналом 21 грудня 1921 року справа припинена за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1522.*

**СНІЖКО Марія Яківна**, 1874 р. народження, нар. і проживала на хут. Новоселівка Перша (нині в межах с. Новоселівка) Оріхівського р-ну Запорізької області, українка, неписьменна, одноосібниця. 11 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісно не сплачувала продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 30 жовтня 1921 року зобов'язана негайно сплатити продподаток під загрозою конфіскації всього майна. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1178.*

**СОБАКАР Юхим Семенович**, 1877 р. народження, нар. і проживав у с. Білицьке (нині с. Юрківка) Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, хлібороб. Заарештований 25 серпня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом засуджений до 5 років позбавлення волі. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 473.*

**СОБАКІН Семен Кирилович**, 1860 р. народження, нар. і проживав у с. Дніпровка Кам'янсько-Дніпровського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Заарештований 29 жовтня 1921 року. Звинувачення: ухилявся від виконання завдань продрозверстки. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справа припинена у відповідності з наказом ВУЦВК. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 632.*

**СОБЧАК Петро Францович**, 1914 р. народження, с. Климківці Хмельницького

району Хмельницької області, поляк, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Штукатур листопрокатбуду комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 23 грудня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР Прокурором СРСР 27 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "польський націоналіст, що має антирадянські погляди". Вирок виконано 11 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11385.*

**СОВА Степан Андрійович**, 1889 р. народження, нар. і проживав у с. Токмачане (нині с. Чернігово-Токмачанськ) Чернігівського району Запорізької області, українець, малограмотний. Тимчасово ніде не працював. Заарештований 14 березня 1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної повстанської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 1 квітня 1938 року засуджений до розстрілу як член контрреволюційної повстанської організації. Вирок виконано 7 червня 1938 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11366, 11367, 11368, 11369, 11370.*

**СОЛОВЙОВ Олександр Іванович**, 1879 р. народження, м. Сухінічі того ж р-ну Калузької області (Росія), росіянин, малограмотний. Проживав у м. Мелітополі Запорізької області. Керівник Мелітопольського товариства "Зерно". Заарештований 1 лютого 1921 року. Звинувачення: контрреволюційна агітація. Запорізьким губревтрибуналом 25 березня 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі. Враховуючи пролетарське походження звинувачуваного, трибунал постановив покарання вважати умовним. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1280.*

**СОЛОВЦОВ Кузьма Іванович**, 1901 р. народження, с. Красовичі Климовицького району Могильовської області (Білорусія), білорус, освіта початкова. Проживав у м. За-

поріжжі. Підручний зварника комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 20 липня 1938 року. Звинувачення: організовує навколо себе антирадянський елемент. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 30 вересня 1938 року засуджений до 10 років позбавлення волі. УНКВС по Запорізькій області 31 березня 1939 року справу припинено за недоведенням злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11132.*

**СОЛОД Григорій Йосипович**, 1888 р. народження, нар. і проживав у с. Токмачане (нині с. Чернігово-Токмачанськ) Чернігівського району Запорізької області, українець, освіта початкова. Рядовий колгоспник к-спу ім. Будьонного в с. Токмачане. Заарештований 8 березня 1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної повстанської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 1 квітня 1938 року засуджений до розстрілу за підозрою в участі в контрреволюційній повстанській організації. Вирок виконано 7 червня 1938 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11366, 11367, 11368, 11369, 11370.*

**СОЛОД Микола Хрисанфович**, 1890 р. народження, нар. і проживав у с. Токмачане (нині с. Чернігово-Токмачанськ) Чернігівського району Запорізької області, українець, малограмотний. Рядовий колгоспник к-спу ім. Будьонного в с. Токмачане. Заарештований 8 березня 1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної повстанської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 1 квітня 1938 року засуджений до розстрілу за участь в контрреволюційній повстанській організації. Вирок виконано 7 червня 1938 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11366, 11367, 11368, 11369.*

**СОЛОДКИЙ Макар Тимофійович**, 1892 р. народження, нар. і проживав у с. Се-

менівка Пологівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Застосування заходів обмеження волі не встановлено. Звинувачення: злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 15 жовтня 1921 року засуджений до 1 року позбавлення волі умовно, зобов'язаний у триденний термін сплатити податок в подвійному розмірі. 8 квітня 1922 року попереднє рішення скасоване. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1174.*

**СОЛОДОВНИК Іван Ігнатович**, 1902 р. народження, нар. і проживав в с. Успенівка Гуляйпільського району Запорізької області, українець, освіта початкова. Рядовий колгоспник к-спу в с. Успенівка. Заарештований 31 жовтня 1937 року. Звинувачення: проводив активну контрреволюційну агітацію, спрямовану на зрив заходів партії і радянської влади. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 15 листопада 1937 року засуджений до розстрілу за контрреволюційну агітацію та різкі висловлювання з повстанськими намірами. Вирок виконано 19 листопада 1937 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11393.*

**СОЛОМКО Іван Михайлович**, 1885 р. народження, нар. і проживав у с. Малинівка Кам'янець-Подільського р-ну Хмельницької області, українець, малограмотний, хлібороб. Кам'янець-Подільським губернським судом 1 березня 1925 року засуджений до 4 років ув'язнення за незаконний перехід радянсько-румунського кордону. Дostroково звільнений від покарання у травні 1926 року без права проживання в прикордонній зоні, адміністративно висланий у м. Запоріжжя. Звільнений від адміністративної висилки 3 березня 1927 року. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 611. – Он. 3. – Спр. 37.*

**СОЛОМОНОВА Ольга Петрівна**, 1910 р. народження, м. Ногайськ (нині

м. Приморськ), проживала в с. Преслав Приморського району Запорізької області, росіянка, освіта середня. Учителька Преславської середньої школи. Заарештована 20 листопада 1937 року. Звинувачення: співучасниця контрреволюційної діяльності чоловіка. Особливою нарадою при НКВС СРСР 16 грудня 1937 року засуджена до 8 років позбавлення волі. Звільнена з ув'язнення 21 січня 1945 року. Реабілітована у 1956 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11134.*

**СОЛОШНИКОВ Федір** (по-батькові не вказано), рік народження не встановлений, нар. і проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта не встановлена, селянин-одноосібник. Втік від слідства. В жовтні 1921 року заочно звинувачений у злісній непокорі законам радянської влади та у несплаті продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 8 листопада 1921 року заочно засуджений до 5 років ув'язнення в концтаборі. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1917.*

**СОРОКА Семен Корнійович**, 1856 р. народження, нар. і проживав у с. Пологи Пологівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Застосування заходів обмеження волі до вироку суду не встановлено. Звинувачення: контрреволюціонер – злісно не сплачував продподаток радянській владі. Запорізьким губревтрибуналом 12 жовтня 1921 року зобов'язаний протягом 24 годин сплатити податок в подвійному розмірі. У випадку невиконання – притягти до примусових робіт на 1 рік. 8 квітня 1922 року трибунал справу припинив і попереднє рішення скасував. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1173.*

**СОРОКІН Василь Іванович**, 1871 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка (нині с. Сонячне) Приазовського р-ну Запорізької області, росіянин, освіта початкова. Секретар Приазовського повітревкому. За-

арештований 5 листопада 1920 року, 8 листопада 1920 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 6 березня 1921 року справу припинено за недоведенням звинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1251.*

**СОРОЧЕНКО Григорій Михайлович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у смт Балабине Запорізького району Запорізької області, українець, освіта початкова. Шофер колгоспу ім. 90-го Уральського полку в с. Балабине. Заарештований 28 лютого 1938 року. Звинувачення: учасник контрреволюційної повстанської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 19 березня 1938 року засуджений до розстрілу як колишній куркуль, доброволець армії Петлюри, а також притягувався до карної відповідальності у 1938 році за здійснення диверсійного акту. Вирок виконано 27 березня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11354, 11355.*

**СОРОЧИНСЬКИЙ Григорій Платонович**, 1874 р. народження, м. Суми, українець, освіта середня. Проживав у с. Жеребець (нині с. Кірове) Оріхівського р-ну Запорізької області. Головний лікар лікарні в с. Жеребець. Заарештований 30 червня 1921 року. Звинувачення: мав зв'язок і допомагав махновцям. Запорізьким губревтрибуналом 18 січня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 393.*

**СОТНИКОВ Леонтій Єгорович**, 1894 р. народження, нар. і проживав у с. Комишуватка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. 12 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлда, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом

21 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації всього майна умовно до сплати податку протягом 10 днів. Звільнений від покарання 8 квітня 1922 року. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1871.*

**СПЕСИВИЙ Ілля Миколайович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Єлисеївка Приморського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. 7 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: невиконання директиви Раднаркому про продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року засуджений до 2 років позбавлення волі умовно до сплати податку у двотижневий термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1881.*

**СПИЦИН Володимир Іванович**, 1896 р. народження, нар. і проживав у м. Оріхові того ж р-ну Запорізької області, українець, малограмотний. Слюсар в м. Оріхові (місце роботи не вказане). Заарештований 1 березня 1922 року. Звинувачення: служив у білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 19 травня 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 865.*

**СПИЦЯ Олександр Петрович**, 1900 р. народження, нар. і проживав у с. Новотроїцьке Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 20 січня 1922 року. Звинувачення: підозра в участі в армії Махна. Запорізьким губревтрибуналом 24 травня 1922 року справу припинено за недоведенням обвинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 805.*

**СРИВЦОВ Микола Матвійович**, 1891 р. народження, м. Дмитрієв, проживав у м. Льгов Курської області, (Росія), росіянин, освіта початкова, член РСР. Помічник коменданта потягу ім. Сталіна. Заарештований

25 грудня 1920 року. Звинувачення: спричинення катастрофи військового потягу. Олександрівським губревтрибуналом 23 лютого 1921 року справу припинено за недоведенням обвинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 73.*

**СРІБНИК (СКРЕБНИЙ) Петро Тихонович**, 1896 р. народження, нар. і проживав у с. Гайчул (нині с. Новоукраїнка) Куйбишевського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 30 березня 1921 року. Звинувачення: підозра в участі в махновщині. Запорізьким губревтрибуналом 21 березня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 767.*



**СТАНІШЕВ - СЬКИЙ Йосип Степанович**, 1893 р. народження, с. Сорокодуби Немирівського району Вінницької області, українець, освіта середня. Проживав у м. Оріхові того ж району Запорізької області. Бухгалтер

Оріхівської заготконтори Запорізького райтрансторгхарчу Сталінської залізниці. Заарештований 1 грудня 1937 року. Звинувачення: вихваляв фашистську Польщу. Особливою нарадою при НКВС СРСР 22 грудня 1937 року засуджений до 10 років позбавлення волі як контрреволюціонер, який вихваляв фашистський режим в Польщі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11237, 11238.*

**СТАНШЕВСЬКИЙ Олександр Олександрович**, рік та місце народження у справі не вказані, українець, освіта не вказана. Проживав у м. Мелітополі Запорізької області. Тимчасово ніде не працював. Справу порушено не пізніше березня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 4 квітня 1921 року справу припинено у зв'язку з втечею звинувачуваного. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1446.*

**СТАНЧЕВ Степан Іванович**, 1867 р. народження, нар. і проживав у с. Гірсівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, одноосібник. 30 травня 1921 року відібрана підписка про невийзд. Звинувачення: контрреволюціонер. Запорізьким губревтрибуналом 19 грудня 1921 року справа припинена за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1515.*

**СТАНЧЕВСЬКИЙ Михайло Миколайович**, 1878 р. народження, нар. і проживав у с. Зеленівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник, уповноважений сільської громади. 6 жовтня 1921 року відібрана підписка про невийзд. Звинувачення: зрив податкової кампанії. Запорізьким губревтрибуналом 12 жовтня 1921 року засуджений до 2 місяців примусових робіт і позбавлення конституційних прав строком на 3 роки. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1893.*

**СТАШКЕВИЧ Іполит Іванович**, 1895 р. народження, Новоолександрівськ Ковенської губернії, Литва (так у кр. справі), поляк, освіта середня. Проживав у м. Запоріжжі. Завідуючий планово-виробничим відділом капітального будівництва Запорізького алюмінієвого заводу. Заарештований 4 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив націоналістичну пропаганду на користь Польщі. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 4 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "польський націоналіст, який мав чітко виражені антирадянські погляди". Вирок виконано 17 січня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11263.*

**СТЕПАНОВ Антон Кирилович**, 1856 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині с. Коларівка) Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 22 листопада 1921 року. Звинувачення: шкідник – злісно відмовлявся сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу і конфіскації рухомого майна умовно до сплати продподатку у 8-денний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1860.*

**СТЕПАНОВ Дмитро Андрійович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Преслав Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-одноосібник. 8 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркуль, злісний неплатник продподатку, приховував хліб. Запорізьким губревтрибуналом 19 жовтня 1921 року засуджений до 7 років позбавлення волі з конфіскацією всього рухомого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1828.*

**СТЕПАНОВ Степан Андрійович**, 1869 р. народження, нар. і проживав у с. Преслав Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-одноосібник. 6 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркуль, злісний неплатник державі продподатку, сприяв повільному вимиранню робітників та селян голодуючих губерній. Запорізьким губревтрибуналом 20 жовтня 1921 року засуджений до 8 років позбавлення волі з конфіскацією всього рухомого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1832.*

**СТОЄВ Василь Георгійович**, 1889 р. народження, нар. і проживав у с. Мануйлівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер, злісний неплатник

продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу з конфіскацією половини рухомого майна. Звільнений від покарання 25 квітня 1922 року з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1872.*

**СТОЄВ Іван Григорович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Райнівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 9 листопада 1921 року. Звинувачення: злісний неплатник продподатку, ворог радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі з конфіскацією половини рухомого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1838.*

**СТОЄВ Степан Миколайович**, 1876 р. народження, с. Вячеславка Приморського району, проживав у м. Приморську того ж району Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Чорнороб рибцеху в с. Обіточне Дніпропетровського облрибтресту. Заарештований 7 лютого 1938 року. Звинувачення: активний учасник контрреволюційної повстанської групи. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 14 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу. Вирок виконано 10 листопада 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11330, 11331.*

**СТОЙЛОВСЬКА Любов Дмитрівна**, 1891 р. народження, нар. і проживала в с. Зеленівка Приморського району Запорізької області, болгарка, освіта середня. Тимчасово ніде не працювала. Заарештована 7 жовтня 1929 року. Звинувачення: служила в контрреволюційній розвідці, вела боротьбу проти радянської влади. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 18 січня 1930 року засуджена до 3 років вислання в Північний край як соціально шкідлива особа за своєю



контрреволюційною діяльністю. Реабілітована у 2000 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11321.*

**СТОЙЛОВСЬКИЙ Іван Георгійович**, 1863 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 21 листопада 1921 року. Звинувачення: середняк, ухилився від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 8 грудня 1921 року справу припинено за амністією і скасуванням продподатку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1861.*

**СТОЙЛОВСЬКИЙ Іван Іванович**, 1903 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, запеклий ворог робітничо-селянської влади, злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 18 листопада 1921 року конфісковане все його рухоме майно і позбавлений земельного наділу. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1851.*

**СТОЙЛОВСЬКИЙ Костянтин Іванович**, 1861 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-хлібороб. Заарештований 21 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, контрреволюціонер, злісний несплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 8 грудня 1921 року справу припинено за амністією і скасуванням продподатку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1861.*

**СТОЙЛОВСЬКИЙ Микита Іванович**, 1876 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, за-

пеклий ворог робітничо-селянської влади, злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 18 листопада 1921 року умовно конфісковане все рухоме майно і позбавлений земельного наділу до сплати продподатку протягом двох тижнів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1851.*

**СТОЙЛОВСЬКИЙ Микита Іванович**, 1877 р. народження, нар. і проживав в с. Петрівка Приморського району Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 7 жовтня 1929 року. Звинувачення: злісна контрреволюційна агітація проти хлібозаготівлі. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 15 грудня 1929 року засуджений до 3 років ув'язнення в концтаборі за злісну контрреволюційну агітацію проти хлібозаготівлі. Реабілітований у 1999 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11296.*

**СТОЙЛОВСЬКИЙ Прокіп Васильович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Ганнівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. 23 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: куркуль, злісно не бажав сплачувати робітничо-селянській владі продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 16 листопада 1921 року справа передана на розгляд Петрівської волосної продовольчої комісії. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1850.*

**СТОЙЛОВСЬКИЙ Семен Миколайович**, 1869 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-хлібороб. Заарештований 21 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, вороже налаштований до радянської влади, ухилився від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 8 грудня 1921 року справу припинено за амністією і скасуванням продподатку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1861.*

**СТОЙЛОВСЬКИЙ Трифон Миколайович**, 1877 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 21 листопада 1921 року. Звинувачення: вороже налаштований до радянської влади, не сплачував продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 8 грудня 1921 року справу припинено за амністією і скасуванням продподатку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1863.*

**СТОЙЛОВСЬКИЙ Федір Георгійович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта не встановлена, селянин-хлібороб. Заарештований 21 листопада 1921 року. Звинувачення: середняк, ухилився від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 8 грудня 1921 року справу припинено за амністією і скасуванням продподатку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1861.*

**СТОЙЛОВСЬКИЙ Федір Петрович**, 1867 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 21 листопада 1921 року. Звинувачення: середняк, ухилився від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 8 грудня 1921 року справу припинено за амністією і скасуванням продподатку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1861.*

**СТОЙЛОВСЬКИЙ Федір Трифонович**, 1888 р. народження, нар. і проживав у с. Зеленівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 6 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісно зірвав продподаткову кампанію. Запорізьким губревтрибуналом 12 жовтня 1921 року засуджений до 2 місяців примусових робіт і 3 років позбавлення конституційних прав. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1893.*

**СТОЙЛОСЬКИЙ Дмитро Миколайович**, 1866 р. народження, нар. і проживав в с. Зеленівка Приморського району Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 7 жовтня 1929 року. Звинувачення: налаштовував селян проти хлібозаготівель, виступав проти радянської влади. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 18 січня 1930 року засуджений до 3 років вислання в Північний край як соціально шкідлива особа за своєю контрреволюційною діяльністю. Реабілітований у 2000 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11321.*

**СТОРОЖИШИН Павло Пилипович**, 1888 р. народження, с. Згорай (так у кр. справі) Копайгородської селищної ради Барського району Вінницької області, поляк, освіта неповна середня. Проживав у м. Запоріжжі. Плавильник Запорізького магнієвого заводу. Заарештований 27 вересня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 10 листопада 1937 року засуджений до розстрілу як агент польської розвідки з 1932 року. Вирок виконано 22 листопада 1937 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11335.*

**СТОЯН Микола Миколайович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у смт Кушугум Запорізького р-ну Запорізької області болгарин, освіта початкова, городник-одноосібник. Заарештований 12 вересня 1921 року. Звинувачення: активно сприяв ворогам радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 4 січня 1922 року справу припинено за недоведенням обвинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 679.*

**СТОЯНОВ Дмитро Федорович**, 1876 р. народження, нар. і проживав у с. Гірсівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, одноосібник. 30 травня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: контрреволюціонер.

Запорізьким губревтрибуналом 19 грудня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1515.*

**СТОЯНОВ Іван Васильович**, 1854 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині с. Коларівка) Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб. 11 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 23 листопада 1921 року справа виділена в окреме виробництво до одужання звинувачуваного. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1859.*

**СТОЯНОВ Савелій Савелійович**, 1870 р. народження, нар. і проживав у с. Строганівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 1 листопада 1921 року. Звинувачення: ворог радянської республіки, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 4 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна умовно до сплати податку протягом двох тижнів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1839.*

**СТРАУТІН Карл Карлович**, 1904 р. народження, м. Рига (Латвія), латиш, освіта середня. Проживав у м. Запоріжжі. Технік Запорізького заводу "Комунар". Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: контрреволюціонер. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "агент латвійської розвідки". Вирок виконано 25 січня 1938 року. Реабілітований у 1957 році. Місце поховання невідома.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11145.*

**СТРЕЛЬНИК Єхан Індрикович**, 1896 р. народження, Курляндська губернія, Латвія

(так у кр. справі), латиш, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Волочильник Запорізького заводу "Інтернаціонал". Заарештований 4 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив активну контрреволюційну роботу проти існуючого ладу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 січня 1938 року засуджений до розстрілу за ведення націоналістичної контрреволюційної пропаганди, доводив неминучість падіння радвлади під ударами Німеччини в блоці з Польщею та Латвією. Вирок виконано 25 січня 1938 року. Місце поховання невідома. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11267.*

**СТРЕМБИЦЬКИЙ Йосип Кіндратович**, 1879 р. народження, с. Янишівка Любашівського району Одеської області, поляк, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Маляр Дніпровського алюмінієвого заводу в м. Запоріжжі. Заарештований 29 січня 1938 року. Звинувачення: підозра в зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 березня 1938 року засуджений до розстрілу як керівник польської шпигунської організації. Вирок виконано 15 квітня 1938 року. Місце поховання невідома. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11346.*

**СТРИШКО Антон Макарович**, 1882 р. народження, нар. і проживав у с. Янчекрак (нині с. Кам'янське) Василівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Член Янчекрацького волосного виконавчого комітету. 3 серпня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: видав білокозакам службовців радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 16 серпня 1921 року справу припинено за недоведенням звинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 369.*

**СТРЮК Петро Савич**, 1870 р. народження, нар. і проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 4 листопада 1921 року. Звинувачення:

злісно не виконував закону радянської влади про продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 8 листопада 1921 року засуджений до 1 року примусових робіт. 23 листопада 1921 року рішення скасоване у зв'язку з виплатою звинувачуваним продподатку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1917.*

**СТРЮКОВ Василь Єгорович**, 1885 р. народження, нар. і проживав у с. Нижні Торгаї Нижньосірогозького р-ну Херсонської області, українець, малограмотний, одноосібник. 25 січня 1922 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: брав участь в голодному бунті, де лунали заклики до повстання проти радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 27 серпня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1667.*

**СТРЮКОВ Ілля Васильович**, 1882 р. народження, нар. і проживав у с. Нововасилівка Іванівського р-ну Херсонської області, українець, освіта початкова, коваль-приватник. Заарештований 29 серпня 1921 року. Звинувачення: підозра в контрреволюційній діяльності. Запорізьким губревтрибуналом 25 жовтня 1921 року справу припинено за недоведенням складу злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1526.*

**СТРЮКОВ Михайло Степанович**, 1888 р. народження, нар. і проживав у с. Терпіння Мелітопольського р-ну Запорізької області, росіянин, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 26 січня 1921 року, 28 січня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: контрреволюційна агітація проти радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 26 квітня 1921 року справу припинено за недоведенням злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1289.*

**СТУКАЛОВ Тимофій Степанович**, 1872 р. народження, нар. і проживав у с. Ло-

занівка Приморського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. 2 жовтня 1922 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: приховував хліб від продподатку, порушник діючого закону. Запорізьким губревтрибуналом 17 жовтня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1895.*

**СТУКАНОВСЬКИЙ Микола Петрович**, 1894 р. народження, нар. і проживав у с. Гусарка Куйбишевського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Застосування заходів обмеження волі не встановлено. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 6 листопада 1921 року зобов'язаний у семиденний термін сплатити податок під загрозою конфіскації майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1165.*

**СУКОЛЕН Віталій Васильович**, 1904 р. народження, м. Городня того ж району Чернігівської області, українець, освіта вища. Проживав у м. Запоріжжі. Інженер проектного відділу "Запоріжсталі". Заарештований 28 вересня 1937 року. Звинувачення: підозрювався в шпигунстві на користь Японії. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 11 грудня 1937 року засуджений до розстрілу як агент японської розвідки. Вирок виконано 3 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11275.*

**СУЛАКОВ Василь Миколайович**, 1880 р. народження, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркульський елемент, ухилився від сплати продподатку, чим негативно впливав на інших платників. Запорізьким губревтрибуналом 27 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації рухомого майна і позбавлення земельного наділу

умовно до сплати податку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1835.*

**СУСЛОВА Зінаїда Прокопівна**, 1903 р. народження, м. Севастополь АР Крим, росіянка, освіта неповна середня. Проживала в м. Запоріжжі. Технічний секретар Запорізької спілки "Медсанпраця". Заарештована 15 вересня 1937 року. Звинувачення: систематично агітувала проти радянської влади. Особливою нарадою при НКВС СРСР 19 листопада 1937 року засуджена до 8 років позбавлення волі як "дружина активного учасника військово-фашистської змови", розстріляного. Реабілітована у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11133.*

**СУХИНЕНКО Костянтин Васильович**, 1898 р. народження, с. Миколаївка Ізюмського району Харківської області, українець, освіта середня. Проживав у м. Запоріжжі. Заступник начальника управління шлюзу Дніпрогесу в м. Запоріжжі. Заарештований 8 жовтня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 4 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "агент польської розвідки з 1933 року". Вирок виконано 17 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11388.*

**СУЩЕВСЬКИЙ Григорій Семенович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у смт Комишуваха Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 30 січня 1921 року. Звинувачення: махновець, займався контрреволюційною діяльністю. Олександрівським губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 268.*

**СЮСЕЛЬ Михайло Каленикович**, 1873 р. народження, нар. і проживав у с. Гу-

сарка Куйбишевського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. 12 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 6 листопада 1921 року зобов'язаний у семиденний термін сплатити податок під загрозою конфіскації майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1165.*

## Т

**ТАНЧЕВ Іван Павлович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Мануйлівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер, неплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна. Звільнений від покарання 25 квітня 1922 року з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1872.*

**ТАНЧЕВ Ігнат Михайлович**, 1879 р. народження, нар. і проживав у с. Мануйлівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: противник радвлади, не сплачував продподатки. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року засуджений до конфіскації половини рухомого майна та позбавлення земельного наділу. Звільнений від покарання 25 квітня 1922 року з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1872.*

**ТАНЧЕВ Петро Васильович**, 1884 р. народження, нар. і проживав у с. Мануйлівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 21 листопада 1921 року. Зви-

нувачення: приховував хліб, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 8 грудня 1921 року справу припинено за амністією і скасуванням продподатку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1862.*

**ТАНЧЕВ Степан Павлович**, 1853 р. народження, нар. і проживав у с. Мануйлівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-хлібороб. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: злісний куркуль, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати продподатку протягом 12 днів. Звільнений від покарання 25 квітня 1922 року. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1872.*

**ТАРАН Микита Дмитрович**, 1864 р. народження, нар. і проживав у с. Олександрівка Покровського р-ну Дніпропетровської області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Арешт не застосовувався. Звинувачення: не сплатив продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 14 грудня 1921 року зобов'язаний негайно сплатити 50% податку, решту – перенести на 1922 рік. 8 квітня 1922 року справу припинено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1184.*

**ТАРАН Михайло Артемович**, 1879 р. народження, с. Вербове Пологівського району, проживав у с. Сергіївка Приазовського району Запорізької області, українець, неписьменний. Сторож колгоспу "Своя праця". Заарештований 26 вересня 1937 року. Звинувачення: висловлювався проти радянської влади. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 1 жовтня 1937 року засуджений до 8 років позбавлення волі за контрреволюційну агітацію та вихваляння розстріляних ворогів народу. Реабілітований у 1989 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11372.*

**ТАРАН Назар Ісакович**, 1888 р. народження, нар. і проживав у с. Пологи того ж р-ну Запорізької області, українець, малограмотний. Голова Пологівського ревкому. Заарештований 10 березня 1921 року. Звинувачення: вів антирадянську агітацію. Запорізьким губревтрибуналом 8 серпня 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі. Звільнений від покарання за амністією, зобов'язаний внести продподаток в подвійному розмірі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 267.*

**ТАРАН Родіон Антонович**, 1873 р. народження, нар. і проживав в смт Томаківка того ж району Дніпропетровської області, українець, неписьменний, селянин-хлібороб. Заарештований 8 лютого 1929 року. Звинувачення: член секти "трясунів", вів антирадянську агітацію серед селянства. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 16 серпня 1929 року з-під варті звільнений з позбавленням права проживання у визначених місцевостях країни і прикріпленням до певного місця проживання терміном на 3 роки. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11322.*



**ТАРАНОВ Петро Дмитрович**, 1902 р. народження, с. Преградна Армавірського округу (за старим адмін.-територ. поділом) Краснодарського краю, Росія, росіянин, малограмотний. Проживав у с. Піщане (нині його немає) Мелітопольського району Запорізької області. Тимчасово працював чорноробом Мелітопольського комунбуду. Заарештований 20 жовтня 1929 року. Звинувачення: вів антирадянську агітацію з метою підризу існуючого ладу. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 29 січня 1930 року засуджений до 3 років позбавлення волі як анти-

радянський елемент. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11279.*

**ТАРАСЕНКО Кузьма Андрійович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у смт Балабине Запорізького району Запорізької області, українець, освіта початкова. Заступник голови колгоспу ім. 90-го Уральського полку. Заарештований 14 березня 1938 року. Звинувачення: учасник контрреволюційної повстанської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 19 березня 1938 року засуджений до розстрілу як колишній петлюрівець, ворог радянської влади. Вирок виконано 27 березня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11354, 11355.*

**ТАРАСЕНКО Петро Івович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у смт Балабине Запорізького району Запорізької області, українець, малограмотний. Колгоспник к-спу ім. 90-го Уральського полку. Заарештований 14 березня 1938 року. Звинувачення: учасник контрреволюційної повстанської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 19 березня 1938 року засуджений до розстрілу як колишній петлюрівець, вороже налаштований до радянської влади. Вирок виконано 27 березня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11354, 11355.*

**ТАРАСЕНКО Харламп Христофорович**, 1894 р. народження, нар. і проживав у с. Володимирівка (нині с. Любимівка) Гуляйпільського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-хлібороб. 30 вересня 1922 року відібрана підписка про невізід. Звинувачення: незаконне зберігання зброї. Запорізьким губревтрибуналом 5 жовтня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1215.*



**ТАРУБАРОВ Ми-  
кола Сидорович**, 1890 р. народження, нар. і проживав у м. Запоріжжі, українець, освіта початкова, член ВКП(б). Приймальник готової продукції ливарного цеху Запорізького заводу "Комунар". Заарештований 25 серпня 1936 року. Звинувачення: мав тісний зв'язок з місцевими троцькістами Міхелович і Симоновим. Особливою нарадою при НКВС СРСР 28 лютого 1937 року засуджений до 5 років позбавлення волі як "активний учасник контрреволюційної троцькістської організації". Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11204.*

**ТАРЯНИК Семен Іванович**, 1851 р. народження, нар. і проживав у с. Кінські Роздори Пологівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Застосування заходів обмеження волі не встановлено. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 6 листопада 1921 року зобов'язаний у семиденний термін сплатити податок під загрозою конфіскації майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1166.*

**ТАЦЕНКО Володимир Олександрович**, 1905 р. народження, м. Сквиря того ж району Київської області, українець, освіта початкова. Проживав у смт Балабине Запорізького району Запорізької області. Бухгалтер Балабинського райлісгоспу. Заарештований 2 березня 1933 року. Звинувачення: керівник контрреволюційної повстанської організації. "Трійкою" при колегії ДПУ УСРР 9–14 квітня 1933 року засуджений до 8 років позбавлення волі як учасник контрреволюційної організації, яка мала намір насильно повалити радянську владу. Реабілітований у 1956 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11327.*

**ТВЕРДОХЛІБ Микола Васильович**, 1908 р. народження, с. Ляшковичі (стара назва) Кам'янець-Подільського району Хмельницької області, українець. Проживав у м. Кем-Мурман (так у кр. справі. Ймовірно, мова йде про м. Кем Мурманської області Росії), одноосібник. Заарештований 19 травня 1932 року. Звинувачення: займався шпигунською діяльністю на користь Польщі. "Трійкою" при колегії ДПУ УСРР 5 грудня 1932 року засуджений до 5 років позбавлення волі як агент польської розвідки. Реабілітований у 1990 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11416.*

**ТВЕРДОХЛІБ Яків Тимофійович**, 1875 р. народження, нар. і проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 3 грудня 1921 року. Звинувачення: злісний неплатник продподатку радянській владі. Запорізьким губревтрибуналом 6 грудня 1921 року справу припинено, обвинувачений виправданий і з-під варті звільнений. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1942.*

**ТЕВС Генріх Петрович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Лісне (нині в межах с. Владівка) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 14 червня 1921 року, 17 серпня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: займався контрреволюційною діяльністю. Рішення Запорізького губревтрибуналу від 20 серпня 1922 року прочитати неможливо. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1789.*

**ТЕВС Петро Якович**, 1897 р. народження, нар. і проживав у с. Орлове Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 10 листопада 1921 року. Звинувачення: невиконання продподатку, контрреволюційна агітація проти нього. Запорізьким губревтрибуналом 13 листопада 1921 року

засуджений до 2 років позбавлення волі умовно до сплати продподатку протягом 6 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1937.*

**ТЕЛІГА Максим Андрійович**, 1867 р. народження, нар. і проживав у с. Володимирівка Приазовського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. 29 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд, заарештований 3 листопада 1921 року. Звинувачення: ворог робітничо-селянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 10 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна та земельного наділу умовно до сплати податку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1842.*

**ТЕЛІГА Семен Андрійович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Володимирівка Приазовського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 3 листопада 1921 року. Звинувачення: ворог робітничо-селянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 10 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна та земельного наділу умовно до сплати податку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1842.*

**ТЕРЕН (ТЕРЕП) Тимофій Степанович**, 1876 р. народження, м. Яготин того ж р-ну Київської області, українець, освіта початкова. Проживав у с. Пологи того ж р-ну Запорізької області, бджоляр-приватник. Заарештований 7 лютого 1921 року. Звинувачення: брав участь в контрреволюційній діяльності. Олександрівським губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією, взятий під нагляд. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 88.*

**ТЕРЕЩЕНКО Ілля Аврамович**, 1878 р. народження, с. Михайло-Лукашеве Вільнян-



ського району, проживав у с. Копані Орихівського району Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-одноосібник. Заарештований 17 жовтня 1929 року. Звинувачення: вів злісну систематичну агітацію, спрямовану на зрив заходів радянської влади на селі. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 18 січня 1930 року засуджений до 3 років вислання в Північний край як соціально шкідливий елемент. Реабілітований у 1996 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11310.*

**ТЕРЕЩЕНКО Михайло Степанович**, 1898 р. народження, с. Бровахи Корсунь-Шевченківського р-ну Черкаської області, українець, неписьменний. Проживав у с. Дмитрівка (стара назва) Запорізького р-ну Запорізької області, селянин-одноосібник. Заарештований 28 вересня 1921 року, 1 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: незаконно зберігав зброю. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 527.*

**ТЕРЗІЄВ Дмитро Савелійович**, 1876 р. народження, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 24 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркульський елемент, не хотів сплачувати державний продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 30 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації половини рухомого майна і позбавлення земельного наділу. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 1836.*

**ТЕСЛЕНКО Семен Костянтинівич**, 1877 р. народження, с. Захарівка Владіївського р-ну Миколаївської області, українець, освіта початкова, член РКП(б). Проживав у с. Павлівка Верхньорогачицького р-ну Херсонської області. Військовослужбовець, фельдшер. Заарештований 7 жовтня 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада

1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1521.*

**ТИЛНА Раїса Еммануїлівна**, 1902 р. народження, м. Конотоп Сумської області, єврейка, освіта середня. Проживала в м. Запоріжжі. Помічник лікаря 3-ї лікарні м. Запоріжжя. Заарештована 11 вересня 1937 року. Звинувачення: дружина активного учасника контрреволюційної троцькістсько-терористичної організації. Особливою нарадою при НКВС СРСР 16 грудня 1937 року засуджена до 8 років позбавлення волі як член сім'ї зрадника батьківщини. Реабілітована у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11151.*

**ТИМОФІЄВ Олексій Іванович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у с. Нововасилівка Приазовського р-ну Запорізької області, росіянин, освіта початкова. Слухач 1-го курсу Ногайського агрономічного технікуму. Заарештований 20 квітня 1921 року. Звинувачення: служив у білих. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1553.*

**ТИМЧЕНКО Герасим Климович**, 1873 р. народження, нар. і проживав у смт Веселе того ж р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 27 жовтня 1921 року. Звинувачення: антирадянська агітація. Запорізьким губревтрибуналом 16 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1552.*

**ТИХОМИРОВА Віра Вікторівна**, 1899 р. народження, м. Рівне Рівненської області, росіянка, освіта середня. Проживала в м. Генічеську того ж р-ну Херсонської області. Машиністка Кримської комісії народного комісаріату шляхів сполучення. Заарештована 26 січня 1921 року. Звинувачен-

ня: служба в контррозвідці білої армії. Запорізьким губревтрибуналом 11 квітня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітована у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1290.*

**ТИХОНОВ Іван Федотович**, 1899 р. народження, ст. Курганська Кубанської області (так у кр. справі), росіянин, малограмотний. Проживав у смт Покровське того ж р-ну Дніпропетровської області. Міліціонер Покровського районного відділення міліції. Заарештований 10 квітня 1921 року, 18 червня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: агітував проти радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 19 липня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 357.*

**ТИЧИНСЬКИЙ Михайло Юхимович**, 1901 р. народження, с. Чустой Малоархангельського р-ну Орловської області (Росія), росіянин, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Чорнороб на заводі шкір м. Олександрівська. Заарештований 6 січня 1921 року. Звинувачення: підозрювався у службі в армії Махна. Олександрівським губревтрибуналом 17 квітня 1921 року справу припинено у зв'язку з амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 105.*

**ТИШЕНКО (ТИШЕЧКО) Іван Якович**, 1892 р. народження, нар. і проживав на хут. Новоолексіївка (нині його немає) Пологівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, хлібороб. Заарештований 24 серпня 1921 року. Звинувачення: займався контрреволюційною діяльністю. Запорізьким губревтрибуналом 7 вересня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 469.*

**ТИШЕНКО (ТИШЕЧКО) Тарас Якович**, 1901 р. народження, нар. і проживав на хут. Новоолексіївка (нині його немає) По-

логівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, хлібороб. Заарештований 24 серпня 1921 року. Звинувачення: служив у Махна. Запорізьким губревтрибуналом 7 вересня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 469.*

**ТИШЕЧКО Яків Омелянович**, 1894 р. народження, нар. і проживав на хут. Шевченка (нині його немає) Пологівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. Примусові заходи обмеження волі не застосовувалися. Звинувачення: злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 3 листопада 1921 року зобов'язаний у семиденний термін сплатити податок під загрозою конфіскації майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1164.*

**ТИЩЕНКО Артем Дем'янович**, 1859 р. народження, нар. і проживав у с. Строганівка Приазовського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-одноосібник. Заарештований 1 листопада 1921 року. Звинувачення: ворог продовольчої політики радвлди, не сплачує продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 4 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна і позбавлений земельного наділу. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1839.*

**ТИЩЕНКО Семен Кузьмич**, 1867 р. народження, нар. і проживав у с. Балки Василівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 6 лютого 1921 року, 29 березня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: переховував бандитів-махновців. Олександрівським губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією, взятий під нагляд. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 91.*

**ТІССЕН Арон Б.** (так у кр. справі), рік народження не встановлений, нар. і прожи-

вав у с. Корнилівка (нині с. Хмельницьке) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта не встановлена, селянин-одноосібник. 21 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: не виконував закону про сплату продподатку радянській владі. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1913.*

**ТИССЕН Генріх Петрович**, 1891 р. народження, с. Верхня Хортиця (нині в межах м. Запоріжжя), проживав у м. Запоріжжі, німець, освіта неповна середня. Плановик Запорізького заводу "Червоний Хрест". Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив організаційну контрреволюційну роботу". НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник німецької контрреволюційної повстанської диверсійної організації". Вирок виконано 2 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11257, 11258.*

**ТИССЕН Гергард Абрамович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Клинове (стара назва) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 18 листопада 1921 року, 21 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлдади, не сплачував продподатків. Запорізьким губревтрибуналом 20 листопада 1921 року засуджений до 2 років позбавлення волі умовно до сплати продподатку протягом 7 днів. 8 квітня 1922 року з невідомих причин справу припинено, від покарання звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1980.*

**ТИССЕН Іван Францович**, 1877 р. народження, нар. і проживав у с. Пшеничне Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. 17 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісно

не виконував постанов радвлдади про сплату продподатку. 17 листопада 1921 року справу передано до Запорізького губревтрибуналу. Рішення трибуналу у справі відсутнє. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1927.*

**ТИССЕН Франц Генріхович**, 1896 р. народження, нар. і проживав у с. Пшеничне Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. 17 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісно не виконував постанови радвлдади про сплату продподатку. 17 листопада 1921 року справу передано до Запорізького губревтрибуналу. Рішення трибуналу у справі відсутнє. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1927.*

**ТИССЕН Яків Францович**, 1909 р. народження, с. Кічкас (нині в межах м. Запоріжжя), проживав у м. Запоріжжі, німець, освіта вища. Виконроб відділу капітального будівництва Запорізького заводу "Комунар". Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив організаційну контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "член німецької контрреволюційної повстанської диверсійної організації". Вирок виконано 3 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11257, 11258.*

**ТИТОВ Георгій Георгійович**, 1892 р. народження, м. Рославль Смоленської області (Росія), росіянин, освіта середня, член РКП(б). Проживав у м. Мелітополі Запорізької області. Службовець Мелітопольської контори "Радгосптресту". Заарештований 9 серпня 1922 року. Звинувачення: приховував офіцерське звання. Запорізьким губревтрибуналом 12 жовтня 1922 року засуджений до 3 років позбавлення волі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1734.*

**ТКАЛПЧ Семен Савелійович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Копані Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, хлібороб. Заарештований 11 лютого 1921 року, 14 лютого 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: переховував махновця. Запорізьким губревтрибуналом 17 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 178.*

**ТКАЛПЧ Сергій Терентійович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Копані Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, хлібороб. Заарештований 11 лютого 1921 року, 15 лютого 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: переховував бандитів-махновців. Запорізьким губревтрибуналом 17 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 178.*

**ТКАЧ Григорій Михайлович**, 1902 р. народження, нар. і проживав у с. Жеребець (нині с. Кірове) Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, хлібороб-одноосібник. Заарештований 4 серпня 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер – не бажав служити в радянській міліції. Олександрівським губернським ревтрибуналом 16 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 490.*

**ТКАЧЕНКО Данило Зіновійович**, 1889 р. народження, нар. і проживав у с. Іванівна Токмацького р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 14 липня 1921 року. Звинувачення: агітував проти радянської влади. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1392.*

**ТКАЧУК Андрій Якович**, 1905 р. народження, с. Ляшковиці (стара назва)

Кам'янець-Подільського району Хмельницької області, українець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Тимчасово ніде не працював. Заарештований 9 березня 1932 року. Звинувачення: займався шпигунською діяльністю на користь Польщі. "Трійкою" при колегії ДПУ УСРР 5 грудня 1932 року засуджений до 5 років позбавлення волі як агент польської розвідки. Реабілітований у 1990 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11416.*

**ТКАЧУК Василь Якович**, 1908 р. народження, нар. і проживав у с. Ляшковиці (стара назва) Кам'янець-Подільського району Хмельницької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 19 липня 1932 року. Звинувачення: шпигунство на користь Польщі. "Трійкою" при колегії ДПУ УСРР 5 грудня 1932 року засуджений до 3 років висилки в Північний край Росії за шпигунство на користь Польщі. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1990 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11416.*

**ТОДОРОВ Федір Миколайович**, 1856 р. народження, нар. і проживав у с. Строганівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-одноосібник. 25 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд, заарештований 1 листопада 1921 року. Звинувачення: не сплачував продподаток, злісно підривав продовольчу політику радвлади. Запорізьким губревтрибуналом 4 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього майна умовно до сплати продподатку у двотижневий термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1839.*

**ТОКАРЄВ Панас Матвійович**, 1868 р. народження, нар. і проживав у с. Комишуватка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. 13 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлади, ухилився від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом

21 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації всього майна умовно до сплати податку протягом 10 днів. Звільнений від покарання 8 квітня 1922 року з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1871.*

**ТОКАРЄВА Тетяна Хрисанфівна**, 1876 р. народження, нар. і проживала в с. Комишуватка Приморського р-ну Запорізької області, болгарка, освіта початкова, селянка-хлібороб. 13 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: не виконувала розпоряджень радвлдади, не сплачувала продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 21 жовтня 1921 року засуджена до конфіскації половини майна з позбавленням земельного наділу. Звільнена від покарання 8 квітня 1922 року з поверненням конфіскованого майна. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1871.*

**ТОКАЧІРОВ Мойсей Володимирович**, 1868 р. народження, нар. і проживав у м. Бердянську Запорізької області, єврей, освіта початкова. Тимчасово ніде не працював. Заарештований 17 червня 1921 року. Звинувачення: антирадянська агітація. Запорізьким губревтрибуналом 2 серпня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1074.*

**ТОЛОК Улян Григорович**, 1887 р. народження, с. Іванівка Кам'янсько-Дніпровського району Запорізької області, проживав у м. Запоріжжі, українець, освіта неповна середня. Завідуючий складським господарством комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 3 червня 1938 року. Звинувачення: створив шпигунсько-диверсійну групу на користь Німеччини. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 6 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу як агент німецької розвідки, котрий створив шпигунсько-диверсійну групу і завербував для цієї мети 11 осіб. Вирок вико-

нано 9 жовтня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11421, 11422.*

**ТОМАН Вальдемар Генріхович**, 1883 р. народження, с. Кранка Дубенської волості Фрідріхштадтського повіту Курляндської губернії, Латвія (так у кр. справі), латиш, освіта початкова. Проживав у смт Кирилівка Якимівського району Запорізької області. Агент по закупках продтоварів курорту "Кирилівка". Заарештований 10 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив розвідувальну роботу на користь ворожої держави. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "агент латвійської розвідки". Вирок виконано 27 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11195.*

**ТОМАРОВИЧ Григорій Степанович**, 1869 р. народження, м. Борисів Мінської обл. (Білорусь), білорус, освіта вища. Проживав у м. Запоріжжі. Начальник пошти м. Олександрівська. Заарештований 21 грудня 1920 року. Звинувачення: виказав білим співробітника кримінально-розшукового відділу м. Олександрівська. Олександрівським губревтрибуналом 29 грудня 1920 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1920 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 19.*

**ТОМИЛО (ТАМІЛО) Володимир Гаврилович**, 1894 р. народження, нар. і проживав у с. Новоскелювате (нині с. Скелювате) Токмацького р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 8 травня 1921 року, 11 серпня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: контрреволюціонер – служив в армії Махна. Запорізьким губревтрибуналом 25 вересня 1922 року справу припинено за недоведенням злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 937.*

**ТОМИЛО Ольга Миколаївна**, 1900 р. народження, м. Кременчук Полтавської області, українка, освіта початкова. Проживала в м. Запоріжжі, домогосподарка. Заарештована 11 вересня 1937 року. Звинувачення: дружина ворога народу. Особливою нарадою при НКВС СРСР 5 листопада 1937 року засуджена до 8 років позбавлення волі як член сім'ї зрадника батьківщини. Реабілітована у 1956 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11399.*

**ТОПОРКО Дмитро Іванович**, 1903 р. народження, нар. і проживав у с. Жеребець (нині с Кірове) Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 13 лютого 1921 року. Звинувачення: активний учасник махновського загону. Запорізьким губревтрибуналом 22 листопада 1922 року справу припинено у зв'язку з убивством звинувачуваного у серпні 1921 року. Вбивці не встановлені. Реабілітований у 1991 р.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 254.*

**ТОПУЗОВ Георгій Костянтинович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. 5 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлдади, злісний неплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 14 жовтня 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі з конфіскацією частини майна умовно до сплати податку у двотижневий термін. Верховним Трибуналом УСРР 8 квітня 1922 року звільнений від покарання з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1870.*

**ТОПУЗОВ Іван Костянтинович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-хлібороб. 13 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлдади, ухилився від сплати прод-

податку. Запорізьким губревтрибуналом 14 жовтня 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі з частковою конфіскацією майна умовно до сплати продподатку у двотижневий термін. Верховним Трибуналом УСРР звільнений від покарання 8 квітня 1922 року з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1870.*

**ТОРУБАЛКО Іван Макарович**, 1871 р. народження, нар. і проживав у с-щі Стульневе Чернігівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-односібник. Заарештований не пізніше 7 грудня 1921 року, 14 грудня 1921 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: приховував зерно від радянської влади. Постанови Запорізького губревтрибуналу у справі немає. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1941.*

**ТОРЯНСЬКИЙ Костянтин Михайлович**, 1902 р. народження, нар. і проживав у м. Запоріжжі, українець, освіта початкова. Слюсар Катерининських майстерень в м. Запоріжжі. Заарештований 17 грудня 1920 року, з 25 грудня 1920 року перебував на підписці про невіїзд. Звинувачення: не здав органам влади револьвер. Олександрівським губревтрибуналом 21 січня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі. З врахуванням амністії термін покарання скорочено до двох років ув'язнення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 29.*

**ТРАВЕЛЄВ Георгій Михайлович**, 1875 р. народження, місце народження не встановлено, українець, освіта середня. Проживав у м. Запоріжжі. Протоіерей Покровської церкви в м. Запоріжжі. Заарештований 26 квітня 1922 року. Звинувачення: намагався приховати від радянської влади церковні цінності. Запорізьким губревтрибуналом 28 вересня 1922 року справу припинено за недоведенням звинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 890.*

**ТРАВНЕСВ Георгій Михайлович**, 1875 р. народження, місце народження і національність не встановлені, освіта середня. Проживав у м. Олександрівську (нині м. Запоріжжя). Священик. Заарештований 12 жовтня 1921 року. Звинувачення: втікав у Крим до білогвардійців. Олександрівським губернським ревтрибуналом 16 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 513.*

**ТРАВНІКОВ Михайло Федорович**, 1860 р. народження, нар. і проживав у с. Терпіння Мелітопольського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 12 квітня 1921 року. Звинувачення: не здав радянській владі гвинтівку, яку приховував у себе вдома. Запорізьким губревтрибуналом 19 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1474.*

**ТРАЧ-ПАСТУХ Броніслав Миколайович**, 1907 р. народження, с. Климівці (стара назва) Городоцького району Хмельницької області, поляк, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Слюсар прокатного цеху комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 29 січня 1938 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 березня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник польської шпигунсько-диверсійної організації в Запоріжжі". Вирок виконано 13 квітня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11251.*

**ТРЕТИНА Андрій Касянович**, 1858 р. народження, нар. і проживав у с. Новомиколаївка Гуляйпільського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-одноосібник. Арешт не застосовувався. Звинувачення: не сплачував продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 5 грудня 1921 року зобов'язаний негайно внести продподаток в подвійному розмірі. 8 квітня 1922 року

справу припинено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1182.*

**ТРЕТЯК Іван Євдокимович**, 1877 р. народження, нар. і проживав у с. Петро-Свистунове Вільнянського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 24 квітня 1921 року, 6 травня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: участь у роззброєнні червоноармійців. Запорізьким губревтрибуналом 6 червня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 277.*

**ТРЕТЯКОВ Василь Кіндратович**, 1892 р. народження, нар. і проживав в с. Горіле (нині с. Азовське) Якимівського району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 7 жовтня 1929 року. Звинувачення: контрреволюційна агітація проти заходів радвлади на селі з метою підірвати її могутність. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 15 грудня 1929 року засуджений до 3 років висилки в Північний край за антирадянську агітацію серед односельчан. Реабілітований у 1999 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11298.*

**ТРОЙБ Фріда Марківна**, 1900 р. народження, м. Рівне Рівненської області, єврейка, освіта середня. Проживала в м. Запоріжжі, домогосподарка. Заарештована 27 вересня 1937 року. Звинувачення: підозрювалася у зв'язках з польською розвідкою. Особливою нарадою при НКВС СРСР 10 грудня 1937 року засуджена до 10 років позбавлення волі як антирадянська особа. Реабілітована у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11242.*

**ТРОП Георгій Станіславович**, 1897 р. народження, с. Стиврамежи Ризького повіту, Латвія (так у кр. справі), латиш, освіта вища. Проживав у м. Запоріжжі. Інспектор електроконтролю енергозбуту "Дніпроенерго".

Заарештований 3 грудня 1937 року. Звинувачення: учасник контрреволюційної шпигунської і підривної організації на користь Латвії. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 січня 1938 року засуджений до розстрілу як агент латвійської розвідки. Вирок виконано 25 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11345.*

**ТРОЯН Василь Романович**, 1879 р. народження, смт Михайлівка, проживав у с. Садове Михайлівського району Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 28 жовтня 1929 року. Звинувачення: вів серед селян агітацію проти здійснення радянською владою кампаній на селі. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 18 січня 1930 року засуджений до 3 років вислання в Північний край як соціально небезпечну особу за своєю контрреволюційною діяльністю. Реабілітований у 1996 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11316.*

**ТУПОЗЛІЄВ Іван Степанович**, 1876 р. народження, нар. і проживав у с. Перша Миколаївка (нині с. Миколаївка) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: запеклий ворог радянської влади, співробітничав з білогвардійцями. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року позбавлений земельного наділу з конфіскацією рухомого майна умовно до сплати продподатку в 10-денний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1848.*

**ТУРЕВИЧ Володимир Іванович**, 1902 р. народження, с. Маськівці Слоніського району Гродненської області (Білорусія), білорус, освіта початкова. Проживав у с. Петерсгаген (нині с. Кутузівка) Токмацького району Запорізької області. Рядовий колгоспник к-спу ім. 17 партз'їзду. Заарештований 15 грудня 1937 року Звинувачення: підозрюється в шпигунстві на користь

Польщі. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу за "контрреволюційну пропаганду, спрямовану проти існуючого в СРСР державного ладу". Вирок виконано 15 квітня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11337.*

**ТУРЛАКОВ Дмитро Феодосійович**, 1882 р. народження, нар. і проживав у с. Перша Миколаївка (нині с. Миколаївка) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль-експлуататор, злісний противник радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року позбавлений земельного наділу з конфіскацією рухомого майна умовно до сплати продподатку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1848.*

**ТУРЛАКОВ Іван Ілліч**, 1856 р. народження, нар. і проживав у с. Перша Миколаївка (нині с. Миколаївка) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, хлібороб на власній землі. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль-експлуататор, злісний ворог радянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року позбавлений земельного наділу з конфіскацією рухомого майна умовно до сплати продподатку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1848.*

**ТУРЛАКОВ Іван Трохимович**, 1888 р. народження, нар. і проживав у с. Перша Миколаївка (нині с. Миколаївка) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: злісно не сплачував радянській владі продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року позбавлений земельного наділу з конфіскацією рухомого майна умовно до сплати продовольчого податку



протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1848.*

**ТУРЛАКОВ Петро Георгійович**, 1901 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 14 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, експлуататор, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна з позбавленням земельного наділу умовно до сплати продподатку протягом 12 днів. Запорізьким губревтрибуналом звільнений від покарання 25 квітня 1922 року з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1872.*

**ТУРНІЦ Василь Степанович**, 1884 р. народження, нар. і проживав у с. Преслав Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. 18 жовтня 1921 року відібрана підписка про невийзд. Звинувачення: сприяв невиконанню селянами продподатку, не виконував розпоряджень радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 26 жовтня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1833.*

**ТУШЕВСЬКИЙ Людвіг Титусович**, 1903 р. народження, с. Костянтинівка Великолепетиського району Херсонської області, поляк, освіта середня. Проживав у м. Запоріжжі. Виконроб монтажно-технічного цеху комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 10 травня 1938 року. Звинувачення: займався контрреволюційною націоналістичною діяльністю на користь Польщі. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 30 вересня 1938 року засуджений до розстрілу як "агент польської розвідки з 1927 року". Вирок виконано 1 листопада 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11381.*

**ТЯГЛИЙ Тихон Васильович**, 1901 р. народження, смт Комишуваха, проживав у с. Тарасівка Оріхівського району Запорізької області, українець, малограмотний. Рядовий колгоспник к-спу "Тарасівський". Заарештований 14 березня 1933 року. Звинувачення: учасник контрреволюційної повстанської організації. "Трійкою" при колегії ДПУ УСРР 9–11 квітня 1933 року засуджений до 5 років концтаборів за контрреволюційну роботу. Цією ж "трійкою" 9 червня 1934 року звільнений з ув'язнення в зв'язку з хворобою. Загинув на фронті Великої Вітчизняної війни. Реабілітований у 1956 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11327.*

## У

**УВАРОВА Варвара Панасівна**, 1902 р. народження, с. Велика Знам'янка Кам'янсько-Дніпровського району Запорізької області, проживала в м. Запоріжжі, українка, освіта початкова, домогосподарка. Заарештована 11 вересня 1937 року. Звинувачення: дружина чоловіка, репресованого органами НКВС як троцькіста. Особливою нарадою при НКВС СРСР 16 грудня 1937 року засуджена до 5 років позбавлення волі як "член сім'ї зрадника батьківщини". Реабілітована у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11146.*

**УЗУНОВ Василь Еммануїлович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний. Хлібороб на власній землі. Заарештований 9 листопада 1921 року. Звинувачення: приховував залишки пшениці і ячменю від здачі комнезаму. Запорізьким губревтрибуналом 8 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1853.*

**УЗУНОВ Василь Мануйлович**, 1851 р. народження, нар. і проживав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-одноосібник.

Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркульський елемент, всіляко ухилявся від сплати державного продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 27 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації рухомого майна та позбавлення земельного наділу умовно до сплати податку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1835.*

**УЗУНОВ Михайло Федорович**, 1865 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-хлібороб. 5 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: не виконував розпоряджень радянської влади, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 16 жовтня 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу і конфіскації всього майна умовно до сплати податку протягом 10 днів. Верховним Трибуналом УСРР 8 квітня 1922 року від покарання звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1869.*

**УЗУНОВ Петро Христофорович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. 5 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: противник радвлади, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 14 жовтня 1921 року засуджений до 6 років позбавлення волі з вилученням земельного наділу. Верховним Трибуналом УСРР 8 квітня 1922 року звільнений від покарання з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1870.*

**УЛОВИЧ Микола Петрович**, 1872 р. народження, с. Рованці Луцького р-ну Волинської області, українець, освіта вища. Проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області. Священик Успенської церкви в м. Великий Токмак. Заарештований

9 травня 1922 року. Звинувачення: контрреволюціонер – зустрів Врангеля молитвою. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 955.*

**УНГЕР Генріх Данилович**, 1865 р. народження, нар. і проживав у с. Лісне (нині в межах с. Владівка) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта неповна середня, селянин-одноосібник. Заарештований 14 червня 1921 року. Звинувачення: виказував червоноармійців білим. Запорізьким губревтрибуналом 20 липня 1922 року засуджений до розстрілу. Верховний трибунал замінив вирок на 5 років позбавлення волі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1789.*

**УНГЕР Іван Іванович**, 1910 р. народження, с. Варварівка (нині приєднане до с. Миколай-Поле) Запорізького району Запорізької області, проживав у с. Верхня Хортиця (нині в межах м. Запоріжжя), німець, освіта початкова. Завідуючий розрахунковим відділом заводу ковкого чавуну в с. Верхня Хортиця. Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив організаційну контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 січня 1938 року засуджений до розстрілу як учасник німецької контрреволюційної повстансько-диверсійної організації, ліквідованої в Запорізькому районі. Вирок виконано 26 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11358, 11359.*

**УНРУ Зуза Давидівна**, 1904 р. народження, с. Ротфронт (нині с. Владівка) Чернігівського району, проживала в м. Токмаку того ж району Запорізької області, німкеня, освіта початкова. Санітарка поліклініки в м. Токмаку. Заарештована 10 листопада 1937 року. Звинувачення: дружина члена контрреволюційної фашистсько-диверсійної шпигунської організації. Особли-

вою нарадою при НКВС СРСР 16 грудня 1937 року засуджена до 5 років позбавлення волі як член сім'ї зрадника батьківщини. Реабілітована у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11156.*

**УСАЧОВ Іван Іванович**, 1903 р. народження, нар. і проживав у с. Кам'янське Мелітопольського р-ну Запорізької області, росіянин, малограмотний, одноосібник. Заарештований 22 лютого 1921 року. Звинувачення: служив в армії Махна. Олександрівським губревтрибуналом 24 квітня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі. З врахуванням амністії термін покарання скорочено на третину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1452.*

**УСИК Микола Якович**, 1898 р. народження, нар. і проживав у м. Молочанську Токмацького району Запорізької області, українець, освіта неповна середня. Слюсар Молочанської артілі "Технік". Заарештований 2 листопада 1937 року. Звинувачення: учасник контрреволюційної організації. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник контрреволюційної німецької організації". Вирок виконано 2 березня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11189.*

**УШЕРЕНКО Алла Зіновіївна**, 1902 р. народження, м. Донецьк, єврейка, освіта початкова. Проживала в м. Запоріжжі. Заступник завідуючого магазином водників № 2 Дніпробуду. Заарештована 28 січня 1938 року. Звинувачення: на підставі наказу НКВС СРСР від 15.VIII.1937 р. сім'я засудженого підлягає репресії. Особливою нарадою при НКВС СРСР 10 липня 1938 року засуджена до 5 років позбавлення волі як член сім'ї зрадника батьківщини. Реабілітована у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11178.*

**УШКВАРКА Опанас** (по-батькові не встановлено), 1852 р. народження, нар. і про-

живав у с. Велика Знам'янка Кам'янсько-Дніпровського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-одноосібник. 6 липня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: поширював провокаційні чутки, агітував проти сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 16 жовтня 1921 року засуджений до 3 місяців примусових робіт умовно. Верховним Трибуналом при ВЦВК 20 лютого 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 2017.*

## Ф

**ФАБРИС Володимир Петрович**, 1889 р. народження, нар. і проживав у с. Наталівка Запорізького району Запорізької області, італієць, малограмотний. Каменяр Мокрянського кар'єроуправління в м. Запоріжжі. Заарештований 18 лютого 1938 року. Звинувачення: шпигунська діяльність на користь Італії та підготовка диверсій. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 5 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу за шпигунську діяльність на користь Італії. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11394.*

**ФАЙТ Антоній Михайлович**, 1892 р. народження, м. Коростишів того ж р-ну Житомирської області, росіянин, освіта початкова, кандидат у члени КП(б)У. Проживав у с. Пришиб (нині в межах м. Молочанська) Токмацького р-ну Запорізької області. Секретар комуністичного осередку в с. Пришиб і член "повіттрійки". Заарештований 27 грудня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 18 липня 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1797.*

**ФАСТ Абрам Давидович**, 1888 р. народження, с. Фірстенвердер (нині с Балко-

ве), проживав у м. Молочанську Токмацького району Запорізької області, німець, освіта початкова. Завідуючий майстернею Молочанського господарчого промкомбінату. Заарештований 17 жовтня 1937 року. Звинувачення: учасник контрреволюційної організації. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 22 грудня 1937 року засуджений до розстрілу як "член ліквідованої німецької фашистської повстанської організації". Вирок виконано 5 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11215.*

**ФАСТ Абрам Корнілович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Микільське (стара назва) Богданівської сільради Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта не встановлена, селянин-одноосібник. Заарештований 16 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, не сплачував продподаток. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1916.*

**ФАСТ Гергард Ісакович**, 1861 р. народження, нар. і проживав у с. Хлібне (стара назва) Богданівської сільради Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта середня, селянин-хлібороб. Заарештований 19 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, приховував хліб, ухилявся від сплати продподатків. Запорізьким губревтрибуналом 19 жовтня 1921 року засуджений до 2 років позбавлення волі. 8 квітня 1922 року з невідомих причин справу припинено, від покарання звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1973.*

**ФАСТ Корній Корнійович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у с. Хлібне (стара назва) Богданівської сільради Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 19 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, свідомо не сплачував радвладі продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 20 жовтня

1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі, 8 квітня 1922 року з невідомих причин справу припинено, з-під варті звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1970.*

**ФАСТ Франц Гергардович**, 1871 р. народження, нар. і проживав у с. Клинове (стара назва) Богданівської сільради Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 18 листопада 1921 року, 21 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлadı, не сплачував продподатків. Запорізьким губревтрибуналом 20 листопада 1921 року засуджений до 2 років позбавлення волі, 8 квітня 1922 року з невідомих причин справу припинено, від покарання звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1980.*

**ФАТЮХА Федір Артемович**, 1874 р. народження, нар. і проживав на хут. Оленівський (нині його немає) Білогір'ївської сільради Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. 11 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 29 жовтня 1921 року справу розглянуто. Зміст вироку не встановлений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1178.*

**ФЕДОРЕНКО Степан Варфоломійович**, 1871 р. народження, с. Мозоліївка Глобинського р-ну Полтавської області, українець, малограмотний. Проживав у с. Кизляр (нині в межах м. Мелітополя) Запорізької області. Ніде не працював через хворобу. Заарештований 28 березня 1921 року. Звинувачення: займався контрреволюційною діяльністю. Олександрівським губревтрибуналом 19 квітня 1921 року справу припинено, з-під варті звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1321.*

**ФЕДОРЕНКО Тимофій Михайлович**, 1856 р. народження, нар. і проживав у с. Цареводарівка (нині с. Ботієве) Приазовського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, хлібороб на власній землі. 22 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: куркуль, злісний ворог радянської влади, не бажав сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 11 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна та позбавлення земельного наділу умовно до сплати продподатку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1844.*

**ФЕДОТОВА Наталія Тимофіївна**, 1894 р. народження, с. Довге Должанського р-ну Орловської області (Росія), росіянка, малограмотна. Проживала в с-щі Трудове Мелітопольського р-ну Запорізької області, домогосподарка. Заарештована 21 грудня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 14 лютого 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітована у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1767.*

**ФЕДОТЬЄВ Григорій Леонтійович**, 1887 р. народження, с. Благовіщенка Кам'янсько-Дніпровського р-ну, проживав у с. Велика Білозерка того ж р-ну Запорізької області, росіянин, освіта початкова. Машиніст млина в с. Велика Білозерка. Заарештований 14 лютого 1921 року, 12 березня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: непокоря радянській владі. Запорізьким губревтрибуналом 29 березня 1921 року справу припинено за дріб'язковістю складу злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1245.*

**ФЕЙСТ Пилип Іванович**, 1886 р. народження, с. Сергіївка Новомиколаївського району Запорізької області, проживав у м. Запоріжжі, німець, освіта початкова. Столяр Запорізького заводу "Комунар". Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення:

проводив організаційну контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник німецької контрреволюційної повстанської диверсійної організації". Вирок виконано 3 лютого 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11257, 11258.*

**ФІЛАНОВА-НЕЧИТАЙЛО Ольга Омелянівна**, 1904 р. народження, м. Новогеоргіївськ Харківської області (так у кр. справі), українка, освіта середня. Проживала в с. Інзівка Приморського району Запорізької області, домогосподарка. Заарештована 20 листопада 1937 року. Звинувачення: співучасниця контрреволюційної діяльності чоловіка, засудженого органами НКВС до розстрілу. Особливою нарадою при НКВС СРСР 16 грудня 1937 року засуджена до 8 років позбавлення волі як член сім'ї зрадника батьківщини. Реабілітована у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11155.*

**ФІЛАТОВ Іван Опанасович**, рік та місце народження не встановлені, освіта середня. Проживав у смт Нововасилівка Приазовського р-ну Запорізької області. Учитель 2-ї трудової школи в смт Нововасилівка. Заарештований 15 травня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1509.*

**ФІЛОНЕНКО Артем Платонович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Піщане (нині його немає) Мелітопольського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Голова сільської ради в с. Піщаному. Заарештований не пізніше 20 жовтня 1922 року. Звинувачення: саботував виконання продподатку, подав заяву про звільнення. Запорізьким губревтрибуналом 20 листопада 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 2027.*

**ФІТЕРЕР Євген Йосипович**, 1894 р. народження, с. Дудникове Запорізького району (так у кр. справі), проживав у м. Запоріжжі, німець, освіта середня. Старший диспетчер Запорізького заводу "Комунар". Заарештований 22 листопада 1936 року. Звинувачення: активно проводив контрреволюційну націоналістичну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 жовтня 1937 року засуджений до розстрілу як "учасник контрреволюційної шкідницької німецької організації в промисловості м. Запоріжжя". Вирок виконано 26 жовтня 1937 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11373-11378.*

**ФІШЕР Франц Йосипович**, 1880 р. народження, нар. і проживав в с. Новогорівка Такмацького району Запорізької області, німець, малограмотний, селянин-односібник. Заарештований 7 жовтня 1929 року. Звинувачення: агітація проти радянської влади та хлібоздачі. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 15 грудня 1929 року засуджений до 3 років ув'язнення в концтаборі за агітацію проти заходів радвлади і заклики до селян не вивозити хліб. Реабілітований у 1999 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11291.*

**ФЛАМІНГ Генріх Йоганнович**, 1854 р. народження, нар. і проживав у с. Царицине (нині його немає) Приазовського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 26 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, не сплачував продподаток, приховував хліб. Запорізьким губревтрибуналом 27 жовтня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі умовно з конфіскацією половини всього майна. 8 квітня 1922 року з невідомих причин справу припинено з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1975.*

**ФОКІН Дмитро Кирилович**, 1895 р. народження, нар. і проживав у с. Жеребець

(нині с. Кірове) Оріхівського р-ну Запорізької області, росіянин, неписьменний, хлібороб. Заарештований 14 березня 1921 року. Звинувачення: служба у Махна і Чалого. Запорізьким губревтрибуналом 4 травня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 200.*

**ФОМЕНКО Наум Панасович**, 1889 р. народження, нар. і проживав на хут. Веселий (нині його немає) Тернуватської сільради Новомиколаївського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. 19 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 21 жовтня 1921 року зобов'язаний у семиденний термін сплатити податок під загрозою конфіскації майна в подвійному розмірі суми податку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1176.*

**ФОСТЯК Григорій Андрійович**, 1892 р. народження, с. Замістя Перемишлянського (нині Пшемишлянського) повіту, Польща, українець, освіта початкова. Проживав у м. Мелітополі Запорізької області. Завідуючий столярною майстернею Мелітопольського педінституту. Заарештований 15 грудня 1937 року. Звинувачення: займався контрреволюційною націоналістичною пропагандою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 січня 1938 року засуджений до розстрілу за вихваляння державного ладу в Польщі. Вирок виконано 28 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11379.*

**ФОТ Яків Францович**, 1862 р. народження, нар. і проживав у с. Корнилівка (нині с. Хмельницьке) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 20 жовтня 1921 року, 21 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: кур-

куль, не виконував розпоряджень радянської влади, не сплачував продподатки. Запорізьким губревтрибуналом 30 жовтня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі і конфіскації половини всього майна. 8 квітня 1922 року з невідомих причин справу припинено, з-під варті звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1974.*



**ФРЕЄР Емілія**

**Християнівна**, 1893 р. народження, с. Пришиб (нині в межах м. Молочанська) Токмацького району, проживала в с. Альтонау (нині с. Травневе) Мелітопольського району Запорізької області, німкеня, малограмотна, перебувала на утриманні сестри. Заарештована 8 липня 1941 року. Звинувачення: антирадянська агітація. Особливою нарадою при НКВС СРСР засуджена до 8 років позбавлення волі за антирадянську агітацію. Реабілітована у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11391.*

**ФРЕЖЕВ Іван Федорович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Цареводарівка (нині с. Богієве) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта не встановлена, хлібороб на власній землі. Не пізніше 4 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: куркуль, злісний ворог радянської влади, не бажав сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року справу передано на розгляд Цареводарівської податкової комісії. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1844.*

**ФРЕЗЕ Корній Петрович**, 1882 р. народження, нар. і проживав у с. Верхня Хортиця (нині в межах м. Запоріжжя), німець, малограмотний. Касир колгоспу ім. Косіора

в с. Верхня Хортиця. Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив організовану контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 січня 1938 року засуджений до розстрілу як учасник німецької контрреволюційної повстанської і диверсійної організації, ліквідованої в Запорізькому районі. Вирок виконано 26 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11358.*

**ФРІЗЕН Абрам Якович**, 1894 р. народження, нар. і проживав у с. Лісне (нині його немає) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 28 липня 1921 року. Звинувачення: саботаж. Запорізьким губревтрибуналом 25 липня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1816.*

**ФРІЗЕН Іван Іванович**, 1903 р. народження, нар. і проживав у с. Микільське (стара назва) Богданівської сільради Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 25 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 26 жовтня 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі. Верховний Трибунал ВУЦВК вирок затвердив, зобов'язавши сплатити податок протягом місяця. Запорізьким губревтрибуналом з невідомих причин 8 квітня 1922 року справу припинено, з-під варті звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1971.*

**ФРОЛОВ Георгій Іванович**, рік народження не встановлений, нар. на хут. Княжий Стародубського повіту Чернігівської губернії (за старим адмін.-територ. поділом), українець, малограмотний. Проживав у с. Скельки Василівського р-ну Запорізької області, одноосібник. Заарештований не пізніше 20 грудня 1920 року. Звинувачення: займався шпигунством на користь білої армії. Запорізьким

губревтрибуналом 29 листопада 1921 року справу припинено за недоведенням злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1467.*

**ФУКС Олександр Йосипович**, 1910 р. народження, хут. Маріагейм (нині с. Молодіжне) Михайлівського району Запорізької області, проживав у м. Запоріжжі, німець, освіта неповна середня. Студент Запорізького авіаційного технікуму. Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив організаційну контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник німецької контрреволюційної повстанської диверсійної організації". Вирок виконано 3 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11257, 11258.*

**ФУРСА Данило Микитович**, 1860 р. народження, нар. і проживав у смт Андріївка Бердянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-односібник. 22 листопада 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: порушник діючого закону радянської влади про оподаткування, приховував тварин та збіжжя. Запорізьким губревтрибуналом 27 листопада 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1896.*

**ФУРСОВА Євдокія Федорівна**, 1902 р. народження, нар. і проживала в с. Тимошівка Михайлівського р-ну Запорізької області, українка, малограмотна. Працювала в господарстві батьків. Заарештована 22 березня 1921 року. Звинувачення: активна учасниця махновського руху. Запорізьким губревтрибуналом 18 квітня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину, з-під варті звільнена. Реабілітована у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1478.*

## Х

**ХАДЖІКОВ Георгій Георгійович**, 1845 р. народження, нар. і проживав у с. Цареводарівка (нині с. Ботієве) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, хлібороб на власній землі. 22 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркуль, злісний ворог радянської влади, не бажав сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 11 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна та позбавлення земельного наділу умовно до сплати продподатку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1844.*

**ХАДЖІКОВ Дмитро Іванович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у с. Цареводарівка (нині с. Ботієве) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. 7 листопада 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркуль, злісний ворог радянської влади, не бажав сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 11 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна та позбавлення земельного наділу умовно до сплати продподатку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1844.*

**ХАДЖІКОВ Дмитро Федорович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Цареводарівка (нині с. Ботієве) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта не встановлена, хлібороб на власній землі. 4 листопада 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркуль, злісний ворог радянської влади, не бажав сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року справу передано на розгляд Цареводарівської податкової комісії. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1844.*



**ХАДЖИКОВ Костянтин Федорович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Цареводарівка (нині с. Ботієве) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта не встановлена, хлібороб на власній землі. 4 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: куркуль, злісний ворог радянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року справу передано на розгляд Цареводарівської податкової комісії. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1844.*

**ХАДЖИКОВ Степан Пилипович**, 1888 р. народження, нар. і проживав у с. Цареводарівка (нині с. Ботієве) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. 22 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: куркуль, співробітничав з білогвардійцями, не бажав сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 11 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна та позбавлення земельного наділу умовно до сплати продподатку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1844.*

**ХАДЖИ-ОГЛИ Іван Андрійович**, 1867 р. народження, нар. і проживав у с. Гюнівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-односібник. 10 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: невиконання законів радвлдади щодо продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 12 листопада 1921 року засуджений до 3 років примусових робіт з конфіскацією землі і майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1892.*

**ХАЙЛО Максим Германович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у с. Семенівка Пологівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, односібник. Застосування заходів обмеження волі не вста-

новлено. Звинувачення: злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 15 жовтня 1921 року засуджений до 6 місяців позбавлення волі і конфіскації майна. Звільнений з ув'язнення 8 квітня 1922 року. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1174.*

**ХАНКІН Абрам Йосипович**, 1901 р. народження, м. Херсон, єврей, освіта середня. Проживав у м. Запоріжжі. Діловод Олександрівської продовольчої комісії. 27 грудня 1920 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: зневажливо поставився до вимог Олександрійського губрозшуку. Олександрівським губревтрибуналом 29 грудня 1920 року засуджений до 2 тижнів арешту. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 26.*

**ХАНКІН Йосип Борисович**, 1875 р. народження, м. Херсон, єврей, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Тимчасово ніде не працював. 27 грудня 1920 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: зневажливо ставився до вимог Олександрійського губрозшуку. Олександрівським губревтрибуналом 29 грудня 1920 року засуджений до 2 тижнів арешту. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 26.*

**ХАРІН Євтихій Максимович**, 1857 р. народження, нар. і проживав у с. Комишуватка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, селянин-хлібороб. 12 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлдади, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 21 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації всього майна умовно до сплати продподатку в десятиденний термін. Верховним Трибуналом УСРР 8 квітня 1922 року від покарання звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1871.*

**ХАРЧЕНКО Дмитро Федорович**, 1890 р. народження, нар. і проживав у смт Чернігівка того ж району Запорізької області, українець, малограмотний. Столяр комунгоспу Чернігівського РВК. Заарештований 14 березня 1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної повстанської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 1 квітня 1938 року засуджений до розстрілу за участь в контрреволюційній повстанській організації. Вирок виконано 7 червня 1938 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11366–11370.*

**ХАРЧЕНКО Йосип Андрійович**, 1869 р. народження, нар. і проживав у х. Семенівка (нині приєднаний до м. Пологи) Пологівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Примусові заходи обмеження волі не застосовувалися. Звинувачення: не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року зобов'язав у триденний термін сплатити податок у подвійному розмірі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1180.*

**ХИЖНЯК Єгор Сидорович**, 1868 р. народження, нар. і проживав у с. Петро-Свистунове Вільнянського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 24 квітня 1921 року, 6 травня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: роззброював червоноармійців. Запорізьким губревтрибуналом 6 червня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 277.*

**ХИЖНЯК Парфен Федорович**, 1902 р. народження, нар. і проживав у с. Балки Василівського району Запорізької області, українець, освіта початкова. Рядовий колгоспник к-спу ім. Будьонного в с. Балки. Заарештований 1 грудня 1937 року. Звинувачення:

колишній куркуль, агітував проти заходів радянської влади на селі. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 7 грудня 1937 року засуджений до 10 років позбавлення волі за "систематичну контрреволюційну повстанську агітацію". Реабілітований у 1989 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11415.*

**ХИЖНЯК Степан Калістратович**, 1898 р. народження, нар. і проживав у с. Петро-Свистунове Вільнянського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 22 квітня 1921 року, 6 травня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: служив у білій армії і в армії Махна. Запорізьким губревтрибуналом 27 липня 1921 року засуджений до 20 років позбавлення волі. Згідно з амністією термін покарання зменшений до 15 років. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 309.*

**ХИТРИК Олексій Іванович**, 1902 р. народження, нар. і проживав у смт Малокатеринівка Запорізького р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Робітник Олександрівської залізниці. Заарештований 11 грудня 1921 року, згодом відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: поширював антирадянські чутки. Запорізьким губревтрибуналом 5 січня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 723.*

**ХІБА Григорій Олександрович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у с. Більманка Куйбишевського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 9 травня 1921 року, 21 червня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: служив в армії Махна. Запорізьким губревтрибуналом 19 липня 1921 року справу припинено за недоведенням обвинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 337.*

**ХІМЧ Сидір Автономович**, 1904 р. народження, с. Мала Токмачка Оріхівського району Запорізької області, проживав у м. Запоріжжі, українець, освіта початкова, член ВКП(б). Завідуючий фактурною групою відділу збуту комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 15 грудня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 січня 1938 року засуджений до 10 років позбавлення волі за "активну контрреволюційну пропаганду". Реабілітований у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11384.*

**ХІНЄВ Георгій Юхимович**, 1896 р. народження, нар. і проживав у с. Богданівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-односібник. Заарештований 26 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний неплатник державного продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 5 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього майна та позбавлення земельного наділу. Верховним Трибуналом при ВУЦВК 21 листопада 1921 року справу повернено для повторного розгляду. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1837.*

**ХЛОПОВ Дмитро Галактіонович**, 1869 р. народження, нар. і проживав у с. Нижній Рогачик Верхньорогачицького р-ну Херсонської області, українець, неписьменний, одноосібник. Заарештований 1 жовтня 1921 року. Звинувачення: контрреволюційна агітація і підбурювання до повстання. Запорізьким губревтрибуналом 21 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1522.*

**ХМАРСЬКИЙ Іван Лаврентійович**, 1893 р. народження, с. Чубарівка Пологівського району Запорізької області, проживав у м. Запоріжжі, українець, освіта початкова, член ВКП(б). Машиніст транспортного цеху Запорізького коксохімзаводу. Заарешто-

ваний 25 березня 1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної організації, вів контрреволюційну націоналістичну агітацію. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 10 травня 1938 року засуджений до розстрілу як учасник ліквідованої контрреволюційної повстанської організації. Вирок виконано 14 червня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11282, 11283.*

**ХОТЯНОВИЧ Володимир Степанович**, 1886 р. народження, с. Євсєєвичі Новоградського р-ну Гродненської області (Білорусь), білорус, освіта початкова. Проживав в с. Рикове (стара назва) Генічеського р-ну Херсонської області. Працівник Генічеського райпродкому. Заарештований 26 березня 1921 року. Звинувачення: підтримував Махна. Запорізьким губревтрибуналом 26 травня 1921 року засуджений до 1,5 року суспільно-примусових робіт. У зв'язку з амністією 30 грудня 1921 року справу припинено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1091.*

**ХОТЯНОВИЧ Ольга Степанівна**, 1878 р. народження, с. Євсєєвичі Новоградського р-ну Гродненської області (Білорусь), білоруска, освіта неповна середня. Проживала в с. Рикове (стара назва) Генічеського р-ну Херсонської області, домогосподарка. Заарештована 26 березня 1921 року. Звинувачення: негативно висловлювалась про радянську владу. Запорізьким губревтрибуналом 26 травня 1921 року засуджена до 1 року примусових робіт умовно. 30 грудня 1921 року згідно з амністією справу припинено. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1091.*

**ХОХЛОВКІН Михайло Мойсейович**, 1884 р. народження, м. Мелітополь Запорізької області, проживав у м. Запоріжжі, єврей, освіта початкова. Завідуючий крамницею в м. Запоріжжі. Заарештований 28 вересня 1937 року. Звинувачення: підозрювався в шпигунстві на користь Японії. Особли-

вою нарадою при НКВС СРСР 16 січня 1938 року засуджений до 10 років позбавлення волі за "вихвалювання фашистського ладу в Японії". Помер в Івдельтаборі НКВС СРСР 8 листопада 1942 року. Реабілітований у 1989 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11414.*

**ХРИПКО Степан** (по батькові не встановлено), рік народження не встановлений, нар. і проживав в смт Томаківка того ж району Дніпропетровської області, українець, освіта не встановлена, селянин-одноосібник. Заарештований 8 лютого 1929 року. Звинувачення: член секти "трясунів", вів серед селянства антирадянську агітацію. Запорізьким окр. відділом ДПУ утримання під вартою замінено на підписку про невиїзд з постійного місця проживання, 4 березня 1929 року підписку скасовано, оскільки було встановлено, що до секти "трясунів" він не належав, а був членом іншої раціоналістичної секти. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11322.*

**ХРИСТИЯНПОЛЬ Павло Гнатович**, 1879 р. народження, с. (назва нерозбірлива) Первомайського р-ну Миколаївської області, українець, освіта вища. Проживав у смт Новомиколаївка того ж р-ну Запорізької області. Керівник Новомиколаївської церковної ради, священник. Заарештований 5 травня 1922 року, 9 травня 1922 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: агітував проти вилучення церковних цінностей та переховував їх. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1922 року справу припинено за недоведенням події злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1224.*

**ХРИСТОФОРОВ Семен Давидович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта не встановлена. Заарештований 9 червня 1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної повстанської націоналістичної болгарської організації. 5 лютого 1939 року помер в тю-

ремній лікарні, у зв'язку з цим справа проти нього припинена. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11395, 11396.*

**ХРИСТОВ Василь Іванович**, 1857 р. народження, нар. і проживав у с. Цареводарівка (нині с. Ботієве) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, малограмотний, хлібороб на власній землі. 22 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: куркуль, злісний ворог радянської влади, не бажав сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 11 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна та позбавлення земельного наділу умовно до сплати продподатку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1844.*

**ХУХРОВСЬКИЙ Володимир Дем'янович**, 1912 р. народження, с. Новопетрівка Нижньосірогозького району Херсонської області, поляк, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Слюсар прокатного цеху комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 20 липня 1938 року. Звинувачення: займався шпигунсько-диверсійною роботою на підприємстві. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 30 вересня 1938 року засуджений до 10 років позбавлення волі як учасник антирадянської націоналістичної організації". УНКВС по Запорізькій області 31 березня 1939 року справу припинено за недоведенням злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11132.*

## Ц

**ЦАНКОВ Федір Дмитрович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Степанівка Друга (нині приєднане до с. Богданівка) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 28 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд, заарештований 1 лис-

топада 1921 року. Звинувачення: злісний неплатник продподатку радянській владі. Запорізьким губревтрибуналом 10 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна умовно до сплати податку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1840.*

**ЦАРЕНКО Іон Логвинович**, 1857 р. народження, нар. і проживав у с. Нижні Торгаї Нижньосірогозького р-ну Херсонської області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований 25 січня 1922 року, 27 січня 1922 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: був учасником голодного бунту, де лунали заклики до повстання проти радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 27 серпня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1667.*

**ЦАРИННИЙ Микола Хомич**, 1901 р. народження, нар. і проживав у с. Чапаєвка Пологівського району Запорізької області, українець, освіта початкова. Черговий по станції "Роз'їзд 304 км" Сталінської залізниці. Заарештований 20 грудня 1937 року. Звинувачення: контрреволюційно налаштований, вів активну контрреволюційну троцькістську діяльність. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 26 грудня 1937 року засуджений до розстрілу за заклики до збройного повалення радянської влади та терористичні наміри щодо окремих комуністів. Вирок виконано 30 грудня 1937 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11402.*

**ЦВИГУН Василь Михайлович**, 1897 р. народження, с. Сергіївка Апостолівського району Дніпропетровської області, українець, освіта не встановлена, член ВКП(б). Проживав у с. Коларівка Приморського району Запорізької області. Завідуючий загальним відділом Коларівського РВК. Заарештований 6 червня 1938 року. Звинувачення: систематично проводив контрреволюційну пропаганду проти існуючого ладу.

Коларівським РВ НКВС 6 квітня 1939 року справу припинено за недоведенням пред'явленого обвинувачення. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11395, 11396.*

**ЦВІККІ Оскар Юлійович**, 1911 р. народження, с. Веселе (стара назва) Каховського району Херсонської області, німець, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Вантажник Запорізької міської бази Харчоторгу № 2. Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив організаційну контрреволюційну роботу. Верховним судом СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник німецької контрреволюційної повстанської диверсійної організації". Вирок виконано 3 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11257, 11258.*

**ЦВІТАНСЬКИЙ Василь Дмитрович**, 1886 р. народження, нар. і проживав у с. Перша Миколаївка (нині с. Миколаївка) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль-експлуататор, злісний ворог радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року позбавлений земельного наділу з конфіскацією всього рухомого майна умовно до сплати продподатку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1848.*

**ЦВІТАНСЬКИЙ Гаврило Дмитрович**, 1887 р. народження, нар. і проживав у с. Перша Миколаївка (нині с. Миколаївка) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль і злісний елемент робітничо-селянської влади. Запорізьким

губревтрибуналом 17 листопада 1921 року позбавлений земельного наділу з конфіскацією всього рухомого майна умовно до сплати продовольчого податку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1848.*

**ЦИБА Микола Дмитрович**, 1872 р. народження, нар. і проживав у м. Гуляйполі того ж р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-хлібороб. Дата арешту не встановлена. Звинувачення: агітував проти радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 5 жовтня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1211.*

**ЦУРКАНЕНКО Гнат Дем'янович**, 1875 р. народження, нар. і проживав у с. Дмитрівка Приазовського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. 28 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд, заарештований 3 листопада 1921 року. Звинувачення: ворог робітничо-селянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 10 листопада 1921 року засуджений до конфіскації половини рухомого майна та земельного наділу. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1842.*

## Ч

**ЧАСНИК (ЧЕСНОК) Іван Панасович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 17 грудня 1930 року. Звинувачення: учасник бунту селян проти хлібозаготівель. Бердянським РВ ДПУ 22 грудня 1930 року звинувачення змінене на антирадянську агітацію і арешт замінений на підписку про невіїзд з с. Борисівка. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

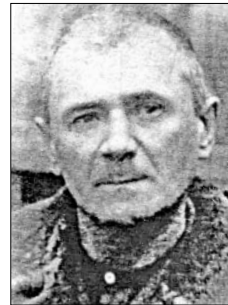
*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*

**ЧАСНИК (ЧЕСНОК) Никифор Панасович**, 1863 р. народження, нар. і проживав у с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 17 грудня 1930 року. Звинувачення: учасник бунту селян проти хлібозаготівель. Бердянським РВ ДПУ 22 грудня 1930 року звинувачення змінене на антирадянську агітацію і арешт замінений на підписку про невіїзд з с. Борисівка. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*

**ЧАУС Андрій Юхимович**, 1892 р. народження, нар. і проживав у с. Тимошівка Михайлівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний. Хлібороб на власній землі. Заарештований 9 вересня 1920 року. Звинувачення: шпигун, мав намір перейти лінію фронту до білих. Олександрівським губревтрибуналом 17 грудня 1920 року справу припинено за недостатністю доказів звинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 8.*



**ЧЕБАНОВ Костянтин Андрійович**, 1892 р. народження, м. Одеса, росіянин, освіта вища. Проживав у м. Запоріжжі. Головний інженер житлового управління Запорізького міськкомунгоспу. Заарештований 14 липня

1938 року. Звинувачення: був учасником контрреволюційної шпигунсько-диверсійної організації, яка вела боротьбу проти радянської влади. Особливою нарадою при НКВС СРСР 17 жовтня 1939 року засуджений до 8 років позбавлення волі за участь в контрреволюційній організації. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11371.*

**ЧЕБАНОВ Микола Іванович**, 1877 р. народження, нар. і проживав у с. Перша Миколаївка (нині с. Миколаївка) Приазовського

р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 23 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, ворог радянської влади, злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 17 листопада 1921 року позбавлений земельного наділу з конфіскацією рухомого майна умовно до сплати продподатку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1848.*

**ЧЕБУКІН (ЧИБУКІН) Іван Пантелеймонович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у смт Нижні Сірогози того ж р-ну Херсонської області, росіянин, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 24 травня 1921 року. Звинувачення: виказував білим сім'ї червоноармійців. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада 1921 року справу припинено за недоведенням складу злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1511.*

**ЧЕБУКІН (ЧИБУКІН) Пантелеймон Євдокимович**, 1867 р. народження, с. Нижні Сірогози, проживав у с. Верхні Сірогози Нижньосірогозького р-ну Херсонської області, росіянин, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 24 травня 1921 року. Звинувачення: виказував білим сім'ї червоноармійців. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада 1921 року справу припинено за недоведенням складу злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1511.*

**ЧЕКАЛОВ Лазар Андрійович**, 1890 р. народження, с. Урзуф (стара назва) Донецької області (так у кр. справі), грек, освіта початкова. Проживав у м. Бердянську Запорізької області. Завідуючий магазином "Водторгу" в м. Бердянську. Заарештований 3 січня 1938 року. Звинувачення: шпигунство на користь Греції. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 26 січня 1938 року засуджений до розстрілу за шпигунську роботу на користь Греції і проведення контрреволюційної націоналістичної агітації. Вирок

виконано 8 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11223, 11224.*

**ЧЕМШАРОВ Георгій Михайлович**, 1862 р. народження, нар. і проживав у с. Полоузівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, хлібороб на власній землі. Заарештований 1 червня 1921 року. Звинувачення: контрреволюціонер – агітував проти дій радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 24 липня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1043.*

**ЧЕПЕЛЄВ Іван Михайлович**, 1882 р. народження, нар. і проживав у с. Преслав Приморського р-ну Запорізької області, росіянин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 8 жовтня 1921 року відібрана підписка про невийзд. Куркуль, не сплачував державі продподаток, підривав податкову систему та нову економічну політику. Запорізьким губревтрибуналом 19 жовтня 1921 року за судженням до 3 років позбавлення волі з конфіскацією майна умовно до сплати податку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1828.*

**ЧЕПЕЛЄВ Сергій Кіндратович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Верхні Сірогози Нижньосірогозького р-ну Херсонської області, росіянин, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 20 січня 1921 року. Звинувачення: виказував білим червоноармійців. Запорізьким губревтрибуналом 29 жовтня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1741.*

**ЧЕПЕЦЬ Філат** (по батькові не встановлено), рік народження не встановлений, нар. і проживав у смт Томаківка того ж району Дніпропетровської області, українець, освіта

не встановлена, селянин-одноосібник. Заарештований 28 грудня 1928 року. Звинувачення: член секти "трясунів", вів агітацію серед селянства проти радянської влади. Запорізьким окр. відділом ДПУ 20 лютого 1929 року утримання під вартою замінено на підписку про невиїзд з постійного місця проживання, 4 березня 1929 року підписку про невиїзд скасовано, оскільки було встановлено, що він не належав до секти "трясунів", а був членом іншої раціоналістичної секти. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11322.*

**ЧЕРВОНИЙ Терентій Матвійович**, 1891 р. народження, с. Горіле (нині с. Азовське) Якимівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Листоноша міського поштового відділення. Заарештований 2 серпня 1921 року, 7 лютого 1922 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 14 лютого 1922 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1764.*

**ЧЕРЕДНИК Артем Калинович**, 1877 р. народження, нар. і проживав у с. Дебальцеве Павловської волості Запорізького повіту (так у кр. справі), українець, неписьменний, одноосібник. Заарештований 16 червня 1921 року. Звинувачення: агітував проти товарообміну. Запорізьким губревтрибуналом 16 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 630.*

**ЧЕРЕП Йосиф Митрофанович**, 1894 р. народження, смт Чернігівка, проживав у с. Токмачане (нині с. Чернігово-Токмачанськ) Чернігівського району Запорізької області, українець, малограмотний. Рядовий колгоспник к-спу ім. Будьонного. Заарештований 22 березня 1938 року. Звинувачення: брав участь в контрреволюційній повстанській організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області

1 квітня 1938 року засуджений до розстрілу за участь в контрреволюційній повстанській організації. Вирок виконано 7 червня 1938 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11366–11370.*

**ЧЕРКЕЗ Іван Пантелеймонович**, 1856 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині с. Коларівка) Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 28 листопада 1921 року. Звинувачення: не виконував розпоряджень радвлдади, ухилився від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1921 року засуджений до конфіскації рухомого і нерухомого майна умовно до сплати податку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1867.*

**ЧЕРКЕЗ Пантелій Степанович**, 1877 р. народження, нар. і проживав у с. Коларівка Приморського району Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 25 жовтня 1929 року. Звинувачення: займався систематичною агітацією, спрямованою на піддрив здійснюваних радянською владою заходів на селі. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 18 січня 1930 року засуджений до 3 років вислання в Північний край як соціально небезпечна особа за своєю контрреволюційною діяльністю. Реабілітований у 1996 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11319.*

**ЧЕРКЕЗ Степан Пантелійович**, 1855 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині с. Коларівка) Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Хлібороб на власній землі. Заарештований 22 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 28 листопада 1921 року умовно конфісковане все рухоме майно з вимогою у 10-денний термін сплатити податок. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1859.*



**ЧЕРНСВ Дмитро Іванович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у с. Райнівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 26 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісний неплатник продподатку, ворог радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року засуджений до 8 років позбавлення волі та земельного наділу умовно до сплати продподатку в 10-денний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1838.*

**ЧЕРНИШ Антон** (по-батькові та рік народження не встановлені), нар. і проживав у м. Оріхові того ж р-ну Запорізької області, національність та освіта не встановлені, селянин-одноосібник. Заарештований у серпні 1921 року (точна дата у справі не вказана). Звинувачення: контрреволюціонер. Запорізьким губревтрибуналом 26 січня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 496.*

**ЧЕРНІКОВА Домаха Давидівна**, 1885 р. народження, нар. і проживала в смт Нижні Сірогози того ж р-ну Херсонської області, українка, неписьменна, одноосібниця. 23 березня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: підозрювалася у виказуванні білогвардійцям сім'ї червоноармійця. Запорізьким губревтрибуналом 19 грудня 1921 року справу припинено за недоведенням складу злочину. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1519.*

**ЧЕРНОВ Георгій Улянович**, 1878 р. народження, нар. і проживав у с. Вячеславка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 23 листопада 1921 року. Звинувачення: злісний неплатник продподатку, приховував хліб від радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 30 листопада 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі з конфіскацією рухомого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1864.*

**ЧЕРНОВА Пелагея Іванівна**, 1866 р. народження, нар. і проживала в с. Вячеславка Приморського р-ну Запорізької області, болгарка, неписьменна, селянка-одноосібниця. Заарештована 24 листопада 1921 року. Звинувачення: не виконувала розпоряджень радянської влади, ухилялася від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 30 листопада 1921 року засуджена до конфіскації рухомого майна умовно до сплати продподатку в 12-денний термін. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1864.*

**ЧЕРНОКАЛЬСЬКИЙ Георгій Степанович**, 1875 р. народження, нар. і проживав у с. Преслав Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова. Завідуючий земвідділом, член волвиконкому Преславської волості. 18 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: сприяв невиконанню селянами продподатків. Запорізьким губревтрибуналом 26 жовтня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1833.*

**ЧЕРТОК Омелян Іванович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у с. Єлисеївка Приморського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний. 12 листопада 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: невиконання декрету Раднаркому про продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 19 листопада 1921 року від покарання звільнений у зв'язку з низьким урожаєм. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1881.*

**ЧЕХОВ Іван Мойсейович**, 1896 р. народження, нар. і проживав у с. Іванівка Червоноармійського р-ну Донецької області, українець, освіта середня. Завідуючий школою садівництва, городництва і бджолярства в с. Гришине. Заарештований 11 травня 1921 року. Звинувачення: служив прапорщиком у білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 9 липня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 379.*

**ЧЕЧЕЛЬ Степан Євтихійович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у с. Білицьке (нині с. Юрківка) Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний. Міліціонер Білицької волості. 23 лютого 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: колишній махновець. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 374.*

**ЧИЖОВ Єпіфан Логвинович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у с. Басань Полігівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Священик Успенської церкви в с. Басань. 10 квітня 1922 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: приховував від радянської влади церковні цінності. Запорізьким губревтрибуналом 2 жовтня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1209.*

**ЧОЛОКОВ Леонтій Дем'янович**, 1902 р. народження, с. Петрове Дніпропетровської області (так у кр. справі), українець, освіта початкова, член ВКП(б). Проживав у с. Ротфронт (нині с. Владівка) Чернігівського району Запорізької області. Начальник відділення зв'язку в с. Ротфронт. Заарештований 4 червня 1938 року. Звинувачення: учасник націонал-фашистської повстанської організації з 1937 року. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 2 жовтня 1938 року засуджений до 10 років позбавлення волі як шпигун німецької розвідки. УНКВС по Запорізькій області 9 грудня 1939 року термін покарання скорочений до відбутого. З-під варти звільнений. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11336.*

**ЧОРНЕНКО Прокіп Васильович**, 1871 р. народження, нар. і проживав у с. Тягинка Бериславського р-ну Херсонської області, українець, малограмотний. Електромонтер Запорізької міської електростанції. Заарештований 6 листопада 1921 року.

1 грудня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: систематично агітував проти радянської влади, закликав робітників до страйку. Запорізьким губревтрибуналом 21 липня 1922 року справу припинено за недоведенням звинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 834.*

**ЧОРНИЙ Василь Северинович**, 1894 р. народження, нар. і проживав у с. Водяне Кам'янсько-Дніпровського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 14 лютого 1921 року. Звинувачення: не підкорявся вимогам радянської влади здати зброю. Олександрівським губревтрибуналом 10 квітня 1921 року справу припинено, зброю конфісковано. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1332.*

**ЧОРНОВІЛ Мойсей Сидорович**, 1853 р. народження, нар. і проживав у с. Олександрівка Покровського р-ну Дніпропетровської області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Арешт не застосовувався. Звинувачення: не сплатив продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 14 грудня 1921 року зобов'язаний надати документи про перенесення сплати 50% податку на 1922 рік. 8 квітня 1922 року справу припинено. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1184.*

**ЧОРНОВІЛ Федір Григорович**, 1874 р. народження, с. Борисівка того ж р-ну Білгородської області (Росія), росіянин, малограмотний. Проживав у м. Сімферополі АР Крим. Слюсар центрального управління курортами Криму. 5 липня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: виказував запорізьких комуністів білим. Запорізьким губревтрибуналом 20 січня 1922 року виправданий за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 668.*

**ЧОРНОКАЛЬСЬКИЙ Георгій Миколайович**, 1851 р. народження, нар. і прожи-

вав у с. Інзівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 24 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркульський елемент, ухилився від сплати продподатку, підривав продовольчу політику радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 30 жовтня 1921 року засуджений до конфіскації частини рухомого майна і позбавлення земельного наділу умовно до сплати податку у двотижневий термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1836.*

**ЧОРНОКАЛЬСЬКИЙ Іван Степанович**, 1871 р. народження, нар. і проживав у с. Преслав Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 7 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркуль, злісний неплатник державного продподатку, чим сприяв повільному вимиранню робітників та селян голодуючих губерній. Запорізьким губревтрибуналом 20 жовтня 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу та конфіскації всього майна умовно до сплати податку протягом 6 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1832.*

**ЧУБ Стефан Іванович**, 1886 р. народження, с. Старицьківка Машівського р-ну Полтавської області, українець, освіта початкова. Проживав у м. Олександрівську (нині м. Запоріжжя). Механік паровозної майстерні Катерининської залізниці. Заарештований 2 лютого 1921 року. Звинувачення: втік від радянської влади. Олександрівським губернським ревтрибуналом 17 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 217.*

**ЧУБУКЛІЄВ Гаврило Дмитрович**, 1856 р. народження, нар. і проживав у с. Цареводарівка (нині с. Богієве) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, хлібороб на власній землі. 22 жовт-

ня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: куркуль, злісний ворог радянської влади, не бажав сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 11 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна та позбавлення земельного наділу умовно до сплати продподатку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1844.*

**ЧУЄВ Степан Костянтинівич**, 1899 р. народження, с. Чуєво Старооскольського р-ну Белгородської області, росіянин, неписьменний. Проживав у смт Михайлівка того ж р-ну Запорізької області, безробітний. Заарештований 24 лютого 1921 року. Звинувачення: служба в армії Махна. Запорізьким губревтрибуналом 18 квітня 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1287.*

**ЧУЖКО Степан Кіндратович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Янчекрак (нині с. Кам'янське) Василівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний. Хлібороб на власній землі. Заарештований 10 квітня 1921 року, 18 квітня 1921 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: агітував селян не виконувати державну продрозверстку. Запорізьким губревтрибуналом 30 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Конфісковано 23 тисячі рублів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 361.*

**ЧУЛАКОВ Гнат Георгійович**, 1856 р. народження, нар. і проживав у с. Богданівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-одноосібник. Заарештований 26 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, злісний неплатник державного продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 5 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього майна та позбавлення земельного наділу. Верховним Трибуналом при ВУЦВК 21 листопада 1921 року справу повернено для перегляду. По-

дальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1837.*

**ЧУЛАНОВСЬКИЙ Петро Григорович**, 1866 р. народження, нар. і проживав у смт Новомиколаївка того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта середня. Диякон Новомиколаївської церкви. Заарештований 5 травня 1922 року. 9 травня 1922 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: агітував проти вилучення владою церковних цінностей та переховував їх. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1922 року справу припинено за недоведенням події злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1224.*

**ЧУЛКОВ Яків Васильович**, 1875 р. народження, с. Велика Знам'янка Кам'янсько-Дніпровського району, проживав у с. Зінов'євка (нині с-ще Переможне) Якимівського району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 11 жовтня 1929 року. Звинувачення: вів серед селян антирадянську агітацію з метою підриву існуючого ладу. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 18 січня 1930 року засуджений до 3 років вислання в Північний край як соціально шкідливий елемент за своєю контрреволюційною діяльністю. Реабілітований у 1996 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11314.*

**ЧУНІХІН Трохим Іванович**, 1899 р. народження, станиця Курганна Любинського повіту Кубанської області (так у кр. справі), росіянин, освіта початкова. Проживав у смт Покровське того ж р-ну Дніпропетровської області. Міліціонер Покровського райвідділення міліції. Заарештований 11 квітня 1921 року., 2 липня 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: агітував проти радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 19 липня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 357.*

**ЧУРСІН Олексій Дмитрович**, 1858 р. народження, нар. і проживав у с. Верхні Сірогози Нижньосірогозького р-ну Херсонської області, росіянин, неписьменний, селянин-одноосібник. Заарештований 23 травня 1921 року. Звинувачення: злісне невиконання продрозверстки, агітація проти неї, переховування хліба. Рішенням Мелітопольського повітового парткому і "губтрійки" 4 червня 1921 року "відправлений до Запорізького концтабору". 13 листопада 1921 року справу припинено "за вказівкою Раднаркому" (так у справі). Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 2010.*

**ЧУХРАЙ Федір Якович**, 1892 р. народження, нар. і проживав у с. Пологи того ж р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Не пізніше 12 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісно не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 8 квітня 1922 року справу припинено за "телеграмою № 10307" (так у кр. справі). Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1173.*

### Ш

**ШАБІНСЬКИЙ Теодор Іванович**, 1875 р. народження, нар. і проживав у с. Новопетрівка Бердянського р-ну Запорізької області, національність не встановлена, освіта початкова. Голова сільської ради в с. Новопетрівка. Заарештований 1 листопада 1922 року. Звинувачення: зрив продподаткової кампанії, агітація проти неї. Запорізьким губревтрибуналом 23 листопада 1922 року засуджений до ув'язнення терміном на 1 місяць і звільнення з посади. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 2029.*

**ШАВЛО Кузьма Іванович**, 1884 р. народження, нар. і проживав у смт Томаківка того ж району Дніпропетровської області,

українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 28 грудня 1928 року. Звинувачення: член секти "трясунів", агітував проти існуючої влади. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 16 серпня 1929 року з-під варти звільнений з позбавлення права проживати у визначених пунктах країни і прикріпленням до певного місця проживання терміном на 3 роки. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11322.*

**ШАЙТАНОВ Захар Михайлович**, 1885 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-одноосібник. Заарештований 6 жовтня 1921 року. Звинувачення: злісний ворог радянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 12 жовтня 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу і конфіскації частини майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1825.*

**ШАЙТАНОВ Михайло Іванович**, 1889 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. 6 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: приховував хліб від радянської влади, ухилявся від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 16 жовтня 1921 року засуджений до сплати продподатку в подвійному розмірі умовно до внесення податку протягом одного тижня. Верховним Трибуналом УСРР 8 квітня 1922 року справу припинено, від покарання звільнений. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1869.*

**ШАЙТАНОВ Петро Степанович**, 1869 р. народження, нар. і проживав у с. Андрівка Бердянського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 6 жовтня 1921 року. Звинувачення: злісний ворог радянської влади, не сплачував продподаток.

Запорізьким губревтрибуналом 12 жовтня 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1825.*

**ШАЛАМОВ Василь Савелійович**, 1870 р. народження, нар. і проживав у смт Михайлівка того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 13 червня 1922 року. Звинувачення: співробітничав з каральними органами армії Денікіна. Запорізьким губревтрибуналом 26 серпня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. З-під варти звільнений. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1609.*

**ШАЛАМОВ Денис Савелійович**, 1900 р. народження, нар. і проживав у смт Михайлівка того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 13 червня 1922 року. Звинувачення: співробітничав з каральними органами армії Денікіна. Запорізьким губревтрибуналом 26 серпня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. З-під варти звільнений. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1609.*

**ШАМАРОВ Микола Петрович**, 1887 р. народження, нар. і проживав у с. Іванівка (нині його немає) Білорізької сільради Веселівського р-ну Запорізької області, українець, освіта не встановлена, одноосібник. Заарештований 25 березня 1921 року. 12 квітня 1921 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: сприяв армії Врангеля в заготівлі м'яса. Запорізьким губревтрибуналом 19 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1517.*

**ШАРАБАНОВ Йосип** (по-батькові не встановлено), рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Жеребець (нині с. Кірове) Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта не встановлена, землероб на власній землі. Заарештований у

січні 1921 року. Звинувачення: переховував махновців. Запорізьким губревтрибуналом 19 жовтня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 374.*

**ШАРАЄВ Іван** (по-батькові не встановлено), рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Білицьке (нині с. Юрківка) Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта не встановлена, землероб на власній землі. Заарештований не пізніше 24 січня 1921 року. Звинувачення: колишній махновець. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 374.*

**ШАРОВ Сергій Іванович**, 1887 р. народження, ст. Нижне-Черкаська того ж району Сталінградської області (так у кр. справі), росіянин, освіта середня. Проживав у м. Запоріжжі. Технік заводу інструментальних сталей комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 14 серпня 1938 року. Звинувачення: збирав шпигунські дані для Німеччини. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 6 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу як агент німецької розвідки, котрий зобов'язався здійснювати диверсійні акти після початку війни. Вирок виконано 9 жовтня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11421, 11422.*

**ШЕВЛЮК Олексій Семенович**, 1897 р. народження, нар. і проживав у с. Великомихайлівка Покровського р-ну Дніпропетровської області, українець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Арешт не застосовувався. Звинувачення: не сплачував продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 14 грудня 1921 року засуджений до 1 року примусових робіт умовно з зобов'язанням сплатити 50% податку в семиденний термін. 8 квітня 1922 року справу припинено з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1185.*

**ШЕВЦОВ Олексій Іванович**, 1888 р. народження, с. Сергіївка Томаківського району Дніпропетровської області, українець, освіта початкова. Проживав у с. Кічкас (нині в межах м. Запоріжжя). Машиніст Запорізького каменедробильного заводу. Заарештований 19 листопада 1936 року. Звинувачення: проводив активну контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 жовтня 1937 року засуджений до розстрілу як "учасник контрреволюційної диверсійно-терористичної організації в промисловості м. Запоріжжя". Вирок виконано 26 жовтня 1937 року в м. Дніпропетровську. Реабілітований у 1956 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11373–11378.*

**ШЕВЧЕНКО Дмитро Макарович**, 1898 р. народження, нар. і проживав у с. Скельки Василівського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, одноосібник. Заарештований 30 січня 1921 року. Звинувачення: служив у білій армії. Запорізьким губревтрибуналом 19 березня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1239.*



**ШЕВЧЕНКО Наталія Іванівна**, 1907 р. народження, нар. і проживала в с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українка, освіта початкова, селянка-одноосібниця. Заарештована 26 грудня 1930 року.

Звинувачення: учасниця бунту селян проти хлібозаготівель. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року справа припинена, з-під варти звільнена. Причина такого рішення не вказана. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*

**ШЕВЧЕНКО Петро Омелянович**, 1895 р. народження, нар. і проживав у с. Бе-

рестове Бердянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Заарештований 2 квітня 1921 року. Звинувачення: активний учасник махновського руху. Запорізьким губревтрибуналом 19 квітня 1921 року справу припинено за недоведенням злочину. Реабілітований у 1991 році.  
*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1479.*

**ШЕВЧЕНКО Петро Петрович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у смт Балабине Запорізького району Запорізької області, українець, малограмотний. Слюсар Запорізького заводу Червоного Хреста. Заарештований 14 березня 1938 року. Звинувачення: учасник контрреволюційної повстанської організації. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 19 березня 1938 року засуджений до розстрілу як колишній петлюрівець, виключений з лав КП(б)У. Вирок виконано 27 березня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11354, 11355.*

**ШЕВЧЕНКО Стефан Якимович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с-щі Івано-Ганнівка Запорізького р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова. Завідуючий земельним відділом Наталівського волревкому. Заарештований 2 грудня 1920 року. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 159.*



**ШЕВЧЕНКО Уляна Власівна**, 1911 р. народження, нар. і проживала в с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українка, малограмотна. З батьками вела одноосібне господарство. Заарештована 15 листопада 1930 року, 22 грудня 1930 року переведена на підписку про невиїзд з с. Бори-

сівка. Звинувачення: член групи, що виступала проти заходів радянської влади на селі. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року справа припинена, з-під варті звільнена. Причина такого рішення не вказана. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11409.*

**ШЕВЧЕНКО Феодосія Павлівна**, 1898 р. народження, нар. і проживала в смт Михайлівка того ж р-ну Запорізької області, українка, неписьменна, працювала по найму. Заарештована 23 лютого 1921 року, пізніше відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: була пособницею у махновців. Подальша її доля невідома. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 284.*

**ШЕЛЕНБЕРГ Абрам Давидович**, 1901 р. народження, нар. і проживав у с. Кам'яний Кут (стара назва) Богданівської сільради Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 22 жовтня 1921 року. Звинувачення: не виконував розпоряджень радянської влади, не сплачував продподатків. Запорізьким губревтрибуналом 23 жовтня 1921 року засуджений до 5 років позбавлення волі і конфіскації всього зернохліба. 8 квітня 1922 року з невідомих причини справу припинено, від покарання звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1933, 1976.*

**ШЕЛЕНБЕРГ Антон Єгорович**, 1858 р. народження, нар. і проживав у с. Кам'яний Кут (стара назва) Богданівської сільради Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 22 жовтня 1921 року. Звинувачення: куркуль, не виконував розпоряджень радвлади, не сплачував продподатків. Запорізьким губревтрибуналом 23 жовтня 1921 року засуджений до 2 років позбавлення волі умовно з конфіскацією всього зернохліба. 8 квітня 1922 року з невідомих

причин справу припинено, від покарання звільнений з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

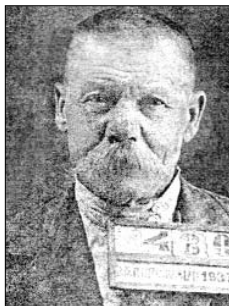
*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1976.*

**ШЕЛЕНБЕРГ Катерина Аронівна**, 1884 р. народження, нар. і проживала у с. Орлове Мелітопольського р-ну Запорізької області, німкеня, освіта початкова, селянка-одноосібниця. Заарештована 10 листопада 1921 року. Звинувачення: злісне невиконання продподатку і агітація проти нього. Запорізьким губревтрибуналом 12 листопада 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітована у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1937.*

**ШЕПА Тимофій Микитович**, 1898 р. народження, с. Охрімівка Якимівського р-ну Запорізької області, українець, освіта не встановлена. Червоноармієць Кримського батальйону військ ВНК. Заарештований 9 січня 1922 року під час відпустки в с. Охрімівка. Відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: контрреволюціонер – приховував у себе кулемет. Запорізьким губревтрибуналом 16 лютого 1922 року справу припинено за недоведенням злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 803.*



**ШЕПЕЛЄВ Микита Олексійович**, 1868 р. народження, м. Лисичанськ Луганської області, росіянин, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Комірник інструментального цеху заводу "Комунар". Заарештований 16 березня 1937

року. Звинувачення: належав до контрреволюційної троцькістської організації і брав активну участь в її діяльності. Особливою нарадою при НКВС СРСР 4 листопада 1937 року засуджений до 8 років позбавлення волі за контрреволюційну троцькістську діяльність. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11173.*

**ШЕРСТЮК Михайло** (по-батькові не встановлено), рік народження не встановлений, нар. і проживав у смт Велика Лепетиха того ж р-ну Херсонської області, українець, малограмотний. Міліціонер Великолепетиського району міліції. Заходи обмеження волі не застосовувалися. Звинувачення: служив у армії Махна. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада 1921 року справу припинено у зв'язку з амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1488.*

**ШИК Еммануїл Якович**, 1883 р. народження, нар. і проживав у с. Миколай-Поле Новомиkolaївського р-ну Запорізької області, національність не встановлена, освіта початкова, селянин-хлібороб. Арешт не застосовувався. Звинувачення: не сплатив продподатку. Запорізьким губревтрибуналом зобов'язаний протягом 7 днів внести 50% зернохліба. 8 квітня 1922 року справу припинено з поверненням конфіскованого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1186.*

**ШИНКАРЕНКО Тимофій Терентійович**, 1886 р. народження, нар. і проживав у с. Мала Білозерка Василівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, наймит. Заарештований 20 грудня 1920 року. Звинувачення: служив у білій армії стражником. Запорізьким губревтрибуналом 17 квітня 1921 року засуджений до 3 років позбавлення волі. З застосуванням амністії термін покарання скорочено до 2 років. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1288.*

**ШИРЯЄВ Стефан Євстафійович**, 1898 р. народження, нар. і проживав у с. Петро-Свистунове Вільнянського р-ну Запорізької області, росіянин, освіта неповна середня, хлібороб. Тимчасово ніде не працював. 12 серпня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: незаконно перейшов кордон. Запорізьким губревтрибуналом 14 вересня 1921 року справу припинено



за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 437.*

**ШИШМАН Володимир Євгенович**, 1885 р. народження, м. Харків, росіянин, освіта початкова. Комендант потягу ім. Сталіна політсекції Олександрівського р-ну. Заарештований 25 грудня 1920 року. Звинувачення: причетний до катастрофи потягу. Олександрівським губревтрибуналом 23 лютого 1921 року справу припинено за недоведенням обвинувачення. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 73.*

**ШКАРІН Йосип Данилович**, 1900 р. народження, станція Великий Токмак того ж району Запорізької області, українець, член ВКП(б), освіта вища. Проживав у м. Запоріжжі. Інженер-механік Запорізького заводу № 29. Заарештований 13 березня 1938 року. Звинувачення: резидент італійської розвідки. Особливою "трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 5 жовтня 1938 року засуджений до розстрілу за шпигунську діяльність на користь італійської розвідки. Дата виконання вироку та місце поховання невідомі. Реабілітований у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11394.*

**ШКАРУПА Іван Костянтинович**, 1907 р. народження, нар. і проживав у с. Кінські Роздори Пологівського району Запорізької області, українець, малограмотний, колгоспник к-спу ім. 17-го партз'їзду в с. Кінські Роздори. Заарештований 17 вересня 1937 року. Звинувачення: "вів контрреволюційну агітацію серед колгоспного населення проти керівників партії та уряду". "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 23 жовтня 1937 року засуджений до 10 років позбавлення волі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11163.*

**ШКОДА Іван Семенович**, 1890 р. народження, нар. і проживав у смт Чернігівка

того ж р-ну Запорізької області, росіянин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 21 квітня 1921 року, 13 вересня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: служив у білих, брав участь у розстрілах і пограбуваннях. Запорізьким губревтрибуналом 12 серпня 1922 року справу призупинено до розшуку обвинувачуваного. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1782.*

**ШКОДА Савелій Степанович**, рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Мар'янівка Приазовського р-ну Запорізької області, українець, освіта не встановлена, хлібороб на власній землі. Заарештований 16 листопада 1921 року. Звинувачення: допомагав білогвардійцям, ухилився від сплати продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 18 листопада 1921 року справа передана до нарсуду. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1852.*

**ШКОЛА Севастян Юхимович**, 1889 р. народження, нар. і проживав у с. Копані Оріхівського р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, хлібороб. Заарештований 11 лютого 1921 року, 18 лютого 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: переховував ворогів радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 17 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 178.*

**ШКРЕБЕТАН Омелян Панасович**, 1874 р. народження, нар. і проживав у смт Новомиколаївка того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, одноосібник. Заарештований 6 червня 1922 року. Звинувачення: підозрювався в належності до білої армії. Запорізьким губревтрибуналом 5 жовтня 1922 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1922 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1219.*

**ШКРУМ Максим Хрисанфович**, 1883 р. народження, нар. і проживав у с. Велика Білозерка того ж р-ну Запорізької області, німець, малограмотний, селянин-односібник. Заарештований 4 листопада 1921 року, згодом переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: зберігав зброю. Запорізьким губревтрибуналом 29 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1568.*

**ШЛЕЙМОВИЧ Раїса Соломонівна**, 1900 р. народження, Херсонська губернія того ж повіту (так у кр. справі), болгарка, освіта середня. Проживала в с. Преслав Приморського р-ну Запорізької області. Волосний податковий інспектор Преславської волості. 22 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: сприяла невиконанню селянами продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 26 жовтня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітована у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1833.*

**ШМІДТ Абрам Абрамович**, 1880 р. народження, с. Зелене Поле (стара назва) Верхньодніпровського району Дніпропетровської області, німець, малограмотний. Проживав у с. Нижня Хортиця Запорізького району Запорізької області, селянин-односібник. Заарештований 15 жовтня 1929 року. Звинувачення: агітував проти здійснюваних на селі заходів радянської влади. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 18 січня 1930 року засуджений до 3 років вислання в Північний край як соціально шкідливий елемент, який систематично вів антирадянську агітацію на селі. Реабілітований у 1999 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11286.*

**ШМІДТ Генріх Іванович**, 1894 р. народження, с. Канкринівка (нині с. Кринівка) Новомиколаївського району Запорізької області, проживав у м. Запоріжжі, німець,

освіта початкова. Сторож Запорізької артілі "Харчовик". Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив організаційну контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник німецької контрреволюційної повстанської диверсійної організації". Вирок виконано 3 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11257, 11258.*

**ШМІДТ Петро Абрамович**, 1887 р. народження, нар. і проживав у с. Бабурка Запорізького р-ну Запорізької області, німець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 25 грудня 1921 року, згодом відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: чинив відкритий опір коменданту гарнізону, погрожував червоноармійцям. Запорізьким губревтрибуналом 27 лютого 1922 року справу припинено за недостатністю матеріалу для судового розгляду. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 744.*

**ШОПОВ Федір Миколайович**, 1895 р. народження, 1895 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-хлібороб. Заарештований 21 листопада 1921 року. Звинувачення: куркуль, противник радянської влади, злісний неплатник продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 8 грудня 1921 року справу припинено за амністією і скасуванням продподатку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1861.*

**ШОПОВ Федір Семенович**, 1895 р. народження, нар. і проживав у с. Петрівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 21 листопада 1921 року. Звинувачення: приховував хліб, не сплачував продподатку. Запорізьким губревтрибуна-

лом 8 грудня 1921 року справу припинено за амністією і скасуванням продподатку. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1863.*

**ШОШЕНКО Гаврило Дмитрович**, 1893 р. народження, м. Харків, українець, освіта початкова, кандидат в члени КП(б)У. Проживав у м. Мелітополі Запорізької області. Оперативний працівник карного розшуку м. Мелітополя. Заарештований 17 січня 1921 року. Звинувачення: при денікінцях служив у карному розшуці м. Мелітополя. Запорізьким губревтрибуналом 3 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1296.*

**ШОШІН Олександр Георгійович**, 1900 р. народження, м. Хабаровськ (Росія), росіянин, освіта вища. Проживав у м. Запоріжжі. Інженер металургійного комбінату "Запоріжсталь". Заарештований 11 серпня 1937 року. Звинувачення: німецький шпигун. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 грудня 1937 року засуджений до розстрілу як "агент німецької розвідки з 1927 року". Вирок виконано 9 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11219.*

**ШРЕДЕР Генріх Гергардович**, 1888 р. народження, нар. і проживав у с. Іринівка (стара назва) Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 18 листопада 1921 року. Звинувачення: злісне невиконання постанови радвлди про сплату продподатку. 19 листопада 1921 року справу передано до Запорізького губревтрибуналу. Рішення трибуналу у справі відсутнє. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1928.*

**ШТІЛЬЦ (ШТЕЛЬЦ) Павло Кильянович**, 1903 р. народження, с. Гітенберг (стара назва) Мелітопольського повіту Олександрівської губернії (за старим адмін.-територ.

поділом), проживав у с. Розенфельд (нині с. Московка) Вільнянського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 17 лютого 1921 року. Звинувачення: служив у денікінській армії. Олександрівським губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 268.*

**ШУК-КУЛІНІЧ Архип Іванович**, 1865 р. народження, місце народження не встановлено, українець, освіта не встановлена. Проживав у м. Генічеську того ж р-ну Херсонської області. Працював кучером державної варті врангелівської армії. Заарештований 31 березня 1921 року. Звинувачення: злісний контрреволюціонер, підривав робітничо-селянську владу. Запорізьким губревтрибуналом 23 травня 1921 року засуджений до 10 років позбавлення волі умовно. Враховуючи вік, покарання зменшено до 5 років. 30 грудня 1921 року застосовано амністію. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1089.*

**ШУЛЕР Іван Якович**, 1890 р. народження, нар. і проживав у с. Новооленівка Запорізького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, хлібороб. Заарештований 17 лютого 1921 року, 19 лютого 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 3 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 190.*

**ШУЛЬЦ Йоганн** (по-батькові не вказано), рік народження не встановлений, нар. і проживав у с. Корнилівка (нині с. Хмельницьке) Чернігівського р-ну Запорізької області, німець, освіта не встановлена, селянин-одноосібник. 21 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісно не

підкорявся закону радянської влади про сплату продподатку. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1913.*

## Щ

**ЩЕРБАК Віктор Миколайович**, 1895 р. народження, нар. і проживав у с. Деревецьке Бердянського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, хлібороб на власній землі. 29 квітня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: співчував махновцям і переховував їх у себе вдома. Запорізьким губревтрибуналом 26 травня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 259.*

**ЩЕРБАХА Сергій Микитович**, 1883 р. народження, нар. і проживав на хут. Козловський (нині його немає) Пологівського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, одноосібник. Застосування заходів обмеження волі до вироку суду не встановлено. Звинувачення: злісно не сплачував продовольчий податок. Запорізьким губревтрибуналом 12 жовтня 1921 року засуджений до 1 року примусових робіт умовно, конфісковано четверту частину майна, зобов'язаний у семиденний термін сплатити весь податок. 8 квітня 1922 року справу припинено, примусові роботи скасовано. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1173.*

**ЩЕРБИНА Архип Никифорович**, 1870 р. народження, нар. і проживав у с. Водяне Кам'янсько-Дніпровського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-хлібороб. Заарештований 20 жовтня 1921 року. Звинувачення: шкідливий елемент, виказував червоноармійців білим. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада 1921 року справу припинено за недоведенням злочину. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1535.*

**ЩЕРБИНА Петро Петрович**, 1859 р. народження, нар. і проживав у с. Володимирівка Приазовського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-одноосібник. Заарештований 3 листопада 1921 року. Звинувачення: ворог робітничо-селянської влади, не сплачував продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 10 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна і земельного наділу умовно до сплати податку в десятиденний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 1842.*

## Ю

**ЮЗЕФОВИЧ Петро Мар'янович**, 1893 р. народження, с. Новоселиця Полонського району Хмельницької області, поляк, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Слюсар Запорізького заводу "Комунар". Заарештований 8 жовтня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 листопада 1937 року засуджений до розстрілу як "контрреволюційна особа з чітко вираженими націоналістичними поглядами". Вирок виконано 7 грудня 1937 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11199.*

**ЮЗЕФОВИЧ Сильвестр Мар'янович**, 1898 р. народження, с. Білецьке Полонського району Хмельницької області, поляк, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Коваль ремонтного цеху заводу "Комунар". Заарештований 8 жовтня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 листопада 1937 року засуджений до розстрілу як "контрреволюційна особа". Вирок виконано 7 грудня 1937 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11199.*

**ЮРКІН Роман Ісайович**, 1862 р. народження, с. Кожанівка Гомельського повіту Могильовської губернії (за старим адмін.-територ. поділом), росіянин, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Муляр-приватник. 20 грудня 1920 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: приховував від радянської влади військовий телефонний апарат. Олександрівським губревтрибуналом 29 грудня 1920 року справу припинено. Мотивація рішення не встановлена. Конфісковано новий одяг. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 24.*

**ЮРКІНА Любов Романівна**, 1902 р. народження, нар. і проживала в м. Запоріжжі, росіянка, освіта середня, домогосподарка. 20 грудня 1920 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: приховала від радянської влади шаблю. Олександрівським губревтрибуналом 29 грудня 1920 року справу припинено. Мотивація рішення не встановлена. Конфіскований новий одяг і шабля періоду козаччини. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 24.*

**ЮРЧЕНКО Гаврило Кирилович**, 1871 р. народження, нар. і проживав у с. Новопилипівка Мелітопольського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. 10 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: контрреволюційна діяльність. Запорізьким губревтрибуналом 10 грудня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1554.*

**ЮРЧЕНКО Іван Якович**, 1884 р. народження, нар. і проживав в с. Мала Білозерка Василівського району Запорізької області, українець, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 2 листопада 1929 року. Звинувачення: агітував селян проти хлібозаготівель, поширював чутки про голод і війну. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 18 січня 1930 року засуджений до 3 років позбавлення волі як соціаль-

но небезпечна особа за своєю контрреволюційною діяльністю. Реабілітований у 1989 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11357.*

**ЮРШО Адольф Станіславович**, 1894 р. народження, с. Сокіл Рожищенського району Волинської області, поляк, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Майстер механічного цеху заводу № 29 в м. Запоріжжі. Заарештований 12 серпня 1937 року. Звинувачення: підозрювався в шпигунстві, займався антирадянською агітацією. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 23 вересня 1937 року засуджений до розстрілу як агент польської розвідки. Вирок виконано 5 жовтня 1937 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1963 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11407.*

## Я

**ЯВІР (ЯВОР) Сила Силович**, 1888 р. народження, с. Біленьке Запорізького району Запорізької області, проживав у м. Запоріжжі, українець, малограмотний. Слюсар-інструментальник заводу "Комунар" в м. Запоріжжі. Заарештований 15 грудня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу як агент польської розвідки. Вирок виконано 1 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11277.*

**ЯКОВЕНКО Степан Олексійович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у смт Чернігівка того ж р-ну Запорізької області, циган, малограмотний, селянин-одноосібник. Заарештований 29 серпня 1921 року, 23 вересня 1921 року переведений на підписку про невіїзд. Звинувачення: брав участь у махновських нальотах. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 734.*

**ЯКОВЕНКО Федір Макарович**, 1901 р. народження, нар. і проживав у м. Токмаку того ж р-ну Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 3 листопада 1921 року. Звинувачення: злісно не виконував закон про податок для радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 8 листопада 1921 року засуджений до 5 років ув'язнення в концтаборі. Подальша його доля невідома. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1917.*

**ЯКОВІН Олександр Самсонович**, 1888 р. народження, с. Погребки на Чернігівщині (так у кр. справі), українець, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Рахівник "Дніпробуду". Заарештований 19 вересня 1929 року. Звинувачення: проводив контрреволюційну агітацію українсько-шовіністичного порядку про козацьке засилля на Україні, про національне пригноблення. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 29 січня 1930 року засуджений до 3 років позбавлення волі як соціально шкідливий елемент, який групував навколо себе український контрреволюційний елемент міста та проводив контрреволюційну агітацію. Реабілітований у 1999 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11289.*

**ЯКОВЛЄВ Микола Якович**, 1892 р. народження, м. Рига (Латвія), латиш, освіта початкова. Проживав у м. Запоріжжі. Кранівник транспортного цеху заводу "Комунар" в м. Запоріжжі. Заарештований 11 грудня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з латвійською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 січня 1938 року засуджений до розстрілу як шпигун-диверсант, агент латвійської розвідки. Вирок виконано 25 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Он. 3. – Спр. 11274.*

**ЯКОВЛЄВ Петро Олексійович**, 1891 р. народження, нар. і проживав у м. Запоріжжі, росіянин, освіта початкова. Робітник май-

стерні Катерининської залізниці. Заарештований 18 лютого 1921 року, 13 березня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: зберігання зброї. Запорізьким губревтрибуналом 1 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 170.*

**ЯЛАМОВ Василь Іванович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Степанівка Друга (нині приєднане до с. Богданівка) Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 1 листопада 1921 року. Звинувачення: куркульський елемент, злісний неплатник податку. Запорізьким губревтрибуналом 10 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього рухомого майна умовно до сплати податку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1840.*

**ЯНАКОВ Георгій Михайлович**, 1873 р. народження, нар. і проживав у с. Райнівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 26 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісний неплатник податку, ворог радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року засуджений до 8 років позбавлення волі та земельного наділу умовно до сплати податку протягом 10 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1838.*

**ЯНАКОВ Опанас Іванович**, 1869 р. народження, нар. і проживав у с. Райнівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 26 жовтня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: злісний неплатник державного податку, ворог радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього майна умовно до сплати податку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Он. 1. – Спр. 1838.*

**ЯНАКОВ Тимофій Григорович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Райнівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 26 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісний неплатник продподатку, ворог радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року засуджений до 8 років позбавлення волі та земельного наділу умовно до виплати продподатку в 10-денний термін. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1838.*

**ЯНАКОВ Федір Іванович**, 1859 р. народження, нар. і проживав у с. Райнівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 26 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісний неплатник продподатку, ворог радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього майна умовно до сплати податку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1838.*

**ЯНСВ Іван Георгійович**, 1870 р. народження, нар. і проживав у с. Райнівка Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, неписьменний, селянин-одноосібник. Заарештований 26 жовтня 1921 року. Звинувачення: злісний неплатник державного продподатку, ворог радянської влади. Запорізьким губревтрибуналом 9 листопада 1921 року засуджений до конфіскації всього майна умовно до сплати продподатку протягом 12 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1838.*

**ЯНСВ Михайло Степанович**, 1875 р. народження, нар. і проживав у с. Богданівка Приазовського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-одноосібник. 27 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: злісний неплатник продподатку, агітував проти державної продовольчої політики. Запорізьким губревтрибуналом 3 листопада 1921 року

справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1837.*

**ЯНКЕ Альберт Іванович**, 1893 р. народження, с. Кутузове Волинської губернії (так у кр. справі), німець, освіта початкова. Проживав у с. Верхня Хортиця (нині в межах м. Запоріжжя). Без певного місця роботи. Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив організовану контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 16 січня 1938 року засуджений до розстрілу як активний учасник німецької контрреволюційної повстанської і диверсійної організації, ліквідованої в Запорізькому районі. Вирок виконано 26 січня 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11358.*

**ЯНЦ Катерина Абрамівна**, 1888 р. народження, нар. і проживала в м. Запоріжжі, німкеня, освіта неповна середня. Санітарка лікарні в м. Запоріжжі. Заарештована 10 вересня 1937 року. Звинувачення: систематично агітувала проти радянської влади. Особливою нарадою при НКВС СРСР 16 грудня 1937 року засуджена до 5 років позбавлення волі як "член сім'ї зрадника батьківщини". Реабілітована у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11144.*

**ЯНЦЕН Генріх Генріхович**, 1909 р. народження, нар. і проживав у м. Запоріжжі, німець, освіта середня. Столяр Запорізької артілі "Харчовик". Заарештований 14 грудня 1937 року. Звинувачення: проводив організаційну контрреволюційну роботу. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 18 січня 1938 року засуджений до розстрілу як "учасник німецької контрреволюційної повстанської диверсійної організації". Вирок виконано 3 лютого 1938 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11257, 11258.*

**ЯНЦЕН Гергард Францович**, 1898 р. народження, нар. і проживав у с. Суворовка

(стара назва) Токмацького р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 17 листопада 1921 року. Звинувачення: контрреволюційна агітація проти продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 28 листопада 1921 року засуджений до 10 років позбавлення волі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1925.*

**ЯНЦЕН Давид Корнилович**, 1899 р. народження, нар. і проживав у с. Орлове Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 10 листопада 1921 року, 13 листопада 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: несплата продподатку і контрреволюційна агітація проти нього. Запорізьким губревтрибуналом 13 листопада 1921 року засуджений до 2 років позбавлення волі умовно до сплати продподатку протягом 6 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1937.*

**ЯНЦЕН Дмитро Дмитрович**, 1870 р. народження, нар. і проживав у с. Орлове Мелітопольського р-ну Запорізької області, німець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 10 листопада 1921 року, 13 листопада 1921 року переведений на підписку про невиїзд. Звинувачення: контрреволюційна агітація і несплата продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 13 листопада 1921 року засуджений до 2 років позбавлення волі умовно до сплати продподатку протягом 6 днів. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1937.*



**ЯНЦЕН Ісаак Корнійович**, 1905 р. народження, нар. і проживав у с. Мінстерберг (нині с. Прилуківка) Мелітопольського району Запорізької області, німець, освіта початкова. Агротехнік колгоспу

"Комінтерн" в с. Мінстерберг. Заарештований 25 липня 1941 року. Звинувачення: антирадянська агітація. Особливою нарадою при НКВС СРСР 30 грудня 1942 року засуджений до 8 років позбавлення волі за антирадянську агітацію. Помер 20 березня 1943 року в Івдельтаборі НКВС СРСР Свердловської області. Реабілітований у 1959 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11391.*

**ЯНЧЕВ Федір Дмитрович**, 1893 р. народження, нар. і проживав у с. Романівка (нині с. Коларівка) Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта початкова, селянин-хлібороб. Заарештований 22 листопада 1921 року. Звинувачення: середняк, відмовився сплачувати продподаток. Запорізьким губревтрибуналом 26 листопада 1921 року засуджений до позбавлення земельного наділу і конфіскації всього рухомого майна. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1860.*

**ЯНЧЕВ Яким Панасович**, 1880 р. народження, нар. і проживав у с. Діанівка (нині с. Лозуватка) Приморського р-ну Запорізької області, болгарин, освіта середня. Фельдшер лікарні в с. Діанівка. Заарештований 30 травня 1921 року. Звинувачення: у 1919 році служив у контррозвідці білої армії. Запорізьким губревтрибуналом 5 червня 1921 року засуджений до розстрілу. У зв'язку з амністією вища міра покарання замінена на 5 років позбавлення волі. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1032.*

**ЯРЕСЬКО Гордій Семенович**, 1881 р. народження, нар. і проживав у с. Миколаївка Бердянського р-ну Запорізької області, українець, неписьменний, селянин-одноосібник. 27 листопада 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: невиконання законів радвлади щодо продподатку. Запорізьким губревтрибуналом 30 листопада 1921 року прийнято рішення від покарання



утриматися у зв'язку з низьким урожаєм. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1887.*

**ЯРИШ Дмитро Хомич**, 1894 р. народження, нар. і проживав у с. Олександрівка Приазовського р-ну Запорізької області, українець, малограмотний. Вантажник залізн. ст. Мелітополь. Заарештований 16 лютого 1921 року. Звинувачення: служба в білій армії та антирадянська агітація. Запорізьким губревтрибуналом 14 квітня 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1459.*

**ЯРОЩУК Сильвестр Максимович**, 1898 р. народження, с. Бірки Любешівського р-ну Волинської області, українець, неписьменний. Проживав у с. Осокорівка Вільнянського р-ну Запорізької області. Тимчасово ніде не працював. Заарештований 11 серпня 1921 року, 12 серпня 1921 року відібрана підписка про невиїзд. Звинувачення: перехід кордону. Запорізьким губревтрибуналом 14 вересня 1921 року справу припинено за відсутністю складу злочину. Реабілітований у 1921 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 437.*

**ЯСИНСЬКИЙ Михайло Матвійович**, 1903 р. народження, с. Лозова Шаргородського району Вінницької області, поляк, малограмотний. Проживав у м. Запоріжжі. Електрик Запорізького алюмінієвого заводу. Заарештований 16 вересня 1937 року. Звинувачення: підозрювався у зв'язках з польською розвідкою. НКВС СРСР і Прокурором СРСР 27 листопада 1937 року засуджений до розстрілу за "антирадянську агітацію". Вирок виконано 7 грудня 1937 року. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1958 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11328.*

**ЯСТРЕБОВ Кузьма Трохимович**, 1912 р. народження, с. Дніпровка, проживав у с. Першотравневе (нині с. Подове)

Кам'янсько-Дніпровського району Запорізької області, росіянин, освіта початкова. Моторист колгоспу "Правда" в с. Першотравневе. Заарештований 24 грудня 1937 року. Звинувачення: займався антирадянською агітацією терористично-диверсійного характеру. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 29 грудня 1937 року засуджений до розстрілу за "активну контрреволюційну повстанську агітацію та терористичні наміри щодо керівників партії і уряду". Вирок виконано 15 січня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11160.*

**ЯСТРЕБОВ Михайло Трохимович**, 1908 р. народження, с. Дніпровка, проживав у с. Першотравневе (нині с. Подове) Кам'янсько-Дніпровського району Запорізької області, росіянин, освіта початкова. Моторист колгоспу "Правда" в с. Першотравневе. Заарештований 24 грудня 1937 року. Звинувачення: займався антирадянською агітацією терористично-диверсійного характеру. "Трійкою" УНКВС по Дніпропетровській області 29 грудня 1937 року засуджений до розстрілу за "систематичну контрреволюційну фашистську агітацію, терористичні наміри щодо окремих комуністів і активу села". Вирок виконано 15 січня 1938 року в м. Запоріжжі. Реабілітований у 1957 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11161.*

**ЯСТРУБ Марія Андріївна**, 1885 р. народження, нар. і проживала в с. Борисівка Приморського району Запорізької області, українка, неписьменна, селянка-однособіниця. Заарештована 8 листопада 1930 року, 26 листопада 1930 року переведена на підписку про невиїзд. Звинувачення: агітувала проти заходів радянської влади на селі. Особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року справа припинена, з-під варті звільнена. Причина такого рішення не вказана. Реабілітована у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11409.*

**ЯЦЕНКО** (ім'я та по-батькові не встановлені), рік народження у справі не вказаний, нар. і проживав в с. Новогупалівка Вільнянського р-ну Запорізької області, українець, освіта не встановлена. Член волосної податкової комісії. Заарештований 5 листопада 1921 року. Звинувачення: саботаж – відмовився працювати в податковій комісії. Запорізьким губревтрибуналом 20 листопада 1921 року справу припинено за амністією. Реабілітований у 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 586.*

**ЯЦУН Горпина Григорівна**, 1865 р. народження, нар. і проживала на хут. Оленівський (нині його немає) Оріхівського р-ну Запорізької області, українка, неписьменна, одноосібниця. Не пізніше 11 жовтня 1921 року відібрана підписка про невіїзд. Звинувачення: вороже ставилася до заходів радянської влади по збору продовольчого податку. Запорізьким губревтрибуналом 29 жовтня 1921 року справу розглянуто. Зміст вироку не встановлено. Подальша її доля невідома. Реабілітована в 1991 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 1241. – Оп. 1. – Спр. 1178.*

**ЯЦУН Олександр Гаврилович**, 1898 р. народження, нар. і проживав у с. Бекарівка

Вільнянського району Запорізької області, українець, освіта початкова. Рільник колгоспу "Харчовик" в с. Бекарівка. Заарештований 12 березня 1933 року. Звинувачення: учасник організації бойових повстанських груп до повалення радянської влади. "Трійкою" при колегії ДПУ УСРР 9–11 квітня 1933 року засуджений до 10 років концтаборів як учасник контрреволюційної повстанської організації. "Трійкою" при НКВС УСРР 17 червня 1936 року термін ув'язнення скорочений до 5 років. Реабілітований у 1956 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11327.*

**ЯЦЕНКО Іван Панасович**, 1879 р. народження, м. Токмак, проживав у с. Шевченкове Токмацького району Запорізької області, українець, освіта початкова, селянин-одноосібник. Заарештований 28 жовтня 1929 року. Звинувачення: вів серед селян злісну систематичну агітацію проти кампаній і заходів радянської влади. Особливою нарадою при колегії ОДПУ УСРР 18 січня 1930 року засуджений до 3 років вислання в Північний край як соціально небезпечну особу за своєю контрреволюційною діяльністю. Реабілітований у 1996 році.

*ДАЗО. – Ф. Р. – 5747. – Оп. 3. – Спр. 11315.*

# ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІ ТАБЛИЦІ РОЗДІЛУ ТРЕТЬОГО “ПОВЕРНЕНІ ІМЕНА”

## 1. ВІК РЕПРЕСОВАНИХ

– до 25 років	276	15,13%
– до 40 років	670	37,43%
– до 50 років	399	22,05%
– до 60 років	264	14,45%
– до 70 років	85	4,5%
– більше 70 років	36	1,9%
– не встановлено	86	4,55%

**Всього 1816 чол.**

## 2. НАЦІОНАЛЬНІСТЬ

– українці	849	46,7%
– болгари	323	17,8%
– німці	285	15,7%
– росіяни	167	9,22%
– поляки	49	2,7%
– білоруси	27	1,5%
– греки	26	1,45%
– латиші	22	1,2%
– євреї	16	0,9%
– литовці	13	0,7%
– естонці	4	0,2%
– інші	20	1,1%
– не встановлено	15	0,83%

**Всього 1816 чол.**

## 3. ОСВІТА

– вища і н/вища	35	1,9%
– середня і н/середня	143	7,9%
– початкова	543	29,9%
– малограмотн.	396	21,8%
– неписьмен.	610	33,6%
– не встановлено	89	4,9%

**Всього 1816 чол.**

## 4. ПАРТІЙНІСТЬ

– позапартійні	1716	94,53%
– чл. ВКП(б)	64	3,5%
– чл. ВЛКСМ	4	0,2%
– інші партії	3	0,15%
– не встановлено	29	1,62%

**Всього 1816 чол.**

## 5. СОЦІАЛЬНЕ ПОХОДЖЕННЯ

– з селян	151314	83,3%
– з робітників	142	7,8%
– з службовців	62	3,4%
– з міщан	58	3,2%
– з ремісників	7	0,4%
– інших	5	0,3%
– не встановлено	29	1,6%

**Всього 1816 чол.**

## 6. ЗА ПОСАДОЮ

– колгоспники	71	3,9%
– робітники	172	9,5%
– службовці	214	11,8%
– одноосібники	1182	65%
– безробітні	42	2,3%
– домогосподарки	36	2%
– керівники	7	0,4%
– військовослужб.	36	2%
– церковнослужит.	25	1,4%
– учні, студенти	13	0,7%
– не встановлено	18	1%

**Всього 1816 чол.**

## 7. ЗМІСТ ВИРОКУ

– розстріл	183	10,1%	– засуджено умовно	469	25,9%
– до 20 років	7	0,4%	– заслання	376	20,7%
– до 10 років	44	2,4%	– померли під час слідства	4	0,2%
– до 5 років	268	14,8%	– звільн. за амністією	378	20,8%
– звільнені	87	4,8%			

**Всього 1816 чол.**

**Від редакції.** В цю "Інформаційно-аналітичну таблицю..." не ввійшли прізвища понад 400 громадян, що згадуються в розділі "Мовою документів" і які у 20-х роках минулого століття за рішеннями позасудових органів були засуджені до розстрілу чи ув'язнені у концтабори або примусово виселені за межі їхнього постійного проживання як вороги контрреволюції та махновці. Усі вони реабілітовані Законом України "Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні" від 17 квітня 1991 року.

## УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ, АБРЕВІАТУРИ

- АР** – Автономна республіка  
**АРСР** – Автономна радянська соціалістична республіка  
**БУПР** – будинок примусових робіт  
**в/ч** – військова частина  
**ВКП(б)** – Всесоюзна комуністична партія (більшовиків)  
**ВНО** – відділ народної освіти  
**ВОХР** – воєнізована (внутрішня) охорона  
**ВРП** – відділ робітничого постачання  
**ВТК** – відділ технічного контролю  
**ВТТ** – виправно-трудова табір  
**ВУЦВК** – Всеукраїнський центральний виконавчий комітет  
**ВУЧК (рос.)** – Всеукраїнська надзвичайна комісія  
**ВЧК (рос.)** – Всеросійська надзвичайна комісія  
**ГУББ** – головне управління боротьби з бандитизмом  
**Губревтрибунал** – губернський революційний трибунал  
**ГубЧК (рос.)** – губернська надзвичайна комісія  
**ГУЛАГ (рос.)** – Головне управління таборів  
**д. б.** – державна безпека  
**ДАЗО** – Державний архів Запорізької області  
**ДОПР (рос.)** – будинок примусових робіт; будинок попереднього ув'язнення  
**ДПУ** – Державне політичне управління  
**залізн. ст.** – залізнична станція  
**ИТЛ (рос.)** – виправно-трудова табір  
**КАРЛаг (рос.)** – Карагандинський табір ГУЛАГ МВС СРСР  
**КДБ** – Комітет державної безпеки  
**КК РРФСР** – Кримінальний кодекс Російської Радянської Федеративної Соціалістичної Республіки  
**КК УРСР** – Кримінальний кодекс Української Радянської Соціалістичної Республіки  
**Комінтерн** – Комуністичний Інтернаціонал  
**Комнезам** – комітет неможливих селян  
**КП(б)У** – Комуністична партія (більшовиків) України  
**КПЗ** – камера попереднього затримання  
**КПРС** – Комуністична партія Радянського Союзу  
**КПУ** – Комуністична партія України  
**кр. спр.** – кримінальна справа  
**КСМ** – Комуністична спілка молоді  
**к-сп** – колгосп  
**ЛКСМУ** – Ленінська комуністична спілка молоді України

**м.** – місто  
**МБД** – Міністерство державної безпеки  
**МВ НКВС** – міський відділ народного комісаріату внутрішніх справ  
**МВС** – Міністерство внутрішніх справ  
**МТС** – машинно-тракторна станція  
**МЮД** – Міжнародний юнацький день  
**НЕП** – нова економічна політика  
**нім. кол.** – німецька колонія  
**НК** – надзвичайна комісія  
**НКВС** – Народний комісаріат внутрішніх справ  
**НКДБ** – Народний комісаріат державної безпеки  
**НКЮ** – (**Наркомюст**) – Народний комісаріат юстиції  
**ОдВО** – Одеський військовий округ  
**ОДПУ** – Об'єднане державне політичне управління  
**ОДТО ГУГБ (рос.)** – відділення дорожно-транспортного відділу  
Головного управління державної безпеки НКВС  
**ОП** – оздоровчий пункт  
**оп.** – опис  
**опертрійка** – Оперативна трійка  
**ОСО (рос.)** – Особлива нарада  
**пост.** – постанова  
**радвлада** – радянська влада  
**р. нар.** – рік народження  
**РВ** – районний відділ  
**РВК** – районний військовий комісаріат  
**РВМ** – районний відділ міліції  
**РК** – районний комітет  
**РПК** – районний партійний комітет  
**с.** – село  
**СБ** – служба безпеки  
**сд** — стрілецька дивізія  
**сmt** – селище міського типу  
**СОЗ** – спільний обробіток землі  
**сп** – стрілецький полк  
**ст.** – станція  
**с-ще** – селище  
**ТСОЗ** – Товариство спільного обробітку землі  
**УНКВС** – Управління народного комісаріату внутрішніх справ  
**УНР** – Українська народна республіка  
**ф-ка** – фабрика  
**ц.** – центр  
**ц. р.** – цього року  
**ЦВК** – Центральний виконавчий комітет  
**штрафбат** – штрафний батальйон

# ЗМІСТ

До читачів.....5

## Розділ перший

### МОВОЮ ДОКУМЕНТІВ (архівні матеріали)

#### 1920 рік

- № 1. З доповіді завідуючого відділом управління Бердянського повітового ревкому про притягнення до відповідальності громадян за поширення провокаційних антирадянських чуток.....9
- № 2. З наказу № 2 військової влади м. Олександрівська про реєстрацію громадян у військовій комендатурі.....10
- № 3. З доповіді відділу управління Бердянського повітового ревкому президії цієї ж установи про негайну реєстрацію колишніх махновців і встановлення за ними нагляду.....10
- № 4. З наказу Олександрівського повітового військово-революційного комітету про арешти студентів, які не зареєструються у відділі управління ревкому.....11
- № 5. Резолюція зборів колишніх бійців повстанської армії імені батька Махна, що мешкали в с. Новогригорівка Бердянського повіту, про їхнє призначення до радянської влади.....11
- № 6. Повідомлення Новогригорівського волосного ревкому Бердянському повітовому ревкому про резолюцію місцевих колишніх махновців служити в рядах червоної армії.....13
- № 7. Наказ № 5 Бердянського повітового революційного комітету про негайне звільнення з роботи в радянських установах службовців, які працювали в царських та білогвардійських органах охорони.....14
- № 8. З протоколу зборів громадян с. Новоолексіївка Бердянського повіту про створення установ радянської влади і боротьбу з буржуазією.....15
- № 9. Наказ № 15 Бердянського повітового військово-революційного комітету про оголошення поза законом осіб, що втекли з України з білогвардійцями.....16
- № 10. З повідомлення завідуючого Мелітопольського повітового бюро по боротьбі з контрреволюцією, спекуляцією та бандитизмом Мелітопольському ревкому про політичне становище у повіті.....16

№ 11. З копії рапорта начальника агентури особливого відділення Бердянського повітового ревкому своєму безпосередньому начальнику про важкі умови утримання арештованих в будинку громадських примусових робіт (БУПР).....	19
№ 12. Наказ № 141 Бердянського військово-революційного комітету про реєстрацію родичів осіб, що втекли з України разом з білогвардійцями.....	20
№ 13. З протоколу № 40 засідання Бердянського військово-революційного комітету про відкриття в м. Бердянську концтабору для антирадянського елементу.....	21
№ 14. З постанови Ногайського волосного ревкому про конфіскацію майна у місцевої буржуазії і у тих громадян, які втекли з частинами білої армії.....	21
№ 15. Наказ № 141 Бердянського військового ревкому про реєстрацію осіб, які мали будь-які відносини з добровольчою армією.....	22
№ 16. З інформації Ногайського ревкому Бердянському повітовому ревкому про перші кроки боротьби з контрреволюційними елементами у волості....	23
№ 17. Постанова ради народних комісарів УСРР і революційної ради Південного фронту про сувору відповідальність повстанських загонів і громадян за пошкодження ними залізничних колій та інших важливих споруд.....	24
№ 18. Протокол мітингу мешканців Андріївської волості Бердянського повіту на підтримку дій махновської повстанської армії.....	26
№ 19. З протоколу № 7 секретного засідання Мелітопольського повітового військово-революційного комітету про вилучення зайвих запасів у населення м. Мелітополя.....	26
№ 20. Зі звітної доповіді завідуючого інформаційно інструкторським підвідділом відділу управління при Бердянському ревкомі про політичне становище в м. Бердянську та повіті після звільнення цієї території від білогвардійців .....	27
№ 21. З постанови засідання Юр'ївського волосного ревкому Бердянського повіту про масові обшуки в будинках селян з метою вилучення вогнепальної зброї.....	29
№ 22. Протокол мітингу мешканців Андріївської волості Бердянського повіту проведеного на підтримку дій махновської повстанської армії.....	29
№ 23. Наказ № 1 Бердянського повітового військово-революційного комітету про його створення.....	30
№ 24. З доповіді голови Покровського волосного ревкому Бердянському повітовому ревкому про грабунки, які вчиняють червоноармійці.....	31
№ 25. З таємного зведення № 8 Олександрівського губревкому, направленою наркомату внутрішніх справ УСРР, про роботу повітових, волосних і сільських ревкомів.....	31
№ 26. Доповідь інструктора-організатора Бердянського ревкому Савицького начальнику військового гарнізону с. Чернігівка про збройне примушення селян Берестовецької волості підкорятися радянській владі.....	33

№ 27. Повідомлення інформаційно-інструкторського підвідділу відділу управління Бердянського ревкому про антирадянські дії махновців у повіті...	34
№ 28. З телеграми Бердянського ревкому Олександрівському губернському відділу управління про розмах повстанського руху в Бердянському повіті...	35
№ 29. Вказівка завідуючого відділом управління Олександрівського губернського ревкому голові Наталівського волосного ревкому про заборону брати на державну службу колишніх ворогів радянської влади.....	36
№ 30. Зі звіту засідання Мелітопольської позапартійної робітничо-селянської конференції про розстріл полонених махновців.....	36
№ 31. Зі стенографічного звіту засідання Мелітопольської позапартійної робітничо-селянської конференції про становище у Мелітопольському повіті після вигнання армії Врангеля.....	37
№ 32. Інформація про національний склад Бердянської робітничо-червоноармійської конференції.....	37
№ 33. Телеграма Олександрівського губернського ревкому Мелітопольському та Бердянському повітовим ревкомом про складання списків заручників.....	38
№ 34. Коротка інструкція про боротьбу з бандитизмом на Україні.....	39
№ 35. З протоколу № 21 засідання Мелітопольського повітового військово-революційного комітету про створення концтабору в м. Мелітополі.....	47
№ 36. З доповіді секретаря Бердянського повітового парткому М. Ніконова Олександрівському губпарткому про тимчасове захоплення міста Бердянська махновськими повстанцями і вбивство ними голови ревкому Міхалевича.....	48
№ 37. З донесення Мелітопольського повітового ревкому Олександрівському губревкому про безчинства воїнів червоної армії щодо місцевого населення.....	48
№ 38. З наказу № 70 командира 42-ї стрілецької дивізії підлеглим частинам і підрозділам про затримання та розстріл заручників.....	49
№ 39. З таємного зведення № 1 Олександрівського губернського наркомату внутрішніх справ про грабіжницькі дії 1-ї кінної армії Будьонного і побиття її бійцями мешканців с. Новогупалівки та міліціонерів, котрі намагалися захистити селян.....	50
№ 40. З таємного зведення № 3 Олександрівського повітревкому Олександрівській губернській надзвичайній комісії, ревкому та реввійськраді про безчинства частин червоної армії.....	50
№ 41. З інформації Мелітопольського повітового військкомату Олександрівському губвійськкомату, Мелітопольському повітовому ревкому, начальнику місцевого гарнізону, повітовій надзвичайній комісії, особливому пункту 4 червоної армії про безчинства військових частин у Кизиярській волості.....	51



## 1921 рік

№ 42. З листа Олександрівського повітревкому до Олександрівського губревкому про арешти та розстріли громадян без проведення судового слідства.....	52
№ 43. Повідомлення Олександрівської губернської надзвичайної комісії про розстріл громадян, запідозрених у тісних зв'язках з повстанським рухом Махна.....	53
№ 44. З таємного бюлетеня № 14 Олександрівської надзвичайної наради про антирадянські дії різних махновських груп.....	54
№ 45. З таємного бюлетеня № 15 Олександрівської губернської надзвичайної наради про затримання, арешти та розстріли учасників махновських загонів.....	55
№ 46. З таємного бюлетеня № 16 Олександрівської губернської надзвичайної наради про вороже ставлення до радянської влади мешканців німецьких колоній.....	57
№ 47. Наказ № 1 Великотокмацької районної наради про організацію своєї роботи на території Великотокмацької, Молочанської та Астраханської волостей Великотокмацького району і розстріл тих громадян, які не будуть підкорятися рішенням місцевої радянської влади.....	58
№ 48. З таємного бюлетеня № 19 Олександрівської губернської надзвичайної наради про колишніх білогвардійців у Нововасилівській волості, що ведуть антирадянську агітацію.....	59
№ 49. З наказу № 2 по гарнізону Великотокмацького району про боротьбу з махновцями.....	59
№ 50. З наказу № 4 Великотокмацької районної наради про факти появи залишків махновських повстанських загонів в районі та вжиття жорстких заходів для боротьби з ними.....	61
№ 51. З таємного бюлетеня № 20 Олександрівської губернської надзвичайної наради про арешт посадових осіб радянських установ за їхню підтримку махновців.....	62
№ 52. З таємного бюлетеня № 23 Олександрівської губернської наради про розстріл військового комісара Великомихайлівської волості Гуляйпільського повіту за співпрацю з махновцями.....	63
№ 53. Із секретного бюлетеня № 24 Олександрівської губернської надзвичайної наради про арешт всього складу Пологівського ревкому та розстріл деяких його членів.....	63
№ 54. З таємного бюлетеня № 25 Олександрівської губернської надзвичайної наради про скарги громадян на безпідставні їхні арешти військовими частинами червоної армії.....	64

№ 55. З доповіді Андріївського волосного управління Олександрівському губернському управлінню про підготовку до виборів до місцевих рад.....	64
№ 56. Із секретного бюлетеня № 29 Олександрівської губернської надзвичайної наради про безпідставний розстріл членів Пологівського ревкому.....	65
№ 57. З таємного бюлетеня № 31 Олександрівської губернської наради про розстріл колишнього солдата армії Врангеля за антирадянську агітацію.....	65
№ 58. З секретного бюлетеня № 36 Олександрівської губернської надзвичайної наради про розстріл 35-ти осіб, звинувачених у бандитизмі (махновщині).....	66
№ 59. З таємного бюлетеня № 32 Олександрівської губернської наради про антирадянську агітацію у Великознам'янській та Кизиярській волостях Мелітопольського повіту.....	67
№ 60. З наказу № 14 по 7-й кавалерійській дивізії про невідкладні політичні завдання для відродження Олександрівської губернії.....	67
№ 61. Циркуляр № 119 Народного комісаріату внутрішніх справ України про порядок ув'язнення в концтабори республіки.....	68
№ 62. З протоколу № 12 засідання Запорізького губревкому про ув'язнення в концтабір ворожих елементів з числа мешканців м. Олександрівська.....	69
№ 63. З розпорядження Гуляйпільського районного революційного комітету, надіслане всім волосним ревкомам, про обов'язкове надання в триденний термін зведення про боротьбу з контрреволюцією.....	70
№ 64. З таємного бюлетеня № 58 Олександрівської губернської надзвичайної наради про організацію загонів самооборони, вилучення у населення лишків продуктів та боротьбу з махновцями і куркулями.....	71
№ 65. З таємного бюлетеня № 58 Олександрівської надзвичайної наради про виявлення та знищення махновських загонів і окремих бійців.....	72
№ 66. З бюлетеня № 59 Олександрівської губернської надзвичайної наради про облави на дезертирів та махновців.....	73
№ 67. Список мешканців с. Новомиколаївки Гуляйпільського повіту, позбавлених права голосу при виборах до сільської ради та її виконкому.....	74
№ 68. Телеграма першого пленарного засідання Мелітопольської міської ради робітничих і червоноармійських депутатів Голові Комінтерну Зінов'єву про підтримку ідеї всесвітньої революції.....	75
№ 69. З наказу Мелітопольської міської ради робітничих і червоноармійських депутатів про виселення буржуазії з її житлових будинків.....	76
№ 70. Зі списку громадян с. Кінські Роздори Олександрівського повіту, позбавлених права голосу на виборах до сільської ради.....	76
№ 71. З протоколу № 16 засідання Олександрівського губревкому про створення комісії з ліквідації єврейських общин.....	79
№ 72. Наказ № 1 начальника гарнізону м. Гуляйполя про оголошення стану облоги в м. Гуляйполі та вжиття якнайсуворіших заходів до населення міста за переховування махновців та зберігання зброї і боєприпасів.....	80

№ 73. Циркуляр відділу управління Олександрівського повітового ревкому про затримання заручників.....	82
№ 74. З телеграми Запорізького губвиконкому всім районним нарадам органів державної влади про боротьбу з бандитизмом.....	83
№ 75. З циркуляру голови Запорізької губнаради особуповноваженого Раднаркому і командування до всіх волосних ревкомів, комнезаможів і військкомів про скасування репресій щодо тих махновців, котрі не вели боротьбу проти радянської влади.....	83
№ 76. З вироку революційного військового трибуналу про дезертирство з лав червоної армії.....	84
№ 77. Телеграма Олександрівського губернського військово-революційного комітету Гуляйпільському повітревкому про добровільну реєстрацію осіб, які активно виступали проти радянської влади, та нещадну розправу з тими, хто відмовлявся працювати з нею.....	85
№ 78. З доповіді № 3 Запорізького губвідділу управління Всеукраїнському ЦВК, Раді Народних Комісарів та Наркомату внутрішніх справ республіки про функціонування концтабору.....	85
№ 79. З доповіді Запорізького губвиконкому Всеукраїнському ЦВК, РНК та Наркомату внутрішніх справ Української республіки про роботу правоохоронних органів за березень 1921 року.....	86
№ 80. Зі зведення № 104 інформаційно-інструкторського підвідділу відділу управління НКВС по Запорізькій губернії.....	87
№ 81. Клопотання № 1039 Олександрівського губернського виконавчого комітету в губвійськкомат про видачу гранат для виконання політичних та бойових завдань.....	88
№ 82. Зі зведення про ставлення населення Бердянського повіту до радянської влади та його симпатії до повстанського руху Махна за час з 1 січня по 26 квітня 1921 року.....	88
№ 83. Постанова Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету всім губвиконкомам про надання всілякої підтримки і сприяння винищувальним загонам для забезпечення ними якнайшвидшого проведення операцій по знищенню бандитизму.....	90
№ 84. З наказу № 9 Гуляйпільського повітового революційного комітету місцевому військревкому про неухильне виконання розпорядження Раднаркому УСРР від 25 квітня 1921 року про сувору відповідальність населення за організовані повстанські виступи.....	91
№ 85. З протоколу № 28 засідання постійної наради по боротьбі з бандитизмом при РНК УСРР про засилля махновців у Гуляйпільському політбюро...	92
№ 86. Телеграма Запорізькому губвійськкому від командування військами України про посилення роботи агентурної розвідки в регіоні з метою цілковитого придушення боротьби махновських, петлюрівських та інших повстанських загонів в Україні.....	92

№ 87. Постанова Запорізької повітової наради про суворе покарання радянською владою куркулів та колишніх махновців, які не бажають виконувати продрозверстку.....	94
№ 88. Звернення Запорізької повітової наради до начальника Запорізької повітової міліції про проведення арештів заручників с. Новоселівки Новогупалівської волості, які не виконали розверстку.....	95
№ 89. З протоколу загальних зборів мешканців колонії Терсянка Гуляйпільського повіту, які порушили клопотання про звільнення заручників, взятих радянською владою за невиконання продрозверстки.....	96
№ 90. З доповідної Гуляйпільського повітового ревкому Запорізькому губревкому про розстріли заручників в повіті.....	97
№ 91. З телеграми голови Запорізької надзвичайної комісії Мінаєва особливому відділу Харківського військового округу та Всеукраїнській надзвичайній комісії, штабам військових з'єднань Херсона і Катеринослава про становище у Запорізькій губернії.....	97
№ 92. Виписка з протоколу засідання Гуляйпільської повітової продр'ятірки, надіслана місцевому виконкому, про застосування вищої міри покарання і конфіскації майна щодо осіб, котрі приховують хліб.....	98
№ 93. З телеграми голови Запорізької надзвичайної комісії Мінаєва особливому відділу Харківського військового округу та Всеукраїнській надзвичайній комісії, штабам військових з'єднань Херсона і Катеринослава про використання методів відвертої провокації у збройній боротьбі проти супротивника.....	99
№ 94. З постанови засідання Запорізької повітової наради м. Запоріжжя про розстріл заручників.....	99
№ 95. Постанова Токмацької повітової військової наради, надіслана для затвердження Запорізькій губернській військовій нараді, про застосування вищої міри покарання до осіб, які не виконують продрозверстки.....	100
№ 96. Зі зведення Великотокмацького політбюро по боротьбі з контрреволюцією про присутність на Великотокмацькій повітській конференції "Всемирдикосантруд" неблагонадійних осіб.....	100
№ 97. З таємного зведення № 79 Олександрівського повітового виконкому рад депутатів про контрреволюційну агітацію в Білицькій волості.....	101
№ 98. З наказу № 75 Запорізького губернського виконавчого комітету про незаконні арешти та покарання громадян.....	101
№ 99. Наказ начальника гарнізону Гуляйпільському повітовому ревкому про щоденне надання інформаційних зведень про контрреволюційні настрої місцевого населення та їх причини.....	102
№ 100. З наказу № 82 Запорізької губнаради по боротьбі з бандитизмом про організацію місцевих комітетів самозахисту від бандитів (махновців).....	103

№ 101. З таємного оперативного зведення Мелітопольської окружної робітничо-селянської міліції начальника Катеринославської губернської міліції про злочинні дії бандитських груп, які нібито відносяться до націоналістичного загону ім. Тараса Трясила.....	107
№ 102. З інструкції Запорізької повітової військової наради для всіх районних нарад про нещадне знищення махновців, інших ворогів радянської влади і ліквідацію куркульства на селі.....	108
№ 103. З таємного протоколу № 20 наради керівників Гуляйпільського повіту про арешт помічника начальника міліції Зусмановича та правління місцевої "Просвіти" і розпуск усіх просвітянських організацій повіту за їхню антирадянську діяльність.....	109
№ 104. Розпорядження Олександрівського повітового виконкому начальнику міліції Оріхівського району про арешт контрреволюційно налаштованих заможних селян у с. Новояковлівка Оріхівського району.....	110
№ 105. Телеграма постійної наради при Раді Народних Комісарів УСРР, надіслана Олександрівській губернській військовій нараді про вжиття практичних заходів для запобігання збройним виступам залишків повстанських загонів, що діяли в Україні.....	110
№ 106. З таємного оперативного зведення завідуючого Царекостянтинівським волосним військовим відділом місцевого ревкому про арешт куркулів за контрреволюційну агітацію.....	112
№ 107. Інструкція Ради Народних Комісарів УСРР всім підвідомчим нарадам про жорстокі вимоги та відповідальність щодо амністованих контрреволюціонерів, котрі не розкались у своїй антирадянській діяльності.....	113
№ 108. З таємного рапорту завідуючого Іванівським волосним військовим відділом місцевого ревкому Гуляйпільському повітовому ревкому і політбюро по боротьбі з бандитизмом про відсутність у повіті радянської влади... 114	114
№ 109. Зі зведення відділу управління Пологівського волосного виконавчого комітету, направленою Гуляйпільському повітовому відділу управління виконкому, про негативне ставлення селян до стягнення радянською владою продподатку та закриття вітряних млинів.....	115
№ 110. Зі зведення Семенівського волосного виконавчого комітету, направленою Гуляйпільському повітовому виконкому, про незадоволення селян вимогами надавати допомогу жителям Поволжя (Росія).....	116
№ 111. З інформаційного зведення Мелітопольської повітової наради по боротьбі з бандитизмом в період із 6–12 жовтня 1921 року про вилучення зброї та розстріл у зв'язку з цим заручників.....	116
№ 112. З протоколу № 10 засідання Покровської районної наради Гуляйпільського повіту про продовольчий податок.....	117
№ 113. З інформаційного зведення Мелітопольської повітової наради по боротьбі з бандитизмом в період 13–19 жовтня 1921 року про триваюче вилучення у населення зброї та розстріл у зв'язку з цим нових заручників.....	117

№ 114. Свідчення інформаторів каральних органів.....	118
№ 115. З наказу Запорізької надзвичайної "трійки" про обов'язкову задачу населенням встановленої кількості зброї і покарання винуватців невиконання цього наказу.....	120
№ 116. З цілком таємної інформаційної доповіді відділу по боротьбі з бандитизмом Запорізького губвиконкому про результати діяльності надзвичайних повітових "трійок" з 15 вересня по 5 листопада 1921 року.....	121
№ 117. Наказ № 4 Великотокмацької надзвичайної "трійки" про розстріл заручників за нездачу населенням зброї.....	123
№ 118. З цілком таємного звіту Запорізької губернської надзвичайної комісії про вилучення у населення зброї та розстріл заручників.....	124
№ 119. З протоколу № 13 Покровської районної наради Гуляйпільського повіту про виключення зі списків мисливського гуртка неблагонадійних громадян-мисливців.....	125
№ 120. Бюлетень таємно-інформаційного відділу Ради Народних Комісарів УСРР про воєнний огляд боротьби з петлюрівськими та іншими партизанськими загонами і причини, що гальмують їх ліквідацію.....	127
№ 121. З телеграми голови Запорізької губернської надзвичайної "трійки" Шумова про поголовні обшуки селян з метою вилучення зброї, масове взяття заручників та їх розстріли.....	129
№ 122. З протоколу № 7 судового засідання надзвичайної "трійки" східної і північної частин Запоріжжя про розстріл громадян Оріхівського району за агітацію проти радянської влади.....	130
№ 123. Офіційне звернення голови Запорізького губвиконкому М. Пахомова та ряду військових керівників до всіх бійців махновської повстанської армії про амністію тим, хто складе зброю.....	131

## 1922 рік

№ 124. З протоколу засідання Мелітопольських повітових військової ради та надзвичайної "трійки" про звинувачення колишнього махновця Фоменка в антирадянських діях та його розстріл.....	133
№ 125. Зі зведення Мелітопольської повітової військової наради Запорізькій губвійськнаradі про вилучення зброї у населення та розстріл бандитів і контрреволюціонерів.....	134
№ 126. З протоколу № 15 судового засідання надзвичайної "трійки" східної і північної частин Запоріжжя про обвинувачення і покарання священників с. Біленького в агітації проти радянської влади.....	135
№ 127. З протоколу № 6 судового засідання надзвичайної "трійки" північно-східної частини Запоріжжя про розстріл громадянина колонії № 4 Листівка за агітацію проти радянської влади.....	136

№ 128. Заява мешканки х. Скотуватого Гуляйпільської волості до Гуляйпільської повітової військової наради з проханням залишити сім'ї розстріляного надзвичайною "трійкою" заручника частину конфіскованого майна...	136
№ 129. З доповіді Мелітопольської повітової військнаради в Запорізьку губернську військову раду про вилучення у населення зброї, конфіскацію майна та розстріл заручників.....	137
№ 130. З доповіді про створення та діяльність надзвичайної трійки північно-східної частини Запоріжжя за час з 1 грудня 1921 року до 1 лютого 1922 року.....	139
№ 131. З протоколу № 4 засідання Запорізької губвійськнаради про неможливість мобілізації коней в губернії у зв'язку з голодом населення та відсутністю фуражу.....	146
№ 132. Заява мешканців х. Новоселиця № 1 Білогір'ївської волості до Гуляйпільської повітової економічної наради з проханням залишити їм майно, конфісковане після розстрілу надзвичайною трійкою їхнього родича як заручника.....	146
№ 133. Список живого і неживого майна, конфіскованого у розстріляних надзвичайною трійкою мешканців Гуляйпільської волості, наданий Гуляйпільській повітій військовій нараді.....	147
№ 134. З протоколу засідання Великотокмацької повітової військради про примусове вилучення годинників та портсигарів для нагородження ними червоноармійців.....	148
№ 135. З протоколу № 5 засідання Запорізької губвійськнаради про заборону прийому від населення скарг і заяв на повернення майна, відібраного надзвичайними "трійками".....	148
№ 136. Заява мешканки х. Павловського Білогір'ївської волості до Гуляйпільської повітової військової наради з проханням повернути їй частину конфіскованого майна після розстрілу її батька як заручника.....	149
№ 137. Лист гр. П. Селіверстова до Запорізької губвійськнаради про незаконну конфіскацію Генічеською надзвичайною "трійкою" його майна.....	150
№ 138. З доповідної записки Запорізької губвійськнаради про кількість вилучених у населення зброї та військового майна.....	151
№ 139. З доповіді Мелітопольської повітової військової наради про побиття махновцями комсомольців.....	152
№ 140. Заява громадянки с. Новомихайлівки Великотокмацького повіту Надії Савран до голови повітового виконавчого комітету з проханням залишити сім'ї майно розстріляного надзвичайною "трійкою" чоловіка як заручника...	153
№ 141. Наказ № 32 Гуляйпільського повітового виконавчого комітету про контрреволюційні дії Новомиколаївського волостного комітету і передачу цієї справи до суду ревтрибуналу.....	154

№ 142. Висновок Великотокмацької повітової військової наради щодо незаконних дій надзвичайної трійки у Вербівській волості.....	155
№ 143. Зі зведення Іванівського волосного комітету незаможних селян Гуляйпільського повіту Запорізької губернії за період з 1 по 7 березня 1922 року про контрреволюційні настрої населення волості.....	156
№ 144. Вказівка Гуляйпільського повітового виконавчого комітету всім волосним комітетам про припинення застосування смертної кари до громадян без вироків відповідних судів.....	157
№ 145. З таємного наказу № 52 Гуляйпільського повітового виконавчого комітету про заборону розстрілу арештованих громадян без відома і санкції повітової військової наради.....	157
№ 146. З циркуляра Гуляйпільського повітового виконавчого комітету про вилучення цінностей з церков.....	158
№ 147. Зі зведення № 1 бюро таємної інформації і інформаційно-статистичного відділу НКВС про кількість розстріляних громадян в Мелітопольському повіті.....	158
№ 148. Заява завідуючого Новомихайлівською медичною дільницею в Новомихайлівській волосній виконком про дозвіл перепоховання трупів громадян, розстріляних надзвичайною трійкою, з території Новомихайлівської амбулаторії та розпорядження Великотокмацької повітової військової наради про заборону перепоховання.....	159
№ 149. Вирок Запорізького губревтрибуналу про позбавлення волі гр-на Лебтах О. Я. за агітацію проти сплати продовольчого податку.....	160
№ 150. Циркулярне розпорядження Великотокмацької повітової військової наради головам волосних виконкомів про реєстрацію амністованих повстанців, які служили в загонах Махна та доповнення до цього документа.....	161

### 1923 рік

№ 151. Положення про "Інститут відповідачів".....	163
№ 152. З таємного оперативно-розшукового зведення начальника Запорізької окружної міліції Хіміча про вбивство махновцями Василя Іванова при його намірі утекти з-під варті.....	166
№ 153. З таємного оперативного зведення начальника Катеринославської губерньско-міської робітничо-селянської міліції Матяша про знайдену на базарі с. Новопавлівка листівку антирадянського змісту.....	166
№ 154. З оперативного розвідувального зведення начальника Мелітопольської окружної міліції про активні дії політичної "банди" Тараса Трясила .....	167
№ 155. З таємного оперативного зведення начальника Мелітопольської окружної міліції про дії націоналістичного загону імені Тараса Трясила в дніпровських плавнях.....	168



№ 156. Термінова поштотелеграма виконуючого обов'язки Кримського військового комісара Олександрівському повітовому військовому комісару та начальнику повітової міліції про негайне затримання і відправлення до Сімферополя колишнього офіцера білої армії Піддукіна.....	169
№ 157. З таємного оперативного зведення начальника Мелітопольської окружної робітничо-селянської міліції Єрмакова про місце перебування і злочинні дії політичних загонів, що діяли на території округу.....	170
№ 158. Оперативне зведення начальника 3-го району Запорізької окружної міліції про появу в районі бандитської групи, що має політичний зміст.....	171
№ 159. Підписки громадян, дані "трійкам" сільрад Кам'янки та Великої Знам'янки, про відсутність у них зброї та їх відмову переховувати бандитів і збиратися на гуляння у нічний час.....	172

### 1924 рік

№ 160. Зі списку осіб, позбавлених права голосу по Максимівській сільраді Михайло-Лукашівського району Запорізького округу.....	173
№ 161. Зі списку громадян Новогупалівської сільради Михайло-Лукашівського району Запорізького округу які були позбавлені права голосу при проведенні виборів.....	174
№ 162. З книги розшукуваних з 1 січня до 31 грудня 1924 року карним розшуком міліції Запорізького округу ворогів радянської влади.....	175

### 1928 рік

№ 163. Інструкція про реєстрацію соціальнонебезпечних осіб.....	176
№ 164. Список особових справ на адміністративно висланих громадян за постановами особливої наради при колегії ДПУ УСРР в Запорізький округ і переданих тут для нагляду за ними місцевому карному розшуку.....	177
№ 165. Інструкція органам міліції щодо обліку адміністративно висланих соціально-небезпечних громадян та взаємодію з цього приводу з органами ДПУ.....	178
№ 166. Таємна інструкція державному політуправлінню УСРР та міліції про реєстрацію соціально-небезпечних осіб.....	180
№ 167. Вказівка управління робітничо-селянської міліції УСРР про округи, до яких забороняється направляти адміністративно висланих соціально шкідливих осіб.....	181
№ 168. З опису особистих справ соціально небезпечних громадян, які були вислані в Запорізький округ за постановами особливої наради при колегії ОДПУ УСРР у 1926–1928 рр. ....	182

## 1929 рік

№ 169. Зі "Списку осіб адміністративно висланих судом та нарадою ДПУ в м. Запоріжжя".....	183
№ 170. Інструкція про надзвичайні "трійки" в загонах, що борються з бандитизмом, затверджена Головою Раднаркому України Раковським та командуючим усіма Збройними Силами України М. В. Фрунзе.....	184
№ 171. Повідомлення Запорізького окружного виконавчого комітету своїм підвідомчим установам про заборону проживати в м. Запоріжжі більше 3-х років соціально небезпечним особам.....	186

### Розділ другий

#### ТРАГІЧНІ ДОЛІ (біографічні нариси, статті)

П. П. РЕБРО. Обізвавсь Тарас Трясило.....	187
В. І. ШЕВЧЕНКО. З небуття долинув його голос.....	194
М. П. ЛИТОВЧЕНКО. Голгофа Івана Самсики.....	197
С. Д. РЕВ'ЯКІН. Ленінський план перетворення України в пустелю.....	200
О. Я. ТКАЧЕНКО. Диктатура жорстокості.....	205
В. І. ШЕВЧЕНКО. Документ з ГУЛАГу.....	211
М. П. ЛИТОВЧЕНКО. Польські жовніри в Запорізькому таборі військовополонених.....	214
І. С. ПАВЕЛКО. Реалії нової влади у селі Вознесенка початку 1920-х років...218	
В. А. КАРПЕНКО. Шлях від концтаборів до ГУЛАГу.....	221
С. Д. РЕВ'ЯКІН. Безкарні злочини.....	232

### Розділ третій

#### ПОВЕРНЕНІ ІМЕНА (Біографічні довідки про репресованих у Запорізькій області)

А.....	239
Б.....	246
В.....	268
Г.....	282
Д.....	301

Е.....	313
Є.....	315
Ж.....	317
З.....	320
І.....	327
Й.....	332
К.....	332
Л.....	367
М.....	376
Н.....	394
О.....	402
П.....	408
Р.....	430
С.....	441
Т.....	461
У.....	473
Ф.....	475
Х.....	480
Ц.....	484
Ч.....	486
Ш.....	492
Щ.....	500
Ю.....	500
Я.....	501
Інформаційно-аналітичні таблиці.....	507
Умовні скорочення, аббревіатури.....	508

Науково-документальне видання

**РЕАБІЛІТОВАНІ ІСТОРІЄЮ**

**ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ**

**Книга п'ята**

Завідувач редакції *С. Д. Рев'якін*

Редактори-упорядники *М. П. Литовченко, В. М. Стойчев, О. Я. Ткаченко*

Літературний редактор *С. М. Жовтенко*

Комп'ютерний набір *Н. І. Морозова, А. Т. Смик*

Комп'ютерна верстка *Л. А. Станішевська*

*Редакція висловлює подяку за підготовку цієї книги  
письменнику П. П. Ребру,  
журналісту І. С. Дерев'янку  
і ветерану МВС України М. А. Войтовичу*

Підписано до друку 9.11.2010 р.  
Формат 70x100<sup>1</sup>/<sub>16</sub>. Папір офсетний. Друк офсетний. Гарнітура Times.  
Обл.-вид. арк.      Умов, друк арк.      Умов фарб.-відб.  
Зам. № 2590. Тираж 500 прим.

Науково-редакційний підрозділ з підготовки та випуску  
серії книг "Реабілітовані історією".  
69035, м. Запоріжжя, пр. Леніна, 145, кімн. 207.

Комунальне підприємство "Запорізька міська друкарня  
"Дніпровський металург".  
69057, м. Запоріжжя, вул. Антенна, 4.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи  
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджвачів  
видавничої продукції ДК № 1909 від 18.08.2004 р.